ce
ȘTIE
doar
VÂNTUL
Autoare de bestselleruri *New York Times*
AMY HARMON
BOOKZONE

„Dar vântul și apa cunosc tainele lumii. Au văzut și au auzit tot ce s-a spus sau s-a făcut vreodată. Și, dacă asculți, ele îți vor spune toate poveștile și îți vor cânta toate cântecele. Cântecele tuturor celor care au trăit. Milioane și milioane de vieți. Milioane și milioane de povești."

O poveste de dragoste de neuitat, călătoria imposibilă a unei femei de-a lungul secolelor ar putea schimba totul...

Anne Gallagher a crescut fermecată de povestirile bunicului său despre Irlanda. Devastată de moartea acestuia, ea călătorește înapoi către meleagurile lui natale pentru a-i împrăștia cenușa. Acolo, copleșită de amintirea unui om pe care îl adorase și de o istorie pe care nu o știuse niciodată, ea este transportată brusc într-un alt timp.

Irlanda anului 1921 este în prag de război. Un loc periculos în care să te trezești. Tocmai aici ajunge Anne, rănită, dezorientată, aflată în grija doctorului Thomas Smith, protectorul unui băiețel care îi pare straniu de cunoscut. Confundată cu mama copilului, dispărută cu mult timp în urmă, Anne trebuie să hotărască dacă este dispusă să renunțe la viața sa de până atunci pentru o dragoste pe care nu credea că o va găsi vreodată. Dar, până la urmă, oare această alegere îi aparține ei cu adevărat?

BOOKZONE

ISBN 978-606-9700-86-0

9 786069 700860

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
HARMON, AMY
Ce ştie doar vântul / Amy Harmon ; trad. de Oana Stănescu. -
Bucureşti : Bookzone, 2021
ISBN 978-606-9700-86-0

I. Stănescu, Oana (trad.)

821.111

Grafician copertă: **Maria Stoian**
Traducător: **Oana Stănescu**
Redactor: **Carmen Paţac**
Corector: **Ionel Palade**
Tehnoredactor: **Anca Marisac**

What the Wind Knows
Text copyright © 2019 by Amy Harmon
All rights reserved.
This edition is made possible under a license arrangement originating with Amazon Publishing, www.apub.com, in collaboration with ANA Sofia Ltd.

© Bookzone 2021, pentru prezenta ediţie
Toate drepturile rezervate pentru limba română.
Nicio parte a acestei lucrări nu poate fi stocată
sau reprodusă fără acordul editurii.

Editura Bookzone
Şoseaua Berceni nr. 104, sector 4, Bucureşti
Comenzi şi informaţii:
Telefon: +40 774 091.579; +40 770 584.429
E-mail: office@bookzone.ro
www.bookzone.ro

AMY HARMON

ce ŞTIE *doar* VÂNTUL

BOOKZONE
BUCUREŞTI, 2021

Pentru stră-străbunica mea,
Anne Gallagher Smith

Purcedeţi, voi, de poveşti ţesători
şi prindeţi în plasa voastră orice v-ar îndemna inima,
dar făr' de teamă.
Totul există, totu-i aievea
iar lumea-i doar ţărână sub călcâiul nostru.

—W. B. Yeats

PROLOG

Noiembrie 1976

— Bunicule, povesteşte-mi despre mama ta.

Bunicul a rămas tăcut pe când îmi netezea părul şi, pentru o bună bucată de vreme, am crezut că nu mă auzise.

— Era frumoasă. Avea părul negru, ochii verzi, ca ai tăi.

— Îţi este dor de ea?

Lacrimile mi s-au scurs pe la colţurile ochilor şi au înmuiat umerii hainei bunicului, sub obrajii mei. Îmi era un dor teribil de mama.

— Acum nu, a răspuns bunicul, cu glas blând.

— De ce?

Eram, deodată, furioasă pe el. Cum o putea trăda în felul acela? Era de datoria lui să îi simtă lipsa.

— Pentru că ea este încă lângă mine.

Asta m-a făcut să plâng şi mai tare.

— Linişteşte-te, Annie. Fii cuminte. Fii cuminte. Dacă plângi, nu o să poţi auzi.

— Ce să aud?

Mi-am înghiţit lacrimile, uşor distrasă de la propria mea durere.

— Vântul. Cântă.

Mi-am îndreptat umerii, ridicând uşor capul, încercând să ascult ceea ce bunicul putea auzi.

— Nu aud niciun cântec, am zis.

— Ascultă cu atenţie. Poate că îţi cântă chiar ţie.

Vântul urla şi sufla grăbit, izbindu-se de fereastra dormitorului meu.

— Aud vântul, am mărturisit, lăsând sunetul să mă mângâie. Dar nu este un cântec prea drăguţ. Pare mai mult că ar ţipa.

— Poate că vântul încearcă să îţi atragă atenţia. Poate are ceva foarte important de spus, a şoptit bunicul.

— Nu vrea să fiu tristă? am încercat eu să ghicesc.

— Da. Exact. Când eram mic, cam de vârsta ta, am fost şi eu foarte trist şi cineva mi-a spus că totul avea să fie bine pentru că vântul ştia deja.

— Ce ştia? am întrebat, confuză.

Bunicul cânta un vers dintr-un cântec pe care nu îl ştiam, cu vocea lui caldă şi unduitoare.

— Vântul şi valurile încă şi-l amintesc.

Bunicul s-a oprit brusc, de parcă nu ar fi ştiut ce mai urma.

— Pe cine îşi amintesc? am insistat eu.

— Orice om care a trăit vreodată. Vântul şi valurile ştiu deja, a zis uşurel.

— Ce ştiu?

— Totul. Vântul pe care îl auzi este acelaşi vânt care a bătut dintotdeauna. Ploaia ce cade este aceeaşi ploaie. Iar şi iar, din nou şi din nou, ca un cerc uriaş. Vântul şi valurile au fost aici de la începutul timpurilor. Şi pietrele şi stelele. Dar pietrele nu au glas, iar stelele sunt prea departe ca să ne poată spună secretele lor.

— Nu ne pot vedea.

— Nu. Pesemne că nu pot. Dar vântul şi apa cunosc tainele lumii. Au văzut şi au auzit tot ce s-a spus sau s-a făcut vreodată. Şi dacă asculţi, ele îţi vor spune toate poveştile şi

îți vor cânta toate cântecele. Cântecele tuturor celor care au trăit. Milioane și milioane de vieți. Milioane și milioane de povești.

— Știu și povestea mea? am întrebat mirată.

— Da, a șoptit bunicul, oftând și zâmbind, coborându-și privirea asupra mea.

— Și pe a ta?

— Oh, da. Poveștile noastre sunt îngemănate, drăguță Annie. Povestea ta este una specială. S-ar putea să dureze toată viața să o spui. Ba chiar amândouă viețile noastre.

1

EFEMERA

„Oh, dar nu jeli", zise el.
„Obosiţi suntem, căci alte iubiri ne-aşteaptă;
Urăşte şi iubeşte în orele tihnite.
Veşnicia ni se deschide-n cale; iar sufletele
De dragoste ni-s pline şi de-un adio-etern."

W.B. Yeats

Iunie 2001

Se spune că Irlanda este clădită pe propriile ei poveşti. Zânele şi istoriile din folclor au ocupat Irlanda cu mult înaintea englezilor şi chiar a lui Patrick şi a preoţilor. Bunicul meu Eoin Gallagher (pronunţat galla-HER, nu galla-GUR) preţuia poveştile mai mult decât orice şi m-a învăţat şi pe mine să fac la fel, căci prin legende şi basme ne păstrăm în viaţă strămoşii, cultura şi istoria. Transformăm amintirile în legende, iar dacă nu o facem, le pierdem. Dacă poveştile dispar, atunci dispar şi oamenii.

Chiar din copilărie, am fost fascinată de trecut, dorindu-mi să ştiu poveştile celor ce trăiseră înaintea mea. Poate că asta s-a datorat unei întâlniri timpurii cu moartea şi cu suferinţa pricinuită de pierdere, dar ştiam, de pe atunci, că într-o zi aveam să mă duc şi eu şi că nimeni nu avea să îşi amintească de existenţa mea. Lumea avea să uite; să meargă mai departe, descotorosindu-se de aceia a căror vreme trecuse, înlocuind vechiul cu noul. Tragedia acestei

realităţi era de nesuportat; tragedia vieţilor ce începeau şi se sfârşeau fără a rămâne în amintirea cuiva.

Eoin s-a născut în districtul Leitrim, în 1915, cu nouă luni înaintea faimoasei Rebeliuni din Săptămâna Paştelui[1], care a schimbat faţa Irlandei pentru totdeauna. Părinţii lui – străbunicii mei – au murit în timpul acelei revolte, iar Eoin a rămas orfan, fără a-i fi cunoscut pe niciunul dintre ei. Eu şi bunicul semănam, în acest sens – rămăseserăm orfani la vârste fragede –, ca şi cum şirul acesta al durerii se continua ciclic. Aveam doar şase ani când mi-am pierdut părinţii. Eram o fetiţă tăcută şi cu o imaginaţie mult prea bogată, iar Eoin a intrat în viaţa mea, m-a salvat şi m-a crescut.

Când mă chinuiam să îmi găsesc cuvintele, bunicul obişnuia să îmi dea un stilou şi o bucată de hârtie.

— Dacă nu poţi vorbi, scrie. Cuvintele trăiesc mai mult aşa. Scrie-ţi toate cuvintele, Annie. Pune-le pe hârtie şi trimite-le în lume.

Aşa că am făcut întocmai.

Dar această poveste nu seamănă defel cu vreo alta spusă sau scrisă de mine vreodată. Este istoria familiei mele, ţesută în trecutul meu, înscrisă în ADN-ul meu şi arsă în amintirea mea. Totul a început – ca şi cum ar exista un început – când bunicul meu se afla pe patul de moarte.

— În biroul meu este un sertar încuiat, a zis bunicul.

— Da, ştiu, l-am tachinat, ca şi cum încercasem de multe ori să sparg acel sertar.

De fapt, nu avusesem habar de existenţa lui. Nu mai trăiam în casa roşiatică, din Brooklyn, a lui Eoin, de multă

1 Insurecţie care a avut loc în Irlanda în Săptămâna Paştelui, în anul 1916. Revolta a fost plănuită de republicanii irlandezi, care îşi doreau încetarea conducerii britanice în Irlanda şi instituirea statutului de republică. (n.tr.).

vreme, așa cum nu îl mai numeam „bunicule" de încă și mai mult timp. Acum, el era doar „Eoin", iar sertarele lui încuiate nu mă priveau deloc.

— Nu fi obraznică, fato, m-a certat Eoin, repetând o replică pe care o auzisem de mii de ori. Cheia este pe brelocul meu. Este cea mai mică. Mergi să o aduci?

Am făcut cum mi-a cerut, urmându-i instrucțiunile și scoțând conținutul sertarului. Un plic mare manila se afla pe o cutie plină cu sute de scrisori, ordonate cu grijă și legate. M-am oprit o clipă asupra scrisorilor, observând că niciuna dintre ele nu părea să fi fost deschisă. În colțul fiecărui plic era înscrisă, mărunt, o dată, și asta era tot.

— Adu-mi plicul, a spus Eoin, cu capul încă pe pernă.

Puterile îi slăbiseră așa de mult în ultima lună, încât abia dacă mai cobora din pat. Am lăsat deoparte cutia cu scrisori, am ridicat plicul și m-am întors la el. Am deschis plicul și l-am răsturnat cu grijă. O mână de fotografii și o cărticică legată în piele au alunecat pe pat. Un nasture de alamă, tocit și mătuit de timp, s-a rostogolit ultimul. L-am ridicat, pipăind obiectul inofensiv.

— Ce-i ăsta, Eoin?

— Nasturele acela a fost al lui Seán Mac Diarmada, a zis el, răgușit și cu o sclipire în ochi.

— *Acel* Seán Mac Diarmada?

— Singurul și unicul.

— Cum de a ajuns la tine?

— Mi-a fost dăruit. Întoarce-l. Inițialele lui sunt scrijelite pe el – vezi?

Am ridicat nasturele în dreptul luminii, întorcându-l pe o parte și pe alta. Sigur, un *S* mic urmat de un *McD* erau zgâriate pe suprafața de alamă.

— Nasturele a fost la paltonul lui, a început Eoin, deși știam deja povestea.

Eram afundată în cercetare de luni bune, încercând să înțeleg mai bine istoria Irlandei, pentru un roman la care lucram.

— Și-a scrijelit inițialele pe nasturii hainei și pe câteva monede și i le-a dat iubitei lui, Min Ryan, în noaptea în care a fost ucis de un pluton de execuție din cauza implicării lui în Rebeliune, am continuat, uimită de bucățica de istorie pe care o țineam în mână.

— Exact, a spus Eoin, cu chipul luminat de un zâmbet pasager. Era din districtul Leitrim, unde m-am născut și am crescut. A traversat toată țara, înființând ramuri ale Frăției Republicane Irlandeze. El a fost motivul pentru care s-au implicat părinții mei.

— Incredibil, am zis, cu răsuflarea tăiată. Ar trebui să pui să se verifice autenticitatea nasturelui și să-l depozitezi într-un loc sigur, Eoin. Cred că valorează o mică avere.

— Acum este al tău, Annie, drăguțo. Tu decizi ce se întâmplă cu el. Promite-mi doar că nu îl vei da cuiva care nu îi înțelege însemnătatea.

Privirea mea a întâlnit-o pe a lui și încântarea pe care o simțisem în legătură cu nasturele s-a topit. Eoin părea așa de obosit. De bătrân. Iar eu nu eram pregătită să îl las să își găsească odihna – nu încă.

— Dar... nu știu dacă înțeleg, Eoin, am șoptit.

— Ce să înțelegi?

— Însemnătatea nasturelui.

Voiam să îl fac să vorbească, să rămână treaz și încercam din răsputeri să umplu pustiul pe care epuizarea lui îl lăsa în mine.

— Am citit despre Irlanda – biografii și documentare și colecții și jurnale. Fac cercetare de șase luni. Am acumulat atâtea informații și nu știu ce să fac cu ele. Ce s-a întâmplat după Rebeliunea din 1916 este neclar, un haos de opinii și de acuze. Nu există două păreri la fel.

Eoin a râs, dar hohotul lui a răsunat fragil și lipsit de veselie.

— Aceasta, draga mea, este Irlanda.

— Oare?

Era așa de trist. De deznădăjduitor.

— Există prea multe opinii și prea puține soluții. Și nicio părere din lume nu va schimba trecutul, a oftat Eoin.

— Nu știu ce poveste voi spune, până la urmă. Ajung la o concluzie, doar pentru a fi fermecată de o alta. Simt că nu există nicio speranță.

— Așa s-au simțit și irlandezii. Acesta-i unul dintre motivele pentru care am plecat.

Mâna lui Eoin găsise cartea legată în pielea uzată de timp și a mângâiat-o așa cum mă mângâiase pe cap, pe când eram mică. Am rămas tăcuți, pentru un moment, pierduți în propriile noastre gânduri.

— Ți-e dor? Ți-e dor de Irlanda? am întrebat.

Acesta nu era un subiect pe care să îl fi discutat. Viața mea – viața noastră împreună – se petrecuse în America, într-un oraș la fel de viu și de animat precum ochii albaștri ai lui Eoin. Știam foarte puține despre viața bunicului de dinainte de a apărea eu în viața lui, iar el nu simțise niciodată nevoia să îmi împărtășească aceste informații.

— Îmi lipsesc oamenii. Mirosul și câmpurile verzi. Îmi e dor de mare și de sentimentul că timpul stă pe loc. Este o țară... blocată în timp. Nu s-a schimbat prea mult. Annie, nu scrie o carte despre istoria Irlandei. Sunt o grămadă din astea. Scrie o poveste de dragoste.

— Tot am nevoie de context, Eoin, am răspuns zâmbind.

— Da. Așa este. Dar nu lăsa istoria să îți distragă atenția de la oamenii care au trăit-o.

Eoin a ridicat una dintre fotografii cu o mână tremurândă, apropiindu-şi-o de faţă, ca să o studieze mai bine.

— Există anumite căi în viaţă care îţi aduc, inevitabil, durerea, anumite fapte care smulg sufletul unui om, lăsându-l apoi să rătăcească aşa, în căutarea lucrului pierdut, a şoptit el ca şi cum ar fi citat ceva ce auzise demult şi rezonase în mintea lui.

Eoin mi-a întins fotografia pe care o ţinea în mână.

— Cine este? am întrebat, coborându-mi privirea asupra femeii care mă scruta cu ochi pătrunzători.

— Aceea este străbunica ta, Anne Finnegan Gallagher.

— Mama ta? am întrebat.

— Da, a răspuns uşurel.

— Arăt ca ea, am zis, încântată.

Hainele pe care le purta şi coafura o făceau să pară o fiinţă străină, exotică, dar chipul care mă privea dincolo de decenii ar fi putut fi al meu.

— Da. Aşa este. Îi semeni foarte mult, a spus Eoin.

— Este puţin crispată, am observat.

— Oamenii nu prea aveau de ce zâmbi pe atunci.

— Deloc?

— Nu, a chicotit el, nu chiar deloc. Doar că nu în poze. Încercam din răsputeri să arătăm mai demni decât eram în realitate. Toţi voiau să fie revoluţionari.

— Şi acesta este străbunicul meu? am zis, arătându-l pe bărbatul care stătea alături de Anne, în fotografie.

— Da, Declan Gallagher.

Tinereţea şi vitalitatea lui Declan Gallagher se păstraseră în fotografia îngălbenită. L-am plăcut imediat şi am simţit o împunsătură surprinzătoare în piept. Declan Gallagher se stinsese de mult şi eu nu aveam să îl cunosc niciodată.

Eoin mi-a întins o altă fotografie, în care apăreau mama, tatăl lui și un bărbat pe care nu îl recunoșteam.

— Da' ăsta cine e?

Bărbatul era îmbrăcat la fel ca Declan, de ocazie, într-un costum din trei piese. O vestă cambrată se ițea în spatele reverului. Bărbatul își ținea mâinile în buzunare și avea părul pieptănat pe spate, cu bucle îngrijite, tuns scurt pe laturi și mai lung în vârful capului. Nu îmi dădeam seama dacă părul lui era negru sau castaniu. Omul era ușor încruntat, de parcă nu s-ar fi simțit prea bine în fața aparatului de fotografiat.

— Acela este doctorul Thomas Smith, cel mai bun prieten al tatei. L-am iubit aproape la fel de mult cât te iubesc pe tine. Mi-a fost ca un tată.

Vocea lui Eoin era slabă și ochii lui au clipit iar, după care s-au închis.

— Chiar așa? am zis surprinsă.

Eoin nu îmi vorbise niciodată despre acel bărbat.

— De ce nu mi-ai arătat niciodată aceste fotografii, Eoin? Nu le-am văzut până acum.

— Mai sunt și altele, a șoptit Eoin, ignorându-mi întrebarea, ca și cum răspunsul ar fi necesitat mult prea multă energie.

Am ridicat următoarea fotografie din teanc. Era o poză a lui Eoin, de pe când era copil mic. Avea ochii mari, fața pistruiată și părul pieptănat pe spate. Purta pantaloni scurți și șosete lungi, o vestă și o jachetă mică de costum. În mâini ținea o șapcă. În spatele lui se afla o femeie. Își ținea mâinile pe umerii lui, iar chipul îi era sumbru. Poate că fusese frumoasă, însă părea prea neîncrezătoare ca să zâmbească.

— Cine e?

— Bunica mea, Brigid Gallagher. Mama tatălui meu. Eu îi spuneam Nana.

— Câți ani aveai aici?

— Șase. Nana era foarte supărată pe mine în ziua aceea. Nu voiam să apar în poză fără restul familiei. Dar ea a insistat să facem o poză doar cu noi doi.

— Și asta? am zis, ridicând următoarea fotografie. Povestește-mi despre ea. Sunt mama ta – are părul mai lung aici – și doctorul, nu?

Inima mi s-a zbătut în piept când am privit poza. Thomas Smith se uita la femeia de lângă el, de parcă, în ultima clipă, nu ar mai fi putut să reziste. Femeia privea și ea în jos, iar pe buze i se citea un zâmbet secret. Nu se atingeau, dar erau foarte conștienți unul de prezența celuilalt. În fotografie nu mai apărea nimeni altcineva. Fotografia era bizar de candidă pentru acea perioadă.

— Thomas Smith a fost... îndrăgostit de Anne? m-am bâlbâit eu.

Rămăsesem, în mod ciudat, fără răsuflare.

— Da... și nu, a răspuns Eoin șoptit.

Mi-am ridicat privirea la el, încruntată.

— Ce răspuns e ăsta? am întrebat.

— Unul sincer.

— Dar a fost căsătorită cu tatăl tău. Și nu spuneai că Thomas a fost cel mai bun prieten al lui Declan?

— Ba da, a oftat Eoin.

— Oh, Doamne. Simt că este o poveste aici, am zis veselă.

— Da, este, a șoptit Eoin.

Bărbatul a închis ochii și buzele i-au tremurat.

— O poveste minunată. Nu mă pot uita la tine fără să îmi amintesc.

— Ăsta-i un lucru bun, nu-i așa? am întrebat. Faptul că îți amintești este un lucru bun.

— Amintirile sunt bune, a fost el de acord, dar cuvintele i-au ieșit de pe buzele strâmbate de o grimasă, în timp ce Eoin a strâns pătura în pumni.

— Când ai luat ultima dată un analgezic? am întrebat, tăioasă.

Am lăsat fotografiile din mână și am dat fuga spre medicamentele îngrămădite pe măsuța din baie. Am scos o pastilă, cu mâinile tremurânde, și am umplut un pahar cu apă, apoi i-am ridicat capul lui Eoin, ca să îl ajut să dea medicamentul pe gât. Voisem să îl internez, să îl știu înconjurat de oameni care puteau avea grijă de el. El își dorise să stea acasă, cu mine. Își petrecuse viața în spitale, îngrijind bolnavi și muribunzi. Când fusese diagnosticat cu cancer, în urmă cu șase luni, mă anunțase calm că nu avea de gând să urmeze tratamentul. Singura concesie pe care o făcuse discursurilor mele împătimite și lingușitoare fusese promisiunea de a-și ține durerea sub control.

— Trebuie să te întorci, Annie dragă, a zis el ceva mai târziu, cu vocea somnoroasă și domolită de analgezic.

— Unde? am întrebat, cu inima grea.

— În Irlanda.

— Să mă întorc? Eoin, dar eu nu am fost niciodată acolo. Îți amintești?

— Și eu trebuie să mă întorc. Mă duci? a zis el, tărăgănat.

— Mi-am dorit să călătoresc în Irlanda, cu tine, toată viața mea, am șoptit. Știi asta. Când să mergem?

— Când mor, o să mă duci înapoi.

Durerea din pieptul meu era fizică, aprigă precum un cuțit răsucit, și m-am concentrat ca să mă lupt cu ea, să o sting, dar ea se întinsese, precum părul Meduzei, spre ochii mei, revărsându-mi-se pe obraji sub forma unor șiroaie fierbinți și umede.

— Nu plânge, Annie, a zis Eoin, cu o voce așa de slăbită încât am făcut tot ce îmi stătea în putere să îmi înghit

lacrimile, doar ca să nu îl mai chinui. Povestea noastră nu are sfârşit. Când mor, du-mi cenuşa înapoi în Irlanda şi împrăştâ-o în Lough Gill[2].

— Cenuşă? În mijlocului unui lac? am întrebat, încercând să zâmbesc. Nu vrei să fii înmormântat lângă o biserică?

— Bisericile nu îmi vor decât banii, dar sper ca Dumnezeu să îmi ia sufletul. Restul aparţine Irlandei.

Geamurile au zăngănit şi m-am ridicat să trag draperiile. Ploaia bătea în ferestre. O furtună de primăvară târzie, ce ameninţase coasta de est toată săptămâna.

— Vântul urlă precum Cuhullin[3], a şoptit Eoin.

— Iubesc povestea aceea, am răspuns, aşezându-mă iar lângă el.

Eoin îşi ţinea ochii închişi, dar continua să vorbească încet, meditativ, ca şi cum şi-ar fi amintit.

— Tu mi-ai spus povestea lui Cú Chulainn, Annie. Eram speriat şi m-ai lăsat să dorm în patul tău. Doc a stat de veghe toată noaptea. Puteam auzi câinele urlând în vânt.

— Eoin, nu eu ţi-am spus povestea lui Cú Chulainn, ci tu mie. De atâtea ori. Tu mi-ai povestit-o mie, l-am corectat eu, îndreptându-i păturile.

Eoin m-a luat de mână.

— Da. Ţi-am spus-o. Tu mi-ai povestit-o mie. Şi mi-o vei povesti iar. Doar vântul ştie care vine prima dată.

Bunicul a aţipit şi eu i-am ţinut mâna într-a mea, ascultând furtuna, pierdută în amintirile noastre. Aveam şase ani când Eoin devenise ancora şi tutorele meu. El mă ţinuse în braţe când plânsesem după părinţii ce nu aveau să se mai întoarcă. Îmi doream cu disperare să mă fi putut îmbrăţişa iar, să o fi putut lua de la capăt, măcar ca să îl am cu mine încă o viaţă.

2 "Lough", în irlandeză, înseamnă „lac". (n.tr.)

3 „Câinele lui Culann" – semizeu în mitologia celtică (n.tr.

— Cum o să pot trăi fără tine, Eoin? am zis, jeluindu-mă.

— Nu mai ai nevoie de mine. Ai crescut, a şoptit el, surprinzându-mă, căci credeam că adormise.

— Voi avea mereu nevoie de tine, am spus plângând, iar buzele lui au tremurat iar, recunoscând devotamentul din spatele cuvintelor mele.

— Vom fi iar împreună, Annie.

Eoin nu fusese niciodată o persoană credincioasă şi vorbele lui m-au luat prin surprindere. Fusese crescut de o bunică devotată credinţei ei catolice, dar Eoin lăsase religia în urmă când plecase din Irlanda, la 18 ani. Insistase să urmez cursurile unei şcoli catolice, în Brooklyn, dar la asta se limita educaţia mea religioasă.

— Chiar crezi asta? am şoptit.

— Ştiu cu siguranţă, a zis, deschizându-şi pleoapele grele şi privindu-mă grav.

— Eu nu. Nu ştiu. Te iubesc aşa de mult şi nu sunt pregătită să îţi dau drumul.

Plângeam de-a binelea, simţindu-i deja absenţa, singurătatea şi anii care se întindeau în faţa mea, fără el.

— Eşti frumoasă. Deşteaptă. Bogată, a zis Eoin cu un râset slab. Şi ai făcut totul de una singură. Tu şi poveştile tale. Sunt atât de mândru de tine, Annie dragă. Aşa de mândru. Dar tu nu ai o viaţă dincolo de cărţile tale. Nu ai dragoste.

Ochii i se împăienjeniră şi căutară în spaţiul de dincolo de capul meu.

— Nu încă. Promite-mi că te vei întoarce, Annie.

— Îţi promit.

După aceea, a adormit, dar eu nu am pus geană pe geană. Am rămas lângă el, tânjind după prezenţa lui, după cuvintele pe care mi le-ar fi spus, după mângâierea pe care

mi-o adusese întotdeauna. Eoin s-a mai trezit o dată, gâfâind din cauza durerii, şi l-am ajutat să înghită altă pastilă.

— Te rog. Te rog, Annie. Trebuie să te întorci. Am aşa de multă nevoie de tine. Amândoi avem.

— Despre ce vorbeşti, Eoin? Sunt chiar aici. Cine are nevoie de mine?

Delira, purtat de durere, prin vis, iar eu nu puteam decât să îl ţin de mână şi să mă prefac că înţelegeam.

— Dormi, Eoin. O să suporţi mai bine durerea.

— Nu uita să citeşti cartea. Te-a iubit. Te-a iubit aşa de mult. El aşteaptă, Annie.

— Cine, Eoin?

Nu mi-am mai putut opri lacrimile, care căzură pe mâinile pe care amândoi le ţineam strânse.

— Mi-e dor de el. A trecut aşa de mult timp.

Eoin oftă din toţi rărunchii şi ochii lui nu se mai deschiseră. Ce-a văzut a fost doar în amintire, în durere, şi l-am lăsat să delireze până ce cuvintele lui mormăite se preschimbară în respiraţie scurtă şi în vise agitate. Noaptea se sfârşi şi zorile unei zile noi se iviră, însă Eoin nu se mai trezi.

2 mai 1916

A murit. Declan este mort. Dublinul este în ruină, Seán Mac Diarmada este în Kilmainham Gaol[4] *şi îşi aşteaptă sfârşitul în faţa plutonului de execuţie şi nu ştiu ce s-a ales de Anne. Şi totuşi iată-mă aici, umplând paginile cărţii ăsteia de parcă aşa i-aş putea aduce înapoi. Fiecare amănunt este o rană, dar sunt răni pe care mă văd obligat să le redeschid, să le examinez, măcar ca să înţeleg ce s-a întâmplat. Şi, într-o zi, micul Eoin va trebui să ştie ce s-a întâmplat.*

Am intenţionat să lupt. Am început lunea Paştelui cu o puşcă în mână, pe care am pus-o jos şi nu am mai ridicat-o niciodată. Din momentul în care am intrat cu forţa în sediul Poştei, m-am scufundat în sânge şi în haosul din primul post improvizat de ajutor. Nu ne-am organizat deloc, mult prea entuziasmaţi de tot ce se întâmpla, şi, în primele zile, nimeni nu a ştiut ce să facă. Dar eu ştiam cum să leg răni şi să opresc hemoragiile. Ştiam cum să fac o atelă şi să scot un glonţ. Timp de cinci zile, am făcut doar asta, sub ameninţarea permanentă a bombardamentului.

Parcă pluteam într-un vis. Nu am avut timp să mă odihnesc deloc şi eram aşa de obosit, încât aş fi putut dormi din picioare, clătinând din cap în ritmul rafalelor de gloanţe ale artileriei. Nu îmi venea să cred că treaba asta se întâmpla cu adevărat. Declan era euforic, iar lui Anne i-au dat lacrimile când canoniera a început să tragă pe Sackville Street, ca şi cum armele astea uriaşe dădeau substanţă visurilor noastre revoluţionare. Era sigură că britanicii ne ascultau, în cele din urmă. Nu ştiam dacă să mă simt mândru sau disperat, împărţit

4 Fostă închisoare în Kilmainham, Dublin (n.tr.).

mi-o adusese întotdeauna. Eoin s-a mai trezit o dată, gâfâind din cauza durerii, şi l-am ajutat să înghită altă pastilă.

— Te rog. Te rog, Annie. Trebuie să te întorci. Am aşa de multă nevoie de tine. Amândoi avem.

— Despre ce vorbeşti, Eoin? Sunt chiar aici. Cine are nevoie de mine?

Delira, purtat de durere, prin vis, iar eu nu puteam decât să îl ţin de mână şi să mă prefac că înţelegeam.

— Dormi, Eoin. O să suporţi mai bine durerea.

— Nu uita să citeşti cartea. Te-a iubit. Te-a iubit aşa de mult. El aşteaptă, Annie.

— Cine, Eoin?

Nu mi-am mai putut opri lacrimile, care căzură pe mâinile pe care amândoi le ţineam strânse.

— Mi-e dor de el. A trecut aşa de mult timp.

Eoin oftă din toţi rărunchii şi ochii lui nu se mai deschiseră. Ce-a văzut a fost doar în amintire, în durere, şi l-am lăsat să delireze până ce cuvintele lui mormăite se preschimbară în respiraţie scurtă şi în vise agitate. Noaptea se sfârşi şi zorile unei zile noi se iviră, însă Eoin nu se mai trezi.

2 mai 1916

A murit. Declan este mort. Dublinul este în ruină, Seán Mac Diarmada este în Kilmainham Gaol[4] *şi îşi aşteaptă sfârşitul în faţa plutonului de execuţie şi nu ştiu ce s-a ales de Anne. Şi totuşi iată-mă aici, umplând paginile cărţii ăsteia de parcă aşa i-aş putea aduce înapoi. Fiecare amănunt este o rană, dar sunt răni pe care mă văd obligat să le redeschid, să le examinez, măcar ca să înţeleg ce s-a întâmplat. Şi, într-o zi, micul Eoin va trebui să ştie ce s-a întâmplat.*

Am intenţionat să lupt. Am început lunea Paştelui cu o puşcă în mână, pe care am pus-o jos şi nu am mai ridicat-o niciodată. Din momentul în care am intrat cu forţa în sediul Poştei, m-am scufundat în sânge şi în haosul din primul post improvizat de ajutor. Nu ne-am organizat deloc, mult prea entuziasmaţi de tot ce se întâmpla, şi, în primele zile, nimeni nu a ştiut ce să facă. Dar eu ştiam cum să leg răni şi să opresc hemoragiile. Ştiam cum să fac o atelă şi să scot un glonţ. Timp de cinci zile, am făcut doar asta, sub ameninţarea permanentă a bombardamentului.

Parcă pluteam într-un vis. Nu am avut timp să mă odihnesc deloc şi eram aşa de obosit, încât aş fi putut dormi din picioare, clătinând din cap în ritmul rafalelor de gloanţe ale artileriei. Nu îmi venea să cred că treaba asta se întâmpla cu adevărat. Declan era euforic, iar lui Anne i-au dat lacrimile când canoniera a început să tragă pe Sackville Street, ca şi cum armele astea uriaşe dădeau substanţă visurilor noastre revoluţionare. Era sigură că britanicii ne ascultau, în cele din urmă. Nu ştiam dacă să mă simt mândru sau disperat, împărţit

4 Fostă închisoare în Kilmainham, Dublin (n.tr.).

între idealurile mele naționaliste din adolescență, visurile la revolta irlandeză și dezastrul pur de care aveam parte. Știam că era în zadar, dar mă simțeam obligat, de prietenie și de loialitate, să mă implic, chiar dacă rolul meu nu a însemnat decât să mă asigur că rebelii – tot grupul colorat de oameni idealiști și visători – aveau pe cineva care să le îngrijească răniții.

Declan o obligase pe Anne să promită că avea să se ferească din calea pericolului. Ea, Brigid și micul Eoin au rămas încuiați în casa mea din Mountjoy Square când Declan și cu mine ne-am alăturat Voluntarilor care mărșăluiau pe străzi, decișI să ne ducem la bun sfârșit revolta. Miercuri, Anne i s-a alăturat lui Declan în sediul central al Poștei, spărgând un geam cu piciorul și cățărându-se peste marginea tăioasă ca să ajungă la el. Nici măcar nu observase sângele care îi șiroia din tăieturile de pe piciorul și palma stângi până ce nu am forțat-o să se așeze, ca să o pot îngriji. Ea i-a spus lui Declan că dacă el avea să moară, atunci murea și ea. În ciuda furiei și amenințărilor lui Declan, Anne s-a prefăcut că nu îl aude și a continuat să se facă utilă, purtând mesaje de la sediul Poștei la fabrica lui Jacob, din moment ce nimeni nu voia să îi dea o armă. Femeile se puteau mișca cu mai multă ușurință, fără a fi chestionate sau împușcate. Nu știu când i s-a terminat norocul. Ultima dată când am văzut-o era devreme, în dimineața zilei de vineri, când flăcările se lățeau pe ambele laturi ale Abbey Street. A luat decizia inevitabilă de a părăsi sediul Poștei. Începusem să evacuez rănițII în spitalul din Jervis Street, pe o targă pe care o căpătasem cu multe rugăminți de la un lucrător pe ambulanță de la St. John. El îmi dăduse și trei banderole de la Crucea Roșie, ca să nu se tragă asupra noastră – sau să fim opriți – pe când mergeam în sud, pe Henry Street, spre Jervis și înapoi. Glezna lui Connolly fusese sfărâmată, dar el tot nu voia să plece. L-am lăsat acolo, în grija lui Jim Ryan, un student la medicină, care se afla acolo de marți. Am făcut drumul de trei ori înainte să se lase

întunericul și baricadele să împiedice doi voluntari – băieți din Cork, care veniseră la Dublin să lupte – și pe mine să ne mai întoarcem. Le-am spus flăcăilor să plece din oraș. Să facă pași. Revolta fusese înfrântă și era nevoie de ei acasă. Apoi m-am întors la spitalul de pe Jervis Street și am găsit un colț liber, mi-am împăturit haina sub cap și m-am prăbușit acolo. M-a trezit o asistentă, care era sigură că spitalul urma să fie evacuat din cauza flăcărilor care mă urmaseră încă de la Poștă. M-am culcat la loc, prea epuizat ca să îmi pese. Când m-am trezit, focul era ținut sub control și forțele revoluționare se predaseră.

Personalul spitalului le-a spus soldaților britanici că eram chirurg, când au venit să îi strângă pe insurgenți, și, în mod miraculos, nu am fost arestat. În schimb, mi-am petrecut tot restul zilei văzând de morți și de muribunzi pe Moor Street, unde 40 de bărbați încercaseră să asigure o cale de retragere din drumul incendiului de la Poștă. Civili și rebeli fuseseră măcelăriți de forțele Coroanei. Femei, copii și bătrâni căzuseră victime în schimbul de focuri și chipurile lor fără viață erau acoperite de funingine. Muștele roiau în jurul capetelor lor, unele arse complet. În adâncul inimii, nu puteam să nu mă simt vinovat. Una e să lupți pentru libertate; și alta să condamni oameni nevinovați să moară în războiul tău.

Acolo l-am găsit pe Declan.

I-am rostit numele, mi-am purtat mâinile peste obrajii lui înnegriți și el a deschis ochii, auzindu-mi vocea. Inima mi-a sărit din piept. Am crezut, pentru un moment, că îl puteam salva.

— O să ai grijă de Eoin, nu-i așa, Thomas? O să ai grijă de Eoin și de mama. Și de Anne. Vezi de Anne.

— Unde e, Declan? Unde e Anne?

Dar apoi, ochii lui s-au închis și respirația i s-a poticnit în gât. L-am ridicat pe umăr și am alergat după ajutor. Murise. Știam deja asta, dar l-am cărat

la spitalul din Jervis Street, am cerut un loc pentru el, i-am spălat pielea și părul de sânge și de funingine și i-am îndreptat hainele. I-am bandajat rănile care nu mai aveau să se vindece și l-am cărat iar pe străzi, pe Jervis, am traversat Parnell, Gardiner Row și Mountjoy Square. Nu m-a oprit nimeni. Am cărat un mort pe umăr prin centrul orașului, dar oamenii erau așa de șocați, încât s-au uitat în altă parte.

Nu cred că mama lui Declan, Brigid, își va reveni vreodată. Singura persoană care îl iubește pe Declan mai mult decât Anne este Brigid. Îl duc acasă, în Dromahair. Brigid vrea să îl înmormânteze în Ballinagar, lângă tatăl lui. Apoi o să mă întorc la Dublin, după Anne. Dumnezeu să mă ierte că am lăsat-o de izbeliște.

T.S.

2

INSULA INNISFREE

Mă voi scula şi-umbla de-acum, căci fie noapte, fie zi,
Aud a lacului apă cum saltă, cu susur lin pe mal;
Pe şosea de sunt sau pe asfaltul gri,
O tot aud în al inimii adânc.

W.B. Yeats

Am luat avionul spre Dublin, ascunzând urna cu cenuşa lui Eoin în valiză. Nu ştiam dacă există legi internaţionale – sau irlandeze – privind transportul morţilor şi am decis că nici nu voiam să aflu. Valiza mă aştepta la zona de ridicare a bagajelor şi am verificat de două ori ca să mă asigur că urna nu fusese confiscată înainte să închiriez o maşină şi să mă îndrept spre nord, în Sligo, unde aveam să stau preţ de câteva zile, ca să explorez satul Dromahair, din apropiere. Nu mă pregătisem cum se cuvine pentru a conduce pe partea opusă a drumului şi mi-am petrecut o mare parte a călătoriei de trei ore spre Sligo alunecând pe contrasens şi ţipând speriată, incapabilă să mă bucur de peisaj, de teamă să nu ratez vreun semn rutier sau să lovesc vreo altă maşină.

Conduceam foarte rar în Manhattan; n-avea rost să ai automobil. Dar Eoin insistase să învăţ să conduc şi să îmi iau carnetul de conducere. Îmi spusese că libertatea înseamnă să pot merge oriunde doream şi, când crescusem, ne plimbaserăm de-a lungul Coastei de Est, în timpul vacanţelor şi micilor escapade. În vara în care împlinisem

16 ani, ne petrecuserăm toată luna iulie traversând Statele Unite, pornind din Brooklyn şi ajungând în Los Angeles. Atunci am învăţat să conduc, parcurgând porţiuni mari de autostradă, între orăşele pe care nu aveam să le mai văd vreodată; peste dealuri care se rostogoleau la vale, printre stâncile roşietice din vest, de-a lungul pustiului şi al lumii, cu Eoin lângă mine.

Memorasem „Baile şi Aillinn" de Yeats pe când conduceam, un poem narativ, plin de legendă şi de dor, de moarte şi de viclenie, şi de o iubire care transcende viaţa. Eoin ţinuse în mână volumul cu poeziile lui Yeats, cu paginile cu urechi de măgar, ascultând cum mă poticneam la versuri, corectându-mă cu blândeţe şi ajutându-mă să pronunţ corect numele în gaelică ale vechilor legende, până ce am fost în stare să recit fiecare vers şi strofă ca şi cum le trăisem. Făcusem o pasiune pentru Yeats, care fusese obsedat de actriţa Maud Gonne, dar care îşi dăruise dragostea unui revoluţionar. Eoin mă lăsa să vorbesc în neştire despre lucruri pe care credeam că le înţeleg – dar pe care doar le romantizam –, precum filosofia şi politica şi naţionalismul irlandez. Îi spusesem că într-o zi aveam să scriu un roman a cărui acţiune se petrece în Irlanda, în timpul Rebeliunii din 1916.

— Din tragedii se nasc poveşti grozave, dar mi-ar plăcea mai mult ca povestea ta – aceea pe care o trăieşti, nu cele pe care le scrii – să fie plină de bucurie. Nu te afunda în tragedii, Annie. Bucură-te de iubire. Şi când o vei găsi, nu o lăsa să îţi scape. În cele din urmă, este singurul lucru pe care nu îl vei regreta, spusese Eoin.

Nu eram deloc interesată de dragoste, dincolo de ce puteam citi pe pagină. Mi-am petrecut anul următor pisându-l pe Eoin să mă ducă în Irlanda, în Dromahair, în orăşelul în care se născuse. Voiam să particip la festivalul Yeats din Sligo, despre care Eoin îmi spusese că nu se afla departe de Dromahair, şi să îmi perfecţionez gaelica. Eoin

insistase să o învăţ; era limba noastră, a vieţii noastre împreună.

Eoin mă refuzase. Fusese unul dintre puţinele lucruri din cauza cărora ne certaserăm vreodată. Aşa că vorbisem cu un accent stricat irlandez timp de două luni, ca să îl chinui.

— Faci eforturi prea mari. Prea te dai peste cap, Annie. Dacă trebuie să te gândeşti la cum ţi se mişcă limba în gură, atunci cuvintele nu vor suna natural, mă învăţa el, strâmbându-se.

Îmi dublasem eforturile. Eram de neclintit în hotărârea mea. Voiam să merg în Irlanda. Mersesem aşa de departe încât ajunsesem să sun un agent de turism ca să mă ajute. Apoi i-am prezentat lui Eoin detaliile, cu tot cu date calendaristice şi oferte de preţ.

— Nu mergem în Irlanda, Annie. Nu e timpul. Nu încă, îmi răspunsese el, cu o expresie încăpăţânată pe chip, respingându-mi broşurile de călătorie şi itinerariile.

— Când o să fie timpul? îl linguşisem eu.

— Când vei fi mai mare.

— Cum? Dar sunt mare acum, insistasem, refuzând să renunţ la accent.

— Vezi? A fost perfect. Natural. Nimeni nu şi-ar da seama că eşti americancă, îmi răspunsese el, încercând să îmi distragă atenţia.

— Eoin. Te rog. Mă cheamă, mă lamentasem eu teatral, deşi fascinaţia mea era sinceră.

Chiar auzeam chemarea Irlandei. O visam. Tânjeam să ajung acolo.

— Te cred, Annie. Cred că te cheamă. Dar nu ne putem întoarce deocamdată. Dacă mergem şi nu ne mai întoarcem niciodată?

Gândul mă umpluse de mirare.

— Atunci, o să rămânem acolo! Au nevoie de doctori şi în Irlanda. De ce nu? Aş putea urma colegiul în Dublin!

— Viaţa noastră este acum aici, mă contrazisese Eoin. Va veni timpul. Dar nu acum, Annie.

— Atunci, o să mergem doar în vizită. Doar o excursie, Eoin. Şi-apoi, gata, indiferent de cât de mult iubesc Irlanda şi cât de mult mi-ar plăcea să rămân acolo, ne vom întoarce acasă.

Crezusem că eram înţelegătoare şi fermitatea lui mă derutase.

— Irlanda nu este sigură, Annie! zisese, pierzându-şi cumpătul.

Vârfurile urechilor i se făcuseră roşii şi ochii îi fulgerau.

— Nu mergem. Iisuse, Marie şi Iosife, fetiţo. Dă-mi pace.

Mânia lui Eoin era mai rea decât o palmă, aşa că fugisem în camera mea, trântind uşa, plângând, urlând de furie şi făcând planuri copilăreşti de a fugi de acasă.

Însă Eoin nu cedase niciodată, iar eu nu eram un copil rebel; nu îmi dăduse niciodată un motiv ca să mă revolt. El nu voia să mergem în Irlanda – nu voia ca eu să merg în Irlanda – şi, din iubire şi respect pentru el, cedasem în cele din urmă. Dacă amintirile lui despre Irlanda îi făceau atât de mult rău, atunci cum puteam eu să insist să se întoarcă? Am aruncat broşurile, mi-am retras accentul irlandez şi am început să citesc Yeats doar când eram singură. Ne continuaserăm studiul limbii gaelice, dar limba aceea nu mă făcea să mă gândesc la Irlanda. Mă făcea să mă gândesc la Eoin, iar Eoin mă împinsese să urmez alte visuri.

Am început să scriu propriile poveşti. Să ţes propriile istorii. Am scris un roman cu acţiunea plasată în timpul proceselor vrăjitoarelor din Salem – o carte pentru tineri, pe care o vândusem unei edituri la 18 ani –, iar Eoin îşi petrecuse două săptămâni cu mine, la Salem, în

Massachusetts, lăsându-mă să fac cercetări după placul inimii. Am scris un roman despre Revoluţia Franceză, văzută prin ochii tinerei domnişoare de onoare a Mariei Antoaneta. Eoin îşi schimbase fericit programul, îşi mutase pacienţii la alţi medici şi mă dusese în Franţa. Merseserăm în Australia, ca să pot scrie o poveste despre prizonierii englezi trimişi acolo. Fuseserăm în Italia, la Roma, ca să scriu istoria unui tânăr soldat în timpul căderii Imperiului Roman. Călătoriserăm în Japonia, în Filipine şi în Alaska, doar de dragul cercetărilor mele.

Dar nu merseserăm niciodată în Irlanda.

Plecasem în zeci de călătorii de una singură. Îmi petrecusem ultimii zece ani din viaţă cufundată în munca mea, scriind poveste după poveste, călătorind dintr-un loc în altul pentru a strânge informaţii şi a scrie. Aş fi putut pleca singură în Irlanda. Dar nu am făcut-o niciodată. Nu găsisem niciodată momentul prielnic şi erau întotdeauna alte poveşti de scris. Îl aşteptasem pe Eoin, iar Eoin nu mai era acum. Eoin se stinsese, iar eu mă aflam, în sfârşit, în Irlanda, conducând pe partea cealaltă a drumului, cu fantoma lui bântuindu-mi gândurile şi cenuşa lui în portbagaj.

Furia pe care o simţisem pe când eram o tânără de 16 ani – nedreptatea şi neputinţa de a-i înţelege refuzul – mi se zvârcoleau acum iar în piept.

— La dracu', Eoin. Ar trebui să fii aici, cu mine! am strigat, bătând cu pumnul în volan, cu ochii plini de lacrimi şi aproape intrând într-un camion care a virat brusc şi a claxonat, în semn de avertisment.

Când am ajuns la Great Southern Hotel – o clădire maiestuoasă, de un galben spălăcit, construită la câţiva ani după Războiul Civil Irlandez –, la Sligo, la apusul soarelui, am rămas în parcarea aglomerată şi am spus o rugăciune pentru prima dată după ani de zile, recunoscătoare că eram în viaţă. Am intrat, împleticindu-mă, în hotel, cu bagajele după mine, şi, după ce m-am înregistrat la recepţie, am

urcat o scară interioară ce îmi amintea de fotografiile făcute *Titanicului*, un lucru ce se potrivea, în mod bizar, cu sentimentul de scufundare care mă tot încerca de când plecasem din New York.

M-am prăbuşit pe patul mare, înconjurat de mobilier din lemn masiv şi pereţi tapetaţi în mai multe nuanţe de violet, adormind fără a-mi scoate măcar pantofii. M-am trezit 12 ore mai târziu, dezorientată şi flămândă, şi am intrat, ameţită, în baie, pentru a mă bucura de cada îngustă, tremurând în timp ce încercam să îmi dau seama cum să dau drumul apei calde. Totul era suficient de diferit încât să am nevoie de un moment ca să mă obişnuiesc, şi totuşi destul de asemănător ca să îmi pierd răbdarea din cauza greutăţilor pe care le întâmpinam.

Peste o oră, curată şi uscată, îmbrăcată şi pusă la patru ace, mi-am luat cheile şi m-am îndreptat spre scara ornamentată ce ducea în sala de mese de la parter.

Am traversat străzile din Sligo, pătrunsă de o uimire tragică; fetiţa din mine căsca gura la lucrurile cele mai mărunte, în timp ce femeia distrusă de durere deplângea absenţa lui Eoin. Am mers pe Wolfe Tone Street şi spre Temple, unde am rămas sub clopotniţa uriaşei catedrale din Sligo. Mi-am dat capul pe spate, aşteptând să bată clopotul. Chipul lui William Butler Yeats – cu păr alb şi ochelari – era pictat pe un zid, alături de nişte cuvinte care proclamau că aceea era „ţara lui Yeats". Pictura îl făcea să semene cu Steve Martin şi îmi displăcea profund modul vulgar de prezentare. Yeats merita mai mult decât o pictură murală de o calitate îndoielnică. Am trecut pe lângă muzeul Yeats, mânată de o dorinţă neclintită de a protesta.

Oraşul era peste nivelul mării şi, ici şi colo, ţărmul lung, lucitor şi dezgolit de reflux, îmi făcea cu ochiul. Mersesem prea mult, fără să fiu atentă unde mă duceam, mâncând din ochi, cu lăcomie, tot ce era aproape de mine. Am dat buzna într-un magazin cu dulciuri; aveam nevoie de zahăr şi să aflu cum să ajung înapoi la hotel şi la Dromahair,

dacă aveam să încerc să-mi petrec o altă după-amiază la volan.

Proprietarul era un bărbat prietenos, pe la șaizeci de ani, care mi-a vândut jeleuri acrișoare cu aromă de lemn-dulce și trufe de ciocolată și caramel și m-a întrebat ce făceam în Sligo. Accentul meu american m-a trădat imediat. Când am pomenit de orășelul Dromahair și dorința de a-mi redescoperi originile, el a dat din cap.

— Nu e departe deloc. La vreo 20 de minute de aici. Dacă vrei să ocolești lacul, rămâi pe șoseaua 286 până ce vezi pancarta cu Dromahair. E un drum frumos și-ai să dai de Park's Castle. Merită să oprești.

— Lacul se numește Lough Gill? am întrebat, dându-mi seama tocmai la timp că *lough* se pronunța precum cuvântul scoțian, *loch*.

— Da. Exact.

Mă durea în piept și am alungat gândurile privitoare la lac. Încă nu eram gata să mă gândesc la cenușa lui Eoin, la adio.

Bărbatul mi-a arătat drumul de înapoiere spre hotel, spunându-mi să mă ghidez după sunetul clopotului din turn dacă se întâmpla să mă întorc de unde am plecat. Pe când bătea cumpărăturile pe casa de marcat, proprietarul m-a întrebat despre familia mea.

— Gallagher, zici? A fost odată o femeie cu numele de Gallagher, care s-a înecat în Lough Gill, oh... cred că s-a întâmplat acum vreun secol. Bunica mi-a povestit acea întâmplare. Nu i-au găsit niciodată trupul, dar unii zic că, în nopțile senine, poți s-o vezi mergând pe apă. Avem propria noastră doamnă a lacului. Cred că Yeats a scris o poezie despre ea. Dacă mă gândesc mai bine, a scris chiar și despre Dromahair.

— „În mulțimea din Dromahair stătea; și din borangic țesuta rochie, inima-i puse pe jar, tandrețea, de-acum, o cunoștea, `nainte ca pământul să-l primească-n dar", am

citat eu, împrumutând imediat cadenţa accentului irlandez, pe care îl perfecţionasem în copilărie.

Nu cunoşteam poemul despre doamna fantomatică – nu îmi suna deloc cunoscut –, dar îl ştiam bine pe cel despre Dromahair, îndrăgitul oraş al lui Eoin.

— Ăla e! Nu-i deloc rău, dragă. Deloc rău.

Am zâmbit şi i-am mulţumit, băgând o trufă în gură pe când am pornit la pas uşor, traversând iar oraşul spre hotelul ce mirosea a timp şi a epoci de mult apuse.

Proprietarul magazinului de dulciuri avusese dreptate. Drumul spre Dromahair fusese frumos. M-am relaxat în scaun, strângând volanul în mâini, virând uşor, pentru propria mea siguranţă şi a călătorilor irlandezi nevinovaţi. Din când în când, frunzişul verde se ridica aşa de des într-o parte şi în alta, încât mă simţeam îmboldită de umbrarul ce ameninţa să închidă drumul la fiecare curbă. Apoi, frunzişul s-a rărit şi am văzut licărirea lacului ce mă întâmpina, căci sosisem acasă.

Am găsit un punct de observaţie şi am oprit maşina, căţărându-mă pe peretele mic de stâncă, ce separa drumul de ţărmul stâncos, pentru a admira priveliştea. Studiind harta, aflasem că Lough Gill era lung, întinzându-se din Sligo până în districtul Leitrim, dar din locul în care mă aflam, deasupra malurilor lui dinspre răsărit, lacul părea un loc intim şi închis, înconjurat de terenuri agricole pătrăţoase împrejmuite cu ziduri de piatră, ce se ridicau dinspre ţărm şi continuau pe dealuri, în ambele părţi. Câte o casă răzleaţă se iţea pe dealuri, dar nu credeam că priveliştea era cu mult diferită faţă de cum fusese cu un secol în urmă. Aş fi putut escalada cu uşurinţă peretele stâncos şi să-mi croiesc drum pe panta înverzită, pentru a ajunge pe ţărm, deşi era posibil ca distanţa să fi fost mai mare decât mi se părea de la acea înălţime. Am stat o vreme pe gânduri, ştiind că aş fi putut lua urna cu mine şi să scap odată de misiunea asta groaznică. O parte din mine nu îşi dorea nimic mai mult decât să-mi

înmoi degetele în apele albastre și să-i spun lui Eoin că-i găsisem casa. Am rezistat chemării apelor; nu știam dacă nu cumva malul era mlăștinos sub iarba ce se întindea sub mine. N-aveam de gând să intru până la șolduri în noroi, cu urna în care era cenușa lui Eoin.

Zece minute mai târziu, mergeam cu viteză mai mică pe strada principală a micului Dromahair, căutând indicatoare și simboluri. Nu știam de unde să încep. Nu puteam să bat la uși, punând întrebări despre oameni care locuiseră acolo cu atât de mult timp în urmă. M-am plimbat prin cimitirul unei biserici, uitându-mă la nume și date, la grupurile care arătau că era vorba de familii și la florile care erau semn de iubire.

N-am găsit niciun Gallagher în micul cimitir, așa că m-am urcat înapoi în mașină și mi-am continuat drumul pe strada principală, până când am văzut o pancartă mică pe care scria „Bibliotecă", subliniat cu o săgeată ce arăta spre o străduță îngustă, nu mai lată decât o simplă alee.

Clădirea era ușor mai mare decât o căsuță din piatră, cu patru pereți grosolani, un acoperiș din plăci de ardezie și două ferestre întunecate, însă bibliotecile erau locuri grozave pentru cercetare. Am tras într-un loc cu pietriș unde n-ar fi încăput mai mult de trei vizitatori și am oprit motorul mașinii.

Înăuntru era mai puțin loc decât în biroul meu de acasă, din Manhattan. Iar apartamentele din Manhattan sunt cunoscute pentru spațiul lor redus, chiar și atunci când costă două milioane de dolari. O femeie, poate cu câțiva ani mai în vârstă decât mine, era aplecată asupra unui roman și mai multe cărți ce trebuiau puse la loc pe rafturi se îngrămădeau pe masa ei. Femeia s-a îndreptat de spate și a zâmbit în gol, pierdută încă în povestea ei. Am întins mâna, în semn de salut.

— Bună. Știu că este ciudat, dar m-am gândit că biblioteca ar fi un loc bun de unde să încep. Bunicul meu s-a născut aici, în 1915. Mi-a spus povestit că tatăl lui a fost

fermier. Bunicul a plecat în America pe la începutul anilor `30 şi nu s-a mai întors niciodată. Am vrut să văd – am arătat neajutorată cu mâna spre fereastra mare care mă lăsa să văd o alee mică şi mai nimic altceva – cum este locul în care s-a născut şi, poate, unde îi sunt îngropaţi părinţii.

— Cum îi chema?

— Gallagher, am răspuns, sperând să nu aud iar povestea femeii care se înecase în lac.

— E un nume destul de comun. Chiar şi pe mama mea o chema Gallagher. Dar ea e din Donegal.

Femeia s-a ridicat şi a înconjurat biroul şi teancurile de cărţi pentru care era clar că nu mai avea loc.

— Avem o colecţie întreagă de volume scrise de o femeie pe nume Gallagher.

Bibliotecara s-a oprit în dreptul unui raft şi a îndreptat un teanc de cărţi.

— Sunt scrise pe la începutul anilor `20, dar au fost reeditate şi donate bibliotecii primăvara trecută. Le-am citit pe toate. Sunt fermecătoare. Toate. Autoarea era cu mult înaintea vremurilor în care a trăit.

Am zâmbit şi am dat din cap. Cărţile scrise de o femeie cu un nume de familie comun nu erau tocmai ceea ce căutam, dar nu voiam să par nepoliticoasă.

— Ce *townland*?[5] a întrebat femeia, aşteptându-mi răspunsul.

— *Townland*? am repetat, uitându-mă la ea cu chipul lipsit de expresie.

— Teritoriul este împărţit în *townlands* şi fiecare dintre ele are un nume. Sunt aproximativ o mie cinci sute în districtul Leitrim. Ziceai că străbunicul tău a fost fermier.

Femeia a zâmbit cu regret.

— Toţi locuitorii din zona rurală a Irlandei sunt fermieri, drăguţă.

5 Diviziune administrativă (n.tr.)

M-am gândit la sătucul groaznic de mic pe care îl traversasem, la casele înghesuite una în alta și la strada principală.

— Nu știu. Nu există vreun cimitir? Mă gândeam că aș putea explora puțin. E un district mic, nu-i așa?

Era rândul femeii să mă privească mirată.

— Sunt cimitire în fiecare *townland*. Dacă nu știi în care se află, n-o să găsești niciodată mormântul. Iar majoritatea mormintelor mai vechi nici nu au pietre funerare. Era nevoie de bani pentru așa ceva și nimeni n-avea bani pe atunci. Obișnuiau doar să le marcheze. Familiile știu cine și unde-i îngropat.

— Dar... eu fac parte din acea familie și habar n-am, am izbucnit, ciudat de răscolită de emoții.

Oboseala călătoriei, experiențele care mă aduseseră față-n față cu moartea și acele pe care le căutam în carele cu fân începeau să-și spună cuvântul.

— O s-o sun pe Maeve. A fost secretara parohiei Killanummery aproape 50 de ani, s-a oferit ea, căscând ochii mari când îmi văzu tulburarea. Poate că biserica are ceva documente peste care te-ai putea uita. Dacă există cineva care să știe ceva, Maeve e aia.

Femeia a ridicat telefonul și a format numărul din memorie, mutându-și privirea, încurcată, de la mine la teancul de cărți de pe biroul ei.

— Maeve, sunt Deirdre, de la bibliotecă. Cartea pe care o așteptai este disponibilă. Nu, nu aia. Cea despre băiatul rău, de bani gata.

Deirdre rămase tăcută, dând din cap, deși femeia cu care vorbea nu avea cum să știe că ea încuviința.

— Exact. Am tras cu ochiul. O să-ți placă.

Ochii femeii se îndreptară spre mine, apoi se depărtară iar.

— Maeve, am aici, la mine, o femeie. A venit tocmai din America. Zice că familia ei se trage din zona asta. Mă întrebam dacă există nişte documente de-ale parohiei la care s-ar putea uita. Vrea să ştie unde sunt înmormântaţi.

Femeia dădu iar din cap, de data asta mai trist, şi am ghicit pe dată că Maeve îi spunea ceea ce ştia deja.

— Ai putea merge la Ballinamore, a zis Deirdre, îndepărtându-şi gura de la receptor, ca şi cum Maeve o instruise să îmi spună pe dată. Există acolo un centru genealogic. Te-ar putea ajuta ei. Stai în Sligo?

Am dat din cap, surprinsă.

— Nu prea sunt locuri de cazare pe-aici, prin împrejurimi. Asta, dacă n-ai închiriat o cameră la conacul de lângă lac, dar majoritatea oamenilor nici nu ştiu că se află acolo. Nu-şi fac reclamă, a explicat Deirdre.

Am clătinat din cap, lăsând-o să înţeleagă că nici eu nu avusesem habar şi Deirdre i-a raportat informaţia lui Maeve.

— Numele de familie este Gallagher.

Femeia a ascultat un timp.

— O să-i spun.

Deirdre şi-a îndepărtat iar receptorul de la gură.

— Maeve vrea să-i duci cartea despre miliardar şi să iei ceaiul cu ea. Zice că-i poţi povesti despre familia ta şi-o să-ncerce să găsească o soluţie. E tare bătrână, a şoptit Deirdre, acoperind receptorul pentru ca Maeve să nu îi poată auzi comentariul. Dar ţine minte totul.

Femeia a deschis uşa înainte să pot ciocăni. Părul ei subţire şi rar forma un soi de nor grizonant în jurul capului. Ochelarii cu rame negre şi cu lentile groase cât palma mea erau mai laţi decât chipul ei. Maeve şi-a ridicat privirea şi s-a uitat la mine cu ochii ei albaştri, ce clipeau des, şi buzele ţuguiate, date cu ruj fucsia.

— Maeve? am zis, dându-mi brusc seama că nu îi știam numele de familie. Îmi pare așa de rău. Deirdre nu mi-a spus numele complet. Pot să-ți spun Maeve?

— Te cunosc, a zis ea, încruntându-și încă și mai tare fruntea care era deja o hartă topografică de făgașe și văi.

— Da?

— Da.

Am întins mâna spre ea, în semn de salut.

— Deirdre m-a trimis.

Maeve nu mi-a dat mâna, dar a făcut un pas înapoi și m-a îndemnat să intru.

— Cum ziceai că te cheamă, drăguțo? Doar pentru că îți cunosc chipul nu înseamnă că îmi amintesc și numele tău.

Femeia s-a întors și a început să se îndepărteze clătinându-se, așteptându-se, în mod clar, să o urmez. Am făcut întocmai, închizând ușa în urma mea. În jur plutea un miros de umezeală, de praf și de păr de pisică.

— Anne Gallagher, am răspuns. Sunt Anne Gallagher. Cred că mă aflu aici în speranța de a-mi redescoperi originile. Bunicul meu s-a născut aici, în Dromahair. Mi-ar plăcea foarte mult să aflu unde îi sunt îngropați părinții.

Maeve se îndreptă spre o masă mică pregătită pentru ceai, aflată lângă două ferestre înalte ce se deschideau spre o grădină năpădită de buruieni. Însă când am spus cum mă cheamă, s-a oprit brusc, de parcă uitase complet încotro se îndrepta.

— Eoin, a zis ea.

— Da! Eoin Gallagher a fost bunicul meu.

Inima mi-a luat-o la galop, fericită. Am făcut câțiva pași; nu știam dacă femeia voia să stau jos și să iau ceaiul cu ea sau să rămân în picioare. Ea rămase perfect nemișcată preț de câteva momente, cu spatele la mine. Silueta ei măruntă era încadrată de lumina după-amiezii, înghețată

în amintiri sau în uitare. Nu știam nici eu. Am așteptat să-mi spună ce să fac sau să mă invite la masă, sperând să nu fi uitat că tocmai lăsase o străină să-i intre în casă. Mi-am dres ușor glasul.

— Maeve?

— Mi-a spus că o să vii.

— Deirdre? Da. Ți-a trimis și cartea.

Am scos volumul din geantă și am mai făcut câțiva pași.

— Nu Deirdre, prostuțo. Anne. Anne mi-a spus c-o să vii. Am nevoie de ceai. Hai să luăm ceaiul, a mormăit ea, punându-se iar în mișcare.

S-a așezat la masă și m-a privit nerăbdătoare. Încercam să decid dacă era cazul să inventez o scuză. Mă simțeam deodată prinsă într-un roman dickensian, luând ceaiul cu domnișoara Havisham. Nu aveam deloc chef să mănânc tort de nuntă vechi de când lumea și să beau Earl Grey din cești de ceai prăfuite.

— Oh, e foarte drăguț din partea ta, am zis, cam nehotărâtă, așezând cartea despre băiatul rău de bani gata pe măsuța cea mai apropiată.

— Eoin nu s-a mai întors în Dromahair. Nu mulți se-ntorc. Există și un nume pentru asta, să știi. I se spune despărțirea irlandeză. Dar iată-te aici, a spus Maeve, cu privirea încă fixată asupra mea.

N-am putut rezista tentației pe care o reprezenta numele lui Eoin. Mi-am pus geanta pe jos, lângă scaunul din fața ei, și m-am așezat. Am încercat să nu mă uit cu prea multă atenție la micul platou cu prăjiturele sau la farfuriile și cestile înflorate. Ce nu știam nu-mi putea face rău.

— Torni tu? a întrebat ea afectată.

— Da. Da, mi-ar face plăcere, m-am bâlbâit eu, încercând să-mi amintesc un moment în care obiceiurile mele americane mă făcuseră să mă simt mai incomod decât mă simțeam în acel moment.

Am căutat, prin amintiri, informații cu privire la etichetă, încercând să-mi aduc aminte ce trebuia să fac prima dată.

— Tare sau slab? am întrebat.

— Tare.

Mâinile îmi tremurau ținând strecurătoarea mică deasupra ceștii pe care am umplut-o pe trei sferturi. Eoin preferase întotdeauna ceaiul. Știam să servesc ceaiul.

— Zahăr, lămâie sau lapte? am întrebat.

Maeve a tras aer pe nas.

— Simplu.

Mi-am mușcat buza, recunoscătoare, și am turnat puțin ceai în ceașcă la mine, dorindu-mi să fi fost, în schimb, vin. Maeve a dus ceașca la gură și a băut lipsită de interes. Am făcut și eu la fel.

— L-ai cunoscut bine pe Eoin? am întrebat după ce ne-am așezat amândouă farfurioarele pe masă.

— Nu. Nu prea. Era mult mai mic decât mine. Și cam neastâmpărat.

Eoin fusese mai tânăr decât Maeve? Eoin se apropia de 86 de ani când a murit. Am încercat să calculez ce putea însemna „mult mai mic".

— Am 92 de ani, a răspuns Maeve. Mama a trăit până la 103 ani. Bunica, până la 98. Străbunica mea a trăit așa de mult, că nimeni nu mai știa exact câți ani avea. Ne-am bucurat când hoașca a dat colțul.

Mi-am ascuns amuzamentul într-o tuse falsă.

— Lasă-mă să mă uit la tine, a zis ea și eu mi-am ridicat ochii, ascultătoare.

— Nu-mi vine să cred. Arăți exact ca ea, s-a minunat femeia.

— Ca mama lui Eoin?

— Ca Anne, a confirmat ea. E straniu.

— Am văzut fotografii. Semănăm foarte bine. Dar mă mir că-ţi aminteşti. Trebuie să fi fost mică de tot când a murit.

— Nu, a zis ea, clătinând din cap. Oh, nu. Am cunoscut-o bine.

— Mi s-a spus că Declan şi Anne Gallagher au murit în 1916. Eoin a fost crescut de bunica lui, Brigid, mama lui Declan.

— Nuuu, m-a contrazis ea, prelungind cuvântul pe când clătina din cap. Anne s-a întors. Nu imediat, să ştii. Îmi amintesc cum vorbeau oamenii despre ea când s-a întors. Au apărut nişte zvonuri... că pe unde o fi umblat ea. Dar Anne s-a întors.

Am rămas cu ochii pironiţi la bătrânică. Eram şocată.

— Bu-bunicul meu nu mi-a spus asta, m-am bâlbâit eu.

Femeia a rămas pe gânduri, dând din cap şi sorbind din ceai, cu ochii plecaţi. Am înghiţit o gură de ceai, cu chiu, cu vai. Inima îmi bătea cu putere, aprinsă de sentimentul că fusesem trădată.

— Poate că încurc eu lucrurile, a spus ea cu glas molcom, retrăgându-şi cuvintele. Nu lăsa balivernele unei bătrâne să-ţi umple capul de îndoieli.

— S-a întâmplat demult, am răspuns.

— Da. Aşa e. Iar memoria e ceva foarte hazos. Ne joacă feste.

Am dat din cap, uşurată să văd că-şi retrăsese afirmaţia cu atât de multă uşurinţă. Pentru un moment, păruse sigură, iar încrederea ei mă făcuse s-o cam pierd pe a mea.

— Sunt înmormântaţi în Ballinagar. De asta sunt sigură.

Mi-am scos repede carneţelul şi un creion din geantă.

— Cum ajung acolo?

— Păi, e un drum cam lung pe jos, de aici. Sau unul mai scurt cu mașina. Durează poate vreo zece minute sau mai puțin. Mergi spre sud, pe strada principală – chiar acolo, vezi? a arătat ea spre ușa de la intrare. O să te scoată din oraș. Mergi vreo trei kilometri. Virezi la dreapta, la intersecție, și continui vreo... jumătate de kilometru sau cam așa ceva. Apoi, întoarce la stânga. Mai mergi un pic. După aceea, biserica – St. Mary's – o să fie pe stânga. În spatele ei o să dai de cimitir.

Mă oprisem din scris după ce pomenise de virajul la dreapta.

— Străzile astea n-au nume?

— Păi, nu sunt tocmai străzi, dragă. Sunt drumuri bătătorite. Iar oamenii de pe aici le știu ca-n palmă. Dacă te rătăcești, oprește și-ntreabă pe cineva. O să știe unde e biserica. Și-n plus, te poți ruga. Domnul ne ascultă rugile când căutăm un lăcaș sfânt.

15 mai 1916

Călătoria spre Dromahair, cu trupul lui Declan înfăşurat şi legat de scara maşinii, a fost cea mai lungă din viaţa mea. Brigid n-a scos niciun un cuvânt şi bebeluşul a plâns fără întrerupere, de parcă simţea bezna disperării noastre. După ce i-am lăsat la Garvagh Glebe, l-am dus pe Declan la părintele Darbyca, să-l înmormânteze. L-am aşezat să-şi doarmă somnul de veci la Ballinagar, lângă tatăl lui. Am cumpărat o piatră de mormânt care o să fie montată după ce-o s-o graveze. Dacă Anne este moartă, aşa cum mă tem, o s-o înmormântăm lângă Declan şi o să aibă amândoi aceeaşi piatră la căpătâi. Aşa şi-ar fi dorit.

M-am întors la Dublin, deşi intrarea în oraş s-a dovedit a fi anevoioasă. Armata britanică declarase lege marţială şi toate drumurile erau blocate cu vehicule blindate şi soldaţi. Le-am arătat documentele şi geanta mea de doctor şi, până la urmă, mi-au dat voie să trec. Spitalele gem de insurgenţi răniţi, de soldaţi şi de civili. Mai mult civili. Au nevoie destul de mare de medici, aşa că m-au lăsat să trec, când pe alţii i-au întors din drum.

Am căutat în toate morgile şi în spitale – Jervis Street, Mater, St. Patrick's Dun, chiar şi în spitalele pentru femei, unde auzisem că se strânseseră rebelii, după ce s-au predat. Un spital de campanie improvizat fusese amenajat în Merrion Square şi am mers şi acolo, deşi nu mai rămăsese nimic în afară de oamenii care locuiau în casele din apropiere. Ei mi-au spus că răniţii şi morţii fuseseră luaţi de acolo, dar nu ştiau sigur unde îi duseseră. Zvonurile că ar fi existat gropi comune pentru morţii neidentificaţi în cimitirele din Glasnevin şi Deansgrange m-au făcut să-i implor pe groparii

copleșiți de cât aveau de lucru să-mi dea niște nume pe care n-au putut să mi le dea. Ajunsesem prea târziu, mi-au zis ei, adăugând că listele morților aveau să fie alcătuite și, în cele din urmă, publicate în Irish Times, deși nimeni nu știa exact când.

Am cercetat străzile, trecând peste rămășițele arse ale unor clădiri odinioară grandioase de pe Sackville Street, prin munți nesfârșiți de cenușă încă suficient de fierbinte în unele locuri ca să-mi topească pantofii. Pe Moor Street, unde îl găsisem pe Declan, oamenii intrau și ieșeau din blocurile ce stăteau să cadă. Unul dintre ele, aflat chiar în centru, fusese bombardat direct. Clădirea se scufundase în interior, iar câțiva copii căutau acum lemne printre dărâmături, lemne de foc și obiecte pe care le-ar fi putut vinde. Apoi am văzut șalul lui Anne, de un verde aprins, ca iarba, care se potrivea cu ochii ei. Când o văzusem ultima dată, Anne îl purta strâns bine în jurul umerilor și îndesat în fustă, ca să nu o încurce. O fetiță îl purta acum și șalul flutura în vânt ca tricolorul pe care îl înălțasem deasupra clădirii Poștei, precum niște cuceritori victorioși. Acele steaguri dispăruseră acum, distruse. La fel ca Declan și Anne.

Înnebunit de teamă și de epuizare, am alergat la fetiță și i-am cerut să-mi spună unde găsise șalul. A arătat cu degetul spre mormanul de moloz de la picioarele ei. Avea chipul pustiit și ochi îmbătrâniți de vreme, deși nu putea avea mai mult de 15 ani.

— Era chiar aici, sub cărămizi. Are o gaură mică. Dar îl păstrez. Asta a fost casa mea. Așa că și șalul este, acum, al meu.

Fata și-a împins bărbia în față de parc-ar fi crezut c-o să i-l smulg de la gât. Poate că așa aș fi și făcut. În schimb, mi-am petrecut tot restul zilei pe mormanul de pietre și ziduri, căutând trupul lui Anne prin moloz. La apus, când, în ciuda eforturilor mele, nu am găsit nimic, fata și-a scos șalul și mi l-a întins.

— M-am răzgândit. Poţi să-l iei. Poate că e tot ce-a mai rămas din drăguţa ta.

Nu mi-am putut ascunde lacrimile, iar ochii fetei nu mi-au mai părut aşa de îmbătrâniţi când s-a întors să plece.

Mâine o să merg înapoi la Dromahair şi o să îngrop şalul lângă Declan.

T.S.

3

COPILUL FURAT

Căci, iată, vine puiul de om
În al apelor şi-al firii zvon
Pe el o zână-l însoţeşte
Din lumea-i plină de durere,
ce n-avea-o a-nţelege.

W.B. Yeats

Simţind bătăile inimii în gât şi cu ochii cât cepele, am repetat indicaţiile pe care mi le dăduse Maeve ca pe o cântare bisericească. Am găsit cimitirul Ballinagar şi biserica ce trona ca un paznic peste morminte. Se afla în mijlocul unui câmp pustiu. În spatele bisericii erau o casă parohială, zidurile nesfârşite, de piatră, ale Irlandei şi câteva vaci răzleţe, care îi ţineau companie. Am parcat în spaţiul liber din faţa bisericii şi am ieşit în aerul călduţ al după-amiezii de iunie – dacă în Irlanda era vară, nu sosise încă –, simţindu-mă ca şi cum găsisem Golgota şi îl văzusem pe Iisus pe cruce. Cu ochii plini de lacrimi şi mâinile tremurânde, am împins uşile masive de lemn şi am păşit în capela goală, unde veneraţia şi amintirile se încastraseră în ziduri şi în rândurile de bănci din lemn. Tavanul înalt răsuna de ecoul a mii de botezuri, nenumărate morţi şi nunţi fără de număr ce se întindeau în timp, dincolo de datele înscrise pe mormintele din apropiere.

Iubeam bisericile aşa cum iubeam cimitirele şi cărţile. Toate trei reprezentau urme ale umanităţii, ale timpului, ale

vieţii. Între zidurile lăcaşului sfânt eram liberă, nu simţeam nicio opreliştе ori vină, nicio greutate sau groază. Ştiam că experienţa mea nu era împărtăşită de mulţi oameni şi poate că asta se datora lui Eoin. El privise întotdeauna religia cu respect şi cu umor, o combinaţie ciudată ce preţuia binele şi oferea o perspectivă asupra răului. Relaţia mea cu Dumnezeu era la fel de senină. Auzisem odată spunându-se că viziunea noastră asupra divinităţii are o strânsă legătură cu cei care ne învaţă despre ea. Imaginea pe care ne-o formăm despre Dumnezeu reflectă imaginea noastră despre cei care ne educă. Eoin m-a învăţat despre Dumnezeu, şi pentru că îl iubeam şi preţuiam pe Eoin, îl iubeam şi-l preţuiam şi pe Dumnezeu.

La şcoală, studiasem religia catolică, învăţasem catehismul şi istoria şi le asimilasem aşa cum asimilam orice altă disciplină, agăţându-mă de lucrurile care rezonau cu mine şi lăsându-le deoparte pe cele care nu-mi spuneau nimic. Călugăriţele se plânseseră că religia nu era un soi de bufet din care puteam alege doar anumite feluri de mâncare. Zâmbisem politicos şi-mi păstrasem dezacordul pentru mine. Viaţa, religia şi educaţia erau exact ceea ce descriseseră ele. O serie de alegeri. Dacă aş fi încercat să consum deodată tot ce-mi era prezentat, m-aş fi săturat prea repede şi toate aromele s-ar fi confundat. Nimic n-ar mai fi avut sens.

Pe când stăteam în biserica veche, în care generaţii de strămoşi aduseseră mulţumiri Domnului, în care rugile lor fuseseră rostite, inimile frânte şi oblojite, totul prinse sens, pentru o clipă. Religia avea sens, măcar cât să pună într-un context bătălia pe care o duceam cu viaţa şi cu moartea. Biserica era un soi de monument al vremurilor apuse, o legătură cu trecutul care îi mângâia pe cei din prezent şi pe mine.

Am urcat panta din spatele bisericii, ce ducea spre cimitir. Acesta se întindea deasupra acoperişurilor înalte şi a drumului şerpuit pe care tocmai îl parcursesem. Unele

pietre funerare erau înclinate sau se scufundaseră; altele erau așa de acoperite de licheni și șterse de timp, că n-am reușit să citesc numele sau datele. Alte morminte erau noi, împrejmuite de pietre și acoperite de mici amintiri. Cele mai noi se aflau la marginea cimitirului, ca și cum moartea își trimitea undele în afară, ca o piatră aruncată în lac. Pietrele acelor morminte erau curate; marmura era netedă și numele lizibile. Maeve mă avertizase că, în mare parte a Irlandei, cimitirele erau un amestec de vechi și nou, că legăturile păreau cunoscute, deși relațiile erau vechi. În Ballinagar Cemetery, majoritatea mormintelor, mai ales cele din vârful colinei, se înălțau ca niște gnomi și hobbiți împietriți, prin iarbă, trăgând cu ochiul la mine și atrăgându-mă la ele.

Am găsit numele familiei mele sub un copac aflat la marginea unei părți mai vechi a cimitirului. Piatra funerară era un dreptunghi înalt, la baza căruia fusese inscripționat numele „Gallagher". Chiar deasupra lui erau numele lui Declan și al lui Anne. Am rămas cu privirea pironită asupra lor, incredibil de tulburată, de mișcată de numele lor. Anii, „1892 – 1916", erau vizibili și ei, și am fost cuprinsă de o undă de ușurare să văd că Maeve se înșelase, până la urmă. Declan și Anne muriseră împreună, așa cum crezusem. M-am lăsat în genunchi, ușurată și euforică; nu mai aveam încredere în propriile mele picioare. M-am trezit vorbindu-le rudelor mele, povestindu-le despre Eoin, despre mine, despre cât de mult însemna pentru mine faptul că-i găsisem.

Când am rămas fără cuvinte, m-am ridicat în picioare și-am atins iar piatra, observând, pentru prima dată, mormintele din jurul ei. O piatră mai mică, ce purta tot numele de Gallagher, se afla la stânga. Numele „Brigid" și „Peter" erau vizibile, dar datele – două – se șterseseră. Peter Gallagher, tatăl lui Declan, murise înaintea lui Declan și a lui Anne, iar Brigid se stinsese la ceva timp după ei. Eoin nu îmi spusese niciodată ori poate că eu nu-l întrebasem. Știam doar că bunica lui nu mai era când el părăsise Irlanda.

Am atins şi numele lui Brigid şi pe al lui Peter, mulţumindu-i lui Brigid că-l crescuse pe Eoin, că-l ajutase să ajungă bărbatul care mă iubise şi mă îngrijise cu atâta atenţie. Cu siguranţă că şi ea îl iubise la fel de mult pe cât mă iubise Eoin pe mine. Trebuie să fi învăţat asta de undeva.

Norii se adunau şi vântul mă ciupea de obraji, spunându-mi că venise timpul să plec. Pe când mă întorceam, o piatră funerară, aflată în spatele mormintelor familiei Gallagher, mi-a atras atenţia sau poate că fusese numele înscris pe piatra înnegrită. Cuvântul „Smith" era scris aşa de aproape de pământ, încât iarba ascundea o parte din el. Am ezitat, întrebându-mă dacă mormântul era al lui Thomas Smith, bărbatul grav, îmbrăcat în costumul din trei piese, bărbatul pe care Eoin îl iubise ca pe un tată.

Am simţit o picătură, apoi alta şi cerul s-a despicat cu un geamăt şi un uruit, dând drumul unui torent furios de ploaie. Mi-am lăsat baltă curiozitatea şi am coborât dealul cu paşi împleticiţi, ocolind monumentele acum lucioase şi promiţând pietrelor că aveam să mă întorc.

În noaptea aceea, întoarsă la hotelul din Sligo, am căutat în valiză obiectele găsite în sertarul încuiat al lui Eoin. Aruncasem plicul galben în valiză dintr-o toană – în mare parte pentru că Eoin insistase să citesc cartea –, dar abia dacă mă mai gândisem la ea de la moartea bunicului. Fusesem prea îndurerată ca să mă concentrez la orice fel de lectură, prea istovită ca să cercetez, prea pierdută ca să mai fac şi altceva în afară de a mă regăsi pe mine. Dar acum, că văzusem mormintele străbunicilor mei, voiam să îmi amintesc chipurile lor.

Mă întrebam cât timp trecuse de când şi-i mai amintise cineva şi inima mi se frânse iar. Mă luptasem cu lacrimile încă de la moartea lui Eoin şi faptul că mă aflam în Irlanda nu îmi uşurase cu nimic durerea. Totuşi, emoţia

era alta acum. Era infuzată de bucurie și de recunoștință, și deși lacrimile arătau la fel, ele nu se simțeau la fel.

Am răsturnat plicul pe un birou mic. Cartea, mai grea decât restul obiectelor, a alunecat prima, iar fotografiile au zburat în jurul ei ca niște gânduri răzlețe. Am aruncat plicul deoparte și el a aterizat greu, scoțând un bufnet mic când a atins marginea biroului. L-am ridicat iar, curioasă, și am băgat mâna înăuntru. Un inel se ascunsese în marginea întărită, blocat într-un colț. L-am scos. Era un cerc delicat din aur, filigranat, care se rotea în jurul unei camee pale, pe fundalul unei agate. Era frumos și vechi – o combinație fermecătoare pentru un istoric – și mi l-am pus pe deget, încântată să descopăr că mi se potrivea, dorindu-mi să fi putut afla de la Eoin cui îi aparținuse. Fusese probabil al mamei lui, așa că am ridicat fotografiile vechi, să văd dacă îl purta pe deget în vreuna dintre ele. Mâinile lui Anne erau îndesate în buzunarele paltonului ei gri într-una dintre poze, încolăcite pe lângă brațul lui Declan, în alta, sau afară din cadru, ori nevăzute în celelalte.

Am trecut iar prin ele, atingând chipurile celor care trăiseră înaintea mea. M-am oprit asupra fotografiei lui Eoin, iar fețișoara lui nefericită și părul pomădat și pieptănat, cu cărare pe mijloc, mi-au umplut ochii de lacrimi și inima de durere. Îl puteam vedea pe bătrân pe expresia copilului, în felul în care își ține bărbia, în buzele țuguiate a supărare. Timpul așternuse singura culoare asupra fotografiei și nu puteam decât să ghicesc nuanța intensă a părului lui sau albastrul tulburător al ochilor. Bunicul fusese cărunt de când îl știam, dar susținuse că, în tinerețe, avusese părul la fel de roșcat ca și tatăl lui și propriul meu tată.

Am pus deoparte fotografia lui Eoin și le-am studiat pe celelalte, oprindu-mă iar asupra pozei lui Thomas Smith și a străbunicii mele. Nu fusese făcută odată cu cea în care apăreau toți trei – Anne, Thomas și Declan. Părul și hainele lui Anne erau diferite, iar Thomas Smith purta un costum mai închis la culoare. Părea mai în vârstă în aceea, deși nu

îmi puteam imagina de ce. Patina timpului fusese iertătoare, avea părul negru şi capul descoperit. Poate că de vină era modul în care îşi ţinea umerii, sau solemnitatea poziţiei lui. Fotografia era uşor supraexpusă, făcând detaliile pe rochia lui Anne să curgă şi dând pielii lor o strălucire de perlă, pe care o găseam adesea în fotografiile foarte vechi.

În teanc se aflau şi alte fotografii pe care nu le văzusem. Durerea lui Eoin îmi întrerupsese periplul printre amintiri în noaptea morţii lui. M-am oprit asupra unei poze în care apărea o casă mare, cu copaci de jur împrejur şi licărul unui lac în depărtare. Am studiat peisajul şi întinderea de apă. Arăta ca Lough Gill. Ar fi trebuit să iau fotografiile cu mine, în Dromahair. Aş fi putut s-o întreb pe Maeve despre casa din poză.

Într-o altă fotografie, un grup de bărbaţi pe care nu îi recunoşteam stăteau în jurul lui Thomas şi al lui Anne, într-o sală de bal decorată. Declan nu apărea în poză. Un bărbat masiv, cu un zâmbet mare pe buze şi părul negru, stătea în centru. Avea un braţ petrecut pe după umerii lui Anne şi pe celălalt pe după ai lui Thomas. Anne se uita la aparatul de fotografiat, cu chipul plin de mirare. Recunoşteam acea expresie – era aceeaşi care apărea adesea pe propriul meu chip când mi se făceau fotografii la sesiunile de autografe. Era o privire ce exprima, telegrafic, disconfortul şi uimirea că cineva îşi dorea să îmi facă o poză. În ultima vreme, învăţasem să-mi controlez mai bine expresia chipului şi să-mi lipesc un zâmbet profesionist pe chip, dar îmi promisesem să nu mă uit niciodată la fotografiile pe care editorul meu mi le trimitea în mod regulat de la asemenea evenimente. Ceea ce nu vedeam nu putea să-mi zdruncine siguranţa.

Am continuat să studiez fotografia, atrasă deodată de bărbatul care stătea lângă Anne.

— Nu, am zis eu şocată. Nu se poate.

M-am uitat, uimită.

— Dar e chiar el.

Bărbatul cu brațul pe după umerii lui Anne era Michael Collins, liderul mișcării ce condusese la semnarea Tratatului cu Anglia. Existau foarte puține fotografii cu el, înainte de 1922. Toată lumea auzise de Michael Collins și de tacticile lui de gherilă, dar doar cei din cercul lui de apropiați, bărbați și femei care lucrau cot la cot cu el, știau cum arată, îngreunând misiunea Coroanei de a-l aresta. Dar după ce a fost semnat Tratatul și Collins a început să îi convingă pe irlandezi să-l accepte, fotografia lui a fost salvată în analele istoriei. Văzusem acele fotografii – în una dintre ele fusese surprins în toiul unui discurs, cu brațele ridicate, înfocat; și alta în uniforma de comandant, în ziua în care britanicii renunțaseră la controlul asupra castelului, un simbol al puterii britanice în Dublin, pentru prima dată într-o sută de ani.

M-am uitat o vreme la poză, minunându-mă, înainte să o las din mână și să ridic cartea. Volumul era, de fapt, un jurnal vechi. Scrisul era frumos înclinat, plăcut, așa cum era adesea scrisul de mână al oamenilor din trecut. L-am răsfoit fără să citesc, verificând doar datele. Însemnările din jurnal începeau în 1916 și se terminau în 1922 și erau, adesea, sporadice, la distanțe de luni sau chiar ani întregi între ele. Scrisul era același de-a lungul întregului jurnal. Nu se vedea nici mâzgălit sau tăiat; nici o pată de cerneală sau pagini rupte. Fiecare însemnare de jurnal se termina cu un „T.S." în josul paginii și nimic mai mult.

— Thomas Smith? mi-am zis.

Era singurul nume care se potrivea, dar mă surprindea că Eoin avea jurnalul lui. Am citit prima însemnare din jurnal, datată pe 2 mai 1916. Groaza și uimirea mea s-au făcut și mai mari citind despre Rebeliunea din Săptămâna Paștelui și despre moartea lui Declan Gallagher. Am sărit peste câteva pagini și am citit despre eforturile lui Thomas de a o găsi pe Anne și de a accepta pierderea prietenilor lui. O notiță făcută în ziua execuției lui Seán Mac Diarmada, la Kilmainhaim Gaol, spunea doar atât:

Seán a murit în dimineaţa asta. Am crezut că va fi cruţat când au oprit execuţiile timp de câteva zile. Dar l-au luat şi pe el. Singura mea mângâiere este că ştiu că şi-a primit soarta cu braţele deschise. A murit pentru libertatea Irlandei. Aşa ar fi văzut el lucrurile. Dar eu sunt egoist şi nu văd decât pierderea uriaşă. O să-mi lipsească teribil de mult.

Scrisese despre întoarcerea lui la Dromahair, după ce absolvise cursurile facultăţii de medicină de la Universitatea din Dublin, şi cum încercase să-şi înfiinţeze un cabinet medical în Sligo şi în districtul Leitrim.

Oamenii sunt aşa de săraci, încât nu cred că voi putea câştiga cine ştie ce, dar am mai mult decât suficient pentru trebuinţele mele. Asta am plănuit mereu să fac. Şi iată-mă aici, călătorind dintr-un capăt în altul al ţării, de la nord la sud, la răsărit de Sligo şi înapoi la apus. Mă simt ca un negustor ambulant jumătate din timp, iar oamenii nu pot plăti pentru ceea ce ofer. Am făcut o vizită la domiciliu ieri, în Ballinamore, şi singura plată pe care am primit-o a fost un cântec duios din partea fetei mai mari. O familie de şapte persoane, care trăia într-o casă cu două camere. Mezina, o fetiţă de vreo 6 sau 7 ani, nu mai fusese în stare să se dea jos din pat de mai multe zile. Am descoperit că fata nu era bolnavă. Era înfometată – suficient de înfometată cât să nu mai aibă energie să se mişte. Cu toţii erau piele şi os. Am 12 hectare de pământ la Garvagh Glebe, care zac necultivate, şi casa administratorului, care stă goală şi părăsită. I-am spus tatălui – un bărbat cu numele de O'Toole – că aveam nevoie de cineva care să îngrijească de pământ şi că slujba era a lui, dacă se credea în stare. A fost o ofertă făcută sub impulsul momentului. Nu mă interesează deloc să devin fermier sau să îmi asum responsabilitatea pentru o întreagă familie. Dar omul a plâns şi a întrebat dacă putea începe a doua zi de dimineaţă. I-am dat 20 de lire şi am bătut palma. Le-am lăsat pachetul pe care mi-l pregătise Brigid de dimineaţă

– era mai multă mâncare decât aveam nevoie – și am forțat-o pe micuță să mănânce o bucată de pâine cu unt înainte să plec. Pâine cu unt. Ani de pregătire medicală și de studiu și copila nu avea nevoie decât de pâine cu unt. De aici înainte, în drumurile mele, o să iau cu mine ouă și făină, pe lângă geanta de doctor. Am impresia că oamenii au mai mare nevoie de mâncare decât de un medic. Nu știu ce-o să fac când o să întâlnesc următoarea familie, murind cu toți de foame în pat.

M-am oprit, cu un nod în gât, și am întors pagina doar ca să găsesc o altă povestire tristă despre experiențele lui de doctor în Dromahair. Thomas scria:

O mamă a părut mai interesată de posibilitatea de a-i lua fiica de soție decât de a o vindeca. I-a lăudat trăsăturile delicate, bujorii din obraji și ochii luminoși, care erau cauzate, toate, de tuberculoza în stadiu avansat de care suferea. Mi-e teamă că fata nu va mai trăi mult. Dar am promis să mă întorc cu medicamente ca să îi mai ușurez tusea. Mama ei era în extaz. Nu cred că înțelege că nu o pețesc pe fată.

Thomas mai scria despre mânia pe care o simțea Brigid Gallagher față de Frăția Republicană Irlandeză, al cărei membru activ el încă era. Brigid dădea vina pe Frăție pentru moartea lui Declan și pentru prezența din ce în ce mai pregnantă a membrilor *Black and Tans*, poliția britanică, în toată Irlanda. Thomas *a refuzat să dispute ideea cu ea. Nu o pot face să își schimbe opinia așa cum nu îmi pot ignora propriile simțiri. Încă tânjesc după libertate și emanciparea Irlandei, deși nu văd cum vom reuși. Vina îmi este aproape la fel de mare pe cât îmi este dorul. Atât de mulți dintre aceia care au luptat în Rebeliune, oameni pe care îi consideram prieteni, sunt acum în Frongoch*[6], *în*

6 Lagăr în Țara Galilor, folosit în 1916 și în timpul Primului Război Mondial (n.tr.)

Wales. Şi, în inima mea, ştiu prea bine că ar trebui să fiu cu ei.

Thomas scria cu afecţiune despre Eoin.

Este o lumină în viaţa mea; promisiunea unui viitor mai bun. Am rugat-o pe Brigid să se ocupe de treburile casnice pentru mine, ca să mă pot îngriji de ea şi de băiat. Anne nu avea familie, la care să apelăm. Noi doi semănam din punctul ăsta de vedere. Singuri pe lume. Are o soră în America. Părinţii şi fratele sunt duşi de mult. Brigid este singura familie care i-a mai rămas lui Eoin, dar acum sunt şi eu şi voi face tot ce pot ca să ştie cine i-au fost părinţii şi cine e Irlanda.

„Mi-a fost ca un tată", îmi spusese Eoin. Am simţit un val de tandreţe pentru Thomas Smith şi am continuat să citesc. Următoarea însemnare din jurnal era scrisă câteva luni mai târziu. Vorbea despre familia O'Toole, despre eforturile noului administrator şi despre satisfacţia pe care o simţise văzând cum se împliniseră copiii. Scria despre primele cuvinte ale lui Eoin şi despre tendinţa copilului de a alerga spre el, gângurind, când ajungea acasă.

A început să îmi spună „Da". Brigid a fost îngrozită când şi-a dat seama ce încerca să spună şi a plâns în hohote zile întregi. Am încercat să o conving că Eoin îmi spunea „Doc". Dar a refuzat să se lase consolată. Am început să îl instruiesc pe fecior, seara. Pronunţă „Doc" destul de limpede acum şi lui Brigid îi spune „Nana", ceea ce a făcut-o să zâmbească un pic.

Thomas scria despre eliberarea, chiar înainte de Crăciunul anului 1916, a ultimilor luptători irlandezi pentru libertate, aşa cum îi numea el. Plecase la Dublin, ca să îi vadă ajungând acasă, şi remarcase primirea, schimbarea ce avusese loc în oameni.

Când mărșăluiserăm pe străzi în zilele de după Paște, cu intenția de a pune la cale o revoltă și de a stârni lupta, oamenii ne luaseră în râs și ne spuseseră să mergem să luptăm cu nemții. Acum îi primesc pe băieți acasă ca pe niște eroi, nu ca pe niște scandalagii. Mă bucură asta. Poate că inimile oamenilor s-au înmuiat suficient ca adevărata schimbare să fie posibilă. Mick așa crede.

Mick? Michael Collins era cunoscut drept Mick printre prieteni. Fotografia pe care o văzusem mă făcea să cred că Thomas Smith îl cunoștea destul de bine. Jurnalul era o adevărată comoară și mă întrebam de ce nu mi-l dăduse Eoin mai demult. Știa că eram băgată până peste cap în cercetarea evenimentelor pe care Thomas Smith părea să le fi trăit îndeaproape.

Ochii îmi erau din ce în ce mai grei și inima nu părea să mi se fi refăcut după descoperirea bizar de emoționantă de la Ballinagar. Am dat să pun cartea deoparte și câteva foi au zburat din ea, lăsând să se vadă ultima pagină. În locul unei însemnări din jurnal, patru strofe se făcuseră stăpâne pe hârtia îngălbenită. Nu aveau niciun titlu, nicio explicație, ci era doar o poezie scrisă de mâna lui Thomas Smith. Versurile sunau ca ale lui Yeats. Și atmosfera părea să fie tot a lui, deși nu mai citisem poemul acela niciodată. Mă întrebam dacă era vorba despre povestea femeii înecate în lac, poezia pe care proprietarul magazinului de dulciuri o pomenise chiar în acea dimineață. Am citit cuvintele iar și iar. Versurile erau pline de dor și de emoție și eu nu îmi puteam dezlipi ochii de la pagină.

Din apa lacului te-am scos
Și-n patul meu ți-am făcut sălaș
Fiică pierdută, în al timpului tors
Și-a trecutului viu chezaș.

Cumva, din dulcea-obsesie, iubirea
Ramuri creşte şi-o inimă de piatră încununã.
Îndoiala naşte, iată, mărturia
Făgăduinţa de sânge, pe veci, solemnă.

Dar în vânt, aud sforţarea,
Suflet peregrin ce timpul l-a găsit.
El geme, vrând a-ţi grăbi-nturnarea.
Pe mine mă cheamă să mă-nec fericit.

La apă nu veni, iubito.
De ţărm şi mare te-i feri.
Nu poţi pe apă să păşeşti, iubito.
Iar lacul vrea a mi te răpi.

Am întors pagina, dar n-am găsit decât coperta legată în piele a cărţii. Nu mai era nimic altceva scris. *Suflet peregrin ce timpul l-a găsit.* Yeats făcea referire la un suflet peregrin în poemul său „Când eşti bătrân". Dar poezia aceea nu era a lui Yeats – de asta eram sigură, deşi era frumoasă. Poate că Thomas Smith o îndrăgise şi voise s-o ţină minte. Sau poate că versurile îi aparţineau.

„La apă nu veni, iubito. De ţărm şi mare te-i feri. Nu poţi pe apă să păşeşti, iubito. Iar lacul vrea a mi te răpi", am citit iar.

Dimineaţă aveam să duc cenuşa lui Eoin la Lough Gill. Iar lacul avea să-l primească în apele lui. Am închis uşurel cartea şi am stins lampa, trăgând la piept perna în plus de pe pat. Mă simţeam stingheră şi singură aşa cum nu mă mai simţisem niciodată. Atunci am început să plâng, în torente, şi-n preajmă-mi nu se afla nimeni să mă tragă din apă şi să îmi facă sălaş în pat la el. Am plâns după bunicul meu, după un trecut ce murise şi m-am simţit pierdută când vântul a refuzat să mă zburătăcească de acolo.

11 iulie 1916

Eoin a împlinit, astăzi, un an. E un fecior zâmbăreț, sănătos și fericit. Mă surprind privindu-l, pierdut în inocența lui perfectă și în sufletul lui fără de pată. Și jelesc ziua în care va înțelege ce a pierdut. I-a dus dorul maică-sii după ce am plecat din Dublin și a plâns după ea. Nu era încă înțărcat și căuta o mângâiere pe care nu i-o putea da nimeni altcineva. Dar acum n-o mai caută. Mă îndoiesc că și-o va aduce aminte și tragedia acestui adevăr mă apasă pe suflet.

În zonele rurale ale Irlandei lumea bodogănea din cauza execuțiilor ce au avut loc după Săptămâna Paștelui. Unii bărbați au fost cruțați – Eamon de Valera, care a condus atacul de la Boland's Mill –, în timp ce alții, Willie Pearse și John MacBride, oameni aflați în ultimele linii, au fost condamnați la moarte. În loc ca execuțiile și întemnițarea unora să fi curmat avântul revoluționar care a cuprins toată țara, ele par să-l fi alimentat, contribuind la sentimentul din ce în ce mai acut că s-a săvârșit o altă nedreptate. O adăugăm, pur și simplu, listei vechi de secole pe care fiecare irlandez o are în minte și o trece mai departe generației următoare.

În ciuda bodogănelii, oamenii sunt răniți și temători. Nu ne aflăm în situația de a riposta acum. Nu încă. Dar va sosi și ziua aceea. Când Eoin va fi bărbat în adevăratul sens al cuvântului, Irlanda va fi liberă. I-am promis asta, șoptindu-i cuvintele în părul moale.

Brigid a început să spună că l-ar duce pe Eoin în America. Nu am descurajat-o și nici nu i-am mărturisit ce simt, dar nu suport să îl pierd și pe Eoin. El este, acum, al meu. Copilul meu furat. Brigid își face griji că mă voi căsători și că nu voi mai avea nevoie de ea ca

să îngrijească de casă şi de mine. Dar am asigurat-o de nenumărate ori că aşa ceva nu se va întâmpla. Ea şi Eoin vor avea mereu un loc în casa mea. Nu i-am spus că, atunci când închid ochii, văd chipul lui Anne. O visez şi inima mi se tulbură. Brigid nu ar înţelege. Nici eu nu ştiu dacă înţeleg. Nu am iubit-o pe Anne, dar amintirea ei mă bântuie. Dacă aş fi găsit-o, poate că lucrurile ar fi stat altfel.

Dar nu am găsit-o.

T.S.

4

ÎNTÂLNIREA

Ascunşi de-a senectuţii taină
În mantii şi chipuri de bal mascat
Urând tot ce iubeşte celălalt
Faţă-n faţă am stat.

Deirdre nu a părut foarte surprinsă să mă vadă şi mi-a zâmbit întâmpinându-mă veselă când am intrat pe uşa bibliotecii, a doua zi.

— Maeve te-a trimis la Ballinagar. Ai avut noroc? a întrebat ea.

— Da. I-am găsit – adică, le-am găsit mormintele. O să mă întorc mâine, să duc flori.

Emoţiile delicate care mă încercaseră prin cimitir şi printre pietrele funerare m-au cotropit iar şi am zâmbit strâmb, jenată că deveneam, iarăşi, excesiv de emoţională în prezenţa bibliotecarei. Mi-am dres glasul şi am scos poza casei dintre paginile jurnalului lui Thomas Smith. I-am arătat-o lui Deirdre, etalând-o ca pe un scut.

— Mi-ai putea spune unde a fost făcută fotografia asta? am întrebat.

Femeia a luat poza, privind-o prin partea de jos a ochelarilor, cu bărbia înainte şi sprâncenele ridicate.

— Asta-i Garvagh Glebe, a zis ea, încântată. Este o fotografie veche, aşa-i? Dumnezeule! Când a fost făcută?

Nu arată deloc foarte diferit. Cu excepţia parcării. Cred că s-au adăugat şi nişte cabane pentru vizitatori, în ultimii ani.

Femeia a mijit ochii, privind poza.

— Poţi vedea reşedinţa Donnelly acolo, printre copaci. Se află acolo de mai mult timp decât conacul. Jim Donnelly a renovat-o cam acum zece ani. Duce turiştii pe lac şi în vechile grote unde contrabandiştii obişnuiau să-şi ascundă armele în timpul Războiului de Independenţă. Bunicul meu mi-a spus că lacul era folosit pentru a aduce şi scoate armele de aici în timpul acelor ani.

— Garvagh Glebe, am zis eu încet, şocată.

Ar fi trebuit să-mi dau seama.

— A fost a unui bărbat cu numele de Thomas Smith, nu-i aşa?

Deirdre m-a privit nedumerită.

— Când trebuie să fi fost asta?

— În 1916, am zis sfioasă. Cred că s-a întâmplat cu puţin timp înainte de a te fi născut.

— Doar puţin, a râs ea. Dar cred că îmi amintesc ceva. Ei bine, nu ştiu exact. Aşa cred. Casa şi domeniul sunt în custodia unei familii. Niciunul dintre membrii ei nu locuieşte acum acolo. Au administratori şi personal şi închiriază camere. Se află pe partea dinspre Dromahair a Lough Gill. Unii îi spun „conacul".

— L-ai amintit ieri. Nu mi-am dat seama.

— Da. Este şi un doc acolo şi oamenii închiriază bărci de la Jim, ca să pescuiască sau ca să-şi petreacă o zi pe lac. Apa duce spre un mic golf. Când fluxul este mare, poţi intra în golf dincolo de ţărm, tocmai în Sligo şi apoi spre mare. Circulă poveşti despre corăbii ale piraţilor care au pătruns în Lough Gill în vremurile lui O'Rourke, cel care a construit castelul – i se zice Parke's Castle. L-ai vizitat?

Am dat din cap şi femeia a continuat fără a se opri.

— Tot el a construit și Creevelea Abbey. O'Rourke a fost spânzurat pentru trădare de către englezi, pentru că ar fi adăpostit marinari naufragiați din armada spaniolă. Regele Angliei a dăruit castelul lui O'Rourke unui om numit Parke – îți imaginezi, să muncești timp de douăzeci de ani ca să construiești ceva ce ar fi dăinuit secole doar ca să ți-l ia cineva de sub nas? a spus Deirdre, clătinând din cap dezgustată.

— Mi-ar plăcea să văd Garvagh Glebe. Casa e deschisă pentru vizitatori?

Deirdre mi-a spus pe unde să merg, așa cum făcuse și Maeve cu o zi în urmă.

— Mergi la stânga un pic, apoi la dreapta încă puțin. Oprește și întreabă dacă te pierzi, dar nu ar trebui să te pierzi pentru că nu-i așa departe.

Am ascultat cu atenție, mâzgălind niște notițe în carnețelul din geanta mea.

— Mulțumesc, Deirdre. Și dacă vorbești cu Maeve, poți să îi mulțumești din partea mea? A însemnat mult pentru mine c-am găsit mormintele alea.

— Maeve O'Toole este un adevărat izvor de informații. Știe mai multe decât noi toți la un loc. Nu sunt surprinsă că a știut să-ți dea amănunte despre rudele tale.

M-am întors să plec, dar m-am oprit, dându-mi seama că mai auzisem acel nume.

— Numele de familie al lui Maeve e O'Toole?

— A fost numele ei de fată. Apoi s-a numit McCabe, Colbert și O'Brien. A îngropat trei bărbați. La un moment dat, a devenit un pic cam complicat, așa c-am preferat să-i spunem pe numele pe care l-a avut prima dată. De ce?

— Fără niciun motiv, am zis, ridicând din umeri,

Dacă familia lui Maeve trăise odată la Garvagh Glebe, mie nu-mi spusese, iar eu nu citisem suficient în jurnal ca să aflu ce se alesese de familia O'Toole pe care Thomas încercase s-o ajute.

Drumul ce ducea spre Garvagh Glebe era blocat de o poartă, iar poarta era închisă şi încuiată cu lacăt. Puteam să văd casa printre copaci. Fotografia părea că prinsese viaţă, scăldată în culoare, însă la fel de neatins. Am apăsat pe o sonerie aflată în stânga porţii şi am aşteptat, nerăbdătoare să mi se răspundă. N-a venit nimeni. M-am urcat înapoi în maşină, dar în loc să plec pe drumul pe care venisem, m-am îndreptat spre intersecţie, urmând drumul care mergea paralel cu lacul, sperând să văd casa din alt unghi. În schimb, drumul îngust s-a terminat într-un loc de parcare cu pietriş, ce dădea spre unui doc lung. Acolo erau legate câteva canoe şi bărci mici. Casa de care pomenise Deirdre, lucind albă sub storurile ei albastre şi brâul asortat, era cea mai apropiată de doc, aşa că m-am îndreptat spre ea, sperând că aveam să găsesc pe cineva acasă. Un anunţ mic era agăţat într-un cui, lângă uşă, şi spunea că era deschis, aşa că am intrat.

Micul hol fusese transformat într-o zonă de recepţie, cu o tejghea îngustă de lemn şi câteva scaune pliante. Pe tejghea era o mică sonerie. Am apăsat pe ea, fără prea multă tragere de inimă. O călugăriţă de la şcoala catolică avusese una la fel pe birou şi apăsa pe ea constant şi cu furie. Sunetul acela mă făcea să tresar de atunci. Nu am mai sunat, deşi câteva minute au trecut fără să primesc vreun răspuns.

— Domnule Donnelly? am strigat. Bună ziua!

Uşa s-a deschis în spatele meu şi m-am întors răbdătoare. Un bărbat cu ochii apoşi şi nasul roşu a intrat mergând alene. Avea cizme înalte de pescar în picioare, o şapcă moale cu cozoroc pe cap şi bretele care-i ţineau pantalonii să nu-i cadă. Omul s-a speriat şi s-a retras, ştergându-se la gură.

— Îmi pare rău, domnişoară. Nu ştiam că pe mine mă aşteptaţi. V-am văzut maşina, da' am zis că e vreunul de vrea să facă o plimbare sau să pescuiască.

I-am întins mâna şi el mi-a întins-o pe-a lui cu stângăcie.

— Sunt Anne Gallagher. Mă întrebam dacă aș putea închiria o barcă, pentru o oră.

— Anne Gallagher? a întrebat el, încruntându-se.

Vocea îi suna surprinsă.

— Da? am zis eu, tărăgănând cuvântul. E ceva în neregulă?

Omul a ridicat din umeri și a clătinat din cap.

— Nu. Nimica, a mormăit el. Pot să vă duc eu în larg, dacă vreți. S-adună norii și nu-mi place când oamenii merg de unii singuri pe lac.

Nu voiam să-i spun că aveam să arunc cenușa în lacul lui și chiar nu-mi doream să-l am alături când îmi luam la revedere de la Eoin.

— N-o să merg departe. O să mă vedeți tot timpul. O să iau una dintre bărcile alea mici, cu pânze pe care le-am văzut în doc. N-o să mi se-ntâmple nimic.

Omul a stat pe gânduri, privindu-mă cu luare-aminte și aruncându-și ochii pe fereastră, la cerul înnegurat al după-amiezii și la bărcile ce se legănau, goale, la doc.

— N-am nevoie decât de o jumătate de oră, domnule Donnelly. O să plătesc dublu, am insistat eu.

Dacă tot mă aflam acolo, voiam să scap odată de misiunea pe care mi-o asumasem.

— Bine. Semnați aici, atunci. Dar stați aproape și fiți cu ochii pe nori.

Am semnat contractul, am trântit 40 de lire pe tejghea și l-am urmat pe bărbat pe doc.

Barca pe care mi-a ales-o era suficient de zdravănă, deși era clar că văzuse și zile mai bune – sau decenii mai bune. Două vâsle și o vestă de salvare completau pachetul. Mi-am pus vesta, ca să îl scap pe domnul Donnelly de griji. Una dintre chingi era ruptă, dar m-am prefăcut că era în regulă. Domnul Donnelly s-a oferit să-mi pună lucrurile pe care le luasem cu mine într-un mic dulap din hol, dar l-am

refuzat. În geantă aveam urna lui Eoin şi nu aveam se gând să o scot în faţa lui.

— O să vi se ude geanta. Şi nu sunteţi îmbrăcată ca să ieşiţi pe lac, s-a plâns el, studiindu-mi hainele şi balerinii subţiri.

Purtam un pulover împletit, cu fir gros, o bluză simplă, albă şi pantaloni largi, crem. Aceea era singură înmormântare de care avea să aibă parte Eoin, iar blugii şi pantofii sport mi se păruseră prea nepotriviţi pentru ocazie.

Gândurile mele s-au întors, uşurel, la Ballinagar Cemetery, la pietrele funerare din iarbă, pe care le vizitasem cu o zi înainte. Asta era ce-mi doream pentru Eoin. Un monument care să amintească de faptul că el trăise. Ceva permanent. Ceva care să conţină numele lui şi să spună lumii cât trăise. Dar el nu asta ceruse şi a lăsa un mormânt în Ballinagar, un mormânt pe care nu avea să-l mai viziteze sau să-l îngrijească nimeni îndată ce mă întorceam în Statele Unite, părea la fel de greşit.

Făcusem o promisiune şi, oftând, am strâns mâna lui Jim Donnelly, am păşit în barca ce se legăna şi am apucat vâslele, cu hotărâre. Domnul Donnelly m-a privit cu îndoială înainte să dezlege barca şi să o împingă bine cu piciorul.

Am băgat vâsla în apă, mai întâi la stânga, apoi la dreapta, experimentând un pic, încercând să găsesc un ritm. Barca m-a ascultat şi am început să mă îndepărtez de doc. Aveam să vâslesc doar puţin mai departe. Cerul se făcuse cenuşiu, dar apa era calmă. Domnul Donnelly m-a privit o vreme, asigurându-se că mă descurcam, înainte să se întoarcă pe plajă şi la casa lui veselă, cu acoperiş albastru şi cu grozama înflorită pe alee.

Eram mulţumită de mine pe când mă vâsleam încetişor pe apă. Mişcările vâslitului îmi erau cu totul noi, dar lacul era liniştit ca apa din cadă, lovindu-se domol de barcă, iar eu descopeream că îmi plăcea legănarea lui. Statul ore întregi la masa de scris nu era benefic şi aflasem că dacă

mă forțam să fac exerciții fizice, asta mă ajuta să scriu mai bine. Alergam și mă căzneam să fac flotări ca să-mi țin brațele în formă și să nu fac cocoașă. Transpirația, mișcarea și muzica ce-mi urla în urechi mă ajutau să mă țin departe de propriile mele gânduri preț de o oră binecuvântată. Exercițiile fizice risipeau ceața care îmi scălda mintea și făcea sinapsele neuronale să se activeze, astfel că, în ultimii zece ani, deveniseră parte din programul meu zilnic. Știam că nu eram suficient de în formă ca să vâslesc destul de mult în larg și să am o conversație intimă cu Eoin înainte de a-l lăsa în grija vântului.

Vâslele mele lunecau în apă și iar afară, trăgând și făcând apa să se miște în jurul lor cu un murmur aproape neauzit. Nu aveam să mă îndepărtez. Vedeam docul în spatele meu și, dincolo de el, conacul ascuns de rotunjimile dealurilor. Linia pală a acoperișului său era dezolantă pe verdele ierbii. Am continuat să vâslesc. Geanta cu urna era la picioarele mele. Privirea mi-a alunecat de la mal spre cer. Era ciudat cum cenușiul văzduhului părea să se contopească cu apa. Era o liniște aproape nenaturală, iar tăcerea mă calma. M-am oprit din vâslit și am rămas plutind, cu malul în dreapta și cerul de jur împrejur. Am ridicat urna și am strâns-o la piept preț de o clipă, apoi am desfăcut-o, pregătindu-mă de ceremonia al cărei unic martor eram.

— Te-am adus înapoi, Eoin. Suntem aici. În Irlanda. Dromahair. Sunt în mijlocul lacului Gill. E minunat, așa cum l-ai descris, dar să știi că e vina ta dacă ajung cumva în mare.

Am încercat să râd. Noi doi râseserăm așa de mult. Ce-avem să mă fac fără el?

— Nu sunt gata să te las să pleci, Eoin, am zis, înecată de lacrimi.

Știam însă că nu aveam de ales. Venise timpul să îmi iau la revedere pentru totdeauna. Am rostit cuvintele pe care el mi le spusese de sute de ori, cuvintele unei poezii de

Yeats, cuvinte pe care le-aş fi pus pe piatra lui de mormânt, dacă mi-ar fi dat voie să-l înmormântez aşa cum îmi doream.

Din astă lume ternă, răpiţi-mă, voi, zâne,
Căci pe-a vântului suflare cu voi aş vrea să-ncalec,
Pe-a valurilor coame dezlănţuite aş alerga
Şi-aş arde, dănţuind, văpaie pe-ale dealurilor creste.

Am mai ţinut un moment urna la piept. Apoi, înălţând o rugă tainică vântului şi apei ca să ţină, pentru totdeauna, povestea lui Eoin în murmurul lor, am răsturnat vasul şi mi-am aruncat braţul într-un arc larg, rămânând fără respiraţie când cenuşa s-a topit complet cu firicelele fantomatice de ceaţă ce începuseră să mă împresoare. Era ca şi cum cenuşa se preschimbase într-un zid de ceaţă albă, suflând şi adunându-se în jurul meu, şi deodată am descoperit că nu îmi mai vedeam capătul bărcii. Nu se mai vedeau nici ţărmul, nici cerul – chiar şi apa dispăruse.

Am aşezat urna în geantă şi am stat astfel un timp, ascunsă în ceaţă şi incapabilă să mai continui. Barca mă legăna aşa cum făcuse şi Eoin odată. Eram iar un copil, adăpostită în poala lui, măcinată de durere şi de jale.

Cineva fluiera. Am tresărit, recunoscând pe dată cântecul. „Remember Him Still." Era cântecul preferat al lui Eoin. Mă aflam în mijlocul lacului şi cineva fluiera. Sunetul vibra prin ceaţă – un fluier vesel în albul fantomatic, disparat, şi nu îmi puteam da seama din ce direcţie venea. Apoi muzica se stinse, ca şi cum cel ce fluiera se îndepărta, tachinându-mă cu jocul lui de-a v-aţi ascunselea.

— Alo! am strigat, ridicând vocea prin ceaţă, doar ca să mă asigur că încă mai puteam să o fac.

Cuvântul nu răsună cu ecou, ci se agăţă în aer, înăbuşit de umezeală şi retezat de propria mea ezitare de a rupe tăcerea. Am prins vâslele, dar n-am început să vâslesc, căci nu ştiam încotro să mă îndrept. Nu voiam să

ies pe partea cealaltă a lacului. Era mai bine să las ceața să se ridice înainte de a încerca să mă întorc la mal.

— E cineva acolo? am strigat. Cred că am nevoie de ajutor.

Prova unei barje începu să apară în față și m-am trezit deodată privind ochi în ochi trei bărbați care, la rândul lor, se uitau la mine, în mod evident la fel de șocați de prezența mea pe cât eram eu de-a lor. Purtau berete demodate, cu cozoroacele trase pe frunte, deasupra ochilor ce mă scrutau cu teamă. M-am ridicat încet, rugătoare, temându-mă, deodată, că aveam să rămân în ceață pentru totdeauna și că acei bărbați aveau să fie singura mea salvare.

N-a fost cel mai isteț lucru pe care îl făcusem vreodată sau poate că tocmai asta mi-a salvat viața.

Bărbații se crispară pe când mă ridicam, ca și cum aș fi fost o amenințare, și apoi cel din mijloc, cu ochii măriți de tensiune și buzele strânse de neîncredere, își scoase brusc mâna din buzunar și îndreptă o armă spre mine. Mâna i-a tremurat și eu m-am legănat pe picioare. Fără vreo avertizare sau cerință, fără niciun motiv, bărbatul apăsă pe trăgaci. Sunetul răsună ca un pocnet mut și tremurul brusc și violent al bărcii mele păru un fapt cu totul separat de acțiunea lui, ca și cum o bestie uriașă și șuierătoare se ridicase din Lough Gill sub ambarcațiunea mea și mă aruncase în lac.

Apa rece ca gheața mă lăsă fără respirație. M-am zbătut și-am dat din picioare ca să ajung la suprafață, scuipând apa în timp ce ieșeam, împresurată iar de ceața lăptoasă, aproape la fel de umedă și de groasă precum apa în care căzusem.

Nu vedeam nimic în afară de albul infinit. Nici barca, nici malul, nici cerul. Nici bărbații cu arme.

Am încercat să mă las pe spate, să plutesc și să rămân tăcută. Dacă eu nu-i puteam vedea, nici ei nu mă vedeau pe mine, am încercat eu să raționez. Am reușit să-mi țin

capul la suprafaţă fără să mă agit prea mult, ascultând şi scrutând întinderea albă. Dincolo de adrenalina ce îmi curgea prin vene şi de frigul muşcător, simţeam un foc ce mă ardea într-o parte. Am continuat să înot, încercând să evit adevărul: fusesem împuşcată şi trebuia să găsesc barca. Dacă n-o găseam, aveam să mă înec.

Începui să înot frenetic într-o parte şi în alta, făcând un cerc mare în jurul zonei în care căzusem, încercând să găsesc barca, prin ceaţă. Atunci auzii iar fluieratul ce începu brusc, de la mijlocul cântecului, ca şi cum cel care fluiera cântase strofe întregi, în minte, în timp ce buzele lui făcuseră o pauză de zece minute. Sunetul susură şi se opinti şi reîncepu şi mai tare. Atunci strigai iar. Dinţii îmi clănţăneau, strigând. Dădeam înnebunită din mâini şi din picioare, încercând să îmi păstrez capul deasupra apei. Dacă cel care fluiera era unul dintre bărbaţii de pe barjă, nu făceam decât să le atrag atenţia că eram încă în viaţă, dar, cumva, gândul ăsta nu îmi trecu prin minte în acel moment.

— Ajutor! E cineva acolo?

Fluieratul încetă.

— Ajutor! Vă rog! Mă auziţi?

Vesta de salvare cu breteaua ruptă era dusă. Pantofii îmi scăpaseră în momentul în care începusem să lovesc apa cu picioarele. Hainele atârnau grele pe mine şi puloverul meu gros mă trăgea în jos chiar când încercam să înot în direcţia sunetului.

— E cineva acolo? am strigat iar şi panica îmi făcu vocea să răsune ascuţit, tăind ceaţa deasă.

Silueta unei bărci roşii, cu nimic deosebită de cea pe care o închiriasem de la Jim Donnelly, ieşi din ceaţă ca un şarpe de mare şi lunecă spre mine. La vâsle se afla un bărbat. Chipul lui era ascuns de ceaţa groasă, dar îl auzii înjurând surprins. Îmi era prea frig ca să-mi dau seama dacă halucinam sau muream sau poate amândouă, dar

chipul care mă privea acum părea bizar de cunoscut. Nu puteam decât să mă rog să nu mi-l fi imaginat.

— Poţi să te ţii? O să te trag afară, m-a îndemnat el.

Am întins mâna spre miraj şi am simţit cât de bine e să ai ceva solid de care să te ţii. Barca era adevărată, la fel ca şi bărbatul, dar n-am reuşit decât să mă agăţ de marginea ei, atât de recunoscătoare, c-am început să plâng.

— Doamne Dumnezeule. De unde-ai apărut? a întrebat bărbatul.

Îmi strânse mâinile, apucându-mă de încheieturi. Apoi mă trase în barcă, fără ca eu să-l ajut în vreun fel. Am simţit curbura şi asprimea bărcii pe şold şi pe abdomen şi-am ţipat, atrăgând atenţia bărbatului spre sângele care mi se scurgea din burtă.

— Ce mama dracului? şuieră el, iar eu am ţipat iar. Ce-ai păţit?

Fundul bărcii era un nor, iar eu eram moale; aşa de epuizată, că nici nu îi puteam vedea chipul bine. Bărbatul mi-a scos braţele din puloverul îmbibat de apă, care îmi îngreunase atât de mult mişcarea. Mâinile lui lucrară cu iuţeală asupra pielii mele, frecându-mi şi încălzindu-mi membrele. M-am forţat să deschid ochii ca să-i mulţumesc. Chipul lui era aşa de aproape, încadrat de un chipiu înalt ca al celor purtate de cei de pe barjă şi marcat de doi ochi albaştri, pali ca ceaţa. Ochii bărbatului se deschiseră larg întâlnindu-i pe ai mei.

— Anne? a întrebat el.

Felul în care îşi ridicase vocea şi familiaritatea cu care îmi pronunţase numele erau la fel de bizare precum situaţia în care mă aflam.

— Da, am şoptit, forţând cuvântul să îmi iasă dintre buzele înţepenite.

Ochii mei refuzau să stea deschişi. Mi se păru că îl aud întrebând iar, de data asta mai urgent, dar limba îmi era la fel de grea ca şi capul şi nu i-am răspuns. Îi simţii

mâinile pe bluză, încercând să mi-o scoată și să mi-o tragă peste cap. Protestai, încercând în zadar să agăț materialul.

— Trebuie să opresc sângerarea și să te încălzesc, a insistat el, dându-mi mâinile la o parte.

Bărbatul înjură când văzu rana.

— Ai fost împușcată. Ce mama dracului!

Accentul lui irlandez era așa de asemănător cu al lui Eoin, așa de mângâietor și de plăcut. Era ca și cum însuși Eoin mă găsise. Am dat slab din cap. Da, fusesem împușcată. Nici eu nu puteam înțelege și eram obosită. Așa de obosită.

— Anne, uită-te la mine. Nu adormi. Nu încă. Ține ochii deschiși.

Am făcut cum mi-a ordonat, lăsându-l să îmi pătrundă ochii cu privirea lui. Pe lângă bască cu cozoroc, bărbatul purta o haină de tweed pe deasupra unei veste de lână și pantaloni cafenii, ca și cum intenționase se plece la slujba de duminică, în schimb decisese să meargă la pescuit. Își scoase jacheta și vesta și își sfâșie cămașa, nasturii plesnind în toate părțile. Mă trase în capul oaselor și mă sprijini de trupul lui. Capul mi se legăna la pieptul bărbatului, acoperit acum doar de o bluză de corp, cu mâneci lungi. Mirosea a apret, a săpun și a fum de lemn. Mă făcea să mă simt în siguranță. Apoi, bărbatul începu să înfășoare cămașa în jurul mijlocului meu, făcând un bandaj din mânecile înnodate. Îmi așeză haina în jurul umerilor, învăluindu-mă în căldura trupului său.

O să îi sângerez pe haine, m-am gândit, slăbită, pe când el încheia repede nasturii. Apoi mă culcă iar ușurel pe fundul bărcii, îndesând haina bine în jurul meu și trăgând ceva mai întins pe deasupra. Îmi forțai iar ochii să se deschidă și trăsei cu ochiul la el, printre pleoapele grele.

Chipul frumos al bărbatului era marcat de șoc. Observai că fața lui chiar era fermecătoare. Avea un maxilar pătrățos, cu o mică adâncitură în bărbie, ce se potrivea cu încrețiturile obrajilor și încruntarea de pe frunte. Îmi

dădeam seama că îmi amintea de cineva. Îl mai văzusem. Încercai să îmi amintesc, dar, în starea în care mă aflam, familiaritatea chipului său îmi scăpă cu totul.

Bărbatul se așeză la locul lui, prinse vâslele și începu să vâslească, scufundându-le în valurile mici ale lacului de parcă ar fi avut de câștigat o cursă, iar graba lui mă liniști. Îmi știa numele și fusesem găsită. Pentru moment, îmi era suficient.

Pesemne că adormisem, căci deodată mă pomenii plutind iar, pierdută în apă și în ceață, și gemui speriată, sigură că salvarea nu fusese decât un vis. Apoi îmi dădui seama că nu mă zbăteam și nici nu mă scufundam, nici nu pluteam, ci eram ridicată, mutată din barcă, pe platforma docului. Simții stinghiile sub obraz și atingerea lemnului umed și tocit sub palme.

— Eamon! a strigat salvatorul meu și îl auzii urcându-se pe platformă.

Pașii lui se retraseră abrupt și stinghiile vibrară sub urechea mea.

— Eamon! a strigat el iar, deși de data asta de la ceva depărtare.

Două perechi de picioare se întoarseră, trăgând un cărucior care uruia pe lemnele neregulate. Omul care mă găsise în lac se lăsă pe vine lângă mine, dându-mi părul de pe față.

— Știi cine este, Eamon? a întrebat salvatorul meu.

— Annie? a zis, șocată, o altă voce. Este Annie?

Salvatorul meu înjură, ca și cum bărbatul numit Eamin îi confirmase ceva ce nu putea crede nici el.

— Ce i s-a întâmplat, Doc? Cine i-a făcut una ca asta?

— Nu știu ce s-a întâmplat, Eamon. Sau în ce necaz s-a băgat. Și vreau să îți ții gura până ce aflu.

— Am crezut că a murit, Doc! a spus Eamon, cu respirația întretăiată.

— Aşa am crezut cu toţii, a şoptit Doc.

— Cum o să reuşeşti să ţii un secret ca ăsta? Nu prea poţi să ascunzi o persoană, a protestat Eamon.

— Nu o să o ţin pe ea secretă... dar am nevoie ca tu să nu spui nimic până ce nu aflu ce mama dracului a făcut ea în tot acest timp şi de ce a fost împuşcată şi aruncată în lac.

Bărbatul cu numele de Eamon rămase atunci tăcut, ca şi cum ceva i-ar fi fost comunicat fără cuvinte. Voiam să explic, să lămuresc greşeala care părea să fi fost făcută. Dar dorinţa nu fu decât un gând pasager şi, când mă întinseră în căruţ – care duhnea a varză şi a câine ud – gândul se pierdu cu totul. Le simţeam graba şi teama, dar ceaţa, nu cu mult deosebită de cea care îi ascunsese pe bărbaţii cu arme, îmi fură întrebările şi cunoştinţa.

24 februarie 1917

Michael Collins făcea o campanie pentru contele Plunkett în North Roscommon, la sud de Dromahair, şi m-am dus să îl ascult vorbind. N-au trecut decât două luni de când a fost eliberat din Frongoch, dar a revenit deja la activitate.

Mick m-a văzut în mulţime şi a coborât iute treptele când şi-a terminat discursul, prinzându-mă în braţe şi învârtindu-mă ca şi cum aş fi fost cel mai bun prieten al său. Aşa se purta Mick cu oamenii. Este un lucru pe care l-am admirat întotdeauna, căci nu este o trăsătură pe care să o posed.

Mi-a pus întrebări despre Declan şi despre Anne şi a trebuit să îi dau veştile. Nu o cunoştea prea bine pe Anne, dar îl ştia pe Declan şi îl admira.

L-am dus acasă, la Garvagh Glebe, ca să îşi petreacă noaptea, nerăbdător să aud ce se mai spunea prin cercurile Frăţiei. Conform lui Mick, percepţia oamenilor este că suntem cu toţii membrii ai mişcării Sinn Féin[7].

— Dar principiile mişcării Sinn Féin diferă de ale noastre, Tommy. Cred că va fi nevoie de forţă fizică pentru a scăpa ţara de domnia britanică.

Când l-am întrebat ce a vrut să spună, Mick şi-a reumplut paharul cu whisky şi a oftat ca şi când îşi ţinuse respiraţia o lună întreagă.

— Nu vorbesc despre ocuparea clădirilor şi arderea Dublinului. Asta nu o să funcţioneze. Ne-am făcut intenţiile cunoscute în 1916, dar nu-i de ajuns. Va

7 „Noi înşine" este o mişcare politică irlandeză, dedicată noţiunii de republicanism irlandez (n.tr.).

fi nevoie de un alt fel de război. Invizibil. Va trebui să lovim jucătorii importanți. O să reorganizăm Voluntarii Irlandezi și vom invita Sinn Féin și Frăția Republicană Irlandeză să ni se alăture. Toate facțiunile care s-au unit, într-un fel sau altul, în timpul Rebeliunii trebuie să se unească iar, cu un singur scop: să scoatem britanicii din Irlanda, o dată pentru totdeauna. Este singurul mod în care vom câștiga vreodată.

Când l-am întrebat cum aș putea fi de ajutor, Mick a râs și m-a bătut pe spate. A stat pe gânduri un minut și m-a întrebat despre casa din Dublin. Aveau nevoie de adăposturi în oraș, ca să ascundă oameni și să depoziteze provizii în caz de urgență. Am fost de acord imediat, dându-i o cheie de rezervă și promițându-i să contactez cuplul în vârstă care se îngrijea de casă, în lipsa mea. Mick a pus cheia în buzunar și a zis blând:

— O să avem nevoie și de arme, Tommy.

Am rămas tăcut și ochii lui negri s-au înnegurat și mai mult.

— Organizez rețele de contrabandă, pentru a duce arme în toată Irlanda. Știu ce părere ai despre cei care iau viața altor oameni, când tu ai jurat să le salvezi. Dar trebuie să fim în stare să luptăm într-un război, Doc. Și războiul se apropie.

— Nu o să distribui arme pentru tine, Mick.

— Asta mă gândeam că vei spune.

Mick a oftat.

— Dar ai putea să ne ajuți în alt fel.

M-a privit o vreme. Eram sigur că menționase mai întâi ideea cu armele știind că aveam să spun nu și că mi-ar fi fost greu să îl refuz de două ori.

M-a întrebat dacă tata era englez.

I-am răspuns că tata fusese fermier. Tatăl lui fusese fermier la rândul lui, ca și strămoșii lui, de sute de ani. I-am spus că pământul pe care îl cultivau zăcea acum părăginit de când stră-străbunicul meu fusese

acuzat că era rebel, capturat de cavaleria britanică, biciuit și orbit cu smoală. I-am spus că străbunicul meu își pierduse jumătate din familie în foametea din 1845. Jumătate dintre copiii bunicului meu emigraseră. Iar tata murise înainte de vreme, muncind un pământ care nu îi aparținea.

Ochii lui Mick s-au luminat și m-a bătut iar pe spate.

— Iartă-mă, Tommy.

— Tatăl meu vitreg a fost englez, am recunoscut, știind că la asta se referise Mick, dar simțind ghiontul greșelilor trecute, pe care nu le îndreptasem.

— Așa mă gândeam și eu. Tu ești un om respectat, Tommy. Și porți pecetea lagărului Frongoch precum noi, restul. Ai o poziție în societate și relații care mi-ar putea fi de folos aici și în Dublin.

Am dat din cap. Nu eram sigur cum i-aș fi putut fi de ajutor. Dar Mick nu a mai spus nimic și am început să vorbim despre vremurile mai bune. Dar chiar și acum, scriind despre conversația aceea aici, într-un caiet pe care îl țin ascuns, inima stă să îmi iasă din piept.

T.S.

5
O FATĂ LUNATICĂ

Fata lunatică îşi înşiră muzica,
Poezia ei, dănţuind pe ţărm,
Sufletul ei însuşi, despărţit de sine,
Se înalţă şi prăvale, nici ea nu ştie cum.

W.B. Yeats

M-am trezit într-o întunecime roşcată şi împresurată de umbre dansatoare. Un foc. Un buştean a trosnit şi a căzut în vatră, făcând aşchiile să şuiere şi pe mine să tresar şi să strig din cauza durerii din coaste. Pocnetul a răsunat ca o împuşcătură şi mi-am amintit, deşi nu eram sigură dacă era o amintire reală sau o poveste. Mi se întâmpla uneori să fiu aşa de captivată de scris, încât scenele şi personajele pe care le cream prindeau viaţă în mintea mea, căpătau substanţă şi viaţă de unele singure, vizitându-mă în somn.

Fusesem împuşcată. Fusesem trasă din apă de un bărbat care îmi cunoştea numele. Iar acum mă aflam într-o cameră ce semăna puţin cu cea din Great Southern Hotel, deşi în loc de mochetă, podeaua din lemn era acoperită cu carpete înflorate. Tapetul de pe pereţi era mai puţin violet şi ferestrele erau decorate cu perdele lungi din dantelă în locul draperiilor grele care permiteau musafirilor să doarmă în beznă în mijlocul zilei. Două lămpi cu abajururi din material încreţit cu picături de sticlă pe margini şedeau pe noptierele aflate de o parte şi de alta a patului. Am inspirat adânc, încercând să îmi dau seama cât de grav fusesem

rănită. Mi-am pipăit abdomenul cu grijă, atingând uşor zona din jurul marginii mai groase a bandajului din partea dreaptă. Mă ardea şi mă ţinea când făceam până şi cea mai mică mişcare, dar dacă era să mă iau după locul în care era aplicat bandajul, glonţul nu mă vătămase grav. Fusesem îngrijită, eram curată şi uscată – deşi complet dezbrăcată sub pătură – şi habar nu aveam unde mă aflam.

— Pleci iară?

Vocea copilului a răsunat de la picioarele patului, fără chip şi surprinzătoare. Dincolo de barele din alamă ale cadrului patului, stătea cineva uitându-se la mine. Mi-am ridicat uşor capul, ca să văd mai bine, şi am renunţat imediat când muşchii abdomenului mi s-au contractat dureros.

— Vrei să vii mai aproape, te rog? am întrebat, fără suflare.

A urmat o tăcere apăsătoare. Apoi am simţit atingerea unei mânuţe la picioarele mele şi patul a tremurat uşor, ca şi cum copilul îmbrăţişase marginea lui, folosindu-l ca pe un refugiu. A durat câteva secunde lungi ca micuţul să se apropie, dar curiozitatea a câştigat în faţa tulburării şi, un moment mai târziu, eram nas în nas cu un băieţel. El purta o cămaşă albă îndesată aiurea în pantalonii negri, susţinuţi de o pereche de bretele, ceea ce îl făcea să arate ca un om în vârstă. Părul lui era aşa de roşcat şi de aprins, că părea roşu. Avea un nas frumos şi obraznic şi îi lipsea un dinte din faţă; gaura era vizibilă printre buzele lui uşor desfăcute. Chiar şi în lumina pâlpâitoare, am văzut că ochii copilului erau albaştri. Ochii lui i-au căutat frenetic pe ai mei, mari şi curioşi. Eram sigură că îl recunoşteam.

Cunoşteam acei ochi.

— Pleci iară? a repetat el.

Mi-a trebuit un moment ca să îi separ accentul de cuvinte.

Plecam? Cum aş fi putut? Nici nu ştiam cum ajunsesem acolo.

— Nu știu unde sunt, am șoptit.

Cuvintele au răsunat ciudat de neclare, chiar încercând să îi imit accentul. Morfina.

— Deci nu știu unde să mă duc, am terminat.

— Ești la Garvagh Glebe, a răspuns el simplu. Nu doarme nimeni în odaia asta. Poate să fie odaia ta acuma.

— Este foarte drăguț din partea ta. Numele meu este Anne. Poți să îmi spui cum te cheamă?

— Nu știi? a întrebat el, strâmbând din nas.

— Nu, am șoptit, deși mărturisirea mi se părea a fi, în mod bizar, un soi de trădare.

— Eoin Declan Gallagher, a răspuns băiețelul mândru, rostindu-și tot numele, așa cum fac uneori copiii.

Eoin Declan Gallagher. Numele bunicului meu.

— Eoin?

Vocea mi s-a ridicat, mirată, și am întins mâna ca să îl ating, sigură deodată că nu mă aflam cu adevărat acolo. Băiatul s-a retras, aruncându-și ochii spre ușă.

Dormeam. Dormeam și aveam un vis ciudat și grozav.

— Câți ani ai, Eoin? am întrebat prin vis.

— Nu mai știi? a răspuns el.

— Nu. Sunt... confuză. Nu îmi amintesc mare lucru. Poți să-mi spui? Te rog...

— Am aproape șase ani.

— Șase? m-am minunat.

Bunicul meu se născuse în 1915, cu mai puțin de un an înainte de revolta care îi ucisese părinții. Dacă acum avea aproape șase ani, atunci eram în anul... 1921. Halucinam. Fusesem împușcată și aproape că mă înecasem. Poate că murisem. Nu mă simțeam moartă. Mă durea – în ciuda analgezicului, trupul mă durea. Capul. Stomacul. Dar limba mea funcționa. În vise, nu reușeam să vorbesc niciodată.

— Ziua ta de naştere este pe unsprezece iulie, nu-i aşa? Asta îmi amintesc, am spus.

Eoin a dat din cap cu entuziasm şi umerii lui slabi i-au încadrat urechile prea mari. Copilul a zâmbit ca şi cum îmi mai ştersesem din păcate.

— Da.

— Şi... în ce lună suntem acum?

— Este iunie! a zis el ascuţit. De asta am aproape şase ani.

— Tu trăieşti aici, Eoin?

— Da. Cu Doc şi cu Nana, a răspuns el nerăbdător, de parcă mi-ar fi explicat deja prea multe.

— Cu doctorul?

Doctorul cel bun, Thomas Smith. Eoin spusese că îi fusese ca un tată.

— Cum se numeşte, Eoin?

— Thomas. Dar Nana îi zice domnul doctor Smith.

Am râs uşurel, încântată de visul meu detaliat. Nu mă miram că salvatorul meu îmi păruse cunoscut. El era bărbatul din fotografii, acela cu ochii palizi şi gura sobră, cel despre care Eoin îmi spusese că o iubise pe Anne. Sărmanul Thomas Smith. Fusese îndrăgostit de soţia celui mai bun prieten.

— Şi cine este bunica ta? l-am întrebat pe băiat, bucurându-mă de dilema visului în care mă aflam.

— Brigid Gallagher.

— Brigid Gallagher, am răsuflat. Aşa este.

Brigid Gallagher, bunica lui Eoin. Mama lui Declan Gallagher. Soacra lui Anne Gallagher. Anne Gallagher.

Thomas Smith îmi spusese Anne.

— Thomas zice că eşti mama mea. L-am auzit spunându-i lu' Nana, a zis Eoin, pe nerăsuflate.

Am tresărit și mâna pe care o întinsesem spre el a căzut moale pe pat.

— Se-ntoarce și tata? a insistat el, fără să îmi mai aștepte răspunsul.

Tatăl lui? Oh, Dumnezeule! Acela chiar era Eoin. Eoin al meu. Era doar un copil. Iar mama și tatăl lui erau morți. Nu eram mămica lui și niciunul dintre ei nu avea să se întoarcă. Mi-am așezat mâinile peste ochi și m-am forțat să mă trezesc.

— Eoin!

Strigătul femeii s-a auzit din altă parte a casei. Îl căuta. Băiatul a plecat pe dată, fugind la ușă și ieșind din cameră. A închis ușa cu grijă, în liniște, și eu am lunecat în alt vis, într-o beznă sigură, unde bunicii nu deveneau băieței cu păr roșcovan și zâmbete fermecătoare.

Când m-am trezit iar, am simțit atingerea unor mâini pe pielea mea. Pătura era dată la o parte, lăsându-mi abdomenul dezgolit în timp ce bandajele îmi erau schimbate.

— O să se vindece repejor. Ți-a lăsat o gaură sub coaste, dar ar fi putut să fie și mai rău.

Era bărbatul din fotografii. Thomas Smith. Credea că sunt altcineva. Am închis ochii ca să îl fac să dispară, dar nu plecă nicăieri. Degetele lui dansau în jurul negării mele, sigure și statornice. Am intrat în panică. Respiram scurt, greu.

— Te doare?

Am gemut, mai mult de spaimă decât de durere. Îmi era groază să nu mă dau de gol. Nu eram femeia care credea el că sunt și, mai mult decât orice, eram deodată îngrozită de ideea de a-i spune ce greșeală teribilă făcuse.

— Ai dormit atâta timp. Va trebui să vorbești cu mine, Anne.

Ce i-aș fi putut spune?

Thomas mi-a dat o linguriță plină cu un lichid incolor și dulce și mă întrebam dacă laudanumul era responsabil pentru halucinațiile mele.

— L-ai văzut pe Eoin? a întrebat.

Am dat din cap și am înghițit, amintindu-mi imaginea băiețelului, cu părul lui aprins și ochii familiari ce mă priveau printre barele patului. Mintea mea crease un copil așa de frumos.

— I-am spus să nu intre aici, a oftat el. Dar nu pot da vina pe bietul fecior.

— Arăta exact cum mi l-am imaginat, am zis ușurel, concentrându-mă la a pronunța cuvintele așa cum le-ar fi pronunțat bunicul.

Puteam imita accentul; îl imitasem de atâtea ori, toată viața. Dar mi se părea fals și am tresărit pe când încercam să îl înșel pe Thomas Smith. Cuvintele erau însă adevărate. Eoin chiar arăta așa cum mi-l imaginasem. Dar eu nu eram mama lui și nimic din tot ce mi se întâmpla nu era real.

Când m-am trezit iar, aveam capul mult mai limpede și culorile scăldate mai devreme în roșcat și portocaliu, în lumina focului, erau acum statornice, conturate de linii clare, cu forme solide. Lumina se aduna – sau se pregătea să plece? – dincolo de geamurile celor două ferestre înalte. Noaptea se scursese, dar visul continua.

Focul din vatră și băiețelul cu numele bunicului meu dispăruseră, dar durerea era mai profundă și bărbatul cu mâini blânde rămăsese cu mine. Thomas Smith ședea prăbușit într-un fotoliu, de parcă adormise pe când mă veghea. Odată, îl studiasem în alb și negru, pe când el mă privea dintr-o fotografie veche, așa că am făcut iar la fel, spunându-mi că nu exista nicio primejdie în halucinațiile mele. Umbrele camerei adăugau culoare siluetei bărbatului. Nuanța părului lui – negru – era neschimbată față de fotografie, dar onduleurile pomădate, pieptănate pe spate, de odinioară, îi căzuseră pe ochii afundați în orbite, despre

care ştiam că sunt albaştri – singura culoare ce lucise prin ceaţă. Buzele lui erau uşor despărţite, iar forma lor dulce şi curbura delicată temperau o bărbie prea pătrăţoasă, un chip prea slab şi pometii prea ascuţiţi.

Thomas Smith purta hainele unui bărbat mult mai în vârstă – pantaloni cu talie înaltă, cu o vestă cambrată prinsă pe trupul lui plat. O cămaşă într-o nuanţă deschisă, fără guler, era închisă până la gât. Mânecile lui erau suflecate până la coate şi picioarele încălţate cu pantofi negri erau bine înfipte în podea, ca şi cum aţipise aşteptându-se să fie imediat trezit din nou. Era o siluetă lungă şi ascuţită în fotoliul cu spătar înalt. Braţele lui atârnau greoi; încheieturile şi degetele erau îndreptate spre podea, ca ale unui rege războinic adormit pe tron.

Îmi era sete şi aveam vezica plină. M-am întors pe partea stângă şi am încercat să mă ridic, rămânând fără aer când durerea mă arse în coaste.

— Ai grijă. O să redeschizi rana, a protestat Thomas.

Vocea lui era răguşită de somn şi molatică de la rostogolirea accentului irlandez. Fotoliul a scârţâit şi l-am auzit ridicându-se, dar l-am ignorat, simţind pătura cum îmi luneca de pe umeri chiar pe când încercam să ţin cearşaful peste piept. Unde îmi erau hainele? Eram întoarsă şi spatele meu era gol. L-am auzit apropiindu-se şi oprindu-se lângă pat.

Mi-a adus un pahar cu apă la buze şi am băut recunoscătoare, tremurând. Mâna lui era pe spatele meu, caldă şi solidă.

— Unde ai fost, Anne?

Unde sunt acum?

— Nu ştiu, a răsunat răspunsul meu, ca o şoaptă.

Nu m-am uitat la el, ca să îi văd reacţia.

— Nu ştiu. Ştiu doar că sunt... aici.

— Şi cât timp vei sta aici?

Vocea lui era aşa de rece, că teama se înteţi, umplându-mi pieptul şi făcându-mi membrele să se înmoaie şi degetele să îmi pulseze.

— Nici asta nu ştiu, am răspuns.

— Ei ţi-au făcut asta? a întrebat.

— Cine?

Cuvântul îmi răsunase ca un vaiet în minte, dar pe buze nu fu decât o răsuflare.

— Contrabandiştii de arme, Anne.

De data asta era rândul lui să şoptească.

— Ai fost cu ei?

— Nu.

Am clătinat din cap hotărâtă şi camera a început să se învârtească din cauza mişcării.

— Am nevoie la toaletă.

— Toaletă?

Vocea lui s-a ridicat, încurcată.

— Closetul? Privata? am zis, încercând să găsesc termenul irlandez.

— Ţine-te de mine, mi-a zis el, aplecându-se peste mine şi strecurându-şi braţele sub trupul meu.

Am apucat cearşaful şi nu m-am sprijinit deloc de bărbat, chinuindu-mă să rămân acoperită pe când el şi-a îndreptat spatele, ridicându-mă şi pe mine.

M-a dus din cameră, pe un hol îngust şi în sala de baie, aşezându-mă cu grijă pe vasul de toaletă. Bazinul se afla sus, pe perete, conectat la vasul perfect rotund printr-o ţeavă lungă de alamă. Încăperea era impecabilă şi albă; chiuveta tip piedestal şi cada cu picioare cu rotunjimi grele luceau mândre. Eram ridicol de uşurată că nu fusese nevoie ca Thomas Smith să mă care afară din casă, prin curte, spre o latrină, sau că nu trebuise să mă ghemuiesc deasupra unei

oale de noapte. În acel moment, poziţia ghemuită ieşea cu totul din discuţie.

Thomas a plecat fără a-mi adresa vreun cuvânt, în mod clar încrezător că mă puteam descurca şi singură cu restul. S-a întors, ciocănind uşor, cinci minute mai târziu şi i-am deschis uşa, surprinzându-ne reflexia în oglinda de deasupra chiuvetei, înainte ca el să mă ia iar în braţe, grijuliu. Ochii lui s-au agăţat de ai mei în oglindă. Părul meu era o învălmăşeală de bucle, mai culcat pe o parte decât pe cealaltă, şi sub verdele tern al ochilor aveam cearcăne. Arătam groaznic şi eram prea obosită ca să îmi pese. Aproape că adormisem înainte ca Thomas să mă aşeze în pat, trăgând-mi pătura peste trup.

— Acum cinci ani, l-am găsit pe Declan. Dar nu te-am găsit pe tine, a zis el, de parcă nu mai putea să tacă. Am crezut că tu şi Declan eraţi împreună. Eu evacuam răniţii din sediul OP, spre Jervis Street. Apoi incendiul a răbufnit prea tare şi s-au ridicat baricade şi nu m-am mai putut întoarce.

Mi-am ridicat pleoapele de beton şi am văzut că mă privea cu o expresie dezolantă pe chip. Şi-a şters faţa cu palmele, de parcă ar fi putut alunga amintirea.

— Când focul a mistuit sediul OP, cu toţii l-au abandonat. Declan...

— OP?

Eram obosită şi întrebarea mi-a scăpat.

Thomas Smith s-a uitat fix la mine, încruntat.

— Oficiul Poştal, Anne. Nu ai fost cu Declan şi cu Voluntarii la sediul Poştei? Martin a zis că a crezut că ai fugit odată cu femeile, dar Min a spus că te-ai întors. A zis că ai insistat să îi stai alături lui Declan, la sfârşit. Dar nu te-am găsit cu Declan. Unde te-ai dus, Anne?

Nu îmi aminteam, dar ştiam, deodată, la ce se referea. Rebeliunea din Săptămâna Paştelui. Îmi descria nişte evenimente despre care citisem în detaliu.

— A fost o bătălie pe care nu urma să o câştigăm, a şoptit Thomas. Am ştiut-o cu toţii. Tu şi Declan aţi ştiut. Am discutat despre ce ar însemna revoluţia, despre ce însemna să ripostăm. Era ceva glorios şi teribil la planul nostru.

— Glorios şi teribil, am şoptit, imaginându-mi, întrebându-mă dacă nu cumva născocisem acea scenă aşa cum îmi imaginam poveştile pe când eram copilă, punându-mă în centrul acţiunii şi pierzându-mă în propria mea creaţie.

— În ziua următoare retragerii din sediul Poştei, liderii revoltei s-au predat. L-am găsit pe Declan zăcând în stradă.

Thomas s-a uitat la mine, urmărindu-mi chipul pe când îmi vorbea despre Declan. Eu nu puteam decât să îl privesc neajutorată.

— El nu te-ar fi părăsit în Poştă, iar Anne pe care o cunosc nu l-ar fi părăsit deloc.

Anne pe care o cunosc.

Frica, acră şi fierbinte, mi s-a rostogolit în stomac. Nu îmi plăcea cum se dezvolta povestea. Nu o găsiseră niciodată pe mama lui Eoin. Nu îi găsiseră niciodată trupul. Presupuseseră că murise, împreună cu soţul ei, pierdută într-o revoltă care se terminase foarte prost. Iar acum eu mă aflam acolo, răstălmăcind întrebări uitate de mult. Era de rău. Era foarte rău.

— Am fi ştiut. Dacă ai fi fost trimisă în Anglia cu ceilalţi prizonieri, am fi aflat. Le-au eliberat pe celelalte femei. Toţi au fost eliberaţi. Cu ani buni în urmă. Şi... şi tu eşti bine! a insistat Thomas.

Bărbatul s-a întors cu spatele, îndesându-şi mâinile în buzunarele pantalonilor.

— Părul tău... pielea ta. Arăţi... ca şi cum ai dus-o bine.

Starea mea bună de sănătate era o acuză și el arunca vorbe, deși nu ridica vocea. Thomas s-a întors iar la mine, dar nu s-a apropiat de pat.

— Arăți bine, Anne. Este limpede că nu ai suferit într-o închisoare din Anglia.

Nu aveam nimic de spus. Nu îi puteam oferi nicio explicație. Nu știam ce se alesese de Anne Gallagher, cea din 1921. Habar nu aveam. Imaginea mormintelor din Ballinagar mi-a revenit în minte – o piatră funerară înaltă, cu numele „Gallagher" săpat la bază. Anne și Declan împărțeau aceeași placă, iar datele se vedeau clar: 1892 – 1916. O văzusem ieri. Visam. Era doar un vis.

— Anne? a insistat Thomas.

Eram o mincinoasă minunată. Nu pentru că îmi doream să mint, ci pentru că mintea mea reușea să inventeze imediat variații ale unui scenariu și întorsături de situație și orice minciună devenea o versiune alternativă a unei povești. Nu îmi plăcea în mod deosebit faptul că eram așa de pricepută, dar consideram acest lucru a fi un risc profesional. De data asta, nu puteam minți. Nu cunoșteam suficiente detalii pentru a crea o poveste convingătoare. Nu încă. Aveam să adorm la loc și, când mă trezeam, totul avea să se fi terminat. Am strâns din dinți și am închis ochii, blocând totul în jur.

— Nu știu, Thomas.

I-am folosit numele, rugându-l astfel să îmi dea pace, și mi-am întors capul spre perete. Aveam nevoie de siguranța propriilor mele gânduri și de spațiul necesar examinării lor.

8 septembrie 1917

Garvagh Glebe înseamnă „loc rău". Întotdeauna am crezut că este un nume interesant pentru un loc aşa de frumos, căci este lângă lac, copacii sunt înalţi, pământul roditor şi iarba verde. Pământul nu este un loc rău. Totuşi, pentru mine, asta a reprezentat Garvagh Glebe întotdeauna. Un loc rău. Dur. Şi m-am zbătut mereu între a-l iubi şi a-l urî. Acum, este al meu, dar nu a fost mereu aşa.

Conacul i-a aparţinut lui John Townsend, tatăl meu vitreg, un moşier englez, a cărui familie primise pământul de lângă lac cu trei sute de ani înainte de a fi el născut. John a fost un om bun. A fost bun cu mama mea, cu mine şi, când a murit, am moştenit averea. Un irlandez. Pentru prima dată în trei sute de ani, pământul se întorsese în mâini irlandeze. Întotdeauna am crezut că pământul irlandez aparţine bărbaţilor şi femeilor irlandeze, oamenilor care au trăit şi au murit pe acel pământ generaţii la rând.

Dar ştiind toate astea, nu m-am simţit nici mândru, nici răzbunat. În schimb, gândindu-mă la Garvagh Glebe şi la soarta care mi-a zâmbit, mă simţeam, de obicei, cuprins de o disperare mută. De la cel care primeşte multe daruri, se şi aşteaptă multe, iar eu aveam mari aşteptări de la mine însumi.

Nu l-am învinovăţit pe John Townsend pentru sângele lui de englez. L-am iubit. Nu avusese gânduri sau intenţii rele, preconcepţii despre irlandezi sau ură în suflet. El a fost pur şi simplu un om care a primit ceea ce i s-a dat. Pata moştenirii sale se ştersese cu secolele. Nu simţea vină pentru păcatele strămoşilor lui. Şi nici nu ar fi trebuit să simtă. Dar istoria nu îmi rămăsese străină.

Presupuneam că nu eram cu mult diferit de tatăl meu vitreg. Beneficiasem de pe urma averii lui. Primisem, cu bucurie, ceea ce mi se dăduse. Îmi oferise o educație excelentă și adusese cei mai buni doctori și meditatori când fusesem mic și bolnav. Îmi plătise studiile, când crescusem, casa frumoasă din Dublin, unde locuisem pe când urmam cursurile Facultății de Medicină de la University College. Îmi cumpărase mașina cu care mă întorsesem când mama murise, la jumătatea celui de-a doilea an de facultate. Și când tatăl meu vitreg a murit cu șase luni înainte de Rebeliune, el mi-a lăsat tot ce deținea. Nu făcusem eu banii pe care îi investisem în Bursa de la Londra. Nu muncisem pentru fondurile din Royal Bank, de pe Know Street sau pentru bancnotele care umpleau seiful din biblioteca de la Garvagh Glebe. Conturile erau pe numele meu, dar nu erau bani câștigați de mine.

Aș fi putut pleca, în semn de protest, să resping averea și bunătatea lui John Townsend. Dar nu eram un prost. Eram un idealist, un naționalist, un irlandez mândru, dar nu un prost. Îmi promisesem, pe când eram un băietan de cincisprezece ani, șezând într-o sală de clasă din Wexford, ascultându-mi profesorul citind Speeches from the Dock, că aveam să mă folosesc de educația mea, de poziția mea în societate și de norocul meu ca să fac din Irlanda un loc mai bun. Acelea erau vremurile când Declan și cu mine eram de nedespărțit. Declan era la fel de pasionat și dedicat cauzei – dobândirea independenței Irlandei – pe cât eram și eu. Banii lui John Townsend plătiseră și pentru educația lui Declan. Tatăl meu vitreg își dorise să fiu înconjurat de prieteni, așa că plătise pentru cazarea lui Declan, făcuse astfel încât să își poată vizita mama și, ani mai târziu, când Declan se căsătorise cu Anne, le-a plătit chiar și nunta și a lăsat cuplul de tineri căsătoriți să trăiască o vreme, fără chirie, în cabana administratorului de pe domeniul Garvagh Glebe.

John Townsend nu fusese de acord cu decizia noastră de a ne implica în activitatea ramurii locale a mişcării Sinn Féin sau când ne alăturaserăm Frăţiei Republicane Irlandeze. Însă nu şi-a retras fondurile sau afecţiunea. Mă minunam acum cum zidurile conacului Garvagh Glebe nu mai răsunau de ecoul vocii lui când îl răneam cu discursurile noastre fervente. Mă întrebam dacă retorica noastră privitoare la conducerea nedreaptă britanică şi la englezii blestemaţi îl făcuseră vreodată să pălească şi să plece. Gândul acesta mă face să am regrete enorme. A trebuit să mă împac cu faptul că idealismul rescrie, adesea, istoria, pentru a se potrivi cu propria-i viziune. Adevărul este că englezii nu sunt cu toţii tirani şi irlandezii nu sunt cu toţii sfinţi. S-a vărsat suficient sânge şi s-a aruncat destulă vină pentru a fi de condamnat împreună. Dar Irlanda îşi merită independenţa. Nu mai sunt la fel de înfocat sau de aprig cum am fost odată. Nu mai sunt la fel de naiv sau de orb. Am văzut care este preţul revoluţiei şi este unul mult prea mare. Dar când mă uit la Eoin şi văd chipul tatălui său, simt încă dorul în stomac şi promisiunea în oase.

T.S.

6

UN VIS DE MOARTE

Visat-am că murise într-un loc străin
Nemângâiată de mâini cunoscute,
Şi-i bătuseră pe pleoape stinghii
Ţăranii acelui ţinut.
Şi-o lăsaseră sub bolta rece
Până ce aste cuvinte-am scris:
Mai frumoasă decât cel dintâi amor,
Zace acum sub stinghii.

W.B. Yeats

Văzusem un documentar odată, într-o emisiune de ştiri de seară, despre o femeie care se trezise în propria ei casă într-o dimineaţă, fără a şti cum ajunsese acolo. Nu îşi recunoştea copiii sau soţul. Nu îşi amintea trecutul şi nici prezentul. Traversase holurile şi camerele casei ei, privind fotografiile celor dragi şi ale vieţii ei, şi îşi privise chipul necunoscut în oglindă. Decisese să se prefacă. Timp de ani de zile, nu dăduse nimănui de înţeles că nu îşi putea aminti nimic din ce se petrecuse înainte de acea zi. Familia ei nu bănuise niciodată secretul până când nu mărturisise singură şi îndurerată, ani mai târziu.

Doctorii credeau că femeia suferise un soi de anevrism, o problemă de sănătate care îi afectase memoria, dar care o lăsase, altfel, nevătămată. Urmărisem emisiunea cu mare scepticism – nu mă îndoiam că uitase, ci că fusese

capabilă să mintă atât de abil încât familia nu își dăduse seama că ceva era complet în neregulă.

Timp de trei zile, am zăcut inconfortabil și negând ceea ce mi se întâmpla, dormind când puteam sau stând cu ochii pironiți la pereții înfloraţi. Ascultam mișcările din casă și mă rugam să îmi dezvăluie secretele pe care nu le cunoșteam, să îmi mărturisească detaliile pe care ar fi trebuit să le cunosc, piesele împrăștiate ca niște bucățele de hârtie în vânt, imposibil de recuperat. Cu ambivalența inocentă a unui copil, nu mă gândisem să îi pun întrebări lui Eoin despre copilăria lui. Crescând, mă cufundasem în viața pe care el o construise pentru mine – o lume plină a copilăriei. Eu eram centrul universului său. Nu mă gândisem niciodată la ce fusese înainte, atunci când el existase independent de mine, fără mine. Dar el se gândise. Iar acum înțelegeam cât de puține lucruri știam despre acea viață.

Erau momente când plângeam de teamă, trăgându-mi păturile peste față ca să mă ascund și să tremur sub cuvertura care nu ar fi trebuit – nu exista, cu adevărat. Acei oameni – Thomas, Brigid, Eoin –nu existau. Nu mai existau. Și totuși erau acolo, la fel de vii ca și mine, în carne și oase și animați de sentimente, traversând zile ce aparțineau deja trecutului. Atunci începeam iar să plâng.

Eram pe jumătate convinsă că eram moartă, că îmi pierdusem viața în lac și că ajunsesem într-un soi de Rai ciudat, unde Eoin era iar un băiețel. În cele din urmă, acela a fost gândul care a prins rădăcini și a crescut, o scânteie devenită o flacără ce mă încălzea și îmi calma vuietul înnebunitor al gândurilor. Eoin era acolo, în acel loc. În lumea mea, el era mort. Aici, eram iar împreună, așa cum îmi promisese. Eoin mă făcea să vreau să rămân, măcar pentru un timp.

Thomas mă vizita frecvent, schimbându-mi bandajele și verificând rana.

— Vei fi bine, Anne. O să te doară, dar ești sănătoasă. Rana este superficială.

— Unde este Eoin? am întrebat.

Băiatul nu mă mai vizitase din acea primă noapte.

— Brigid a plecat la sora ei, în Kiltyclogher, pentru câteva zile.

— Kiltyclogher, am repetat, încercând să îmi amintesc unde mai auzisem acea denumire. Seán Mac Diarmada s-a născut în Kiltyclogher, am spus, trăgând această informaţie dintr-un ungher al minţii.

— Da. Mama lui, Mary, a fost o McMorrow. Ea şi Brigid sunt surori.

— Declan şi Seán erau veri? m-am minunat.

— Da. Anne, tu ştii toate astea.

Nu am putut decât să clatin din cap, nevenindu-mi să cred. De ce îmi ascunsese Eoin atâtea lucruri despre viaţa lui? Exista o legătură de familie atât de importantă, iar el nu îmi suflase niciodată un cuvânt. Brigid *McMorrow* Gallagher. Am închis ochii şi am încercat să îmi limpezesc gândurile, dar nu înainte ca un mic gând sincer să îmi scape de pe buze.

— Brigid vrea să îl ţină pe Eoin departe de mine, am şoptit.

— Da, a răspuns Thomas, franc. Poţi să o condamni?

— Nu.

O înţelegeam perfect pe Brigid. Nici eu nu aş fi avut încredere în mine însămi. Dar nu eram vinovată de păcatele lui Anne, oricare ar fi fost ele.

— Aş vrea să fac o baie. Este posibil?

Aveam nevoie de baie. Cu disperare. Părul meu erau unsuros şi lipit de spate şi mi l-am netezit, doar pe jumătate conştientă de ceea ce făceam.

— Nu. Nu încă. Trebuie să ţii rana uscată.

— Aş putea să mă spăl doar puţin? Cu o cârpă? Să mă spăl pe dinţi, poate pe păr?

Privirea lui Thomas a căzut asupra părului meu încâlcit şi s-a uitat iute în altă parte. A dat din cap.

— Dacă te simţi suficient de în putere, atunci da. Ajutoarele au plecat. Nici Brigid nu este aici ca să te ajute.

Nu voiam să fiu ajutată de Brigid. Intrase o dată în camera mea, ca un vânt rece, şi lăsase o suflare de gheaţă în urma ei. Nu voise să mă privească direct, nici măcar când mă ajutase să îmbrac o cămaşă de noapte antică, legată la gât şi lungă până la glezne.

— Mă descurc şi singură, Thomas.

— Nu îţi poţi spăla singură părul. O să îi desfaci copcile. O s-o fac eu, a zis el crispat, trăgând pătura şi ajutându-mă să mă ridic.

— Poţi să mergi?

Am dat din cap şi el m-a ţinut de braţ cât am păşit, încet, spre baia unde mă cărase de câteva ori în ultimele zile. Nevoia mea persistentă şi obişnuită de a urina era unul dintre lucrurile care mă convinseseră că nu visam. Şi că nu eram nici moartă.

— Mai întâi dinţii, te rog, am zis.

Thomas a aşezat pe chiuvetă o periuţă din lemn, cu perii mici şi un tub, nu cu mult deosebit de tubul cu pastă de dinţi cu care eram obişnuită. Perii erau dintr-un soi de păr de animal şi erau aspri. Am încercat să nu mă gândesc la ei sau la gustul de săpun al pastei. Am periat cu grijă şi am terminat frecându-mi dantura cu degetul, de teamă să nu sângerez. Thomas a aşteptat ca apa caldă să se scurgă gâlgâind pe ţeavă, deşi l-am surprins privindu-mă uşor încruntat.

Când am terminat, Thomas a luat un taburet din lemn, de o înălţime medie lângă cada enormă cu picioare, şi m-a aşezat pe el. Mi-am înfăşurat cămaşa veche, enormă a lui Brigid în jurul meu şi am încercat să mă aplec peste marginea căzii mari, însă unghiul în care stăteam m-a făcut să şuier de durere.

— Nu cred că mă pot apleca încă.

— Ridică-te. Ţine-te de margine şi fac eu restul.

Era mai comod să stau în picioare, dar mă clătinam şi mă simţeam slăbită, iar greutatea capului îmi era inconfortabilă. Mi-am lăsat capul să cadă în piept pe când el a umplut o carafă din porţelan şi a început să toarne apă pe capul meu, urmărind izvorul de apă călâie cu mâinile lui sigure.

Căldura apei şi gesturile lui delicate erau minunate, dar mă simţeam aşa de umilită tot încercând să ţin cămaşa uriaşă de noapte din calea apei în timp ce mă luptam să rămân în picioare, că am început să râd. L-am simţit pe Thomas oprindu-se lângă mine.

— Fac ceva greşit? a întrebat el.

— Nu. Te descurci bine. Mulţumesc.

— Uitasem cum sună.

— Ce?

— Râsul tău.

M-am oprit imediat. Eram o impostoare şi gândul acesta era urât şi înfricoşător. Apa a continuat să curgă până ce părul mi s-a îngreunat aşa de tare încât îmi trăgea capul într-o parte. M-am legănat pe picioare şi Thomas m-a susţinut, strângându-mi părul în mâna dreaptă, pe când mă sprijinea cu stânga.

— Am nevoie de ambele mâini ca să te spăl. O să cazi dacă îţi dau drumul?

— Nu.

— Nu mă ajută cu nimica să spui aşa dacă o să te prăvăleşti, m-a certat el.

Ceva la accentul lui, cuvintele melodioase punctate de *T*-uri distincte, mi-a lunecat sub piele. Nu ştiam dacă era doar sunetul copilăriei mele, al lui Eoin, dar mă mângâia. Thomas mi-a dat uşurel drumul, testând veridicitatea afirmaţiei mele. Când a văzut că nu mă legăn pe picioare, a

început pe dată să frece bine masa de păr ud cu o bucată de săpun. M-am strâmbat, dar nu de durere. Nu îmi puteam imagina cum avea să îmi arate părul după ce se usca. Eu foloseam produse scumpe pentru a-mi ține buclele sub control.

Thomas era meticulos, dar grijuliu – întindea săpunul pe lungimea părului și îl limpezea apoi, atingându-mi scalpul cu degetele lui lungi, o prezență statornică lângă mine –, iar blândețea lui îmi făcea ochii să se umezească. Am strâns din dinți, luptându-mă cu lacrimile ce îmi înțepau ochii, și mi-am spus că eram ridicolă. Trebuie că mă înclinasem iar, căci Thomas mi-a pus un prosop în jurul umerilor, a stors excesul de apă din păr și m-a ajutat să mă așez pe taburet.

— Ai... ulei... sau tonic... ca să netezesc părul? m-am bâlbâit, încercând să folosesc termenii potriviți. Ceva care să îl descâlcească?

Thomas a ridicat din sprâncene și și-a îndepărtat șuvița de păr negru care îi căzuse pe frunte. Cămașa lui era umedă și mânecile, ridicate până la coate, nu supraviețuiseră nici ele. Mă simțeam ca un copil pretențios.

— Lasă. Îmi pare rău. Îți mulțumesc pentru ajutor.

Thomas și-a țuguiat buzele, gândindu-se, și s-a întors spre dulapul înalt de lângă ușă.

— Mama obișnuia să își spele părul cu un ou bine bătut și să îl clătească cu ceai de rozmarin. Poate data viitoare, da?

M-a privit cu o urmă de zâmbet pe chip. A luat un pieptene din metal, cu dinți subțiri, și o sticluță din dulap. Pe sticlă se afla o etichetă galbenă pe care stătea scris „Briantină", lângă desenul unui bărbat cu părul neted, împărțit pe mijloc, ceea ce m-a făcut să mă gândesc că sticla îi aparținea.

— O să folosesc doar un pic. Lasă o peliculă grasă de care se tot plânge Brigid. Zice că las pete de mobila pe care îmi sprijin capul.

Thomas s-a așezat pe vasul de toaletă și a tras taburetul pe care ședeam spre el, astfel că mă aflam între genunchii lui, cu spatele la el. L-am auzit scoțând dopul sticlei și frecându-și palmele. Mirosul nu era neplăcut, așa cum mă temusem. Substanța mirosea a Thomas.

— Începe la vârfuri și continuă în sus, i-am sugerat, încet.

— Da, doamnă.

Tonul lui era nostim și mi-am mușcat buza, încercând să nu râd. Nu eram cu totul impasibilă la intimitatea gesturilor lui. Nu îmi puteam imagina vreun alt bărbat al anilor 1920 care să își fi îngrijit astfel iubita. Iar eu nu eram iubita lui.

— Nu ai pacienți de vizitat azi? am întrebat pe măsură ce el masa briantina prin șuvițele umede ce îmi atârnau pe spate, așa cum îi sugerasem.

— Este duminică, Anne. Familia O'Toole nu lucrează duminica și eu nu fac vizite la domiciliu decât dacă este o urgență. Am lipsit de la slujba de duminică de două ori la rând. Sunt sigur că părintele Darby va trece pe aici să mă ia la întrebări și să îmi bea whisky-ul.

— Este duminică, am repetat, încercând să îmi amintesc în ce zi împrăștiasem cenușa lui Eoin în Lough Gill.

— Te-am scos din lac duminica trecută. Ești aici de o săptămână, a zis el, strângându-mi părul în mână și trecând pieptenele dur pe lungimea părului.

— În ce dată suntem? am întrebat.

— Trei iulie.

— Trei iulie 1921?

— Da, 1921.

Am rămas tăcută în vreme ce el continua să descâlcească, cu grijă, şuviţele încurcate.

— O să încheie un armistiţiu, am şoptit.

— Ce?

— Britanicii vor propune un armistiţiu cu mişcare Dáil. Ambele tabere vor cădea de acord pe 11 iulie 1921.

Data, spre deosebire de multe altele, îmi rămăsese în minte pentru că pe 11 iulie era şi ziua de naştere a lui Eoin.

— Şi de unde ştii asta, mai exact?

Thomas nu mă credea, bineînţeles. Părea precaut.

— De Valera încearcă să îl convingă pe prim-ministrul britanic să încheie un armistiţiu din decembrie anul trecut.

— Ştiu pur şi simplu.

Am închis ochii, întrebându-mă cum aveam să îi mărturisesc vreodată, cum aveam să îl conving de adevărata mea identitate. Nu voiam să pretind că eram altcineva. Dar dacă nu eram Anne Finnegan Gallagher, avea să mă lase să rămân? Şi dacă nu mă puteam întoarce acasă, unde mă puteam duce?

— Gata. Ar trebui să fie suficient, a spus Thomas, ştergându-mi părul cu un prosop, pentru a scurge excesul de apă şi de ulei.

Am atins şuviţele netede, ale căror vârfuri începeau deja să se încreţească, şi i-am mulţumit încet. Thomas s-a ridicat şi, cuprinzându-mi braţele cu mâinile, m-a ajutat să mă ridic, la rândul meu.

— Te las acum. Ai acolo o cârpă şi săpun, ca să te speli. Nu îţi umezi bandajele. Voi fi în apropiere. Strigă-mă când ai terminat. Şi pentru numele lui Dumnezeu, nu leşina.

Thomas s-a îndreptat spre uşă, dar a ezitat pe când răsucea mânerul.

— Anne?

— Da?

— Îmi pare rău.

Scuza a vibrant în aer preț de câteva momente înainte ca el să continue.

— Te-am lăsat singură în Dublin. Te-am căutat. Dar n-ar fi trebuit să mă opresc.

Vocea lui era foarte molatică, își ferea chipul și avea umerii crispați. Citisem ce scrisese despre Rebeliune. Îi simțisem suferința. O simțeam și acum și voiam să îi ușurez durerea.

— Nu ai pentru ce să îți ceri iertare, am zis, cu convingere în glas. Ai avut grijă de Eoin. Și de Brigid. L-ai adus pe Declan acasă. Ești un om bun, Thomas Smith. Un om foarte bun.

Bărbatul a clătinat din cap, îndărătnic și, când a vorbit iar, glasul lui a răsunat tensionat.

— Numele tău este pe piatra lui de mormânt. Ți-am îngropat șalul lângă el – cel verde, care îți plăcea așa de mult. Este tot ce am găsit.

— Știu, am răspuns blând.

— Știi?

Thomas s-a întors abrupt și durerea care îi răsunase în glas îi sclipea acum în ochi.

— De unde știi?

— Am văzut mormântul din Ballinagar.

— Ce ți s-a întâmplat, Anne? a insistat el, repetând întrebarea pe care o pusese de atâtea ori.

— Nu îți pot spune, am răspuns, rugătoare.

— De ce?

Întrebarea lui era un strigăt plin de frustrare și eu mi-am ridicat vocea, imitându-l.

— Pentru că nu știu. Nu știu cum am ajuns aici!

Mă ţineam de marginea chiuvetei şi pe chipul meu trebuie să se fi citit adevărul sau disperarea, căci Thomas a oftat greu, purtându-şi mâinile prin părul acum ciufulit.

— Bine, a şoptit el. Strigă-mă când eşti gata.

A plecat fără a mai spune vreun cuvânt, închizând uşa băii în urma lui, iar eu m-am spălat, cu mâinile şi picioarele tremurânde, mai speriată decât fusesem vreodată în viaţa mea.

Eoin şi Brigid s-au întors a doua zi. L-am auzit pe Eoin urcând şi coborând treptele late ale scării interioare, şi pe Brigid spunându-i că mă odihneam şi că nu se cuvenea să mă deranjeze. Mersesem la baie de două ori singură, mişcându-mă cu grijă, dar cu din ce în ce mai multă încredere, periindu-mi dinţii şi pieptănându-mă singură. Voiam să mă îmbrac, să îl văd pe Eoin, să mă mişc, dar nu aveam alte haine în afară de cele două cămăşi de noapte împrumutate, pe care le purtasem în timpul convalescenţei. Eram agitată şi slăbită şi îmi petreceam zilele holbându-mă la priveliştea de după cele două ferestre. Camera în care dormeam se afla într-un colţ al casei, iar pe una dintre ferestre vedeam limpede aleea de la intrare, pe când pe cealaltă puteam admira lacul. Când nu îmi pierdeam privirea printre arborii bogaţi şi în sclipirea lacului încadrat de ramurile lor, aşteptam întoarcerea lui Thomas pe aleea umbrită. El dormea arareori. Cineva îl chemase duminică seara – o naştere – şi îmi petrecusem întreaga noapte singură, în casa aceea mare, explorând etajul principal. Thomas venise în camera mea înainte de plecare, îngrijorat că nu mă simţeam suficient de bine ca să fiu lăsată singură. Îl asigurasem că mă descurcam. Nu îi spusesem că îmi petrecusem o mare parte din viaţa adultă de una singură şi că nu aveam nevoie de tovărăşia constantă a cuiva.

Nu am explorat prea mult. Plimbările mele între sufragerie şi bucătăria enormă şi dincolo de ea, spre cele

două încăperi pe care Thomas le folosea, în mod evident ca birou și cabinet de consultații, aproape că m-au epuizat. M-am îndreptat, clătinându-mă spre pat, recunoscătoare peste măsură că pentru a ajunge la dormitorul meu nu era nevoie să urc trepte.

Personalul s-a întors a doua zi dimineața și, la cină, o fată îmbrăcată într-o rochie lungă, simplă, cu un șort alb, și părul blond împletit, a intrat în camera mea, cărând o tavă cu supă și pâine. Fata a scos așternuturile de pe pat, aranjându-l la loc tăcută și eficientă. Când a terminat, s-a întors, cu ochi curioși și brațele pline de așternuturi murdare.

— Mai pot face și altceva, doamnă? a întrebat ea.

— Nu. Mulțumesc. Spune-mi Anne, te rog. Cum te cheamă?

— Eu sunt Maeve, doamnă. Abia am început munca aici. Surorile mele mai mari, Josephine și Eleanor, muncesc la bucătărie. Iar eu sunt aici ca să o ajut pe Moira, cealaltă soră a mea, la curățenie. Sunt harnică.

— Maeve O'Toole?

Lingura mea a zăngănit tare în castronul de porțelan.

— Chiar așa, domnișoară. Tata este administratorul doctorului Smith. Frații mei fac muncile de afară; noi, fetele, lucrăm în casă. Suntem zece, cu totul, deși micul Bart e doar un bebeluș. Unsprezece dacă o pui la socoteală pe străbunica, deși ea era din familia Gillis, nu O'Toole. Este așa bătrână că s-ar putea să trebuiască să o punem de două ori la socoteală! a râs fata. Locuim un pic mai la vale, în spatele casei mari.

M-am uitat la fată – avea cel mult doisprezece ani – și am încercat să o găsesc pe bătrână în trăsăturile ei. Nu reușeam. Timpul o transformase așa de mult încât nu exista nicio asemănare evidentă.

— Mă bucur să te întâlnesc, Maeve, m-am bâlbâit, încercând să îmi ascund șocul.

Fata a zâmbit larg şi şi-a înclinat capul, ca şi cum s-ar fi aflat în prezenţa unei feţe regale, şi am ieşit din cameră.

S-a întors. Anne s-a întors. Aşa îmi spusese Maeve. Nu uitase. Fusesem o parte a poveştii ei. Eu. Nu străbunica mea. Nu Anne Finnegan Gallagher se întorsese, ci eu.

23 mai 1918

Un angajament contra obligativității serviciului militar aștepta să fie semnat de irlandezi la ușile tuturor bisericilor din Irlanda, luna trecută. Prim-ministrul Angliei a declarat că băieții Marii Britanii sunt disperați, luptând pe un front de optzeci de kilometri în Franța, și că irlandezilor nu le pasă nici cât negru sub unghie. Toată lumea se teme acum de încorporarea forțată în forțele armate britanice.

Britanicii au început un joc de-a șoarecele și pisica, eliberând prizonieri politici doar ca să îi înhațe iar și să îi aresteze. Au început, de asemenea, să aresteze oameni care participă la orice activitate văzută ca promovând valorile irlandeze – dansurile tradiționale, cursurile de limbă, meciurile de hurling – și instigând la sentimente anti-britanice. Asta nu a făcut decât să pună paie pe foc.

M-am dus la Dublin pe 15 mai și am aflat informații despre o serie de raiduri ce aveau să fie făcute pe la casele membrilor proeminenți ai mișcării Sinn Féin în vinerea următoare. Numele meu nu era pe listă, dar Mick era îngrijorat. A făcut rost de listă de la unul dintre oamenii lui din Dublin Castle și m-a avertizat să nu mă duc acasă. Mi-am petrecut noaptea la Vaughn's Hotel, cu Mick și alți câțiva, așteptând să treacă pericolul. De Valera și alți câțiva membri ai consiliului s-au dus acasă în ciuda avertismentului și au fost arestați. Nu știu ce ar putea face un om să se îndoiască de Michael Collins când el îți spune să nu te duci acasă, dar britanicii au trebuit să se mulțumească cu cei prinși. Mick și-a reînceput activitatea în zori, traversând orașul pe bicicletă, îmbrăcat în costumul lui

gri, chiar pe sub nasul acelor oameni care nu își doreau altceva mai mult decât să îl aresteze.

Mângâiat de faptul că numele meu era încă curat, mi-am făcut și eu vizitele la Dublin Castle. Noul guvernator general al Irlandei, Lord John French, este un vechi prieten al tatălui lui vitreg. Mick este încântat de legătura aceasta. Am luat ceaiul cu Lord French în biroul lui, la sediul de la Castel, iar el mi-a înșirat toate suferințele, așa cum tind să facă oamenii când un doctor le acordă atenție. I-am promis că o să îl vizitez o dată pe lună, cu noi tratamente pentru guta lui. El mi-a promis să îmi facă rost de o invitație la balul guvernatorului, din toamnă. Am încercat să nu mă strâmb și aproape că am reușit. A susținut, de asemenea, pe tonuri stridente, că prima lui acțiune în noua poziție era să interzică mișcarea Sinn Féin, Voluntarii Irlandezi, Liga Galeză și Cumann na mBan. Am dat din cap, contemplând focul ce urma să se preschimbe într-un incendiu.

De fiecare dată când merg la Dublin, mă gândesc la Anne. Uneori, mă surprind căutând-o din priviri, de parcă ar fi rămas acolo după rebeliune, așteptând, pur și simplu, să fie găsită. Lista victimelor Rebeliunii din Săptămâna Paștelui a fost, în sfârșit, publicată în Irish Times, anul trecut. Numele lui Declan era acolo. Pe al lui Anne nu l-am găsit. Existau câteva victime neidentificate, dar, acum, nu vor mai fi identificate niciodată.

T.S.

7

GLASUL GĂSIT

Într-o zi, 'nainte de zori de ne vom deştepta
Şi-n faţa porţii dulăii vechi ne vor aştepta,
Deştepţi, vom şti că vânătoarea-ncepe;
Şi pe cărarea cea de sânge-ntunecată ne vom poticni.

W.B. Yeats

Pesemne că Thomas sosise acasă după ce mersesem la culcare şi fusese plecat o mare parte din ziua următoare. Mi-am petrecut o altă zi în camera mea, aventurându-mă până la baie şi înapoi şi ascultând uruitul boilerului din pivniţă – un lux modern de care majoritatea gospodăriilor din mediul rural nu se bucurau încă. Le auzisem pe Maeve şi pe o altă fată – Moira? – minunându-se în legătură cu el, pe holul din faţa camerei mele. Era a doua zi de muncă a lui Maeve în casa cea mare şi fata era, în mod evident, încântată de lux. Thomas a sosit acasă după lăsarea întunericului şi mi-a bătut uşor la uşă. Când am strigat să intre, el a făcut un pas înăuntru. Ochii lui albaştri erau injectaţi şi încercănaţi. Pe frunte avea o pată neagră, cămaşa îi părea murdară, iar gulerul cu nasturi lipsea.

— Cum te simţi? a întrebat el, rămânând în pragul uşii.

Nu trecuse o zi fără să îmi verifice bandajele, iar acum se făcuseră deja două, însă Thomas tot nu s-a apropiat de pat.

— Mai bine.

— Mă întorc să îţi schimb pansamentul îndată ce mă spăl, a zis.

— Nu este nevoie. Sunt bine. Le poţi schimba şi mâine. Cum se simte bebeluşul?

Thomas m-a privit nedumerit pentru un moment, înainte ca privirea să i se limpezească, înţelegându-mi întrebarea.

— Bebeluşul şi mama se simt bine. Nu au avut nevoie de mine.

— De ce arăţi de parcă ai fost la război? am întrebat blând.

Thomas s-a uitat la mâinile lui şi la cămaşa mototolită şi s-a sprijinit, obosit, de cadrul uşii.

— S-a întâmplat ceva la ferma familiei Carrigan. Poliţia... căuta arme. Când au întâmpinat rezistenţă din partea oamenilor, au dat foc hambarului şi casei şi au împuşcat măgarul. Băiatul cel mare, Martin, este mort. L-a ucis pe unul dintre soldaţi şi a rănit un altul înainte să fie doborât.

— Oh, nu, am zis eu şocată.

Cunoşteam povestea, dar, pentru mine, nu fusese niciodată reală.

— Când am ajuns acolo, nu mai rămăsese nimic din hambar. Casa se ţine un pic mai bine. O să aibă nevoie de un acoperiş nou. Am salvat ce am putut. Mary Carrigan continua să îşi tragă lucrurile afară din casă în timp ce paiele cădeau, arzând pe ea. Are mâinile arse şi şi-a pierdut jumătate de păr.

— Ce putem face?

— Tu nu poţi face nimic, a zis Thomas şi mi-a zâmbit slab, ca să îşi mai îndulcească refuzul. O să mă asigur că mâinile lui Mary se vor vindeca. Familia se va muta cu

rudele lui Patrick până ce repară acoperişul. Apoi, îşi vor continua viaţa.

— S-au găsit arme? am întrebat.

— Nu au găsit nimic, a răspuns el, cu ochii lipiţi de ai mei pentru o secundă, gândindu-se, înainte de a-şi îndepărta privirea. Dar Martin are – avea – o reputaţie de contrabandist de armament.

— Pentru ce sunt armele?

— Pentru ce sunt ele dintotdeauna, Anne. Ne luptăm cu britanicii cu bulgări de baligă aprinşi şi cu grenade făcute de mână. Şi, dacă avem noroc, ne mai luptăm şi cu Mausere.

Vocea lui era tensionată şi îşi ţinea maxilarul strâns.

— Noi? am zis.

— Noi. Odată, „noi" te includea şi pe tine. Mai este cazul acum?

I-am căutat privirea, nesigură şi tulburată, şi am rămas tăcută. Nu puteam răspunde la o întrebare pe care nu o înţelegeam.

Când a închis uşa, Thomas a lăsat o amprentă neagră în urmă.

La un moment dat, la multă vreme după ce ceasul înalt din holul mare a bătut ora unu, m-am trezit cu nişte mânuţe pe obraji şi cu un năsuc lipit de al meu.

— Dormi? a şoptit Eoin.

I-am atins faţa, bucuroasă să îl văd.

— Pesemne că da.

— Pot să dorm cu tine? a întrebat el.

— Bunica ta ştie că eşti aici? am şoptit, mutându-mi mâna spre bucla moale de păr roşcat ce i se revărsa pe frunte.

— Nu. Doarme. Dar mi-e frică.

— De ce ţi-e frică?

— Vântul bate tare. Dacă nu îi auzim pe Tans? Dacă arde casa şi noi dormim cu toţii?

— Despre ce vorbeşti? i-am zis domol, mângâindu-i părul.

— Au ars casa lui Conor. L-am auzit pe Doc vorbind cu Nana, mi-a explicat el, cu ochii mari şi glasul plângăreţ.

— Eoin?

Thomas stătea în pragul uşii, spălat şi schimbat de haine, dar nu în cele de culcare. După câte se părea, nu dormise deloc. Purta pantaloni, o cămaşă albă, cu nasturi şi cizme. În mâna dreaptă, ţinea o puşcă.

— Doc, pândeşti soldaţii? a zis Eoin, cu respiraţia întretăiată.

Thomas nu a negat, dar a sprijinit arma de zid şi a intrat în cameră. S-a apropiat de patul meu şi a întins mâna spre Eoin.

— E miezul nopţii, băiete. Haide.

— Mama o să-mi zică o poveste, a minţit Eoin, încăpăţânat, şi inima mi-a gemut protestând. Ce zici dacă îi pândeşti de la fereastra aia şi asculţi cu mine, Doc? a spus Eoin, arătând, obraznic, spre aleea lungă şi întunecată.

— Anne? a oftat Thomas, căutând, în mod clar, să îi întăresc decizia.

— Lasă-l să stea, te rog, am zis. E speriat. Poate să doarmă aici.

— Pot să dorm aici, Doc! a repetat Eoin, cu încântare, de parcă ideea i-ar fi aparţinut, ceea ce era complet adevărat.

— Ai grijă, Eoin, l-a avertizat Thomas. Nu te căţăra peste mama ta. Mergi pe partea cealaltă.

Eoin s-a repezit îndată pe latura opusă a patului şi s-a urcat lângă mine, foindu-se în pături. Trupul lui era aşa de

aproape de al meu, că mai rămânea loc şi pentru Thomas, dar el nu ni se alătură.

În schimb, Thomas şi-a mutat scaunul de lângă patul meu la fereastra ce dădea spre alee şi s-a aşezat, cu ochii pironiţi la umbre. Eoin nu se înşelase; Thomas stătea de veghe.

I-am spus lui Eoin legenda lui Fionn şi a Somonului înţelepciunii şi i-am povestit cum Fionn căpătase un deget magic.

— Când Fionn avea nevoie să ştie ceva, îşi băga pur şi simplu degetul mare în gură şi afla răspunsul pe dată, am spus, terminând povestea.

— Mai vreau, te rog, a şoptit Eoin, sperând, în mod clar, că Thomas nu avea să îl audă.

Thomas a oftat, dar nu a protestat.

— Ştii povestea lui Setanta? am întrebat.

— Doc, ştiu povestea lui Setanta? a spus Eoin, uitând că încerca să îl păcălească pe Thomas.

— Da, Eoin, a răspuns Thomas.

— Dar nu mi-o amintesc prea bine. Cred că trebuie să o ascult iar, m-a implorat Eoin.

— Bine, am cedat eu. Setanta era fiul lui Dechtire, sora lui Conchobar mac Nessa, regele din Ulster. Setanta era doar un băieţel, dar îşi dorea tare mult să devină un războinic, precum cavalerii care luptau pentru unchiul lui. Într-o zi, când mama lui nu era atentă, Setanta s-a strecurat afară şi a început lunga călătorie spre Ulster, hotărât să se alăture Cavalerilor Ramurii Stacojii. A fost o călătorie istovitoare, dar Setanta nu s-a întors în braţele ocrotitoare ale mamei lui.

— Istovitoare? m-a întrerupt Eoin, mirat.

— Foarte dificilă, am răspuns.

— Nu îşi iubea mama? a întrebat el.

— Ba da. Dar voia să fie războinic.

— Oh.

Eoin părea să se îndoiască, ca şi cum nu ar fi înţeles cu adevărat. Şi-a încolăcit un braţ în jurul gâtului meu şi şi-a culcat capul pe pieptul meu.

— Ar fi putut să aştepte, a murmurat el.

— Da, am şoptit şi am închis ochii, oprind un val brusc de lacrimi. Dar Setanta era pregătit. Când a ajuns la curtea unchiului său, a făcut tot ce i-a stat în putere ca să îşi impresioneze unchiul. Şi, deşi era mic, era foarte pătimaş şi curajos, iar regele i-a spus că se putea antrena ca să devină cavaler. Setanta a învăţat multe lucruri. A învăţat cum să tacă atunci când era înţelept să rămână tăcut. A învăţat să lupte când era nevoie. A învăţat să asculte vântul, pământul şi apa pentru ca duşmanii să nu îl ia niciodată prin surprindere.

— Şi-a revăzut vreodată mama? a întrebat Eoin, cu gândul încă la acel detaliu.

— Da. Şi ea a fost tare mândră, am şoptit.

— Spune-mi despre dulăul de vânătoare, a cerut el.

— Chiar îţi aminteşti povestea, am zis încet.

Eoin a rămas tăcut, dându-şi seama că fusese prins cu minciuna. Am terminat povestea cu episodul în care regele Conor ia cina la casa fierarului său, Culann, iar Setana ucide dulăul sălbatic al lui Culann. Setanta jurase ca de atunci să îşi protejeze regele aşa cum o făcuse şi câinele, căpătând numele de Cú Chulainn, dulăul lui Culann.

— Spui poveşti foarte frumos, a murmurat Eoin, strângându-şi braţele mici în jurul meu, iar nodul din gâtul meu s-a umflat de lacrimi, revărsându-mi pe obraji.

— De ce plângi? Eşti tristă pentru că Setanta a omorât câinele? a întrebat Eoin.

— Nu, am răspuns, îngropându-mi faţa în părul lui.

— Nu îţi plac câinii? a zis Eoin şocat, ridicând glasul.

— Şşş, Eoin. Bineînţeles că îmi plac.

Panica lui m-a făcut să chicotesc în ciuda emoţiei care mă îneca.

— Setanta a trebuit să omoare câinele, m-a asigurat Eoin, convins încă de faptul că povestea mă întristase. Ori dulăul avea să îl ucidă. Doc zice că a ucide este ceva greşit, dar uneori este necesar.

Thomas s-a întors de la fereastră şi o sclipire i-a luminat unghiurile feţei, doar ca să se retragă şi să se scufunde iar în beznă.

— Eoin, l-a dojenit el încet.

— Eşti precum dulăul, Doc. Tu aperi casa.

Eoin nu se lăsa descurajat.

— Şi tu eşti ca Fionn. Pui prea multe întrebări, a replicat Thomas, blând.

— Am nevoie de un deget magic, ca Fionn.

Eoin şi-a înălţat mâna în aer, curbându-şi degetele şi desfăcându-şi-le pe cele mari, ca să le cerceteze.

— În schimb, o să ai degete magice. Exact ca Doc. Vei vindeca oameni cu mâinile tale ferme, am zis, vorbind încet.

Se făcuse, probabil, în jur de trei dimineaţa şi Eoin nu dădea semne că i-ar fi fost somn. Băieţelul aproape că vibra de energie. M-am întins şi mi-am înfăşurat mâinile în jurul mâinilor lui, trăgându-le în jos, pe lângă trupul lui, şi aranjându-i perna sub cap.

— E timpul să dormi acum, Eoin, a zis Thomas.

— Îmi cânţi? a întrebat Eoin, ridicându-şi ochii rugători spre mine.

— Nu. Dar o să îţi recit un poem. Poeziile pot fi ca şi cântecele. Dar trebuie să închizi ochii. Este un poem foarte, foarte lung. Mai mult ca o poveste.

— Bine, a zis Eoin, bătând din palme.

— Nu mai bate din palme. Nu mai vorbi. Ochii închişi, am spus.

Eoin m-a ascultat.

— Stai confortabil? am şoptit.

— Da, a şoptit şi el, ţinând ochii închişi.

Am început să vorbesc lin şi încet.

— *Abea de-aud corla cum strigă, şi norii plumburii când vântul îi aleargă*, am narat încet, lăsând ritmul şi cuvintele să îl legene pe băieţel.

Baile şi Aillinn îl adormise întotdeauna pe Eoin. Băiatul sforăia uşurel înainte să pot termina poemul şi m-am oprit, lăsând povestea să se stingă.

Thomas s-a întors de la fereastră.

— Nu aşa se termină.

— Nu. Eoin doarme, am şoptit.

— Dar aş vrea să ascult mai departe, a zis el, încetişor.

— Unde am rămas?

— *Ajuns-au la măreaţă strajă, tremurând de-a iubirii lor şi a sărutului vrajă*, a spus Thomas, citând versul perfect.

Cuvintele sunau erotic şi fierbinţi în gura lui şi am continuat încântată, vrând să îi fac pe plac.

— *Lucruri nemuritoare ştiu, Căci umblă unde pământul e pustiu*, am citat şi am continuat încet, cu ultimele strofe, terminând cu versurile care îmi plăceau cel mai mult. *N-am aflat pe lume încă, iubiţi să se-nsoţească a vrea, mai mult ca ei nu vor exista.*

— *Ca ei nu vor exista*, a şoptit el.

În cameră vibra răsunetul pe care îl lasă în urmă o poveste bună, aşa că am închis ochii şi l-am ascultat pe micul Eoin respirând, abia îndrăznind să respir eu însămi, ca să nu alung prea repede momentul.

— De ce ai plâns? Nu i-ai răspuns.

Mi-am analizat răspunsul scurt, neștiind ce ar fi trebuit să mărturisesc, înainte de a mă hotărî asupra celei mai simple versiuni a emoțiilor mele complicate.

— Bunicul meu mi-a spus aceste povești. Mi-a povestit despre câinele lui Culann. Acum, eu îi spun poveștile lui Eoin. Într-o zi, el le va povesti nepoatei lui.

Ți-am spus-o. Tu mi-ai povestit-o mie. Și mi-o vei povesti iar. Doar vântul știe care vine prima dată.

Thomas s-a întors de la fereastră, încadrat de lumina slabă, așteptând să continui, și am încercat să explic tulburarea din pieptul meu.

— Stând aici, lângă el. Dulceața lui. Brațele lui în jurul gâtului meu. Mi-am dat seama cât de... fericită... sunt.

Adevărul era ciudat și suna fals. Îmi era dor de bunicul meu. Îmi era dor de viața mea. Îmi era teamă. Eram îngrozită. Și totuși, o parte din mine era peste măsură de recunoscătoare pentru băiețelul care stătea întins lângă mine și pentru bărbatul care stătea de veghe la fereastra dormitorului meu.

— Ești fericită, așa că plângi? a întrebat Thomas.

— Am plâns mult în ultima vreme. Dar, de data asta, au fost lacrimi de fericire.

— Puține sunt motivele de bucurie în Irlanda, în zilele de azi.

— Eoin este un motiv suficient pentru mine, am răspuns, minunându-mă iar de cât de adevărat era.

Thomas a rămas tăcut o vreme așa de îndelungată, că ochii mei s-au făcut grei și somnul a început să mă fure.

— Ești așa de diferită, Anne. Abia dacă te recunosc, a șoptit Thomas.

Somnul a fugit speriat de bătăile inimii mele și de sunetul vocii lui și nu s-a mai întors, iar Thomas nu a plecat. A rămas de veghe, cu ochii pironiți asupra copacilor

întunecaţi şi a aleii pustii, pândind o ameninţare care nu avea să sosească.

Când zorii au început să sclipească printre copaci, Thomas a ridicat copilul adormit, moale, în braţe. I-am privit plecând. Capul roşcat al lui Eoin era sprijinit pe umărul lui Thomas, iar braţele lui mici îi atârnau pe spate.

— O să îl aşez în pat înainte să se trezească Brigid. Ea nu trebuie să afle. Încearcă să dormi acum, Anne, a spus Thomas, ostenit. Cred că momentan suntem în siguranţă.

Am visat pagini care mi se învârteau în jurul capului. Prindeam câte una şi o duceam la piept, doar ca să o pierd iar când încercam să o citesc. Am fugărit peticele zburătoare de alb până în apa lacului, ştiind că apa avea să întineze cuvintele pe care nu le citisem. Am urmărit paginile apropiindu-se de valuri, atrăgându-mă, pentru o clipă, cu posibilitatea de a le salva, doar ca să se scufunde sub apă. Era un vis pe care îl mai avusesem şi înainte. Crezusem că venea din nevoia mea de a scrie lucruri, de a le păstra, de a le da viaţă veşnică, chiar dacă pe o simplă coală de hârtie. M-am trezit respirând greu, amintindu-mi. Jurnalul lui Thomas Smith, acela care se termina cu un avertisment adresat iubitei lui, se afla pesemne pe fundul lacului. Fusese în geanta mea, cu o poză a conacului Garvagh Glebe îndesat între pagini. Uitasem de el; stătuse lângă urna cu cenuşa lui Eoin. Un val de durere şi de regret m-a ţintuit iar pe perne. Fusesem o proastă, neglijentă. Thomas Smith trăise în paginile acelei cărţi, iar acum ea dispăruse. Nu eram decât frânturi, bucăţele de sticlă şi de praf. Eram la fel de numeroşi precum firele de nisip ce umpleau ţărmul, confundându-ne unul cu celălalt. Ne năşteam, trăiam, muream. Iar ciclul continua la infinit. Trăiam aşa de multe vieţi. Şi când muream, dispăream, pur şi simplu. Aşa treceau câteva generaţii şi nimeni nu mai ştia că existaserăm vreodată. Nimeni nu avea să îşi amintească

de culoarea ochilor noştri sau de pasiunea care ne tulburase. În cele din urmă, deveneam, cu toţii, pietre înfipte în iarbă, monumente acoperite de muşchi, şi uneori... nici măcar atât. Chiar dacă mă întorceam la viaţa pe care o pierdusem în lac, cartea avea să fie tot dusă. Thomas Smith avea să se fi pierdut – cuvintele lui scrise înclinat, frazele lui întoarse, speranţele şi temerile lui. Viaţa lui. Rătăcită. Iar gândul ăsta îmi era insuportabil.

19 martie 1919

Marele Război a luat sfârşit, dar războiul Irlandei abia începe. Un armistiţiu a fost semnat pe 11 noiembrie, marcând finalul unui conflict sângeros şi al temerilor legate de înrolarea în armată. Peste două sute de mii de tineri irlandezi încă luptau, chiar şi fără înrolarea obligatorie, şi treizeci şi cinci de mii dintre ei au murit pentru o ţară care nu le recunoaşte dreptul de a-şi hotărî propria soartă.

Poate că focul acela mocnit este în sfârşit gata să se preschimbe în văpaie. La alegerile generale din decembrie, candidaţii Sinn Féin au câştigat şaptezeci şi trei din cele 105 locuri rezervate irlandezilor în Camera Comunelor a Regatului Unit. Niciunul din cei şaptezeci şi trei nu îşi va ocupa locul la Westminster. În acord cu manifestul semnat de fiecare membru al Sinn Féin în 1918, Irlanda îşi va forma propriul guvern, primul Dáil Éireann[8].

Mick organizează evadări pentru prizonierii politici, strecurând pile ca să taie barele, aruncându-le scări din frânghie peste ziduri şi prefăcându-se că lingurile din buzunarele paltoanelor sunt revolvere, ca să sperie paznicii. Nu se mai putea opri din râs când a descris evadarea din închisoarea Mountjoy şi faptul că au scos douăzeci de prizonieri, în loc de trei.

— O'Riley aştepta în faţa închisorii, cu trei biciclete! a hohotit el. A venit aici urlând că ieşiseră toţi prizonierii.

Mick l-a scos pe Eamon de Valera, noul preşedinte ales al Republicii Irlandeze, din Lincoln

8 Camera legislativă a Irlandei (n.tr.)

Prison în februarie, doar ca să descopere că de Valera plănuia să plece în America, să strângă bani pentru a susține independența irlandeză. Nu se știe cât timp va sta acolo. Nu l-am văzut niciodată așa de șocat pe Mick. Se simte abandonat și nu îl pot învinovăți. Greutatea de pe umerii lui este enormă. Doarme încă și mai puțin decât mine. Este pregătit de un război adevărat, dar de Valera spune că poporul nu este.

Am avut prea puțin timp la dispoziție ca să strâng informații. Epidemia de gripă face ravagii în toată Europa și micul meu colț din Irlanda nu a fost cruțat. Abia dacă mai știu ce zi este, în mare parte a timpului, și am încercat să stau departe de Eoin și de Brigid ca să îi protejez de boala care pesemne că se agață de pielea și de hainele mele. Când pot merge acasă, îmi scot hainele în hambar. M-am îmbăiat în lac de mai multe ori decât pot ține minte.

I-am văzut pe Pierce Sheehan și pe Martin Carrigan pe lac o dată sau de două ori când am traversat la familia O'Brien. Știu că aduc arme de pe docurile din Sligo. Nu știu unde se duc după ce ies de pe lac. Dacă m-au văzut cumva, pesemne că s-au prefăcut că nu mă observă; presupun că este mai sigur așa pentru noi toți.

Nepotul lui Peader și al lui Polly O'Brien, Willie, a murit de gripă săptămâna trecută. Nu era cu mult mai în vârstă decât Eoin. Lui Eoin o să-i lipsească băiatul. S-au jucat împreună de câteva ori. Peader a insistat să împrăștie cenușa băiatului în lac. Incinerarea a devenit o practică preferată pentru a împiedica răspândirea bolii. Barca lui Peader a apărut alaltăieri pe partea dinspre Dromahair a lacului. Eamon Donnelly a găsit-o, dar, din păcate, Peader nu era în ea. Nu s-a întors acasă și ne temem că a fost înghițit de lac. Sărmana Polly este acum complet singură. Este prea multă tristețe pretutindeni.

T.S.

8

MASCA

Aş găsi ce-i de găsit,
Iubire ori minciună.
E masca ce minţile ţi-a irosit,
Şi-apoi pe jar inima-ţi întoarnă,
Nu ce-i ascuns de după ea.

W.B. Yeats

Nu eram sigură dacă Thomas o trimisese pe Brigid sau dacă hotărâse de una singură, dar a intrat cu paşi apăsaţi în camera mea două zile mai târziu şi a declarat că era timpul să mă ridic şi să mă îmbrac.

— Când am văzut că nu te întorci din Dublin, ţi-am pus lucrurile în cufărul de colo. Le-am păstrat pe ale lui Declan.

Vocea ei se gâtui şi termină repede de vorbit.

— Sunt sigură că îţi vei recunoaşte hainele. Nu sunt prea multe. Doctorul vizitează pacienţii din Sligo azi. A zis că te va duce la magazine, ca să îţi cumperi cele trebuincioase.

Am dat cu nerăbdare din cap, coborând, cu grijă, din pat. Mă vindecam, dar avea să treacă ceva vreme înainte de a mă putea mişca fără să simt durere.

— Arăţi ca o ţigancă cu părul ăla, m-a admonestat Brigid, uitându-se la mine. Va trebui să îl tunzi sau să îl strângi. Oamenii o să creadă că ai scăpat de la nebuni. Dar

asta este ceea ce vrei să creadă, nu-i aşa? Dacă arăţi ţicnită, nu va trebui să le mai dai explicaţii.

Am încercat să îmi netezesc buclele, jenată. Nu mă puteam imagina purtând coafura în stilul Gibson Girl pe care o purta Brigid. Nu ştiam dacă aceea era moda vremurilor, dar nu aveam de gând să fiu în ton cu ea. Părul lui Anne era tuns până la bărbie în una dintre fotografii, buclându-se uşor în jurul feţei ei. Nici astfel nu mă vedeam. Părul meu era prea creţ. Fără greutatea lungimii lui care să îl tragă în jos, avea să se înfoaie enorm. Cât despre afirmaţia lui Brigid legată de nebunie, nu suna deloc groaznic. Dacă oamenii începeau să creadă că aveam probleme psihice, atunci s-ar fi ţinut departe de mine.

Brigid a continuat, mormăind ursuză, de parcă nici nu eram în cameră.

— Apari de nicăieri – şi nu oricum, ci rănită de glonţ – în haine de bărbat şi te aştepţi să fii primită cu braţele deschise.

— Nu am aşteptat aşa ceva, am răspuns, dar femeia m-a ignorat, deschizând cufărul de sub fereastra din faţă, cu o cheie mică pe care şi-o scoase din buzunarul şorţului.

Brigid a ridicat capacul şi, satisfăcută să vadă că înăuntru se aflau lucrurile pe care şi le amintea, s-a întors să iasă din cameră.

— Cred că ar fi mai bine dacă l-ai lăsa pe Eoin în pace. Nu te ţine minte şi nu faci decât să îl superi cu uitarea ta, a zis ea, autoritară, aruncându-şi ordinul peste umăr.

— Nu pot face aşa ceva, am răspuns înainte de a-mi da seama ce cuvinte aveam să spun.

Brigid s-a întors pe călcâie. Avea buzele strânse şi mâinile lipite de şorţ.

— Ba poţi. Şi o vei face, a insistat ea, atât de rece şi de fermă, încât aproape că am renunţat.

— Ba nu, Brigid, am zis încet. O să îmi petrec cât de mult timp pot cu el. Nu încerca să îl ţii departe de mine.

Nu o face. Știu că îl iubești. Dar acum sunt aici. Te rog, nu încerca să ne separi.

Chipul ei era de granit, ochii reci și buzele așa de strânse, că nu mai rămăsese nici urmă din moliciunea lor.

— Ai avut așa de bine grijă de el. Este așa de frumos, Brigid. Mulțumesc pentru tot ce ai făcut. Nu voi putea niciodată să exprim cât de recunoscătoare îți sunt, am zis, iar rugămintea mi-a tremurat în glas.

Brigid însă s-a întors, aparent neînduplecată, și a ieșit, ca vântul, din cameră. Furia ei era aproape palpabilă. Durerea și resentimentul ei, la fel de prezente și de reale ca și rana mea. Trebuia să îmi amintesc că deși mânia ei era îndreptată spre mine, nu îmi aparținea.

Am traversat coridorul, spre baie, m-am spălat pe față și mi-am periat dinții și părul înainte de a mă întoarce în cameră și la cufărul ce mă aștepta. Am cotrobăit printre lucrurile din el, nerăbdătoare să scap de cămașa de noapte, să mă îmbrac și să ies din camera în care zăcusem timp de zece zile.

Mi-am pus o fustă lungă și neagră și am încercat să o închid. Talia era prea mică ori eram încă prea umflată din cauza rănii. Am scos fusta și am căutat lenjeria. Chiloții pe care îi purtasem când Thomas mă scosese din lac erau umezi după ce îi spălasem temeinic cu o zi înainte, în chiuvetă. Celelalte haine erau împachetate frumos pe raftul de sus al micului șifonier, iar gaura făcută de glonț fusese cusută cu îndemânare. Mă gândisem să mi le pun înainte, dar știam că vestimentația ciudată avea să atragă și mai mult atenția celorlalți, născând întrebări ce era mai bine să rămână nerostite. Am scos o jachetă lungă până la coapse, cu un brâu lat în jurul taliei, un guler amplu și trei nasturi mari. O fustă asortată, până la glezne, în cel mai mohorât maro pe care îl văzusem vreodată, se afla sub ea. Am găsit o pălărie cafenie, din mătase, decorată cu o panglică maro, moale, într-o cutie ponosită de pălării, și bănuiam că obiectele fuseseră purtate împreună. Sub cutie era îndesată

o pereche de ghete cu toc jos, roase la vârfuri şi la călcâie. Am reuşit să îmi bag picioarele în ele, mulţumită că îmi veneau destul de bine cât să nu merg desculţă. Cu toate astea, ieşea din discuţie ideea de a mă apleca să le închei. Mi-am scos ghetele şi am continuat explorarea.

Am găsit un obiect ce nu putea fi decât un corset; întăriturile, şireturile şi cataramele ce atârnau mă făceau să mă cutremur de oroare şi de fascinaţie. Mi l-am petrecut în jurul taliei, unde a rămas căscat ca o brăţară mare, ale cărei capete nu se atingeau. În partea de sus, corsetul se lăţea uşor, oferind un soi de suport pentru sâni, iar ghemotocul mototolit de panglică răsărea ca un boboc de trandafir dintre ei. Corsetul era mai lung în faţă şi în spate şi se ridica uşor în laturi, dând voie şoldurilor să se mişte în voie. Cataramele din faţă şi din spate erau menite să fie ataşate unor ciorapi lungi. Dar ce purtau femeile pe dedesubt? Ideea de a purta ceva atât de demodat şi de incomod precum un corset în timp ce părţile cele mai importante rămâneau golaşe era absolut comică şi am chicotit în timp ce încercam să forţez unirea celor două laturi acoperită cu mătase. Eram convinsă că majoritatea femeilor din Irlanda nu aveau cameriste. Deci cum Dumnezeu îşi prindeau blestemăţia pe trup? Am reuşit, în cele din urmă, să leg cele două cârligaşe de sub sâni, gâfâind şi răscolită de durere, înainte să abandonez drăcia. Corsetele şi rănile de glonţ în abdomen nu erau o combinaţie bună. M-am întors la cufăr în speranţa că aveam să găsesc ceva ce aş fi putut purta.

O bluză albă – cu guler larg şi mâneci lungi, groaznic de şifonată şi uşor îngălbenită pe alocuri – îmi veni destul de bine. Mânecile erau doar puţin prea scurte, dar bluza era comodă şi voluminoasă şi mânecile trei sferturi păreau aproape să fi fost croite astfel. Jacheta şi fusta maro îmi veniră şi ele, dar lâna mirosea a umezeală şi a naftalină şi gândul de a purta hainele acelea prea multă vreme era dezgustător. Arătam ca sora de la ţară a lui Mary Poppins şi mă întrebam de ce alesese prima Anne Gallagher o culoare care nu i-ar fi venit defel, având în vedere faptul că eram

copia ei fidelă. Mi-am scos costumul de haine și bluza și am continuat să cotrobăi.

O rochie pe corp, albă, cu guler pătrat și simplă, cu excepția câtorva bucăți de dantelă la tiv și pe centru, părea promițătoare. O altă haină, brodată cu aceeași dantelă, era făcută, în mod evident, pentru a fi purtată peste rochie. Avea mâneci subțiri, până la coate, și se desfăcea în laturi, pentru a etala rochia de dedesubt. Un brâu lat traversa cele două piese. Mi-am tras rochia peste cap, mi-am pus piesa de deasupra și mi-am legat eșarfa lejer în jurul taliei, făcând o fundă la spate. Rochia trebuia să fie călcată și îmi venea până la glezne, dar mi se potrivea. M-am holbat la propria mea imagine în oglinda lungă și ovală și mi-am dat seama, șocată, că era rochia pe care străbunica mea o purta în fotografia făcută alături de Declan și de Thomas. În poză, străbunica purtase și o pălărie albă, cu boruri rotunde, decorată cu flori. Rochia era prea drăguță pentru a fi fost de toate zilele, dar eram încântată că îmi găsisem ceva ce îmi venea. Mi-am tras părul de pe față și am încercat să îl înnod la spate.

Un ciocănit ușor m-a făcut să abandonez și să îmi îndoi, nervoasă, degetele picioarelor goale pe podeaua din lemn.

— Intră, am strigat, lovind corsetul cu piciorul.

Obiectul alunecă sub pat. Doar o catarama mai era vizibilă, acuzatoare.

— Ți-ai găsit hainele, a zis Thomas, cu gura lui moale și ochii triști.

Simțeam că era încă o minciună să pretind că obiectele îmi aparțineau, așa că am îndreptat discuția spre cutele rochiei.

— Trebuie călcată.

— Da... păi, a stat în cufăr multă vreme, a zis el.

Am dat din cap și am netezit haina, jenată.

— Ai găsit ceva ce poți purta? a întrebat Thomas, cu glasul gâtuit de durere.

— Câteva lucruri, am răspuns, ocolit.

Avea să fie nevoie să îmi vând inelul și cerceii cu diamante din urechi. Nu mă puteam descurca cu hainele găsite în cufăr. Thomas era, în mod limpede, de acord cu mine.

— Vei avea nevoie de ceva mai mult decât rochia în care te-ai măritat. Cred că o poți purta la slujba de duminică, a zis el, gânditor.

— În care m-am măritat? am spus, prea surprinsă ca să îmi țin gura.

Mi-am dus mâna la cap, gândindu-mă la pălăria pe care o purtase Anne în fotografie. Nu păruse a fi o poză de nuntă.

— Nici asta nu îți amintești? Vocea lui Thomas s-a ridicat, surprinsă, iar dulceața pe care amintirile plăcute o aduseseră privirii lui i-a părăsit ochii când i-am răspuns clătinând din cap.

— A fost o zi frumoasă, Anne. Tu și Declan ați fost așa de fericiți.

— Nu am găsit un... voal... în cufăr, am zis fără sens.

— Ai purtat voalul lui Brigid. Nu ți-a plăcut prea mult. Era frumos, un pic demodat, dar tu și Brigid... Thomas a ridicat din umeri ca și când relația neprietenoasă nu era ceva nou.

Misterul era rezolvat. Am respirat adânc și am încercat să întâlnesc privirea lui Thomas.

— O să mă schimb în costumul din lână, am șoptit, îndepărtându-mi privirea, disperată să schimb subiectul.

— Nu știu de ce l-a păstrat Brigid. Cel mai urât lucru pe care l-am văzut vreodată. Dar ai dreptate. Rochia aceea nu este suficientă.

— Brigid spune că trebuie să mă tund, am zis. Dar aș prefera să nu o fac. Am nevoie doar de niște agrafe și de panglică și o să îl fac să arate prezentabil. Mi-ar prinde bine niște ajutor și cu ghetele.

— Întoarce-te, mi-a ordonat Thomas.

Am făcut cum a spus, nesigură, dar ascultătoare. Respirația mi s-a tăiat când Thomas mi-a adunat părul în mâini și a început să îl împletească până a obținut o coadă lungă. Eram așa de surprinsă că am rămas perfect nemișcată, bucurându-mă iar de senzația mâinilor lui în părul meu. A legat coada, apoi a învârtit capătul o dată și încă o dată, prinzând părul de mai multe ori cu ceea ce păreau a fi agrafe.

— Gata! a exclamat el.

Am pipăit nodul înfășurat la baza gâtului și m-am întors.

— Ești plin de surprize, Thomas Smith. Obișnuiești să ai agrafe de păr în buzunar?

Obrajii lui se înroșiră ușor, așa de slab, că nici nu aș fi observat dacă nu aș fi stat așa de aproape de el, cu ochii pironiți asupra lui.

— Brigid mi-a spus să ți le dau, a zis, după care și-a dres glasul. Mama a avut mereu părul lung. Am văzut-o strângându-și-l de mii de ori. După ce a suferit atacul cerebral, nu și l-a mai putut împleti. Uneori, i-l strângeam eu. Nu am făcut cine știe ce ispravă. Dar dacă poți pălăria aia urâtă și costumul ăla hidos, nu o să se mai uite nimeni la părul tău.

Am râs și ochii lui Thomas au coborât asupra zâmbetului meu.

— Stai jos, mi-a ordonat el, arătând patul.

L-am ascultat iar și el a luat ghetele.

— Nu ai găsit ciorapi acolo? a zis Thomas, arătând spre cufăr.

Am clătinat din cap.

— Ei bine, o să ne ocupăm de asta cât de curând. Dar momentan, să vedem ce este cu ghetele.

Thomas s-a lăsat pe vine şi eu mi-am îndesat piciorul în pantoful ridicat. El a încheiat repede sistemul de tip babă şi moş, în timp ce piciorul meu se sprijinea pe pieptul lui.

— Cu ăla nu te pot ajuta, a şoptit el, cu privirea la corsetul vizibil din unghiul lui.

— Nu o să-l pot purta prea curând. Rana mă doare prea tare încă şi, oricum, nu îşi va da nimeni seama.

— Nu, presupun că nu îşi vor da seama.

Obrajii i s-au înroşit iar. Eram surprinsă – el era cel care adusese vorba. A terminat de încheiat şi cealaltă gheată şi mi-a aşezat piciorul, uşurel, pe podea. Thomas nu s-a ridicat, dar şi-a prins mâinile între genunchi şi şi-a pironit privirea în podea, cu capul plecat.

— Nu ştiu ce să le spun, Anne, a zis el. Nu te ascunde pentru totdeauna. Trebuie să mă ajuţi. Ai fost moartă timp de cinci ani. Ar fi bine dacă am avea o explicaţie – chiar dacă este inventată.

— Am fost plecată în America.

Ochii lui se mutară rapid la ai mei.

— Ţi-ai lăsat copilul, bebeluş, şi ai plecat în America?

Vocea lui era aşa de rigidă, că aş fi putut înălţa un zid pe ea. Mi-am îndepărtat privirea.

— Nu mă simţeam bine. Eram nebună de durere, am murmurat, incapabilă să mă mai uit în ochii lui.

Chiar fusesem în America. Şi când Eoin murise, înnebunisem de durere.

Thomas a rămas tăcut şi, cu coada ochiului, i-an văzut umerii uşor căzuţi, capul plecat şi nemişcat.

— Brigid zice că arăt ca scăpată de la casa de nebuni. Poate că asta ar trebui să le spunem oamenilor, am continuat, tresărind.

— Iisuse, a șoptit Thomas.

— Pot să joc rolul, am spus. Mă simt nebună. Și Dumnezeu știe că sunt pierdută.

— De ce trebuie să joci teatru? Este adevărat? Care este adevărul, Anne? Asta vreau să știu. Vreau să îmi spui adevărul. Îi poți minți pe ei, dar, te rog, nu mă minți pe mine.

— Încerc din răsputeri să nu o fac, am bâiguit.

— Ce vrea să însemne asta?

Thomas s-a ridicat de pe vine, privindu-mă acum de sus.

— Îți va fi imposibil să crezi adevărul. Nu o să îl crezi. Și vei crede că te mint. Ți-aș spune adevărul dacă aș ști că te ajută, dar nu este așa, Thomas.

Bărbatul a făcut un pas înapoi de parcă l-aș fi pălmuit.

— Ai zis că nu știi, a șuierat el.

— Nu știu ce s-a întâmplat după Rebeliune. Nu știu cum am ajuns aici. Nu înțeleg ce mi se întâmplă.

— Atunci spune-mi ce știi.

— Nu pot să îți explic nimic mai mult. Dacă tăcerea este o formă de minciună, atunci sunt vinovată. Dar lucrurile pe care ți le-am zis până acum sunt adevărate. Dacă nu îți pot mărturisi adevărul, atunci nu rosti nicio vorbă.

Thomas a clătinat din cap. Pe chipul lui se luptau furia și uimirea. Apoi s-a întors și a ieșit din cameră fără a mai spune vreo vorbă. Nu puteam decât să mă întreb când avea să se sfârșească situația în care mă aflam, când avea să se îndrepte viața mea. Acum eram în puteri, mă simțeam suficient de bine cât să mă strecor până la lac. În curând, aveam să intru în apă, scufundându-mă sub valurile ei și forțându-mă să mă întorc acasă, departe de Thomas și de Eoin. În curând, dar nu încă.

— Mă vor recunoaşte? am întrebat, ridicând vocea ca să mă fac auzită prin vuietul vântului şi uruitul motorului.

Thomas se afla la volanul unei maşini scoase parcă din *Marele Gatsby*, ce ne ducea spre Sligo. Eoin stătea cocoţat între noi, îmbrăcat elegant cu o vestă şi o jachetă micuţe. Genunchii lui osoşi se iţeau între tivul pantalonilor scurţi şi şosetele lungi, de culoare închisă. Purta acelaşi tip de bască cu cozoroc pe care îl purtase toată viaţa. Borul subţire îi umbrea ochii albaştri. Automobilul era decapotabil – destul de riscant într-o climă aşa de ploioasă precum a Irlandei –, dar cerul era senin, vântul bătea uşurel şi călătoria era plăcută. Nu mai ieşisem afară din ziua în care mă aventurasem pe lac şi ochii mei erau lipiţi de peisajul cunoscut. Populaţia Irlandei nu se mărise în o sută de ani, lăsând peisajul aproape neschimbat, de la o generaţie la alta.

— Ţi-e teamă că cineva te-ar putea recunoaşte? a răspuns Thomas, întrebător.

— Da, am zis, întâlnindu-i privirea pentru o clipă.

— Nu eşti din Sligo. Puţini oameni te cunosc acolo. Iar aceia care te ştiu...

Thomas a ridicat din umeri, fără a-şi termina propoziţia, şi şi-a mutat ochii de la mine, adâncit în gânduri. Thomas Smith nu îşi muşca buza şi nici nu se încrunta când medita. Chipul lui rămânea perfect nemişcat, de parcă s-ar fi gândit aşa de profund că niciun ecou nu îi umbrea chipul. Era chiar bizar cum în doar câteva zile ajunsesem să îi recunosc postura, felul în care îşi ţinea capul uşor plecat şi chipul liniştit. Oare Eoin îi copiase gesturile? De aceea îl cunoşteam aşa de bine pe Thomas Smith? Copiase Eoin obiceiurile bărbatului care intrase în viaţa lui şi crescuse băiatul pe care Declan îl lăsase orfan de tată? Recunoşteam similitudinile – postura, ochii coborâţi, calmul exterior şi

momentele profunde de meditație. Asemănările mă făceau să îmi fie dor de bunicul.

Fără să mă gândesc la ce fac, m-am întins după mâna lui Eoin. Ochii lui albaștri s-au mutat la mine și mânuța lui s-a strâns și a tremurat. Apoi a zâmbit larg, dezvelindu-și dinții și alungându-mi dorul, făcând loc altuia.

— Îmi este puțin teamă să merg la cumpărături, i-am șoptit la ureche. Dacă mă ții de mână, o să am mai mult curaj.

— Lui Nana îi plac magazinele. Ție nu?

Îmi plăceau. De obicei. Dar teama din stomacul meu, adâncită de gândul la corsete cu catarame ce atârnau, haine ciudate și dependența mea totală de Thomas nu făceau decât să crească pe când Sligo se contura în depărtare. M-am uitat, uimită, de jur împrejur, încercând să găsesc catedrala, pentru a mă orienta în spațiu. Pieptul începuse să mă ardă.

— Am niște cercei... și un inel. Cred că le-aș putea vinde pe un preț bun, am zis deodată, gândindu-mă abia apoi la ce spusesem.

Nu știam nimic despre inelul de pe degetul meu, așa că am alungat gândul și am încercat iar.

— Am niște bijuterii. Mi-ar plăcea să le vând ca să am banii mei. M-ai putea ajuta, Thomas?

— Nu îți bate capul cu banii, mi-a retezat-o Thomas, cu privirea ațintită înainte.

Un doctor de țară care își primea plata sub formă de pui și purcelușI sau saci de cartofi nu putea fi complet lipsit de grija banilor și teama mi se încolăci și mai adânc în stomac.

— Vreau banii mei, am insistat. Va trebui să îmi găsesc un loc de muncă.

Un loc de muncă. Dumnezeule! Nu avusesem niciodată o slujbă. Scrisesem din clipa în care reușisem să

formulez propoziţii. Iar scrisul nu era chiar o meserie. Nu pentru mine.

— Poţi să fii asistenta mea, a zis Thomas, cu maxilarul strâns şi ochii la şosea.

— Nu sunt asistentă!

Eram? Era ea asistentă?

— Nu. Dar eşti capabilă să urmezi nişte instrucţiuni şi să îmi dai o mână de ajutor din când în când. Nu am nevoie de mai mult.

— Vreau banii mei, Thomas. O să îmi cumpăr hainele singură.

— Nana spune că ar trebui să îi spui doctore Smith lui Thomas, a intervenit Eoin. Şi mai zice că el ar trebui să îţi spună doamnă Gallagher.

Am rămas tăcuţi. Habar nu aveam ce am fi putut răspunde.

— Dar şi bunica ta este doamna Gallagher. S-ar crea o confuzie, nu-i aşa? a replicat Thomas. În plus, Anne este prietena mea de dinainte de a deveni doamna Gallagher. Tu îi spui prietenei tale, Miriam, domnişoara McHugh?

Eoin îşi acoperi gura cu mâna, dar un hohot de râs pufni afară.

— Miriam nu este domnişoară! Este o nesuferită, a zis el tare.

— Da, păi... şi Anne la fel.

Thomas îşi îndreptă privirea spre mine, apoi îşi mută ochii. Sprâncenele lui se ridicară însă, îndulcindu-i cuvintele.

— Se găseşte vreun bijutier sau o casă de amanet în Sligo? am insistat, nevrând să las lucrurile cum erau, cu riscul de a părea o nesuferită.

Oare se numeau case de amanet în 1921? Isteria continua să crească în mine. Thomas oftă în timp ce automobilul sălta pe drumul desfundat.

— Am de vizitat trei pacienți. Niciuna dintre opriri nu va dura prea mult, dar o să vă las pe tine și pe Eoin – nu te depărata de mama ta, Eoin, și ajut-o – în capătul străzii Knox. Este o casă de amanet acolo, lângă Banca Regală. Proprietarul se numește Daniel Kelly. O să fie cinstit cu tine. Când termini, mergeți spre magazinul Lyons. Ar trebui să găsești acolo tot ce ai nevoie.

Eoin țopăia pe scaunul dintre noi, în mod vizibil încântat să audă că urma să mergem la magazin.

— Ne vedem acolo când termin, a promis Thomas.

Am traversat râul Garavogue pe Hyde Bridge – un pod peste care trecusem cu mai puțin de două săptămâni în urmă – și am căscat gura, uimită. Zona rurală nu se schimbase, dar vremurile erau, cu siguranță, altele. Străzile, neasfaltate și libere de traficul și aglomerația din 2001, păreau mai largi, iar clădirile, mult mai noi. Muzeul Memorial Yeats se afla în colțul străzii, doar că nu mai era un muzeu. Cuvintele *Banca Regală* erau înscrise îngroșat pe o latură. Câteva automobile și o furgonetă cu marfă uruiau pe stradă, în mare parte negre, toate vechi. În același timp, căruțele trase de cai erau la fel de comune. Majoritatea oamenilor mergeau pe jos, cu pași vioi, îmbrăcați elegant. Ceva la îmbrăcămintea lor – costumele și cravatele de gală, vestele și ceasurile de buzunar, rochiile și pantofii cu toc și pălăriile și paltoanele lungi – formau un soi de decor ce contribuia la senzația că totul era un vis. Mă aflam pe un platou de filmare, iar noi eram actori pe o scenă.

— Anne?

Thomas m-a înghiontit ușor. Mi-am dezlipit ochii de la fațadele magazinelor, de la trotuarele largi și lampadare, de la automobilele vechi și de la căruțe, de la oamenii care erau... ei bine... morți de mult.

Ne opriserăm în fața unei mici clădiri, doar puțin mai jos de bancă. Trei mingi aurite atârnau de un stâlp ornat, din fier forjat, și cuvintele „Kelly & Co." erau scrise pe vitrină, cu un font baroc pe care nu îl mai folosea nimeni. Eoin s-a

foit, nerăbdător, lângă mine, gata să sară din mașină. M-am întins după mânerul portierei. Aveam palmele umede și respiram greu.

— Ai spus că o să fie cinstit. Dar nu știu ce înseamnă asta, Thomas, am zis, trăgând de timp.

— Nu accepta mai puțin de o sută de lire, Anne. Nu știu de unde ai diamantele, dar tortițele acelea valorează mult mai mult de atât. Nu îți vinde inelul. În ceea ce privește magazinul, am un cont deschis la Lyons. Folosește-l. Ei știu că Eoin este al meu.

Thomas s-a corectat imediat.

— Știu că Eoin locuiește cu mine și nu vor pune nicio întrebare. Pune-ți cumpărăturile în contul meu, Anne, a repetat el ferm. Cumpără-i băiatului o înghețată și păstrează-ți restul de bani.

30 noiembrie 1919

Acum câteva luni, în timpul unei călătorii scurte la Dublin, am petrecut o noapte groaznică pe Great Brunswick Street, închis în sediul poliției, răsfoind dosarele ce conțineau operațiunile secrete ale agenților de la Castel și dădeau în vileag numele informatorilor – cunoscuți ca G-Men – în Irlanda. Una dintre cârtițele lui Mick, un detectiv care lucra la Castel, dar vindea informații mișcării Sinn Féin, a reușit să îl bage pe Mick în arhivă, iar Mick m-a luat cu el, „de amuzament". Nu mă voia cu el ca să îi dau mai mult curaj, ci părea să își dorească tovărășia cuiva. În câteva ore, am reușit să înțelegem destul de bine cum circula informația spre Divizia G și cine o punea în mișcare.

Mick și-a găsit dosarul și a râs copios văzând poza neclară și complimentele făcute cu jumătate de gură privind istețimea lui.

— Tu nu ai dosar aici, Tommy, mi-a zis el. Ești curat ca lacrima, băiete. Dar nu și dacă ne găsesc aici.

Ne-am speriat binișor când fereastra camerei în care eram încuiați s-a spart, făcându-ne să ne ascundem în spatele rafturilor și să ne rugăm că să nu vină nimeni în cercetare. Puteam auzi cântecele de beție ale vandalului de afară și vocea unui polițist care îl alunga. După un moment, când ni s-a părut că eram în siguranță, Mick a început să șoptească, dar nu despre ce aflaserăm sau despre conținutul dosarelor, ci despre viață și dragoste și femei. Am știut atunci că încerca să îmi distragă atenția și l-am lăsat să o facă, încercând să îi întorc favorul.

— De ce nu te-ai așezat la casa ta, Doc? De ce nu te-ai însurat cu o fată frumoasă din Leitrim, cu care să faci câțiva copii cu ochi albaștri? a zis el.

— Dar tu de ce nu ai făcut-o, Mick? Avem cam aceeași vârstă. Femeile te plac. Tu le placi pe ele, am răspuns.

— Și tu nu? a pufnit el.

— Ba da. Și eu te iubesc.

Mick a râs – hohotul lui răsuna vesel – și am tresărit văzând cum ignora de-a dreptul situația delicată în care ne aflam.

— Gura, nerodule! am zis, ca să-l potolesc.

— Ești un prieten bun, Tommy.

Accentul lui specific regiunii Cork era mai pronunțat atunci când șoptea.

— Ne facem timp pentru ce este important. Trebuie să existe cineva care nu îți dă pace.

Atunci, m-am gândit la Anne. Mă gândeam la ea mai mult decât s-ar fi cuvenit. Adevărul este că era o prezență constantă în gândurile mele, așa că m-am grăbit să neg.

— Nu mi-am găsit încă aleasa. Mă îndoiesc că o voi găsi vreodată.

— Ha! Zice omul care a refuzat avansurile uneia dintre cele mai frumoase femei din Londra, m-a tachinat Mick.

— Era căsătorită, Mick. Și era mai mult interesată de tine, am zis, știind că vorbea despre Moya Llewelyn-Davies, o femeie într-adevăr frumoasă și foarte măritată. O întâlnisem când îl însoțisem pe Mick la Londra, atunci când încercase să formuleze o propunere pentru președintele american.

Mick spera că președintele Wilson ne va asigura sprijinul lui și va lămuri problema irlandeză. Născută în Irlanda, Moya devenise interesată de conflictul anglo-irlandez și de intriga și freamătul care îl înconjura.

îi oferise lui Mick proprietatea ei din apropierea Dublinului, pentru a o folosi drept adăpost, iar el îi acceptase oferta.

— Nu la început, băiete. A zis că sunt prea palid și gălăgios și că fumez prea mult. Îi plăcea cât de chipeș ești. Era evident. Și-a îndreptat atenția spre mine doar când și-a dat seama că sunt Michael Collins și că tu erai doar un doctor de țară, m-a tachinat Mick și m-a înhățat, luptându-se cu mine și punându-mă la pământ așa cum făcea când tensiunea devenea prea mare.

— Și ce anume caută, mai exact, un doctor de țară ascunzându-se într-o hrubă prăfuită cu un om căutat de poliție? am întrebat.

Gâtul mă mânca pe interior din cauza prafului și brațele mă dureau pentru că încercam să îl opresc pe Mick să mă muște de ureche, ceea ce făcea mereu dacă reușea să te pună la pământ.

— Își face datoria față de Irlanda. Pentru dragostea de țară. Și pentru puțină distracție, a zis Mick șuierând, abia evitând să răstoarne un teanc de dosare.

Era distractiv și am scăpat nevătămat; chiar și urechile. Omul lui Mick, Ned Broy, venise să ne ia înainte de lăsarea zorilor, așa că dispăruserăm fără urmă, fără ca cineva să știe ceva. Cu excepția lui Mick. În acea noapte, Michael Collins aflase un lucru. Mi-am terminat treburile în Dublin și m-am întors în Dromahair, la Eoin și la Brigid și la oamenii care aveau mai multă nevoie să fiu un doctor de țară decât un soldat în armata lui Mick. Nu avusesem atunci habar cât de importantă fusese acea noapte în războiul lui. În războiul nostru.

Cu ajutorul acelor dosare, Mick și-a pus la punct planul de a distruge rețeaua de spioni britanici, din interior. Nu la mult timp după noaptea petrecută în arhivă, Mick și-a format propriul detașament de elită. Un grup format din oameni foarte tineri – mai tineri decât Mick și decât mine –, cu toții incredibil de loiali, complet devotați cauzei. Unii îi numesc chiar cei

doisprezece apostoli. Alții îi numesc ucigași. Iar eu cred că sunt ambele. Îi urmează pe Mick. Fac așa cum le spune el. Iar ordinele lui sunt nemiloase.

Cred că există anumite aspecte pe care Mick nu vrea să le discute cu mine și lucruri pe care nu vreau să le știu, dar am fost acolo în acea noapte petrecută în clădirea de pe Great Brunswick și am văzut numele din dosare. Când asasinatele îndreptate spre membrii diviziei G-Men au început să aibă loc în Dublin, eu am știut de ce. Zvonurile spun că țintele sunt avertizate înainte de a fi eliminate. Li se spune să se retragă. Să renunțe. Să nu mai lucreze împotriva IRA – Armata Republicană Irlandeză –, așa cum se numește acum rezistența. Nu mai există Voluntarii sau IRB sau Sinn Féin. Sunt Armata Republicană Irlandeză. Mick ridică din umeri și zice că ar fi și momentul să fim văzuți ca o entitate unică. Unii membri ai diviziei G-Men ascultă avertismentul. Alții, nu. Și unii mor. Nu îmi place acest lucru. Dar înțeleg. Nu este vorba de răzbunare. Este strategie. Este război.

T.S.

9

TÂRGUL LUI

Cine vorbeşte de-al lui Platon fus;
Şi ce-l învârti pe loc?
Veşnicia-i doar un foc stins,
Timpu-i rupt de la mijloc.

W.B. Yeats

Cu mâna lui Eoin într-a mea, am intrat în casa de amanet şi clopoţelul a sunat deasupra capului meu. Mă aflam, deodată, într-o cutie de comori ce conţinea obiecte vechi, bizare, valoroase şi variate: servicii de ceai şi trenuleţe de jucărie, arme şi mecanisme aurite şi tot ce cu gândul puteai gândi. Eoin şi cu mine ne-am oprit, uimiţi, şi am rămas cu gura căscată la comoară. Încăperea era lungă şi îngustă şi, la capătul opus, răbdător, la o tejghea de lemn, stătea un bărbat, îmbrăcat într-o cămaşă albă, apretată. Cravata lui neagră era îndesată în vesta încheiată cu grijă, de culoare închisă, şi pe nas purta o pereche mică de ochelari cu rame aurite. Avea o coamă deasă de bucle grizonante, iar o barbă îngrijită şi mustaţa îi acopereau partea de jos a feţei.

— Bună ziua, doamnă, a zis el, tare. Căutaţi ceva în mod deosebit?

— Păi, nu, domnule, m-am bâlbâit, dezlipindu-mi privirea de la peretele cu ciudăţenii complicate şi promiţându-mi mie şi lui Eoin că aveam să ne întoarcem într-o zi, doar ca să ne uităm.

Eoin nu prea voia să se mişte din loc, având privirea pironită asupra unei maşinuţe ce arăta exact ca a lui Thomas.

— Ziua bună, Eoin. Unde este doctorul azi? a întrebat proprietarul amanetului, atrăgându-i atenţia lui Eoin.

Băiatul a oftat adânc şi m-a lăsat să-l împing spre tejghea.

— Ziua bună, domnule Kelly. Vizitează nişte pacienţi, a răspuns Eoin, pe un ton aşa de matur că inima mi-a mai venit la loc.

Măcar unul dintre noi nu era speriat.

— Munceşte prea mult, a comentat omul.

Ochii lui erau însă îndreptaţi spre mine, curioşi şi întrebători. A întins mâna, aşteptând, în mod clar, să o accept. Am întins mâna, la rândul meu, deşi bărbatul nu a scuturat-o, aşa cum mă aşteptasem, ci mi-a cuprins degetele şi m-a tras uşor în faţă, apropiindu-mi încheieturile degetelor de buzele lui ţepoase şi sărutându-le scurt înainte de mă elibera.

— Nu am avut plăcerea de a ne cunoaşte, doamnă.

— Aceasta este mama mea, a zis Eoin, prinzându-se cu mânuţele de marginea tejghelei şi ţopăind voios pe vârfuri.

— Mama ta? a repetat domnul Kelly, încruntându-se confuz.

— Sunt Anne Gallagher. Îmi face plăcere să vă întâlnesc, domnule, am spus, fără a-i oferi vreo explicaţie.

Vedeam deja rotiţele învârtindu-se în spatele ochelarilor mici, întrebările care ţipau a fi rostite. Şi-a mângâiat barba o dată, de două ori şi apoi o a treia oară înainte de a-şi aşeza ambele mâini pe tejghea şi de a-şi drege glasul.

— Cum vă pot ajuta, doamnă Gallagher?

Nu l-am corectat, dar mi-am scos inelul de pe deget. Cameea de pe agata închisă era pală şi minunată, iar banda delicată din aur era în filigran delicat. Nu puteam decât să mă gândesc că bunicul ar fi înţeles situaţia în care mă aflam.

— Aș vrea să îmi vând bijuteriile și mi s-a spus că îmi puteți oferi un preț cinstit.

Bărbatul a scos o lupă de bijutier și a examinat cu mare atenție inelul înainte de a-și petrece iar mâna prin barbă.

— Ați spus că aveți bijuterii, a spus el, subtil, fără a-mi oferi un preț. Ar mai fi și altceva ce ați vrea să îmi arătați?

— Da. M-am gândit că aș putea să îmi vând... tortițele, am zis, folosind cuvântul utilizat de Thomas.

Mi-am tras cerceii cu diamante din urechi și i-am așezat pe tejgheaua dintre noi. Sprâncenele stufoase ale bărbatului s-au înălțat pe frunte și el a ridicat iar lupa de bijutier. A studiat ceva mai mult cerceii, în tăcere. Cântăreau, fiecare, două carate și erau incrustați în platină. Mă costaseră aproape zece mii de dolari în 1995.

— Nu vă pot oferi cât valorează, a oftat omul.

De data asta era rândul meu să fiu surprinsă.

— Ce îmi puteți oferi? am insistat, delicat.

— Vă pot da o sută cincizeci de lire. Dar o să-i pot vinde la Londra pentru mult mai mult de atât. Veți avea șase luni să puteți plăti împrumutul înainte de a-i da, a explicat el. Ar fi mai cuminte să îi păstrați, doamnă.

— O sută cincizeci de lire este mai mult decât bine, domnule Kelly, am zis, ignorând sugestia.

Cerceii nu însemnau nimic pentru mine și aveam nevoie de bani. Gândul acesta îmi făcu nervozitatea să mi se ridice în gât. Aveam nevoie de bani. Aveam milioane de dolari într-un timp și loc care nu mai existau. Am inspirat adânc, recăpătându-mi echilibrul, și m-am concentrat la ce aveam de făcut.

— Și inelul? am întrebat ferm.

Proprietarul amanetului a pipăit iar cameea. Când a văzut că omul ezita prea mult, Eoin și-a băgat mâna în buzunar și și-a așezat propria comoară pe tejghea. Ochii lui abia se înălțau deasupra marginii de lemn, dar îl fixă pe bărbat cu o privire plină de speranță.

— Ce-mi dai pentru nasture, domnu' Kelly?

Domnul Kelly a zâmbit şi a ridicat nasturele, privindu-l prin lupă, ca şi cum ar fi fost foarte valoros. Nu făcusem încă legătura şi abia dădeam să protestez când bijutierul se încruntă.

— *S McD*, a citit el. Ce-i asta, Eoin?

— Este foarte valoros, a răspuns băiatul.

— Eoin! l-am dojenit încet. Vă cer scuze, domnule Kelly! Nu vindem acel nasture. Nu mi-am dat seama că Eoin îl are cu el.

— Am auzit că Seán Mac Diarmada şi-a incrustat numele pe câţiva nasturi şi monede. Este unul dintre ei? a întrebat domnul Kelly, încă studiind bobul de alamă.

— Nu ştiu, domnule Kelly. Dar nasturele este o amintire. Ne scuzaţi o clipă?

Domnul Kelly a înclinat capul şi s-a întors cu spatele, făcându-şi de lucru cu casetele din spatele lui. Ne-am îndepărtat de tejghea şi am îngenuncheat în faţa lui Eoin.

— Eoin, tu ştii ce reprezintă acel nasture?

— Da. A fost al lui Doc. Prietenul lui i l-a dat şi el mi l-a dat mie. Îmi place să îl port în buzunar, pentru noroc.

— De ce vrei să vinzi ceva aşa de preţios?

— Pentru că... ai nevoie de bani, a explicat Eoin, privindu-mă cu ochii mari şi rugători.

— Da. Dar nasturele acela este mai important decât banii.

— Nana zice că eşti săracă lipită. A zis că eşti o miloagă fără casă şi fără ruşine, a citat el. Nu vreau să cerşeşti.

Ochii copilului luceau de lacrimi şi buzele lui tremurară. Mi-am înghiţit nodul de furie din gât şi am încercat să îmi aduc aminte că Brigid era stră-străbunica mea.

— Nu trebuie să te desparţi niciodată de nasturele acela, Eoin. Este genul de comoară pe care nu o poate înlocui nicio sumă de bani pentru că reprezintă viaţa oamenilor care

s-au dus dintre noi, oameni care au contat și care au lăsat un gol în urma lor. Înțelegi?

— Da, a spus Eoin, dând din cap. Dar mie mi-a fost dor de tine. Și aș renunța la nasturele meu ca să te țin lângă mine.

Ochii mi se umplură de lacrimi și buzele îmi tremurară la unison cu ale lui.

— Un om foarte înțelept mi-a spus că îi păstrăm pe cei dragi în inimile noastre. Nu-i pierdem niciodată atât timp cât ne amintim iubirea lor.

L-am tras pe copil la mine, îmbrățișându-i trupușorul așa de strâns că băiatul s-a zvârcolit și a chicotit. I-am dat drumul și mi-am șters lacrima ce evadase și se agăța acum de nasul meu.

— Promite-mi că nu vei mai ține nasturele în buzunar. Pune-l undeva în siguranță și păstrează-l bine, am spus, încercând să vorbesc cu cât mai multă fermitate.

— Promit, a spus Eoin simplu.

M-am ridicat și ne-am îndreptat înapoi spre tejghea, la bărbatul care se prefăcea că nu ne privește.

— Mama nu mă lasă să vând nasturele, domnu' Kelly.

— Cred că este un lucru înțelept, tinere.

— Doctorul Smith i-a zis mamei să nu își vândă inelul.

— Eoin, am șoptit, jenată.

— Chiar așa? a întrebat domnul Kelly.

— Da, domnule, a spus Eoin, dând din cap.

Bărbatul și-a ridicat ochii la mine.

— Ei bine, atunci. Presupun că are dreptate. Doamnă Gallagher, vă ofer o sută șaizeci de lire pentru diamante. Și trebuie să păstrați inelul. Îmi amintesc de un tânăr care a venit aici cu ceva ani în urmă și a cumpărat bijuteria asta.

Bărbatul își trecu degetul mare peste camee, meditativ.

— Costa mai mult decât își putea permite, dar era hotărât să îl aibă. Mi-a spus că era pentru fata cu care voia

să se căsătorească. Am făcut un târg – mi-a dat ceasul lui de buzunar în schimbul inelului.

Omul mi-a aşezat inelul în palmă şi mi-a închis mâna în jurul lui.

— Nici ceasul nu valora cine ştie ce, dar băiatul era un negociator bun.

M-am uitat cotropită de remuşcare la domnul Kelly. Nu era de mirare că Thomas insistase aşa de mult. Încercasem să vând inelul de logodnă al lui Anne.

— Mulţumesc, domnule Kelly. Nu am auzit niciodată această poveste, am şoptit.

— Ei, acum o ştiţi, a răspuns el, blând.

O amintire lunecă pe chipul omului şi îşi ţuguie buzele, meditativ.

— Ştiţi... cred că încă am ceasul pe undeva. S-a oprit la scurt timp după ce am făcut schimbul. L-am pus deoparte, crezând că are nevoie de o mică reparaţie.

Bărbatul a tras nişte sertare şi a descuiat casetele, curios. Un moment mai târziu, a exclamat triumfător, trăgând dintr-un sertar îmbrăcat în catifea un lanţ lung ataşat de un ceas simplu din aur. Inima mi se opri şi îmi apăsai mâna tremurândă pe gură, ca să îmi înăbuş surpriza. Era ceasul pe care Eoin îl purtase toată viaţa lui. Îl făcuse întotdeauna să arate demodat – lanţul larg şi ceasul din aur –, dar nu îl abandonase niciodată pentru un model mai nou.

— Vezi, tinere? a zis domnul Kelly, arătându-i lui Eoin cum să deschidă capacul, scoţând la iveală cadranul ceasului de dedesubt.

Eoin a dat încântat din cap şi bărbatul s-a uitat la ceas, încruntat.

— Ia te uită! s-a minunat domnul Kelly. Ticăie.

Bărbatul şi-a verificat propriul ceas, ce atârna la micul buzunar al vestei lui. Cu un instrument mic, a potrivit ceasul lui Declan Gallagher şi a studiat limbile mici pe măsură ce ticăiau. Omul a mârâit satisfăcut.

— Cred că ar trebui să îl ai tu, băiete, a zis domnul Kelly, împingând ceasul pe tejghea până ce a ajuns în dreptul lui Eoin. Până la urmă, a fost al tatălui tău.

Micul Eoin și cu mine am ieșit din casa de amanet cu mult mai multe lucruri decât atunci când intraserăm. Pe lângă cele o sută șaizeci de lire și ceasul de buzunar al lui Declan – pe care Eoin îl strângea în pumn, deși prinsesem lanțul de vesta lui –, la urechile mele atârnau o pereche de cercei din agată cu niște camee mici. Îmi dădusem seama târziu că majoritatea femeilor pesemne că nu aveau urechile găurite în 1921. Domnul Kelly insistase că cerceii se asortau cu inelul așa de bine, încât era absolut necesar să îi am. Se purta așa de amabil și de generos și bănuiam că îi oferisem un târg foarte bun. Dar purtam încă inelul lui Anne și, pentru asta, nu aș fi putut să îl răsplătesc niciodată. Proprietarul amanetului mă împiedicase să fac o boacănă groaznică și îmi spusese o poveste cu mult mai valoroasă decât inelul însuși. Mă regăseam tulburată de povestea ceasului lui Declan. Dacă nu aș fi intrat în magazin cu Eoin, oare domnul Kelly i-ar fi mai dat ceasul? Eoin îl purtase de când îl știam. Oare schimbam istoria sau făcusem întotdeauna parte din ea? Și cum ajunsese la Eoin inelul lui Anne? Dacă murise și nu fusese găsită, oare nu îl purtase pe deget?

Mi-am dat seama, brusc, că habar nu aveam încotro mă îndreptam. Strângeam cu o mână poșeta cu bani și, în stânga, mâna lui Eoin, lăsându-l să mă conducă în timp ce mintea mea era la optzeci de kilometri – sau ani – depărtare.

— Eoin, tu știi unde este magazinul universal? am întrebat, timidă.

Băiatul a râs și a dat drumul mâinii.

— E chiar acolo, prostuțo!

Ne aflam vizavi de un rând de vitrine uriașe – erau cel puțin șase – umbrite de o copertină roșie pe care era scris numele magazinului, „Henry Lyons & Co. Ltd., The Sligo

Warehouse", cu litere deschise la culoare. În spatele sticlei, pe piedestale, se înălțau pantofi și pălării, iar manechine cu fețe palide purtau rochii și costume. Am răsuflat ușurată preț de câteva clipe, înainte ca teama să își redobândească domnia.

— O să cer, pur și simplu, ajutor, mi-am făcut curaj, cu voce tare.

Eoin a dat din cap.

— Prietena lui Nana, doamna Geraldine Cummins, lucrează aici. Este foarte săritoare.

Inima aproape că îmi coborî în stomac și crezui, pentru o secundă, că avea să mi se facă rău. Cu siguranță că prietena lui Brigid știa totul despre Anne Gallagher. Adevărata Anne Gallagher. Originala Anne Gallagher. Mi-am făcut curaj în timp ce Eoin m-a tras după el, în mod clar nerăbdător să exploreze minunățiile din magazinul enorm.

Un grup de bărbați se strânseseră în jurul unor ferestre mari, chiar la intrare. Erau întorși cu spatele la stradă și stăteau cu brațele încrucișate, privind cu atenție ceva aflat în vitrină. Mi-am înălțat gâtul, încercând să văd ce atrăsese mulțimea. Pe când mă apropiam, unul dintre bărbați și-a abandonat locul, dându-mi voie să văd limpede geamul înainte ca spațiul liber să fie ocupat de altcineva. Citeau un ziar. Cineva lipise gazeta *Irish Times* pe interiorul geamului, cu paginile deschise, dând voie trecătorilor să îl citească.

Am încetinit, curioasă și evident atrasă de cuvinte, dar Eoin a înaintat ca fulgerul. M-a tras prin ușa ținută, răbdător, de un bărbat care și-a înclinat pălăria pe când îl depășeam. Toate gândurile legate de gazetă fură înlocuite de uimire și de teamă în vreme ce priveam de jur împrejur, la rafturile înalte și la culoarele largi, la vitrine, la decor și încercam să socotesc exact de unde puteam începe. În magazin nu răsuna muzică înregistrată și nici nu se punea problema de lumini fluorescente. Lămpile erau suspendate de tavan, răsfrângând o lumină caldă asupra podelelor lustruite, de lemn. M-am

întors în cerc, ca să îmi dau seama unde mă aflam. Eram în raionul pentru bărbați și trebuia să plec în explorare.

— Haine, ciorapi, o pereche nouă de ghete, o pereche de pantofi, o pălărie, un palton și o duzină – mai bine două – de alte lucruri, am șoptit, încercând să întocmesc o listă care să mă împiedice din a începe să plâng într-un colț.

Habar nu aveam pentru câte aveau să îmi ajungă banii. Am tras cu ochiul la eticheta unui palton ce atârna la dreapta mea. Șaisprezece lire. Am început să socotesc în minte și am renunțat imediat. Aveam să cumpăr oricât puteam de multe, pentru suma de o sută de lire. Aceea avea să limita mea. Celelalte șaizeci aveau să fie banii mei de urgențe – până reușeam să câștig mai mult sau să mă trezesc.

— Nana merge întotdeauna la etaj, unde sunt rochiile, a zis Eoin și l-am lăsat să mă conducă din nou.

Am urcat o scară largă ce se deschidea la etajul al doilea. Aici se aflau pălării complicate, materiale colorate și aerul era parfumat.

— Bună, doamnă Geraldine Cummins, a strigat Eoin, făcând cu mâna unei femei cam de aceeași vârstă cu Brigid, ce stătea în spatele unei vitrine din apropiere. Ea este mama mea. Are nevoie de ajutor.

O altă femeie l-a atenționat să nu mai facă zgomot, ca și cum ne-am fi aflat într-o bibliotecă și nu printre rânduri cu haine. Geraldine Cummins a ieșit de după vitrină și a pășit spre noi. Postura ei era regală și silueta plinuță.

— Bună, domnule Eoin Gallagher, a salutat ea, calm și demn.

Era frumos coafată, într-o rochie albastră cu un brâu lejer și pieptul enorm acoperit de o fundă moale de aceeași culoare. Mânecile rochiei erau lungi până la coate și fusta ce pica ajungea aproape de glezne. Părul femeii era lipit îngrijit de cap, sub forma unor bucle grizonante și bine strânse, ce îi încadrau fața rotundă. Femeia mi-a întâlnit privirea, fără a clipi. Își ținea mâinile prinse în față și călcâiele lipite, ca un soldat. Nu părea surprinsă, așa cum fusese domnul Kelly, și

mă întrebam dacă nu cumva Brigid făcuse o vizită prin Sligo în timp ce eram în convalescenţă. Am decis că nu conta atât timp cât femeia mă putea ajuta, iar eu nu eram nevoită să răspund întrebărilor ei.

— Cum vă pot ajuta, doamnă Anne Gallagher? a zis ea, fără a mai pierde timpul cu prezentări politicoase şi conversaţie de complezenţă.

Am început să îmi înşir lista, sperând că femeia avea să adauge ceea ce îmi scăpase. Vânzătoarea a ridicat o mână, chemând o femeie ce stătea lângă un raft uriaş cu pălării.

— O să îl iau pe domnul Eoin Gallagher cu mine. Domnişoara Beatrice Barnes vă va ajuta personal.

Mi-am dat atunci seama că Eoin se referea la Geraldine Cummins folosindu-i numele întreg pentru că aşa se exprima ea în relaţie cu toţi ceilalţi, incluzând titlul. Beatrice Barnes se grăbea la noi, cu un zâmbet lipit pe chipul drăgălaş.

— Domnişoară Beatrice Barnes, aceasta este doamna Anne Gallagher. O vei ajuta. Am încredere că vei avea grijă.

Beatrice a dat din cap cu emfază, iar Geraldine s-a întors, întinzând o mână spre Eoin.

— U-unde îl duceţi? am întrebat, sigură că un părinte bun nu îşi lăsa copilul pe mâna străinilor.

Eoin o cunoştea; eu nu.

— La raionul de jucării de la etaj, bineînţeles. Şi apoi vom merge la farmacia lui Ferguson, ca să ne tratăm cu ceva delicios.

Femeia i-a zâmbit lui Eoin şi pe obrajii ei pudraţi au apărut două gropiţe adânci. Când mi-a întâlnit iar privirea, zâmbetul îi dispăruse.

— Tura mea a luat sfârşit. Îl aduc înapoi la şi jumătate. Ar trebui să aveţi suficient timp să vă ocupaţi de cumpărături, fără grija băiatului.

Eoin a ţopăit pe vârfuri, prinzând mâna femeii, entuziasmat, înainte să se posomorască şi umerii să îi cadă moi.

— Mulţumesc, doamnă Geraldine Cummins, a zis el, dar Doc a zis să nu mă îndepărtez de mama şi să o ajut.

— Şi o vei ajuta pe mama ta venind cu mine, a spus scurt femeia.

Eoin s-a uitat la mine, cu speranţă şi îndoială în zâmbet.

— Mergi, Eoin. Distrează-te. O să mă descurc, am minţit eu.

L-am privit pe băiat plecând, cu mâna în mâna femeii mai în vârstă, şi mi-am dorit cu disperare să îl chem înapoi. Copilul îi arăta deja lui Geraldine ceasul de buzunar, vorbind în neştire despre aventura noastră recentă de la amanet.

— Să începem, doamnă Gallagher? a zis Beatrice, cu vocea ascuţită şi ochii luminoşi.

Am dat din cap, insistând să îmi spună Anne, şi am înşirat iar, bâlbâindu-mă, obiectele de care aveam nevoie, trăgând cu ochiul la etichete, pe când păşeam printre rafturi, arătând lucruri care îmi plăceau şi culorile pe care le preferam. O rochie costa, în medie, în jur de şapte lire, iar felul în care Beatrice tot pălăvrăgea despre rochii de ocazie şi de casă, despre hainele de iarnă şi de vară, ca să nu mai pun la socoteală pălăriile, pantofii şi genţile, mă făcea să mă topesc pe picioare.

— Vei avea nevoie de furouri, corsete, lenjerie intimă şi dresuri? a întrebat ea discret, deşi eram singure.

— Da, te rog, am spus, hotărând că era timpul să mint puţin dacă voiam să obţin ceva. Vezi tu, am fost bolnavă multă vreme. Şi mi-e teamă că a trecut prea mult de când nu mi-am mai cumpărat îmbrăcăminte ca să ştiu ce măsură am sau ce este la modă. Nici nu sunt sigură de ce ar avea nevoie o femeie, am zis, făcându-mi ochii să se umple cu lacrimi cu mare uşurinţă. Sper că mă vei putea sfătui, ştiind că o nouă garderobă poate fi scumpă. Nu am nevoie decât de strictul necesar.

— Bineînțeles, a zis ea, bătându-mă pe umăr. Te duc într-o cabină de probă și putem începe. Mă pricep să aleg măsurile. O să fie foarte distractiv.

Când s-a întors, brațele fetei erau pline de volane albe.

— Avem niște mătase artificială minunată, adusă de curând din Londra, și pantalonași care cad deasupra genunchilor, a tors ea. Avem și niște corsete noi care se închid în față și sunt destul de confortabile.

O imagine cu mine, la masa de scris, purtând pantaloni de bumbac, cu șiret și un maiou, îmi trecu prin minte și înghiții iar panica ce amenința să explodeze. „Mătasea artificială" se simțea ca viscoza și m-am întrebat cât de bine se comporta la spălat, dar m-am străduit să intru în corset, apreciind modul relativ simplu în care se încheiau șireturile din față și volanul lung care cădea până la jumătatea coapselor. Corsetul era făcut să fie purtat peste cămașa de corp, care se mula pe trup ca un furou cu gulerul pătrat și îmi oferea prea puțin suport sânilor, dar era moale și confortabilă. Mi-am pus pantalonașii despre care îmi pomenise, în șoaptă, Beatrice și am decis că ar fi putut fi și mai rău. Am probat o rochie de un albastru intens, cu decolteu pătrat și mâneci transparente, până la coate. Liniile rochiei erau drepte și simple. Era ușor mai umflată pe poale, așa că foșnea ușurel în jurul gleznelor mele. O eșarfă conferea rochiei un soi de formă, iar Beatrice se uită la mine cu buzele țuguiate.

— Culoarea este frumoasă. Și modelul la fel. Ai un gât frumos și ai putea să o porți cu bijuterii și să o accesorizezi pentru petrecere sau să o porți simplă, doar cu o pălărie, pentru biserică. Vom adăuga și rochia roz.

Două bluze din bumbac, una roz și una verde, cu revere ce creau un *V* larg deasupra a trei nasturi, puteau fi purtate cu fusta lungă, gri, despre care Beatrice insista să îmi spună că era la modă. După aceea, am încercat două „rochii de casă": una de culoarea piersicii, cealaltă albă cu puncte mici și maro. Ambele aveau buzunare adânci, înalte până la coapse, și mâneci lungi, drepte, ce se terminau cu manșete late. Erau

simple, cu decolteuri rotunde ce înconjurau clavicula, şi cu betelii pliate ce separau partea de sus de fusta lungă până la fluierul piciorului. Beatrice mi-a aşezat pe cap o pălărie albă, din paie, decorată cu flori de piersic şi dantelă, şi a declarat că arătam perfect. A adăugat două şaluri, unul verde delicat şi unul alb, şi m-a certat când am încercat să refuz.

— Te-ai născut în Irlanda, nu? Ai trăit aici toată viaţa. Ştii că trebuie să ai şaluri!

Beatrice mi-a adus un palton lung, din lână şi pălărie de culoarea cărbunelui, asortată, accesorizată cu câţiva trandafiri aurii şi o panglică neagră, din mătase. O numea *cloche*. În locul borului ţeapăn, rotund şi al calotei pălăriei din paie, aceasta se potrivea pe capul meu şi înflorea în jurul chipului, cochet. Îmi plăcea la nebunie şi mi-am păstrat-o pe cap în timp ce am probat următorul articol.

Începusem să adun un mic teanc de haine. Pe lângă lenjerie şi haine, mai aveam nevoie de patru perechi de dresuri, o pereche de pantofi uşori, maro, din piele de ied, o pereche de pantofi cu catarama în T şi tocuri medii şi o pereche de ghete negre pentru vremea rece. Pentru plimbările lungi şi pentru treburile casnice puteam folosi şi ghetele vechi ale lui Anne. M-am dezumflat la gândul că aveam de făcut treburi casnice, întrebându-mă ce însemna asta pentru o femeie din 1921. Thomas avea servitor, dar spusese că îşi dorea să îl ajut cu îngrijirea pacienţilor. Mi-am făcut curaj, spunându-mi că ghetele erau suficiente pentru această misiune.

Aveam o listă mentală – patru dresuri la o liră, pantofi şi şaluri a câte trei lire fiecare. Rochiile din bumbac erau cinci lire fiecare, ghetele şi rochiile din in – şapte, cămăşile şi lenjeria intimă erau o liră bucata, iar fusta costa patru lire. Bluzele costau două lire şi jumătate, corsetul – puţin mai mult, pălăriile aveau acelaşi preţ cu rochiile de bumbac şi haina de lână costa cincisprezece lire. Pesemne că mă apropiam de nouăzeci de lire şi încă aveam nevoie de articole de toaletă.

— Ai nevoie de o rochie sau două pentru petrecere. Doctorul este adesea invitat la cină de către familiile cu stare, a insistat Beatrice, încruntându-se. Şi ai bijuterii? Avem câteva piese false frumoase care arată aproape reale.

I-am arătat tinerei inelul şi cerceii şi i-am spus că acelea erau toate. Fata a dat din cap, muşcându-şi buza.

— Ai nevoie şi de o geantă. Dar presupun că mai poate aştepta. Vine iarna, o să îţi doreşti să ai un alt costum de lână, a adăugat ea, studiind costumul urât şi demodat pe care îl purtasem la intrarea în magazin. Acela nu este cel mai... drăguţ... costum pe care l-am văzut vreodată. Dar o să îţi ţină de cald.

— Nu voi merge la nicio petrecere cu doctorul, am protestat. Şi costumul acesta îmi va fi suficient. Voi avea şalurile şi paltonul. O să mă descurc.

Fata a oftat, ca şi cum mă dezamăgise, dar a dat din cap.

— Bine, o să împachetez cumpărăturile în timp ce termini de îmbrăcat.

26 octombrie 1920

Black and Tans şi Auxiliaries – forţe militare trimise în Irlanda din Marea Britanie – sunt peste tot şi nu par să dea socoteală nimănui. Sârmă ghimpată şi baricade, vehicule blindate şi soldaţi cu baionete ce patrulează străzile sunt imagini obişnuite acum. În Dromahair este mai linişte decât în Dublin, dar simţim tensiunea şi aici. Toată Irlanda o simte. Chiar luna trecută, în micul Balbriggan, Tans şi Auxies au incendiat jumătate de oraş. Case, magazine, fabrici şi porţiuni întregi de oraş s-au făcut scrum. Forţele Coroanei au spus că a fost o ripostă pentru moartea a doi sergenţi, dar represaliile sunt întotdeauna excesive şi complet la întâmplare. Vor să ne frângă. Atât de mulţi dintre noi sunt deja învinşi.

În aprilie, închisoarea Mountjoy s-a umplut de membri ai Sinn Féin, a căror singură infracţiune era asocierea lor politică. Prizonierii politici au fost amestecaţi cu infractorii de rând şi, în semn de protest pentru încarcerarea lor, unii dintre ei au început greva foamei. În 1917, un prizonier politic, membru al IRB, a intrat în grevă şi a fost hrănit cu forţa. Modul brutal în care a fost „hrănit" l-a costat viaţa. Pe când mulţimile din faţa închisorii Mountjoy creşteau, atenţia naţiunii a crescut la rândul ei, până ce prim-ministrul Lloyd George, simţind încă indignarea întregii lumi pentru greva foamei din 1917, a capitulat în faţa cererilor lor, le-a dat celor încarceraţi statutul de prizonieri de război şi i-a mutat în spital, pentru a se recupera. I-am putut vizita la Mater Hospital în calitatea mea oficială, de reprezentant medical numit de însuşi Lord French.

M-am oferit voluntar. Oamenii erau slăbiți și sfrijiți, dar bătălia fusese câștigată și o știau cu toții.

Dáil, noua adunare a Irlandei, formată din liderii aleși care au refuzat să își ocupe locurile în Westminster, a fost scoasă în afara legii de către administrația britanică. Mick și ceilalți membri ai consiliului – cei care nu sunt închiși – au continuat activitatea în secret, punând bazele unui guvern funcțional și făcând tot ce le stă în putință pentru a crea un sistem în cadrul căruia să poată funcționa o Irlandă independentă. Însă primarii, oficialitățile și judecătorii care lucrează într-o poziție oficială nu se pot ascunde la fel de ușor precum oficialii Dáil. Unul câte unul, au fost arestați și uciși. Primarul din Cork, Thomas MacCurtain, a fost împușcat în propria lui casă și înlocuitorul lui ales, Terence MacSwiney, a fost arestat în timpul unui raid asupra primăriei din Cork, nu la mult timp după ce și-a ocupat poziția. Primarul MacSwiney împreună cu cei zece bărbați alături de care a fost arestat au decis să intre în greva foamei pentru a denunța ilegalitatea încarcerării oficialilor publici. Greva lor, ca și cea din aprilie, a atras atenția întregii națiuni. Dar nu pentru că s-a terminat cu bine. Terence MacSwiney a murit ieri, în Anglia, în pușcăria Brixton, la șaptezeci și patru de zile după începerea grevei.

Fiecare zi aduce o altă poveste groaznică, un alt eveniment de neuitat. Întreaga țară se află sub o presiune teribilă, totuși un sentiment bizar de speranță este amestecat cu teama. Este ca și cum întreaga Irlandă se trezește dintr-un somn adânc și ochii tuturor sunt fixați asupra aceluiași orizont.

T.S.

10

CEI TREI CERȘETORI

Tu, care lume-ai cutreierat,
Desluşeşte, rogu-te, astă întrebare.
Mult primesc cei cu ambiţii mici,
Ori pe măsura dorinţei le este şi răsplata?

W.B. Yeats

Beatrice mă aştepta când am ieşit din cabina de probă, cu părul uşor deranjat. Purtam una dintre rochiile de bumbac şi o pălărie nouă care îmi acoperea părul groaznic. Beatrice îmi lăsase şi cipicii maro, aşa cum îi numea ea, pentru a-i încălţa, scutindu-mă de tortura de a încheia ghetele lui Anne de una singură. Beatrice luase vechiul costum maro, pălăria şi ghetele pentru a fi împachetate alături de restul cumpărăturilor. Arătam mult mai bine decât atunci când sosisem acolo, dar mă durea rana şi capul îmi zvâcnea de efort. Eram bucuroasă că aventura se apropia de final.

Beatrice trăncănea lângă mine, punându-mi întrebări legate de produsele de toaletă. I-am zis că aveam nevoie de şampon şi de ceva care să netezească buclele. Fata a dat din cap ca şi cum termenul „şampon" era cunoscut.

— Am nevoie de produse pentru soroc?

Era cel mai potrivit arhaism la care mă putusem gândi pentru a mă referi la menstruaţie. Dar Beatrice a dat iar din cap, înţelegând despre ce vorbeam.

— Avem tampoane şi centuri pentru menstruaţie expuse discret într-o vitrină, cu o mică cutie pentru bani, astfel încât femeile să nu trebuiască să le cumpere în văzul tuturor. Majoritatea doamnelor se simt mai confortabil astfel. Dar o să le pun într-o cutie când nu se uită nimeni şi le voi adăuga la suma totală, a şoptit fata.

Era mai bine dacă nu întrebam ce era o centură pentru menstruaţie. Aveam să îmi dau seama şi singură. Rezolvând astfel problema a două dintre cele mai importante produse care îmi erau necesare, am urmat-o pe fată la raionul pentru cosmetice, aflat la un etaj inferior, cercetând produsele aşezate pe rafturi şi expuse şi arătând veselă spre denumiri pe care le recunoşteam – Vaseline, săpunuri Ivory şi Pond's Cold Cream. Beatrice a început să facă bonul, scriind produsele în ordine şi adăugând micile obiecte selectate într-o cutie de un roz pal, ce îmi amintea de cele văzute prin brutării. Beatrice a adăugat şi Pond's Vanishing Cream.

— Cremă noaptea şi loţiune dimineaţa, mi-a zis ea, instruindu-mă. Nu o să îţi facă faţa să lucească şi se combină bine cu pudra. Ai nevoie de pudră?

Am ridicat din umeri şi tânăra a ţuguiat buzele, studiindu-mi pielea.

— Culoarea pielii: albă, roz sau crem? a întrebat.

— Tu ce crezi? am zis, evitând să dau un răspuns.

— Culoarea pielii, a răspuns încrezătoare. LaBlache este pudra mea de faţă favorită. Este puţin mai scumpă, dar merită banii. Şi poate un ruj roz pal?

Fata a scos un tub mic de după vitrină şi a deschis capacul de metal.

— Vezi?

Rozul era puţin prea intens pentru gustul meu, dar Beatrice m-a asigurat că nu era ce părea:

— Îţi va colora foarte puţin buzele şi obrajii şi nimeni nu o să ştie că îl porţi. Iar dacă îşi dau seama, să nu recunoşti.

Acela părea a fi scopul – a arăta ca și cum nu purtai „vopsea" –, ceea ce mie îmi convenea de minune.

— Există și o nouă cremă pentru gene – înainte foloseam Vaseline și cenușă. Ei bine, nu mai este cazul.

Fata a deschis o altă cutiuță, nu mai mare decât un balsam de buze, și mi-a arătat substanța grasă și neagră dinăuntru. Nu semăna cu niciun fel de rimel pe care îl mai văzusem.

— Cum se aplică? am întrebat.

Beatrice s-a apropiat de mine, mi-a spus să stau nemișcată și și-a înmuiat degetul arătător în crema neagră, lipindu-și-l apoi de degetul mare. Cu încredere absolută, fata a frecat vârfurile genelor mele între degetele ei înnegrite.

— Perfect. Genele tale sunt deja atât de lungi și de negre, că nici nu ai nevoie de ea. Dar acum ies mai mult în evidență.

Tânăra mi-a făcut cu ochiul și a aruncat produsul în cutie. A adăugat apoi un șampon cu ulei de cocos, despre care jura că avea să îmi facă părul să strălucească, alături de niște pudră de talc pentru a fi „proaspătă" și o sticluță de parfum ce nu mă făcu să strănut. La rândul meu, am pus în cutie un tub de pastă de dinți, o periuță, o cutie mică cu „ață dentară" din mătase, alături de un set format dintr-un pieptene și o perie. Când am întrebat unde puteam achita, Beatrice m-a privit ciudat.

— Dar cumpărăturile sunt deja achitate, Anne. Doctorul te așteaptă la intrarea în magazin. Lucrurile tale sunt tot acolo. Credeam că ești doar cumpătată.

— Mi-ar plăcea foarte mult să plătesc singură, Beatrice, am insistat.

— Dar... s-a aranjat, doamnă Gallagher, s-a bâlbâit ea. Bonul a fost adăugat contului său. Nu vreau să fac o scenă.

Nici eu nu voiam, dar jena îmi apăsa pieptul. Am inspirat adânc ca să mă liniștesc.

— Lucrurile acestea nu au fost puse în cont, am spus, ridicând cutia roz din braţele mele. O să îmi plătesc singură articolele de toaletă, am insistat.

Beatrice părea gata să mă contrazică, însă a dat din cap, îndreptându-se spre casa de marcat de la intrare şi spre casierul cu mustaţă care aştepta acolo. Fata i-a întins bonul ce conţinea produsele de toaletă.

— Doamna Gallagher vrea să cumpere aceste lucruri, domnule Barry, a explicat ea, luându-mi cutia din braţe ca să pot scoate săculeţul gros pentru bani pe care mi-l dăduse domnul Kelly.

— Domnul doctor Smith m-a instruit să adaug cumpărăturile doamnei Gallagher în contul dumnealui, a zis domnul Barry, încruntându-se.

— Înţeleg. Dar voi plăti singură aceste articole, am zis ferm, încruntându-mă la rândul meu.

Casierul s-a uitat la mine, apoi la uşă şi înapoi. I-am urmărit privirea spre locul în care Thomas stătea uitându-se la mine cu capul uşor înclinat, ţinând cu o mână mânuţa lui Eoin şi având-o pe cealaltă îndesată în buzunarul pantalonilor. Obrazul lui Eoin era umflat de o acadea al cărei băţ îi ieşea dintre buzele ţuguiate.

— Cât costă, vă rog? am spus, întorcându-mi privirea la casier.

Bărbatul a mormăit dezaprobator, dar a introdus articolele în casa de marcat ce semnaliza fiecare total cu un clinchet voios.

— Zece lire, doamnă, a pufăit el, iar eu am scos ceea ce păreau a fi două bancnote de cinci lire din teancul de bani.

Aveam să cercetez banii cu mai multă atenţie când eram singură.

— Tocmai ce am terminat de împachetat cumpărăturile, a spus domnul Barry, luând bancnotele şi aşezându-le în casă.

Omul a arătat spre teancul de pachete din spatele lui şi a făcut semn unui băiat care s-a repezit şi a început să îşi încarce braţele.

— După dumneavoastră, doamnă Gallagher, a spus domnul Barry, arătând uşa.

M-am întors, îndreptându-mă spre Thomas. Mă simţeam ruşinată şi inconfortabil, „miloaga fără ruşine" conducea procesiunea demnă de o regină. Beatrice venea cu paşi repezi în urma mea, ducându-mi articolele de toaletă şi cele două cutii de pălărie, în timp ce băiatul şi domnul Barry îşi împărţiseră restul de pachete.

Thomas a ţinut uşa deschisă şi a făcut un semn spre maşina parcată alături de trotuar.

— Puneţi cutiile pe bancheta din spate, le-a spus el, deşi ochii lui erau la cei patru bărbaţi care veneau cu paşi iuţi în josul străzii, spre magazin.

Bărbaţii purtau uniforme kaki şi cizme înalte, centuri negre şi berete scoţiene. Beretele mă duceau cu gândul la scoţieni şi la cimpoaie, dar bărbaţii aceia nu aveau cimpoaie cu ei, ci arme.

— Arăţi ca o regină frumoasă, mama! a strigat Eoin, întinzându-şi degetele lipicioase spre fusta rochiei.

M-am dat la o parte şi i-am cuprins în schimb mâna cu a mea, ignorând palma lui cleioasă. Thomas începu să ne împingă spre maşină, fără a-şi dezlipi ochii de la soldaţii care se apropiau. Când domnul Barry văzu bărbaţii, îndesă cutiile pe bancheta din spate a maşinii şi le făcu vânt lui Beatrice şi băiatului să intre în magazin.

Thomas închise portiera în urma mea şi înconjură cu paşi mari maşina. Trăgând iute de manetă, automobilul, ce era deja încălzit şi pregătit, porni. Thomas se aşeză la volan şi închise, la rândul lui, portiera tocmai când bărbaţii se opriră în faţa vitrinei mari pe care era lipită ediţia din *Irish Times*. Soldaţii începură să lovească geamul mare cu patul armelor, spărgându-l şi făcând gazeta să fluture la pământ,

printre bucăţile de sticlă. Unul dintre ei se aplecă şi aprinse paginile cu un chibrit. Trecătorii de pe ambele torturare se opriseră pe loc, privind actul de vandalism.

— Ce faceţi? a spus domnul Barry ieşind pe uşă, cu gura căscată şi obrajii roşii.

— Spune-i domnului Lyon că încurajează revolta şi violenţa împotriva Poliţiei Regale Irlandeze şi a Coroanei. Data viitoare când mai expune ziarul, vom sparge toate geamurile, a răspuns unul dintre bărbaţi, vorbind tare, cu accentul lui Cockney, pentru a fi auzit şi de gloata care se strângea peste stradă.

Lovind încă o dată paginile ce ardeau acum mocnit, bărbaţii îşi continuară drumul în josul străzii, spre Hyde Bridge.

Thomas înlemnise cu ambele mâini pe volan, în timp ce maşina uruia nerăbdătoare. Îşi strângea maxilarul aşa de tare, încât un muşchi îi tresărea lângă ureche. Oamenii începură să traverseze strada în fugă, ca să vadă dezastrul şi să vorbească între ei, iar domnul Barry începu să dea ordine de curăţenie.

— Thomas? am şoptit.

Ochii lui Eoin erau uriaşi şi buza de jos îi tremura. Acadeaua îi căzuse din gură şi zăcea, uitată, la picioarele lui.

— Doc? De ce au făcut Tans una ca asta? a întrebat Eoin, cu lacrimi în ochi.

Thomas a bătut uşor piciorul copilului, a eliberat şocul şi a mişcat manetele de lângă volan, iar noi am început să ne îndepărtăm uşor de magazinul universal, lăsând dezastrul în urma noastră.

— Thomas, ce s-a întâmplat adineauri? am întrebat.

Thomas nu îi răspunsese băiatului. Era încă crispat şi avea ochii sumbri. Traversaserăm Hyde Bridge, în spatele a patru soldaţi, şi ieşirăm din Sligo, întorcându-ne în Dromahair. Cu cât ne îndepărtam de oraş, cu atât Thomas

se relaxa. A oftat și și-a aruncat iute privirea în direcția mea, înainte de a se uita iar la drumul din fața noastră.

— Henry Lyons trimite un șofer la Dublin în fiecare zi, ca să aducă ziarul. Îl afișează în vitrina magazinului, astfel încât oamenii să poată afla ce se petrecere în capitală. Acolo are loc toată acțiunea. Bătălia pentru independența întregii Irlande se duce la Dublin. Și oamenii vor să afle. Soldaților Tans și Auxies nu le place că el afișează gazeta.

— Auxies?

— Auxiliarii, Anne. Sunt un detașament separat de soldați obișnuiți. Sunt cu toții foști ofițeri ai armatei britanice și ai marinei militare, care nu mai au ocupație acum, că s-a terminat Marele Război. Singura lor misiune este să zdruncine IRA.

Atâta lucru îmi aminteam din cercetarea făcută.

— Nu erau Tans? a întrebat Eoin.

— Nu, tinere. Auxiliarii sunt și mai răi decât ei. Îi recunoști după berete – și după centurile la care își țin armele. Le-ai văzut beretele, nu-i așa, Eoin? a continuat Thomas.

Băiatul a dat din cap așa de tare că i-au clănțănit dinții.

— Stai departe de Auxiliari, Eoin. Și de Tans. Stai al dracului de departe de toți.

Era liniște acum. Eoin își mușca buzele și culegea firele de țărână de pe acadeaua recuperată, având, evident, nevoie de mângâierea pe care i-o aducea bomboana.

— O spălăm când ajungem acasă, Eoin. O să vezi. Va fi ca nouă. De ce nu îi arăți lui Thomas ceasul tău și îi spui povestea pe care ne-a zis-o domnul Kelly? am spus repede, încercând să îi distrag atenția lui și nouă, tuturor.

Eoin a scos lanțul lung din buzunar, întinzând ceasul ce se legăna la capătul lui în fața chipului lui Thomas, ca să se asigure că îl vedea.

— Domnu' Kelly mi l-a dat, Doc. A zis că a fost al lui tata. Acum e al meu. Şi ticăie de-adevăratelea!

Thomas a ridicat mâna stângă de pe volan şi a luat ceasul în palmă. Pe buze i se citeau surpriza şi durerea.

— Domnu' Kelly îl avea într-un sertar. Uitase de el, a adăugat Eoin.

Ochii lui Thomas îi întâlniră pe ai mei şi am înţeles că el cunoştea deja povestea inelului.

— Eu am ceasul lui tata şi mama şi-a păstrat inelul, vezi? a spus Eoin, bătându-mă pe mână.

— Da. Văd. Să ai mare grijă de ceasul ăla. Pune-l, împreună cu nasturele, într-un loc sigur, a zis Thomas.

Eoin m-a privit cu vinovăţie pe feţişoara lipicioasă. Se întreba dacă aveam de gând să îi spun lui Doc despre încercarea lui de a-şi vinde comoara; vedeam teama încreţindu-i nasul. L-am ajutat să îşi pună ceasul înapoi în buzunar, întâlnindu-i privirea cu un zâmbet şi asigurându-l că nu aveam să suflu o vorbă.

— Ştii să citeşti ceasul, Eoin? am întrebat.

Băiatul a clătinat din cap.

— Atunci o să te învăţ, ca să îl poţi folosi.

— Pe tine cine te-a învăţat? a întrebat el.

— Bunicul meu, am răspuns uşor.

Pesemne că pe chipul meu se citea întristarea, căci băiatul m-a bătut uşurel pe obraz cu degetele lui cleioase, încercând să mă înveselească.

— Îţi e dor de el?

— Nu îmi mai este, am zis şi vocea mi-a tremurat.

— De ce?

Eoin era la fel de şocat pe cât fusesem şi eu cu atât de mult timp în urmă.

— Pentru că încă este cu mine, am șoptit, repetând cuvintele pe care bunicul meu mi le spusese legănându-mă în brațe.

Și, brusc, lumea se schimbă și un soi de lumină se lăsă peste ea; mă întrebam dacă bunicul meu știuse mereu cine eram.

L-am ajutat pe Eoin să se spele pe mâini și, împreună, ne-am primenit înainte de cină. Agrafele mi se desfăcuseră din păr și buclele atârnau libere în jurul feței mele și pe spate. L-am eliberat cu totul, mi-am umezit degetele și am netezit fiecare buclă cât am putut de bine înainte de strânge coama de păr într-o coadă de cal lejeră, cu o panglică pe care o găsisem în cufărul lui Anne. Nu-mi doream altceva decât să mă prăbușesc pe pat. Coastele mă dureau groaznic, mâinile îmi tremurau și nu aveam poftă de mâncare, dar, pentru prima dată, m-am așezat la masă alături de familia mea.

Brigid a rămas tăcută și nemișcată precum o stană de piatră pe tot parcursul cinei. Mesteca bucăți minuscule de mâncare, abia mișcându-și maxilarul. Ochii ei se căscaseră mari, apoi se reduseseră la două fante subțiri când ne văzuse intrând cu pași mici în casă, cu brațele pline de pachete, cutii de pantofi și de pălării duse apoi în camera mea. Nu răspunsese entuziasmului cu care Eoin povestise întâmplarea cu vitrina spartă și despre acadeaua pe care doamna Geraldine Cummins i-o cumpărase sau despre jucăriile minunate pe care le văzuse pe rafturi. Brigid îl așezase pe băiat alături de ea la masă. Thomas ședea în capăt, iar eu mă aflam în partea opusă, vizavi de Eoin. Între mine și Thomas exista un loc liber. Era un aranjament ciudat, dar astfel Brigid nu era obligată să mă privească și mă ținea cât de departe putea de Eoin și de Thomas.

Eleanor, sora mai mare a lui Maeve, stătea pe lângă ușa bucătăriei, așteptând în caz că aveam nevoie de ceva.

I-am zâmbit şi i-am complimentat bucatele. Nu prea aveam cine ştie ce apetit, dar mâncarea era delicioasă.

— Asta-i tot, Eleanor. Du-te acasă. Anne poate să strângă masa şi să cureţe după ce terminăm, a ordonat Brigid.

După ce fata s-a scuzat, Thomas a ţintuit-o pe Brigid cu privirea şi sprâncenele ridicate.

— Redistribuiţi treburile casnice, doamnă Gallagher? a întrebat el.

— Sunt bucuroasă să pot fi de ajutor, am exclamat. Trebuie să contribui cu ceva.

— Eşti obosită, a zis Thomas, iar Eleanor o să îşi facă griji până acasă că a greşit cu ceva şi că a supărat-o pe Brigid, pentru că ea strânge întotdeauna masa şi duce acasă resturile.

— Cred doar că Anne îţi datorează foarte mult şi că ar trebui să înceapă să îşi plătească acea datorie cât mai curând, i-a întors-o Brigid, cu obrajii aprinşi şi tonul ridicat.

— Mă descurc singur cu datoriile şi cu cei care îmi sunt datori, Brigid, a replicat Thomas pe un ton scăzut, dar scurt.

Brigid a tresărit şi Thomas a oftat greu.

— Mai întâi doi cerşetori şi acum trei? a zis Brigid, trăgându-şi nasul. Asta suntem?

— Mama nu este o miloagă neruşinată, Nana. Nu mai este aşa. Şi-a vândut tortiţele. Acum e bogată, a spus Eoin vesel.

Brigid şi-a împins scaunul şi s-a ridicat brusc.

— Vino, Eoin. E timpul pentru baie şi pentru somn. Spune-i noapte bună domnului doctor.

Eoin dădu să protesteze, deşi farfuria lui era goală, şi era aşa de ceva vreme.

— Vreau ca mama să-mi spună povestea dulăului lui Culann, s-a mâţâit el.

— Nu în noaptea asta, Eoin, a răspuns Thomas. A fost o zi lungă. Mergi cu bunica.

— Noapte bună, Doc, a zis Eoin, trist. Noapte bună, mamă.

— Noapte bună, Eoin, a replicat Thomas.

— Noapte bună, drăgălașule, am adăugat, suflându-i un sărut.

Copilul zâmbi și își sărută palma, suflând sărutul înapoi la mine, ca și cum ar fi fost prima dată când făcea așa ceva.

— Eoin, a zis Brigid autoritară.

Băiatul își urmă bunica afară din încăpere, cu umerii lăsați și capul plecat.

— Mergi la culcare, Anne, mi-a ordonat Thomas când sunetul pașilor se stinsese. Mai ai puțin și adormi cu capul în farfuria de supă. Mă ocup eu de curățenie.

L-am ignorat și m-am ridicat de la masă, strângând vasele în jurul meu.

— Brigid are dreptate. M-ai primit aici. Fără nicio întrebare..., am început.

— Fără întrebări? m-a întrerupt el confuz. Am formulat câteva, din câte îmi amintesc.

— Fără a-mi cere ceva, m-am corectat eu. Iar atunci când nu sunt speriată de moarte, îți sunt incredibil de recunoscătoare.

Thomas s-a ridicat și a luat teancul de vase.

— Fac eu ce-i mai greu. Tu le poți spăla.

Thomas lucră în tăcere. Niciunul dintre noi nu se simțea foarte confortabil în bucătărie – deși bănuiam că motivele erau diferite. Eu nu știam unde erau așezate lucrurile, iar Thomas nu îmi era de foarte mare ajutor. Mă întrebam dacă spălase vreodată vreun vas sau dacă pregătise vreun fel de mâncare.

Eram surprinsă de luxul bucătăriei – se aflau acolo o cutie uriaşă frigorifică, o chiuvetă mare, două cuptoare încastrate, opt arzătoare electrice şi o cămară – pe care Thomas o numea chelar – de mărimea sufrageriei. Blatul de lucru era spaţios şi fiecare suprafaţă era curată şi bine întreţinută. Cunoşteam deja casa şi ştiam că facilităţile de care dispunea nu erau obişnuite în gospodăriile obişnuite din anii 1920, mai ales în partea rurală a Irlandei. Citisem pasajul de jurnal pe care Thomas îl scrisese despre Garvagh Glebe, despre tatăl lui vitreg, despre averea pe care o moştenise şi despre responsabilitatea pe care o simţea din cauza ei.

Am strâns toată mâncarea de pe farfurii şi am pus-o într-un castron, temându-mă să o arunc. Oare porcii nu mâncau resturile? Ştiam că Thomas avea porci, oi, găini şi cai, de care se îngrijea familia O'Toole. Am clătit farfuriile şi farfurioarele ceştilor, aşezându-le într-un teanc într-un lighean. Nu reuşisem să găsesc nimic care să fi semănat a detergent de vase. Thomas a curăţat masa, a pus resturile la rece şi a aşezat pâinea şi untul în cămară. Eu am şters blatul, admirând suprafeţele din lemn masiv uzat de mâini mai pricepute ca ale mele. Eram sigură că Brigid avea să mă verifice, dar până primeam instrucţiuni practice, era tot ce puteam face.

— De ce ţi-e teamă? m-a întrebat Thomas cu vocea scăzută, privindu-mă pe când terminam curăţenia.

Am închis apa şi mi-am tamponat mâinile, satisfăcută că strânsesem suficient cât să nu atragem şoarecii.

— Ai spus că atunci când nu eşti îngrozită, eşti foarte recunoscătoare. De ce îţi este aşa de frică? a insistat el.

— Pentru că totul este aşa de... incert.

— Brigid se teme că îl vei lua pe Eoin şi vei pleca. De aceea se poartă aşa de rău, a zis Thomas.

— Nu o voi face. Nu aş putea... unde să mă duc? m-am bâlbâit eu.

— Depinde. Unde ai fost până acum? a întrebat el, iar eu am evitat să răspund la întrebarea pe care continua să o pună.

— Nu i-aş face niciodată una ca asta lui Eoin, lui Brigid sau ţie. Acesta este căminul lui Eoin, am zis.

— Iar tu îi eşti mamă.

Voiam să îi mărturisesc că nu eram, că nu aveam niciun drept asupra lui, în afară de faptul că îl iubeam. Dar nu am făcut-o. A mărturisi însemna a-mi tăia accesul de la singurul lucru de care îmi păsa. Aşa că am mărturisit singurul adevăr pe care îl puteam grăi.

— Îl iubesc aşa de mult, Thomas.

— Ştiu. Poate că nu ştiu nimic altceva, dar de asta sunt sigur, a oftat Thomas.

— Îţi promit că nu îl voi lua pe Eoin de la Garvagh Glebe, mi-am dat eu cuvântul, întâlnind privirea lui Thomas.

— Dar poţi promite că tu nu vei pleca? a spus Thomas găsindu-mi punctul slab în armură.

— Nu, am şoptit, clătinând din cap. Nu pot.

— Atunci, poate că ar fi mai bine să pleci, Anne. Dacă e să pleci, du-te acum, înainte să faci mai mult rău.

Thomas nu era furios şi nici nu mă acuza. Ochii lui erau înnegurăţi şi vocea îi răsuna moale şi, când lacrimile mi se ridicară în gât şi îmi inundară ochii, mă trase blând la el şi mă îmbrăţişă, mângâindu-mi părul şi bătându-mă pe spate ca pe un copil. Însă nu m-am lăsat moale în braţele lui şi nici lacrimile să-mi curgă. Stomacul mi se revolta şi parcă mă strângea pielea. M-am retras, temându-mă că panica ce-mi punea călcâiele pe foc şi îmi năclăia palmele avea cumva să răbufnească în prezenţa lui. M-am întors şi am ieşit din bucătărie cât am putut de repede, ţinând mâna asupra cusăturii din abdomen şi concentrându-mă doar la siguranţa pe care o oferea o uşă închisă.

— Anne. Aşteaptă, a strigat Thomas în urma mea, însă o uşă s-a trântit şi nişte voci agitate au umplut bucătăria pe când un cuplu de oameni în vârstă, cu hainele curate, dar puţin uzate, se strânseră în jurul lui Thomas, împiedicându-l să vină pe urmele mele în vreme ce mă îndepărtam pe hol, spre dormitorul meu.

— Eleanor a noastră zice că doamna Gallagher a trimis-o acasă, doctore! A plâns tot drumul până acasă şi nu ştie ce să mă mai fac. Domnule doctor Smith, mi-aţi spune dacă ar fi vreo problemă, aşa-i? s-a tânguit femeia.

— Mereu aţi fost cinstit cu noi, doctore. Mai mult decât cinstit, dar dacă fata nu ştie ce a greşit, cum se poate îndrepta? a intervenit şi bărbatul.

Familia O'Toole interpretase programul mai scurt al lui Eleanor exact aşa cum crezuse Thomas.

Sărmanul Thomas. Trebuie să fie greu să ai mereu dreptate. Iar el avea dreptate în legătură cu multe lucruri. Dacă era să plec, ar fi fost bine să plec chiar atunci. Nici aici nu se înşela. Doar că nu ştiam cum.

8 noiembrie 1920

Am luat masa cu Mick sâmbăta trecută, în Dublin. Am mâncat ouă și aperitive cu șuncă la un local de pe Grafton Street, numit Café Cairo. Mick mănâncă mereu de parcă ar fi alergat de la spate, îndesându-și mâncarea în gură, cu ochii la farfurie, concentrat să își reumple gura ca să poată merge mai departe. Nu încetează să mă minuneze ușurința cu care se mișcă prin oraș. Poartă, de obicei, un costum îngrijit, gri, și un melon, de obicei merge pe bicicletă, zâmbește și face cu mâna și face conversație de complezență cu aceiași oameni care îi vor capul.

Însă sâmbăta trecută a fost agitat, nerăbdător. Și, la un moment dat, și-a împins farfuria la o parte și s-a întins peste masă, spre mine, până ce fețele noastre au fost la doar câțiva centimetri una de cealaltă.

— Îi vezi pe englezoii ăia de capitală de la mesele din spate, Tommy? Nu te uita chiar acum. Așteaptă un pic și lasă-ți șervetul să cadă.

Am luat o gură mare din ceașca cu cafea neagră din fața mea și mi-am aruncat șervetul pe jos, pe când așezam ceașca la loc. În timp ce recuperam șervetul, mi-am aruncat ochii spre mesele pe jumătate pline, înșirate de-a lungul peretelui opus. Am știut pe dată la cine se referise Mick. Purtau costume în trei piese și cravate, nu uniforme. Pălăriile lor erau trase mai mult în dreapta decât în stânga, atrăgându-ți privirea, în timp ce ochii lor te avertizau să stai departe. Nu știam dacă erau Cockney, dar erau, cu siguranță, britanici. La o masă, ședeau vreo cinci dintre ei și alți câțiva alături. Poate că ceva la modul în care cercetau încăperea sau vorbeau

trăgând din ţigări îmi părea dubios, dar erau împreună şi asta nu însemna decât că urmau necazuri.

— Ăştia nu sunt toţi. Dar o s-o-ntindă mâine, a zis Mick.

Nu l-am întrebat ce voise să spună. Ochii lui erau fermi şi colţurile gurii erau întoarse în jos.

— Cine sunt? am întrebat.

— Li se zice Banda Cairo pentru că mereu se strâng aici. Lloyd George i-a trimis la Dublin ca să mă lichideze.

— Dacă tu ştii cine sunt ei, nu este posibil ca şi ei să ştie cine eşti, iar tu şi cum mine suntem pe cale de a fi ciuruiţi? am şoptit peste buza ceştii.

Trebuia să mă aşez la loc. Mâinile îmi tremurau. Nu de frică. Cel puţin nu pentru mine, ci pentru el. Eram furios din cauza riscului pe care şi-l asumase.

— Am vrut să îi conduc la plecare, a zis Mick domol, ridicând din umeri.

Îi trecuse nervozitatea. Mi-o transferase mie. Mick şi-a aşezat pălăria pe cap şi s-a ridicat, aşezând câteva monede pe masă, pentru micul dejun. Niciunul dintre noi nu a privit în urmă când ieşeam din cafenea.

Dimineaţa următoare, înainte de răsărit, paisprezece oameni au fost împuşcaţi în Dublin. O mare parte dintre ei erau membri ai unităţii speciale trimise ca să îl elimine pe Michael Collins şi detaşamentul său.

Până după-amiază, forţele Coroanei s-au revoltat. Reacţionând la lovitura dată ofiţerilor lor, şi-au trimis vehiculele blindate şi camioanele militare în Croke Park, unde Dublin juca un meci de fotbal cu Tipperary. Când vânzătorii de bilete au văzut automobilele blindate şi camioanele pline, au fugit în parc. Soldaţii i-au urmărit, pretinzând că vânzătorii de bilete erau membri IRA. Ajunşi în parc, soldaţii au deschis focul asupra mulţimii de spectatori.

Oamenii au fost călcați în picioare. Alții, împușcați. Șaizeci de răniți. Treisprezece morți. Mi-am petrecut seara oferindu-mi serviciile răniților, chinuit de vinovăție pentru rolul pe care îl jucasem în haosul produs, clocotind de furie că se ajunsese la așa ceva și tânjind ca totul să se termine odată.

T.S.

11

ÎNAINTE DE FACEREA LUMII

Dacă genele-mi vopsesc tăciune,
Şi ochii-mi fac mai luminoşi
Şi buzele stacojii roşesc,
Ori întreb de totul este bine
Din oglindă în oglindă,
Nu-i vanitatea oamenilor frumoşi;
Caut doar chipul
Ce-l aveam 'nainte de facerea lumii.

W.B. Yeats

Thomas mi-a bătut la uşă după ce familia O'Toole, liniştită, plecase. Am privit cuplul trecând pe lângă fereastra mea, cu braţele încărcate de pâine, de friptură de oaie, cartofi şi sosul pe care le pregătise Eleanor pentru cină.

Eram îngropată între pături, cu faţa acoperită şi lumina stinsă. Uşa nu era încuiată şi, după un moment, Thomas a deschis-o precaut.

— Anne, vreau să îţi verific rana, a zis el, fără a trece de prag.

M-am prefăcut că dorm, ţinându-mi ochii umflaţi de plâns închişi, faţa îngropată în pernă, şi, după câteva clipe, a plecat, închizând uşor uşa în urma lui. Spusese că ar fi fost mai bine să plec. M-am gândit să îmi pun hainele de pe raftul de sus, să mă îmbrac pentru viaţa pe care o

pierdusem şi să mă strecor spre lac. Aş fi putut fura o barcă şi să navighez spre casă.

Mi-am imaginat venirea zorilor în timp ce şedeam într-o barcă furată, aşteptând să mă întorc în 2001. Dacă nu se întâmpla nimic? Dacă Thomas era nevoit să mă salveze iar, în timp ce eu purtam hainele mele bizare, neavând nicio direcţie? Ar fi crezut că eram cu adevărat nebună. M-ar fi ţinut departe de Eoin. Am gemut, agitată de acest gând şi simţindu-mi inima înteţindu-şi bătăile. Dar dacă planul meu funcţiona? Dacă mă puteam întoarce acasă?

Oare chiar voiam asta?

Gândul acesta mă făcu să mă opresc. Aveam un apartament frumos în Manhattan. Aveam suficienţi bani cât să îmi ajungă, lejer, o viaţă întreagă. Aveam respect. Recunoaştere. Agentul meu de presă s-ar îngrijora. Editorul meu ar fi măcinat. Impresarul meu m-ar putea chiar jeli. *Dar mai exista altcineva în viaţa mea?*

Aveam mii de cititori devotaţi şi niciun prieten apropiat. Aveam sute de cunoştinţe în zeci de oraşe. Ieşisem cu câţiva bărbaţi de câteva ori. Ba chiar mă culcasem cu doi dintre ei. Doi iubiţi, şi aveam treizeci de ani. Termenul „iubit" mă făcu să tresar. Nu fusese vorba despre dragoste. Fusesem întotdeauna căsătorită cu munca mea, îndrăgostită de poveştile mele şi devotată personajelor şi nu îmi dorisem niciodată nimic altceva. Eoin fusese insula mea într-o mare de singurătate. O mare pe care o alesesem şi pe care o iubeam.

Dar Eoin nu mai era şi descoperisem că nu aveam nicio tragere de inimă să traversez lacul dacă dincolo nu mă aştepta nimic.

A doua zi, Thomas plecase înainte să mă trezesc şi a revenit acasă noaptea, după ce m-am retras în dormitorul meu. Mi-am schimbat pansamentul fără prea mari bătăi

de cap, încrezătoare că nu mai era nevoie de Thomas să se îngrijească iar de el. În mod evident, el nu era de aceeași părere. Când a bătut la ușă, în noaptea următoare, nu stinsese lumina și ședeam la biroul mic. Nu aveam cum să mă prefac că dorm. Știam că ziua de naștere a lui Eoin urma să fie luni și voiam să îi fac un cadou. Găsisem hârtie în sertarul din biroul lui Thomas, împreună cu niște creioane și un stilou cu rezervor, pe care habar nu aveam cum să îl folosesc. Maeve mă ajutase să cos grosolan, pe mijloc, un teanc gros de coli, legându-le și creând cotorul unei cărți. Eoin ne dăduse târcoale, știind că făceam ceva pentru el, și îi dădusem voie să întindă lipiciul pe cusături, ca să le întărească. Când se uscase, împăturisem paginile pe din două, deasupra cusăturii. Acum trebuia să creez o poveste doar pentru el. Nu avea să vadă rezultatul final până luni, care urma să vină peste trei zile.

Acum, Thomas se afla la ușa mea, iar eu nu voiam să dau ochii cu el. Amintirea cuvintelor lui îmi făcea pieptul să ardă de durere. Nu plecasem, așa cum îmi ceruse, și mă temeam de momentul când ar fi trebuit să îl văd iar, fără a-i putea oferi vreun răspuns, vreo explicație sau invitație de a rămâne sub acoperișul lui.

Purtam puloverul și pantalonii pe care îi avusesem în ziua când Thomas mă scosese din lac. Nu mă așteptasem să am parte de companie și nu aveam alte pijamale în afară de cămașa uriașă de noapte ce mi se răsucea în jurul trupului și mă strangula noaptea. Încă flirtam cu viitorul, cu ideea de a mă întoarce acasă. În plus, purtând hainele acelea, mă simțeam mai mult ca mine însămi, iar eu aveam nevoie să fiu Anne Gallagher, scriitoarea, pentru a crea o poveste specială pentru un băiețel perfect.

Thomas a bătut iar și a răsucit ușor mânerul ușii.

— Pot să intru? a întrebat el.

Aveam în mână trusa lui medicală – era un doctor în adevăratul sens al cuvântului. Am dat din cap, fără a-mi

ridica privirea de la teancul mic de hârtii pe care notam idei înainte de a le trece pe paginile ce aşteptau.

Thomas s-a oprit în spatele meu. Era o prezenţă caldă.

— Ce-i asta?

— Îi fac lui Eoin o carte pentru ziua lui de naştere. Îi scriu o poveste care nu s-a mai spus până acum. Ceva doar pentru el.

— O scrii?

În vocea lui Thomas era ceva ce îmi făcu inima să bată mai repede.

— Da.

— Întotdeauna îl puneai pe Declan să îţi citească. Ziceai că literele se mişcau când încercai să le desluşeşti. Am presupus că şi scrisul este un lucru dificil, a zis el, încet.

— Nu. Nu am probleme cu cititul sau cu scrisul, am şoptit, aşezând creionul pe masă.

— Şi eşti stângace, a spus Thomas, surprins.

Am dat din cap, ezitantă.

— Cred că nu am ştiut niciodată. Declan era stângaci. Şi Eoin la fel.

Thomas a tăcut pentru câteva secunde, pierdut în gânduri. Am aşteptat, temându-mă să îmi reiau scrisul de frică să nu mai observe şi altceva.

— Trebuie să îţi verific rana, Anne. Cred că s-a vindecat suficient ca să îi pot scoate copcile.

M-am ridicat, ascultătoare. Thomas s-a încruntat pe măsură ce ochii lui îmi cercetau îmbrăcămintea şi părul lăsat pe spate.

— Contesa Markievicz poartă pantaloni, am spus eu deodată, pe un ton defensiv.

Constance Markievicz era un pion principal în politica irlandeză, o femeie născută într-o familie bogată,

dar care era mai interesată de revoluție. Fusese închisă după Rebeliune și se bucura de o oarecare notorietate și respect din partea oamenilor, în special a acelora care susțineau cauza independenței. Faptul că se măritase cu un conte polonez nu o făcea decât și mai fascinantă.

— Da. Așa am auzit. Ea ți i-a dat? a replicat Thomas, zâmbind sardonic.

L-am ignorat, îndreptându-mă spre pat și întinzându-mă cu grijă pe așternutul apretat. O surprinsesem pe Maeve călcându-l și fata îmi oferise o mică lecție despre utilizarea fierului de călcat, deși insistase să îmi spună că nu aveam nevoie de el. Hainele mele fuseseră deja călcate și atârnau în șifonierul uriaș din colțul camerei.

Am ridicat marginea puloverului, ca să descopăr pansamentul, îndoind-o peste sâni, însă talia pantalonilor încă acoperea marginea bandajului. Le-am desfăcut nasturii și i-am tras un pic în jos, cu privirea fixată la tavan. Thomas mă văzuse îmbrăcată și mai sumar. Mult mai sumar. Dar era diferit să îmi dezgolesc astfel pielea, ca și cum aș fi încercat să îl atât, și când Thomas și-a dres glasul, disconfortul lui l-a amplificat pe al meu. A tras scaunul de la birou într-o parte a patului și s-a așezat, scoțând din geantă o foarfecă mică, o pensetă și o fiolă cu iod. A îndepărtat pansamentul pe care mi-l aplicasem cu o zi în urmă, a șters zona și, cu mâini sigure, a început să tragă ațele cusute cu îndemânare.

— Beatrice Barnes m-a informat, când am mers la magazinul universal, că mai sunt câteva lucruri de care ai avea nevoie. Din moment ce ai recurs la pantalonii contesei Markievicz, sunt înclinat să îi dau dreptate.

— Nu am vrut să îmi plătești hainele, am zis.

— Iar eu nu am vrut să crezi că îmi doresc să pleci, a replicat el pe un ton domol, lent, asigurându-se că îl înțelegeam.

Am înghițit, hotărâtă să nu plâng, dar simții o lacrimă trădătoare lunecându-mi pe o parte a feței și dispărându-mi

în ureche. Înainte de moartea lui Eoin, nu plânsesem de foarte multe ori în viața mea; acum, se întâmpla constant.

— Mașina este încărcată de pachete. Le voi aduce când terminăm aici. Beatrice m-a asigurat că acum ai toate cele necesare.

— Thomas...

— Anne, a răspuns el pe același ton, ridicându-și ochii albaștri la mine înainte de a-și continua activitatea delicată.

Îi simțeam respirația moale pe piele și am închis ochii ca să domolesc fluturarea pe care o simțeam în stomac și fiorii ce mă gâdilau în tălpi. Îmi plăcea atingerea lui. Îmi plăcea felul în care își ținea capul aplecat asupra trupului meu. Îmi plăcea el.

Thomas Smith era genul de bărbat care s-ar fi putut strecura într-o cameră fără a atrage atenția. Era chipeș dacă îi studiai trăsăturile – ochi albaștri, profunzi, mai mult întunecați decât strălucitori. Avea crestături lungi în obraji, atunci când zâmbea scurt. Dinții drepți și albi se ascundeau în spatele buzelor pline, ridicate deasupra bărbiei marcate de o gropiță – încoronarea maxilarului conturat. Totuși, umerii lui erau ușor lăsați și Thomas avea un aer melancolic care îi făcea pe oameni să îi respecte spațiul privat și singurătatea, chiar dacă îl căutau. Avea părul închis la culoare, mai mult negru decât castaniu, deși firicelele abia ițite în barba lui, pe care și-o rădea în fiecare dimineață, erau în mod clar arămii. Era zvelt, iar mușchii alungiți și puternici dădeau constituției lui uscățive un contur. Thomas nu era înalt, nu era nici scund. Nu era deloc masiv și nu era nici mărunt. Nu era zgomotos sau impertinent, deși se mișca și se purta cu un aer înnăscut de încredere în sine. Era, pur și simplu, Thomas Smith, un om la fel de obișnuit precum numele lui, și totuși... nu era deloc un oarecare.

Aș fi putut scrie povești despre el. Ar fi fost genul de personaj care devine simpatic cititorilor, cu timpul, făcându-l să îl îndrăgească pentru simplul fapt că este bun.

Onest. De încredere. Poate că aveam să scriu despre el. *Poate...* într-o zi.

Thomas îmi plăcea și mi-ar fi fost ușor să îl iubesc.

Gândul acesta îmi veni brusc și se așeză în mintea mea ușor ca aripile unui fluture. Nu mai întâlnisem niciodată pe cineva ca Thomas. Nu mă mai simțisem niciodată intrigată de un bărbat, nici chiar de cei pe care îi lăsasem să îmi pătrundă, temporar, în viață. Nu simțisem niciodată atracția, presiunea, dorința de a descoperi și de a fi descoperită, la rândul meu. Nu până acum, nu până la Thomas. În acea clipă, simțeam toate aceste lucruri.

— Spune-mi povestea, a șoptit Thomas.

— Hm?

— Povestea pe care plănuiești să o scrii în cartea lui Eoin. Mi-ar plăcea să o aud.

— Oh.

M-am gândit un moment, încercând să îmi pun șirul de idei în cuvinte.

— Păi... este despre un băiat care călătorește în timp. Are o bărcuță – o barcă mică și roșie – și o scoate pe apă... pe Lough Gill. Barca este doar o jucărie pentru copii, dar când o așază pe apă, barca devine suficient de încăpătoare cât să se urce în ea. Vâslește pe lac, dar când ajunge în partea cealaltă, el se trezește mereu într-un alt loc. America în timpul revoluției, Franța în vremea lui Napoleon, China în momentul construcției Marelui Zid. Când vrea să se întoarcă acasă, băiatul găsește, pur și simplu, cel mai apropiat lac sau râu, își pune bărcuța pe apă și se urcă în ea.

— Și se trezește la loc pe lac, a terminat Thomas, cu un zâmbet în voce.

— Da, înapoi acasă, am zis.

— Lui Eoin o să îi placă foarte mult.

— M-am gândit să scriu prima poveste, prima aventură, şi apoi putem continua să adăugăm şi altele, în funcţie de lucrurile care îl interesează.

— Ce-ar fi dacă i-ai da cartea pe care ai făcut-o deja, cea cu pagini goale, pentru asta şi eu te ajut să faci alta?

Thomas şi-a îndreptat umerii, trăgându-mi puloverul peste abdomen şi punându-şi instrumentele la loc în geantă. Operaţia se terminase.

— Sunt un artist destul de priceput. Pot cu siguranţă să desenez un băieţel într-o barcă roşie.

— Eu scriu cuvintele şi tu faci ilustraţia? am întrebat, încântată.

— Da. Ar fi mai uşor de făcut pe foi volante. Când terminăm, vom organiza cuvintele şi imaginile astfel încât să corespundă. Cusutul şi lipitul vor veni la urmă.

— Nu avem prea mult timp.

— Atunci, ar trebui să ne apucăm de treabă, contesă.

Thomas şi cu mine am lucrat până la primele ore ale dimineţii vineri şi sâmbătă – nu puteam înţelege cum era capabil să lucreze toată ziua şi să creeze o carte pentru copii în timpul nopţii. Thomas crease un sistem astfel încât imaginile şi textul aveau să se alinieze când le legam împreună şi eu am început să scriu povestea, concis şi limitând textul la câte un paragraf scurt pe pagină. Thomas a adăugat sub cuvinte schiţe frumoase în creion, introducând, ici şi colo, câte o ilustraţie ce acoperea o pagină întreagă, pentru amuzament. Îmi dăduse un stilou cu un mic rezervor la capăt, suficient de mare pentru câteva tablete cu cerneală şi câteva picături de apă. Trebuia să ţin stiloul astfel încât să nu picure peste întreaga pagină. Eram aşa de nepricepută încât a trebuit să recurg la creion şi Thomas mi-a trasat cuvintele cu stiloul, cu limba între dinţi şi umerii aplecaţi peste pagină. Brigid, Eoin, Thomas şi cu mine am mers la

slujbă duminică, Thomas spunea că a lipsi de la slujbă de trei ori la rând putea deveni un subiect de discuție la fel de controversat precum reînvierea miraculoasă a cuiva. Ceea ce era întocmai ce făcusem eu. Eram nerăbdătoare să revăd capela din Ballinagar, dar atenția pe care aveam să o primesc mă umplea de groază. Am acordat o deosebit atenție înfățișării mele, știind că aveam să fiu judecată în funcție de ea. Am decis să port rochia trandafirie cu pălăria crem, în cloș, pe care Thomas le trimisese acasă cu Thomas. Îmi mai trimisese și o cutie cu mărunțișuri, cercei care se potriveau cu mai multe ținute, câteva perechi de mănuși și o poșetă de culoarea cărbunelui, suficient de neutră pentru toate ocaziile.

Beatrice ascunsese printre pachete și un set de bărbierit, identic cu cel al lui Thomas – o cutiuță cu lame și un mâner gros cu un capăt lat, aflate toate într-o cutie mică din metal, cu un vultur pe capac. Mă întrebam dacă Thomas observase că îi folosisem aparatul de ras de câteva ori și îmi cumpărase un altul ca să mă opresc. Aparatul era greoi și mai greu de manevrat în comparație cu cele cu care eram obișnuită, dar, cu grijă și cu atenție, a funcționat. Nu știam dacă femeile din acea vreme obișnuiau să își îndepărteze părul de pe corp, dar dacă Thomas îmi adusese un aparat de ras, pesemne că nu era o practică total necunoscută.

Am experimentat cu produsele cosmetice, netezind crema de zi, aplicând apoi pudra, rujul și vopseaua pentru gene, și am rămas plăcut surprinsă de efect. Arătam tânără și atrăgătoare, iar Beatrice avusese dreptate cu privire la nuanța de roz de pe buzele și obrajii mei – era subtilă, însă îmi venea bine. Părul continua să îmi ridice probleme, așa că l-am învârtit într-o coadă franțuzească, împletind buclele și încolăcind capătul cozii într-un coc mic, la ceafă. Am fixat cocul cu câteva agrafe lungi și l-am forțat să stea la locul lui. Mi-am pus un corset pentru prima dată, prinzând dresurile de chingile lungi; eram așa de obosită la final, că am jurat să nu îl mai port niciodată.

Brigid a pufnit când m-am aşezat pe bancheta din spate, lângă Eoin, lăsându-i liber scaunul din faţă, dar chipul lui Eoin s-a luminat considerabil.

— Slujba este foarte lungă, mama, mi-a şoptit, avertizându-mă. Şi Nana nu mă lasă să stau lângă prietenii mei. Dar dacă stai cu mine, poate că nu o să mai fie aşa de plictisitor.

— Într-o zi, o să înveţi să îţi placă. Este foarte mângâietor să fii înconjurat de oamenii pe care îi iubeşti şi care te iubesc la rândul lor. Pentru asta este biserica. Este o ocazie să fii liniştit şi să te gândeşti la toate lucrurile minunate pe care le-a făcut Dumnezeu şi să numărăm binecuvântările.

— Ştiu să număr foarte bine, a zis Eoin, plin de speranţă.

— Atunci nu te vei plictisi niciun pic.

Am traversat Dromahair şi câmpurile din jur, urmând acelaşi drum – deşi neasfaltat – pe care îl făcusem şi eu. Instrucţiunile lui Maeve O'Toole încă îmi răsunau în urechi. Când am văzut biserica, m-am simţit ca şi cum zăream un chip cunoscut şi am zâmbit în ciuda temerilor mele. Maşina s-a oprit uruind printre automobilele cu forme şi stiluri asemănătoare; Thomas a deschis portiera şi a ieşit, ridicându-l pe Eoin de pe bancheta din spate şi ajutând-o pe Brigid să coboare înainte de a face acelaşi lucru şi pentru mine.

— Brigid, ia-l pe Eoin şi mergeţi înăuntru. Vreau să vorbesc o clipă cu Anne, a spus Thomas.

Eoin şi Brigid s-au încruntat la unison, dar femeia l-a luat pe băiat de mână şi au înaintat pe peluză, spre uşile deschise ce primeau izvorul de credincioşi aduşi acolo de automobile, camionete sau trăsuri trase de cai.

— M-am întâlnit cu părintele Darby mai devreme. A împărtăşit-o pe doamna Sarah Gillis. Bunica copiilor familiei O'Toole.

— Oh, nu!

— Femeia era aşa de bătrână, că aproape se ruga să moară, a zis el. Avea în jur de o sută de ani. Decesul ei este o binecuvântare pentru familie.

Am dat din cap, gândindu-mă la longevitatèa pe care avea să o moştenească Maeve.

— Dar nu despre asta voiam să vorbesc cu tine. L-am rugat pe părintele Darby să facă azi un anunţ, de la amvon. Face anunţuri în fiecare săptămână – picnicuri, necrologuri, anunţuri despre naşteri, solicitări de ajutor de la un enoriaş sau altul. Ştii ce vreau să spun, a explicat Thomas.

Şi-a scos pălăria şi şi-a pus-o la loc pe cap.

— L-am rugat să spună că te-ai întors acasă după o boală lungă şi că locuieşti la Garvagh Glebe, împreună cu fiul tău. M-am gândit că ar fi mai simplu decât să încerci să explici oamenilor, pe rând. Şi nimeni nu va îndrăzni să pună întrebări după anunţul părintelui Darby, deşi vor încerca să o facă după slujbă.

Am dat încet din cap, atât agitată, cât şi uşurată.

— Şi acum?

— Acum... trebuie să intrăm, a zis el, zâmbind pieziş.

Am ezitat şi Thomas mi-a înclinat bărbia ca să îi întâlnesc privirea, pe sub borul pălăriei.

— Anne, oamenii vor vorbi. Vor bârfi şi vor specula despre locurile în care ai umblat şi de ce – sau cu cine – ai dispărut. Vor inventa detaliile pe care nu le cunosc. Dar, în cele din urmă, nimic din astea nu contează. Eşti aici, oricât ar părea de imposibil. Şi nimeni nu poate nega asta.

— Sunt aici. Oricât ar părea de imposibil, am repetat, dând din cap.

— Ce vei vrea să adaugi sau nu depinde în totalitate de tine. Eu îţi vor fi alături şi... în cele din urmă, îşi vor pierde interesul.

Am dat iar din cap, mai ferm, şi mi-am petrecut braţul în jurul braţului lui.

— Mulţumesc, Thomas.

Cuvintele mele erau derizorii, având în vedere câte făcuse pentru mine, dar m-a lăsat să mă sprijin de el şi am intrat împreună în biserică.

8 iulie 1921

Este aceeaşi. Şi totuşi nu mai este deloc ea.

Pielea ei e la fel de strălucitoare, ochii ei sunt la fel de înclinaţi. Nasul ei, bărbia şi forma oaselor delicate ale feţei sunt toate neschimbate. Părul ei a crescut aşa de mult, încât îi ajunge la jumătatea spatelui. Dar este încă negru şi încă se încreţeşte. Este la fel de zveltă pe cât mi-o amintesc şi nu foarte înaltă. Râsul ei m-a făcut să vreau să plâng – o amintire a prins viaţă, sunetul unor timpuri mai blânde, al unui prieten vechi şi al unei dureri noi. O durere nouă pentru că ea s-a întors şi eu renunţasem la ea. Nu am găsit-o. Ea ne-a găsit pe noi şi, în mod curios, nu este furioasă. Nu pare afectată. Este aproape ca şi cum nu ar fi Anne.

Vocea ei este aceeaşi, muzicală şi profundă, dar acum vorbeşte lent, aproape blând, ca şi cum nu ar fi sigură pe sine. Şi poveştile pe care le spune, poezia care se naşte aşa de uşor pe buzele ei! Aş putea să o ascult ore în şir, dar diferă aşa de mult de fata pe care o cunoşteam. Vechea Anne obişnuia să îşi împroaşte cuvintele ca şi cum nu le-ar fi putut rosti prea repede; era înfocată şi plină de idei. Nu stătea nicio clipă locului. Declan râdea şi o săruta ca să o facă să încetinească. Ea încerca să îl sărute la loc în timp ce îşi expunea argumentul.

Anne este acum tăcută, o calmitate ce radiază din interior, total diferită – ca o Madonă fericită, deşi mă întreb dacă asta se datorează faptului că l-a regăsit pe Eoin. Îl priveşte cu atâta iubire şi ataşament, cu atâta fascinaţie, încât mi-e ruşine că

mă îndoiesc de ea. Bucuria pe care o trăiește cu el mă face furios când mă gândesc la anii pe care i-a pierdut. Și ea ar trebui să fie furioasă. Ar trebui să fie rănită. Dar nu este. Singura rană vizibilă este cea de glonț, din abdomen, și pe aceea nu vrea să mi-o explice.

Refuză să îmi spună unde a fost sau ce i s-a întâmplat. Am încercat să îmi imaginez scenarii posibile și nu pot. Oare a fost rănită în Rebeliune? A găsit-o cineva și a îngrijit-o? Și-a pierdut memoria și și-a recuperat-o cinci ani mai târziu? Chiar a fost în America? Este spion britanic? A avut un amant? Ori moartea lui Declan a aruncat-o pe culmile disperării? Posibilitățile – sau lipsa lor – o să mă înnebunească. Când insist să îmi dea răspunsuri, pare cu adevărat speriată. Apoi, frica îi face buzele și mâinile să tremure și încearcă să îmi ocolească privirea. Atunci, mă dau bătut și cedez și întârzii să pun întrebările la care trebuie să primesc un răspuns. În cele din urmă.

Are urechile găurite – și diamante, până ce le-a vândut –, dar nu are strungăreață. Am observat asta când m-a rugat să o las să și-i curețe prima dată și nu știe ce să cred. Poate că mă înșală memoria, dar șirul drept și alb de dinți perfecți nu pare în ordine.

Când am scos-o din lac, ea a răspuns imediat la numele de Anne, dar mie nu mi-a spus pe nume. Mă îngrozesc când mă gândesc la ce s-ar fi putut întâmpla dacă nu aș fi fost acolo. Mă întorceam de la Polly O'Brien, dincolo de lac; era prima dată când mergeam acolo după ani de zile. A fost un noroc chior să fiu acolo. Am auzit un trosnet și apoi tăcere. Câteva minute mai târziu, m-a strigat, conducându-mă la ea. De atunci, mă duce de nas și habar nu am ce să fac.

Când nu este sub ochii mei, nu respir la fel de bine până ce nu o văd iar. Brigid crede că Anne o să

îl ia pe Eoin și va fugi, dacă va avea ocazia. Și mie îmi e teamă de asta și, deși sunt atras de Anne mai mult decât niciodată, nu am încredere în ea. Mi-e mai greu să plec. De dragul lui Eoin, nu vreau să o sperii pe Anne. Și, dacă este să fiu cinstit, nu aș suporta să o văd plecând.

În iunie, am mers la Dublin, ca să vizitez închisorile, profitând de pregătirea mea medicală ca să verific deținuții politici. Mick își negocia eliberarea. Lord French a demisionat, dar autorizația pe care mi-a dat-o în timpul grevelor mi-a permis să pătrund aproape peste tot. Mi s-a interzis întrevederea cu câțiva prizonieri, ceea ce însemna, cel mai probabil, că se aflau într-o stare proastă, prea proastă pentru o inspecție oficială. Am amenințat și mi-am fluturat actele în fața tuturor, insistând să mi se dea voie să îmi fac datoria, ceea ce mi-a deschis unele uși, dar nu pe toate. Am luat aminte unde erau ținuți oamenii, am strâns cât de multe informații am putut de la paznici și m-am asigurat că Mick știa care prizonieri se aflau în primejdie de a nu mai vedea vreodată lumina soarelui.

Am avut nevoie de trei zile ca să îmi fac vizitele, să scriu rapoartele și să îmi desenez diagramele. Când am plecat, Mick punea deja aplicare câteva dintre planurile de evadare. Nu m-am mai întors. Dar date fiind zvonurile despre armistițiu – un armistițiu pe care Anne l-a prezis –, trebuie să aflu care sunt gândurile lui Mick. Nu a fost primit la negocierile dintre de Valera și Lloyd George, deși Mick a condus Adunarea și războiul, în timp ce de Valera a rămas în America timp de optsprezece luni, strângând bani, ferit de iadul din Irlanda, de primele linii ale unui război dus fără el.

T.S.

12

PRIMA MĂRTURISIRE

De ce acei ochi întrebători,
Ce mă iscodesc?
Ce pot face ei, decât să mă evite,
Dacă doar noaptea le răspunde?

W.B. Yeats

— Eşti foarte talentat, să ştii. Ilustraţiile astea sunt adorabile, am zis, duminică seara, după ce Eoin fusese trimis la culcare.

— Când eram mic, mă îmbolnăveam adesea. Când nu citeam, schiţam, a răspuns Thomas, cu ochii la imaginea pe care o crea, a unui bărbat ce privea în largul lacului, acolo unde o bărcuţă plutea în depărtare.

Terminaserăm cartea, însă Thomas încă desena. Cususem deja ultimele pagini şi lipisem îmbinarea groasă în cotorul unei coperţi din pânză pe care Thomas o scosese de la un registru vechi. Coperta era simplă, albastră şi servea perfect scopului nostru. Thomas scrisese *Aventurile lui Eoin Gallagher* pe faţa ei, cu scrisul lui înflorat, şi desenase o bărcuţă sub titlu. Creasem trei călătorii diferite pentru Eoin – una în era dinozaurilor, alta în vremea construcţiei piramidelor şi una în viitor, unde oamenii păşeau pe lună. Barca lui Eoin trebuia să navigheze Calea Lactee ca să se întoarcă acasă şi Thomas fu destul de impresionat de

imaginația mea. Cu ajutorul meu, schițele rachetei și ale călătorului spațial erau nesurprinzător de vizionare.

— Ai trăit în casa asta? am întrebat.

M-am ridicat și am început să fac curat pe birou, pentru a împacheta cadoul.

— Da. Tata a murit înainte să mă nasc.

Ochii lui s-au înălțat brusc la mine, socotind dacă îmi spunea lucruri pe care le știam deja.

— Și mama ta s-a recăsătorit cu un englez, am continuat eu.

— Da. Casa și pământul acestea au fost ale lui. Mama și cu mine am devenit moșieri.

Tonul lui era ironic.

— Îmi petreceam majoritatea zilelor privind pe fereastra camerei în care dormi tu acum. Nu mă puteam juca sau alerga pe afară. Tușeam și șuieram și, de câteva ori, am rămas chiar fără respirație.

— Astm? am întrebat, fără băgare de seamă.

— Da, a răspuns surprins. Cum ai știut? Nu este un termen prea cunoscut. Doctorii mei au spus că aveam spasme bronhiale, dar eu am găsit un articol într-o publicație de medicină din 1892 care folosea termenul. Vine din grecescul *aazein*, care înseamnă a gâfâi sau a respira cu gura deschisă.

Nu am comentat. Am așteptat, sperând că Thomas avea să continue.

— Am crezut că dacă învățam suficient, puteam să mă vindec singur, din moment ce nimeni nu reușea să îmi vină în ajutor. Visam să alerg pe drum fără să mă mai opresc. Visam să joc *hurling* sau să mă iau la trântă. Visam la un corp care să nu obosească înainte să obosesc eu. Mamei îi era teamă să mă trimită la școală, dar nu mi-a stat în cale și nici nu mi-a dictat ce să citesc sau să studiez. Ba chiar l-a rugat pe doctorul Mostyn să îmi dea voie să îi răsfoiesc

cărţile de anatomie când a observat că eram interesată de ele. Le-am citit şi recitit. Şi, uneori, doctorul venea şi stătea cu mine, răspunzându-mi la întrebări. Tatăl meu vitreg a angajat un meditator şi acela mi-a făcut pe plac. Trimitea după reviste medicale şi, printre schiţe şi poveştile cu Wolfe Tone şi Robert Emmet, am devenit un mic expert în ale medicinei.

— Nu mai eşti bolnav.

— Nu. Îmi place să cred că m-am vindecat singur cu doze regulate de cafea neagră, care mi-a uşurat imens simptomele. Dar în afară de a sta departe de lucrurile care păreau să îmi înrăutăţească starea, precum fânul, unele plante sau fumul de ţigară, cred că pur şi simplu a dispărut cu vârsta. Până să împlinesc cincisprezece ani, starea mea de sănătate a devenit suficient de bună ca să stau în internatul Colegiului St. Peter's, în Wexford. Şi ştii restul poveştii.

Nu o cunoşteam. Dar am tăcut, împachetând cartea lui Eoin în hârtie maro şi încercând să o leg cu un fir lung de sfoară.

— Ce părere ai avut despre anunţul părintelui Darby din dimineaţa asta? a întrebat Thomas, pe un ton perfect măsurat.

Ştiam că nu se refera la anunţul care făcuse fiecare cap şi gât din biserică să se întoarcă spre mine. Îmi ţinusem ochii în poală pe când părintele Darby îmi ura bun venit acasă, aşa cum îl rugase Thomas să facă. Eoin se foise şi începuse să facă cu mâna, bucurându-se de atenţia pe care o primeam, iar Brigid, care şedea de cealaltă parte a lui, îl ciupise tare de picior, ca să îl astâmpere. Îi aruncasem o privire de moarte, înfuriată de umflătura urâtă pe care i-o făcuse pe picior. Obrajii copilului se înroşiseră de ruşine; avea dinţii strânşi şi ura mea se transformase în disperare. Brigid suferea. Pe parcursul anunţului, ochii ei nu se îndepărtaseră nicio clipă de vitraliul ce descria scena crucificării, însă disconfortul ei era la fel de mare ca

şi al meu. Se relaxase uşor când părintele Darby trecuse la chestiunile politice şi captase atenţia congregaţiei cu vestea armistiţiului care fusese negociat între nou-formatul Dáil, parlamentul nerecunoscut al Irlandei, şi guvernul britanic.

— Fraţi şi surori, umblă vorba că mâine, 11 iulie, Eamon de Valera, preşedintele Republicii Irlandeze şi al Dáil Éireann, şi Lloyd George, prim-ministrul Angliei, vor semna un armistiţiu între cele două state, punând capăt unor ani lungi de violenţe şi marcând începutul unei perioade de pace şi de negocieri. Să ne rugăm pentru liderii şi pentru compatrioţii noştri, ca liniştea să se păstreze şi ca Irlanda să îşi dobândească, în final, libertatea.

Răsunaseră strigăte şi exclamaţii şi, pentru un moment, părintele Darby tăcuse, lăsând veştile să se aşeze în minţile enoriaşilor săi bucuroşi. Mi-am ridicat privirea la Thomas, rugându-mă să fi uitat ce prezisesem. El mă privea, la rândul lui, cu chipul inexpresiv şi ochii absenţi. M-am uitat în ochii lui pentru o secundă, apoi mi-am îndepărtat privirea, respirând greu, apăsată de regrete. Nu ştiam cum aveam să explic totul.

Nu pomenise nimic despre asta după slujbă. Nu spusese nimic la cină, discutând veştile lejer cu Brigid şi, mai târziu, cu câţiva bărbaţi care se opriseră să vorbească cu el. Dezbătuseră în salon ce însemna, cu adevărat, armistiţiul, despre separare şi despre cum fiecare membru al IRA era o ţintă. Vorbiseră aşa de mult şi de tare, pufăind ţigări, încât Thomas începuse să şuiere şi, în final, sugerase să se mute pe terasa din spatele casei, unde aerul era rece şi proaspăt şi conversaţia lor nu împiedica pe toată lumea să se ducă la culcare. Brigid şi cu mine nu fuseserăm invitate la discuţie şi, în cele din urmă, ajutasem să îl pregătim pe Eoin de somn. Mi-am petrecut mult timp în camera lui, spunându-i poveşti şi recitând din Yeats, până ce copilul a adormit, în final, ascultând *Baile şi Aillinn*, singura poveste de care nu îi păsa.

Când mă strecurasem înapoi în camera mea, ca să termin cartea lui Eoin, bărbații plecaseră și Thomas se afla deja acolo, așezat la biroul meu, așteptându-mă. Și chiar și atunci, discutaserăm trivialități.

Acum, el se uita la mine, ostenit. Degetele lui erau mânjite de cărbune și mirosea a țigările pe care nu le fuma. Expresia de pe chipul lui nu mai era blândă, iar conversația nu mai era ușoară.

— Știu că nu ești Anne a lui Declan, a zis Thomas, încet.

Rămăsei tăcută. Inima mi se cutremură, așteptând să fiu incriminată. Thomas se ridică, înconjură biroul și se opri în fața mea, la o oarecare distanță. Voiam să fiu lângă el. Voiam să mă apropii. Prezența lui îmi dădea fluturi în stomac și îmi făcea sânii să se întărească. Mă făcea să simt lucruri pe care nu le mai simțisem vreodată. Și chiar dacă mă temeam de ce avea să spună, îmi doream să pășesc spre el.

— Știu că nu ești Anne a lui Declan – nu mai ești – pentru că acea Anne nu m-ar privi așa cum mă privești tu.

Rostise ultimele cuvinte așa de simplu, că nu eram singură dacă îl auzisem bine. Privirile noastre se intersectară și rămaseră împletite și eu înghiții, încercând să scap de cârligul care mi se înfipsese în gât. Însă eram la fel de prinsă ca și atunci când mă scosese din lac.

— Și dacă vei continua să te uiți așa la mine, Anne, o să te sărut. Nu știu dacă am încredere în tine. În mare parte a timpului, nici nu știu cine ești. Dar la dracu' dacă îți pot rezista când mă privești așa.

Îl voiam. Voiam să mă sărute, dar Thomas nu se apropie și buzele lui nu se lipiră de ale mele.

— Nu pot să fiu doar Anne? am întrebat, rugătoare.

— Dacă nu ești Anne a lui Declan, atunci cine ești? a șoptit el, de parcă nici nu mă auzise.

Am oftat, lăsându-mi umerii să cadă şi ochii să se îndepărteze.

— Poate că sunt Anne a lui Eoin, am zis simplu.

Întotdeauna fusesem Anne a lui Eoin.

Thomas a dat din cap şi a zâmbit trist.

— Da. Poate că eşti. În cele din urmă.

— Ai fost îndrăgostit... de... mine, Thomas? am îndrăznit să întreb, deodată curajoasă.

Neruşinarea mea mă făcu să tresar, dar trebuia să aflu ce simţise pentru soţia lui Declan. Sprâncenele lui se ridicară, uşor surprins, şi se îndepărtă şi mai mult de mine, iar eu simţii pierderea pe când îmi umpleam plămânii de uşurare.

— Nu. Nu am fost. Tu ai fost a lui Declan. Întotdeauna, a spus Thomas. Şi eu l-am iubit pe Declan.

— Şi dacă nu aş fi fost... a lui Declan... ai fi vrut... să fiu a ta? am insistat, încercând să nu greşesc şi să folosesc persoana greşită.

Thomas a clătinat din cap pe când vorbea, aproape negând cuvintele pe măsură ce le rostea.

— Erai sălbatică. Ardeai aşa de puternic, că niciunul dintre noi nu putea sta departe, doar ca să fim mângâiaţi de căldura ta. Şi erai – eşti – aşa de frumoasă. Dar nu. Nu mi-am dorit să fiu mistuit de tine. Nu mi-am dorit să ard.

Nu ştiam ce să simt, uşurare sau disperare. Nu voiam ca Thomas să o iubească pe ea, dar voiam să ţină la mine. Iar cele două lucruri erau, brusc, strâns legate.

— Declan putea suporta dogoarea, a continuat Thomas. O iubea. Te iubea pe tine. Aşa de mult. Ai aprins un foc în el şi întotdeauna am crezut că simţeai la fel pentru el.

Ar fi fost greşit să nu îi iau apărarea străbunicii mele. Nu îl puteam lăsa pe Thomas să se îndoiască de ea, nici măcar ca să mă salvez.

— Sunt sigură că l-a iubit. Sunt sigură că Anne Finnegan Gallagher a simțit la fel, am zis, cu capul plecat.

Thomas a rămas tăcut, dar îi simțeam tulburarea, deși refuzam să îi întâlnesc privirea.

— Nu înțeleg. Vorbești de parcă ați fi două persoane diferite, a insistat el.

— Suntem, am zis gâtuită, zbătându-mă să îmi păstrez calmul.

Thomas a făcut un pas și apoi un altul, apropiindu-se suficient ca să îmi ridice bărbia și să îmi cerceteze ochii. Degetele lui erau moi pe fața mea. I-am văzut emoțiile – durere, pierdere, teamă, nesiguranță – reflectate în privire.

— Niciunul dintre noi nu mai este exact aceeași persoană, Anne. În unele zile, abia mă recunosc în oglindă. Nu chipul mi s-a schimbat, ci felul în care văd lumea. Am fost martorul unor lucruri care m-au schimbat pentru totdeauna. Am făcut lucruri care mi-au distorsionat perspectiva. Am depășit limite și am încercat să le regăsesc, doar ca să descopăr că toate limitele mele au dispărut. Și fără ele, totul este o mare de incertitudine.

Vocea lui era așa de mâhnită, cuvintele lui așa de grele, că nu putui decât să îl privesc la rândul meu, mișcată până la lacrimi și redusă la tăcere de tristețea lui.

— Dar când te privesc, încă o văd pe Anne, a șoptit el. Conturul tău e limpede și curat. Chipurile celor din jurul tău sunt șterse și fade – sunt așa de mulți ani –, dar pe tine... pe tine te văd clar.

— Nu sunt ea, Thomas, am zis, vrând să mă creadă și neîndrăznind să îl fac să înțeleagă. În acest moment, aproape că îmi doresc să fi fost. Dar nu sunt acea Anne.

— Nu. Ai dreptate. Te-ai schimbat. Nu îmi mai arzi ochii așa cum o făceai odată. Acum, nu mai trebuie să îmi iau privirea de la tine.

Respirația mi s-a oprit în gât auzindu-i mărturisirea – sunetul ei ricoșă între noi –, iar el se înclină, eliberând-o

şi atingându-mi gura cu gura lui. Buzele lui erau aşa de moi şi de timide; dispărură înainte să le pot întâmpina. Îl urmai, tânjind să le chem înapoi, iar Thomas ezită, cu fruntea lipită de a mea, cu mâinile pe umerii mei, lăsându-mi respiraţia chinuită să îl invite înainte de a o accepta şi de a-i răspunde. Mâinile lui lunecară spre spatele meu pe când gura lui coborî şi rămase deasupra gurii mele, dându-mi voie să simt căldura şi apăsarea sărutului său aşa de real, de prezent şi de imposibil.

Gurile noastre se mişcară într-un nimb de mângâieri frenetice, o atingere şi o lunecare, o împunsătură şi o pauză, bucurându-se sub greutatea buzelor noastre. Iar şi iar, unindu-se şi convingându-se, chemându-se şi despărţindu-se până ce bătăile inimii mele îmi trecură în gură şi se cutremurară în stomac. *Vreau, vreau, vreau*, gâfâia inima. *Mai mult, mai mult, mai mult*, vuia ea. Dulăul lui Culann, lătrând un avertisment la poartă. Ne-am retras amândoi, cu respiraţia tăiată şi uimiţi, cu ochii mari, mâinile întrepătrunse şi buzele desfăcute.

Ne-am privit, pur şi simplu, pentru un moment, despărţiţi de câţiva centimetri, cu trupurile tensionate şi urlând pe dinăuntru. Şi apoi, distanţa s-a făcut mai mare şi ne-am dat drumul unul celuilalt. Bubuitul din pieptul meu şi vuietul sângelui din vine se stingeau.

— Noapte bună, contesă, a şoptit Thomas.

— Noapte bună, Setanta, am zis, iar un zâmbet i-a şters buzele pe când s-a întors, ieşind din cameră.

Eram pe cale să adorm când mi-am dat seama că Thomas nu îmi mai ceruse nicio explicaţie legată de armistiţiu.

În decursul următoarelor câteva săptămâni, am umblat într-un soi de ceaţă, navigând într-o realitate şi o existenţă care erau atât ilogice, cât şi absolut incontestabile.

Nu mă mai întrebam ce mi se întâmplase – ce mi s-ar întâmpla – și acceptam fiecare zi la rând. Când avem coșmaruri groaznice, o parte din inconștientul nostru ne asigură că odată treji vom reveni la realitatea ce alungă visul. Dar acesta nu era un coșmar. Devenise un sanctuar drag. Și deși o voce îmi șoptea încă, încăpățânată, că aveam să mă trezesc, nu îmi mai păsa dacă dormeam. Îmi acceptasem situația cu imaginația unui copil, pierdută într-o lume pe care o creasem și temându-mă că povestea avea să se termine și că urma să mă întorc la viața mea de dinainte, în care Eoin și Irlanda și Thomas Smith nu mai existau. Thomas nu mă mai sărutase și eu nu îi dădusem de înțeles că îmi doream să o facă. Stabilisem un punct pe care nu eram încă gata să îl explorăm. Declan murise, Anne murise. Cel puțin Anne care credea el că fusesem. Dar Thomas era încă prizonierul amintirilor lor și al viitorului cu mine, iar eu pendulam între un viitor care îmi era trecut și un trecut care mi-ar fi putut deveni viitor. Așa că pornisem pe o traiectorie din ce în ce mai îngustă de descoperiri, discutând totul și nimic, nimicuri despre atunci și acum. Eu îi puneam întrebări și el îmi răspundea liber. El mă întreba diverse lucruri, la rândul lui, în timp ce eu încercam să nu mint. Eram fericită într-un fel care nu avea nicio noimă, mulțumită într-un fel care mă făcea să mă îndoiesc de propria mea sănătate mintală și înconjurată de oameni care mă făceau să fiu bucuroasă că trăiam, dacă eram în viață.

Thomas mă lua cu el o dată sau de două ori pe săptămână sau când credea că ar fi avut nevoie de un ajutor și încercam din răsputeri să i-l ofer. Fusesem crescută de un medic; știam să acord primul ajutor și nu tindeam să intru în panică sau să leșin văzând sânge, și acestea erau singurele lucruri la care mă pricepeam. Dar Thomas părea să creadă că era suficient. Când putea, mă lăsa acasă să îmi petrec timpul cu Eoin, care avea să înceapă școala în toamnă. Eoin îmi prezentase toate animalele de la Garvagh Glebe și îmi spusese numele lor – porcii, găinile, oile și iapa frumoasă, cafenie, care aștepta să fete un mânz.

Începuserăm să facem plimbări lungi pe ţărm şi pe drumul de ţară, pe dealurile înverzite şi pe pereţii joşi de stâncă. Cutreieram câmpiile din Leitrim, cu Eoin flecărind lângă mine. Irlanda era cenuşie şi verde, traversată de câmpurile galbene de grozamă, care creştea sălbatică pe dealuri şi în văi, şi îmi doream să o cunosc intim.

Uneori, venea şi Brigid. La început pentru că se temea că aveam să dispar cu Eoin şi apoi pentru că părea să îi placă plimbarea. Începuse să se deschidă faţă de mine, doar într-o foarte mică măsură, şi uneori putea fi păcălită să vorbească despre vremurile când fusese o fetişcană în Kiltyclogher, în nordul districtului Leitrim, lăsându-mă să aflu frânturi din viaţa ei. Părea să o surprindă faptul că o ascultam cu atâta atenţie, că îmi doream să îi aud poveştile, că voiam să o cunosc. Astfel, am descoperit că avea doi fii şi o fiică, cu toţii mai în vârstă decât Declan, şi o fată care murise de mică şi era îngropată în cimitirul din Ballinagar. Nu văzusem piatra funerară şi mă întrebam dacă mormântul copilei era doar un dreptunghi acoperit de iarbă, cu o piatră grea care îi marca ultimul loc de odihnă.

Fiica ei cea mai mare trăia în America, în New Haven, Connecticut. Se numea Mary şi se căsătorise cu un bărbat pe nume John Bannon. Aveau trei copii, nepoţi pe care Brigid nu îi văzuse niciodată, veri despre care Eoin nu îmi pomenise niciodată nimic. Cei doi fii ai lui Brigid nu erau căsătoriţi. Unul dintre ei, Ben, era conductor de tren în Dublin şi celălalt, Liam, lucra la docurile din Sligo. De când mă aflam la Garvagh Glebe, niciunul dintre ei nu venise în vizită. O ascultam pe Brigid înşirând noutăţi despre fiecare dintre copiii ei şi eu mă agăţam de acele cuvinte, încercând să reţin lucrurile pe care ar fi trebuit să le ştiu, detalii pe care Anne le-ar fi cunoscut şi încercând din răsputeri să ghicesc restul.

— Eşti bună cu ea, cu Brigid, a remarcat Thomas într-o zi, când ne întorseserăm din plimbarea noastră,

găsindu-l deja acasă. Ea nu a fost niciodată prea amabilă cu tine.

Poate că diferența dintre „adevărata" Anne Gallagher și mine era că Brigid fusese soacra ei, pe când, pentru mine, ea era stră-străbunica mea. Sângele lui Brigid îmi curgea prin vene. Era o parte din mine – doar ADN-ul meu ar fi putut ști cât de mult îi aparțineam, dar ea era a mea și eu eram a ei. Voiam să o cunosc. Era posibil ca prima Anne să nu fi simțit la fel.

La mijlocul lui august, Thomas a plecat la Dublin pentru câteva zile. Voia să ne ia pe mine și pe Eoin cu el, dar în cele din urmă s-a răzgândit. Părea ezitant și neliniștit de plecare, dar m-a făcut să promit, pe când își îndesa geanta și o mică valiză pe bancheta din spate a automobilului său, Model T, că avea să mă găsească la Garvagh Glebe când se întorcea.

— Nu pleca, Anne, a zis el, cu pălăria în mâini și teamă în ochi. Promite-mi că vei rămâne aproape. Promite-mi, ca să pot face ce am de făcut la Dublin fără să mă gândesc zi și noapte la ce se întâmplă aici.

Dădusem din cap, doar ușor speriată. Dacă nu plecasem încă acasă, mă îndoiam că aveam să o mai fac vreodată. Poate că Thomas a văzut umbra de teamă, oricât ar fi fost de slabă, căci a inspirat adânc și a rămas așa, stând pe gânduri, înainte de a ofta învins.

— Nu plec, a zis el. O să mai aștept puțin.

— Thomas, du-te. Voi fi aici când te întorci. Îți promit.

S-a uitat pentru un moment la gura mea, de parcă ar fi vrut să o sărute, să o guste și să îi testeze adevărul, dar Eoin a ieșit în fugă din casă și s-a aruncat în brațele lui Thomas, cerându-i afecțiunea și un cadou din Dublin, dacă promitea să fie bun în timp ce Thomas era plecat. Thomas l-a ridicat ușor și l-a strâns în brațe înainte să obțină propriile lui promisiuni de la copil.

— O să îţi aduc un cadou dacă o asculţi pe bunica şi dacă ai grijă de mama ta. Şi dacă nu o laşi să se apropie de lac, i-a zis lui Eoin, ridicându-şi ochii albaştri la mine, pe când îl lăsa pe băiat din braţe.

Inima mi s-a strâns şi o amintire mi-a revenit în minte, aducând cu ea un sentiment ciudat de déjà vu şi un vers ce mi-a răsunat în urechi.

— La apă nu veni, iubito, iar lacul vrea a mi te răpi, am şoptit, iar Thomas şi-a înclinat capul.

— Ce? a întrebat el.

— Nimic. Este ceva ce am citit odată.

— De ce nu are voie mama să meargă lângă lac? a întrebat Eoin, nedumerit. Ne ducem acolo tot timpul. Ne plimbăm pe mal şi aruncăm cu pietre. Mama m-a învăţat cum să fac.

Demult, Eoin mă învăţase pe mine cum să arunc pietre în apă. Un alt cerc ce se repeta la infinit. Thomas s-a încruntat. Ignorând întrebarea lui Eoin, a oftat iar, de parcă raţiunea şi instinctele lui porniseră la război.

— Du-te, Thomas. Totul va fi bine cât timp eşti plecat, am zis ferm.

22 august 1921

Am condus spre Dublin cu ambele mâini pe volan şi cu inima zbătându-mi-se în gât. Luasem prea puţin legătura cu Mick de la întoarcerea lui de Valera şi de când Lord French fusese înlocuit din funcţia de guvernator general. Nu prea îi eram de mare ajutor lui Mick. Nu eram decât o ureche care să îl asculte. Un prieten. Un sprijin financiar şi un păstrător al secretelor lui, care făcea ce putea, unde putea. Şi totuşi, trecuse prea mult timp şi, în ciuda armistiţiului, eram îngrijorat.

I-am întâlnit pe Mick şi pe Joe O'Reilly, asistentul personal al lui Mick, la Devlin's Pub. Erau în partea din spate a camerei, care îi fusese oferită lui Mick pe post de birou. Uşa fusese lăsată întredeschisă, ca să poată vedea dacă era ceva în neregulă. Ieşirea din spate oferea posibilitatea unei evadări rapide. Mick îşi petrecea mai mult timp la Devlin's decât în propriul lui apartament. Arareori stătea într-un loc mai mult timp, şi dacă n-ar fi fost loialitatea oamenilor de rând, care ştiau exact cine era el şi nu ar fi suflat niciodată vreo vorbă în ciuda recompensei oferite pentru capturarea lui, Mick ar fi fost prins de mult. Reputaţia lui crescuse la cote epice şi mă temeam că o mare parte din fricţiunile ce existau între Mick şi preşedintele Dáil erau cauzate de popularitatea lui. M-am alarmat când mi-a spus că Dev (de Valera) se gândea să îl trimită în America pentru a-l „scoate din luptă".

Nu mi-a venit să-mi cred urechilor. Mick este lupta şi i-am spus asta. Fără el, rebeliunea noastră irlandeză se rezumă la simboluri şi la o suferinţă fără rost – la fel ca fiecare revoluţie irlandeză petrecută în ultimele sute de ani.

Joe O'Reilly a fost de acord cu mine şi m-am întrebat pentru prima dată ce vârstă avea. Era tânăr. Trebuie să fi fost mai tânăr decât mine. Dar omul era slab mort. Şi Mick la fel. Stomacul îi dăduse de furcă; durerea era intensă şi am bănuit că este vorba de ulcer, aşa că l-am făcut să îmi promită că va avea grijă ce mănâncă.

— Dev nu o să mă trimită la plimbare – nimeni nu o să fie de acord. Dar s-ar putea să mă trimită la Londra, Doc. Spune în sus şi-n jos că vrea să negociez termenii armistiţiului, a zis Mick.

I-am spus că părea să fie o veste bună, până ce mi-a zis că de Valera dorea să rămână în Dublin.

Mick a zis:

— Discută cu Lloyd George despre armistiţiu de luni întregi, totuşi vrea să se dea la o parte când e timpul să negociem un tratat? Dev nu e prost. E viclean. Face pe păpuşarul.

— Deci tu eşti ţapul ispăşitor.

Nu era dificil de ajuns la această concluzie.

— Da. Vrea ca eu să încasez lovitura atunci când planul va da greş. Nu vom obţine tot ce dorim. S-ar putea chiar să nu obţinem nimic. Şi mai mult ca sigur că nu vom aveam o Republică Irlandeză fără separarea nordului de sud. Dev ştie asta. Ştie că Anglia are puterea de a ne zdruncina într-un conflict direct. Noi avem trei ori poate patru mii de soldaţi. Asta-i tot. El nu ştie nimic despre strategia noastră.

Mick şi-a înfipt, agitat, călcâiele în podea. Nu puteam decât să ascult pe când păşea şi vorbea despre temerile lui.

— Am luptat murdar şi am luptat curat. Ne-am bazat pe poporul irlandez să ne ascundă, să ne adăpostească, să ne hrănească şi să tacă. Şi au făcut întocmai. La dracu', au făcut exact aşa! Chiar şi când s-au ars ferme în Cork, anul trecut, şi s-au incendiat

magazine în toate districtele. Când au fost represaliile în Sligo şi Auxiliarii au împuşcat preoţi în cap pentru că au refuzat să arate enoriaşii cu degetul. Când tineri care nu avut nimic de-a face cu Duminica Sângeroasă au fost torturaţi şi spânzuraţi pentru că cineva trebuia să plătească, nimeni nu a vorbit, nimeni nu a trădat.

Mick s-a prăbuşit pe scaun şi a băut din berea din faţa lui, ştergându-şi gura înainte de a continua.

— Tot ce vrem – ce am vrut secole întregi – este ca ei să plece. Să ne lase să ne guvernăm singuri. Lloyd George ştie că dacă declară război irlandezilor, acest lucru nu va fi văzut prea bine în lume. Biserica Catolică a condamnat public tacticile Marii Britanii. L-au implorat pe George să ia în considerare soluţia irlandeză. S-a amestecat chiar şi America. Iar acesta este elementul nostru de bază. Dar nu putem continua aşa. Irlanda nu mai poate continua aşa.

Irlanda nu mai poate, iar Mick nu mai poate nici el. Nici Joe O'Reilly. Ceva trebuie să se schimbe.

— Te duci? l-am întrebat pe Mick, în vreme ce dădea din cap.

— Nu am de ales. Voi face tot ce pot. Orice ar însemna asta. Nu sunt politician.

— Slavă Domnului, a zis Joe O'Reilly, bătându-l pe spate.

— Sper că Dev nu te trimite singur. Ştii că Lloyd George va avea o echipă de avocaţi şi de negociatori, am zis, îngrijorat.

— Vrea să îl trimită şi pe Arthur. Locul lui este acolo şi ne va reprezenta aşa cum se cuvine. Sunt sigur că vor mai fi şi alţii.

— Voi veni şi eu. La Londra. Dacă ai nevoie de mine, am zis. Nu îmi vor permite să stau la masa negocierilor, dar poţi vorbi cu mine dacă ai nevoie.

Mick a dat din cap şi a oftat greu, de parcă discuţia îl ajutase deja. Avea privirea mai limpede, era

mai puțin agitat. Și a zâmbit deodată; buzele lui rotite strengărește m-au tulburat imediat.

— Am auzit de la spionii mei că în casa ta ar locui o femeie, Doc. O femeie frumoasă despre care nu ai pomenit nimic în scrisori. Ea este motivul pentru care nu ai mai călcat în Dublin așa de multă vreme? Oare mărețul Thomas Smith a fost, în sfârșit, lovit de săgeata iubirii?

Când i-am spus că era vorba despre Anne – Anne a lui Declan –, a căscat gura și a rămas mut o lungă perioadă. Joe nu îi cunoscuse pe Declan sau pe Anne și și-a sorbit berea și a rămas tăcut, așteptând să explic, deși probabil că se bucura de liniște. Nu cred că Joe sau Mick luau vreodată pauze prea lungi. Joe mergea cu bicicleta prin tot Dublinul, distribuind mesajele lui Mick și ținând operațiunea în mișcare.

— A fost în viață în tot timpul ăsta... și nu a trimis niciodată vorbă? a șoptit Mick.

I-am povestit că o găsisem în lac, împușcată, și că mă privise ca pe un străin.

— Oh, Tommy. Ai grijă, prietene. Ai mare, mare grijă. Sunt unele lucruri la mijloc pe care nu le poți înțelege. Spionii sunt de toate formele și mărimile. Nu știi pe unde a umblat sau cine i-a sucit mințile. Nu-mi place deloc ce îmi spui.

Am dat din cap fără să zic vreun cuvânt. Știam că are dreptate. Îmi spun și singur exact aceleași lucruri, din clipa în care am scos-o din lac. Nu i-am mărturisit lui Mick că Anne știa despre armistițiu înainte de a se întâmpla. Nu i-am spus nici că sunt deja îndrăgostit de ea.

T.S.

13

TRIUMFUL EI

Am făcut voia dragonului până la tine,
Căci credeam că iubirea-i
Improvizaţie ori joc serios.
Şi-apoi, în arenă ai intrat.
Am râs, nebun, dar ai învins
Rupând lanţurile ce gleznele-mi încercuiau.

W.B. Yeats

Îi promisesem lui Thomas că totul avea să fie în regulă cât timp era plecat, dar fusese o promisiune pe care am fost incapabilă să o ţin. Două zile mai târziu, mult după ce casa se cufundase în linişte şi noaptea prinsese contur, Maeve, îmbrăcată în cămaşa de noapte şi un şal, m-a trezit cu şoaptele ei agitate.

— Domnişoara Anne, treziţi-vă! E necaz mare în hambar. Doctorul Smith nu este aici şi ştiu că îl ajutaţi câteodată. Avem nevoie de bandaje şi de medicamente. Tata zice că s-ar putea să avem nevoie şi de whisky.

M-am dat jos din pat şi mi-am pus halatul albastru pe care Beatrice îl alesese pentru mine şi pe care Thomas îl cumpărase în ciuda voinţei mele, şi am dat fuga în cabinetul lui Thomas, umplând braţele lui Maeve cu bandaje şi orice altceva părea folositor înainte de a deschide cabinetul cu băutură şi a lua trei sticle de whisky irlandez, trăgând o duşcă pentru curaj.

Nu am permis gândurilor să rătăcească la ce mă aştepta în hambar sau să mă întreb dacă aş fi putut face ceva. În schimb, am ieşit iute pe uşa din spate, am traversat veranda şi am alergat prin ploaia zdravănă care începuse să cadă la ceva timp după ce mersesem la culcare.

Grajdurile şi hambarul mare erau despărţite de casă de o peluză largă mărginită de copaci şi iarba era rece şi udă pe picioarele mele goale. Un felinar lucea printre copaci, chemându-ne, şi Maeve a luat-o la fugă înainte, târând în urma ei bandajele care nu aveau să îi mai fie de mare ajutor dacă se udau.

Un tânăr leşinat şi ud leoarcă zăcea pe podeaua hambarului, înconjurat de câţiva bărbaţi, nu cu mult mai în vârstă sau uscaţi. Unul dintre ei ţinea un felinar deasupra celui rănit, iar când am intrat, în spatele lui Maeve, toţi ochii şi armele s-au ridicat.

— Doctorul este încă la Dublin, tată. Doar domnişoara Anne ne poate ajuta.

Fata părea speriată, ca şi cum se temea că făcuse o prostie. Am trecut în fugă pe lângă ea spre locul în care tatăl ei încerca din răsputeri să absoarbă cu o cămaşă sângele ce curgea din capul tânărului , rugându-se de Fecioara Maria să îi salveze fiul.

— Ce s-a întâmplat? am zis, autoritară, lăsându-mă pe vine lângă băiat.

— Capul lui. Ochiul lui Robbie s-a dus, s-a bâlbâit Daniel O'Toole.

— Un glonţ, doamnă. Băiatul a fost împuşcat, a zis unul dintre bărbaţii care stăteau în cerc în jurul nostru.

— Dă-mi voie să văd, domnule O'Toole, am zis.

Omul a dat la o parte cămaşa murdară. Ochiul drept al lui Robbie era o gaură plină de sânge. În mod miraculos, băiatul a gemut când i-am întors capul spre lumină; era în viaţă. O altă gaură, neagră şi neregulată, se deschidea lângă tâmplă, la doar câţiva centimetri de orbita oculară, de parcă

glonţul zburase pe lângă ochiul lui la un unghi ciudat şi îi muşcase o părticică din cap. Nu ştiam prea multe despre rănile craniene sau despre creier ca să ghicesc cât de gravă era situaţia, însă părea să fie un lucru bun că glonţul ieşise. Ştiam că nu puteam face altceva decât să încerc să opresc sângerarea şi să îl ţin în viaţă până la sosirea lui Thomas. I-am strigat lui Maeve să îmi aducă bandajele şi am apăsat un pătrat gros din pansament pe ochiul lui Robbie şi un altul pe rana produsă de ieşirea glonţului. Tatăl lui a ţinut pansamentul la loc atunci când eu am început să leg capul băiatului cât de bine îndrăzneam, înfăşurând o altă secţiune lată de tifon peste pansament, până ce tot capul lui, de la ochi în sus, fu legat bine.

— Avem nevoie de pături, Maeve. Ştii unde să le găseşti, i-am comandat.

Maeve a dat din cap şi a ieşit pe uşă într-o clipită, alergând deja spre casă înainte să termin de vorbit.

— Să încercăm să îl ducem în casă, doamnă? a întrebat Daniel O'Toole. Unde îl poate îngriji maică-sa?

— Cu cât îl mişcăm mai puţin, cu atât mai bine, domnule O'Toole. Trebuie să stea la căldură şi trebuie să oprim sângerarea. Asta-i tot ce putem face până se întoarce doctorul, am răspuns.

— Cum rămâne cu armele? a şoptit cineva, amintindu-mi de restul oamenilor care se uitau la mine.

— Despre câte arme este vorba? am întrebat.

— E mai bine dacă nu ştii, a zis un bărbat ascuns în umbră şi am dat din cap.

— Le putem ascunde sub podea. Vă arăt, a propus Daniel O'Toole, incapabil să îmi întâlnească privirea.

— Cred că avem Tans pe urmele noastre. Erau pe tot malul. Nu am putut ajunge la grote fără să îi conducem direct la depozit.

— Tacă-ţi fleanca, Paddy, a răbufnit cineva.

— Cum a fost împuşcat Robbie? am întrebat, cu glasul egal şi mâinile tremurânde.

— Unul dintre soldaţi a început să tragă printre copaci, ca să ne sperie. Robbie nici măcar nu a ţipat. A continuat să alerge până ce am fost cu toţii înăuntru.

Maeve s-a întors. Avea braţele pline de pături, dar pălise.

— Domnişoară Anne, vin nişte Tans pe drum. Sunt două camionete. Doamna Gallagher şi Eoin sunt treji. Şi sunt speriaţi. Eoin întreabă de dumneata.

— Dacă vin aici şi îl văd pe Robbie, o să îşi dea seama. Chiar dacă ascundem armele în porumbar şi ne împrăştiem, o să ştie. O să întoarcă locul ăsta cu fundul în sus şi poate o să îi dea foc şi o să îl salte pe Robbie, a zis omul care ţinea felinarul.

— Duceţi-l pe Robbie în camera cu echipamentul pentru cai, am zis. Este un pat acolo. Daţi-i restul de whisky şi lăsaţi sticla pe podea, lângă pat. Apoi acoperiţi-l bine. Acoperiţi-i şi capul şi lăsaţi partea de jos a feţei liberă, ca şi cum ar fi adormit cu perna peste cap. Domnule O'Toole, luaţi iapa însărcinată. Culcaţi-o şi agitaţi-vă pe lângă ea ca şi cum ar sta să fete. Restul, ascundeţi armele, ascundeţi-vă. O să încerc să îi ţin departe cât de mult pot. Maeve, vino cu mine, am zis şi am pornit înapoi, peste peluză, cu fata pe urmele mele.

Am intrat în fugă în casă, scoţându-mi iute halatul însângerat şi cămaşa de noapte de sub el, îndesându-le sub pat şi îmbrăcând rochia pe care o purtasem cu zi în urmă, oprindu-mă să mă parfumez şi să îmi netezesc coada ce se desfăcuse.

— Domnişoară, aveţi sânge pe faţă şi pe mâini! a strigat Maeve când am ieşit în hol şi m-am repezit la chiuveta de la bucătărie, frecându-mi mâinile şi faţa în timp ce un bubuit a răsunat cu ecou prin casă.

Soldaţii erau la uşă.

— Du-te la Brigid și la Eoin. Spune-le să rămână la etaj. Stai cu ei, Maeve. O să fiu în regulă.

Fata a încuviințat și a plecat pe dată, urcând în liniște scara uriașă în vreme ce eu mă îndreptam spre ușă. Eram un personaj în propria mea poveste. Capul îmi zumzăia de planuri și de scenarii posibile înainte să deschid ușa, fluturând din mână și întâmpinându-i pe bărbații cu chipuri de piatră ce stăteau în ploaie, precum Scarlett O'Hara întreținându-se cu peținorii ei.

— Oh, Doamne! am zis, renunțând la accentul irlandez pe care îl purtasem ca pe o armură de când mă trezisem la Garvagh Glebe. M-ați speriat! Este o vreme groaznică. Tocmai ce am fost și eu afară. În hambar. Avem o iapă care fată. Drăguța noastră suferă groaznic. A trebuit să stau o vreme cu ea. Sunteți vreunul priceput? am zis râzând, ca și cum tocmai făcusem o glumă. La creșterea animalelor, desigur, am continuat eu să trăncănesc, lăsând ploaia să îmi ude partea din față a rochiei și să îmi înmoaie buclele din jurul feței înainte de a mă trage înapoi și a-mi da brațul într-o parte, invitându-i să intre.

— Ce pot face pentru voi? Mi-e teamă că doctorul este plecat. Sper că nu aveți nevoie de îngrijiri medicale.

— O să trebuiască să cercetăm casa, doamnă. Și moșia, a zis șeful, deși rămase pe loc,

Omul purta o beretă scoțiană și cizme înalte și mi-am amintit ce spusese Thomas despre Auxiliari. Ei nu răspundeau în fața nimănui.

— Bine, am spus, încruntându-mă. Dar pentru ce?

— Avem motive să credem că în pădurea din jurul casei ăsteia se ascund contrabandiști de arme.

— Oh, Doamne, am zis iar – și teama din vocea mea era foarte reală. Păi, puteți cu siguranță să cercetați casa, căpitane. Pot să-ți spun căpitane?

M-am dat la o parte din calea lui.

— Plouă groaznic şi tocmai ce am fost în hambar. Nu am văzut pe nimeni. Iar dacă vă duceţi cu găligie acolo, iapa noastră probabil că va pierde mânzul. Pot să conduc pe câţiva dintre voi ca să trageţi cu ochiul şi să nu o supărăm?

— Cine mai este în casă, doamnă? a întrebat Auxiliarul, ignorându-mi cererea.

— În numele Domnului, căpitane! am insistat, bătând din picior. Sunt udă leoarcă.

Privirea omului a coborât la pieptul meu şi s-a ridicat iar.

— Vă rog, intraţi dacă asta vreţi.

Căpitanul – nu refuzase rangul pe care i-l atribuisem – a lătrat câteva ordine şi şase soldaţi au încercuit casa, aşteptând ordine, iar restul au fost chemaţi să intre cu el. Erau zece bărbaţi în total şi patru dintre ei au păşit cu nerăbdare în hol şi m-au lăsat să închid uşa în spatele lor.

— Pot să vă iau paltoanele şi pălăriile, domnilor? am întrebat, ştiind că nu aveau să accepte.

— Câţi oameni sunt în casă, doamnă? a întrebat iar căpitanul, aruncându-şi ochii spre scară.

O lampă ce ardea pe coridorul de la etaj şi cea lăsată aprinsă în bucătărie erau singurele două lumini din casă. Am aprins candelabrul de deasupra şi bărbaţii au fost scăldaţi în lumină.

— Fiul meu – are şase ani şi doarme, aşa că vă rog să vă faceţi datoria în linişte –, soacra mea şi o fată în casă. Doctorul este plecat la Dublin. Administratorul nostru se află în hambar, cu iapa. Probabil că tot acolo este şi fiul lui, deşi s-ar putea să fi cedat şi să se fi dus la culcare.

— Erau acolo când aţi plecat?

— Da, căpitane. Dar i-am lăsat cu o sticlă de whisky, aşa că nu au fost prea amărâţi să vegheze iapa, am răspuns, zâmbind conspirativ.

— Sunteţi americancă, doamnă? a întrebat unul dintre bărbaţi şi mi-am dat seama că îl văzusem în Sligo.

Era unul dintre cei care spărseseră vitrina magazinului Lyons.

— Da. Mi-e teamă că nu am reuşit să asimilez accentul.

— Nu aţi pierdut nimic, a răspuns bărbatul, iar căpitanul a arătat spre trepte. Barrett, tu şi cu Ross cercetaţi camerele de la etaj. Walters şi cu mine o să căutam aici.

— Aveţi grijă, vă rog, domnilor ofiţeri Barrett şi Ross, i-am rugat eu, mieros. Soacra mea este o femeie foarte ţâfnoasă. N-aş vrea să vă lovească pe vreunul cu vătraiul.

Oamenii au pălit şi ezitară înainte de a urca totuşi treptele. Am rămas nehotărâtă pe loc, neştiind pe care dintre ei ar fi fost mai bine să îi urmez, sperând că Brigid avea să îşi păstreze calmul şi să îl ajute pe Eoin să facă la fel. Nu aveam nicio îndoială că Maeve se descurca.

— Vă pot aduce ceva ca să vă încălziţi – nişte ceai sau brandy, căpitane? am întrebat eu nonşalant.

— Nu, doamnă, a răspuns căpitanul, traversând holul cu paşi mari.

Am rămas cu el, trăncănind prostii, iar el m-a ignorat, cercetându-mi dormitorul, baia şi bucătăria înainte ca bărbatul cu numele de Walters să îl strige.

— Căpitane? Ce zici de asta?

Inima îmi bătea ca o tobă când îl urmam pe căpitan spre partea din spate a casei, acolo unde îl găsirăm pe Walters în cabinetul lui Thomas, holbându-se la dulăpioarele şi sertarele deschise, care fuseseră, în mod clar, răscolite.

— Doamnă?

— Da, căpitane? am zis, inocent.

— Restul casei este într-o orânduială perfectă. Cine a avut nevoie de îngrijiri medicale?

— Iapa, căpitane! am râs. Căutam laudanum. Doctorul îl ascunde de mine. Se teme că îmi place prea mult. Dar tata mi-a zis că dacă pui puţin pe limba unui cal, îl calmează imediat. Aţi încercat vreodată să puneţi laudanum pe limba unui cal, căpitane?

Soldatul m-a privit cu îndoială.

— Îmi dau seama că nu. Este mai uşor de zis decât de făcut.

— Aţi găsit? a întrebat el.

— Nu. Dar am făcut un dezastru, nu-i aşa?

— Cred că trebuie să vedem iapa aceea, doamnă.

— Da, domnule. Daţi-mi voie să îmi pun şalul.

Am traversat casa, respirând pe nas, ca să rămân calmă, zâmbind când cei doi soldaţi coborau treptele. Nu se auzise niciun glas ridicat şi mă rugam ca Eoin să fi dormit în tot acest timp.

Mi-am tras şalul din dulap şi mi-am îndesat picioarele în ghetele vechi ale lui Anne, încheindu-le cât am putut de repede. Nu voiam să îl las pe căpitan singur. Voiam ca ochii lui să vadă imaginea pe care o conturasem deja. Mă rugam doar ca oamenii din hambar şi armele să fi dispărut de mult.

Am mers prin ploaie. Unii dintre cadeţi înconjuraseră perimetrul peluzei şi se uitau printre copaci, alţii rămăseseră în spatele casei. Un felinar licărea dinspre hambar. M-am împiedicat intenţionat, întinzând mâna după căpitan. Omul a încetinit şi eu i-am acceptat braţul zâmbindu-i recunoscătoare.

— Ei bine, ce aventură, nu? am zis. Doctorul va fi uimit când va ajunge acasă. Şi sper că vom avea şi un mânz nou.

— Când se întoarce doctorul, doamnă...?

— Gallagher, am răspuns eu. Mâine sau poimâine. Obişnuia să meargă la Dublin mult mai des când Lord French era guvernator general. Răposatul tată al doctorului

a fost prieten al Lordului French. Îl cunoașteți pe Lord French, căpitane?

— Nu am avut plăcerea, doamnă Gallagher, a replicat căpitanul, deși vocea lui se îmblânzise.

Poate că Thomas nu și-ar fi dorit să împărtășesc acea informație, dar date fiind circumstanțele, o prietenie cu un loialist britanic nu putea decât să îl liniștească pe căpitan.

Când am intrat în hambar, Daniel O'Toole plimba iapa scăldată de năduşeală în cerc, oprindu-se din când în când și șoptindu-i ceva, înainte să pornească iar la pas. Cămașa lui era încă acoperită de sânge și brațul său, descoperit până la cot, era murdar. Omul a tresărit surprins să ne vadă – juca convingător, deși mă îndoiam că teama de pe chipul lui nu era sinceră.

— Cum se simte iapa, domnule O'Toole? am întrebat vesel, de parcă oamenii din jurul meu erau niște simpli musafiri.

Ochii lui Daniel s-au îndreptat imediat spre mine, observând accentul american.

— O plimb un pic, doamnă Gallagher. Uneori ajută.

— Ești plin de sânge, omule, s-a răstit căpitanul.

— Oh, așa este, domnule! a zis domnul O'Toole din toată inima. Pare mai grav decât este de fapt. I s-a rupt apa când am verificat-o. Dar am simțit capul mânzului; chiar așa. Și două copite mici din față.

— Sunteți singur aici, domnule O'Toole? a lătrat căpitanul, în mod clar neinteresat de detaliile dure ale nașterii unui mânz.

— Fiul meu, Robbie, este în pat. Doarme de-acuma. A băut cam mult, chiar așa. Dar e aproape zi, căpitane. Am stat cu iapa toată noaptea.

Căpitanul nu era impresionat și a traversat hambarul, trimițând câțiva soldați să se urce în pătul și un altul să cerceteze camera din spate. Mi-am ținut respirația. Îmi era teamă pentru Robbie. Bandajele lui ne-ar fi putut da de gol.

Dar omul s-a întors câteva minute mai târziu, ştergându-se la gură. În minte mi-a răsărit imaginea unei sticle deschise de whisky, şezând inocent şi la dispoziţia unui soldat obosit şi murat de ploaie.

— Este întocmai cum zice omul, căpitane, a spus el prietenos.

— Doamnă Gallagher, vom cerceta ţărmul şi câmpul în decursul următoarelor ore. V-aş recomanda să vă ţineţi servitorii şi familia înăuntru. O să mă întorc mâine.

— Sunteţi sigur că nu vă pot oferi nimic de băut, căpitane? Mâine îmi sosesc toţi oamenii în casă şi bucătăreasa o să poată pregăti un mic dejun mare pentru dumneata şi pentru oamenii dumitale.

Bărbatul a ezitat şi m-am întrebat dacă nu cumva mersesem prea departe. Cu cât plecau mai repede, cu atât era mai bine.

— Nu, mulţumesc, doamnă.

Căpitanul a oftat. Oamenii lui au început să iasă din hambar şi, chiar înainte de a pleca el însuşi, bărbatul şi-a înclinat capul.

— Domnule O' Toole, aţi mai pomenit vreodată de laudanum dat unei iepe în durerile naşterii?

Daniel s-a încruntat şi inima mi s-a oprit pe loc.

— Nu am avut niciodată la îndemână, căpitane, şi dacă aş fi avut, nu văd ce rău ar fi făcut.

— Hm. Doamna Gallagher pare convinsă că funcţionează.

— Păi, doamna ar trebui să ştie, căpitane. E foarte isteaţă.

Daniel a dat din cap fără a se uita măcar la căpitan. Un râs isteric mă îneca şi l-am însoţit pe căpitan afară din hambar.

Ploaia s-a oprit în zori și soarele a răsărit deasupra fermei Garvagh Glebe de parcă noaptea trecută fusese cufundată în somn pașnic. Robbie O'Toole ne-a speriat pe toți când a ieșit, legănându-se pe picioare, pe peluză, dezorientat și urlând de durere. Picioarele și plămânii îi funcționau bine. L-am făcut dispărut în casă, în camera mea. Mi-era teamă că rana avea să se infecteze, însă nu am îndrăznit să îi scot bandajele ca să verific rana urâtă. Sângerarea se oprise și băiatul nu avea febră, așa că l-am adormit cu același sirop pe care Thomas mi-l dăduse mie și băiatul a căzut într-un somn adânc și, speram eu, liniștit. Bărbații care fuseseră cu Robbie dispăruseră în noapte, iar armele erau ascunde în pivnița aflată direct sub locul în care Daniel se plimbase cu iapa – animalul nu era nici măcar aproape de soroc, ceea ce reprezenta o problemă dacă soldații se întorceau. Dar, momentan, scăpasem de ce fusese mai rău și familia O'Toole, cu excepția lui Robbie, se strânsese în bucătăria din Garvagh Glebe. Maggie, mama trupei, veghea asupra fiului ei cel mai mare și eu încercam din răsputeri să îi țin rudele înăuntru, exact așa cum îmi ceruse căpitanul. Omul s-a întors la apus, raportând că oamenii lui aveau să continue patrularea în zonă. I-am mulțumit de parcă ne țineau pe toți în siguranță și mi-am luat la revedere de la el ca de la un vechi prieten.

Aveam tot felul de întrebări pentru Daniel și știam că și el avea întrebări pentru mine, însă niciunul dintre noi nu a zis nimic, continuându-ne ziua cât am putut de bine, pândind întoarcerea lui Thomas. La apus, Daniel și-a dus copiii acasă, la fel de epuizat ca și mine după noaptea de nesomn, iar Maggie a rămas la Garvagh Glebe ca să îl îngrijească pe Robbie. Brigid m-a încolțit pentru o scurtă vreme, punându-mi o mie de întrebări despre soldați, despre ce voiseră și despre motivul pentru care Robert O'Toole zăcea rănit în patul meu. Nu i-am spus nimic

despre bărbaţii din hambar sau despre armele pe care le ascundeau. Am făcut pe nevinovata şi i-am spus că niciunul dintre noi nu ştia ce se întâmplase. Robbie fusese lovit de un glonţ rătăcit şi aveam grijă de el. Femeia s-a văietat groaznic, blestemându-i pe englezi şi IRA, mormăind despre armistiţii care nu erau armistiţii şi despre doctori care nu erau acasă şi femei cu secrete periculoase. Am ignorat ultima parte şi m-am rugat ca Thomas să se întoarcă mai repede. Dormisem în patul gol din camera lui, care se afla lângă dormitorul lui Eoin, căci fusesem izgonită din al meu.

Thomas s-a întors la primele ore ale dimineţii, la patru zile după ce plecase. Maggie O'Toole îl întâmpinase la intrarea în casă. Scosese bandajele lui Robbie, sterilizase şi irigase rana cât de bine putuse şi o bandajase la loc, spunându-i lui Maggie că Robbie avuse norocul irlandezului. Poate că îşi pierduse un ochi, dar rămăsese în viaţă. Daniel O'Toole sosise la scurt timp după Thomas şi îl pusese pe Thomas la curent cu evenimentele palpitante pe care le ratase. Familia O'Toole uitase să îl informeze pe Thomas că dormeam în patul lui, iar Thomas intrase în cameră şi se întinsese lângă mine, luându-ne pe amândoi prin surprindere.

— Iisuse, Anne! a zis el, cu respiraţia tăiată. Nici nu te-am văzut. Mi s-a părut ciudat că patul este nefăcut, dar m-am gândit că din cauza agitaţiei au uitat de el. Credeam că eşti în camera lui Eoin.

— Cum se simte Robbie? am zis, aşa de uşurată să îl văd, că aş fi putut plânge.

Thomas mi-a spus ce le zisese şi lui Maggie şi lui Daniel, adăugând că dacă rana nu se infecta, atunci avea să se vindece şi tânărul urma să se recupereze.

Am rămas tăcuţi pentru un moment. Gândurile noastre erau grele de viitorul incert.

— Daniel mi-a zis că ai tu ai pus la cale tot planul, a spus Thomas încet. Mi-a spus că Liam şi Robbie şi restul

băieților ar fi fost pierduți fără tine. Ca să nu mai pomenesc de Garvagh Glebe. Soldații au incendiat case și pentru mai puțin de atât, Anne.

— Se pare că sunt o actriță foarte bună, am mormăit eu, jenată și mulțumită de lauda lui.

— Și Daniel a spus același lucru. A mai zis și că ai vorbit ca o doamnă din America.

Thomas a rămas pe gânduri pentru o clipă.

— De ce America?

— Am făcut tot ce mi-a stat în putință ca să îi conving că nu eram o amenințare. Am făcut totul ca să le distrag atenția. Dacă nu eram irlandeză, de ce mi-ar fi păsat mie de IRA? I-am lăsat să intre fără să protestez, am trăncănit ca o fetișcană fără prea multă minte și am inventat totul pe moment. Am băgat-o pe mânecă atunci când au văzut în ce stare se afla cabinetul.

— Laudanumul? a întrebat Thomas și buzele lui au tresăltat.

— Da. Laudanumul. Nici Daniel O'Toole nu este mai prejos decât mine.

— Ce te-a făcut să te gândești la iapă? A fost o găselniță genială. Sângele, minciunile, tot.

— Am... citit... odată o poveste despre o familie din Louisville, Kentucky, de pe la mijlocul anilor 1800, care creștea și vindea cai celor mai avuți oameni din America.

Mințeam iar, dar era o minciună nevinovată. Nu citisem o asemenea carte. Scrisesem una. Thomas s-a uitat la mine. Ochii lui erau grei de oboseală și mă așteptau să continui.

— Exista acolo o scenă în care familia se folosește de nașterea unui mânz ca să distragă atenția autorităților... doar că nu ascundeau arme, ci sclavi. Familia făcea parte din rețeaua de case sigure pentru sclavii fugitivi.

— Uimitor, a șoptit el.

— Cartea era bazată pe o poveste adevărată, am zis.

— Nu, Anne. Tu. Tu eşti uimitoare.

— Iar tu eşti epuizat, am şoptit, privindu-i ochii ce se închideau şi chipul relaxat.

Am rămas întinşi, întorşi unul spre celălalt pe patul mare, ca doi prieteni vechi la o petrecere în pijamale.

— Ştiam eu că nu trebuia să plec. Am simţit că ceva era în neregulă. Am plecat din Dublin la două noaptea. I-am dat raportul şefului şi am venit direct aici, a mormăit Thomas.

— Dormi, Setanta, am zis, vrând să îi netezesc părul de pe frunte, să îi ating faţa.

M-am mulţumit, în schimb, să îl privesc cum doarme.

25 august 1921

Liam Gallagher, fratele mai mare cu câțiva ani al lui Declan, a fost unul dintre cei care au decis să aducă armele la Garvagh Glebe. Știam de ceva vreme că Mick se folosea de accesul lui Liam la docurile din Sligo pentru a muta încărcătura pe sub nasurile soldaților. Când mareea era puternică, traversau canalul lung dinspre mare spre lac și ascundeau armele în grotele de pe țărm, distribuindu-le apoi pe uscat. Ben Gallagher, cel mai mare dintre băieții lui Brigid, este conductor pe ruta dintre Cavan și Dublin și nu am nicio îndoială că în tren se transportă adesea arme, ilegal. Mick a pomenit acum ceva vreme despre un transport de pistoale-mitralieră Thompson care ar fi oferit IRA un avantaj, dar, până acum, planurile lui nu se materializaseră.

Armele aduse de Liam și de băieții lui la Garvagh Glebe sunt acum ascunse în cămăruța de trei pe trei de sub pardoseala din lemn a hambarului. Daniel și cu mine am săpat acel spațiu și l-am îmbrăcat în piatră acum câțiva ani. Trapa este greu de găsit dacă nu știi că este acolo; un mecanism mic cu închidere automată instalat la colțurile din interior ale ușii face mânerul să fie nenecesar.

Ben și Liam au stat departe de-a lungul anilor. Bănuiesc că e vorba mai mult de vină decât de faptul că sunt neputincioși. Au fost ușurați când mama lor s-a mutat la Garvagh Glebe cu Eoin. Niciunul dintre ei nu este capabil să o întrețină pe ea și pe copil. În Irlanda există două feluri de oameni – fermieri cu familii numeroase și adulți singuri. Pentru că emigrația este singura soluție pentru a găsi o slujbă, cei care nu vor să plece din Irlanda așteaptă mai mult ca niciodată să se

căsătorească, de teamă că nu vor fi în stare să aibă grijă de o familie. Asta îi face pe bărbați să nu se îngrijească de nimic altceva în afară de propria lor supraviețuire și pe femei să nu primească bărbați în patul lor.

Brigid vorbește despre copiii ei. Îi este dor de ei. Le scrie scrisori și își imploră fiii să o viziteze la Garvagh Glebe. Nu vin des pe aici. De când s-a întors Anne, nu i-am văzut și nici n-am primit nicio veste de la vreunul dintre ei. Până acum.

Liam a vizitat-o pe mama lui în seara asta. A luat cina cu noi, a pălăvrăgit cu mama lui și a evitat să schimbe vreo vorbă cu Anne, deși ochii lui se îndreptau mereu spre ea. Anne a părut să se simtă la fel de inconfortabil ca și el. A stat tăcută lângă Eoin, cu ochii în farfurie. Mă întreb dacă o doare asemănarea lui cu Declan sau întrebările care atârnă asupra ei. A câștigat însă inima lui Daniel. Este convins că Anne i-a salvat. Liam nu pare la fel de sigur.

Când s-a terminat cina, Liam a vrut să îmi vorbească între patru ochi și am mers în hambar, șușotind și cu ochii în patru în cazul că trăgea cineva cu urechea, ascuns în umbră.

— O să aștept ca soldații să termine de patrulat, mi-a zis. Ar trebui să se retragă, deși știm cu toții că armistițiul este doar o scuză pentru a-și întări forțele. Nici noi nu stăm cu mâinile în sân, Doc. Ne facem provizii. Planuri. Ne pregătim iar de luptă. Peste trei zile, vom muta armele și o să încerc din răsputeri să nu te mai pun în această situație.

— S-ar fi putut sfârși foarte rău, Liam, am zis, nu ca să îl cert, ci ca să îi aduc aminte.

El a dat sumbru din cap. Avea umerii plecați și mâinile îndesate în buzunare.

— Ar fi putut, Doc. Și s-ar putea încă termina prost.

— Cum așa, Liam?

— Nu am încredere în Anne, Thomas. Niciun pic. Apare de nicăieri și, brusc, soldații sunt pe urmele noastre. Mutăm arme în zona asta de trei ani. În ziua în care ai scos-o din lac, am fost nevoiți să lăsăm armele în grotele de pe țărmul de vest în loc să le încărcăm pe docul lui O'Brien, așa cum am făcut altă dată. Ne așteptau vreo douăzeci de soldați. Dacă nu s-ar fi lăsat ceața, am fi fost prăpădiți.

— Cine ți-a spus că am scos-o din lac, Liam?

Mi-am păstrat vocea calmă, dar în minte îmi răsunau deja clopoțeii de alarmă.

— Eamon Donnelly. A considerat că ar trebui să știu, din moment ce suntem rude, a răspuns el, defensiv.

— Hm. După câte spune Daniel, dacă Anne ar fi fost pe mână cu soldații, nu ați fi supraviețuit.

— Femeia aia nu este Anne, a șuierat Liam. Nu știu cine este, dar nu este Annie a noastră.

Liam s-a șters la ochi de parcă ar fi vrut să o șteargă și, când a deschis iar gura, părea mai mult obosit decât ferm.

— I-ai primit la tine pe mama și pe nepotul nostru. Ai grijă de mulți oameni, Thomas. Toată lumea știe asta. Și niciunul dintre noi nu va putea să te răsplătească vreodată. Dar nu îi datorezi nimic lui Anne. Niciunul dintre noi nu îi datorează nimic. Trebuie să scapi de ea. Cu cât mai repede, cu atât mai bine.

Liam a plecat fără să își ia la revedere de la Brigid. Anne l-a dus pe Eoin în camera lui fără să îmi spună noapte bună. L-am mutat pe Robbie într-un pat din cabinet pentru ca Anne să nu mai doarmă în patul meu. Gândul ăsta îmi face trupul să se strângă și mintea să mi-o ia razna. O aud, de la biroul meu, în camera de alături, cum îi spune lui Eoin legenda lui Niamh și a lui Oisín și a Tărâmului Tinereții.

M-am oprit din scris ca să o ascult, fermecat iar de vocea și de poveștile ei.

Nu mai sunt bântuit de Anne, ci vrăjit.

Liam zice că ea nu este Anne. Și-a pierdut mințile. Dar, în adâncul inimii mele, sunt pe jumătate convins că are dreptate, ceea ce mă face la fel de nerod pe cât este și el.

T.S.

14

SUNT A IRLANDEI

„Sunt a Irlandei,
Şi al pământului ei sfânt,
Şi nu mai este timp", ţipă ea.
„Vino din iubire,
Dansează cu mine în Irlanda."

W.B. Yeats

Liam Gallagher, fratele lui Declan Gallagher şi fiul lui Brigid, era bărbatul care mă împuşcase pe lac. El fusese unul dintre bărbaţii de pe navă. Cel care ridicase mâna, îndreptase o armă spre mine şi apăsase pe trăgaci.

O parte din mine crezuse că mă deplasasem în timp în 1921, ca o formă ciudată de a mă salva de ceva ce se întâmplase în 2001. Dar Liam Gallagher era real în 1921, aşa cum fusese şi pe lac, în acea zi, înainte de a-mi da seama unde mă aflam. Luasem barca pe ţărmul lui 2001 şi alunecasem în altă lume. Iar în acea lume, Liam Gallagher încercase să mă ucidă.

Trebuie să se fi aflat printre bărbaţii din hambar, aceia care aduseseră armele. Dar atenţia mea fusese cu totul îndreptată asupra lui Robbie. Teama mea şi neliniştea se concentraseră asupra pericolului în care se aflau Garvagh Glebe şi oamenii adăpostiţi acolo şi nu studiasem cu atenţie chipurile celor prezenţi. Dar Liam fusese acolo şi mă văzuse. Iar în noaptea aceea, el s-a întors şi a luat cina, stând la

masa încărcată de friptură de vită, cartofi și morcovi în sos caramelizat, de parcă ziua aceea de pe lac nu avusese loc niciodată.

Poate că mi-o închipuisem.

M-am gândit pentru a mia oară că s-ar putea să mă fi înșelat, că trauma călătoriei mele prin timp îmi distorsionase simțurile și schimbase faptele. Dar pe abdomenul meu era vizibilă cicatricea îngroșată și roz care îmi arăta contrariul. Iar Liam Gallagher era un contrabandist.

Era deja așezat la masă când am intrat în sufragerie în acea seară. El și Brigid m-au ignorat, iar Eoin a bătut cu palma în scaunul de lângă el, încântat că avea să șadă lângă mine pentru prima dată. Aproape că m-am prăbușit pe scaun, cuprinsă de greață și șocată. Thomas a intrat după câteva momente și a fost atras în conversația cu Liam, lăsându-mă să dispar într-o tăcere de groază.

M-am scuzat cât am putut de repede, dar Eoin își strecurase mâna într-a mea, rugându-mă să îi fac baie și să îi spun o poveste. Brigid a acceptat încântată, vrând, în mod clar, să își petreacă timpul cu fiul ei. Acum sunt în camera lui Eoin, în beznă. Îl privesc cum doarme. Mi-e teamă să fiu singură, mi-e teamă să mă mișc.

Va trebui să îi spun lui Thomas. Va trebui să îi spun că Liam m-a împușcat. Dar va vrea să știe de ce nu i-am mărturisit nimic înainte. Dacă aș fi Anne Gallagher, l-aș fi recunoscut. Și Liam ar fi recunoscut-o pe Anne. Și totuși încercase să o ucidă. Pe mine. Pe noi.

Am scos un geamăt de teamă și Eoin s-a foit în pat. Mi-am lipit mâna peste gură ca să îmi înăbuș disperarea. Lui Liam nu îi fusese teamă. Șezuse la masă, în fața mea, și pălăvrăgise cu Thomas și cu mama lui, mâncând totul din farfurie și cerând a doua porție. Pesemne că se simte în siguranță; eram la Garvagh Glebe de aproape două luni și nu făcusem nicio acuzație. Dacă o făceam acum, ar fi fost cuvântul meu împotriva cuvântului lui, iar eu eram cea care trebuia să ofere explicații.

Mi-am petrecut noaptea pe scaunul din camera lui Eoin, temându-mă să mă întorc în dormitorul meu. Thomas m-a găsit acolo dimineaţa devreme, contorsionată într-o poziţie nenaturală, cu gâtul înţepenit şi rochia şifonată. S-a aplecat asupra scaunului meu şi mi-a atins obrazul. M-am trezit icnind, agitată, şi el m-a redus la tăcere, punându-şi mâna peste gura mea.

— Patul tău era nederanjat. Mi-am făcut griji, a zis Thomas uşurel. Am crezut...

Thomas şi-a îndreptat umerii, fără să îşi termine propoziţia.

— Ce s-a întâmplat? am întrebat.

Nu eram singura care purta aceleaşi haine de cu o seară înainte.

— Starea lui Robbie s-a înrăutăţit. Trebuie dus la spital. Cred că este vorba de o inflamaţie – poate din cauza vreunui fragment de os – în creier. Nu am instrumentele şi nici pregătirea necesară pentru a face ceea ce trebuie. Îl duc la Dublin.

— Pot să vin cu tine? am întrebat.

Nu voiam să rămân în urmă. Nu încă. Nu cât Liam Gallagher dădea încă târcoale. Când armele aveau să dispară, poate pleca şi el şi atunci nu aveam să mă mai tem.

Întrebarea mea l-a surprins pe Thomas.

— Vrei să vii cu mine la Dublin?

— Tu o să conduci şi eu o să fac tot ce pot ca să am grijă de Robbie.

Thomas a dat încet din cap, de parcă ar fi stat pe gânduri.

— Vreau să vin şi eu, a mormăit Eoin, din pat. O să am grijă de Robbie.

— Nu de data asta, Eoin, a zis Thomas blând, aşezându-se pe patul lui Eoin şi trăgându-l într-o îmbrăţişare scurtă.

— Mi-e dor de tine, băiete. Nimic nu mi-ar plăcea mai mult decât să te iau cu mine pretutindeni. Dar Robbie este foarte bolnav. Asta nu este o plimbare care să îţi placă.

— Dar mamei o să îi placă? a întrebat Eoin, îndoindu-se.

— Nu. Nici ei nu o să îi facă plăcere. Dar s-ar putea să am nevoie de ajutorul ei.

— Dar lucrăm la cartea noastră, a protestat Eoin. Scrie o aventură nouă pentru Eoin Gallagher.

Cartea oferită în dar de ziua lui fusese un dar nemaipomenit. Scrisesem o alta şi lucram la a treia şi Eoin îmi ceruse deja aventuri ce aveau loc în Japonia, la New York şi în Timbuktu.

— Laşi loc pentru desene? a întrebat Thomas.

Eoin a dat din cap.

— Sub cuvinte. Nu o să ne prinzi niciodată din urmă, Doc, a zis el trist.

— Promit că o voi face. Şi ai putea încerca să desenezi chiar tu, a sugerat Thomas. Desenele tale mă fac întotdeauna să zâmbesc.

Eoin a căscat şi a dat din cap. Respins şi adormit, copilul s-a întors pe o parte, iar Thomas i-a tras pătura peste umeri. Am sărutat obrazul băiatului şi i-am şoptit că îl iubeam, apoi ne-am strecurat afară.

— Trebuie să plecăm cât mai repede cu putinţă. O să îl pun pe Daniel să mă ajute să îl transportăm pe Robbie la maşină. Poţi fi gata în cincisprezece minute? a întrebat Thomas.

Am dat iute din cap şi am dat să traversez coridorul, făcând o listă mentală.

— Anne?

— Da?

— Va trebui să îţi iei o rochie frumoasă. Cea roşie. Găseşti o valiză în dulapul de sub scări.

Am dat din cap, fără a-i mai pune întrebări și am alergat în camera mea.

Călătoria între Dublin și Dromahair a durat mult mai mult decât în 2001. Drumurile desfundate, viteza mai mică și un pacient pe locul din spate au contribuit la stresul călătoriei. Cu toate astea, traficul a fost minimal și, în plus, nu am fost eu la volan, încercând să mă feresc din calea celorlalți șoferi și rugându-mă să scap cu viață, așa cum se întâmplase acum o mie de ani. Ne-am oprit o dată pentru alimentare – cu benzină – și a trebuit să cobor, căci, spre surpriza mea, rezervorul se afla chiar sub scaunul din față. Thomas mi-a observat surpriza și s-a încruntat, întrebând:

— Unde altundeva să fie?

După trei ore și jumătate, am ajuns în Dublin. Ar fi trebuit să fiu pregătită să văd îmbrăcămintea și automobilele, străzile și să aud sunetele acelor vremuri, dar nu eram. Thomas a remarcat, cu ușurare, lipsa punctelor de control – era cel mai evident semn că se încheiase un armistițiu. Eu nu am putut decât să dau din cap și să mă holbez uimită, încercând să absorb totul deodată. Era ora nouă într-o dimineață de vineri și Dublinul era sordid, dărăpănat și de nerecunoscut până ce ne-am apropiat de centrul orașului. Fotografiile vechi pe care le studiasem deveniseră deodată fundaluri pline de viață; pozele în alb și negru erau acum colorate și vii. Sackville fusese redenumită O'Connell Street – îmi aminteam atâta lucru – și monumentul Nelson's Pillar nu fusese încă aruncat în aer. Poșta era doar o ruină arsă și ochii mi s-au agățat de rămășițele ei scheletice. Din câte îmi aminteam din hărțile Dublinului din anul 1916 – una dintre ele era încă prinsă cu piuneze pe peretele biroului meu –, îmi dădeam seama că nu urmam ruta cea mai directă spre Mater Hospital. Bănuiam că Thomas voia să îmi măsoare reacția la vederea zonei de război. Nu a dat niciun semn că uimirea mea îl surprindea.

Am trecut pe lângă un șir de case unite și îngrijite, din piatră, și Thomas a arătat cu capul spre ele.

— Am vândut casa veche din Mountjoy şi am cumpărat alta, trei clădiri mai jos. Acolo nu sunt amintiri triste.

Am dat din cap, recunoscătoare că nu se aştepta să îmi amintesc o casă pe care Anne Gallagher ar fi cunoscut-o. Am oprit în faţa spitalului, cu ale sale coloane înalte şi intrarea maiestuoasă, nu cu mult diferite de sediul Poştei de dinainte de Rebeliune. Am rămas în maşină, cu Robbie, în timp ce Thomas a alergat înăuntru în căutarea unei târgi şi a unei persoane care ne putea ajuta. S-a întors după câteva minute, împreună cu o călugăriţă îmbrăcată în veşminte albe, însoţită de doi bărbaţi şi o targă. Thomas a explicat pe scurt în ce stare se afla Robbie şi a cerut să fie văzut de un anume chirurg. Călugăriţa a dat din cap, spunându-i că aveau să facă tot ce le stătea în putinţă. Femeia părea să îl cunoască, căci i se adresase cu „domnule doctor Smith". Călugăriţa a început apoi să dea instrucţiuni infirmierilor. Am parcat maşina şi mi-am petrecut restul zilei plimbându-mă pe holuri şi aşteptând veşti.

Călugăriţe cu sarafane lungi şi pălărioare elegante traversau coridoarele cu paşi mari, împingând pacienţii în scaune şi paturi vechi cu rotile şi, deşi medicina cunoscuse îmbunătăţiri semnificative în optzeci de ani, atmosfera rămăsese aceeaşi. Existau acelaşi sentiment frenetic de preocupare, o tristeţe întrepătrunsă cu uşurarea şi, mai presus de orice, durerea adusă de finalurile tragice. Eoin îşi petrecuse toată viaţa lui de adult într-un spital. Am înţeles, deodată, de ce nu dorise să moară internat.

Thomas a reuşit să asiste la operaţie şi, la şase seara, mi s-a alăturat în cantina spitalului, unde cumpărasem, pentru amândoi, nişte pâine şi supă ce se răcise de mult. Îmi mâncasem porţia în timp ce lucram la noua poveste pentru Eoin. Decisesem să plantez o idee despre Brooklyn în mintea lui fragedă. În acest episod, Eoin Gallagher traversa Lough Gill şi ajungea în portul din New York, trezindu-se nas în nas cu Statuia Libertăţii. Traversa Brooklyn Bridge

pe o pagină, apoi, pe alta, ajungea la intersecția străzilor Jackson și Kingsland Avenue și se plimba pe coridoarele vaste ale bătrânului Greenpoint Hospital, construit în 1914, acolo unde bunicul meu muncise până ce spitalul se închisese, la începutul anilor 1980. Am inclus și o pagină în care micul aventurier îi urmărea pe Dodgers jucând la Ebbets Field, așezat la etajul superior ce se înălța deasupra jumătății din stânga a terenului, ascultând-o pe Hilda Chester sunând din clopoțelul ei când Gladys Gooding nu cânta la orgă. Am descris arcadele zidite și catargul și reclama pentru Abe Stark de sub tabela de marcaj, care spunea „Hit Sign, Win Suit".

Nu mersesem niciodată pe Ebbets Field. Fusese demolat în 1960. Însă lui Eoin îi plăcuse la nebunie și mi-l descrisese cu lux de amănunte. Eoin obișnuia să spună că baseballul nu mai fusese același după ce echipa Dodgers părăsise Brooklyinul. Dar o spusese întotdeauna cu un zâmbet nostalgic pe buze, acel zâmbet care părea să zică: „Mă bucur că am apucat să fiu acolo". Am schițat o imagine a insulei Coney, unde micul Eoin mânca un *hotdog* și se holba la roata mare, un alt lucru pe care bunicul meu îl iubise. Desenul nu era la fel de bun ca ale lui Thomas, dar avea să fie suficient.

Când Thomas s-a așezat lângă mine, cu o ceașcă de cafea neagră în mână, zicând că operația lui Robbie reușise, i-am citit povestea. Thomas m-a ascultat, cu privirea pierdută. Părul lui era ciufulit.

— Brooklyn și baseball, zici? a șoptit el.

— Eoin mi-a spus că își dorește o aventură în New York, am spus.

Ebbets Field fusese construit înainte de 1921. Știam că nu aveam cum să dau greș cu datele, dar atenția pe care mi-o acorda Thomas m-a neliniștit.

— Eoin vrea o aventură în New York, dar tu îți dorești o aventură la Dublin, Anne? a întrebat el încet.

— Ce aveţi în minte, domnule doctor Smith?

Thomas a aşezat ceaşca pe masă, a rupt o bucată din pâinea tare şi a înmuiat-o în supa rece. A mestecat lent, cu ochii încă aţintiţi la mine, gândindu-se. După ce a înghiţit, a mai luat o gură de cafea şi a oftat ca şi cum luase o decizie.

— Aş vrea să îţi prezint pe cineva.

Beatrice Barnes, vânzătoarea drăguţă de la magazinul Lyons, alesese o rochie roşie, croită pe corp, cu un decolteu în formă de bărcuţă, mâneci ce cădeau pe umeri şi o talie uşor căzută. Rochia se unduia în jurul picioarelor mele, făcându-mă să mă simt ca şi cum eram pe cale să pornesc un Charleston, ca o *flapper girl* – ceea ce nu aveam de gând să fac –, însă nu puteam nega gusturile sau ochiul priceput al fetei. Rochia mi se potrivea perfect şi culoarea îmi făcea pielea să strălucească şi ochii să îmi sclipească. Inclusese un ruj roşu şi o pereche de mănuşi din mătase, asortate, care îmi îmbrăca braţele până peste coate, lăsând descoperită doar partea de sus a braţelor. Mi le-am pus şi le-am scos imediat. Luna august era prea călduroasă pentru mănuşi lungi din mătase, chiar şi în Irlanda, orice ar fi dictat moda. Mi-am făcut o cărare pe o parte, am înfăşurat părul într-un coc lejer la baza gâtului, trăgând câteva bucle care îmi atingeau clavicula. Pudra, vopseaua pentru gene şi rujul roşu de pe buze mă făceau să arăt ca şi cum îmi dădusem silinţa. M-am îndepărtat de oglindă, sperând că Thomas avea să fie mulţumit. Thomas a bătut la uşă şi i-am strigat să intre. Era proaspăt bărbierit şi avea părul pieptănat pe spate, în bucle negre ca tăciunele. Purta un costum negru din trei piese şi o cravată peste o cămaşă albă, apretată. Pe braţ ducea un trenci negru.

— Este umezeală afară. Cred că îţi vei dori să îmbraci o haină peste rochia aceea, a sugerat el, îndreptându-se spre şifonierul în care îmi atârnasem îmbrăcămintea.

Camera era frumos decorată, în nuanțe intense și cu mobilier închis la culoare – nimic nu era ostentativ, dar în același timp nici ieftin. Întreaga casă era mobilată la fel, clasic și simplu, primitoare și totuși puțin rece, ca un majordom elegant. Ca Thomas.

– Nu există oră de venit acasă. Dublinul sărbătorește armistițiul, a zis el, privindu-mi chipul cu ochii lui blânzi, iar eu a trebuit să îmi corectez mental descrierea.

Thomas nu era întotdeauna rece. Am zâmbit, întâmpinând căldura privirii lui.

– Noi sărbătorim? am întrebat.

– Presupun că da. Te deranjează dacă mergem pe jos? Nu este prea departe.

– În niciun caz.

Thomas m-a condus la ușă, m-a ajutat să-mi pun haina și mi-a oferit brațul. În schimb, eu mi-am împletit degetele cu ale lui. Respirația i s-a oprit pentru o secundă și ochii i s-au aprins ușor, făcându-mi pulsul să o ia razna și inima să mi se zbată în piept. Am ieșit în noapte și am pornit în josul străzii, mână în mână, urmați de ecoul pașilor ce răsunau în contratimp.

Ceața se lăsase jos peste oraș, făcând felinarele de pe stradă să arate ca niște lumânări ascunse de o pânză, fade și călduțe. Thomas nu mergea cu pași lejeri, el călca cu pași mari. Paltonul lui lung îl făcea să se topească în ceață – era doar o altă formă ce se contopea cu ea. Dresurile, fixate pe picior cu ajutorul curelușelor corsetului cu care încă nu mă puteam obișnui, ofereau prea puțină protecție împotriva umezelii, dar aerul se simțea plăcut pe pielea mea. Îmi lăsasem pălăria acasă, nevrând să îmi stric coafura, însă Thomas își pusese basca lui cu cozoroc, modelul pe care părea să îl prefere și pe care Eoin îl purtase toată viața. Cozorocul se înălța deasupra ochilor profunzi și albaștri ai lui Thomas; era o pălărie veselă și ștrengărească, spre deosebire de bărbatul care o purta. Observasem că mulți

bărbaţi purtau melon, care era mult mai stilat, însă Thomas îl alegea arareori. Era ca şi cum i-ar fi plăcut impresia pe care o lăsa basca: „Sunt doar un tip de rând. Mergeţi mai departe."

— Mergem la Gresham Hotel. Un prieten s-a căsătorit azi. Din moment ce tot ne aflăm în oraş, m-am gândit că ar fi bine să luăm parte la petrecere. Am ratat ceremonia de la St. Patrick's, dar petrecerea abia începe.

— Prietenul acesta este persoana pe care ai vrea să o cunosc?

— Nu, a zis el şi mâna lui s-a strâns în jurul mâinii mele. Dermot Murphy este un tip pe cinste. Dar în seara asta nu va avea ochi decât pentru Sinead. Cred că ţi-o aminteşti pe Sinead.

Eram sigură că nu aveam să mi-o amintesc şi mi-am înghiţit nodul din gât. Am ieşit de pe strada Parnell şi am intrat pe O'Connell şi am găsit hotelul Gresham ce se înălţa deasupra străzii. Clădirea domina centrul oraşului; era puternic luminată şi animată. Ocupanţii hotelului se revărsau în noaptea cu ceaţă de afară, doar ca să se întoarcă pentru o altă încercare.

Am fost întâmpinaţi ca un cuplu regal. Hainele ne-au fost luate iute şi am fost direcţionaţi spre o scară largă ce ducea către o sală de bal privată. Luminile sclipeau şi muzica răsuna, ademenindu-ne în spaţiul vast în care cânta o formaţie şi oamenii dansau pe ringul mărginit de mese mici la care şedeau bărbaţi şi femei, înveşmântaţi în cele mai elegante haine de ocazie. Un bar uriaş cu taburete şi lămpi ce atârnau deasupra lui se vedea dincolo de ringul de dans. Thomas s-a oprit să studieze încăperea, ţinându-şi mâna pe spatele meu.

— Tommy! a strigat cineva, şi câteva voci s-au alăturat, creând un cor ce răsuna în colţul din stânga.

Thomas și-a întors privirea la mine și s-a strâmbat un pic, iar eu mi-am ferit capul, încercând să nu zâmbesc. Și-a retras mâna și și-a îndreptat umerii.

— Întotdeauna îmi spune Tommy. Și apoi, toți cred că pot face la fel. Arăt eu a Tommy?

Un bec a luminat brusc, orbindu-ne, iar eu și Thomas am tresărit, făcând câte un pas înapoi. Ne opriserăm chiar în locul potrivit și fotograful, instalat la intrare, pentru a imortaliza sosirea invitaților, și-a scos mâna din spatele aparatului care semăna mai mult cu un acordeon cu un singur ochi și ne-a zâmbit.

— O să vă placă cum a ieșit, oameni buni. Nu surprind adesea un moment așa de natural.

Câteva secunde mai târziu, am fost asaltați de mai mulți bărbați care l-au bătut pe Thomas pe spate și l-au întâmpinat gălăgioși și surprinși de apariția lui.

— Credeam că te-ai întors acasă, Doc! a continuat refrenul vocilor vesele, până ce bărbații au început să se risipească și un alt personaj s-a alăturat reîntâlnirii exuberante.

— Prezintă-ne-o pe domnița ta, Tommy, a zis bărbatul, iar eu mi-am ridicat ochii spre privirea speculativă a lui Michael Collins.

Avea mâinile îndesate în buzunare; se sprijinea pe călcâie și își ținea capul înclinat. Era tânăr. Îi cunoșteam povestea, istoria, detaliile de bază ale vieții și ale morții lui. Însă tinerețea lui m-a cutremurat oricum.

Mi-am întins mâna, încercând din răsputeri să nu tremur și să țip ca un fan la un concert de muzică rock. Semnificația acelui moment, greutatea trecutului și importanța bărbatului din fața mea îmi făceau inima să se cutremure și ochii să mi se umple de lacrimi.

— Sunt Anne Gallagher. Este o onoare să vă întâlnesc, domnule Collins.

— A dracului Anne Gallagher, a zis el, accentuând fiecare silabă.

Apoi, a fluierat lung şi lent.

— Mick, l-a dojenit Thomas.

Michael Collins părea uşor supărat şi şi-a înclinat capul în semn de scuză pentru vocabularul lui, dar a continuat să mă studieze, ţinându-mi mâna într-a lui.

— Ce zici de Tommy al nostru, Anne Gallagher?

Am dat să răspund, dar Collins mi-a strâns mâna şi a clătinat uşor din cap, avertizându-mă.

— O să îmi dau seama dacă mă minţi.

— Mick, l-a atenţionat Thomas din nou.

— Tommy. Taci, a şoptit el, cu privirea încă la mine. Îl iubeşti?

Am inspirat adânc, incapabilă să îmi desprind privirea de la ochii negri ai bărbatului care nu avea să trăiască suficient de mult cât să îşi spună propriile jurăminte de nuntă, care nu avea să îşi sărbătorească aniversarea de treizeci şi doi de ani, care nu avea să ştie niciodată cât de remarcabil fusese cu adevărat.

— Este uşor de iubit, am răspuns, aruncând fiecare cuvânt ca pe o ancoră ce mă lega de un timp şi un loc ce nu îmi aparţineau.

Collins a răcnit de bucurie şi m-a legănat în braţe de parcă tocmai ce îl făcusem foarte fericit.

— Ai auzit, Tommy? Te iubeşte. Dacă ar fi spus nu, m-aş fi luat la trântă cu tine pentru ea. Hai să facem o fotografie! a cerut Collins, arătând spre fotograful zâmbăreţ. Trebuie să marcăm cumva momentul. Tommy are o fată.

Nu m-am putut uita la Thomas, nu puteam respira, dar Michael Collins părea să fi preluat frâiele şi ne-a tras în jurul lui, aruncându-şi un braţ peste umărul meu, zâmbind la aparat de parcă tocmai îi învinsese pe britanici. Am fost deodată cuprinsă de sentimentul că mai văzusem şi

făcusem asta și altă dată. Becul s-a aprins iar și am înțeles brusc. Mi-am amintit fotografia în care o văzusem pe Anne în mijlocul unui grup de oameni, lângă Michael Collins, și poza cu Thomas și Anne, sugestia unei intimități oferite de înclinarea trupurilor lor și unghiul privirilor. Acelea nu erau deloc fotografii ale bunicii mele. Ci ale mele.

„Thomas Smith a fost... îndrăgostit de Anne?", îmi întrebasem bunicul.

„Da... și nu", îmi răspunsese Eoin.

„Oh, Doamne. Simt că este o poveste aici", zisesem eu veselă.

„Da, este, șoptise el. O poveste minunată."

Și acum înțelegeam.

26 august 1921

Nu voi uita niciodată această zi. Anne s-a dus la culcare și eu sunt încă treaz. Privesc focul ca și cum ar schimba ceva, ca și cum mi-ar putea da niște răspunsuri mai bune. Anne mi-a mărturisit totul. Și totuși... Nu știu nimic.

Am sunat la Garvagh Glebe înainte să plecăm spre Gersham Hotel, știind că familia O'Toole avea să fie prin preajmă, așteptând vești despre starea de sănătate a lui Robbie. Există două telefoane în Dromahair, iar la Garvagh Glebe se găsește unul dintre ele. Raționalizasem costurile liniilor telefonice; un doctor trebuie să fie ușor de găsit. Dar nimeni nu mai are telefon în partea rurală a Irlandei. Ei nu mă sună, ci vin să mă ia de acasă. Singurele apeluri telefonice pe care le primesc sunt din Dublin.

Maggie aștepta cu sufletul la gură la celălalt capăt al firului cât timp operatorul mi-a făcut legătura și i-am auzit lacrimile când am zis că „pacientul meu" ieșise cu bine din operație și că inflamația se retrăsese semnificativ. Recita Rozariul printre lacrimi când i-a dat receptorul lui Daniel. Omul mi-a mulțumit din suflet, deși a știut să nu spună de ce o făcea, și, apoi, în mod ciudat, mi-a dat o veste despre mânzul care mai avea încă două săptămâni până venea pe lume.

— Am mers să verificăm iapa în după-amiaza asta, Doc... și mânzul a dispărut, a zis Daniel, lent și apăsat.

Mi-a trebuit un moment ca să pricep.

— Cineva a intrat în hambar, Doc. A dispărut. Nimeni nu știe unde s-a dus. Liam a trecut pe la Brigid

și a trebuit să îi spun. Este foarte supărat. Știți, avea planuri cu mânzul acela. Acum, că a dispărut... trebuie să ne dăm seama cine l-a luat. Spuneți-i domnișoarei Anne, bine, Doc? Liam este sigur că știe deja. Dar nu îmi pot da seama cum.

Am rămas mut, zdruncinat. Armele au dispărut și Liam o învinovățește pe Anne. Daniel a tăcut pentru un moment, lăsându-mă să procesez metafora. I-am spus că o să mai cercetăm când mă întorc de la Dublin. Omul a fost de acord și am încheiat discuția.

Aproape că i-am spus că nu mai mergem la Gersham, dar când am intrat în camera ei și am văzut-o, veselă și adorabilă, cu coama ei de păr buclată legată la spate, ochii calzi și zâmbetul nerăbdător, m-am răzgândit iar.

M-a ținut de mână și am mers pe jumătate amețit și cu totul nepregătit pentru riscul pe care mi-l asumam. Tot ce știam era că voiam ca Mick să o cunoască. Să mă liniștească. Să îmi dea binecuvântarea. A fost o nebunie să i-l prezint lui Anne. Nu știu ce m-a împins să fac una ca asta sau ce l-a împins pe el să smulgă o mărturisire de pe buzele ei roșii. Așa este el; știu asta prea bine. Mick s-a purtat cu totul neobișnuit, dar el nu încetează niciodată să mă surprindă. A întrebat-o ce crede despre mine, dacă mă iubește, și, cu doar o mică ezitare a omului care se ferește să facă mărturisiri intime în public, Anne a răspuns afirmativ. Lumea s-a învârtit în jurul meu, inima mi-a sărit din piept și am vrut să o trag înapoi în noapte, unde îl puteam ține pe Mick în siguranță, iar pe ea să o sărut nebunește.

Era îmbujorată, îi sclipeau ochii și nu mi-a putut întâlni privirea. Părea la fel de amețită și de uimită ca și mine, deși Mick are acest efect asupra oamenilor. El a insistat să facem o poză împreună, apoi a păcălit-o să danseze cu el, în ciuda protestelor ei.

— Nu știu să dansez, domnule Collins! am auzit-o spunând, deși ea a fost mereu o dansatoare aprigă.

Îl târa pe Declan în ring ori de câte ori se auzea muzica.

Mick a compensat pentru talentul care a crezut că îi lipseşte trăgând-o aproape şi dansând simplu în ritmul de ragtime, ceea ce a însemnat că au dansat mai mult pasul pe loc. Şi i-a vorbit, privind-o adânc în ochi ca şi cum voia să îi smulgă toate secretele. Am înţeles dorinţa lui. Am urmărit-o clătinând din cap şi răspunzându-i cu mare seriozitate. Abia m-am abţinut să nu intervin, să îl salvez, să o salvez, să mă salvez. A fost o nebunie.

Am fost tras spre masa din colţ. Îl aveam alături pe Joe O'Reilly. Tom Cullen mi-a pus un pahar de băutură în mână, în timp ce Sean MacEoin, proaspăt eliberat din închisoare, pe care l-am vizitat şi îngrijit în Mountjoy în luna iulie, m-a împins spre un scaun. Erau exuberanţi. Calmul adus de armistiţiu şi faptul că nu mai sunt nevoiţi să se ascundă şi să lupte îi face să fie gălăgioşi, vorbăreţi şi veseli. Nu am putut decât să mă minunez. Cât a trecut de când nu au mai petrecut la nunta unui prieten fără paznici la uşă, care să pândească patrulele, raidurile şi să se teamă de arestări?

Mick a adus-o şi pe Anne la masa din colţ şi ea s-a prăbuşit pe un scaun de lângă mine. A luat o gură zdravănă din paharul meu, strâmbându-se după ce l-a aşezat la loc pe masă.

— Dansează cu domniţa, Tommy. Am acaparat-o destul, mi-a comandat Mick.

Ochii lui erau umbriţi şi dispoziţia nici pe jumătate la fel de bună ca a oamenilor lui. Au fost eliberaţi, temporar, de datoriile lor. Mick însă nu a scăpat şi misiunea lui de a participa la negocierile tratatului, să facă pe marioneta, îi displace profund.

M-am ridicat şi i-am întins mâna lui Anne. Nu m-a refuzat, dar m-a rugat să am răbdare cu ea, aşa cum făcuse şi cu Mick. Era uşoară în braţele mele, buclele ei îmi atingeau obrazul şi respiraţia mă gâdila pe gât.

Sunt un dansator bun. Nu pentru că mi-aș dori asta, ba chiar din contră. Nu simt deloc nevoia să impresionez, să fiu observat, și am abordat dansul ca pe orice altă activitate în viața mea. Dansul, pentru mine, a fost doar o altă abilitate ce trebuia dobândită și, în cazul dansului tradițional irlandez, un act de sfidare.

Anne mi-a ținut isonul, pășind cât mai puțin posibil, legănându-se lipită de mine, cu pulsul zorit, cu buza între dinți, concentrată. Am întins mâna și i-am atins buza prizonieră cu degetul mare. Ochii ei m-au găsit și s-a uitat la mine în felul acela deloc caracteristic. Nu am vorbit despre mărturisirea ei, despre sentimentele care par să prindă rădăcini în noi. Nu am menționat armele care au dispărut de la Garvagh Glebe.

Apoi ceva a pocnit și cineva a țipat și am împins-o pe Anne în spatele meu. Imediat am auzit niște hohote de râs. Nu fusese o armă, ci o sticlă de șampanie. Era înspumată și se revărsa dintr-o sticlă desfăcută, iar Dermot Murphy și-a ridicat paharul și a închinat, tradițional, în numele morții în Irlanda. Moartea în Irlanda înseamnă o viață în Irlanda, nu o viață ca imigrant, în altă parte. S-au ridicat pahare, dar Anne a rămas neclintită.

— Ce zi este astăzi? a întrebat ea, cu panică în glas.

I-am răspuns că este vineri, douăzeci și șase august.

A început să bălmăjească ceva, de parcă încerca să își amintească ceva important.

— Vineri, douăzeci și șase, 1921. Douăzeci și șase august 1921. Gresham Hotel. Se întâmplă ceva la Gresham Hotel. O petrecere de nuntă. Cine se căsătorește? Spune-mi din nou cum îi cheamă...

— Dermot Murphy și Sinead McGowan, am răspuns.

— Murphy și McGowan, petrecere de nuntă. Gresham Hotel.

Anne a rămas cu respirația tăiată.

— Trebuie să îl scoți pe Michael Collins de aici, Thomas. În clipa asta.

— Anne...

— Chiar acum! a ordonat ea. Și apoi trebuie să ne dăm seama cum să îi scoatem pe toți ceilalți.

— De ce?

— Spune-i că este vorba de Thorpe. Cred că așa îl chema. S-a pus foc și ușa este blocată ca să nu poată ieși nimeni.

Nu am întrebat-o de unde știa. M-am întors, pur și simplu, prinzând-o de mână, și am plecat repede spre colțul sălii, unde Mick bea și râdea cu ochii întredeschiși.

M-am aplecat și i-am șoptit la ureche. Anne stătea în spatele meu. I-am spus că este posibil ca un om pe numele de Thorpe să fi pus foc – habar nu am cine este – și că trebuia să ieșim cu toții cât mai repede.

Michael și-a întors capul și mi-a întâlnit privirea cu ochii lui așa de obosiți, încât propriul meu trup s-a cutremurat. Apoi a devenit atent și oboseala s-a șters.

— Băieți, am nevoie de câte un om la fiecare ieșire. Chiar acum. S-ar putea să avem niște piromani în clădire.

Cei de la masă au plecat pe dată; paharele au fost golite și trântite la loc. Băieții și-au trecut mâinile prin păr de parcă misiunea lor necesita o anume înfățișare. Oamenii s-au împrăștiat, îndreptându-se spre uși, dar Mick a rămas lângă mine, așteptând un verdict. Un moment mai târziu, s-a auzit un strigăt. Gearóid O'Sullivan lovea cu piciorul în ușa principală, care părea blocată. Așa cum spusese Anne.

Mick s-a uitat în ochii mei și apoi privirea lui s-a îndreptat scurt spre Anne. S-a încruntat, tulburat.

— Asta este deschisă, a strigat Tom Cullen, de după bar.

Barmanul s-a bâlbâit.

— Nu puteți ieși pe acolo!

Cullen a strigat peste el.

— Toată lumea trebuie să iasă din sală! Hai. Mai întâi fetele, apoi domnii! Suntem în regulă. Vrem doar să ne asigurăm că Gresham nu este în flăcări... din nou.

Din pricina locului său în inima Dublinului, Gresham Hotel avusese parte de ceva dezastre în cei o sută de ani de existență. Mick se îndrepta deja spre ieșire, cu pălăria în mână; Joe era lângă el, săltând ca să țină pasul.

Câțiva chicoteau nervos, dar invitații la petrecere s-au grăbit să iasă, ieșind pe ușă în noaptea umedă de august. Chiar și barmanul a decis că a rămâne în urmă era o prostie. Eu am ieșit ultimul, împingându-i afară pe Anne și pe O'Sullivan – care renunțase la a mai dărâma cealaltă ușă –, înainte de a mai privi o dată de jur împrejurul sălii, ca să mă asigur că nu lăsaserăm pe nimeni în urmă. Fumul începuse să iasă prin gurile de aerisire.

T.S.

15

TRECUTUL MĂ EXALTA

Deşi de ploaie m-adăpostesc
La a arborelui cupolă ruptă,
Locul mi-era aproape de foc
În prejma oricui
Ce despre iubire ori politică vorbea,
Trecutul mă exalta.

W.B. Yeats

Toastul mirelui – moarte în Irlanda – mă făcuse să îmi aduc aminte. Citisem despre un atac asupra unei petreceri de nuntă când îmi făcusem cercetarea cu privire la Gresham Hotel. Plănuisem să stau acolo când mă întorceam la Dublin, după vizita la Dromahair. Alesesem Gresham pentru istoria lui şi pentru rolul său central jucat în timpul Rebeliunii din 1916 şi în anii tumultuoşi ce urmaseră. Văzusem fotografii ale lui Michael Collins stând în faţa hotelului, întâmpinând oameni de legătură în restaurantul său şi bând la bar. Citisem că Moya Llewelyn-Davies, una dintre femeile care îl iubiseră, stătuse la Gresham pentru o perioadă, după ce fusese eliberată din închisoare.

Complotul de la Gresham – o altă încercare de a curma viaţa lui Michael Collins – era doar unul dintr-un şir lung de asemenea uneltiri. Însă faptul că se întâmplase după armistiţiu şi că atât de mulţi oameni fuseseră ţintiţi făcea întâmplarea să fie notabilă. Guvernul britanic negase vehement că ar fi avut vreo informaţie sau că ar fi fost

responsabil pentru conspirație. Unii credeau că fusese vorba de o încercare de a submina negocierile de pace și că atacul fusese ordonat de oamenii care profitau de pe urma conflictului. Un agent dublu britanic, pe nume Thorpe, fusese de asemenea suspectat. Michael Collins îl acuza pe acesta în jurnalul său. Dar nimeni nu știa cu siguranță.

Nu știam dacă salvasem niște vieți sau dacă mă pusesem singură într-o poziție incriminatoare. Nu știam dacă schimbasem istoria sau dacă doar o modificasem prin faptul că îi avertizasem. Aș fi putut, la fel de bine, să fi fost dintotdeauna o parte din istorie. În orice caz, mă plasasem destul de ferm în centrul acțiunii sale. Și, oricât de nevinovată aș fi fost, faptul că știam de dinainte despre incendiu era încă imposibil de explicat.

Pe când alergam alături de Thomas, cu pulsul zvâcnindu-mi în trup și fusta ușor ridicată în mâini ca să pot ține pasul cu el, am știut că nu reușisem decât să îmi complic și mai mult situația. Michael Collins se aplecase spre mine și îmi șoptise la ureche în timp ce așteptam ca oamenii lui să verifice ușile.

— Nu vreau să te ucid, Anne Gallagher. Dar o voi face. Știi asta, nu-i așa? zisese el.

Dădusem din cap. În mod ciudat, nu îmi fusese teamă. Îmi întorsesem, pur și simplu, capul și îi întâlnisem privirea.

— Nu sunt un om bun, spusese el sumbru. Am făcut lucruri groaznice pentru care va trebui să plătesc. Dar le-am făcut pentru o cauză bună.

— Nu reprezint o amenințare pentru dumneata sau pentru Irlanda, domnule Collins. Vă dau cuvântul meu.

El răspunsese:

— Doar timpul va decide, doamnă Gallagher. Doar timpul va decide.

Michael Collins avea dreptate. Doar timpul putea decide. Iar timpul nu avea să vină în apărarea mea.

Invitații la nuntă se îndreptau acum pe alee, spre O'Connell, alăturându-se celor care ieșeau pe ușa principală. Ceața și fumul se împreunau și se recreau, distorsionând formele și țipetele celor vinovați și ale celor inocenți. Nimeni nu știa care cum este. Michael Collins și oamenii lui dispăruseră în noapte, intrând în mașini care apăruseră de nicăieri și plecaseră scrâșnind.

Camioane zgomotoase de pompieri și personalul pentru urgențe s-au revărsat din două direcții și Thomas a început să își facă loc printre oameni, instalându-se peste stradă pentru a-i tria. Verifica dacă oamenii inhalaseră fum și îi trimitea pe cei care păreau într-o stare proastă la St. John, în ambulanțele care sosiseră la locul incendiului, dându-le drumul celorlalți, ce aveau acum nevoie de o nouă formă de cazare. În timp ce încercam să nu încurc și totuși să nu îl pierd pe Thomas din priviri, ploaia a început să cadă, venind în ajutorul pompierilor. Curioșii și mulțimea care continua să se strângă s-au răspândit, căutând adăpost și eliberând zona. Hainele noastre se aflau încă în hotel și erau ca și pierdute, cel puțin momentan. Rochia mea era udă leoarcă și părul îmi picura. Thomas și-a scos sacoul și mi l-a așezat pe umeri. M-a găsit așteptându-l, strânsă sub jacheta lui, pe când ultima ambulanță pleca din fața hotelului.

— Nu mai pot face nimic altceva aici. Hai să mergem, a zis el.

Cămașa îi era lipită de trup. Thomas și-a dat părul de pe față, lunecându-și mâinile peste obrajii murdari de funingine, ștergându-se de apă doar ca să se ude la loc.

Ploaia se scurgea prin jgheaburi, căzând furioasă din înălțimile cerului mohorât, găsindu-și sălaș în crăpături și în fisuri și acoperind străzile și clădirile cu o pătură umedă. Thomas m-a ținut de mână în timp ce traversam străzile cu pași repezi, ajutându-mă să îmi păstrez echilibrul în pantofii roșii, cu toc înalt, ce mă făceau să alunec și ne încetineau.

Îi simţeam însă tensiunea în palmă, radiind din degetele lui crispate şi din maxilarul strâns.

Intrasem în cartierul lui când Thomas s-a oprit brusc, înjurând. M-a tras într-un loc ferit de ploaie şi a început să se caute în buzunare.

— Cheia casei este în haină, a zis.

Am băgat mâna în buzunarul sacoului său, înainte să îmi dau seama că vorbea despre trenciul ce atârna încă în garderoba hotelului.

— Să ne întoarcem. Poate că o să ne lase cineva să intrăm sau o să o poată aduce, am propus, sărind pe loc ca să mă încălzesc.

Firida în care stăteam ne ferea de torentul de ploaie, însă nu şi de frig, şi nu puteam rămâne acolo toată noaptea.

Thomas a clătinat lent din cap, cu buzele ţuguiate şi cu chipul preocupat.

— Unul dintre pompierii pe care i-am tratat mi-a spus că incendiul a început din garderobă, Anne. Toate hainele au fost înmuiate în benzină. Uşa a fost blocată şi gurile de aerisire deschise. Garderoba se află chiar lângă sala de bal în care se strânseseră invitaţii la petrecere. Sau nu cunoşti aceste detalii ale complotului?

Thomas şi-a coborât privirea spre mine, apoi a îndepărtat-o. Apa picura din şuviţa de păr de pe fruntea lui. Chipul său era la fel de întunecat ca şi umbrele în care ne scufundaserăm. Vocea lui era tăcută, echilibrată şi totuşi în glas i se citea o prevestire sumbră.

Nu aveam cum să mă apăr. Nimic din ce aş fi putut spune nu ar fi îmbunătăţit situaţia, aşa că am tăcut. Am rămas în linişte sub streaşină, privind furtuna. M-am apropiat de el, astfel că trupurile noastre erau lipite în partea dreaptă. Mi-era frig. Mă simţeam groaznic. Şi ştiam că nefericirea lui o întrecea pe a mea. Thomas s-a crispat şi mi-am dus ochii la faţa lui şi la linia curată a maxilarului. Strângea din

dinți. Un mușchi i se zbătea pe obraz, avertizându-mă că aveam câteva secunde la dispoziție ca să încep să vorbesc.

Nu am zis nimic. Mi-am întors capul, oftând, și m-am uitat la potop, întrebându-mă dacă ceața m-ar fi putut duce acasă, așa cum ceața de pe lac mă adusese aici.

— A vorbit cu Daniel mai devreme, a continuat Thomas pe un ton aspru. A zis că armele au dispărut, Anne. Liam crede că tu știi ceva despre asta. De fapt, este convins că tu nu ești deloc Anne Gallagher.

— De ce? am spus șocată, luată complet pe nepregătite. De ce aș ști eu ceva despre armele lui Liam? am zis, agățându-mă de acuzația falsă.

— Pentru că știi tot felul de lucruri pe care nu ar trebui să le cunoști, a replicat Thomas. Iisuse, femeie! Nu mai știu ce să cred.

— Nu am avut nimic de-a face cu armele sau cu dispariția lor. Nu am avut nimic de-a face cu incendiul de la Gresham sau orice altceva, am spus, încercând să îmi păstrez calmul.

Am ieșit de sub streașină și am început să merg iar, îndreptându-mă spre casa lui, din piață. Aproape că ajunseserăm și nu știam ce să fac mai departe.

— Anne! a strigat Thomas.

Îi puteam auzi frustrarea disperată în glas. Neîncrederea lui era cel mai greu de suportat. O înțelegeam, ba chiar o regretam. Dar era un sentiment coroziv și obositor și eu eram pe punctul de a mă frânge. Nu voiam să îl rănesc pe Thomas. Nu voiam să îl mint. Și nu știam cum să îi spun adevărul. În acel moment, nu voiam nimic altceva decât să scap, să închei povestea aceea imposibilă.

— Vreau să merg acasă.

— Așteaptă până încetinește ploaia, a zis Thomas. O să găsesc o soluție.

Nu îmi dădusem seama că vorbisem cu voce tare, dar nu m-am oprit.

— Nu pot trăi așa.

Vorbisem iar fără să vreau.

— Cum? a pufnit Thomas, nevenindu-i să creadă și potrivindu-și pașii cu ai mei.

— Așa, am zis eu tristă, lăsând ploaia să ascundă lacrimile care începuseră să îmi brăzdeze obrajii. Prefăcându-mă că sunt altcineva. Pedepsită pentru lucruri pe care nu le pot explica și învinovățită pentru altele pe care nu le cunosc.

Thomas m-a prins de braț, dar eu m-am eliberat, poticnindu-mă și ferindu-mă de el. Nu voiam să mă atingă. Nu voiam să îl iubesc, să am nevoie de el. Voiam doar să merg acasă.

— Nu sunt acea Anne Gallagher care crezi tu că sunt, am insistat. Nu sunt ea!

— Atunci, cine ești? Eh? Nu te juca cu mine, Annie, a zis el, așezându-se în fața mea. Mă întrebi lucruri pe care ar trebui să le cunoști. Nu vorbești niciodată despre Declan. Nu vorbești niciodată despre Irlanda! Nu așa cum obișnuiam să o facem. Pari pierdută în mare parte a timpului și ești așa de diferită, așa de schimbată, încât am impresia că te întâlnesc pentru prima dată. Și al dracului să fiu dacă nu îmi place ce văd! Îmi placi tu!

Thomas și-a trecut nervos mâna peste chip, ștergând apa care îi intra în ochi.

— Și îl iubești pe Eoin. Îl iubești pe băiat. Și de fiecare dată când sunt convins că ești altă persoană, văd cum te uiți la el, cum îl privești, și mă simt ca un nebun pentru că mă îndoiesc de tine. Dar ceva ți s-a întâmplat. Nu ești aceeași. Și tu nu vrei să îmi spui nimic.

— Îmi pare rău, Thomas, am strigat. Ai dreptate. Nu sunt aceeași Anne. Ea s-a dus.

— Oprește-te. Nu mai zice asta, m-a implorat.

Thomas și-a ridicat fața spre cer, de parcă îl ruga pe Dumnezeu să îi dea răbdare. Cu mâinile prinse în păr, a făcut

câțiva pași spre șirul lung de case din piață, depărtându-se de mine. Luminile casei lui ne chemau slab, tachinându-ne. O umbră s-a mișcat în spatele draperiilor și Thomas a înghețat pe loc, privind silueta întunecată profilată în lucirea slabă.

— Cineva este deja înăuntru, a zis Thomas. Este cineva în casă.

A înjurat și a rugat iar cerurile.

— De ce acum, Mick? a zis el în șoaptă, deși eu îl auzisem.

Thomas s-a întors spre mine, trăgându-mă lângă el, ținându-mă aproape în ciuda a tot ce se întâmplase. Mi-am pierdut orice control. Mi-am aruncat brațele în jurul lui și mi-am îngropat fața în pieptul lui, agățându-mă de el – și de imposibilitatea poveștii noastre – înainte ca timpul să ne lase în urmă. Ploaia bătea darabana pe asfalt, numărând secundele, și Thomas m-a primit în brațele lui, și-a lipit buzele de părul meu pe când îmi șoptea numele.

— Anne. Oh, dragă. Ce-o să mă fac eu cu tine?

— Te iubesc, Thomas. O să îți amintești asta, nu-i așa? Când se va termina totul? am zis. Nu am cunoscut niciodată un om mai bun.

Aveam nevoie ca el să creadă măcar asta. Am simțit cum se cutremură din cauza unui fior, însă brațele lui s-au strâns în jurul meu într-un gest de disperare care îi trăda neliniștea. L-am ținut încă un moment, apoi mi-am lăsat brațele să cadă și m-am retras. Însă Thomas nu mi-a drumul imediat.

— Înăuntru o să fie Mick. O să vrea niște răspunsuri, Anne, m-a avertizat Thomas, cu glasul obosit. Ce vrei să faci?

— Dacă îți răspund la toate întrebările, îmi promiți că mă vei crede? am implorat, privindu-l printre lacrimi.

— Nu știu, a mărturisit Thomas și am văzut cum frustrarea i se risipea pe chip, spălată de ploaie, lăsând

doar resemnarea în urma ei. Dar îţi pot promite că orice vei spune, voi face tot ce pot să te protejez. Şi nu am să te alung.

— Liam este cel care m-a împuşcat pe lac, am spus brusc.

Era adevărul de care îmi era cel mai teamă, adevărul care aparţinea acelui timp şi acelui loc, pe care Thomas l-ar fi putut explica şi chiar înţelege.

Thomas a înlemnit. Apoi mâinile lui s-au ridicat de pe braţele mele şi mi-au cuprins chipul, ca şi cum ar fi vrut să mă ţină pe loc pe când căuta adevărul în ochii mei. Pesemne că era satisfăcut de ceea ce văzuse, căci a dat uşor din cap, grav. Nu m-a întrebat de ce sau cum sau când. Nu mi-a cerut să îi explic mai multe.

— Îmi vei spune totul? Şi lui Mick la fel? a întrebat.

— Da, am oftat, dându-mă bătută. Dar este o poveste lungă şi... imposibilă şi va dura o vreme.

— Atunci hai să plecăm din ploaia asta.

Thomas m-a lipit de el şi ne-am îndreptat spre casă şi spre lumina blândă care lucea la ferestre.

— Aşteaptă, a ordonat el şi a urcat treptele spre veranda de la intrare fără mine.

A ciocănit la propria lui uşă, într-un ritm în mod evident prestabilit, iar uşa s-a deschis.

Michael Collins s-a uitat la amândoi şi a arătat apoi spre scară.

— Vorbim după ce sunteţi uscaţi. Joe a făcut focul. Doamna Cleary a lăsat pâine şi plăcinte cu carne în cămară. Joe şi cu mine am mâncat, dar au rămas suficiente. Mergeţi. A fost o noapte dată dracului.

Doamna Cleary era menajera de la Dublin a lui Thomas. Joe O'Reilly, mâna dreaptă a lui Mick, se uita sfios. Nu îi scăpase faptul că ne aflam în casa lui Thomas

și că Mick era cel care dădea ordine, dar eu nu am avut nevoie de încurajări. Am urcat treptele. Pantofii mei lipăiau și dinții îmi clănțăneau în gură și am intrat cu pași grei în camera pe care mi-o dăduse Thomas, scoțându-mi sacoul lui și rochia roșie, sperând că doamna O'Toole putea să îmi salveze îmbrăcămintea, așa cum reușise să cureţe și halatul albastru, pătat de sânge. Hainele noastre erau acoperite de un strat de funingine și duhneau a fum, la fel ca și părul și pielea mea. Mi-am strâns halatul în jurul trupului, mi-am strâns lucrurile și am făcut o baie. Nu îmi păsa dacă Michael Collins considera că dura prea mult. Mi-am spălat părul și pielea, m-am clătit și m-am frecat iar cu săpun. Când am coborât, în cele din urmă, aveam părul încă ud, dar, în rest, eram curată și uscată. Cei trei bărbați se strânseseră în jurul mesei din bucătărie. Conversația lor a încetat în momentul în care mi-au auzit pașii.

Thomas s-a ridicat în picioare. Chipul lui era curățat de funingine, însă umbrit încă de îngrijorare. Purta pantaloni curați și uscați și o cămașă albă. Nu se obosise să își pună un guler și avea mânecile ridicate, lăsând la iveală mușchii fibroși ai antebraţelor și tensiunea care îi apăsa umerii.

— Ia un loc, Anne. Aici, a zis Michael Collins bătând cu palma scaunul liber de lângă el.

Masa din bucătărie era perfect pătrată, cu câte un scaun pe fiecare latură.

— Pot să îți spun Anne? a întrebat.

Collins s-a ridicat, și-a îndesat mâinile în buzunare și s-a așezat la loc, agitat. Mi-am ocupat, ascultătoare, locul de lângă el, simțind că mă apropiam de final, ca într-un vis din care eram pe cale să mă trezesc. Joe O'Reilly era la dreapta mea. Collins era așezat la stânga. Thomas ședea în fața mea. Ochii lui albaștri erau preocupați și neobișnuit de blajini; își ținea dinții strânși, ca și cum își dăduse seama că nu avea cum să mă salveze de ce urma să se întâmple.

Am vrut să îl liniștesc și am încercat să zâmbesc. Thomas a înghițit în sec și a clătinat o dată din cap, ca și cum ar fi vrut să își ceară iertare pentru că nu era capabil să îmi răsplătească jertfa.

— Spune-mi ceva, Anne, a zis Michael Collins. Cum de ai știut ce avea să se întâmple în seara asta la Gresham? Tommy a încercat să pretindă că nu tu i-ai dat pontul. Dar Tommy este un mincinos groaznic. De aceea îl și plac.

— Știi povestea lui Oisín și a lui Niamh, domnule Collins? am întrebat domol, lăsându-mi gura mângâiată de numele lor – *usheen* și *neev*.

Învățasem povestea în gaelică, învățând să vorbesc limba înainte de a ști cum să o scriu. Îl surprinsesem pe Michael Collins. Așteptase un răspuns, iar eu îi pusesem o întrebare în schimb. O întrebare ciudată.

— O știu, a zis el.

Mi-am fixat privirea asupra ochilor albaștri ai lui Thomas, amintindu-mi promisiunea pe care o făcuse de a nu mă alunga. Mă gândisem adesea la povestea lui Oisín și a lui Niamh de când călătorisem în timp; nu putusem să ignor asemănările dintre poveștile noastre.

Am început să recit povestea așa cum o învățasem, în gaelică, lăsând cuvintele irlandeze să îi învăluie pe cei de la masă într-o tăcere deplină. Le-am spus cum Niamh, Prințesa din Tír na nÓg, Tărâmul Tinereții, îl întâlnise pe Oisín, fiul marelui Fionn, pe țărmul lacului Leane, nu cu mult diferit de cum Thomas mă găsise pe mine. Collins a pufnit și O'Reilly s-a foit pe scaun, dar Thomas a rămas nemișcat, privindu-mă în ochi în timp ce recitam vechea poveste într-o limbă la fel de bătrână.

— Niamh s-a îndrăgostit de Oisín. L-a rugat să vină cu ea. Să aibă încredere în ea. Și ea a promis să facă tot ce îi stătea în putere ca să îl facă fericit, am zis.

— Este un mod ciudat de a-mi răspunde la întrebare, Anne Gallagher, a șoptit Michael Collins.

În vocea lui răsuna însă blândețea, de parcă gaelica îi mai alungase din suspiciuni. Cu siguranță că o persoană care vorbea limba irlandezilor nu ar fi putut lucra pentru Coroană. Collins nu m-a oprit pe măsură ce am continuat povestea.

— Oisín a crezut-o pe Niamh când i-a descris regatul ei, un loc ce exista separat de lumea lui, și a plecat cu ea acolo, lăsându-și ținutul în urmă. Oisín și Niamh au fost foarte fericiți preț de câțiva ani, dar lui Oisín i s-a făcut dor de familia și de prietenii lui. Ducea lipsa câmpiilor și a lacului. A implorat-o pe Niamh să îl lase să se întoarcă, măcar în vizită. Niamh știa ce avea să se întâmple dacă îl lăsa să plece și inima i s-a frânt știind că Oisín nu putea să înțeleagă dacă nu vedea adevărul cu proprii săi ochi.

Un nod mi s-a pus în gât și m-am oprit, închizând ochii și blocând privirea lui Thomas, ca să îmi adun curajul. Voiam ca Thomas să mă creadă, însă nu voiam să văd momentul când ar fi început să nu o mai facă.

— Niamh i-a spus lui Oisín că putea pleca, dar că nu avea voie să descalece de pe Umbra-Lunii, calul ei, și să nu calce pe pământ irlandez. Și l-a implorat să se întoarcă la ea, am continuat.

— Sărmanul Oisín. Săraca Niamh, a șoptit O'Reilly, știind ce urma.

— Oisín a călătorit preț de câteva zile până ce a regăsit ținutul tatălui său. Însă totul se schimbase. Familia lui nu mai era. Nici casa. Oamenii se schimbaseră. Castelele dispăruseră, împreună cu marii războinici ai trecutului, am zis. Oisín a coborât de pe Umbra-Lunii, uitând, din cauza durerii, ce îl implorase Niamh să își amintească. Când piciorul lui a atins pământul, el a devenit un moșneag. În Tír na nÓg, timpul curgea diferit față de Éire. Umbra-Lunii a fugit, lăsându-l în urmă. Oisín nu s-a mai întors niciodată la Niamh sau pe Tărâmul Tinereții. În schimb, a spus această poveste oricui a vrut să o asculte, astfel ca oamenii

să își cunoască istoria, să știe că se trăgeau din uriași și din războinici.

— Întotdeauna m-am întrebat de ce nu s-a putut întoarce, de ce Niamh nu a mers după el. Din cauza vârstei lui? Poate că prințesa cea frumoasă nu voia un moșneag? s-a întrebat Collins, prinzându-și, serios, mâinile la ceafă.

— *Cád atá á rá agat a Aine?* a șoptit Thomas în gaelică și eu i-am întâlnit privirea.

Stomacul mi se chircise și aveam palmele umede. Voia să știe ce voiam de fapt să spun.

— Întocmai ca Oisín, sunt unele lucruri pe care nu le vei putea înțelege dacă nu le trăiești tu singur, am răspuns.

Joe și-a frecat fruntea obosit.

— Putem vorbi în engleză? Nu vorbesc irlandeza la fel de bine ca tine, Anne. E una să ascult o poveste pe care o știu deja. Conversația este cu totul altceva. Și vreau să înțeleg.

— Când Michael era un copil, tatăl lui a prezis că va înfăptui lucruri măreție pentru Irlanda. Unchiul lui a prezis ceva asemănător. Cum puteau ei să știe asemenea lucruri? am întrebat, vorbind iar în engleză.

— *An dara sealladh*, a șoptit Michael, mijind ochii. Clarviziune. Unii spun că familia mea are acest dar. Eu cred că a fost doar vorba despre mândria unui tată față de fiul lui cel mai mic.

— Dar timpul i-a dat dreptate tatălui tău, a zis Thomas și Joe a dat din cap, cu chipul plin de devotament.

— Nu pot explica ceea ce știu. Vrei să îți dau explicații care nu vor avea niciun sens. Voi părea o nebună și îți va fi teamă de mine. Ți-am spus că nu sunt o amenințare pentru tine sau pentru Irlanda. Și aceasta este singura garanție. Nu pot explica cum de știu aceste lucruri, dar îți voi spune ce știu, dacă asta îți va fi de ajutor. Am știut că ușile erau blocate și că avea să izbucnească un incendiu cu doar câteva momente înainte de a se întâmpla. Când Murphy a ridicat

paharul... am ştiut... pur şi simplu. Am ştiut şi că armistiţiul urma să fie semnat înainte să se întâmple. Am ştiut data şi i-am spus lui Thomas, deşi nici el nu avea cunoştinţă de vreo înţelegere.

Thomas a dat uşor din cap.

— Aşa este, Mick.

— Ştiu că în octombrie vei fi trimis la Londra ca să negociezi termenii unui tratat cu Anglia, domnule Collins. Domnul de Valera va rămâne acasă. Şi când te vei întoarce cu un tratat semnat, poporul irlandez îl va susţine cu toată inima. Dar de Valera şi unii membri ai Adunării – aceia care îi sunt loiali – nu îl vor agrea. Nu va mai trece mult timp şi Irlanda nu se va mai lupta cu Anglia. Ne vom lupta între noi.

Cu ochii plini de lacrimi, Michael Collins şi-a apăsat pumnul pe buze. S-a ridicat încet, îngropându-şi mâinile în păr. Chinul său era groaznic. Apoi a ridicat furios farfurioara şi ceaşca de ceai şi le-a izbit de perete. Thomas i-a întins alta, care a avut aceeaşi soartă. Farfuria pe care se afla o singură felie de plăcintă cu carne a urmat la rând şi bucăţele de cartofi şi de aluat s-au împrăştiat prin bucătărie. Nu îmi puteam ridica privirea de la scaunul rămas gol în timp ce Collins punea mâna pe tot ce s-ar fi putut sparge. Tremurul din stomacul meu se mutase în picioare şi, pe sub masă, genunchii îmi săltau incontrolabil. Când Collins s-a aşezat la loc, emoţia lui era stăpânită şi ochii mă priveau gravi.

— Ce altceva îmi mai poţi spune? a întrebat el.

Dacă nu aș fi văzut cu ochii mei, dacă nu aș fi auzit eu singur, nu aș fi crezut niciodată. Anne a intrat în gura lupului și a calmat bestia doar cu o poveste spusă într-o irlandeză perfectă și cu informații care ar fi trebuit să o condamne, nu să o salveze.

Irlanda și-a abandonat de mult rădăcinile păgâne, dar Anne a mea are sânge de druid. Sunt convins. Se simte în ochii ei blânzi și în vocea ei mângâietoare, în magia pe care o țese cu vorbele ei. Ea nu este contesă, ci vrăjitoare. Dar nu găsesc în ea niciun strop de rău, nici intenții crude. Poate că, în cele din urmă, asta este ceea ce l-a cucerit pe Mick.

I-a pus zeci de întrebări și Anne a răspuns fără ezitare când a știut și cu negare calmă atunci când a susținut că nu știa răspunsul. Am privit-o – uimit, trist, mândru. Mick nu a vrut să știe unde a fost ea sau cum a ajuns în lac – acelea sunt întrebările mele. El a vrut să știe dacă Irlanda va supraviețui, dacă Lloyd George își va respecta partea lui de înțelegere, dacă separarea va fi evitată și dacă britanicii vor părăsi, cu adevărat, pământul irlandez, pentru totdeauna. Anne a ezitat doar când Mick a întrebat-o dacă zilele îi erau numărate.

— Timpul nu o să te uite, domnule Collins, și nici Irlanda, a zis ea. Asta este tot ce pot să îți spun.

Nu cred că Mick a crezut-o, dar nu a mai insistat. Și pentru asta, îi sunt recunoscător. Când Mick și Joe au plecat, în cele din urmă, strecurându-se pe ușa din spate într-o mașină care îi aștepta, Anne a răsuflat ușurată și și-a așezat capul pe masa din bucătărie, strângând marginile în mâini. Umerii i se zguduiau, dar plângea în liniște. Am încercat să o ridic în picioare, să o mângâi,

dar s-a clătinat. Am luat-o în brațe, am scos-o din bucătărie și am așezat-o în balansoarul de lângă vatră, acolo unde doamnei Cleary îi plăcea să tricoteze când o rugam să vegheze vreun om sau să stea cu ochii pe obiecte importante.

Anne s-a ghemuit în mine, lăsându-mă să o țin în brațe. Mi-am ținut respirația de teamă să nu o sperii, să nu fugă. Ori poate de teamă să nu fug eu. Și-a îndoit picioarele sub ea și și-a întors fața până ce s-a lipit de umărul meu. Respirația ei era caldă pe cămașa mea, lacrimile ei erau umede și mă făceau să vreau să o strâng și mai mult la pieptul meu, să o simt mai aproape. Când am expirat, eliberând puternic respirația pe care mi-o ținusem, i-am ciufulit părul. Mi-am strâns brațele în jurul ei și mi-am înfipt călcâiele în podea. Greutatea amândurora făcea scaunul să trosnească pe podea, repetând cu ecou bătăile inimii mele și amintindu-mi că eram în viață, trup și suflet, și că la fel era și ea. Mâna mea a imitat ritmul scaunului, mângâind-o pe spate în timp ce ne legănam înainte și înapoi. Nu ne-am spus niciun cuvânt, dar ne vorbeam prin gesturi.

Fereastra cea mai apropiată de vatră s-a zguduit brusc. Anne a icnit speriată și și-a ridicat capul.

— Șșș, am zis ușurel. E doar vântul.

— Ce poveste încearcă să spună? a murmurat ea, cu vocea aspră de emoție. Vântul știe toate poveștile.

— Tu să-mi spui, Anne, am șoptit. Tu să-mi spui.

— Am avut odată un profesor care a spus că ficțiunea este viitorul. Nonficțiunea este trecutul. Una poate fi modelată și creată. Cealaltă, nu, a zis ea.

— Uneori, sunt unul și același lucru. Depinde de cine spune povestea, am răspuns.

Brusc, nu mi-a mai păsat deloc. Nu mi-a mai păsat unde a fost sau ce secrete păstrează. Voiam doar să rămână cu mine.

— *Numele meu este Anne Gallagher. Nu m-am născut în Irlanda, dar Irlanda a fost întotdeauna o parte din mine, a început ea, de parcă recita un alt poem, spunea altă poveste.*

Ochii noştri s-au agăţat de flăcări, trupul ei s-a agăţat de al meu şi i-am lăsat cuvintele să mă ducă iar departe. Era legenda lui Oisín şi a lui Niamh, în care timpul nu este plan şi liniar, ci are straturi ce se leagă unul de celălalt, este un cerc care îşi retrasează propriul contur iar şi iar, generaţie după generaţie, împărţind acelaşi spaţiu, dacă nu aceeaşi sferă.

— *M-am născut în America, în 1970. Tatăl meu a fost Declan Gallagher – numit astfel după bunicul din partea tatălui –, iar mama a fost Hannah Keef, o fată din Cork, care şi-a petrecut o vară la New York şi nu s-a mai întors niciodată acasă. Sau poate că s-a întors. Poate că Irlanda a chemat-o când vântul şi apa i-a luat cu ei, a şoptit ea. Abia dacă mi-i amintesc. Aveam şase ani, câţi are Eoin acum.*

— *În 1970? am întrebat, dar ea nu a răspuns.*

A continuat doar, fără grabă. Cadenţa şi curgerea vocii ei îmi amuţeau întrebările, chiar dacă mintea mi se revolta împotriva inimii.

— *Eoin şi cu mine am făcut schimb de locuri, a zis ea, inexplicabil. Cine este părintele şi cine este copilul?*

Pentru un moment, Anne a rămas tăcută, căzută pe gânduri, şi eu am continuat să mă legăn în scaun, ţintuit pe loc, în timp ce gândurile îmi zburau în toate direcţiile.

— *Bunicul meu a murit de curând. A crescut în Dromahair, dar a plecat când era tânăr şi nu s-a mai întors. Nu ştiu de ce... dar încep să cred că a făcut-o pentru mine. Că a ştiut povestea pe care o trăim acum, dinainte de a mă fi născut.*

— *Cum se numea bunicul tău? am întrebat, deşi groaza îmi amăra gura.*

— Eoin. Numele lui a fost Eoin Declan Gallagher și l-am iubit așa de mult.

Vocea i s-a frânt și m-am rugat ca povestea ei să se preschimbe din parabolă în confesiune, că avea să abandoneze rolul de povestitor și să fie doar femeia care îmi ședea în brațe. Dar Anne a continuat și a devenit mai agitată cu fiecare cuvânt.

— M-a făcut să îi promit că îi voi aduce cenușa în Irlanda, pe Lough Gill. Așa că am făcut cum mi-a cerut. Am venit în Irlanda, la Dromahair, și am vâslit pe lac. Mi-am luat adio de la el și i-am împrăștiat cenușa în apă. Dar ceața s-a făcut din ce în ce mai densă și nu m-am mai putut întoarce. Nu mai vedeam țărmul. Totul era alb, ca și cum murisem și trecusem pe lumea cealaltă, fără să știu. O barcă a apărut de nicăieri și la bordul ei erau trei bărbați. I-am strigat, atrăgându-le atenția și cerându-le ajutorul. Următorul lucru pe care îl știu este că unul dintre ei a tras asupra mea și am căzut în apă.

— Anne, a implorat-o eu.

Voiam să se oprească. Nu voiam să mai ascult.

— Te rog, șșș, am spus, mângâind-o.

Mi-am îngropat fața în părul ei, înăbușindu-mi geamătul. Îi simțeam inima bătându-i lângă a mea; moliciunea sânilor nu îi putea ascunde teama. Anne credea ce îmi spunea; fiecare cuvânt imposibil.

— Atunci ai venit tu, Thomas. M-ai găsit. M-ai strigat pe nume și am crezut că sunt salvată, că se terminase totul. Dar acela a fost doar începutul. Acum sunt aici, este 1921 și nu știu cum să mă întorc acasă, a strigat ea.

Nu am putut decât să îi mângâi părul și să o legăn, disperat să uit tot ce îmi spusese. Anne nu și-a retras cuvintele și nici nu a râs, dar tensiunea ei s-a stins încetul cu încetul, cu cât stăteam mai mult îmbrățișați, legănați de mișcare și pierduți în gânduri.

— Am traversat lacul şi nu mă mai pot întoarce, aşa e? a şoptit ea, şi am ştiut ce voia să spună.

Cuvintele rostite nu puteau fi şterse.

— Nu mai cred de mult în zâne, Anne.

Glasul meu era greoi, ca un clopot de înmormântare în linişte. Anne era încă ghemuită în poala mea, dar s-a îndepărtat de pieptul meu ca să mă privească în ochi. Buclele părului ei creau un halou rebel şi moale în jurul feţei ei frumoase. Voiam să îmi afund mâinile în părul acela şi să îi trag gura spre a mea, să alung cu un sărut nebunia şi nefericirea, îndoiala şi deziluzia.

— Nu mă aştept să crezi în zâne, Thomas.

— Nu?

Vocea mea a răsunat mai aspră decât intenţionasem, dar trebuia să mă îndepărtez de ea înainte să ignor urletul din inima mea şi avertizarea din vinele mele. Nu puteam să o sărut. Nu atunci. Nu după tot ce îmi spusese. M-am ridicat şi am aşezat-o, uşurel, în picioare. Ochii ei erau neclintiţi pe când s-au prins într-ai mei. Sclipirea lor verde era acum aurie în lumina focului.

— Nu, a răspuns ea stins. Dar vei încerca să crezi în... mine?

I-am atins obrazul, incapabil să mint, dar nevrând să o rănesc. Însă tăcerea mea a fost suficientă. S-a întors şi a urcat treptele, spunându-mi noapte bună, în şoaptă. Iar acum stau aici, privind focul, scriind totul în cartea asta. Anne a mărturisit... şi totuşi nu ştie nimic.

T.S.

16

TOM LUNATICUL

Aşa cântă bătrânul Tom lunaticul,
Ce doarme sub umbrar:
Oare ce anume gândurile mi-a împrăştiat
Şi ochii ce bine mă serveau:
Ce a făcut din al lumii veşnic clar
Feştilă stinsă.

W.B. Yeats

Am citit undeva că nu putem şti niciodată cine suntem cu adevărat, dacă nu prioritizăm ceea ce iubim. Eu iubisem întotdeauna două lucruri mai presus de orice, iar din acelea îmi formasem identitatea. O identitate se dezvoltase din ceea ce mă învăţase bunicul meu. Era înfăşurată strâns în jurul iubirii pe care mi-o purtase, a iubirii unuia pentru celălalt şi a vieţii pe care o duseserăm împreună. Cealaltă identitate fusese plăsmuită din dragostea mea pentru poveşti. Devenisem autoare, obsedată să câştig bani, să ajung pe listele de *bestselleruri* şi să îmi scriu următorul roman. Îmi pierdusem una dintre identităţi atunci când îmi pierdusem bunicul şi acum o pierdusem şi pe cealaltă. Nu mai eram Anne Gallagher, cel mai bine vândut autor desemnat de *New York Times*. Eram Anne Gallagher, născută la Dublin, văduva lui Declan, mama lui Eoin, prietena lui Thomas. Îmi asumasem mai multe identităţi care nu îmi aparţineau şi începuseră să mă roadă şi să mă jeneze chiar şi atunci când încercam din răsputeri să

le port pe toate. În decursul săptămânilor care au urmat călătoriei la Dublin, Thomas a păstrat distanța față de mine, evitându-mă atunci când era posibil și rămânând indiferent, ori politicos când nu exista altă soluție. Mă trata din nou ca pe Anne a lui Declan, deși știa că nu sunt ea. Îi mărturisisem un adevăr pe care nu îl putea accepta, așa că mă înfășurase strâns în rolul ei, refuzând să îmi aloce altul. Uneori, îl surprindeam privindu-mă ca și cum muream din cauza unei boli incurabile, cu chipul abătut și îndurerat.

Thomas s-a întors la Dublin și l-a adus pe Robbie O'Toole, care se vindeca bine, înapoi la Garvagh Glebe. Băiatul avea un petic elegant peste ochiul lipsă. Pe o parte a capului se profila o cicatrice urâtă și rămăsese cu o slăbiciune în partea stângă a trupului. Se mișca lent, ca un tânăr îmbătrânit peste noapte. Zilele de contrabandist de arme și vânător de Tans erau, de acum, în trecute.

Nimeni nu a pomenit nimic despre Liam sau despre armele dispărute, dar mânzul s-a născut în cele din urmă, făcându-ne pe toți cinstiți.

Din fericire, nici căpitanul Auxiliarilor nu s-a întors la Garvagh Glebe și orice acuzații sau suspiciuni ce atârnau asupra mea erau ținute cu grijă sub tăcere. Totuși, dormeam cu un cuțit sub pernă și l-am rugat pe Daniel O'Toole să îmi instaleze o încuietoare la ușa dormitorului. Poate că lui Liam Gallagher nu îi era teamă de mine, dar el nu îmi inspira același sentiment. Știam, fără îndoială, că aveam să ne înfruntăm. Grija mă obosea și gândurile fugare îmi furau somnul.

Mă gândeam neîncetat la lac, îmi imaginam că împingeam o barcă pe valurile lui și că nu mă mai întorceam. În fiecare zi, mă plimbam pe malul lui, meditând. Și în fiecare zi mă întorceam, nefiind dispusă să încerc. Nevrând să îl părăsesc pe Eoin. Să îl părăsesc pe Thomas. Să mă părăsesc pe mine însămi, această nouă Anne. Mă chinuia dorul de bunicul meu – bărbatul, nu băiețelul. Îmi jeleam viața – autorul, nu femeia. Dar alegerea era una ușoară.

Aici iubeam. Și, în cele din urmă, voiam să iubesc mai mult decât voiam să mă întorc. Anii ce se înșirau în fața mea, anii ce aveau să vină și să treacă – anii care, pentru mine, veniseră și trecuseră deja – mă apăsau greu. Știam ce viitor i se pregătea Irlandei. Nu chiar fiecare răsturnare de situație și urcuș, nu fiecare cotitură și pas greșit. Dar îi cunoșteam trecutul tumultuos. Conflictele. Lupta și neliniștea neîncetate. Și mă întrebam pentru ce. Moartea și suferința. Exista un moment pentru luptă, dar exista și un moment pentru pace. Timpul nu se dovedise prea blând în cazul Irlandei.

Eoin era lumina ce continua să mă ghideze în tunelul din ce în ce mai întunecat, care se strângea în jurul meu. Dar chiar și acea bucurie era stinsă de adevăr. Faptul că îl iubeam nu scuza minciuna pe care i-o spuneam. Eram o impostoare și tot devotamentul meu nu schimba cu nimic realitatea. Singura mea apărare era că nu avusesem intenția de a înșela sau de a răni. Eram o victimă a împrejurărilor – improbabile, imposibile, ineluctabile – și nu puteam decât să mă descurc cât puteam de bine.

Eoin și cu mine umpluserăm câteva cărți cu expediții și aventuri în locuri îndepărtate. Thomas făcuse legătura dintre mărturisirea mea și poveștile lui Eoin; mă urcasem într-o barcă pe Lough Gill și mă trezisem într-o altă lume, exact ca băiețelul din istorioarele lui Eoin. Thomas se uitase la cuvinte, apoi la mine. Înțelegând, chipul i se umbrise ca de la un nor negru. După aceea, mă evitase, adăugând ilustrații cărților după ce Eoin și cu mine mergeam la culcare.

Când nu scriam povești, începusem să îl învăț pe Eoin să citească ceasul, să scrie și să citească. Era stângaci, ca și mine. Ori poate eu eram stângace ca și el. I-am arătat cum să țină creionul și să formeze literele în rânduri mici și îngrijite, astfel încât să fie pregătit pentru când avea să înceapă școala, moment care se apropia mult mai repede decât ne-am fi dorit oricare dintre noi. În ultima zi de luni

din septembrie, Thomas, Eoin şi cu mine am păşit în tăcere spre clădirea şcolii. Eoin îşi târa picioarele, deloc încântat de destinaţie.

— Nu poţi să mă înveţi acasă, mama? s-a plâns uşurel Eoin. Mi-ar plăcea mult mai mult.

— Am nevoie de mama ta când îmi fac vizitele, Eoin. Iar tu vei fi cu prietenii tăi. Tatăl tău şi cu mine ne-am cunoscut când eram băieţi. S-ar putea să ratezi şansa de a-ţi cunoaşte cel mai bun prieten dacă studiezi acasă, a spus Thomas.

Eoin părea sceptic. Eoin avea deja câţiva prieteni buni şi se gândea probabil că îi putea vedea şi fără a merge la şcoală. În plus, Thomas nu mă mai luase cu el în vizitele medicale de când ne întorseserăm de la Dublin; nu voia să fie singur cu mine.

Văzând că Eoin nu era deloc convins, Thomas a arătat spre o colibă mică ce se iţea dintre copacii unei mici poieni; era o colibă pe care o văzusem şi înainte, dar nu îi acordasem prea multă atenţie. Casa era abandonată şi frunzişul începuse să o acapareze.

— Vezi căsuţa aceea, Eoin? a întrebat Thomas.

Eoin a dat din cap, dar Thomas a continuat să meargă. Se simţea miros de ploaie în aer.

— Acolo a trăit odată o familie. O familie ca şi noi. Dar după aceea a venit năpasta cartofilor şi oamenii nu au mai avut ce mânca. Unii dintre ei au murit. Alţii au plecat în America să caute de lucru şi să se poată hrăni. Case abandonate se găsesc în toată Irlanda. Trebuie să mergi la şcoală pentru a face Irlanda o ţară mai bună pentru poporul ei, astfel încât familiile să nu mai piară. Astfel ca prietenii noştri să nu fie nevoiţi să plece.

— Nu exista niciun fel de mâncare, Doc? a întrebat Eoin.

— Ba da, dar nu și cartofi, a răspuns Thomas, privind peisajul de parcă ar fi putut vedea încă mana ce făcuse ravagii în toată țara, cu șaptezeci de ani în urmă.

— Nu puteau să mănânce altceva? a întrebat Eoin.

L-aș fi sărutat pentru curiozitatea lui. Nu cunoșteam răspunsul și se presupunea că ar fi trebuit să îl știu. Ar fi trebuit să cunosc acele povești mai bine. Cercetarea pe care o făcusem se concentrase asupra Războiului Civil și nu a deceniilor care îl precedaseră. Am ascultat cu atenție, întorcându-mă ca să privesc căsuța dărăpănată și uitată.

— Cartofii nu mai creșteau, a explicat Thomas. Recoltele au fost bolnave. Oamenii foloseau cartofii pe care îi cultivau în micile lor grădini pentru a-și hrăni familiile pe tot parcursul anului. Când aceștia nu au mai crescut, nu au mai avut ce mânca. Majoritatea familiilor aveau câte un porc, dar fără cartofi, nu au mai avut lături pentru porci. Așa că porcii au murit sau au fost mâncați înainte de a slăbi prea mult. Apoi familiile au rămas fără nimic. Pe câmpurile moșierilor englezi creșteau încă grâne, dar acestea erau vândute în afara Irlandei. Familiile nu aveau bani suficienți ca să cumpere grâne sau destul pământ ori mijloace ca să le cultive singure. Existau vite și oi, dar puțini oameni le aveau. Vacile și oile se îngrășau mâncând nutreț, așa că și ele erau trimise în afara țării. Carnea de vită, de oaie și lâna erau vândute altor state, în timp ce aceia mai săraci – majoritatea oamenilor din Irlanda – deveneau din ce în ce mai înfometați și disperați.

— Nu puteau să fure? a zis Eoin, ezitant. Eu aș fura mâncare dacă lui Nana i-ar fi foame.

— Asta, pentru că îți iubești bunica și nu ai vrea să o vezi suferind. Dar furtul nu era soluția.

— Care a fost soluția? am spus aproape în șoaptă, de parcă întrebarea ar fi fost una filosofică, o provocare, și nu una născută din pură curiozitate.

Thomas m-a privit când a început iar să vorbească, de parcă m-ar fi putut face să îmi amintesc, să ader la cauza care aprinsese o pasiune așa de arzătoare în Anne Gallagher.

— Timp de secole întregi, irlandezii au fost împrăștiați în toate colțurile lumii – Tasmania, Indiile de Vest, America –, cumpărați și vânduți, și crescuți și făcuți sclavi. Populația Irlandei a fost înjumătățită din cauza servituții înscrise în lege. În timpul foametei, un milion de oameni au murit pe insula aceasta. Aici, în Leitrim, familia mamei mele a supraviețuit pentru că moșierului i s-a făcut milă de dijmașii lui și a amânat plata arendei în timpul perioadei mai rele. Bunica mea lucra mea pentru proprietar – era menajeră – și mânca la bucătărie o dată pe zi, aducând resturile acasă, la frații și la surorile ei. Jumătate din familie a emigrat. Două milioane de irlandezi au emigrat în timpul foametei. Guvernului britanic nu i-a păsat. Anglia este la o aruncătură de băț. Le este simplu să își trimită propriii muncitori când noi plecăm sau murim de foame. Am fost – suntem – cu adevărat ușor de înlocuit.

Thomas nu era plin de resentimente, ci părea trist.

— Atunci, cum luptăm? a întrebat Eoin, cu chipul aprins de seriozitatea și de tristețea poveștii.

— Învățăm să citim. Gândim. Învățăm. Devenim mai buni și mai puternici și rămânem uniți, spunând „Gata. Nu ne mai puteți trata așa", a zis Thomas ușurel.

— De aceea merg la școală, a spus Eoin, serios.

— Da. De aceea mergi la școală, a fost de acord Thomas.

Emoția mă gâtuia, amenințând să mi se reverse pe obraji, și am înăbușit-o.

— Tatăl tău a vrut să devină profesor, Eoin. Știai asta? Știa cât de importantă este educația. Dar nu a putut sta locului. La fel ca și mama ta, a adăugat Thomas, găsindu-mi ochii.

Nu aveam niciun răspuns de dat; îmi fusese întotdeauna ușor să fiu liniștită. Puteam sta și visa, lăsându-mă dusă de mintea mea până ce porneam într-un soi de călătorie imaginară. Diferențele dintre cealaltă Anne și mine se adunau pe zi ce trecea.

— Eu vreau să fiu doctor, ca tine, Thomas, a zis Eoin, trăgându-l de mână și uitându-se în sus cu sinceritate, privind dincolo de cozorocul pălăriei.

— Așa va fi, Eoin. Este exact ceea ce vei deveni, l-am asigurat eu, regăsindu-mi glasul. Vei fi unul dintre cei mai buni doctori din lume. Și oamenii te vor iubi pentru că ești înțelept și blând și le faci viețile mai bune.

— O să fac Irlanda mai bună? a întrebat Eoin.

— Tu faci Irlanda mai bună pentru mine. În fiecare zi, am zis, îngenunchind ca să îl pot strânge în brațe înainte ca Eoin să intre în curtea școlii.

Băiatul și-a aruncat brațele mici în jurul meu și m-a îmbrățișat tare, sărutându-mă pe obraz înainte de a repeta gestul cu Thomas. Apoi l-am privit alergând spre grupul de băieți din curte, aruncându-și pălăria și micul rucsac și uitând imediat de noi.

— De ce îi spui lucruri care s-ar putea să nu se împlinească? a întrebat Thomas.

— Eoin va fi doctor. Și va fi înțelept și bun. Va deveni un bărbat minunat, am zis ușor, cuprinsă iar de emoție.

— Ah, contesă, a oftat Thomas și inima mi-a săltat auzind alintul.

Thomas s-a întors și a început să traverseze iar drumul, îndepărtându-se de școală. Uitându-mă încă o dată la clădirea mică a școlii și la părul aprins al lui Eoin, l-am urmat.

— Nu este greu de crezut că va deveni un astfel de om. Până la urmă, este fiul lui Declan, a remarcat Thomas, pe când pășeam unul lângă celălalt.

— Este mai mult fiul tău, decât al lui Declan. Poate că prin venele lui curge sângele lui Declan, însă are inima și sufletul tău.

— Nu spune asta, a protestat Thomas, ca și cum gândul ar fi fost trădător.

— Este adevărul. Eoin îți seamănă așa de mult, Thomas. Ticurile lui, blândețea, felul în care abordează problemele. Sunt toate ale tale.

Thomas a clătinat iar din cap, rezistând ideii; loialitatea nu îi permitea să își asume vreun merit.

— Ai uitat cum era Declan, Anne? Era vesel, ca și Eoin.

— Nu pot uita ceea ce nu am știut niciodată, Thomas, i-am amintit eu cu glas încet.

L-am simțit tresărind și mi-am înăbușit frustrarea din piept. Preț de câteva minute, am pășit în liniște. Thomas mergea cu mâinile îndesate în buzunare și cu ochii în pământ. Eu aveam brațele încrucișate la piept și privirea înainte, dar eram conștientă de fiecare pas pe care îl făcea și de fiecare cuvânt pe care ar fi vrut să îl spună. Când a vorbit, în cele din urmă, cuvintele lui au năvălit ca apa unui baraj spart.

— Spui că nu poți uita ceea ce nu ai știut nicicând. Dar tu ești irlandeză, Anne. Ai râsul lui Anne Gallagher. Ai curajul ei. Ai părul ei negru și cârlionțat și ochii ei verzi. Vorbești limba Irlandei și cunoști legendele și poveștile poporului nostru. Așa că îmi poți spune cât vrei că ești altcineva; eu știu cine ești tu.

Vedeam lacul printre copaci. Cerul se întunecase și atârna greu de ploaie, alungând norii până ce acoperiră apa, prinși între valuri și vânt. Mă înțepau ochii și pieptul mă strângea. M-am întors de la el și am început să pășesc pe cărarea ce ducea spre lac. Iarba îi repeta cuvintele cu un ecou șoptit: „Eu știu cine ești tu".

— Anne, așteaptă.

M-am răsucit pe călcâie.

— Arăt ca ea, știu! Am văzut fotografiile. Suntem aproape identice. Hainele mi se potrivesc, la fel ca și pantofii. Dar suntem oameni diferiți, Thomas. Trebuie să vezi asta.

Thomas a început să clatine din cap, să nege și iar să nege.

— Uită-te la mine! Știu că este greu de crezut. Nici eu nu cred ce mi se întâmplă în mare parte a timpului. Tot încerc să mă trezesc. Dar îmi este și frică, pentru că dacă mă trezesc, te voi pierde. Eoin va fi mort. Și eu voi fi iar singură.

— De ce faci asta? a oftat el, închizând ochii.

— De ce nu te uiți la mine? am spus eu, implorator. De ce nu vrei să mă vezi?

Thomas a ridicat capul, studiindu-mă. Stăteam în iarbă, pe marginea drumului, agățându-ne privirile una de cealaltă și înfruntându-ne voințele. Apoi, Thomas a oftat greoi și și-a trecut mâna prin păr, întorcându-se o dată și venind iar la mine, mai aproape decât înainte, de parcă ar fi vrut să mă sărute, să mă scuture și să mă facă să cedez.

Și eu simțeam la fel.

— Ochii sunt altfel decât mi-i amintesc – au un alt fel de verde. Este verdele mării în loc de verdele ierbii. Și dinții tăi sunt mai drepți, a șoptit el.

Stră-străbunica mea nu își permisese luxul unei proteze dentare scumpe. Privirea lui Thomas a alunecat la gura mea și a înghițit. Mi-a atins buza de sus și și-a retras mâna imediat. Când a vorbit iar, vocea lui era mai domoală, ușor iritată, ca și cum recunoștea un lucru dureros.

— Anne a lui Declan avea o strungăreață între dinții din față. Am observat când te-ai periat pe dinți că nu o mai ai. Obișnuiai să fluieri prin acea strungăreață. Ziceai că este singurul tău talent muzical.

Am râs, eliberând din furia ce îmi umfla pieptul.

— Sunt sigură că nu pot fluiera printre dinți.

Am ridicat din umeri de parcă nu ar fi contat, însă era un lucru așa de însemnat că abia mai puteam respira.

— Ai același râs. Râsul lui Eoin, a continuat Thomas. Dar ai și fermitatea lui Declan. Este de-a dreptul bizar. Este ca și cum s-ar fi întors amândoi... în tine.

— Așa și este, Thomas. Nu înțelegi?

Chipul lui s-a cutremurat de emoție și Thomas a clătinat iar din cap, ca și cum ar fi fost prea mult, prea greu de crezut și nu putea înțelege. Dar a continuat, cu vocea stinsă, ca și cum ar fi vorbit de unul singur.

— Semeni destul de bine cu cealaltă Anne – Thomas a tresărit ca și cum nu i-ar fi venit să creadă că făcea diferența între noi –, încât nimeni nu se va îndoi vreodată că ești ea. Dar ea era... mult mai... ageră.

Thomas s-a agățat de cuvânt ca și cum nu ar fi putut găsi altul mai bun, dar eu am tresăltat și am simțit cum mă îmbujorez, nervoasă.

— Sunt destul de inteligentă.

— Zău?

Buzele lui se strâmbară ușor și umorul alungă crisparea de pe chipul lui. Eram indignată peste măsură. Râdea de mine?

— Nu vorbesc despre inteligența ta, Anne. Cealaltă Anne era ascuțită ca un tăiș de cuțit. Nu avea calmitatea ta. Era... pătimașă. Energică. Înflăcărată și, sincer, obositoare. Poate pentru că simțea că așa trebuie să fie. Dar blândețea ta este frumoasă. Ai ochi blânzi și bucle moi. O voce domoală. Un zâmbet cald și dulce. Nu îți fie rușine de el. Nu mai există prea multă blândețe în Irlanda. Acesta este unul dintre motivele pentru care Eoin te iubește așa de mult.

Furia mea s-a stins și pieptul mi s-a umplut de un cu totul alt sentiment.

— Ești pricepută, știi, a zis el. Accentul. Sună exact ca al uneia dintre noi. Sună ca Anne. Dar uneori îți scapă. Uiți... și atunci pari a fi fata care pretinzi că ești.

— Fata care pretind că sunt, a mormăit eu.

Sperasem, pentru un moment, că depășisem neîncrederea. Dar poate că nu venise timpul.

— Faptul că tu nu mă crezi nu schimbă cu nimic adevărul, Thomas. Am nevoie să te prefaci că sunt exact cine spun că sunt. Poți face asta? Pentru că indiferent de ce crezi tu, indiferent dacă tu mă consideri o mincinoasă, nebună sau bolnavă, eu cunosc lucruri care nu s-au întâmplat încă și totuși nu am nici jumătate din informațiile pe care ar trebui să le am. Nu sunt Anne Finnegan Gallagher. Și tu știi asta. În adâncul inimii tale, o știi. Nu știu cum îi cheamă pe vecinii tăi sau care sunt denumirile magazinelor din oraș. Habar nu am cum să îmi coafez părul sau să port dresurile acestea infernale, să gătesc, să cos și nu mă pricep la Riverdance, în numele lui Dumnezeu.

Am tras de breteaua corsetului prin fustă și ea s-a izbit de piciorul meu. Thomas a rămas tăcut câteva momente, pe gânduri, cu ochii ațintiți asupra mea. Apoi buzele lui s-au răsucit iar și a început să râdă, cu mâna în dreptul gurii, ca și acum ar fi vrut să se oprească, dar nu putea.

— Ce mama dracului este Riverdance? a șuierat el printre hohote.

— Dansul irlandez. Știi tu.

Ținându-mi mâinile drepte pe lângă trup, am început să îmi arunc călcâiele în sus și să mă mișc încercând să imit, fără succes, dansurile din *Lord of the Dance*.

— Riverdance, zici? a chicotit el.

Thomas a început să își ridice călcâiele, pășind și bătând din picioare, cu mâinile în șolduri, râzând pe când încercam să îl imit. Însă nu puteam să îl imit. Era minunat, exuberant, dansând pe cărarea ce ducea spre casă de parcă auzea viorile în minte. Dus era doctorul ursuz, Thomas

necredinciosul, şi în timp ce tunetul bubuia şi ploaia a început să cadă peste noi, am zburat cu gândul înapoi la Dublin, la ploaie şi la balansoar şi la intimitatea pe care o distrusesem cu adevărurile mele imposibile.

Nu ne-am întors în casă. Brigid avea să fie acolo, împreună cu cel puţin patru dintre membrii familiei O'Toole. Thomas m-a tras în hambar, în aerul încărcat de mirosul fânului proaspăt şi de pufăiturile şi nechezăturile iepei şi ale mânzului ei. A zăvorât uşa în urma noastră, m-a lipit cu spatele de perete şi şi-a apropiat gura de urechea mea.

— Dacă tu eşti nebună, atunci sunt şi eu. O să fiu Tom Lunaticul şi tu vei fi Jane Nebuna, a zis el.

Am zâmbind auzind trimiterea la Yeats, deşi pulsul îmi bubuia şi degetele mi s-au strâns pe cămaşa lui.

— Adevărul este că mă simt nebun. În ultima lună, mi-am pierdut minţile puţin câte puţin, a gâfâit el.

Respiraţia lui mi-a mişcat şuviţele de păr şi mi-a gâdilat urechea.

— Nu ştiu ce este bine sau ce este rău. Nu pot vedea mai departe de ziua de mâine sau săptămâna viitoare. O parte din mine încă este convinsă că eşti Anne a lui Declan şi mi se pare aşa de greşit să simt ce simt.

— Nu sunt Anne a lui Declan, am zis eu cu patimă, dar el a continuat.

Cuvintele i se revărsau de pe buze. Gura lui era aşa de aproape de mine, că mi-am întors faţa ca să o pot simţi pe obraz.

— Nu îmi pot imagina unde te vei duce sau unde ai fost. Dar mi-e teamă pentru mine şi mă înspăimântă soarta mea şi a lui Eoin. Aşa că dacă îmi vei spune să mă opresc, Anne, o voi face. O să dau înapoi şi voi face tot ce îmi stă

în puteri să fiu ceea ce ai tu nevoie să fiu. Și când... dacă... pleci, o să fac pe dracu' în patru să îi explic lui Eoin.

Mi-am apăsat gura pe muchia vinei de pe gâtul lui și am tras pielea moale între buzele mele, vrând să îl marchez, să îi absorb pulsul care bătea sub urechea lui. Inima i se zbătea sub mâinile mele și ceva se cristaliză în mine, ca și cum aș fi făcut o alegere în acel moment, pășind într-un trecut ce avea să îmi fie viitor.

Atunci gura lui se coborî asupra mea, mâinile lui îmi cuprinseră fața cu o ardoare care îmi făcu capul să se lovească de perete și degetele de la picioare să se strângă în ghete. M-am înălțat pe vârfurile picioarelor ca să îmi pot lipi mai bine trupul de al lui. Preț de câteva momente lungi, gurile noastre s-au lovit și au lunecat învățând să danseze împreună, limbile noastre au explorat unghere ascunse și frenezia s-a transformat în râvnă mută. Buzele lui Thomas le-au părăsit pe ale mele, găsindu-mi gâtul; și-a purtat obrazul de-a lungul decolteului bluzei mele înainte de a cădea în genunchi și a-mi prinde șoldurile așa cum îmi cuprinsese, mai devreme, chipul, cerându-mi toată atenția. A îngenuncheat acolo, cu fața lipită de cea mai intimă parte a mea, apăsându-și săruturile peste haine, dând naștere unei călduri umede care se răsucea și cânta și îl striga.

Am scos un sunet care mi-a răsunat în minte mult timp după ce trecuse momentul, un vaiet care cerșea permanență sau un sfârșit, iar Thomas m-a tras jos. Mâinile lui mi-au escaladat șoldurile, s-au înfășurat în jurul torsului meu până ce am fost cu totul sub el. Mi-a adunat fustele în mâini și mi-am prins pumnii în buclele ciufulite ale părului său, aducându-i limba la mine. Căldura mi se împrăștia din vintre spre gurile noastre apăsate și respirațiile erau acum una.

Thomas se mișca acum lipit de mine, balansându-se precum valurile ce umezeau malul lacului Gill, constant și lin, rostogolindu-se și retrăgându-se și revenind până ce nu am mai simțit decât lichidul lipăind și fluxul prelung.

Gura mea uită să sărute, inima uită cât să bată, plămânii mei uitară de ce aveau nevoie să respire. Thomas însă nu uită nimic, ci mă ridică, dând viaţă sărutării mele, făcându-mi inima să bată cu a lui, amintind buzelor mele să îi formeze numele. Îmi mângâie părul şi trupul lui rămase nemişcat pe când valurile se retraseră şi eu rămăsei fără aer, amintindu-mi tot ce fusese pierdut.

1 octombrie 1921

M-am întrebat adeseori dacă irlandezii ar fi cine suntem noi acum dacă englezii s-ar fi purtat mai uman. Dacă ar fi fost rezonabili. Dacă ne-ar fi permis să prosperăm. Ne-au luat orice drept şi ne-au obişnuit cu batjocura. Ne-au tratat ca pe nişte animale şi totuşi nu ne-am dat bătuţi. Din vremurile lui Cromwell, am fost sub cizma Angliei şi suntem, încă, irlandezi. Limba noastră a fost uitată şi totuşi o vorbim. Religia noastră a fost interzisă, dar încă o practicăm. Când restul lumii a suferit un soi de reformare, abandonând catolicismul pentru o nouă şcoală de gândire şi pentru ştiinţă, noi ne-am înfipt picioarele în pământ. De ce? Pentru că ar fi însemnat că englezii au câştigat. Suntem catolici pentru că ei ne-au spus că nu putem fi. Un om îşi va dori înmiit acel lucru pe care i-l iei. Nu va avea alta în minte decât lucrul ce nu îi este permis să îl aibă. Singura revoltă pe care o avem este în propria noastră identitate.

Identitatea lui Anne este propriul ei soi de revoltă şi refuză să renunţe la ea. Timp de o lună, m-am luptat constant cu inima mea, cu mintea – cu ea –, deşi abia dacă am scos un cuvânt. Am ademenit-o în linişte, am implorat, am stăruit şi am convins, iar Anne nu s-a clintit şi nu a renunţat la adevărul ei absurd. I-am spus inimii că nu o puteam avea şi disidentul irlandez din mine s-a răzvrătit şi a spus că era a mea. În momentul în care am cedat, îmbrăţişând imposibilul, soarta a încercat să mi-o ia din nou. Sau poate destinul mi-a tras, pur şi simplu, vălul de pe faţă.

Anne se juca cu Eoin lângă lac, alergând spre valurile mici şi apoi depărtându-se de ele. Fustele ei erau ridicate într-un fel în care ar fi şocat-o pe Brigid

dacă ar fi ieşit să îi cheme la cină. M-am apropiat, vrând să o privesc doar pentru un moment, să mă bucur de imaginea picioarelor ei albe pe fundalul cenuşiu-verzui al lacului. Îmi făcea inima să se frângă în cel mai bun mod cu putinţă. Am privit-o în timp ce dansa cu Eoin, când râdeau în lumina apusului. Buclele îi săltau pe umeri şi picioarele neastâmpărate loveau apa. Apoi, Eoin, care ţinea în braţe mingea roşie primită de la familia O'Toole de ziua lui, s-a împiedicat şi a căzut, julindu-şi genunchiul pe pietriş şi pierzând mingea. Anne l-a luat în braţe în timp ce eu am început să mă îndrept spre ţărm. Reveria mea fusese întreruptă de lacrimile lui. Însă Eoin nu era aşa de îngrijorat de julitură cât de mingea ce plutea purtată de apă. Copilul a ţipat, arătând cu degetul spre minge. Anne l-a lăsat imediat din braţe şi a alergat să recupereze jucăria înainte de a ajunge prea departe.

A intrat în lac până la genunchi, ridicându-şi fustele în van. Mingea s-a legănat mai departe. Anne a mai înaintat puţin, întinzându-se după ea, şi mingea a ademenit-o în larg. Am început să alerg cuprins de o teamă iraţională, strigându-i să lase mingea. Ea a mers şi mai departe, lăsându-şi fustele din mâini şi scufundându-se până la mijloc, păşind prin apă spre sfera roşie.

Eram prea departe. I-am strigat să se întoarcă în timp ce am traversat cheiul în fugă şi, pentru un moment, imaginea ei a pâlpâit, ca un miraj pe lac. Era ca şi cum aş fi privit prin sticlă. Rochia ei albă devenise un cârcel de ceaţă; părul negru se confunda cu umbrele serii.

Eoin a început să ţipe.

Strigătul lui îmi răsuna cu ecou în minte când am intrat în apă după ea, strigându-i să se întoarcă, să rămână. Pata roşie a mingii a continuat să se depărteze ca şi soarele la orizont, iar eu m-am aruncat în apă, spre locul în care o văzusem, întinzând mâna spre conturul fantomatic al lui Anne. Braţele mele au rămas

goale. I-am strigat numele și am înaintat iar, căutând. Degetele mele au atins o bucățică de pânză și mi-am închis mâna în jurul ei, trăgând-o la mine ca pe un colac de salvare, iar și iar, până ce mi-am umplut brațele de rochia lui Anne.

Nu puteam vedea malul și nu mai știam care era apa și care cerul. Eram prins între acum și atunci. Îmi simțeam picioarele lunecând pe nisipul mișcător și mă scufundasem complet într-o mare de alb. Îi simțeam conturul spatelui și lungimea picioarelor, dar nu o vedeam. Mi-am petrecut brațele în jurul formei ei, refuzând să îi dau drumul, și am început să merg în direcția țipetelor lui Eoin – o sirenă în ceață –, trăgând-o după mine. Apoi am auzit-o spunându-mi numele – o simplă șoaptă – și, pe când albul ceții începea să se risipească, iar malul a apărut iar, Anne a redevenit întreagă în brațele mele. I-am ridicat corpul la pieptul meu, ținând-o departe de apa ce voia să mi-o ia și de mâinile timpului. Când ne-am prăbușit pe nisip, îmbrățișați, Eoin s-a aruncat în leagănul brațelor noastre, agățându-se de Anne, în timp ce ea se agăța de mine.

— Unde te-ai dus, mama? a plâns el. M-ai părăsit! Și Doc m-a părăsit!

— Șșș, Eoin, l-a mângâiat Anne. Suntem în regulă. Suntem aici.

Însă Anne nu a negat ceea ce văzuse băiatul. Am rămas, gâfâind – un amestec de brațe și haine și cuvinte liniștitoare –, până ce inimile noastre au început să bată mai domol și simțul realității s-a reîntors. Eoin s-a ridicat, uitând deja de teamă, și a arătat vesel spre mingea roșie care își găsise calea înapoi spre mal. Băiatul s-a desprins de noi, eliberându-ne din îmbrățișarea lui și de întrebările fără răspuns. Apoi a plecat, ridicându-și mingea și îndreptându-se spre chei. Brigid se săturase să ne aștepte la cină și ne striga dintre copacii care despart casa de mal. Dar avea să mai aștepte puțin.

— Ai fost acolo, în apă, am şoptit. Şi apoi ai început să dispari... ca o reflexie într-o sticlă groasă şi am ştiut că aveai să dispari cu totul. Aveai să pleci şi să nu te mai văd niciodată.

Acceptasem imposibilul. Mă alăturasem revoltei lui Anne. Ea mi-a ridicat faţa, palidă şi gravă, şi mi-a găsit ochii în lumina crepusculului. Mi-a cercetat ochii în căutarea luminii de pe chipul celui care descoperă credinţa, iar eu i-am mărturisit-o.

— Tu nu eşti Anne Finnegan, aşa-i?

— Nu, Thomas.

Anne a clătinat din cap, scrutându-mi privirea cu ochii ei.

— Nu, nu sunt. Anne Finnegan Gallagher a fost stră-străbunica mea, iar eu sunt foarte, foarte departe de casă.

— Iisuse, draga mea! Îmi pare aşa de rău.

Mi-am lipit gura de fruntea şi de obrajii ei, urmărind izvoraşele care i se agăţau încă de piele şi susurau spre gură. Apoi am sărutat-o uşor, cast, de teamă să nu o frâng – o păpuşă de hârtie căzută în lac, pe cale de a se dezintegra.

T.S.

17

O FRUMUSEȚE TERIBILĂ SE NAȘTE

Și el renunță la al său rol
În comedia-ntâmplătoare;
Și el fu schimbat,
Schimbat complet:
O frumusețe teribilă se naște.

W.B. Yeats

Ca şi soarele ce iese de după nori, totul s-a schimbat în momentul în care am fost crezută. Furtuna s-a liniştit, bezna s-a ridicat şi de pe umeri mi s-a ridicat greutatea groaznică ce mă apăsase, mângâiată de acceptarea bruscă.

Thomas fusese şi el eliberat de propriii lui ochi şi începuse să înfrunte secretele alături de mine, preluând din povară fără a se plânge. Avea un milion de întrebări, dar nicio îndoială. În majoritatea nopţilor, când casa era învăluită în linişte, Thomas se strecura în camera mea şi în patul meu şi, în şoaptă, ţinându-ne de mâini, vorbeam despre lucruri imposibile.

— Ai spus că te-ai născut în 1970. În ce zi?

— Pe douăzeci octombrie. Voi împlini treizeci şi unu de ani. Deşi... teoretic, nu pot îmbătrâni dacă nici măcar nu exist încă, am zâmbit, ridicându-mi sprâncenele.

— Este poimâine, Anne, m-a certat el. Aveai de gând să îmi spui că este ziua ta?

Am ridicat din umeri. Nu era un lucru pe care aveam de gând să îl anunț. Din câte știam, Brigid cunoștea ziua de naștere a celeilalte Anne și mă îndoiam că cele două coincideau.

— Ești mai în vârstă decât mine, a zis Thomas, zâmbind ca și cum vârsta mea înaintată era un soi de pedeapsă pentru că îi ascunsesem informația.

— Zău?

— Da. Eu împlinesc treizeci și unu în ziua de Crăciun.

— Te-ai născut în 1890. Eu, în 1970. M-ai întrecut cu vreo optzeci de ani, *auld wan*, l-am tachinat eu.

— Am venit pe lume cu două luni mai târziu, contesă. Tu ești mai bătrână.

Am râs și am clătinat din cap. Thomas s-a sprijinit în cot, uitându-se în jos, la mine.

— Cu ce te-ai ocupat? Ce făcea Anne din 2001?

Thomas a pronunțat „2001" cu uimire, ca și cum nu i-ar fi venit să creadă că un asemenea an ar fi putut exista.

— Scriam povești, am zis. Cărți.

— Da. Bineînțeles. Bineînțeles că asta făceai, a spus el în șoaptă și mirarea lui m-a făcut să zâmbesc. Ar fi trebuit să ghicesc. Ce fel de povești scriai?

— Povești despre dragoste. Magie. Istorie.

— Și acum trăiești așa ceva.

— Dragostea sau magia? am șoptit.

— Istoria, a murmurat, însă ochii lui erau luminoși și îmi priveau chipul cu blândețe.

S-a aplecat și m-a sărutat ușor înainte de a se retrage iar. Descoperiserăm că săruturile opreau conversația și eram amândoi la fel de flămânzi să schimbăm vorbe, pe

cât eram unul după celălalt. Cuvintele făceau sărutările să însemne mai mult când ne reîntorceam la ele.

— De ce îţi este dor? a întrebat Thomas, iar respiraţia lui mi-a gâdilat gura, făcându-mi stomacul să se înfioare şi pieptul să mă doară.

— De muzică. Îmi lipseşte muzica. Scriam ascultând muzică clasică. Este singurul lucru care imită sentimentul lăsat de o poveste. Şi nu deranjează niciodată. Fără ea nu este magie.

— Cum scriai cu muzică? Cunoşti mulţi muzicieni? a întrebat el, confuz.

— Nu, am chicotit. Nu cunosc niciunul. Muzica este înregistrată şi redată şi o poţi asculta ori de câte ori vrei.

— Ca la gramofon?

— Da. Ca la un gramofon. Dar mult, mult mai bine.

— Ce compozitori îţi plac?

— Claude Debussy, Erik Satie şi Maurice Ravel sunt preferaţii mei.

— Ah, îţi plac francezii, m-a tachinat el.

— Nu. Îmi place pianul. Perioada. Muzica lor era frumoasă şi amăgitor de simplă.

— Ce altceva îţi mai lipseşte? a întrebat Thomas.

— Îmbrăcămintea. Este mult mai confortabilă. Mai ales lenjeria intimă.

Thomas a rămas tăcut, adâncit în întuneric, şi mă întrebam dacă se jenase. Uneori, Thomas continua să mă surprindă. Era pasional, însă retras; pătimaş, însă rezervat. Nu eram sigură dacă acesta era felul de a fi al lui Thomas sau dacă se purta, pur şi simplu, ca un bărbat al timpurilor sale, pentru care demnitatea şi eticheta erau încă necesare.

— Este şi mult mai mică, a şoptit el, dregându-şi glasul.

— Ai observat.

Durerea plăcută începuse din nou.

— Am încercat să nu bag de seamă. Hainele tale şi găurile din urechi şi un milion de alte lucruri mărunte erau uşor de perceput când prezenţa ta în sine era aşa de necrezut.

— Credem ceea ce are cel mai mult sens. Cine sunt eu nu are prea multă noimă, am zis.

— Mai spune-mi. Cum arată lumea peste optzeci de ani? a întrebat el.

— Lumea este un loc al confortului. Mâncare de-a gata, muzică instant, transport rapid. Şi, din cauza aceasta, lumea este şi un loc mai mic. Informaţiile sunt împărtăşite cu mai multă uşurinţă. Ştiinţa şi inovaţia fac salturi uriaşe în secolul următor. Medicina avansează uluitor; ai fi în rai, Thomas. Descoperirile pe care le fac privind vaccinurile şi antibioticele sunt aproape la fel de miraculoase precum călătoria în timp. Aproape.

— Dar oamenii încă citesc, a şoptit el.

— Da. Din fericire. Încă citesc cărţi, am râs. „Nu-i fregată mai bună decât o carte, peste mări şi ţări să zboare", am citat.

— Emily Dickinson, a completat el.

— Este unul dintre preferaţii mei.

— Îţi place şi Yeats.

— Yeats îmi place cel mai mult. Crezi că l-aş putea întâlni cândva?

Glumeam doar pe jumătate. Gândul că l-aş fi putut întâlni pe William Butler Years abia îmi trecuse prin minte. Dacă îl putusem cunoaşte pe Michael Collins, cu siguranţă l-aş fi putut întâlni şi pe Yeats, bărbatul ale cărui cuvinte mă făcuseră să îmi doresc să devin scriitoare.

— S-ar putea aranja ceva, a şoptit Thomas.

Umbrele din camera mea erau moi şi infuzate de lumina lunii şi îmblânzeau chipul lui Thomas, în loc să îl

întunece. Era încruntat și eu am netezit crestătura dintre ochii lui, încurajându-l să elibereze gândul greu care i se agățase acolo.

— Te așteaptă cineva, Anne? Este cineva în America să te iubească pe tine mai mult decât pe oricine? Un bărbat? a șoptit.

Ah. Aceea era temerea. Am început să clatin din cap înainte ca vorbele să mi se formeze pe buze.

— Nu. Nu este nimeni. Poate că de vină a fost ambiția mea. Faptul că m-am preocupat atât de propria mea ființă. Însă nu am fost niciodată capabilă să dăruiesc altcuiva energia și concentrarea pe care le-am depus în munca mea. Persoana care m-a iubit cel mai mult pe lume nu mai există în 2001. Este aici.

— Eoin, a zis Thomas.

— Da.

— Cred că asta îmi este cel mai greu să îmi imaginez... Feciorul meu, matur și plecat din lumea asta, a oftat el. Nu îmi place să mă gândesc la asta.

— Înainte să moară, mi-a spus că te-a iubit aproape la fel de mult pe cât m-a iubit pe mine. A spus că i-ai fost ca un tată și eu nu am știut niciodată. Te-a ținut secret, Thomas. Nu am știut nimic despre existența ta până în acea ultimă noapte. Mi-a arătat fotografii cu tine și cu mine. Nu am înțeles. Am crezut că sunt fotografii cu stră-străbunica mea. Mi-a dat și o carte. Jurnalul tău. Am citit primele pagini. Am citit despre Rebeliune. Despre Declan și despre Anne. Despre cum ai încercat să o găsești. Acum îmi doresc să fi citit tot.

— Poate că este mai bine că nu ai făcut-o, a șoptit el.

— De ce?

— Pentru că ai și tu lucruri pe care nici nu le-am scris încă. Și totuși, pe unele este mai bine să le descoperi în timp. Este mai bine ca unele căi să rămână nedescoperite.

— Jurnalul tău se termină în 1922. Nu îmi amintesc data exactă. Carnetul era plin până la ultima pagină, am mărturisit, grăbită.

Fusese ceva ce mă tulburase... Data. Finalul jurnalului păruse cumva a fi şi finalul poveştii noastre.

— Atunci urmează un alt carnet. Ţin un jurnal de când eram mic. Am un raft întreg plin cu ele. Sunt fascinante, a zis el zâmbind ironic.

— Dar i l-ai dat pe acela lui Eoin. Acela este singurul pe care îl avea, am spus.

— Sau poate că este singurul pe care trebuia să îl citeşti tu, Anne, a propus el.

— Dar nu l-am citit. Nu pe tot. Nici măcar nu m-am apropiat de final. Nu am citit nicio notiţă scrisă după 1918.

— Atunci poate că este acela pe care trebuia să îl citească Eoin, a spus el cu voce şoptită.

— Când eram mică, l-am implorat să mă ducă în Irlanda. A refuzat. Îmi spunea că nu am fi în siguranţă, am zis.

Gândul la bunicul meu îmi făcea pieptul să doară. Atât de mult mă răscolea pierderea lui. Din senin, amintirea sa mi se strecura în minte, aprinzând dorul şi gândul că nu aveam să mai fiu niciodată cu el. Cel puţin... nu aşa cum fuseserăm odată.

— Îl poţi învinovăţi, Anne? Băiatul te-a văzut dispărând în lac.

Am rămas amândoi tăcuţi şi amintirea spaţiului alb dintre lumi ne-a făcut să ne apropiem şi să ne agăţăm, inconştient, unul de celălalt. Mi-am aşezat capul pe pieptul lui şi braţele lui s-au strâns în jurul meu.

— Oare voi fi precum Oisín? am şoptit. Te voi pierde, aşa cum a pierdut-o pe Niamh? O să încerc să mă întorc la vechea mea viaţă şi voi descoperi că nu pot, că au trecut trei sute de ani? Poate că vechea mea viaţă este deja dusă –

poveștile mele, munca mea. Toate realizările mele. Poate că sunt unul dintre cei dispăruți, am zis.

— Dispăruți? a întrebat Thomas.

— Cu toții dispărem. În cele din urmă, timpul ne ia înapoi.

— Vrei să te întorci, Anne? a întrebat Thomas.

Vocea lui era domoală, dar îi simțeam tensiunea în greutatea brațelor.

— Crezi că am de ales, Thomas? Nu am ales să vin aici. Dacă nu pot alege nici dacă mă întorc?

Am vorbit timid și șoptit; nu voiam să tentez timpul sau soarta cu gândurile mele.

— Nu intra în lac, m-a implorat el. Dacă stai departe de lac...

Vocea lui Thomas s-a stins.

— Viața ta ar putea fi aici, Anne. Dacă vrei, îți poți face o viață aici.

Simțeam chinul în glasul lui, cum ezita să îmi ceară să rămân, deși eram sigură că asta era ceea ce își dorea.

— Unul dintre cele mai bune lucruri la a fi scriitor, povestitor, este că reprezintă o activitate ce poate fi făcută oricând și oriunde, am șoptit. Am doar nevoie de un creion și de hârtie.

— Ah, dragă, a murmurat el, protestând la capitularea mea rapidă, deși îi simțeam inima bătându-i mai repede. Te iubesc, Annie din Manhattan. Chiar te iubesc. Mi-e teamă că iubirea ne va aduce doar durere, dar asta nu schimbă cu nimic adevărul de acum, nu-i așa? a zis el.

— Și eu te iubesc, Tommy din Dromahair, am replicat, ușuratic și nevrând să vorbesc despre durere sau despre adevăruri dificile.

Pieptul i-a vuit de hohote.

— Tommy din Dromahair. Ăsta sunt și niciodată nu voi fi altceva.

— Niamh a fost o neroadă, Thomas. Ar fi trebuit să îi spună bietului Oisín ce avea să se întâmple dacă punea piciorul pe pământ irlandez.

Mâinile lui Thomas s-au îndreptat spre părul meu şi a început să îmi despletească împletitura. Am încercat să nu gem de plăcere în timp ce îmi desfăcea buclele, răsfrângând-mi-le pe umeri.

— Poate că a vrut ca el să aibă de ales, a spus Thomas.

Ştiam că asta aştepta de la mine, fără nicio presiune din partea lui.

— Atunci poate că ar fi trebuit să îi spună care era miza, ca să poată alege, am replicat, frecându-mi buzele de gâtul lui.

Respiraţia lui Thomas s-a oprit o clipă şi eu am repetat acţiunea, bucurându-mă de reacţia lui.

— Ne certăm din cauza unui basm, contesă, a şoptit el, strângându-şi mâinile în părul meu.

— Nu, Thomas. Noi trăim într-un basm.

M-a rostogolit brusc sub el şi basmul a prins o nouă viaţă, plină de miracole. Thomas m-a sărutat până am simţit că plutesc sus de tot, înainte de a cădea uşurel, cufundându-mă în el, pe măsură ce mă primea acasă.

— Thomas? am gemut, în gura lui deschisă.

— Da? a murmurat el, în timp ce trupul îi vibra sub mâinile mele.

— Vreau să rămân, am spus gâfâind.

— Anne, a spus, înghiţindu-mi respiraţia şi îndepărtându-mi grijile cu mângâierile lui.

— Da?

— Te rog, nu pleca.

20 octombrie 1921 a picat într-o joi şi Thomas a adus daruri acasă – un gramofon cu manivelă şi mai multe discuri

cu muzică clasică, un palton lung pentru a-l înlocui pe cel pierdut la Dublin şi un volum nou poezie, scris de Yeats. Cartea era proaspăt scoasă de sub tipar. Thomas a aşezat, în linişte, cadourile în camera mea, îngrijorat probabil că avea să mă simt inconfortabil din cauza generozităţii lui. A instruit-o însă pe Eleanor să facă un tort de mere cu cremă de zahăr şi a invitat familia O'Tool la cină, făcând din masă o sărbătoare. Era clar că Brigid nu îşi amintea ziua de naştere a nurorii ei şi nu s-a opus deloc când Thomas a insistat să dăm o petrecere. Eoin era mai entuziasmat decât fusese pentru propria lui aniversare şi a întrebat dacă Thomas avea să mă ţină cu capul în jos, administrându-mi „capacele aniversare", lovindu-mă cu capul de podea pentru fiecare an de viaţă şi încă o dată pentru anul care urma. Thomas a râs şi a răspuns că obiceiul acela era doar pentru băieţei şi fetiţe, iar Brigid l-a certat pe Eoin pentru impertinenţă. Eu i-am şoptit băiatului că mi-ar fi putut da, în schimb, treizeci şi una de săruturi şi o îmbrăţişare strânsă pentru anul ce venea şi băiatul mi s-a urcat în poală, ducându-şi misiunea la sfârşit, fără întârziere.

Familia O'Tool nu a adus daruri, din fericire, dar mi-au oferit, fiecare, o binecuvântare şi mi le-au adresat, pe rând, după cină, ţinându-şi paharele ridicate.

— Să trăiţi până la o sută de ani şi un an în plus, pentru a vă căi, a glumit Daniel O'Toole.

— Îngerii să stea la uşa dumitale. Fie ca necazurile să fie puţine şi bucuriile să fie multe, a adăugat Maggie.

— Fie ca chipul să îţi rămână drăgălaş şi fundul să nu fie niciodată osos, a sunat o binecuvântare de la Robbie, care încă nu îşi recăpătase un simţ al cuviinţei.

Am râs în batista pe care Brigid o împodobise cu litera „A" şi o nouă binecuvântare a fost oferită, în grabă, de un alt membru al familiei. Favorita mea a fost a tinerei Maeve, care mi-a urat să îmbătrânesc în Irlanda. Ochii mei au găsit ochii lui Thomas, braţele mele s-au strâns în jurul lui Eoin

şi m-am rugat, în gând, ca urarea să devină realitate, ca vântul şi apa să o împlinească.

— Este rândul tău, Doc! a strigat Eoin. Care este urarea ta?

Thomas s-a mişcat, inconfortabil, şi obrajii i s-au aprins uşor.

— Lui Anne îi place poetul William Butler Yeats. Aşa că în loc de urare, voi recita una dintre poeziile sale, spre deliciul invitaţilor. Este o poezie aniversară perfectă, numită „Când vei îmbătrâni".

Toţi au râs, însă Eoin părea confuz.

— Eşti bătrână, mama? a întrebat el.

— Nu, dragul meu băiat. Eu nu am vârstă, am răspuns.

Au râs, din nou, cu toţii, însă fiicele familiei O'Toole l-au rugat să spună poezia.

Thomas s-a ridicat şi, cu mâinile în buzunare şi umerii uşor lăsaţi, a început.

— Când vei îmbătrâni, sură şi cu ochii grei de somn... Thomas a pronunţat răspicat „sur şi cu ochii grei de somn" şi toată lumea a chicotit iar, dar eu ştiam bine poezia, cunoşteam fiecare vers şi inima mi s-a topit în piept.

— Când vei îmbătrâni, sură şi cu ochii grei de somn, a repetat el, acoperind chicotele, aţipind la foc, ia astă carte şi citeşte lent, şi visează la privirea-ţi blândă ce ochii tăi o avură, şi-ale lor umbre adânci; şi câţi iubiră clipele-ţi de veselă graţie, frumuseţea-ţi, cu iubiri false ori aievea, doar unul iubi sufletul tău peregrin şi ale chipului schimbător dureri.

Se făcuse linişte deplină. Buzele lui Maggie tremurau şi lucirea moale a amintirilor îi lumina ochii. Era genul de poem care făcea femeile în vârstă să îşi amintească de tinereţe.

Pe când vorbea, Thomas i-a privit pe toți, pe rând, însă poemul era pentru mine; eu eram sufletul peregrin cu chip schimbător. A terminat de recitat reflectând asupra dragostei trecătoare și „la pas trecu munții-nalți și-și ascunse fața într-un puhoi de stele". Toată lumea a aplaudat și a bătut din picioare, iar Thomas a făcut o plecăciune elegantă, acceptând laudele. Însă mi-a întâlnit privirea înainte de a se așeza. Când mi-am luat ochii de la el, am descoperit că Brigid mă privea la rândul ei, cu o expresie speculativă pe chip și cu spatele drept.

— Când eram mică, bunicul meu – al cărui nume era tot Eoin – nu îmi cerea o binecuvântare de ziua lui, ci o poveste, am zis, ezitantă, dorind să distrag atenția de la poezia lui Thomas. Era tradiția noastră specială.

Eoin a bătut din palme, încântat.

— Iubesc poveștile tale! a strigat el.

Au râs cu toții văzându-i exuberanța, însă eu a trebuit să mă abțin să nu îmi ascund fața în părul lui roșu și să plâng. Iubirea lui Eoin pentru povești începuse totul și, cumva, soarta și timpul ne oferiseră o altă aniversare împreună.

— Spune-ne povestea despre Donal și regele cu urechi de măgar, a cerut Eoin și, încurajată de toți ceilalți, am făcut întocmai, păstrând tradiția vie.

Thomas nu l-a putut găsi pe Liam. Își dăduse demisia de la docuri imediat după ce susținuse că armele dispăruseră și bărbații cu care lucrase nu păreau deosebit de îngrijorați cu privire la soarta lui. Brigid a spus că plecase în Cork, să lucreze în portul de la mare din orașul Youghal, însă nu primise decât o scrisoare redactată în grabă, câteva rânduri și promisiunea că avea să scrie, semnată cu numele lui la final. Brigid spunea că Liam își găsise o slujbă mai bună la docurile cu o activitate mai intensă, însă plecarea

lui bruscă le părea suspectă tuturor. Nu știam cât de multe cunoștea Brigid despre activitățile lui Liam, dar i-am acordat beneficiul îndoielii. Era fiul ei și îl iubea. Nu aveam să pun faptele lui pe seama lui Brigid. Eram doar ușurată că plecase, dar Thomas era mai îngrijorat de ceea ce însemna.

— Nu te pot proteja de o amenințare pe care nu o înțeleg, a zis el într-o seară, după îi urasem noapte bună lui Eoin.

Am ieșit la o plimbare în aerul tomnatic, foșnind prin frunzele proaspăt căzute și evitând țărmul lacului. Niciunul dintre noi nu voia să se apropie de el.

— Chiar crezi că am nevoie de protecție?

— Liam nu era singur pe barjă.

— Nu. Mai erau doi bărbați cu el.

— Cum arătau? Îi poți descrie?

— Purtau cu toții aceleași chipie, același fel de haine. Aveau cam aceeași înălțime și vârstă. Cred că unul dintre ei avea tenul mai deschis – ochi albaștri și barba crescută de câteva zile. Cred că celălalt era ușor mai gras. Avea obraji mai plini și mai roșii. Nu i-am putut vedea culoarea părului... și eram concentrată asupra lui Liam, asupra armei.

— Presupun că tot e ceva. Deși nu pot spune că îmi vine cineva anume în minte, a zis el, îngrijorat.

— Liam a fost așa de șocat să mă vadă. Crezi că a fost doar șocul sau... teama... care l-au făcut să tragă? am întrebat eu, meditativ.

— Și eu am fost șocat să te văd, Anne. Dar nu mi-a trecut prin minte să te împușc, a mormăit Thomas. Poți încerca să te ascunzi sau să nu faci multe valuri, dar ei știu că i-ai văzut și nu ești în siguranță. Liam crede că ești o spioană. Mi-a părut puțin țicnit când a zis că nu ești Anne. Dar văzând că are dreptate, sunt doar mai agitat și mai disperat să îl găsesc. Mick este din Cork. Poate reușește să

afle mai multe informaţii pentru mine. M-aş simţi mai bine dacă aş şti cu siguranţă că Liam este în Youghal.

— Tu crezi că el a luat armele, Thomas? am întrebat, dând glas unei suspiciuni pe care o avusesem de la început.

A desluşi comploturi era specialitatea mea.

— Erau ale lui – sau cel puţin responsabilitatea lui. De ce ar fi minţit că au dispărut?

— Ca să arunce îndoiala asupra mea. Ştie ce a făcut, Thomas. Ştie că a încercat să mă ucidă pe lac. Poate că vrea să mă facă să par nebună... sau poate ştie că dacă mă portretizează drept trădătoare, spioană, nimeni nu mă va asculta când îl voi învinovăţi. Tot ce a trebuit să facă a fost să mute armele când nu era nimeni în preajmă – aşa cum intenţionase – şi apoi să îi spună lui Daniel că dispăruseră. Daniel nu ar fi avut cum să ştie adevărul. Şi nici tu. Acuzaţia lui a funcţionat exact aşa cum a dorit. Te-a făcut prudent – mai prudent – în ceea ce mă priveşte.

— Este o explicaţie la fel de bună ca oricare alta.

Thomas a rămas tăcut, pe gânduri şi apoi s-a aşezat, obosit, pe zidul jos de stâncă ce despărţea porţiunea cu iarbă de copaci, odihnindu-şi capul în palmele mele. Când a deschis iar gura, a vorbit cu grijă, ca şi cum s-ar fi temut de răspunsul meu.

— Ce s-a întâmplat cu ea, Anne? Cu Anne a lui Declan. Ştii atâtea. S-a întâmplat ceva ce îţi este teamă să îmi mărturiseşti?

M-am aşezat lângă el şi mi-am întins mâna spre a lui.

— Nu ştiu ce s-a ales de ea, Thomas. Ţi-aş spune, dacă aş şti. Nu am ştiut nici măcar că Declan avea fraţi mai mari şi o soră. Presupun că sunt ca oricare alt bărbat sau orice femeie irlandeză. Şi eu am veri în America. Am crezut că Eoin şi cu mine suntem ultimii din familia Gallagher. Jurnalul tău... descrierea Rebeliunii şi rolul pe care l-au jucat în ea a fost cea mai completă imagine pe care am avut-o vreodată despre străbunicii mei. Eoin nu a vorbit niciodată despre

ei. Pentru el, ei nu au existat niciodată dincolo de câteva informații și fotografii. Am crescut crezând că Anne a murit în Rebeliune, alături de Declan. Nu am avut niciodată vreo îndoială. În 2001, mormântul lor arată la fel ca și acum, cu excepția lichenilor. Numele lor sunt pe piatră, unul lângă celălalt. Datele sunt neschimbate.

Thomas a rămas tăcut o bună bucată de vreme, meditând la ce însemna totul.

— Adevărul trist este că atunci când oamenii pleacă din Irlanda, arareori se întorc, a oftat Thomas. Și nu știm niciodată ce se întâmplă cu ei. Moarte sau emigrație. Rezultatul este același. Încep să cred că doar vântul știe ce s-a întâmplat cu Anne.

— *Aithníonn an gaoithe.* Vântul știe tot, am spus eu ușor. Așa mi-a zis Eoin, când eram mică. Poate că a învățat asta de la tine.

— Eu am învățat-o de la Mick. Dar el spune că vântul este o țață bârfitoare și că dacă nu vrei să îți cunoască toată lumea secretele, este mai bine să vorbești unei pietre. El zice că de aceea sunt atât de multe stânci în Irlanda. Ele înghit fiecare cuvânt, fiecare sunet și nu le suflă niciodată. Este un lucru bun, căci irlandezilor le place să trăncănească.

Am râs. Îmi amintea de povestea pe care Eoin o ceruse de ziua mea, despre Donal și regele cu urechi de măgar. Donal șoptise secretul regelui unui copac pentru că era disperat să împărtășească informația cu cineva. După ceva timp, copacul a fost tăiat și din lemnul lui s-a făcut o harpă. Când muzicienii au cântat la harpă, secretul regelui s-a revărsat de pe coardele ei.

Existau mai multe morale ale vechii povești, însă una dintre ele era că secretele nu stau niciodată ascunse. Thomas nu dădea mult din gură și mă îndoiam că Michael Collins trăncănea mult, la rândul lui, însă adevărul avea un fel al său de a ieși la iveală și unele adevăruri ucideau oameni.

27 noiembrie 1921

Astăzi, am primit o scrisoare de la Mick. Se află la Londra, împreună cu Arthur Griffith şi alţi câţiva, aleşi să ia parte la negocierile Tratatului. Jumătate din delegaţii irlandezi îi urăsc pe ceilalţi şi fiecare dintre cele două tabere crede că are dreptate. Diferenţele de opinie dintre cele două grupuri au fost cultivate dede de Valera şi sunt exploatate de prim-ministrul Lloyd George, iar Mick este extrem de conştient de asta.

Prim-ministrul a pus cap la cap o echipă britanică formidabilă care să reprezinte interesele Angliei; Winston Churchill se află printre ei, iar noi, irlandezii, ştim bine ce crede Churchill despre noi. A fost împotriva guvernării proprii şi a comerţului liber, dar a sprijinit folosirea Auxiliarilor ca să ne ţină în frâu. Este uşor pentru un soldat precum Churchill, cu o istorie de reuşite militare în urmă, să aştepte şi să promoveze un anume soi de luptă şi nu are pic de respect pentru metodele lui Mick. Pentru el, problema Irlandei nu reprezintă nimic mai mult decât o răscoală ţărănească; suntem o mulţime turbată, cu furci şi torţe. Churchill mai ştie şi că opinia lumii este un instrument ce poate fi folosit împotriva Marii Britanii şi este incredibil de inteligent în ceea ce priveşte diminuarea eficienţei ei. Cu toate astea, Mick spune că Churchill înţelege, măcar, iubirea de patrie şi că dacă poate recunoaşte aceeaşi iubire în delegaţia Irlandei, o punte, oricât de îngustă, ar putea fi formată.

Mick a confirmat faptul că negocierile au început, într-adevăr, pe data de 11 octombrie, subliniind data şi cerându-mi să aduc pe Anne la Londra – sau la Dublin – când puteam. A zis: „Voi merge la Dublin în timpul

weekendurilor, cât de des voi putea, încercând să țin la curent liderii Adunării. Nu vreau să fiu acuzat că am ascuns informații de Dev sau de ceilalți. O să fac tot ce îmi stă în putință să mă asigur că predicțiile lui Anne nu se adeveresc. Dar a avut dreptate până acum, Tommy. Într-un fel, m-a pregătit. Există o oarecare încredere și stabilitate pe care le dobândești când știi că ești sortit pieirii. Nu mă prea aștept la un final bun și, cred că din cauza aceasta, văd lucrurile așa cum sunt de fapt și nu așa cum mi-aș dori să fie. Adu-o aici, Tommy. Poate că ea va ști ce trebuie să fac în continuare. Dumnezeu știe că sunt pierdut. Nu știu ce este mai bine pentru țara mea. Au murit oameni; oameni pe care îi admiram. Au murit pentru o idee, pentru o cauză și am crezut în ei. Am crezut în visul unei Irlande independente. Dar ideile sunt lucruri ușoare. A visa este încă și mai simplu. Nu este nevoie să aplici nimic. Delegații britanici se simt confortabil în sălile lor uriașe și încrezători în pozițiile lor; Downing Street și clădirile Parlamentului miros de autoritate și de dominarea veche de secole, de care irlandezii nu s-au bucurat. Lloyd George și echipa lui merg acasă noaptea și se întâlnesc în birourile lor private, complotând despre cum să despartă și să cucerească delegația de aici și liderii irlandezi de acasă. Întâlnire după întâlnire, conferință după conferință, ne învârtim în cerc. Totul este un joc, Tommy. Pentru noi, este o chestiune de viață sau de moarte; pentru britanici, este doar o manevră politică. Vorbesc despre diplomație, când noi știm că diplomația înseamnă dominare. În orice caz, știu că nu mai sunt cu nimic de folos. După ce mă întorc în Irlanda, nu va mai fi posibil să duc războiul așa cum am făcut-o în toți acești ani. Sunt o persoană cunoscută acum. Am fost subminat și metodele mele de-a v-ați ascunselea, atac și retragere nu vor mai fi suficiente. Imaginea mea a apărut în toate ziarele din Anglia și din Irlanda. Dacă negocierile se termină prost, mă voi considera norocos dacă voi ieși în siguranță din Londra. Fie delegația asta asortată de irlandezi ajunge la un acord, fie Anglia și Irlanda

vor porni într-o confruntare armată directă. Nu avem oameni, mijloace, arme sau voință pentru un asemenea conflict. Nu printre oamenii de rând, în orice caz. Ei vor libertate. Au sacrificat mult pentru asta. Dar nu vor să fie măcelăriți. Și eu nu pot, cu gândul curat, să fiu omul care îi condamnă la această soartă."

Scrisoarea m-a făcut să plâng – am plâns pentru prietenul meu, pentru țara mea și pentru un viitor care pare incredibil de sumbru. Am mers la Sligo în fiecare zi, ca să citesc gazeta Irish Times, lipită de vitrina magazinului Lyons, dar Anne nu a insistat să știe nimic despre negocieri. Ca și cum așteaptă în tăcere și resemnare. Știe deja ce va urma și cunoștințele ei sunt o povară pe care a încercat să o ducă în liniște.

Când i-am spus lui Anne că Mick a cerut să o vadă, a acceptat imediat să ajute cum poate, deși a trebuit să îi arăt scrisoarea, ca să o fac să mă creadă. Este încă pe jumătate convinsă că Mick o vrea moartă. A vărsat lacrimi când i-a citit rezumatul melancolic, așa cum am făcut și eu, și nu am avut cuvinte ca să o consolez. S-a prins în brațele mele și m-a mângâiat ea, în schimb.

O iubesc cu o intensitate de care nu m-aș fi crezut în stare. Yeats scrie despre cum un om poate fi schimbat complet. Eu sunt complet schimbat. Irevocabil. Și deși iubirea are o frumusețe teribilă, mai ales în împrejurările date, nu pot decât să mă desfăt în splendoarea ei crudă.

Când nu îmi fac griji pentru soarta Irlandei, plănuiesc un viitor care se concentrează în jurul lui Anne. Mă gândesc la sânii ei albi și la arcadele înalte ale picioarelor ei mici, la felul în care își ridică șoldurile și la moliciunea de mătase a pielii de după ureche și dintre coapse. Mă gândesc la felul în care își abandonează inflexiunile irlandeze când suntem singuri și la cum vocalele ei plate și T-urile moi creează un soi de sinceritate între noi, care nu a existat până acum. Accentul ei american i se potrivește. Apoi încep să mă gândesc și la cum i se potrivește maternitatea și la cum ar arăta pântecele ei plin de rodul iubirii noastre –

un copil pe care Eoin să îl iubească și de care să aibă grijă. Băiatul are nevoie de un frate sau de o soră. Îmi imaginez poveștile pe care le-ar spune copiilor, poveștile pe care le-a scris și cele pe care le va scrie și oamenii din întreaga lume care le vor citi.

Apoi încep să mă gândesc la a-i schimba numele. În curând.

T.S.

18

ÎNCREDEREA LUI

Inima mi-am frânt în două,
Aşa de tare am lovit.
Dar ce importă? Căci ştiu,
Din piatră seacă,
Din ţărână stearpă,
Iubirea iese în drumul ei.

W.B. Yeats

Nava pe care se afla Michael Collins a întârziat ore întregi până să ancoreze la Dún Laoghaire; loviseră un trauler în Marea Irlandeză şi delegaţia a sosit cu doar patruzeci şi cinci de minute înainte de întâlnirea de cabinet a Adunării, programată la ora unsprezece. Michael sunase la Garvagh Glebe din Londra pe 2 decembrie şi ne rugase pe mine şi pe Thomas să venim la Dublin, pentru o întâlnire. Călătoriserăm toată noaptea, doar pentru a sta în maşina lui Thomas ore întregi, aţipind şi tremurând de frig în timp ce urmăream sosirea navei. Dublinul era din nou plin de patrule de Black-and-Tans şi de Auxiliari. Era ca şi cum Loyd George le dăduse semnalul să acţioneze în forţă, ca un soi de aviz despre cum ar fi arătat Irlanda pe termen indefinit, dacă nu se ajungea la o înţelegere. Fuseserăm opriţi şi percheziţionaţi de două ori, o dată când sosiserăm în Dublin şi a doua oară când parcaserăm pe debarcaderul din Dún Laoghaire, aşteptând răbdători în timp ce ei ne cercetaseră chipurile şi trupurile, automobilul şi geanta

lui Thomas cu lanternele lor lucitoare. Eu nu aveam acte, dar eram o femeie frumoasă în compania unui doctor ce beneficia de o ştampilă guvernamentală pe documente. Ne-au lăsat să trecem fără probleme. Michael s-a întors la Dublin împreună cu Erskine Childers, secretarul delegaţiei. Acesta era un bărbat zvelt, cu trăsături frumoase şi cu un fel erudit de a fi. Ştiam, din cercetarea mea, că avea o soţie americană şi că nu avea să sprijine Tratatul, în cele din urmă. Dar el era doar un mesager, nu un delegat, şi semnătura lui nu era necesară pentru încheierea unei înţelegeri cu Anglia. Ne-a întâmpinat pe mine şi pe Thomas întinzându-ne o mână obosită, dar îl aştepta propria maşină, dându-ne ocazia să ne petrecem ceva timp cu Michael, înainte de a fi dus la Mansion House, unde avea loc întâlnirea.

— Vom discuta în timp ce conduci, Thomas. S-ar putea să nu mai avem altă ocazie, a zis Michael şi ne-am aşezat toţi trei pe bancheta din faţă a automobilului.

Thomas era la volan şi eu şedeam la mijloc. Michael arăta de parcă nu ar fi mai dormit de săptămâni întregi. Şi-a scuturat paltonul şi şi-a pieptănat părul în timp ce Thomas conducea.

— Spune-mi, Annie, a spus Michael. Ce se va întâmpla? Ce lucru bun poate rezulta din călătoria asta de coşmar?

Îmi petrecusem noaptea încercând să îmi amintesc detaliile complicate ale evenimentelor în ordinea lor cronologică şi nu reuşisem să mă concentrez decât asupra discuţiilor interminabile ce avuseseră loc între data de 11 octombrie şi ziua semnării Tratatului, sau a Statutului, aşa cum mai era numit uneori, în primele zile ale lunii decembrie. Această întâlnire de la Mansion House nu îmi trezea nicio amintire cum că ar fi fost în vreun fel productivă sau importantă. Existau prea puţine informaţii despre ea, cu excepţia cazurilor în care se făcea referire la ea în dezbaterile ulterioare. Era începutul sfârşitului, însă ciorovăiala avea să se intensifice în săptămânile următoare.

— Mi-e greu să dau detalii clare, am început, însă vor exista voci furioase care se vor ridica împotriva jurământului de credinţă pe care îl cere Lloyd George. De Valera va insista asupra asocierii externe[9] în locul statutului de dominion, aşa cum prevăd acum articolele...

— Asocierea externă a fost refuzată, m-a întrerupt Michael. Am încercat-o şi a fost o soluţie respinsă. Statutul de dominion cu un jurământ care declară Coroana liderul unei grupări de state individuale – Irlanda fiind unul dintre ele – este un concept care se apropie cel mai mult de ideea de republică. Suntem o naţiune mică şi Anglia este un imperiu. Statutul de dominion este tot ce putem primi mai bun. Văd această soluţie ca pe un pas înainte pe drumul lung spre independenţă. Putem profita sau putem porni la război. Acestea sunt alegerile, a izbucnit Michael.

Am dat din cap şi Thomas s-a întins şi mi-a strâns mâna, încurajându-mă să continui. Michael Collins nu era mânios din cauza mea. Era epuizat şi purtase aceste discuţii de sute de ori în săptămânile care trecuseră.

— Tot ce îţi pot spune, Michael, este că aceia care te-au urât înainte te urăsc încă. Nu vrei putea spune mare lucru ca să îi faci să se răzgândească.

— Cathal Brugha şi Austin Stack, a oftat Michael, numindu-şi cei mai fervenţi inamici din cabinetul irlandez. Dev nu mă urăşte... sau poate că mă înşel.

Michael şi-a trecut palmele peste faţă.

— Numele lui de Valera are greutate în Irlanda şi este preşedintele Dáil. Are mult capital politic de cheltuit. Dar nu îl pot înţelege. Este ca şi cum îşi doreşte să dicteze direcţia în care merge ţara, dar nu vrea să fie în spatele volanului, manevrând automobilul, în caz că vom pica de pe o stâncă.

9 O relaţie ipotetică între Irlanda şi Commonwealth, prin care Irlanda devenea stat suveran asociat, dar nu şi membru al Commonwealth. (n.tr.)

— Se va compara cu un căpitan al cărui echipaj s-a avântat în larg înainte de flux şi aproape a scufundat ambarcaţiunea.

— Chiar aşa? a zis Michael şi chipul i s-a umbrit. Căpitanul unei nave care nu s-a deranjat să îşi ia echipajul.

— Cred că într-una dintre dezbaterile despre el, îl compari cu un căpitan care încearcă să îşi navigheze corabia de pe uscat, a şoptit.

— Ah. Asta sună şi mai inteligent, a replicat Michael.

— Oamenii vor fi de partea ta, Mick. Dacă Tratatul este suficient de bun pentru tine, atunci este şi pentru noi, a spus Thomas.

— Nu este suficient de bun pentru mine, Tommy. Nici măcar pe aproape. Dar este un început. Este mai mult decât a avut vreodată Irlanda.

Michael a stat o vreme pe gânduri înainte de a-mi pune ultima întrebare.

— Deci mă voi întoarce la Londra?

— Da, am răspuns eu ferm.

— De Valera va veni la Londra cu noi?

— Nu.

Collins a dat din cap de parcă s-ar fi aşteptat.

— Ceilalţi vor semna Tratatul? Ştiu că Arthur va semna, dar cum rămâne cu restul delegaţiei irlandeze?

— Vor semna. Barton va fi cel mai greu de convins. Dar prim-ministrul îi va spune că va izbucni războiul în trei zile dacă nu semnează.

Conform istoricilor, Lloyd George exagerase termenul, dar Barton îl crezuse. Ca şi restul delegaţilor. Şi Tratatul fusese semnat.

Michael a oftat greu.

— Atunci, nu am multe de spus astăzi. Oricum, sunt prea obosit ca să mă mai împotrivesc.

A căscat prelung și maxilarul i-a trosnit.

— Când o să te însori cu fata asta, Tommy?

Thomas mi-a zâmbit, dar nu a spus nimic.

— Dacă nu te însori cu ea, o să o fac eu, a spus Michael, căscând iar.

— Ai deja prea multe femei, domnule Collins. Prințesa Mary, Kitty Kiernan, Hazel Lavery, Moya Llewelyn-Davis... mi-a scăpat vreuna? am întrebat.

Collins și-a ridicat sprâncenele până spre frunte.

— Doamne apără, femeie. Mă bagi în sperieți, a șoptit el. Poate că ar fi timpul să îmi dau o întâlnire cu Kitty.

Michael a rămas tăcut câteva clipe.

— Prințesa Mary? a întrebat el, încruntat.

— Contesa Markievicz te va acuza de faptul că ai o aventură cu prințesa Mary, în timpul negocierilor pentru Tratat, am zis, chicotind.

— Iisuse, a mormăit el. De parcă aș avea timp. Mersi că m-ai avertizat.

Am oprit în fața clădirii Dublin Mansion House, sediul parlamentului irlandez. Era un edificiu frumos, dreptunghiular, cu ferestre impozante ce străbăteau exteriorul pal și încadrau intrarea cu marchiză. În fața clădirii se strânseseră o mulțime de oameni. Unii dintre ei stăteau înșiruiți de-a lungul zidului din partea stângă a clădirii și se cățărau pe stâlpii de iluminat pentru a vedea mai bine. Erau strânși acolo curioși și oameni cu relații.

Michael Collins și-a înfipt pălăria ferm pe cap și a ieșit din mașină. Am privit jurnaliștii adunându-se și mulțimea țipând când a fost văzut, însă Collins nu a încetinit pasul și nici nu a zâmbit traversând curtea pavată, spre trepte. În urma lui mergeau câțiva dintre apropiați, asumându-și rolul de gărzi. I-am recunoscut pe Tom Cullen și pe Gearóid O'Sullivan, de la nunta de la hotelul Gresham. Ei așteptaseră și la Dún Laoghaire și ne urmăriseră de aproape

în drumul spre Mansion House. Joe O'Reilly ne-a făcut cu mâna înainte de a fi înghiţiţi, cu toţii, de mulţime.

Michael Collins s-a întors la Londra, iar eu şi Thomas am rămas la Dublin, ştiind că delegaţia avea să se întoarcă în curând. Mick s-a întors pe 7 decembrie; bietul om îşi petrecuse mai multe ore pe apă şi în tren decât într-un singur loc, în ultima săptămână. El şi ceilalţi au fost întâmpinaţi de un comunicat de presă în toate gazetele, care afirma că preşedintele de Valera convocase o întâlnire de urgenţă a întregului cabinet, „cu privire la natura Tratatului propus cu Marea Britanie", dând de înţeles populaţiei că pacea era nesigură şi că înţelegerea pe care tocmai o semnaseră cu toţii nu avea sprijinul lui. Ca şi în urmă cu câteva zile, Mick a sosit la Dún Laoghaire şi a intrat într-o serie de alte întâlniri – de data asta cu o Adunare irlandeză divizată –, fără un răgaz de odihnă, fără pauză.

După multe discuţii, într-o sesiune închisă şi după ce cabinetul votase cu patru la trei în favoarea sprijinirii Tratatului, de Valera a făcut o altă declaraţie de presă, susţinând că termenii Tratatului intrau în conflict cu dorinţele naţiunii – o naţiune care nu fusese consultată încă – şi că nu putea accepta. Şi acela a fost doar începutul.

Pe data de 8 decembrie, Mick a apărut în pragul casei din Mountjoy Square. Părea pierdut şi cutremurat. Thomas l-a invitat să intre degrabă, dar el a rămas pironit locului. Abia şi-a putut ridica chipul, de parcă credea că acuzele făcute de de Valera şi de ceilalţi membri se revărsaseră şi îi contaminaseră reputaţia chiar şi printre prieteni.

— O femeie m-a scuipat în faţa Devlin's Pub, Tommy. Mi-a spus că am trădat ţara. A spus că din cauza mea oamenii au murit degeaba. Seán Mac Diarmada, Tom Clarke, James Connolly şi restul au murit degeaba. A spus că i-am trădat pe ei şi pe toţi ceilalţi când am semnat Tratatul.

Am venit lângă Thomas, la uşă, şi am încercat să îl conving pe Michael să intre în casă, asigurându-l că făcuse tot ce îi stătuse în putere, dar el s-a întors şi s-a prăbuşit pe prima treaptă. Se lăsase deja întunericul şi lampadarele erau aprinse, însă noaptea era rece. Am adus o pătură şi i-am aşezat-o pe umeri, iar Thomas şi cu mine am rămas pe trepte, alături de ei, veghindu-i, în linişte, inima frântă. Când s-a prăbuşit, în cele din urmă, de epuizare şi de disperare, aşezându-şi capul pe braţe ca un copil înfrânt, am rămas cu el. Michael nu mi-a mai cerut răspunsuri sau predicţii. Nu voia să ştie ce urma sau ce trebuia să facă. A plâns, pur şi simplu, cu spatele încovoiat şi umerii scuturaţi de hohote. După o vreme, şi-a şters ochii, s-a ridicat, obosit, şi s-a urcat pe bicicletă. Thomas l-a urmat, implorându-l să vină la Garvagh Glebe de Crăciun, dacă nu se putea duce acasă în Cork sau în Garland, să o vadă pe Kitty. Michael i-a mulţumit în şoaptă şi a dat din cap spre mine, nefăcând nicio promisiune. Apoi a plecat în noapte, spunând doar că avea de lucru.

M-a trezit un ţipăt şi, pentru un moment, eram înapoi în Manhattan, auzind vaietul vehiculelor de poliţie şi ambulanţele, sunete cunoscute vieţii citadine. Formele umbrite din cameră şi zgomotele de Garvagh Glebe m-au smuls din ceaţa visului şi m-am ridicat brusc în capul oaselor, cu inima bătând cu putere şi membrele tremurând. Ajunsesem acasă, de la Dublin, după cină şi Thomas fusese imediat chemat să vadă un pacient bolnav. Eoin fusese irascibil, Brigid obosise şi eu îl adormisem pe copil cu o poveste şi nişte mită. Apoi, mersesem şi eu la culcare, îngrijorându-mă, în timp ce lunecam în somn, din cauza lui Thomas şi a programului său de lucru infinit. Am ieşit clătinându-mă din cameră şi am urcat treptele spre camera lui Eoin, identificându-l ca sursa ţipătului. Brigid m-a întâmpinat pe hol şi a ezitat, lăsându-mă să intru prima.

Eoin se zvârcolea în pat, dând din braţe şi cu faţa udă de lacrimi.

— Eoin! am zis, aşezându-mă lângă el. Trezeşte-te! Ai un coşmar.

Băiatul avea trupul crispat şi era greu să îl ţin în braţe. Trupuşorul lui era prins între vis şi realitate. L-am scuturat, strigându-i numele, bătându-l pe obrajii reci. Tot corpul lui era rece. Am început să îmi frec palmele peste braţele lui tremurătoare, încercând să îl încălzesc şi să îl trezesc.

— Făcea aşa când era foarte mic, a zis Brigid, agitată. În mare parte a timpului, nu reuşeam să îl trezim. Se zvârcolea şi doctorul Smith îl ţinea în braţe până se potolea.

Eoin a scos iar un ţipăt sfâşietor şi Brigid a făcut un pas în spate, cu palmele peste urechi.

— Eoin, am spus. Eoin, unde eşti? Mă poţi auzi?

Copilul a deschis ochii.

— Este întuneric, a zis el, cu un bocet.

— Aprinde lampa, Brigid. Te rog.

Brigid s-a grăbit să facă aşa cum îi cerusem.

— Doc! a strigat Eoin, căutându-l pe Thomas cu ochii lui albaştri. Doc, unde eşti?

— Şşş, Eoin, l-am mângâiat eu. Thomas încă nu s-a întors.

— Unde-i Doc? a plâns el.

Băiatul nu scâncea, plângea de-a dreptul şi vaierele lui îmi făceau ochii să mi se umple de lacrimi şi să dea pe dinafară.

— O să se întoarcă în curând, Eoin. Nana este aici. Eu sunt aici. Totul este în regulă.

— E în apă, a gemut el. E în apă!

— Nu, Eoin. Nu, am zis, deşi inima îmi era rece şi grea în piept.

De data asta, eu eram de vină pentru coşmarul lui Eoin. Nu mă văzuse doar pe mine dispărând, ci şi pe Thomas.

După câteva minute, trupul lui Eoin s-a mai relaxat, dar lacrimile lui au continuat să curgă pe când suspina, convins de tragedie. L-am ținut aproape, frecându-l pe spate și mângâindu-i părul.

— Ai vrea să asculți o poveste, Eoin? am șoptit, încercând să îl atrag departe de tărâmul coșmarului, spre realitate.

— Îl vreau pe Doc, a plâns el.

Brigid s-a așezat pe patul lui Eoin. Femeia purta o scufie de noapte mototolită, care o făcea să semene cu soția lui Moș Crăciun, iar fața ei era străbătută de riduri și sfredelită de griji în lumina slabă. Nu s-a întins spre Eoin, dar și-a cuprins mâinile ca și cum și-ar fi dorit să fie ținută în brațe la rândul ei.

— Și dacă îmi spui ce face Doc ca să te simți mai bine când ai un coșmar? am sugerat.

Eoin a continuat să plângă de parcă Thomas nu avea să se mai întoarcă.

— Îți cântă, Eoin, a șoptit Brigid. Vrei să îți cânt?

Eoin a clătinat din cap, ascunzându-și fața la pieptul meu.

— Valurile și vântul îmblânzit-a, De păcat salvat-a lumea, De uitat, nu pot, Nicicând, Vântul și valurile încă și-L amintesc, a intonat Brigid, cu grijă. Pe bolnavi, orbi și ologi vindecat-a, săracii numele Lui strigat-au. De uitat, nu putem, Nicicând, Vântul și valurile încă și-L amintesc, a continuat ea.

— Nu-mi place cântecul ăla, Nana, a zis Eoin, cu vocea înecată de suspinele ce încă îl cutremurau.

— De ce? a întrebat ea.

— Pentru că este despre Iisus și Iisus a murit.

Brigid părea ușor șocată și eu am simțit cum un hohot jenant de râs îmi umfla pieptul.

— Dar nu este un cântec trist. Este un cântec despre aduceri-aminte, a protestat ea.

— Nu îmi place să îmi amintesc că Iisus a murit, a insistat Eoin, ridicând glasul.

Umerii lui Brigid au căzut moi şi eu am bătut-o uşurel pe mână. Încerca să ajute, dar Eoin nu era foarte receptiv.

— Aminteşte-ţi-L, aminteşte-ţi tot, aminteşte-ţi că El vine iar, când pierdute-s nădejdea şi iubirea, aminteşte-ţi cum a plătit, a cântat Thomas uşurel, din pragul uşii. De uitat, nu pot, Nicicând, Vântul şi valurile şi-L amintesc.

Ochii deschişi ai lui Thomas erau înconjuraţi de cearcăne negre şi hainele lui erau mototolite, însă a înaintat în cameră şi l-a ridicat pe Eoin din braţele mele. Eoin s-a agăţat de el, îngropându-şi faţa la gâtul lui Thomas. Suspinele lui s-au pornit iar, sfâşietoare şi neostoite.

— Ce s-a întâmplat, micuţule? a oftat Thomas.

M-am ridicat, eliberând locul, astfel încât Thomas să îl poată culca pe Eoin înapoi în pat. Brigid s-a ridicat şi ea şi, urându-ne noapte bună în şoaptă, a ieşit repede din cameră. Am plecat pe urmele ei, lăsându-l pe Eoin în grija lui Thomas.

— Brigid?

Femeia s-a întors spre mine. Chipul ei era îndurerat şi gura era strânsă.

— Eşti bine? am întrebat.

Ea a dat scurt din cap, dar vedeam că se chinuia să îşi păstreze calmul.

— Când copiii mei erau mici, uneori plângeau aşa prin somn, a zis ea.

Brigid s-a oprit, prinsă în mrejele unei amintiri.

— Soţul meu – tatăl lui Declan – nu a fost un om blând, aşa cum este Thomas. Era plin de amărăciune şi obosit. Furia era singurul lucru care îl mai ţinea în viaţă. A muncit până şi-a dat duhul; şi ne-a muncit şi pe noi. Şi nu avea pic de răbdare pentru lacrimile noastre.

Am ascultat, fără să comentez. Era aproape ca și cum nici nu ar fi vorbit cu mine și nu voiam să o sperii.

— Nu l-am lăsat pe Eoin să îi spună tată lui Thomas. Nu am suportat. Și Thomas nu s-a plâns niciodată. Acum, Eoin îi spune Doc. Nu ar fi trebuit să fac așa ceva, Annie. Thomas merită mai mult, a șoptit Brigid.

Ochii ei îi găsiseră pe ai mei și în ei citeam o rugăminte ce implora iertăciunea. I-am acordat-o bucuroasă.

— Thomas vrea ca Eoin să știe cine a fost tatăl lui. Ține foarte mult la Declan, am zis eu.

Brigid a dat din cap.

— Da. Așa este. A avut grijă de Declan așa cum are grijă de toți.

Ochii ei au lunecat.

— Copiii mei... în special băieții... au moștenit temperamentul tatălui lor. Știu că Declan... Declan nu a fost mereu blând cu tine, Anne. Vreau să știi... nu te învinovățesc pentru că ai plecat când ai avut șansa. Și nu te învinovățesc pentru că te-ai îndrăgostit de Thomas. Orice femeie isteață ar face asta.

M-am uitat la stră-străbunica mea, șocată dincolo de cuvinte.

— Ești îndrăgostită de Thomas, așa e? a întrebat ea, interpretându-mi greșit uimirea de pe chip.

Nu am răspuns. Voiam să-i iau apărarea lui Declan, să îi spun lui Brigid că Anne nu plecase, că iubitul ei Declan nu ridicase niciodată mâna asupra soției lui și nici nu o speriase. Dar nu știam ce mai era adevărat.

— Cred că nu mai sunt utilă aici, Anne, a zis Brigid, cu amărăciune. Plănuiesc să merg în America, să trăiesc cu fata mea. A sosit timpul. Eoin te are pe tine. Îl are pe Thomas. Și, ca și dragul și răposatul meu soț, nu prea mai suport lacrimile.

Emoția mi s-a umflat în piept.

— Oh, nu, am spus eu.

— Nu? a pufnit, deşi îi auzeam glasul gâtuit de emoţie.

— Brigid, te rog. Nu vreau să pleci.

— De ce?

Vocea ei suna ca a unui copil, ca a lui Eoin, tânguitoare şi neîncrezătoare.

— Nu mai este nimic aici pentru mine. Copiii mei sunt împrăştiaţi. Îmbătrânesc. Sunt... singură. Şi nu – femeia s-a oprit, căutând cuvintele potrivite –, nu mai este nevoie de mine.

M-am gândit la mormântul din Ballinagar, acela care avea să poarte numele ei în următorii ani, şi am rugat-o încetişor:

— Într-o zi... într-o zi, stră-strănepoţii tăi vor veni aici, la Dromahair, şi vor urca dealul din spatele bisericii unde au fost botezaţi copiii tăi, unde s-au căsătorit şi unde şi-au găsit odihna şi vor sta lângă pietrele din Ballinagar, ce poartă numele de Gallagher. Vor şti că aceasta a fost casa ta, şi pentru că a fost casa ta, atunci este şi a lor. Asta face Irlanda. Îşi cheamă copiii acasă. Dacă nu rămâi în Irlanda, la cine se vor întoarce ei?

Buzele lui Brigid au început să tremure şi şi-a ridicat mâna spre mine. Am cuprins-o. Nu m-a tras mai aproape şi nici nu mi-a căutat îmbrăţişarea, dar distanţa dintre noi fusese acoperită. Mâna ei mi se părea mică şi fragilă şi am ţinut-o cu grijă. Simţeam apăsarea durerii. Brigid nu era o femeie bătrână, dar mâna ei se simţea bătrână şi am blestemat, în gând, timpul pentru că o lua cu el – ne lua pe toţi –, încetul cu încetul.

— Mulţumesc, Anne, a şoptit ea şi, după un moment, a dat drumul mâinii mele.

S-a îndreptat spre camera ei şi a închis uşor uşa în urmă.

22 decembrie 1921

Dezbaterile au continuat în Dáil ore întregi, zi de zi. Presa pare să poziționeze ferm de partea Tratatului, dar dezbaterile de început au fost închise publicului, contrar dorințelor lui Mick. El vrea ca poporul să știe care sunt punctele de conflict, să știe care este miza și ce este în discuție. Dar decizia a fost luată peste capul lui, cel puțin inițial.

Dezbaterile publice au început în după-amiaza zilei de 19 decembrie și s-au oprit azi, pentru că se apropre Crăciunul. Anul trecut, în Ajunul Crăciunului, Mick a fost cât pe ce să fie arestat. S-a îmbătat, a făcut scandal și a fost neglijent, a atras prea mult atenția asupra lui și am sfârșit strecurându-ne pe fereastra unei camere de la etajul al doilea al hotelului Vaughn, cu doar câteva secunde înainte de sosirea Auxiliarilor. Asta se întâmplă când cari povara lumii pe umerii tăi; uneori, îți pierzi capul. Și Mick și l-a pierdut pe al său anul trecut.

Anul acesta, nu se mai pune problema de arest, deși cred că el ar schimba cu bucurie grijile trecutului cu cele de acum. Este un bărbat sfâșiat în două, prins între loialitate și responsabilitate, între ceea ce este practic și patriotism, de către oameni pentru care mai de grabă ar muri, decât să intre în conflict. Îl supără iar stomacul. I-am turuit aceleași instrucțiuni, remedii și restricții, dar m-a ignorat.

— Astăzi mi-am prezentat punctul oficial de vedere, Tommy. Nu am spus nici jumătate din lucrurile pe care ar fi trebuit să le spun, iar ceea ce am împărtășit cu ei nu a fost exprimat bine. Arthur (Griffith) a zis că a fost un discurs convingător, dar el este generos. A vorbit

despre mine ca despre „omul care câştigat războiul", dar s-ar putea să fiu omul care a pierdut ţara, după ziua de azi.

Mick a vrut să o întrebe pe Anne cum credea ea că avea să decurgă votul în cele din urmă. Am băgat-o sub braţul meu, ca să poată împărţi receptorul cu mine şi să vorbească în transmiţătorul vertical, pe care îl ţineam strâns în mână. M-am regăsit imediat distras de mirosul părului ei şi de căldura trupului ei lipit de mine.

— Ai grijă, Anne, i-am şoptit la ureche.

Nu îmi plăcea ideea că ceilalţi ar fi putut asculta, întrebându-se de ce era Mick interesat de opinia ei. Anne i-a spus, isteaţă, lui Mick că, „în opinia ei", facţiunea pro-Tratat a Adunării avea să iasă învingătoare.

— Diferenţa de voturi va fi mică, Michael, dar am încredere că va trece, a zis ea.

Mick a oftat aşa de zgomotos, că sunetul a vuit şi Anne şi cu mine a trebuit să ne îndepărtăm de receptor.

— Dacă tu ai încredere, atunci voi încerca să am şi eu încredere, a zis Mick. Ia spune-mi, Annie, dacă vin de Crăciun, o să îmi mai spui o poveste? Poate Niamh şi Oisín? Mi-ar plăcea să o aud din nou. O să recit şi eu ceva ce o să îţi şocheze urechile şi o să te facă să râzi şi o să îl scoatem pe Tommy la dans. Ştiai că Tommy ştie să danseze, Annie? Dacă iubeşte după cum dansează, atunci eşti o femeie norocoasă.

— Mick, l-am certat eu, însă Anne a râs.

Sunetul râsului ei a fost cald şi cadenţat şi i-am sărutat o latură a gâtului, incapabil să mă abţin, recunoscător că Mick râdea şi el, scăpând de tensiunea care îl ţinea prizonier, pentru un moment.

Anne i-a promis lui Mick că dacă vine aici, va fi primit cu poveşti, un ospăţ, odihnă şi dans. M-a ciupit când a spus „dans". Îi arătasem talentele mele într-o zi, în ploaie. Şi apoi am sărutat-o la nebunie în hambar.

— Pot să îl aduc pe Joe O'Reilly? a întrebat Mick. Și poate un bărbat care să îmi păzească spatele pentru ca sărmanul Joe să se poată relaxa puțin?

Anne l-a asigurat că poate aduce pe cine vrea, chiar și pe prințesa Mary. Mick a râs iar, dar a ezitat înainte de a-și lua la revedere.

— Tommy, apreciez, a șoptit el. M-aș duce acasă, dar... știi că Woodfield nu mai este. Și trebuie să plec din Dublin pentru o vreme.

— Știu, Mick. Și de cât timp mă rog de tine să vii?

Anul trecut, Mick nu a îndrăznit să se întoarcă la Cork de Crăciun. Ar fi fost prea simplu pentru Tans să îi supravegheze familia și să îl aresteze imediat. Anul acesta, nu mai avea o casă. Cu opt luni în urmă, Tans au ars Woodfield, casa copilăriei lui Mick, și l-au aruncat în pușcărie pe fratele său, Johnny. Ferma Collins este acum o ruină carbonizată, sănătatea lui Johnny s-a deteriorat și restul familiei este împrăștiat în Clonakilty, în districtul Cork. Mick duce cu el și această povară.

Anne a înlemnit când a auzit vorbindu-se despre Cork și casa lui Mick. Când am închis, zâmbetul ei era strâmb, deși a încercat din răsputeri să își păstreze calmul. Ochii ei verzi luceau ca umeziți de lacrimi, dar fără să vrea ca eu s-o văd. A ieșit iute din cameră, mormăind o scuză legată de ora culcării și de Eoin, și am lăsat-o să plece, dar văd în sufletul ei. Mi se pare că văd prin ea ca în ziua aceea, pe lac, când totul mi-a devenit limpede.

Sunt lucruri pe care nu mi le spune. Mă protejează de lucrurile pe care le știe. Ar trebui să insist să îmi zică totul, doar ca să o ajut să ducă povara a ceea ce urmează să se întâmple. Dar, Doamne, nici nu vreau să știu.

T.S.

19

OCHI DE AC

Izvorul ce vuieşte aici
Prin ochi de ac ieşi;
Nenăscute lucruri şi cele ce s-au dus,
Tot prin ochi de ac se-ndeamnă.

W.B. Yeats

Michael Collins şi Joe O'Reilly au sosit devreme în ziua Ajunului, alături de un bodyguard pe nume Fergus, şi au ocupat cele trei camere libere din aripa de vest a casei. Thomas comandase trei paturi noi de la Lyons şi a cărat ramele şi saltelele pe scări, spre camerele proaspăt curăţate, unde Maggie şi Maeve le-au acoperit cu aşternuturi noi şi perne moi. Thomas a spus că Michael nu ar fi ştiut ce să facă cu un pat mare într-o cameră doar a lui, din moment ce dormea adesea pe unde se nimerea şi nu stătea niciodată prea mult într-un singur loc. Familia O'Toole era peste măsură de încântată, pregătind camerele de parcă anticul rege Conor venea în vizită.

Eoin era cuprins de nerăbdare, alergând de la o fereastră la alta, pândind sosirea invitaţilor. Avea un secret pe care simţea nevoia să îl împărtăşească cât mai repede. Creaserăm o nouă aventură în saga lui Eoin, o poveste în care Eoin şi Michael Collins traversează lacul în mica barcă roşie şi ajung într-o Irlandă din viitor. Irlanda din povestea noastră dormea sub tricolor, scăpată de sub dominaţia Coroanei şi ferită de necazurile secolelor trecute. Am scris

povestea în rime, plănuind fiecare pagină, şi Thomas i-a schiţat pe micul Eoin şi pe „Big Fella" stând pe Stâncile Moher, sărutând piatra Blarney şi conducând de-a lungul Şoselei Uriaşului, în Antrim. Pe o pagină, perechea bizară admira florile sălbatice şi înfrunta vânturile puternice de pe Clare Island. Pe o alta, luau parte la solstiţiul de iarnă în Newgrange, în districtul Meath. Povestea nu fusese gândită iniţial ca un dar pentru Michael, dar până am terminat, am căzut cu toţii de acord că era un cadou perfect.

Era o carte micuţă şi frumoasă, plină de fantezii irlandeze şi de speranţe, despre doi tineri irlandezi, unul mai mare şi altul mai mic, ce iau la pas Insula de Smarald. Ştiam că Irlanda nu avea să găsească pacea dintre paginile cărţii noastre multă vreme de acum înainte. Dar liniştea avea să vină, în cele din urmă. În straturi, pe bucăţi, în capitole, exact ca o poveste. Şi Irlanda – Irlanda dealurilor verzi şi a stâncilor dese, a istoriei instabile şi a emoţiilor turbulente – avea să reziste.

Am împachetat cartea în hârtie maro,am legat-o cu sfoară şi am pus-o sub brad, scriind pe hârtie numele lui Michael. Am aşezat-o alături de celelalte pachete ce se aflau deja acolo – cadouri pentru fiecare membru al familiei O'Toole, pălării noi şi şosete pentru toţi bărbaţii. Moş Crăciun avea să ne viziteze după ce Eoin mergea la culcare. Cumpărasem miniatura automobilului Model T de care Eoin fusese fermecat în magazinul domnului Kelly, iar Thomas îi construise o barcă de jucărie şi o vopsise în roşu, exact ca aceea din poveştile noastre.

Fotograful de la nunta de la Gresham Hotel ne trimisese prin poştă copii ale fotografiilor noastre. Reuşisem să pun mâna pe pachet înainte de a ajunge la altcineva. Înrămasem fotografia cu mine şi cu Thomas – cea pe care Eoin avea să o păstreze toată viaţa – într-o ramă grea, aurie. Nu era un cadou interesant pentru un băieţel, dar era preţios. Pe cealaltă, cea în care Michael rânjea vesel în mijlocul nostru, o aşezasem într-o altă ramă, pentru

Thomas. Aceea fusese noaptea în care îmi recunoscusem sentimentele, în care mărturisisem totul şi amintirea acelor momente şi semnificaţia lor îmi tăiau respiraţia de fiecare dată când priveam fotografia.

Garvagh Glebe fusese transformată într-un tărâm luminos şi sclipitor, plin de mirosuri calde şi suprafeţe lucioase, de arome şi sclipiri şi de brazi mirositori, decoraţi cu panglici, fructe de pădure şi lumânări. Nu am fost surprinsă să aflu că Thomas îşi deschidea uşile tuturor vecinilor în fiecare an, angajând muzicieni şi aducând suficientă mâncare ca să umple o mie de burţi. Petrecerea începea întotdeauna după-amiaza târziu şi continua până ce invitaţii se mutau la biserica St. Mary's pentru slujba de la miezul nopţii sau acasă pentru a se odihni.

Imediat după ora cinci, trăsuri şi camionete uruitoare de fermă, automobile şi căruţe au început să îşi croiască drum spre conacul aprins de lumini şi de sunete. Sala de bal, care era goală în restul anului, fusese ştearsă de praf şi decorată, podelele ei fuseseră şterse şi lustruite şi mesele lungi erau pline cu plăcinte şi prăjituri, curcan şi friptură aromată, cartofi şi pâine preparate în zeci de feluri. Mâncarea avea să se răcească, dar nimeni nu se plângea. Oamenii se ospătau în timp ce petreceau, râdeau şi discutau, lăsându-şi grijile la o parte preţ de câteva ore. Câţiva îi dădeau târcoale lui Michael Collins, în timp ce alţii se ţineau departe; liniile erau deja trasate între cei care credeau că el adusese pacea Irlandei, cu ajutorul Tratatului, şi aceia care credeau că adusese războiul civil. Vestea că se afla la Garvagh Glebe s-a împrăştiat pe dată şi unii oamenii nu au mai venit din această cauză. Familia Carrigan, care îşi pierduse fiul şi casa din cauza soldaţilor în luna iulie, refuzase să ia parte la sărbătoare. Mâinile arse ale lui Mary se vindecaseră, dar inima ei era încă însângerată. Patrick şi Mary Carrigan nu voiau pace cu Anglia, ci dreptate pentru fiul lor.

Thomas mersese să îi invite personal şi să vadă cum se descurcau. Oamenii i-au mulţumit, dar l-au refuzat şi avertismentul lor i-a rămas întipărit în minte: „Nu ne vom pleca în faţa Angliei şi nu vom sta la masă cu oricine o face".

Thomas îşi făcuse griji că bietul Michael nu avea să aibă parte de răgaz sau de iertare nici măcar în Dromahair şi începuse să avertizeze oamenii la rândul lui. De Crăciun, la Garvagh Glebe nu puteau fi tolerate disputele sau discuţiile politice. Aceia care veneau aveau să se bucure de ospitalitate cu pace în inimi, în spiritul sărbătorilor, ori nu aveau să fie primiţi. Momentan, oamenii cooperaseră, iar aceia care nu putuseră să o facă stătuseră departe.

Thomas m-a rugat să îi distrez pe invitaţi cu povestea naşterii sfinte şi să aprind lumânările de la ferestrele sălii de bal. Lumânările erau o tradiţie, un semn pentru Maria şi pentru Iosif că acolo exista loc pentru ei. În vremurile Interdicţiei, când preoţii nu aveau voie să slujească, lumânarea din fereastră era un simbol al credinciosului, un semn că locuitorii unei case îl primeau pe preot.

Unii m-au privit cu buzele strânse şi cu ochii lucitori când am depănat povestea şi am aprins lumânările. Câţiva oameni au aruncat priviri otrăvitoare în direcţia lui Michael, condamnându-l, de parcă uitaseră toată durerea şi persecuţia de dinainte. Michael a stat acolo, în picioare, cu un pahar în mână şi o şuviţă de păr negru căzută pe frunte. Joe era de o parte a lui şi bărbatul pe care îl prezentase doar drept Fergus, în cealaltă. Fergus avea părul de culoarea morcovului şi era deşirat. Avea o armă prinsă la spate, sub sacou. Nu arăta ca şi cum luptase prea mult la viaţa lui, dar ochii lui inexpresivi nu stăteau nicio clipă locului. Thomas explicase familiei O'Toole că Fergus avea voie să se plimbe nederanjat în casă şi pe moşie şi că se afla acolo ca să se asigure că Michael era în siguranţă, chiar şi în micuţul Dromahair.

Apoi, muzicienii au început să cânte, centrul sălii s-a eliberat şi a început dansul. Vocea cântăreţului era teatrală

și tremura ușor, de parcă încerca să imite un stil care nu i se potrivea, însă orchestra era înflăcărată și dispoziția era bună, iar cuplurile s-au unit și au început să se învârtă în ring, doar pentru a ieși iar la dans. Copiii alergau printre cupluri, dansând și fugărindu-se. Obrajii lui Eoin erau îmbujorați și entuziasmul lui era de-a dreptul contagios, în timp ce Maeve și Moira încercau să îl prindă pe el și pe prietenii lui și să organizeze un joc.

„M-ai făcut să te iubesc. Și nu am vrut. Nu am vrut", s-a jeluit cântărețul neconvingător și eu mi-am coborât privirea spre punciul aromat din mâna mea, dorindu-mi, pentru o clipă, să fi avut gheață măcinată.

— Dansează cu mine, Annie.

Am știut cine îmi vorbise înainte să întorc capul.

— Mi-e teamă că nu sunt foarte pricepută, domnule Collins.

— Eu nu mi te amintesc așa. Nu te-am cunoscut niciodată prea bine, dar te-am văzut dansând cu Declan o dată. Ai fost minunată. Și nu-mi mai spune domnule Collins, Annie. Am depășit de mult momentul.

Am oftat în timp ce el m-a tras spre cuplurile care se învârteau. Bineînțeles că cealaltă Anne Gallagher știa să danseze. Diferențele dintre noi continuau să se adune. M-am gândit la relația mea ciudată cu ritmul, la cum dansam în bucătăria mea mică din Manhattan, recunoscătoare că nu mă putea vedea nimeni, cu picioarele în asincron și lovindu-mi degetele de mobilă, simțind muzica din toată inima, dar incapabilă să o preschimb în grație. Eoin îmi spusese mereu că simțeam mai intens ca să pot dansa bine. *Muzica te asaltează, Annie. Oricine ar putea vedea asta.* Îl credeam, dar asta nu mă făcea să mă simt mai bine cu privire la neputința mea.

— Cred că am uitat cum, am protestat, însă Michael era de neclintit.

Muzica s-a schimbat pe dată şi cântăreţul a renunţat la încercările sale de a interpreta piese moderne, adoptând un ritm mult mai tradiţional. Vioara a tremurat şi a scârţâit şi aplauzele şi tropotele de picioare au început. Ritmul era prea alert ca să mă prefac şi am refuzat, îndărătnică, să îl însoţesc pe Michael. Doar că Michael uitase cu totul de mine. Îl privea pe Thomas, care fusese împins în centrul grupului de dansatori.

— Hai, Tommy! a strigat Michael. Arată-ne cum se face.

Thomas zâmbea cu gura până la urechi şi picioarele lui zburau în timp ce era încurajat de spectatori. Nu puteam decât să îl admir, complet fermecată. Vioara a gemut şi picioarele lui i-au urmat ritmul, tropăind şi săltând – Thomas era un erou irlandez în carne şi oase. Apoi l-a tras în cerc pe Michael, care abia se mai putea abţine, împărţind scena. Thomas râdea, părul îi căzuse pe faţă şi eu nu îmi puteam dezlipi privirea de la el. Eram ameţită de iubire şi sfârşită de neajutorare.

Aveam treizeci şi unu de ani. Nu mai eram o fetiţă. Nu eram inocentă. Nu fusesem niciodată unul dintre fanii care se pierd cu firea sau o femeie obsedată de actori sau muzicieni, de bărbaţi pe care nu i-aş fi putut avea sau pe care nu îi cunoşteam. Dar îl cunoşteam pe Thomas Smith. Îl ştiam pe el şi îl iubeam. Cu disperare. Însă a-l iubi – a-l cunoaşte – era la fel de implauzibil ca pasiunea pentru un chip de pe ecran. Noi eram o pereche imposibilă. Într-un moment, într-o clipită, se putea termina totul. El era un vis din care mă puteam trezi cu uşurinţă şi ştiam prea bine că, odată trează, nu aveam cum să îl rechem.

Dintr-odată, zădărnicia şi teama care îmi umbriseră zilele din momentul în care Thomas mă scosese din lac m-au cuprins iar, întunecate şi grele, şi am înghiţit punciul din pahar, încercând să uşurez presiunea. Pulsul îmi bătea în cap, răsunând din ce în ce mai mult ca un gong. M-am îndreptat cu paşi repezi spre ieşire, dar până să ajung la

ușa principală, deja alergam, îndepărtându-mă de ecoul gândurilor mele. Am dat zor afară, sub acoperământul copacilor. Panica îmi cuprinsese pieptul. Mi-am apăsat palmele pe scoarța aspră a unui stejar înalt, agățându-mă la rândul meu, așa cum se agăța disperarea de mine.

Noaptea era senină și rece. Am inhalat aerul proaspăt în plămâni, luptându-mă cu țiuitul din urechile mele și forțând bubuitul de sub pielea mea să încetinească și să tacă. Realitatea dură a copacului mă ținea la suprafață, ca o ancoră. Mi-am ridicat bărbia în vânt, am închis ochii și m-am ținut bine de trunchi.

Nu a trecut mult și i-am auzit glasul în spatele meu.

— Anne?

Thomas respira încă greu, mânecile cămășii erau rulate până la coate, avea părul ciufulit și își aruncase sacoul.

— Brigid mi-a zis că ai fugit din casă de parcă ai fi avut foc la tălpi. Ce s-a întâmplat, dragă?

Nu i-am răspuns, nu pentru că eram încăpățânată, ci pentru că eram pe punctul de a plânge. Eram gâtuită de lacrimi și pieptul mă strângea așa de tare și de dureros, că nu puteam vorbi. Lacul mă chema și am vrut deodată să păşesc de-a lungul lui, să îl tachinez și să îl resping, doar ca să mă asigur că puteam. Am dat drumul copacului și m-am îndreptat spre apă, disperată. Sfidătoare.

— Anne, a zis Thomas, întinzându-se spre brațul meu și oprindu-mă. Unde te duci?

I-am auzit teama în glas și am urât-o. Mă uram pentru că îi dădusem naștere.

— Ți-e teamă. Pot să o simt. Spune-mi ce s-a întâmplat.

Mi-am ridicat privirea la el și am încercat să zâmbesc, ridicându-mi mâinile spre obrajii lui și atingându-i, cu degetele mari, gropița din bărbie.

— Te porţi de parcă ţi-ai lua adio, contesă. Nu-mi place.

— Nu, nu adio. Niciodată, am protestat vehement.

— Şi-atunci? a şoptit el, mişcându-şi mâinile de la încheieturile mele la talie, trăgându-mă la el.

Am inspirat adânc şi m-am gândit la cum să îi explic mai bine şoapta neîncetată a lacului, ce îmi rodea mereu ţărmurile fericirii. În întuneric, sentimentele erau mai greu de ignorat şi mai uşor de dezlănţuit.

— Nu vreau să dispari, am şoptit.

— Despre ce vorbeşti? a murmurat Thomas.

— Dacă mă întorc, tu vei dispărea. Eu voi exista încă, oriunde m-aş afla, dar tu nu vei mai fi. Eoin nu va mai fi şi eu nu pot să suport.

Gongul din urechile mele a prins iar să bată asurzitor şi m-am sprijinit de Thomas, odihnindu-mi fruntea pe umărul lui. Am respirat adânc, ţinându-i mirosul în plămâni înainte de a-i da iar drumul.

— Atunci, nu te întoarce, Annie, a zis el blând, cu buzele lipite de părul meu. Stai cu mine.

Voiam să îl contrazic, să îi cer să accepte greşeala sugestiei lui. În schimb, l-am îmbrăţişat, mângâiată de încrederea lui. Poate că era aşa de simplu. Poate că era o alegere.

Mi-am ridicat chipul, vrând să îi văd ochii şi statornicia din ei, vrând să ştie că, dacă era o alegere, eu alesesem deja.

— Te iubesc, Thomas. Cred că te-am iubit când erai doar nişte cuvinte pe o pagină, un chip într-o fotografie veche. Când bunicul meu mi-a arătat poza ta şi mi-a spus numele tău, am simţit ceva. Ceva s-a schimbat în mine.

Thomas nu m-a întrerupt şi nu şi-a proclamat iubirea. M-a ascultat doar, uitându-se la mine cu privirea blândă şi gura moale, atingându-mi spatele mai uşor decât

orice altceva. Dar aveam nevoie să mă agăț de ceva și mi-am agățat degetele în cămașa lui așa cum mă agățasem de copac. Pielea lui era înfierbântată de dans și inima îi bătea nebună sub pumnii mei strânși, amintindu-mi că, în acel moment, el era al meu.

— Apoi, cuvintele de pe pagină și chipul din fotografie au devenit un bărbat. Real. Tangibil. Perfect.

Am înghițit, încercând să nu plâng.

— M-am îndrăgostit așa de repede, așa de pătimaș, așa de complet. Nu pentru că dragostea este oarbă, ci... pentru că nu este. Iubirea nu e oarbă, ci orbitoare. Strălucitoare. Te-am privit și, din acea primă zi, te-am cunoscut. Încrederea și prietenia ta, bunătatea și devoțiunea. Le-am văzut pe toate și m-am îndrăgostit. Și sentimentul ăsta continuă să crească. Iubirea mea este așa de mare și de plină, că nu mai pot respira din cauza ei. Este înspăimântător să iubești așa de mult, știind cât de fragilă este de fapt existența noastră. Va trebui să mă ții cu tine, ori voi exploda... sau poate doar că voi pluti. În cer, spre lac.

L-am simțit cuprins de un tremur care s-a răspândit de la mâinile lui blânde la ochii iertători, apoi buzele lui au zâmbit și s-au lipit de ale mele, o dată, de două ori și apoi iar. A oftat și respirația lui mi-a gâdilat limba; mâinile mele s-au lipit de pieptul lui, capitulând. Atunci a murmurat buzelor mele care îl căutau, sărutându-mă pe când îmi vorbea.

— Mărită-te cu mine, Anne. O să te leg de mine ca să nu plutești, ca să nu ne despărțim niciodată. În plus, este timpul să ai un alt nume. Este foarte derutant să îți tot spun Anne Gallagher.

Căsătoria nu era unul dintre toate lucrurile pe care crezusem că avea să le sugereze. M-am retras, cu gura căscată, și am râs, nevenindu-mi să cred. Pentru un moment, am uitat de buzele lui Thomas și i-am căutat, în schimb, ochii. Erau luminoși și sinceri sub crengi și sub lumina lunii iernatice.

— Anne Smith sună aproape la fel de obișnuit precum Thomas Smith, a șoptit el. Dar când ești o contesă ce călătorește în timp, numele nu este deloc important.

Tonul lui jucăuș nu se potrivea deloc cu propunerea foarte serioasă.

— Putem face asta? Chiar ne putem căsători? am zis, cu respirația întretăiată.

— Cine ne poate opri?

— Nu pot dovedi că sunt... eu.

— Cine are nevoie de dovezi? Eu știu. Tu știi. Dumnezeu știe.

Thomas m-a sărutat pe frunte, pe nas și pe fiecare obraz înainte de a se opri asupra gurii mele, așteptând un răspuns.

— Dar... ce vor spune oamenii?

Ce ar fi spus Brigid?

— Sper că ne vor felicita.

Thomas mi-a sărutat buza de sus, apoi pe cea de jos, trăgând ușor de ea, împingându-mă să îl urmez.

— Ce va spune Michael? am gâfâit, retrăgându-mă, ca să pot vorbi.

Mi-l puteam imagina pe Michael Collins felicitându-l pe Thomas în timp ce îmi șoptea avertismente la ureche.

— Mick va spune ceva grosolan și ireverențios, sunt sigur. Și apoi va plânge în hohote pentru că iubește la fel de pătimaș pe cât urăște.

— Ce..., am dat să zic iar.

— Anne.

Thomas și-a lipit degetele mari de buzele mele, ținându-mi fața între palme și liniștindu-mi izvorul de întrebări.

— Te iubesc. Cu disperare. Vreau să fim uniți în orice fel cu putință. Azi, mâine și în fiecare zi de aici înainte. Vrei să te măriți cu mine sau nu?

Nu îmi doream nimic mai mult pe lume. Nici măcar un lucru.

Am dat din cap, zâmbind asupra degetelor lui, capitulând cu totul. Și-a mutat mâinile, înlocuindu-le iar cu gura.

Pentru un moment, m-am bucurat de posibilitatea permanenței, de gustul lui curat și sfâșietor. Promisiunea a fost pecetluită între noi și mi-am permis să vibrez în ritmul ei.

Apoi vântul s-a schimbat și luna ne-a făcut cu ochiul; o creangă a trosnit și un chibrit s-a aprins. Un firicel de fum de țigară a plutit în aer, avertizându-ne că nu eram singuri, cu doar câteva clipe înainte ca o voce să se ridice din întuneric.

— Deci este adevărat, eh? Voi doi. Mama mi-a spus că așa este. Nu am vrut să cred.

M-am răsucit în brațele lui Thomas, înghițindu-mi geamătul, iar brațul lui s-a înfășurat în jurul meu, echilibrându-mă, în timp ce a pășit spre străin.

Am crezut că era Liam. Construcția și înălțimea erau asemănătoare în beznă și timbrul vocii lui era aproape identic. Dar Thomas, rece și calm, l-a salutat pe bărbat cu un alt nume, și mi-am dat seama de greșeala mea, răsuflând ușurată. Acesta era Ben Gallagher, fratele mai mare al lui Declan, cel pe care nu îl întâlnisem încă.

— Anne, a spus Ben, rigid, înclinând capul. Arăți bine.

Vocea lui era afectată, inconfortabilă și chipul îi era ascuns de bască. A tras prelung din țigară înainte de a se întoarce spre Thomas.

— Collins este aici, a spus el scurt. Cred că asta spune totul despre loialitatea ta, Doc. Deși, judecând după cum o

săruți pe nevasta fratelui meu, nu sunt sigur că loialitatea este cea mai bună calitate a ta.

— Mick este prietenul meu. Știi asta, a zis Thomas, ignorând împunsătura.

Declan murise de șase ani și eu nu eram soția lui.

— Michael Collins a fost și prietenul tău, Ben. Odată.

— Odată, am avut un țel comun. Nu mai este cazul, a mormăit Ben.

— Și ce țel ar fi acela, Ben? a întrebat Thomas, pe un ton așa de blând că era greu să detectezi veninul, deși eu îl auzisem.

Și Ben îl auzise, iar furia lui s-a aprins pe dată.

— Fututa de libertate irlandeză, Doc, a izbucnit el, aruncându-și țigara. Trăiești așa de confortabil în casa ta mare, cu prietenii tău sus-puși și cu nevasta celui mai bun prieten, că au uitat cei șapte sute de ani de suferință?

— Michael Collins a făcut mai multe pentru libertatea irlandezilor, pentru independența Irlandei, decât vom reuși să facem noi vreodată, a replicat Thomas și vocea lui a răsunat cu convingere.

— Păi, nu e suficient! Nu am sângerat pentru Tratatul ăsta. Suntem aproape și nu ne putem opri acum! Collins a cedat. Când a semnat înțelegerea aia, a înfipt un cuțit în spatele fiecărui irlandez.

— Nu face asta, Ben. Nu îi lăsa să ne ia și asta, l-a avertizat Thomas.

— Ce să ne ia?

— Englezii și-au lăsat urmele peste tot. Dar nu îi lăsa să ne separe. Nu îi lăsa să distrugă familii și prietenii. Dacă ne luptăm unii cu ceilalți, nu ne va mai rămâne nimic. Vor fi distrus cu adevărat irlandezii. Iar noi le vom fi făcut munca murdară.

— Atunci totul a fost degeaba? Oamenii care au murit în 1916 și cei care au murit de atunci încolo? Au murit degeaba? a strigat Ben.

— Dacă ne întoarcem unul împotriva celuilalt, atunci da, a replicat Thomas, iar Ben a început imediat să clatine din cap.

— Lupta nu a luat sfârșit, Thomas. Dacă noi nu luptăm pentru Irlanda, atunci cine să o facă?

— Deci loialitatea ta este pentru Irlanda și pentru irlandezi atât timp cât sunt de acord cu noi, după care îi secerăm? Nu așa trebuie să funcționeze lucrurile, a insistat Thomas, nevenindu-i să creadă.

— Ții minte cum a fost, Thomas. Oamenii nu ne-au susținut nici în 1916. Îți amintești cum ne-au huiduit și fluierat și au aruncat cu obiecte în noi când soldații ne-au înșiruit pe străzi, după capitulare. Dar oamenii s-au deșteptat. Ai văzut cum s-au revoltat când au început să ne spânzure liderii. Ai văzut mulțimile înălțând urale când prizonierii s-au întors din Anglia, opt luni mai târziu. Oamenii vor libertate. Sunt gata de război, dacă de asta este nevoie. Nu putem renunța acum la luptă. Uite ce departe am ajuns!

— Am văzut oameni murind. L-am văzut pe Declan murind. Nu o să încep să îmi împușc prietenii care mi-au mai rămas. Nu o voi face. Convingerile sunt bune până când devin scuze pentru a porni războiul împotriva oamenilor cu care ai luptat odată cot la cot, a zis Thomas.

— Cine ești tu, Doc?

Ben era șocat.

— Cred că Seán Mac Diarmada se răscolește în mormânt.

— Sunt un irlandez. Și nu voi ridica armele împotriva ta sau a altui irlandez, cu Tratat sau nu.

— Ești slab, Thomas. Anne se întoarce – apropo, unde dracului ai fost? a șuierat el, întorcându-se furios spre

mine înainte de a-l privi iar pe Thomas și de a-și continua peroraţia. Ea se întoarce și, brusc, ţi-ai pierdut scânteia revoluţionară. Ce ar zice Declan de voi doi?

Ben a scuipat la picioarele noastre. Sunetul era umed și gros. Apoi s-a întors și a clătinat din mână în direcţia lui Thomas, în semn că ne băteam gura de pomană.

— Maica-ta se va bucura să te vadă, Ben. A trecut prea mult timp. Mănâncă. Bea. Odihneşte-te. Petrece Crăciunul cu noi, a zis Thomas, refuzând să reacţioneze.

— Cu el? a zis Ben arătând spre șirul de ferestre din latura de est a casei, acolo unde petrecerea era în toi.

Michael stătea în apropierea uneia dintre ele, profilat în lumină, adâncit în conversaţie cu Daniel O'Toole.

— Cineva trebuie să îi spună Tipului să nu mai stea aproape de ferestre. Nu poţi să ştii cine se ascunde printre copaci.

Thomas s-a crispat auzind ameninţarea voalată și mâinile i s-au strâns pe trupul meu. Am mulţumit Cerului că aveam de cine să mă sprijin, când o voce s-a auzit din umbră, însoţită de clicul neîndoielnic al unui pistol armat.

— Nu, nu ştii niciodată, a spus Fergus, îndreptându-se spre noi.

Dintre buzele bodyguardului atârna o ţigară, ceea ce îi dădea un aer relaxat, în dezacord total cu arma pe care o ţinea în mâini.

Ben a tresărit și mâinile lui au fluturat pe lângă corp.

— Nu o face, l-a avertizat Fergus, încet. O să strici Crăciunul pentru o grămadă de oameni de treabă.

Mâinile lui Ben s-au liniștit.

— Dacă intri, o să am nevoie să îmi dai arma pe care te gândeşti să o scoţi, a insistat Fergus calm. Dacă nu vrei să intri, o să o iau oricum, doar ca să mă asigur că supravieţuieşti nopţii. Apoi îţi voi cere să începi să faci paşi spre Dublin.

Fergus și-a lăsat țigara să cadă și, fără să își coboare privirea, a zdrobit mucul de țigară pe pământ, cu vârful pantofului. S-a apropiat de Ben și l-a percheziționat, scoțându-i un cuțit din cizmă și un pistol de la brâu.

— Mama lui este înăuntru. Și nepotul lui. Face parte din familie, a șoptit Thomas.

Fergus a dat o dată din cap, scurt.

— Am auzit. Și-atunci de ce stă aici, printre copaci, pândind casa?

— Am venit să o văd pe mama. Să îmi văd cumnata întoarsă din morți. Să îl văd pe Eoin și pe tine, Doc. Mi-am petrecut Crăciunul aici în ultimii cinci ani. Nu m-am așteptat să îl întâlnesc pe Collins. Nu decisesem dacă aveam să rămân, a spus Ben, jignit.

— Și Liam? Este și el aici? am întrebat.

Am auzit tremurul din vocea mea și Thomas s-a crispat lângă mine.

— Liam este în Youghal, în Cork. Nu o să vină acasă anul ăsta. E prea mult de muncă. Se dă un război acolo, a repetat Ben mecanic.

— Nu și aici, Ben. Aici nu este niciun război. Nu în noaptea asta. Nu acum, a spus Thomas.

Ben a dat din cap. Avea maxilarul strâns, dar expresia de pe chip îi era de dezgust și ochii lui ne condamnau pe noi toți.

— Vreau să îi văd pe mama și pe băiat. O să îmi petrec noaptea în hambar și după aia plec pe drumul meu.

— Intră, atunci, a ordonat Fergus.

L-a împins pe Ben înainte, fără a-și coborî arma.

— Dar stai departe de domnul Collins.

4 decembrie 1921

Ceva s-a schimbat în Irlanda pe la începutul secolului. A avut loc un soi de reînviere culturală. Cântam vechile cântece și ascultam vechile povești – pe care le auzisem de multe ori înainte –, însă acum erau transmise cu o intensitate nouă. Ne priveam pe noi înșine și unii pe ceilalți și exista un soi de anticipare în fiecare dintre noi. Simțeam mândrie, ba chiar venerație, pentru cine eram, pentru aspirațiile noastre și pentru cei din care ne trăgeam. Am fost învățat să iubesc Irlanda. Mick a fost învățat să iubească Irlanda. Nu am nicio îndoială că Ben și Liam și Declan au fost învățați să o iubească și ei. Dar pentru prima oară în viața mea, nu mai sunt sigur ce înseamnă.

După confruntarea cu Ben Gallagher, Anne și cu mine am rămas sub copaci, cutremurați de eveniment.

— Nu-mi place lumea asta, Thomas, a șoptit Anne. Cealaltă Anne o putea înțelege – e limpede, dar eu nu o voi putea face niciodată.

— Ce lume, contesă? am întrebat-o, deși știam deja răspunsul.

— Lumea lui Ben Gallagher și a lui Michael Collins, a limitelor și a taberelor care se tot schimbă. Și partea cea mai proastă este că... știu cum se sfârșește totul. Cunosc finalul și tot nu pot înțelege.

— De ce? De ce nu poți înțelege?

— Pentru că nu am trăit în această lume, a mărturisit ea. Nu ca tine. Irlanda pe care o cunosc este o țară a cântecelor, a poveștilor și a viselor. Este versiunea lui Eoin – cu toții avem una – și chiar și acea versiune s-a estompat și a căpătat alt contur pentru că

el a lăsat-o în urmă. Eu nu cunosc Irlanda opresiunii și a revoluției. Nu am fost învățată să urăsc.

— Noi nu am fost învățați să urâm, Anne.

— Ba da.

— Am fost învățați să iubim.

— Ce să iubiți?

— Libertatea. Identitatea. Posibilitatea. Irlanda, am spus eu.

— Și ce veți face cu acea iubire? a continuat ea.

Când nu am răspuns, a vorbit ea pentru mine.

— Îți spun eu ce veți face. Vă veți întoarce unul împotriva celuilalt pentru că nu iubiți Irlanda. Iubiți ideea de Irlanda. Și fiecare dintre voi are o altă imagine despre ea.

Nu am putut decât să clatin din cap, rănit, rezistând. Indignarea pentru Irlanda – pentru fiecare nedreptate – îmi ardea în piept și nu voiam să o privesc. Îmi redusese devotamentul la un vis imposibil. Un moment mai târziu, mi-a întors fața spre ea și m-a sărutat pe gură, cerându-mi iertare, în tăcere.

— Îmi pare rău, Thomas. Am spus că nu înțeleg, apoi ți-am ținut o predică de parcă aș face-o.

Nu am vorbit despre Irlanda, despre căsătorie sau despre Ben Gallagher. Însă cuvintele ei mi-au răsunat în cap, ca un ecou, toată seara, umbrind totul. „Ce veți cu acea iubire?"

La slujba de la miezul nopții, i-am avut pe Mick într-o parte și pe Anne în cealaltă. Eoin îmi dormea în brațe. Feciorul începuse să caște în timpul procesiunii de intrare și a adormit înainte de prima predică. A sforăit ușor pe parcursul discursului părintelui Darby despre profeția lui Isaia, lipsit de griji, neștiind nimic din greutățile ce plecau capul lui Mick și încruntau fruntea lui Anne. Obrazul lui pistruiat se odihnea pe pieptul meu, pe inima mea îndurerată, și l-am invidiat pentru inocența lui, pentru credință și pentru încredere.

Când, la semnul păcii, Mick s-a întors spre mine vorbind domol şi sincer, nu am putut decât să dau din cap şi să repet binecuvântarea, „Pacea fie cu tine", deşi pacea era departe de inima mea.

Părintele Darby a spus în predica sa că este mai simplu pentru o cămilă să treacă prin urechile acului decât îi este unui bogat să ajungă în împărăţia Domnului. S-ar putea spune şi că este mai uşor pentru a cămilă să treacă prin urechile acului decât îi este irlandezului să renunţe la luptă.

Am fost învăţat să iubesc Irlanda, dar iubirea nu ar trebui să fie aşa de grea. Datoria, da, dar nu iubirea. Poate că acesta este răspunsul meu. Nimeni nu vrea să sufere sau să facă sacrificii pentru un lucru pe care nu îl iubeşte. În cele din urmă, presupun că se rezumă la ceea ce iubim mai mult.

T.S.

20

PĂSĂRILE ALBE

Bântuită îmi e mintea de insule mii şi ţărmurile Danaane,
Unde Timpul sigur ne-o da uitării, Şi Mâhnirea-o sta departe;
Curând, departe de roză şi de crin am fi, şi de-al flăcărilor freamăt
Păsări albe de-am fi, iubito, purtate pe a mării spumă şi geamăt!

W.B. Yeats

M-am trezit brusc, neştiind de ce. Am tras cu urechea, crezând că Eoin se trezise pentru că era nerăbdător să vadă dacă Sfântul Nicolae îl vizitase în acea noapte, în schimb am auzit doar sunete pe care nu le puteam identifica.

Sosiserăm acasă după slujba de la miezul nopţii la primele ore ale dimineţii. Cu toţii eram dominaţi şi împovăraţi de propriile gânduri. Thomas îl dusese pe Eoin în pat şi eu îi urmasem, ajutându-l pe Eoin să îşi pună cămaşa de noapte, deşi se legăna pe picioare, pe jumătate adormit. Până să apuc să îi trag pătura peste umeri, băiatul era deja cufundat în somn. Brigid nu venise la slujbă, ci îşi petrecuse noaptea cu fiul ei, între patru ochi. Când sosiserăm acasă, ea era în pat, iar Ben fie plecase, fie se afla în hambar. Nu am întrebat pe unde umbla.

Îi urasem lui Thomas „Crăciun fericit!" şi „La mulţi ani!". Mi-am dat seama că îl luasem prin surprindere, de parcă ar fi uitat el însuşi sau ca şi cum nu s-ar fi aşteptat să

îmi amintesc. Aveam daruri pentru el şi un tort în cămară, dar trebuia să aştept până mai târziu ca să îi serbăm ziua de naştere.

Mă adusese în camera lui şi închisese uşa în urma noastră, trăgându-mă la el cu o vehemenţă mută, flămând, dar respectuos, sărutându-mă ca şi cum se gândise la asta toată noaptea şi nu ştia când avea să mai apuce. Thomas nu era un crai. De fapt, eram aproape sigură că nu mai avusese nicio relaţie serioasă înainte de mine, dar mă săruta cu o încredere născută din angajament, fără a reţine nimic şi cerând totul în schimb. Michael Collins glumise când spusese că, dacă Thomas iubea aşa cum dansa, atunci eram o femeie foarte norocoasă. Thomas chiar iubea aşa cum dansa, aşa cum îşi făcea meseria, aşa cum făcea orice altceva – cu devotament total şi cu o atenţie deosebită la detalii. Rămăseserăm amândoi fără respiraţie şi gâfâiam când m-am sustras şi am coborât, în taină, treptele spre camera mea.

Thomas, Michael şi Joe O'Reilly îşi petrecuseră o mare parte din noapte în bibliotecă, iar ritmul vocilor lor şi ocazionalele hohote de râs m-au încălzit pe când aţipeam.

Acum sosiseră zorii, deşi în lunile de iarnă soarele era leneş şi lent. Cerul s-a acoperit de cenuşiu înainte de a descoperi, în final, lumina zilei. Mi-am pus halatul albastru pe care îl lăsasem la capătul patului, mi-am îndesat picioarele în nişte şosete de lână şi m-am strecurat afară din cameră, în salon, aşteptând să îl găsesc pe Eoin cercetând pachetele de sub brad. În schimb, am găsit-o pe Maeve înteţind focul, cu limba între dinţi şi cu o pată de funingine pe nas.

— Ne-am trezit primele? am şoptit, bucuroasă ca o fetişcană.

— Oh, nu, domnişoară. Eleanor, Moira şi mama sunt la bucătărie. Doctorul Smith, domnul Collins, fraţii mei şi alţi câţiva sunt în curte.

— În curte? am zis, alergând la fereastră și străduindu-mă să văd ceva prin pâcla lipicioasă și zorile stinse. De ce?

— Joacă *hurling*, domnișoară! S-a încins meciul. Frații mei au fost așa de bucuroși, că nu au pus geană pe geană. Crăciunul trecut, Doc le-a dăruit bețe și le-a promis că vor juca cu oamenii mari anul ăsta. I-a făcut un băț mic și lui Eoin. Este afară, dându-le, probabil, bătăi de cap, a mormăit ea și eu mi-am adus aminte de femeia care avea să devină, Maeve cea cu ochelari cu lentile groase, care îmi spusese că o cunoscuse bine pe Anne și care îl numise pe Eoin neastâmpărat.

— Eoin este afară?

Fata a dat din cap și s-a sprijinit pe călcâie, ștergându-și mâinile pe șorț.

— Maeve?

— Da, domnișoară?

— Am ceva pentru tine.

Fata a zâmbit, uitând de foc.

— Pentru mine?

M-am dus la brad și am scos de sub el o cutie grea de lemn. Era căptușită și matlasată ca să protejeze obiectele fragile dinăuntru. I-am întins-o lui Maeve, care a ținut-o cu grijă.

— Este de la doctorul Smith și de la mine. Deschide-o, am îmboldit-o eu, zâmbind.

Văzusem un set de ceai în vitrina magazinului domnului Kelly și recunoscusem modelul delicat cu trandafiri. Când i-am spus povestea lui Thomas, el a insistat să cumpărăm tot setul, cu farfurioare, carafă și un bol pentru zahăr, cu linguriță.

Maeve a deschis cu mare grijă cutia, prelungind așteptarea cât de mult a putut. Când a văzut ceșcuțele

cuibărite în satinul roz, fata a icnit, ca domnişoara ce era pe cale să devină.

— Dacă ţi-ar plăcea un băţ de hurling, pot să ţi-l cumpăr şi pe acela, am şoptit. Noi, fetele, nu ar trebui să ratăm distracţia doar pentru că suntem nişte doamne.

— Oh, nu, domnişoară. Oh, nu. Acestea sunt mult mai frumoase decât un băţ caraghios!

Fata gâfâia de entuziasm, atingând petalele trandafirilor cu degetele murdare de funingine.

— Într-o zi, mulţi ani de aici încolo, când vei fi adult, o femeie din America, o femeie pe numele de Anne, ca şi mine, va sosi la Dromahair, în căutarea familiei ei. Veţi lua ceaiul acasă la tine şi tu o vei ajuta. M-am gândit că ţi-ar trebui un serviciu de ceai pentru acea zi.

Maeve s-a holbat la mine, formând un „O" perfect cu buzele şi cu ochii albaştri aşa de mari că îi umpleau faţa subţirică. Fata s-a închinat, ca şi cum predicţiile mele o înspăimântaseră.

— Puteţi vedea viitorul, domnişoară? a şoptit ea. De asta sunteţi aşa deşteaptă? Tata zice că sunteţi cea mai isteaţă fată pe care a întâlnit-o vreodată.

Am clătinat din cap.

— Nu pot vedea viitorul... întocmai. Sunt doar o povestitoare. Şi unele poveşti devin realitate.

Fata a dat lent din cap, privindu-mă în ochi.

— Îmi cunoaşteţi povestea, domnişoară?

— Povestea ta este una foarte bună, Maeve, am zis, zâmbind.

— Mie îmi plac cărţile mari cel mai mult, a şoptit. Acelea cu zeci de capitole.

— Povestea ta va avea o mie de capitole, am spus eu.

— O să mă îndrăgostesc?

— De multe ori.

— De multe ori? a chiţăit ea, entuziasmată.

— Întocmai.

— Nu o să vă uit niciodată, domnişoară Anne.

— Ştiu, Maeve. Şi nici eu nu am să te uit pe tine.

M-am îmbrăcat repede, împletindu-mi părul la repezeală şi trăgându-mi o rochie, ghetele şi un şal. Nu voiam să ratez ocazia de a privi meciul. Fusesem crescută de un irlandez, dar nu văzusem niciodată un meci de *hurling*. Bărbaţii mânuiau nişte beţe şi feţele lor erau concentrate prin ceaţa de afară. Fugeau şi se avântau, fugărind o minge mică de la un capăt la celălalt al peluzei. Eoin se juca cu propriul lui băţ, deşi fusese exilat pe marginea terenului, cu o minge mică pe care o lovea, apoi o urmărea în fugă, iar şi iar. A alergat la mine când m-a văzut ieşind din casă; avea nasul la fel de roşu precum părul. Din fericire, băiatul purta o haină de iarnă şi un fes, deşi mâinile îi erau reci ca gheaţa când m-am aplecat să i le prind în ale mele.

— Crăciun fericit, mama! a strigat el.

— *Nollaig shona dhuit*, am răspuns, sărutându-i obrajii îmbujoraţi. Spune-mi, cine câştigă?

Copilul şi-a încreţit nasul spre bărbaţii care urlau şi se îngrămădeau unul peste celălalt. Aveau mânecile cămăşilor rulate şi gulerele desfăcute. Copilul era, în mod limpede, rezistent la frig. A ridicat din umeri.

— Domnul Collins şi Doc se tot împing şi domnul O'Toole nu poate să alerge, aşa că îl tot dărâmă ceilalţi.

Am chicotit, privind în timp ce Thomas a lovit mingea în direcţia lui Fergus, care l-a evitat, cu agilitate, pe un Michael Collins în atac; gura lui se mişca la fel de repede ca şi picioarele. De-a lungul deceniilor, unele lucruri nu urmau să se schimbe. Înjurăturile făceau, în mod clar, parte din joc. Două echipe a câte zece jucători fuseseră formate cu ajutorul vecinilor. Eamon Donnelly, bărbatul care

adusese căruțul în ziua în care Thomas mă scosese din lac, se alăturase competiției și mi-a făcut vesel cu mâna înainte de a lovi mingea. I-am privit, fascinată, strigând încurajări pentru toată lumea și pentru nimeni în mod deosebit, deși tresăream de fiecare dată când Thomas aluneca pe iarbă și îmi țineam respirația când bețele se loveau între ele și picioarele se împleticeau. Cumva, nimeni nu s-a ales cu răni serioase, iar Michael și-a proclamat echipa câștigătoare după două ore de joc intens.

Cu toții s-au revărsat în bucătărie pentru gustări – cafea și ceai, șuncă și ouă și rulouri așa de lipicioase și de dulci, că m-am simțit plină după doar două înghițituri. Vecinii s-au împrăștiat, întorcându-se la familiile lor și la tradiții, și după ce Thomas, Michael, Joe și Fergus s-au spălat și ni s-au realăturat în salon, ne-am strâns în jurul bradului și am făcut schimb de daruri. Michael l-a tras pe Eoin în poală și, împreună, au citit povestea pe care o scrisesem. Vocea lui Michael era joasă și moale, iar accentul lui puternic din West Cork, ce mângâia orice cuvânt, îmi făcea inima să doară și ochii să mă înțepe, plini de lacrimi. Thomas și-a împletit degetele cu ale mele, mângâindu-mi degetul mare cu o compasiune tăcută.

Când povestea a luat sfârșit, Michael și-a coborât privirea la Eoin. Ochii lui erau luminoși și vocea îi juca.

— Poți să păstrezi asta bine pentru mine, Eoin? Poți să o ții aici, la Garvagh Glebe, astfel încât să o putem citi împreună oricând vin în vizită?

— Nu vrei să o duci acasă și să o arăți mamei tale? a întrebat Eoin.

— Nu am o casă, Eoin. Și mama mea este la îngeri.

— Și tatăl tău?

— Și tata. Aveam șase ani, ca și tine, când tata a murit, a spus Michael.

— Poate mama ta o să se întoarcă așa, ca a mea, a spus Eoin, gânditor. Trebuie doar să îți dorești foarte tare.

— Aşa ai făcut tu?

— Da, a răspuns Eoin, dând serios din cap. Doc şi cu mine am găsit un trifoi cu patru foi. Trifoiul cu patru foi este magic, să ştii. Doc mi-a spus să îmi pun o dorinţă, aşa că mi-am pus.

Sprâncenele lui Michael s-au înălţat.

— Ţi-ai dorit o mămică?

— Mi-am dorit o familie întreagă, a şoptit Eoin, dar îl auziserăm cu toţii.

Mâna lui Thomas s-a strâns în jurul mâinii mele.

— Ştii, Eoin, daca mama ta s-ar căsători cu Doc, atunci el ar fi tatăl tău, a sugerat Michael inocent.

— De ce nu îţi poţi ţine gura niciodată, Mick? a oftat Thomas.

— Fergus a zis că a auzit cererea din greşeală, azi-noapte, a spus Michael, rânjind şmecherește.

Fergus a mormăit, dar nu s-a apărat şi nici nu i-a făcut vreun reproş lui Michael.

— Pe creanga de colo este o cutie mică. O vezi? i-a spus Thomas lui Eoin.

Eoin a sărit din braţele lui Michael şi a privit printre crengile dese, spre locul indicat de Thomas.

— Este pentru mine? a ciripit Eoin.

— Într-un fel, da. Poţi să o iei de acolo şi să mi-o aduci? a întrebat Thomas.

Eoin a găsit comoara ascunsă şi i-a adus-o lui Thomas.

— Este în regulă dacă o deschide mama ta, băiete?

Eoin a dat tare din cap şi m-a privit în timp ce ridicam capacul cutiei mici din catifea. Înăuntru se aflau două inele simple din aur; unul era mai mare decât celălalt. Eoin a ridicat privirea la Thomas, aşteptând o explicaţie.

— Acestea au aparţinut părinţilor mei. Tatei, care a murit înainte de a mă naşte eu, şi mamei, care s-a recăsătorit

şi mi-a dăruit un alt tată bun şi blând şi care m-a iubit, deşi nu eram fiul lui adevărat.

— Ca şi noi, a spus Eoin.

— Da. Exact aşa. Vreau să mă căsătoresc cu mama ta, Eoin. Ce zici de asta?

— Azi? a spus Eoin, încântat.

— Nu, a dat să spună Thomas, printre hohote de râs.

— De ce nu, Tommy? a intervenit Michael, lăsând tachinările la o parte. De ce să mai aşteptaţi? Niciunul dintre noi nu ştie ce va aduce ziua de mâine. Căsătoreşte-te cu Annie şi oferă-i feciorului o familie.

Ochii lui Brigid i-au întâlnit pe ai mei. Femeia a încercat să zâmbească, dar buzele îi tremurau şi şi-a lipit degetele de gură, ca să îşi ascundă emoţia. Mă întrebam dacă se gândea la propria ei familie şi m-am rugat, în gând, pentru fiii ei.

Thomas a scos inelul din cutie şi i l-a întins lui Eoin, care l-a luat şi a studiat verigheta simplă, înainte de a se întoarce spre mine.

— Mama, te măriţi cu Doc? a întrebat el, întinzându-mi inelul.

Întotdeauna purtasem inelul cu camee al lui Anne pe mâna dreaptă – pentru mine era o amintire de familie, nu un inel de logodnă – şi am fost recunoscătoare că îmi puteam strecura inelul lui Thomas pe mâna stângă, fără a crea un moment jenant.

— Se potriveşte, am zis. Perfect. Presupun că asta înseamnă că răspunsul este „da".

Eoin a ţipat de fericire, Michael a strigat la rândul lui, ridicându-l pe copil în braţe şi aruncându-l în aer.

— Acum nu mai este nevoie decât de părintele Darby, am murmurat.

Thomas şi-a dres glasul.

— Ar trebui să alegem o dată.

— Am vorbit cu el noaptea trecută, după slujbă, Thomas, a zis Mick, zâmbind.

— Da? a spus Thomas, surprins.

— Da. L-am întrebat dacă este liber mâine. A spus că se poate organiza o ceremonie de căsătorie. Ne-am strâns cu toții de Crăciun. De ce să nu prelungim sărbătoarea? a insistat Mick.

— Da, de ce nu? am spus brusc.

În cameră s-a lăsat liniștea și mi-am simțit chipul luând foc.

— Chiar așa, de ce nu? a spus Thomas încet, șocat.

Apoi un zâmbet alb și orbitor i-a încrețit chipul și am simțit deodată că rămân fără aer. Mi-a înălțat bărbia și m-a sărutat o dată, pecetluind înțelegerea.

— Atunci, mâine, contesă, a șoptit Thomas.

Apoi Eoin a început să țipe, Michael tropăia și Joe îl bătea ușor pe spate pe Thomas. Fergus s-a strecurat afară din cameră, jenat de situația și de rolul său, dar Brigid ședea tăcută, tricotând. Avea privirea caldă și zâmbea sincer. Familia O'Toole avea să se întoarcă la cina de Crăciun și urma să le dăm atunci vestea, însă număram deja orele până deveneam Anne Smith.

Găsisem, din întâmplare, o relatare personală a unei ocazii când Michael Collins, Joe O'Reilly și alți câțiva luaseră cina în casa din Dublin a lui Llewelyn-Davies. Numele moșiei – Furry[10] Park – mă ducea cu gândul la o pădure plină de animale de pluș, în stilul desenelor animate cu Christopher Robin și Winnie the Pooh, și mă întrebasem care era originea lui. Cu toate astea, fantezia se oprise acolo. Se susținea că un bărbat se cățărase în arborii din Furry Park și încercase să îl împuște pe Michael Collins prin fereastra

10 În română, „păros", „îmblănit".(n.tr.).

sufrageriei. Bodyguardul lui Michael Collins, un bărbat al cărui nume nu apărea în relatare, îl descoperise pe lunetist, îl împinsese, sub ameninţarea armei, spre mlaştina aflată în apropierea vilei şi îl ucisese. Mărturiile erau contradictorii. Se raportase că Michael Collins se afla, în acel moment, cu totul în altă parte. Dar detaliile poveştii erau ciudat de asemănătoare cu ceea ce s-a întâmplat în acea seară, la cina de Crăciun.

Un foc de armă înăbuşit şi distant a întrerupt binecuvântările care erau rostite la masă şi am ridicat cu toţii capetele la unison, uitând de rugăciune.

— Unde-i Fergus? a zis Michael încruntându-se.

Ceaşca lui Brigid s-a spart, căzând pe podea, şi, fără vreun cuvânt, s-a ridicat de pe scaun, şi-a adunat fusta şi a ieşit, alergând spre uşă.

— Staţi aici. Cu toţii, a ordonat Thomas, în timp ce Mick a sărit şi el în picioare. Mă duc după Brigid.

— Mă duc şi eu, Doc.

Robbie O'Toole se ridicase în picioare, privind ferm cu ochiul lui bun; ochiul orb era acoperit.

— Robbie, a protestat Maggie, peste măsură de protectoare cu fiul ei matur.

Aproape că îl pierduse şi nu voia ca băiatul să încaseze un alt glonţ.

— Ştiu toţi băieţii de pe aici, mamă, şi cui sunt ei loiali. Pot să ajut să lămuresc problema.

Am aşteptat într-o tăcere tensionată, cu ochii în farfurii. Eoin mi s-a urcat în poală şi şi-a ascuns faţa în umărul meu.

— Nu-i nimic. Nu vă speriaţi. Hai să mâncăm.

Maggie O'Toole a bătut din palme, îndemnându-şi familia să îşi umple farfuriile. După ce mi-au aruncat iute o privire, copiii şi-au ascultat mama, bucurându-se de ospăţ cu aprecierea celor care cunoscuseră, odată, foamea.

Am umplut și farfuria lui Eoin, spunându-i să se întoarcă pe scaunul lui. Cei tineri au început iar să trăncănească, însă adulții au mâncat în liniște, așteptând întoarcerea bărbaților și nerăbdători să afle că nu se întâmplase nimic grav.

— De ce o fi fugit așa, Anne? m-a întrebat Michael, șoptit.

— Nu pot să mă gândesc decât la un singur motiv, am zis încet. Probabil crede că fiul ei este implicat.

— Fergus ar trage doar dacă ar fi absolut necesar, Anne, a protestat Joe.

— S-ar putea să fi fost, am mormăit, gâtuită de propriul puls.

— Iisuse sfinte! a zis Joe.

— Băieții familiei Gallagher nu sunt, atunci, de partea noastră? a oftat Michael. Nu sunt singurii.

Îmi imaginasem că, dacă Fergus îi povestise lui Michael despre cererea în căsătorie de cu o seară înainte, îi raportase, de asemenea, și detaliile legate de prezența lui Ben Gallagher și de modul neplăcut în care reacționase când aflase că Michael Collins era la Garvagh Glebe, dar, aparent, mă înșelasem.

Brigid a intrat înapoi în casă, palidă, dar calmă, și și-a cerut scuze pentru ieșirea ei grăbită.

— Mi-am făcut griji pentru un fleac, a zis ea încet, fără a mai oferi vreo explicație.

Am terminat cina, iar Thomas și Robbie încă nu se întorseseră. Eoin a fost atras într-un joc de șarade cu familia O'Toole, iar Michael, Joe și cu mine ne-am strecurat pe ușa din față, în lumina crepusculului, incapabili să mai așteptăm. Am fost întâmpinați de Thomas și de Robbie, care ieșeau dintre copaci, în punctul în care mlaștina întâlnea lacul, pe partea de est. Hainele lor erau ude până la șolduri, tremurau și păreau crispați.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat Michael? Unde este Fergus?

— O să vină imediat, a răspuns Thomas, încercând să ne întoarcă spre casă.

— Pe cine a împuşcat, Tommy? a vrut să ştie Michael, refuzând să se clintească şi vorbind pe un ton sumbru.

— Nu este cineva din Dromahair, slavă Domnului. Nu va lipsi tatăl sau fiul vreunui localnic, a mormăit Thomas.

Ezitarea şi regretul îi strâmbară gura şi Thomas se frecă, obosit, la ochi.

— Fergus a zis că bărbatul avea o puşcă cu bătaie lungă, îndreptată spre casă. Stătea ascuns de ceva vreme, aşteptând un moment prielnic, din câte se pare.

— Mă aştepta pe mine? a întrebat Michael, sec.

Ochiul bun al lui Robbie s-a mişcat nervos şi băiatul s-a cutremurat.

— L-am recunoscut, domnule Collins. Era contrabandist pentru Voluntari. L-am văzut de câteva ori cu Liam Gallagher. Îi ziceau Brody, deşi nu ştiu dacă era prenumele sau numele de familie. Oamenii lui Liam nu au sfârşit prea bine.

— Ce vrei să zici? a întrebat Michael.

— Martin Carrigan a fost ucis de Tans în iulie anul trecut, şi acum Brody şi-a semnat singur sentinţa. Nu erau din gaşca noastră, dar eram în aceeaşi tabără, a protestat Robbie, clătinând din cap ca şi cum nu ar fi putut înţelege.

— Taberele se schimbă, tinere, a zis Michael. Şi fiecare om se simte prins la mijloc.

— Martin Carrigan avea barbă, Anne, şi era blond, a zis Thomas, uitându-se în ochii mei. Cred că a fost unul dintre bărbaţii de pe barcă, în iunie anul trecut. Brody se potriveşte cu descrierea ta a celui de-al treilea bărbat. Nu mi-am dat seama până ce Robbie nu mi-a spus că erau oamenii lui Liam.

— Ce vrei să spui, Tommy? Ce barcă?

Michael nu înţelegea. Robbie nu a răspuns şi Thomas a rămas tăcut, aşteptând ca eu să aşez piesele puzzle-ului.

— Ce vrea să spună, Michael, este că omul pe care l-a împuşcat Fergus nu se afla aici neapărat pentru a te ucide pe tine, am zis, întorcându-mă spre el.

— Ce? a strigat Joe O'Reilly, complet şocat.

— S-ar putea să fi vrut să mă ucidă, am zis.

26 decembrie 1921

Astăzi, m-am căsătorit cu Anne. În ciuda tuturor asemănărilor fizice dintre ei, nu îmi mai aminteşte de Anne a lui Declan. Ea este Anne a mea şi asta e tot ce văd. A purtat voalul lui Brigid şi rochia lui Anne Finnegan – un înger alb de Crăciun. Când am remarcat alegerea ei, Anne a zâmbit simplu şi a spus: „Câte femei se pot lăuda că au purtat voalul stră-străbunicii lor şi rochia de mireasă a străbunicii?" În mână a purtat un mănunchi de ilex; boabele roşii luceau în mâinile ei pale. Şi-a purtat părul negru pe spate. I se ondula în jurul umerilor, sub voal. A arătat aşa de frumos.

În biserică a fost frig şi invitaţii erau extenuaţi şi somnoroşi după două zile de veselie şi de joacă. Am crezut că Anne va vrea să amâne ceremonia după evenimentele de seara trecută, dar când am sugerat să o facem, ea a clătinat din cap, spunând că dacă Michael Collins putea să reziste în ciuda haosului, atunci puteam şi noi. Anne era calmă şi avea ochii luminoşi când i-am luat mâna, păşind în capelă. A refuzat să îşi pună un palton sau un şal peste rochie şi a îngenuncheat, tremurând, la altar, în vreme ce părintele Darby a ţinut slujba cu o cadenţă tăcută ce fost imitată de toţi cei prezenţi. Şi eu am tremurat, privind-o, dar nu din cauza frigului.

M-am agăţat de fiecare cuvânt, disperat să savurez ceremonia, să nu pierd nimic. Totuşi, în anii ce vor urma, amintirea lui Anne, privirea ei neclintită, spatele ei drept, siguranţa promisiunii ei sunt cele pe care le voi preţui cel mai mult. A fost la fel de solemnă şi de senină ca Madona din vitraliu, ce ne privea de sus, în timp ce ritualurile erau împlinite.

Când Anne și-a spus jurămintele, a abandonat accentul irlandez, ca și cum promisiunea făcută nouă era prea sacră pentru disimulări. Părintele Darby nu a dat vreun semn că a observat inflexiunile ei americane. Nu voi ști niciodată dacă cei prezenți au fost mirați; ne uitam unul în ochii celuilalt când ea mi-a promis că își va petrece viața cu mine, oricum s-ar desfășura ea. Când a venit rândul meu, vocea mea a răsunat cu ecou în biserica aproape goală și mi-a reverberat în piept.

— Eu, Thomas, te iau pe tine, Anne, să-mi fii soție; promit să îți fiu credincios, la bine și la rău, sănătoși fiind sau la boală, până când moartea ne va despărți.

Părintele Darby ne-a unit destinele prin sfânta taină a căsătoriei și, cu vocea răsunătoare, l-a rugat pe Domnul ca, în bunătatea Lui, să întărească consimțământul nostru și să ne dea binecuvântările Lui.

— Ceea ce Dumnezeu a unit, omul să nu despartă, a spus el tare și atunci Mick a strigat un „Amin" plin de avânt, repetat de Eoin, a cărui voce a răsunat entuziasmată și deloc rușinată de solemnitatea ocaziei.

Anne a scos cele două inele pe care i le-am dat în dimineața Crăciunului și părintele Darby a binecuvântat verighetele. Am fost uimit de simbolul cercului. Credință, fidelitate, veșnicie. Dacă timpul este un cerc continuu, etern, atunci el nu trebuie să se rupă nicicând. Cu mâinile reci și cu o sfidare plină de speranță, mi-a strecurat inelul pe deget, iar eu am făcut-o, în schimb, a mea.

Restul slujbei – rugăciunile, împărtășania, binecuvântarea și imnul – s-au petrecut ca prin vis, separat de noi doi, de parcă am fi lunecat pe tărâmul tăcerii și al subtilităților, unde nu existam decât noi și timpul se preschimbase într-un lichid în jurul nostru.

Apoi, am ieșit din capela de lângă Ballinagar. Moartea era pe dealul din spatele nostru, însă viața se

aflau în față, iar trecutul și prezentul erau amândouă presărate cu alb. Începuse să cadă zăpadă. Fulgii zburau ca niște fulgi în jurul nostru, înaripați și uimitori, păsări albe dând târcoale capetelor noastre. Mi-am înclinat fața spre cer și i-am privit căzând, râzând împreună cu Eoin, care și-a ridicat brațele ca să îi întâmpine în timp ce încerca să prindă unul pe limbă.

— Cerul a trimis porumbei, a strigat Mick.

Și-a tras pălăria de pe cap și a îmbrățișat cerul, lăsând zăpada ce cădea încet să i se oprească în păr și pe haine, decorându-l cu fulgi de gheață. Anne nu se uita la cer, ci la mine. Zâmbea larg și fața îi radia. I-am adus degetele reci la buze și i-am sărutat încheieturile înainte de a o trage la mine, înfășurând-o în șalul verde pal pe care Maggie O'Toole îl ținuse în timpul ceremoniei.

— Cât de des ninge în Dromahair? a răsuflat Anne, plină de uimire.

— Aproape niciodată, am mărturisit. Dar... anul acesta a fost presărat de miracole, Anne Smith.

M-a privit fericită, lăsându-mă fără respirație. M-am aplecat să îi sărut gura zâmbitoare, fără să îmi pese că aveam spectatori.

— Cred că Dumnezeu vă binecuvântează uniunea, domnule și doamnă Smith! a strigat Mick, săltându-l pe Eoin în brațe și începând să valseze și să se învârtă în jurul nostru.

Familia O'Toole i-a urmat exemplul, formând perechi și ridicându-și călcâiele. Joe O'Reilly s-a înclinat galant în fața lui Eleanor, care chicotea, și Maeve l-a convins pe sobrul Fergus să facă un ocol al curții bisericii. Chiar și Brigid și părintele Darby s-au alăturat dansului. În apusul iernatic, cu capetele ninse, ne-am legănat, răpiți de moment, uniți în căsătorie și legați de un Crăciun care va dăinui veșnic în amintirea mea.

Anne doarme acum, încolăcită pe partea ei, și eu nu pot decât să o privesc, cu inima așa de plină că simt că mă voi sufoca dacă nu stau în capul oaselor. Lumina

lămpii o atinge liber, ba chiar îndrăzneţ, mângâindu-i părul şi trasând conturul taliei ei şi rotunjimea şoldului şi sunt iraţional de gelos din cauza atingerii.

Nu îmi pot imagina că toţi bărbaţii îşi iubesc femeile aşa cum o iubesc eu pe Anne. Dacă ar fi aşa, străzile ar fi goale şi câmpurile ar rămâne necultivate. Industria s-ar opri şi pieţele s-ar da peste cap, în timp ce bărbaţii s-ar pleca la picioarele soţiilor lor, incapabili să mai vrea sau să observe altceva în afară de ele. Dacă toţi bărbaţii şi-ar iubi soţiile cum o iubesc pe Anne, am fi cu totul inutili. Sau poate că lumea ar cunoaşte pacea. Poate că războaiele s-ar sfârşi şi sfada ar înceta, în timp ce ne-am concentra vieţile la a iubi şi la a fi iubiţi.

Nu suntem căsătoriţi decât de câteva ore şi nu ne curtăm de mult mai mult timp. Ştiu că noutatea va dispărea şi viaţa va interveni în curând. Dar nu noutatea fiinţei ei, a noastră, este cea care m-a captivat, ci opusul. Este ca şi cum am fost şi vom fi întotdeauna, ca şi cum iubirea noastră şi vieţile noastre s-au născut din acelaşi loc şi se vor întoarce în acelaşi loc în cele din urmă, împletite şi indiscernabile. Suntem antici. Preistorici şi predestinaţi.

Râd de mine însumi şi de gândurile mele romantice, recunoscător că nu va citi nimeni aceste rânduri. Sunt un bărbat năucit, care îşi priveşte soţia adormită, moale şi dezbrăcată şi iubită, şi lucrurile acestea mă fac să mă port prosteşte şi sentimental. Mă întind şi îi mângâi pielea, lunecând cu un deget deasupra pantei braţului ei, de la umăr până la mână. Pielea i se înfioară, dar ea nu se trezeşte şi eu privesc, fermecat, cum pielea ei devine iar netedă, uitându-mi atingerea. I-am lăsat o pată în pliul cotului. Am cerneală pe degete. Îmi place cum arată urma degetului meu pe pielea ei. Dacă aş fi un artist, aş picta-o în amprente, lăsându-mi urmele în toate locurile favorite, ca un soi de testament al devoţiunii mele.

Deschide ochii și îmi zâmbește. Are pleoapele grele, buzele roz și eu mă trezesc gâfâind și amețit iar. Sunt complet inutil. Și complet convins.

Nimeni nu a mai iubit cum o iubesc pe Anne.

— Vino la culcare, Thomas, șoptește ea, iar eu nu mai vreau să scriu, să pictez și nici măcar să mă mai spăl pe mâini.

T.S.

21
DESPĂRȚIRE

Dragă, trebuie să plec
Cât noaptea-nchide ochii
Spionilor din casă;
Cântul acela anunță zorile.

W.B. Yeats

Dezbaterile din Adunare pe seama Tratatului s-au reluat în ianuarie, iar Thomas şi cu mine plănuiam să mergem la Dublin pentru a participa la sesiunile publice. Voiam să îi luăm cu noi pe Brigid şi pe Eoin, dar Brigid a insistat că era mai bine să plecăm singuri.

— S-ar putea să fie singura lună de miere de care aveţi parte, a insistat ea. Iar Eoin şi cu mine ne vom descurca foarte bine aici, cu familia O'Toole.

Îl implorasem pe Thomas să nu-i spună lui Brigid că Liam mă împuşcase – detaliile erau prea complicate şi acuza ar fi necesitat o explicaţie pentru prezenţa mea pe lac, un lucru pe care nu îl puteam face. Relaţia noastră era oricum fragilă din cauza tensiunilor şi a agitaţiei pe care o produsese apariţia mea şi nu vedeam cum adevărul ar fi ajutat starea de fapt.

— Ai încredere în ea să te protejeze de ei? a întrebat Thomas, îndoindu-se.

— Am încredere în ea să îi poarte de grijă lui Eoin, am replicat. Asta este singura mea preocupare.

— Asta-i singura ta preocupare? a strigat Thomas, ridicând vocea cu fiecare cuvânt. Păi, nu este şi a mea! Dumnezeule mare, Anne. Liam a încercat să te omoare. Este posibil ca şi Ben să fi încercat acelaşi lucru. Sunt al dracului de uşurat că bietul Martin Carrigan şi nefericitul Bordy sunt morţi pentru că acum nu mi-au mai rămas pe cap decât futuţii de fraţi Gallagher.

Thomas nu striga niciodată, iar vehemenţa lui m-a surprins. Când m-am uitat şocată la el, mi-a cuprins umerii, şi-a lipit fruntea de a mea şi mi-a rostit numele printre dinţi.

— Anne, trebuie să mă asculţi. Ştiu că tu ţii la Brigid, dar simţi pentru ea un devotament de care nu este capabilă. Ea este loială fiilor ei şi nu am încredere în ea în ceea ce te priveşte.

— Şi atunci, ce facem? am întrebat.

— Trebuie să ştie că nu le voi mai da voie să se apropie de tine sau de Eoin.

— O să dea vina pe mine, am spus, tristă. Va crede că o împingem să aleagă.

— Trebuie să aleagă, contesă. Ben şi Liam au adus întotdeauna doar necazuri. Declan era cel mai mic dintre ei, dar, dintre ei trei, era cel mai isteţ şi avea inima cea mai mare.

— Declan a lovit-o vreodată pe Anne? am întrebat eu cu voce joasă.

Thomas s-a dat în spate, surprins.

— De ce întrebi?

— Brigid mi-a spus că a înţeles de ce eu – de ce Anne – a plecat când a avut ocazia. A insinuat că Declan nu a fost mereu blând şi că fiii ei au moştenit temperamentul tatălui lor.

Thomas a căscat gura.

— Declan nu a ridicat niciodată mâna asupra lui Anne. L-ar fi lovit la rândul ei. Dădea în fraţii lui destul de

des. Știu că Liam i-a spart buza o dată, dar asta după ce ea l-a lovit peste cap cu o lopată și el s-a repezit la Anne, încercând să i-o ia.

— De ce ar crede Brigid că Declan a fost violent?

— Declan a acoperit întotdeauna prostiile făcute de Ben și de Liam. Știu că și-a asumat vina de mai multe ori pentru lucruri pe care nu le făcuse. Le-a plătit datoriile, i-a scos basma curată când intrau în necazuri și i-a ajutat să își găsească slujbe.

— Și crezi că Brigid va încerca să le ia apărarea acum?

Am oftat.

— Sunt sigur.

Și cu această convingere, Thomas a avut o discuție cu Brigid la scurt timp după ce ne căsătoriserăm și a întrebat-o despre soarta fiilor ei. Când Brigid s-a codit să vorbească despre ei, Thomas i-a spus, în termeni foarte vagi, că Liam și Ben nu mai erau bine-veniți la Garrvagh Glebe.

— Ești implicat în lupta asta până la gât, doctore. Este așa de ani buni. Nu ești nevinovat. Nu ești mai bun decât băieții mei. Mi-am ținut limba. Îți păstrez secretele, puține câte cunosc. Și sunt extrem de puține! Nimeni nu îmi spune nimic.

Bărbia femeii a început să tremure și s-a uitat la mine cu ochii plini de întrebări și de acuzații. Thomas o privea grav, cu chipul lipsit de emoție.

— Mi-e teamă că Liam și Ben îi vor face rău lui Anne, a spus Thomas, susținând privirea lui Brigid. Am vreun motiv să îmi fac griji?

Brigid a început să clatine din cap, să bâiguie ceva incoerent.

— Brigid? a întrerupt-o el, iar femeia a tăcut pe dată, și-a îndreptat spatele și chipul i-a înmărmurit.

— Nu au încredere în ea, a zis Brigid răspicat.

— Nu îmi pasă, a mârâit Thomas şi, pentru un moment, l-am văzut pe Thomas Smith care cărase în spate cadavrul lui Declan, pe străzile din Dublin, care se infiltrase în Castel şi în închisori pentru Michael Collins, care înfrunta moartea în fiecare zi, cu ochi fermi şi mâini sigure.

Era un om puţin înfricoşător.

— Mi-e teamă că Liam şi Ben îi vor face rău lui Anne, a repetat el. Nu pot permite aşa ceva.

Brigid şi-a lăsat bărbia în piept.

— Le voi spune să stea departe, a şoptit ea.

Thomas m-a ţinut de mână în timp ce ne croiam cale prin mulţime, îndreptându-ne spre sala aglomerată din Mansion House. Michael ne-a asigurat că aveam să găsim scaune rezervate pentru noi şi ne-am strecurat printre membrii congregaţiei, care fumau şi se mişcau de colo colo, făcând camera să miroasă a fum de ţigară şi a subsuori. Mi-am lipit faţa de umărul lui Thomas, simţindu-i trupul solid şi curat, şi m-am rugat pentru Irlanda, deşi ştiam deja ce soartă o aştepta. Thomas a fost întâmpinat şi salutat, şi chiar şi contesa Markievicz, a cărei frumuseţe era ştearsă de greutăţile temniţei şi ale revoluţiei, şi-a întins mâna spre el cu un zâmbet uşor.

— Contesă Markievicz, vreau să v-o prezint pe soţia mea, Anne Smith. Vă împărtăşeşte pasiunea pentru pantaloni, a şoptit Thomas, înclinând pălăria.

Femeia a râs, acoperindu-şi gura şi dinţii sparţi sau lipsă cu mâna. Vanitatea era un lucru greu de abandonat, chiar şi pentru cei care o evitau.

— Dar îmi împărtăşeşte pasiunea pentru Irlanda? a întrebat ea, ridicându-şi sprâncenele pe sub pălăria neagră.

— Mă îndoiesc că o pasiune o poate egala pe cealaltă. Până la urmă, s-a măritat cu mine, a şoptit Thomas, conspirativ.

Contesa a râs din nou, fermecată, și s-a întors să salute pe altcineva, eliberându-mă de sub vraja ei.

— Respiră, Anne, a șoptit Thomas, iar eu am încercat din răsputeri să îl ascult pe măsură ce ne căutam locurile și sesiunea s-a deschis.

Înainte ca totul să se termine, Constance Markievicz avea să îl numească pe Michael Collins laș și trădător, iar eu eram de partea lui. Nu mă puteam abține totuși să nu fiu impresionată de prezența ei. Mă întrebasem adesea, absorbită de cercetare, dacă magia istoriei s-ar fi pierdut în cazul în care ne întorceam în timp și o trăiam. Oare pictam trecutul și făceam eroi din oameni obișnuiți și ne imaginam frumusețea și eroismul acolo unde nu existau decât durere și disperare? Ori poate, ca bătrânul care se gândește la tinerețea lui, amintindu-și doar lucrurile pe care le-a văzut, punctul nostru de vedere ne face uneori să ratăm imaginea de ansamblu? Nu credeam că timpul oferea limpezime, ci doar ne elibera de emoția care colorează amintirile. Războiul Civil irlandez se petrecuse cu optzeci de ani înainte ca eu să merg în Irlanda. Nu cu foarte multă vreme înainte astfel ca oamenii să fi uitat, dar trecuse suficient timp pentru ca niște ochi mai cinici – sau poate mai puțin cinici – să aleagă detaliile și să le privească în adevărata lor lumină.

Dar aflându-mă acolo, în ședința din sala aglomerată, înconjurată de oameni pe care nu îi mai văzusem decât în fotografii și în gazete, auzind voci ce discutau aprins, protestând, fervente, eram departe de a fi obiectivă și detașată; eram copleșită. Eamon de Valera, președintele Dáil, trona deasupra tuturor. Cu nasul său acvilin, fața subțire și tenul brunet, de Valera își învesmântase trupul înalt și zvelt în haine complet negre. Născut în America, el era fiul unei mame irlandeze și al unui tată spaniol și, din păcate, fusese neglijat și abandonat de ambii. Mai mult decât orice, Eamon de Valera era un supraviețuitor. Cetățenia lui americană îl salvase de execuție după Rebeliune și când Michael Collins, Arthur Griffith și alți câțiva căzuseră

sub brazda războiului civil, Eamon de Valera rămăsese în picioare. Era ceva măreţ în el şi eu nu eram imună. Longevitatea lui politică şi tenacitatea personală aveau să fie moştenirea lui pentru Irlanda.

De Valera a vorbit mai mult decât toţi ceilalţi la un loc, întrerupând şi exclamând, schimbând şi ocolind orice idee în afară de ale sale. Prezentase un nou document pe care îl conturase în timpul pauzei, un amendament care nu diferea cu mult de Tratat, şi a insistat asupra adoptării lui. Când a fost respins pe baza faptului că nu era un document care să fi fost dezbătut într-o sesiune privată, de Valera a ameninţat că îşi dă demisia, înrăutăţind situaţia. Ştiam că sentimentele mele faţă de el erau pătate de cercetarea mea, dar a trebuit să îmi amintesc că omul nu avusese de unde să ştie cum urma să se sfârşească totul. Aveam avantajul de a fi privit în urmă, unde istoria se petrecuse deja şi puteam arăta vinovaţii cu degetul. Era evident că de Valera era foarte respectat de comisie; sentimentul era evident în deferenţa şi în încercările lor de a-l împăca. Dar deşi de Valera era venerat, Michael Collins era iubit.

Oricând vorbea Michael, oamenii se chinuiau să audă, abia respirând ca să nu piardă vreun cuvânt. Era ca şi cum bătăile inimilor lor se sincronizau şi o bătaie mută de tobe reverbera prin mulţime. Nu mai trăisem niciodată aşa ceva. Citisem despre unele dintre cuvântările lui Michael şi văzusem chiar şi o fotografie pe care cineva o făcuse de la o fereastră aflată deasupra capetelor celor din mulţimea strânsă să îl asculte la College Green, în primăvara anului 1922. În imagine era o mică scenă înconjurată de o mare de pălării ce arătau ca nişte mingi pale şi plutitoare, din moment ce toate capetele erau acoperite şi nu se mai vedea nimic altceva. În sală nu erau la fel de mulţi oameni, dar efectul era acelaşi; energia şi convingerea lui Michael cereau atenţia tuturor.

Dezbaterile publice au continuat. Arthur Griffith, cu chipul lui cenuşiu şi suferind – îmi amintea de un Theodore

Roosevelt ceva mai slab, cu mustaţa lui lungă şi răsucită şi ochelarii rotunzi –, era cel care se pricepea cel mai bine la a-l trage la răspundere pe de Valera şi, când i-a luat apărarea lui Michael după un atac deosebit de dur din partea lui Cathal Brugha, ministrul apărării, întreaga sală a erupt în aplauze care nu s-au terminat preţ de câteva minute.

Mă înşelasem cu privire la un lucru. Aceştia nu erau oameni obişnuiţi. Timpul nu le împrumutase o aură pe care să nu şi-o fi câştigat. Chiar şi aceia pe care voiam să îi urăsc, bazându-mă pe cercetarea şi pe concluziile mele, se purtau cu o fervoare şi o convingere sincere. Nu erau politicieni de carton. Erau patrioţi al căror sânge şi al căror sacrificiu meritau iertarea istoriei şi compasiunea Irlandei.

— Istoria nu este dreaptă cu ei. Nu este dreaptă cu niciunul dintre voi, i-am murmurat lui Thomas, care m-a privit cu ochii lui antici.

— Vom face din Irlanda un loc mai bun? În cele din urmă, vom fi reuşit? a întrebat el tăcut.

Nu credeam că Irlanda avea să se îmbunătăţească pe baza oamenilor precum Arthur Griffith, Michael Collins şi Thomas Smith. Ţara nu avea să cunoască oameni mai buni ca ei, dar avea să treacă prin vremuri mai bune.

— O veţi face mai liberă.

— Este suficient pentru mine, a şoptit el.

În ultima oră a ultimei zile de dezbateri, Michael Collins a închis şedinţa şi a cerut Adunării să voteze pentru sau împotriva încheierii Tratatului.

Deşi avusese timp alocat pentru cuvântare, de Valera a căutat să aibă ultimul cuvânt, avertizând Adunarea că Tratatul avea să „se întoarcă împotriva lor". Încercarea lui de a face o ultimă înfloritură oratorică a fost retezată din scurt.

— Lăsaţi naţiunea irlandeză să ne judece în viitor, a spus Michael, reducându-l la tăcere, şi am simţit îndoiala şi

apăsarea unei naţiuni apăsând pe umerii fiecărei persoane din sală.

Unul câte unul, reprezentanţii aleşi ai fiecărei circumscripţii şi-au depus voturile. Rezultatul a fost de şaizeci şi patru în favoarea Tratatului şi cincizeci şi şapte împotrivă.

Ca un tunet îndepărtat, uralele s-au înălţat pe străzi când rezultatul a fost comunicat, însă în interiorul Camerei, nimeni nu sărbătorea mândru sau vesel. Bătaia colectivă a inimilor a încetinit şi s-a poticnit şi, pe rând, sunetul lor a devenit o cacofonie de ritmuri disparate.

— Doresc să îmi depun imediat demisia, a strigat de Valera în toiul haosului emoţional.

Michael s-a ridicat, sprijinindu-şi mâinile pe masa din faţa lui, şi a rugat mulţimea să se calmeze.

— În orice tranziţie de la război la pace, există haos şi confuzie. Vă rog să facem un plan, să formăm o comisie aici şi acum pentru a păstra ordinea în Adunare şi în ţară. Trebuie să ne liniştim. Trebuie să fim uniţi, a insistat el şi, pentru un moment, s-a lăsat o tăcere plină de speranţă, sala a respirat, inspirând posibilitatea de a sfida destinul.

— Este o trădare, a strigat o voce de la galerie şi toate capetele s-au întors spre femeia slabă din primul rând, care stătea în picioare, cu mâinile strânse şi gura tremurătoare, înaintea adunării.

Era un spectru torturat al trecutului nu foarte îndepărtat al Irlandei.

— Mary MacSwiney, am şoptit, aproape copleşită de lacrimi.

Terence MacSwiney, fratele lui Mary, fusese primarul din Cork care intrase în greva foamei şi murise într-o închisoare britanică. Cuvintele lui Mary aveau să zdruncine toate speranţele cu privire la un front comun.

— Fratele meu a murit pentru Irlanda. S-a înfometat până la moarte ca să atragă atenţia asupra opresiunii la care

sunt supuși conaționalii lui. Nu poate exista prietenie între cei care și-au vândut sufletele pentru bordelurile Imperiului și aceia dintre noi care nu vor avea odihnă până nu fac din Irlanda o republică.

Collins a încercat iar să astâmpere strigătele ce o încurajau pe Mary și pe cele de revoltă.

— Te rog, nu face asta, a implorat-o el.

De Valera l-a întrerupt, ridicându-și tonul ca un predicator sudist.

— Acestea sunt ultimele mele cuvinte către voi, în calitatea mea de președinte. A fost un mandat glorios. Vă solicit tuturor celor care sunteți de partea lui Mary să ne întâlnim mâine pentru a discuta cum putem proceda mai departe. Nu putem renunța acum la luptă. Lumea este cu ochii pe noi.

Vocea i s-a frânt și nu a mai putut continua. Cei din sală au început să plângă. Bărbați. Femei. Foști prieteni și noi dușmani. Războiul se întorcea în Irlanda.

M-am trezit în zgomotul vocilor, cufundată în umbră. Am rămas, ascultând, pe jumătate ațipită, singură, în patul lui Thomas, din Dublin. Plecaserăm de la Mansion House odată cu revărsarea de oameni fericiți; atmosfera din sală nu se reflecta pe străzi, iar oamenii erau entuziasmați, bucurându-se de nașterea Statului Liber. Câțiva dintre oamenii lui Mick îl îmbrățișaseră pe Thomas când am ieșit din sală, vizibil ușurați că votul se dăduse în favoarea Tratatului. Tensiunea de pe chipurile lor și zâmbetele crispate indicau totuși faptul că erau conștienți de necazurile ce urmau.

Nu îl văzuserăm pe Michael după încheierea sesiunii. Fusese înghițit de o altă rundă de întâlniri, de data asta pentru a pune la punct un plan de acțiune, acum, că jumătate din Dáil lipsea. Dar evident, Michael îl găsise pe Thomas.

I-am recunoscut accentul vocii care răzbătea prin gurile de aerisire, deşi nu auzeam ce spunea. Thomas, a cărui voce era moale şi joasă, atunci când reuşea să vorbească, încerca, în mod clar, să îşi calmeze prietenul. Am aşteptat să văd dacă aveam să fiu chemată să mă uit în globul meu de cristal, dar am auzit uşa de la intrare închizându-se şi nişte paşi tăcuţi care au coborât treptele. M-am dat jos din pat, mi-am tras halatul în jurul trupului gol şi am coborât pe scări, în bucătăria caldă şi la soţul meu îngândurat. Avea să fie îngândurat, fără îndoială.

Thomas şedea la masa de la bucătărie, cu genunchii desfăcuţi, capul plecat şi o ceaşcă de cafea în mâini. Mi-am turnat şi eu o ceaşcă, am lungit cafeaua cu lapte şi cu zahăr până ce a căpătat culoarea caramelului şi am sorbit lung înainte de a mă sprijini de masa din faţa lui. Thomas a întins mâna şi şi-a încolăcit una dintre şuviţele mele lungi şi buclate după deget înainte de a-şi lăsa mâna să îi cadă la loc, în poală.

— Michael a fost aici? am întrebat.

— Da.

— Este în regulă?

Thomas a oftat.

— O să moară încercând să dea oamenilor ceea ce vor, în timp ce încearcă să-i mulţumească pe cei puţini care vor opusul.

Era exact ceea ce urma să facă. În ultimele sale luni de viaţă, Michael Collins avea să fie un om spânzurat şi sfârtecat. Stomacul mi s-a strâns şi pieptul m-a durut. Mi-am făcut curaj. Nu voiam să mă gândesc la asta. Nu acum.

— Ai dormit vreun pic, Thomas? El a dormit? am întrebat.

— M-ai epuizat azi-noapte, drăguţo. Abia dacă am dormit câteva ore, a şoptit el ducându-şi un deget la buzele

mele, o atingere menită să îmi amintească de săruturile noastre.

Thomas s-a retras însă, de parcă se simţea vinovat pentru liniştea şi plăcerea pe care i le oferisem.

— Dar mă îndoiesc că Michael a dormit, a încheiat el repede. L-am auzit cotrobăind în bucătărie la trei dimineaţa.

— Aproape că răsare soarele. Unde se duce?

— La slujbă. Să se spovedească. Să se împărtăşească. Merge la slujbă mai des decât orice alt trădător criminal pe care îl cunosc, a şoptit el. Îi face bine. Îi limpezeşte gândurile. Şi pentru asta îl batjocoresc. Este o trăsătură irlandeză. Refuzăm împărtăşania unui om în timp ce îl condamnăm pentru păcatele lui. Unii zic că este prea pios; alţii spun că este un ipocrit pentru că pune piciorul în biserică.

— Tu ce părere ai? am întrebat.

— Dacă oamenii ai fi perfecţi, nu ar mai fi nevoie să fim mântuiţi.

Am zâmbit trist, însă Thomas nu a surâs.

I-am luat ceaşca din mâini, am aşezat-o la o parte şi m-am aşezat în poala lui, întinzându-mi mâinile pe umerii lui. Thomas nu şi-a încolăcit braţele în jurul şoldurilor mele şi nu m-a tras la el. Nu şi-a îngropat faţa în gâtul meu şi nu şi-a ridicat chipul ca să i-l pot săruta. Deznădejdea lui umplea spaţiul dintre noi, crispându-i muşchii coapselor desfăcute sub genunchii mei. Am început să îi desfac cămaşa. Un nasture. Doi. Trei. M-am oprit să îi sărut pielea dezgolită. Thomas mirosea a cafea şi a săpun cu rozmarin făcut de doamna O'Toole. Mirosea a mine.

Inima mi s-a strâns în stomac, alungându-mi teama, şi mi-am frecat obrazul de al lui, înainte şi înapoi, apoi nasul, în timp ce mâinile îşi continuau activitatea. Trebuia să se bărbierească din nou, în curând. Obrajii lui erau aspri şi ochii îi erau încercănaţi pe când mă privea scoţându-i cămaşa. Când i-am ridicat braţele deasupra capului ca

să îi scot cămaşa de corp, şi-a petrecut o mână în jurul maxilarului meu şi mi-a tras gura spre a lui.

— Încerci să mă salvezi pe mine, Anne?

— Întotdeauna.

Thomas s-a cutremurat, lăsându-mă să îi sărut colţurile gurii înainte să îi despart buzele cu limba mea. Pieptul lui era cald şi ferm sub mâinile mele şi am simţit cum bătăile inimii i se înteţesc, cum întunericul se desparte de lumină, în timp ce şi-a închis ochii şi şi-a deschis gura, lipită de a mea.

Pentru un moment, ne-am împărtăşit cu mângâieri, cu săruturi care s-au adâncit şi ne-au tras departe de noi înşine, doar pentru a ne readuce, încet, la loc. Ne ridicam şi ne prăbuşeam unul în braţele celuilalt, cu gurile sătule şi lente, buzele languroase şi delicioase, limbile împletindu-se doar ca să se despartă şi să se reunească.

Apoi, mâinile lui au lunecat pe gambele mele pe sub halatul albastru prins la talie, cuprinzând lungimea coapselor mele şi frământând carnea feselor. Palmele lui au trecut, frenetice, peste coastele mele şi peste sâni, doar ca să revină asupra lor, cuprinzându-i cu veneraţie, dar insistent. Thomas a alunecat, luându-mă cu el, abandonând scaunul pentru podea, uitând nefericirea în favoarea compasiunii. Gura lui a refăcut călătoria mâinilor, desfăcând halatul şi împingându-l la o parte până am rămas goală sub el, impregnându-i iubirea în piele şi suflându-i viaţă în corp, în timp ce eram salvată, la rândul meu.

17 ianuarie 1922

Pe 14 ianuarie, Dáil s-a întrunit din nou, aproape înjumătățit de ieșirea lui de Valera și a tuturor celor care au refuzat să recunoască votul. Arthur Griffith fusese ales președinte al Dáil în urma demisiei lui de Valera și Mick a fost numit președintele guvernului provizoriu organizat conform termenilor Tratatului.

Anne și cu mine nu rămăseserăm în Dublin după ultima dezbatere și după votul care spulberase Adunarea Irlandei. Voiam cu nerăbdare să plecam din Dublin, să ne întoarcem la Eoin și la liniștea din Dromahair, oricât ar fi fost de relativă. Dar ne-am întors, împreună cu Eoin, să vedem cum Castelul din Dublin, simbolul dominației britanice în Irlanda, a fost returnat guvernului provizoriu. Mick a întârziat la ceremonia oficială. A sosit într-o mașină guvernamentală decapotabilă. Își purta vechea uniformă de Voluntar, călcată și apretată, și cizme lucioase. Oamenii au explodat în urale și Eoin a început să dea frenetic din mâini, cocoțat pe umerii mei, strigând „Mick, Mick!" de parcă el și Michael ar fi fost prieteni vechi. Am fost așa de mișcat că nu am putut vorbi și Anne a plâns, de-a binelea, lângă mine.

Mick mi-a spus mai târziu că Lord FitzAlan, viceregele care îl înlocuise pe Lord French, și-a tras nasul și a zis: „Ați întârziat șapte minute, domnule Collins", la care Mick a răspuns: „Am așteptat șapte sute de ani, domnule guvernator. Mai puteți aștepta șapte minute".

Marți, am urmărit Garda Civică, noua forță polițienească a Irlandei, mărșăluind spre Castelul Dublin în uniformele sale negre și chipiele cu emblemă, ca să își intre în atribuții. Mick zice că sunt primii recruți, dar că vor fi mai mulți. Jumătate din țară este

în șomaj și oamenii și-au depus scrisorile de intenție într-un număr mare.

Orice ar fi spus oamenii despre Mick sau despre Tratat, momentul pașnic de transfer de putere îmi va rămâne pe veci întipărit în memorie. În fiecare casă, pe străzi și în ziare, locuitorii din Dublin se minunează că ziua aceasta a sosit. Iar efectele pe care Tratatul le are nu sunt evidente doar în oraș. Peste tot în Irlanda, cu excepția a trei dintre garnizoanele portuare, trupele britanice își strâng calabalâcul. Auxiliarii și Black and Tans au dispărut deja.

T.S.

22

CONSOLARE

N-am gândit nicicând că pasiunea
Aşa de puternic arde
Că a fi e-un păcat
Ce pe toţi ne pierde?
Dar păcatul de-i comis
Iertare poate găsi.

W.B. Yeats

Speranţa şi simbolismul insuflate de plecarea forţelor militare britanice la sfârşitul lui ianuarie au fost umbrite şi uitate în lunile ce au urmat. Aşa cum făcuseră irlandezii şi britanicii în timpul liniştii relative din timpul armistiţiului anglo-irlandez, cele două facţiuni opozante – pro-Tratat şi anti-Tratat – au început să-şi ridice, frenetic, zidurile şi să îşi strângă reprezentaţi în timp ce încercau să îşi consolideze poziţiile în direcţia publicului larg. IRA era împărţită, jumătate alăturându-se lui Michael Collins şi susţinătorilor Statului Liber şi jumătate refuzând să accepte compromisul şi strângându-se sub stindardul republicanilor, adică aceia care nu voiau nimic mai puţin decât formarea unei republici.

De Valera condusese o campanie activă anti-Tratat, atrăgând mulţimi uriaşe de cetăţeni puternic dezamăgiţi de soluţia Statului Liber. Atât de mulţi dintre ei suferiseră groaznic din pricina britanicilor şi nu voiau sub nicio formă să facă un compromis cu un adversar în care nu se puteau încrede. Britanicii erau recunoscuţi în Irlanda

pentru încălcarea Tratatului de la Limerick, din 1691, şi mulţi dintre cei care îl sprijineau pe de Valera credeau că britanicii aveau să încalce şi Actul Statului Liber Irlandez.

Michael Collins a început propria campanie, făcând călătorii dintr-un district în altul, atrăgând mii de oameni ce doreau să evite conflictul şi un alt război. Thomas a început să facă drumuri lungi pentru a-l întâlni, pentru a-l sprijini şi pentru a lua pulsul publicului. În Leitrim şi în Sligo, ca şi în toate districtele Irlandei, oamenii treceau de o parte sau de alta şi se trasau limite. Tensiunea de pe străzi, provocată odinioară de soldaţii britanici, a fost redirecţionată; ostilitatea dintre vecini şi neîncrederea dintre prieteni erau noile pricini de disensiuni. Coşmarurile lui Eoin s-au înteţit, iar nervii lui Brigid erau întinşi între loialitatea faţă de Thomas şi iubirea faţă de fiii ei. Când Thomas călătorea cu Michael, rămâneam la Garvagh Glebe pentru că îmi era teamă să îi las singuri pe Brigid şi pe Eoin.

Pe măsură ce luna februarie făcea loc lui martie, iar martie lui aprilie, fisura din cadrul conducerii irlandeze a devenit o prăpastie într-o ţară adâncită în haos. Iadul era pe cale să se dezlănţuie. Raidurile asupra băncilor şi avanposturilor erau la ordinea zilei, din moment ce armele şi banii necesari pentru răsturnarea guvernului deveniseră vitale. Sediile ziarelor erau jefuite sau sparte şi maşina propagandistă şi-a început activitatea. Brigăzi IRA anti-Tratat – brigăzi care se comportau mai mult ca nişte cuceritori – au început să invadeze oraşe întregi. În Limerick, unde stăpânirea oraşului însemna controlul asupra podurilor de peste râul Shannon şi dominaţia asupra vestului şi sudului, forţe din ambele tabere îşi găsiseră vad. Cei anti-Tratat puseseră stăpânire pe cazărmi proaspăt părăsite de trupele britanice, îşi stabiliseră sediile în hoteluri şi ocupaseră clădiri guvernamentale. Era nevoie de forţă pentru a-i alunga şi nimeni nu voia să facă asta.

Pe 13 aprilie, Michael a vorbit în faţa a o mie de oameni, în Sligo, la o întrunire pro-Tratat, doar ca să

fie scos de pe scenă din cauza unei lupte ce începuse în mulţime şi a focurilor de armă trase de la o fereastră ce se înălţa deasupra pieţei. A fost împins pe bancheta din spate a unei maşini blindate, urmat de aproape de Thomas şi dus repede la Garvagh Glebe, în timp ce se făcea iar ordine. Şi-a petrecut noaptea la Dromahair. Casa era înconjurată de vreo douăzeci şi patru de soldaţi ai Statului Liber, meniţi să îl protejeze în timp ce Michael îşi plănuia următoarea mişcare. Ne-am aşezat la masa din sufragerie, înconjuraţi de resturile cinei. Brigid era în camera ei şi Eoin se juca cu mărgelele în salonul alăturat, cu Fergus, care nu îi arăta pic de milă şi care era, în schimb, răbdător.

— O navă britanică a fost capturată de forţele anti-Tratat pe coasta Cork. Nava era plină de armament. Mii de arme sunt acum în mâinile celor care vor să destabilizeze Statul Liber. Ce mama dracului căuta o navă cu armament în apropiere de Cork? Britanicii sunt în spatele mişcării, a zis Michael, ridicându-se în picioare ca să înconjoare masa.

Avea stomacul plin, dar nervii erau întinşi la maximum.

— Britanicii? a întrebat Thomas, surprins. De ce?

Thomas s-a oprit în faţa ferestrei, privind în beznă, însă Fergus i-a strigat să se mute.

— Dacă nu reuşesc, Thomas, dacă Irlanda nu reuşeşte să iasă din necazul ăsta, britanicii vor spune că nu au de ales decât să se întoarcă pentru a restabili liniştea. Tratatul va pica. Şi Irlanda va luneca iar în mâinile britanicilor. Aşa că trag, neştiuţi, sforile în culise. I-am trimis o telegramă lui Churchill, acuzându-l de complicitate. S-ar putea să nu fi fost el sau Lloyd George, dar există complicitate. Nu am nicio îndoială.

— Ce a răspuns Churchill? a zis Thomas, şocat.

— A negat totul. Şi m-a întrebat dacă există cineva în Irlanda care este dispus să lupte pentru Statul Liber.

În cameră s-a lăsat tăcerea. Michael s-a întors pe scaun, sprijinindu-şi coatele pe genunchi şi capul în mâini. Thomas m-a privit cu ochii tragici şi gâtuit de emoţie.

— M-am luptat cu britanicii, Tommy, a zis Michael. Am ucis, am surprins în ambuscade şi i-am păcălit. Am fost Ministrul Haosului. Dar nu am curaj să fac aşa ceva. Nu mă pot lupta cu propriii mei conaţionali. Încerc să fac târguri cu diavolul – iar acum diavolul are prea multe feţe. Capitulez într-un loc, fac promisiuni în altul, încercând să ţin totul la un loc, şi nimic nu funcţionează.

— A lupta pentru Statul Liber înseamnă a ucide pentru Statul Liber, a zis Thomas, grav. Sunt bărbaţi buni de ambele tabere. Şi femei bune. Emoţiile sunt puternice. Tensiunea este ridicată. Dar în spatele tuturor acestor lucruri, nimeni nu vrea să tragă asupra propriilor oameni. Aşa că ne chinuim şi complotăm şi ne săpăm unii pe alţii şi ne certăm, dar nu vrem să ne omorâm unii pe alţii.

— Este mult mai simplu să ucizi când urăşti oamenii asupra cărora tragi, a recunoscut, grav, Michael. Dar chiar şi Arthur Griffith, omul care susţine rezistenţa paşnică, zice că utilizarea forţei este inevitabilă.

Arthur Griffith urma să vorbească duminică, la primăria din Sligo, cu politicienii susţinători ai Tratatului. Luând în considerare ceea ce tocmai se petrecuse în timpul propriului său discurs, Michael aranjase deja prezenţa unor trupe militare ale Statului Liber, pentru a păstra ordinea şi a permite întrunirii de duminică să aibă loc. Guvernul provizoriu trecuse o lege, cu aprobarea regelui, conform căreia pe data pe 30 iunie aveau să aibă loc alegeri generale. Atât susţinătorii Tratatului, cât şi opozanţii lor se chinuiau să îşi câştige – sau să îşi intimideze – alegătorii.

Am fost întrerupţi de Robbie, care dădea târcoale uşii de la sufragerie. Avea cizmele plin de noroi, îşi ţinea pălăria în mâini şi haina îi era acoperită de broboane de ploaie.

— Doc, aparent, unul dintre băieţi a fost lovit de şrapnel în timpul incidentului din Sligo. S-a bandajat singur

și nu a zis nimic, dar acum se simte rău. M-am gândit că l-ai putea vedea.

— Adu-l în cabinet, Robbie, a ordonat Thomas, aruncându-și șervetul pe masă și ridicându-se.

— Și spune-i tânărului că este o mare prostie să ignore o rană atunci când are un doctor în apropiere, a bombănit Michael, clătinând obosit din cap.

— Deja i-am spus, domnule Collins, a răspuns Robbie.

Băiatul l-a salutat pe Michael, și-a înclinat capul în direcția mea și l-a urmat pe Thomas afară din cameră.

— Vreau să mă uit, Doc! a strigat Eoin, abandonându-l pe Fergus și jocul cu mărgelele pentru un loc în primul rând la operația ce urma să aibă loc.

Michael și cu mine am rămas singuri. M-am ridicat și am început să strâng farfuriile. Aveam nevoie de ceva care să îmi dea de lucru. Michael a oftat obosit, dar nu s-a ridicat.

— Am adus haosul în casa ta, Annie. Din nou. Mă urmărește oriunde aș merge, a spus el istovit.

— Ziua în care tu să nu fii bine-venit la Garvagh Glebe nu va sosi niciodată, am răspuns. Suntem onorați să te avem aici.

— Mulțumesc, Annie, a șoptit el. Nu îți merit bunătatea. Știu asta. Din cauza mea, Thomas este adesea plecat de acasă. Din cauza mea, se ferește de gloanțe și stinge incendii pe care nu le-a pus el.

— Thomas te iubește, am zis. El crede în tine. Amândoi credem.

I-am simțit privirea oprindu-se asupra chipului meu și m-am uitat în ochii lui, fără să ezit.

— De regulă am dreptate în tot ce zic, dar m-am înșelat în privința ta, a șoptit el. Tommy are un suflet

nemuritor. Oamenii ca el au nevoie de suflete pereche. Mă bucur că el şi l-a găsit.

Inima mi s-a cutremurat şi ochii mi s-au umplut de lacrimi. M-am oprit din strânsul farfuriilor şi mi-am dus mâna la talie, încercând să îmi redresez echilibrul. Pieptul mi se umfla de vină. Vină şi indecizie, amestecate cu groază şi cu disperare. În fiecare zi, în mine se dădea o luptă între responsabilitatea de a avertiza şi dorinţa de a proteja, şi în fiecare zi încercam să neg lucrurile pe care le ştiam.

— Michael, trebuie să îţi spun ceva. Am nevoie să mă asculţi şi vreau să mă crezi, dacă nu de dragul tău, atunci pentru Thomas, am zis, simţind cuvintele ca o cenuşă în gât, ca rămăşiţele lui Eoin aruncate în lac, împrăştiindu-se în jurul meu.

Dar Michael clătina deja din cap, refuzând să mă asculte, de parcă ştia la ce ar fi dus cuvintele mele.

— Ştii că în ziua în care m-am născut, a zis el, mama a muncit până în clipa naşterii? Sora mea, Mary, a văzut că era cuprinsă de dureri, că se întâmpla ceva, dar mama nu s-a plâns şi nu s-a odihnit. Erau treburi de făcut, aşa că a continuat.

Ochii lui nu mi-au părăsit nicio clipă faţa în timp ce vorbea.

— Am fost al optulea ei copil, cel mai mic, şi m-a născut în timpul nopţii, de una singură. Sora mea mi-a spus că mama s-a ridicat din pat aproape imediat după aceea, fără a pierde vreo clipă. Mama a muncit aşa până în ziua morţii ei. A fost o forţă de neoprit. Şi-a iubit ţara. Şi-a iubit familia.

Michael a inspirat adânc. Încă îl durea să vorbească despre ea. Îl înţelegeam. Nu mă puteam gândi la bunicul meu fără a simţi durere.

— A murit când aveam şaisprezece ani şi mi-a frânt inima. Dar acum? Acum sunt recunoscător că nu mai este în viaţă. Nu aş vrea să o fi ştiut îngrijorată din cauza mea.

Nu aș vrea să fi fost obligată să aleagă o tabără și nu aș fi vrut să trăiască mai mult decât mine.

Inima îmi vuia în urechi și a trebuit să îmi depărtez privirea. Știam că ce se întâmpla în acea cameră se întâmplase deja. Prezența mea nu era o variabilă a istoriei, ci o parte a ei. Fotografiile demonstraseră asta. Bunicul meu era un martor. Orice aș fi spus sau nu era deja țesut în rețeaua evenimentelor; credeam asta cu tărie.

Dar știam cum murea Michael Collins.

Știam unde se întâmpla.

Știam când.

Ascunsesem acest lucru de Thomas, iar el nu îmi pusese niciodată întrebări. Faptul de a ști i-ar fi făcut doar viața de nesuportat, așa că preferasem să țin totul pentru mine. Dar secretul mă făcea să mă simt ca o părtașă la complot. Mă rodea și îmi bântuia visele. Nu știam cine se făcea responsabil de moartea lui și nu îl puteam proteja pe Michael Collins de o forță necunoscută – criminalul lui nu fusese niciodată numit –, dar îl puteam avertiza. Era absolut necesar.

— Nu-mi spune, Annie, mi-a ordonat Michael, ghicindu-mi lupta interioară. Când o fi să fie, soarta se va împlini. O simt. Am auzit zâna morții țipând în vis. Moartea mi-a evitat pașii prea mult timp. Aș prefera să nu știu când mă va întrece, nemernica.

— Irlanda are nevoie de tine, l-am implorat.

— Irlanda a avut nevoie de James Connolly și de Tom Clarke. De Seán Mac Diarmada și de Declan Gallagher. Cu toții avem un rol de jucat și o povară de dus. Când nu voi mai fi, vor urma alții.

Nu am putut decât să clatin din cap. Aveau să urmeze alții. Dar niciunul precum Michael Collins. Oamenii de seama lui, de seama lui Thomas și cei ca bunicul meu erau de neînlocuit.

— Te apasă, nu-i aşa? Faptul că ştii lucruri pe care nu le poţi preveni? a şoptit el.

Am dat din cap, incapabilă să îmi mai înghit lacrimile. Trebuie să fi văzut disperarea de pe faţa mea, mărturisirea ce mi se agăţa de vârful limbii. Voiam aşa de mult să îi spun, să scap de povară. Michael s-a ridicat brusc şi s-a apropiat de mine, clătinând din cap şi cu degetul ridicat în semn de avertizare. L-a lipit de buzele mele şi s-a aplecat spre mine, privindu-mă în ochi.

— Nicio vorbuliţă, draga mea, a zis el. Niciun cuvânt. Lasă soarta să decurgă aşa cum este menită. Fă asta pentru mine, te rog. Nu vreau să trăiesc numărând zilele care mi-au mai rămas.

Am dat din cap şi el şi-a îndreptat spatele, îndepărtându-şi degetul precaut, ca şi cum s-ar fi temut că aveam să vorbesc. Pentru un moment, ne-am privit unul pe celălalt, dezbătând în tăcere, confruntându-ne voinţele şi ridicând bariere, înainte să expirăm împreună, încheind o înţelegere. Mi-am şters lacrimile, ciudat de împăcată.

— Arăţi într-un fel, Anne. Tommy ştie? a întrebat Michael uşurel, în timp ce tulburarea îi părăsea chipul.

Am făcut un pas înapoi, surprinsă.

— C-ce? m-am bâlbâit eu.

Nici măcar eu nu eram sigură.

Michael a zâmbit larg.

— Ah, aşa mă gândeam şi eu. Îţi voi păstra secretul, dacă mi-l păstrezi şi tu pe al meu. Ne-am înţeles?

— Nu ştiu despre ce vorbeşti! am pufnit eu, încă retrăgându-mă.

— Aşa. Neagă. Evită. Dezminte, a şoptit el conspirativ şi mi-a făcut cu ochiul. Pentru mine a funcţionat întotdeauna.

Michael s-a întors să plece din cameră, dar nu înainte de a înhăţa altă felie de friptură de curcan şi o bucată

de pâine din coș; apetitul îi fusese pesemne reaprins, tachinându-mă.

— Cred că Tommy știe deja. Nu îi scapă multe din vedere. În plus, se vede pe fața ta. Ai bujori în obraji și îți lucesc ochii. Felicitări, fetițo. Nu aș putea fi mai fericit, nici dacă ar fi al meu, a zis el iar jucăuș, făcându-mi cu ochiul.

Michael Collins va pleca la Cork pe 22 august 1922. Apropiații lui îl vor implora să se răzgândească, să rămână la Dublin, dar el nu va asculta. Va muri într-o ambuscadă, într-o vale mică numită Béal na mBláth – Trecătoarea Florilor.

Am scris ceea ce avea să se întâmple, fiecare detaliu, fiecare teorie pe care mi-o puteam aminti despre moartea lui Michael: 8.22.22; 8.22.22. Data îmi pulsa în minte – titlul unei povești groaznice, ce mă consumase odată și pe care trebuia să o scriu. Era compromisul meu cu Michael Collins. Aveam să tac, în timp ce ziua se apropia, exact așa cum îmi ceruse să fac. Aveam să îmi țin gura, înghițind cuvintele amare și sălcii. Dar nu aveam de gând și nu puteam să tac la final. În ziua cu pricina, aveam să îi spun lui Thomas. Aveam să îi spun lui Joe. Aveam să îl încui pe Michael Collins într-o cameră, să îl leg, amenințându-l cu o armă pentru a-i împiedica soarta să se împlinească. Paginile acelea erau asigurarea mea, planul meu de rezervă. Chiar dacă mi se întâmpla mie ceva, paginile aveau să vorbească în locul meu și povestea lui Michael urma să aibă un alt final.

Am scris până ce mâna a început să mă doară, neobișnuită să compună fără o tastatură sub degete. Trecuse mult timp de când nu mai scrisesem ceva consistent, de mână. Scrisul meu era groaznic, dar acțiunea mă mângâia ca nimic altceva.

Când am terminat de pus pe hârtie tot ce îmi aminteam, am împăturit colile şi le-am aşezat într-un plic, pe care l-am strecurat în sertarul comodei mele.

Pe 14 aprilie, la Dublin, clădirea celor Patru Curţi de pe cheiul râului Liffey a fost ocupată de forţele anti-Tratat şi declarată sediul noii republici. Mai multe clădiri de pe O'Connell Street, ca şi Kilmainham Gaol au fost ocupate. Erau jefuite depozite ale Statului Liber, iar muniţia şi bunurile erau depozitate în clădirile aflate acum în stăpânirea opozanţilor. A fost începutul unui sfârşit lung.

— M-ai fi putut avertiza în legătură cu asta, eh, Annie? s-a plâns Michael, iar Thomas i-a aruncat o uitătură atât de critică, încât Michael s-a pleoştit şi şi-a trecut mâinile prin păr.

— Îmi pare rău, drăguţă. Câteodată mă ia gura pe dinainte, nu?

Michael a plecat în grabă de la Garvagh Glebe, urmat de convoiul său, inclusiv soldatul rănit de şrapnel. Thomas a încercat să dezbată ideea de a rămâne acasă, dar, în ultima clipă, şi-a făcut bagajul şi s-a pregătit să îl urmeze pe Michael, îngrijorat că avea să se stârnească o luptă din cauza ocupării clădirii celor Patru Curţi şi că abilităţile lui urmau să fie de folos.

Eoin s-a îmbufnat, trist că distracţia lua final şi că musafirii plecau. L-a implorat pe Thomas să îl ia – să ne ia pe amândoi – cu el, dar Thomas a refuzat, promiţând că avea să se întoarcă peste câteva zile. Ocuparea celor Patru Curţi reprezenta o agravare a conflictului dintre cele două tabere, ce aducea cu ea vărsare de sânge, şi nu îmi puteam aminti suficiente detalii ca să îl pot linişti pe Thomas. Ştiam doar că avea să izbucnească o luptă. Clădirea celor Patru Curţii urma să fie afectată de o explozie produsă de muniţia furată şi aveau să moară oameni. Oameni buni. Nu-mi

puteam aminti însă când sau cum urmau să se întâmple lucrurile.

— Michael are dreptate, să știi, i-am spus lui Thomas, pe când își aduna lucrurile. Am fost preocupată. Unele date mi se aprind în minte ca niște luminițe. Unele detalii nu îmi dau pace. Dar sunt alte evenimente pe care ar trebui să mi le amintesc și nu pot. O să mă străduiesc mai mult, am mormăit.

— Mick se înfurie pe cei pe care îi iubește. Consideră ieșirea lui un semn de încredere și de afecțiune, a oftat Thomas.

— De aceea te-ai uitat la el de parcă ai fi vrut să-i tragi un pumn?

— Nu îmi pasă câtă încredere are în tine sau cât de mult te iubește; trebuie să se poarte respectuos.

— Ce feroce, domnule doctor Smith.

Thomas a zâmbit și a închis valiza înainte de a se apropia încet de mine, cu mâinile în buzunare și capul plecat întrebător.

— Este ceva ce ai uitat să îmi spui, contesă? a șoptit el, apropiindu-se așa de mult că sânii mei îi atingeau pieptul.

Sânii îmi erau umflați și mă strângeau. Am gemut ușor, vrând să îl îmbrățișez pe Thomas, dar să îl și protejez. Buzele lui mi-au atins părul și și-a scos mâinile din buzunare, și le-a plimbat de-a lungul trupului meu, până ce degetele lui au atins sfârcurile sensibile.

— Te dor. Radiezi. Și nu ai sângerat din ianuarie, a șoptit el, mângâindu-mă așa de blând că durerea a devenit plăcere.

— Nu am avut niciodată o menstruație prea regulată, am zis, încercând să mă sustrag discuției. Și nu am fost niciodată însărcinată, așa că nu știu sigur.

— Eu știu, a zis el, înclinându-mi fața spre a lui.

Pentru un moment, nu a făcut decât să mă sărute simplu, cu grijă și adorație, de parcă gura lui adăpostea copilul, nu pântecele meu.

— Sunt așa de fericit, a mărturisit el, cu buzele lipite de gura mea. Este greșit să fiu așa de fericit când lumea este întoarsă cu susul în jos?

— Bunicul meu mi-a zis odată că fericirea este o expresie a recunoștinței. Și nu este niciodată greșit să fii recunoscător.

— Mă întreb de unde a învățat asta, a șoptit el, cu ochii luminoși și atât de albaștri că nu îmi puteam desprinde privirea de la ei.

— Eoin și-a dorit o familie întreagă, am zis, gânditoare. Nu știu cum va funcționa totul. Mă sperii când încerc să înțeleg, când mă gândesc prea mult sau când încerc să desfășor totul în mintea mea.

Thomas a tăcut o vreme, gândindu-se, în timp ce ochii lui s-au desprins de ai mei.

— Ce ți-a spus bunicul tău despre credință? a întrebat.

Răspunsul mi-a venit ca o șoaptă, trecând în zbor pe lângă inima mea, și, deodată, eram iar în brațele bunicului, într-o noapte furtunoasă, într-o lume așa de îndepărtată în timp și în spațiu, că abia dacă mai părea reală.

— Mi-a spus că totul va fi bine pentru că vântul știe deja, am șoptit.

— Atunci acela este răspunsul, iubito.

16 aprilie 1922

Am avut mintea plină de gânduri şi prea puţin spaţiu pentru a le scrie. Jurnalul acesta este plin şi am atâtea de spus şi atât de mult timp până în zori. Anne mi-a cumpărat un jurnal nou de ziua mea, dar mă aşteaptă să îl umplu pe noptiera de acasă.

M-am trezit scăldat de transpiraţii reci, singur în pat. Urăsc Dublinul fără Anne. Urăsc Corkul fără Anne, Kerry fără Anne, Galway fără Anne, Wexford fără Anne. Am descoperit că nu sunt deloc fericit în orice loc mă aflu fără Anne.

Ploaia m-a trezit. Dublinul este sub ape. Este ca şi cum Dumnezeu încearcă să stingă flăcările sfezii noastre. Dacă se va da o bătălie pentru cele Patru Curţi, ea nu va izbucni imediat. Mick spune că vor face tot ce le stă în puteri să o evite. Mă tem că ezitarea lui în ceea ce priveşte înfruntarea taberei anti-Tratat nu va face decât să le dea şi mai mult curaj. Dar el nu trebuie să ştie ce cred eu. Îmi doresc să fi rămas la Garvagh Glebe. M-aş întoarce chiar acum, dar ploaia cade puternic şi drumurile vor fi înnămolite, aşa că este mai bine să aştept să se oprească.

Zgomotul potopului mi-a pătruns somnul şi m-a făcut să visez despre lac. O trăgeam iar pe Anne din apă. Ca majoritatea viselor, coşmarul a devenit ciudat şi incoerent şi Anne mi-a dispărut din braţe, lăsându-mă ud până la piele, cu braţele goale. Doar sângele ei păta fundul bărcii. Apoi am început să plâng şi să ţip şi ţipătul meu s-a transformat într-un bocet. Plânsetul era al unui bebeluş din braţele mele, înfăşat în bluza însângerată a lui Anne. Copilul s-a transformat în Eoin,

care se agăța se mine, rece și îngrozit, și l-am ținut strâns în brațe, cântându-i așa cum fac uneori.

„De uitat, nu pot, Nicicând, vântul și valurile și-l vor aminti."

Acum nu pot să îmi scot cântecul ăsta din cap. A dracului ploaie. Blestemat lac. Nu am crezut niciodată că voi urî lacul, dar îl urăsc acum, în noaptea asta. Și urăsc Dublinul fără Anne.

„Nu te apropia de apă, iubito", îi șoptesc mereu, când plec. Și Anne dă din cap, știind de ce. De data asta, am uitat să îi amintesc. Am avut mintea plină de alte lucruri. De ea. De gândurile legate de un copil. Copilul nostru, care crește în ea.

Mi-aș dori să se oprească ploaia. Vreau să merg acasă.

T.S.

Din apa lacului te-am scos
Și-n patul meu ți-am făcut sălaș,
Fiică pierdută, în al timpului tors
Și-al trecutului viu chezaș.

Cumva, din dulcea-obsesie, iubirea
Ramuri crește și-o inimă de piatră încununã.
Îndoiala naște, iată, mărturia
Făgăduința de sânge, pe veci, solemnă.

Dar în vânt, aud sforțarea,
Suflet peregrin ce timpul l-a găsit.
El geme, vrând a-ți grăbi-nturnarea.
Pe mine mă cheamă să mă-nec fericit.

La apă, nu veni, iubito.
De țărm și mare te-i feri.
Nu poți pe apă să pășești, iubito.
Iar lacul vrea a mi te răpi.

23

PÂNĂ NE PRINDE TIMPUL

Umbre dragi, acum ştiţi totul
Despre sfada cea neghioabă,
Cu a ei parte rea şi alta dreaptă.
Inocentul şi frumosul
Potrivnic nu au decât timpul;
Ridicaţi şi foc aprindeţi
Până ce timpul îl prindeţi.

W.B. Yeats

Mi-am petrecut dimineaţa zilei de duminică apăsată de o stare de slăbiciune şi oboseală, ca şi cum faptul că recunoscusem sarcina îmi dăduse voie să mă comport conform stării în care mă aflam. Eoin s-a trezit cu răceală şi am rămas acasă cu el, în timp ce Brigid şi familia O'Toole au mers la slujbă. Cerul era înnorat – în est se pregătea de furtună – şi Eoin şi cu mine ne-am cocoţat în patul mare al lui Thomas şi am citit toate aventurile cu Eoin, rând pe rând, lăsând povestea cu Michael Collins la final. Eoin era conştient că fusese numit păstrătorul cărţii lui Michael şi abia dacă a respirat în timp ce o citeam, întorcând paginile cu multă grijă, astfel încât să nu le îndoaie sau să le strice.

— Ar trebui să scriem o poveste despre noi, a sugerat el pe când închideam ultima pagină.

— Despre mine, despre tine şi Thomas?

— Da, a murmurat el, căscând gura până la urechi.

Băiatul tușise toată noaptea și avea nevoie să tragă un pui de somn. I-am tras păturile în jurul umerilor și copilul s-a culcușit, închizând ochii.

— Și ce să facem în povestea aceea? Unde să mergem?

— Nu-mi pasă, atâta timp cât suntem împreună.

Era așa de dulce că mi se pusese un nod în gât.

— Te iubesc, Eoin.

— Și eu te iubesc, a mormăit el.

L-am privit în timp ce aluneca în somn, cuprinsă de nevoia de a-l lua în brațe și de a-l strânge la piept, de a-i săruta fața și a-i spune cât de fericită mă făcea. Însă copilul sforăia deja încetișor, cu respirația ușor greoaie din cauza răcelii. M-am limitat la a-i săruta fruntea pistruiată și la a-mi trece obrazul peste părul lui roșu.

M-am strecurat afară din cameră, închizând ușa în urma mea, și am coborât treptele. Brigid și familia O'Toole se întorseseră de la slujbă și în bucătărie se pregătea un prânz ușor. Trebuia să mă îmbrac și să îmi strâng părul; Robbie voia să meargă la Sligo pentru a-l vedea pe Arthur Griffith la primărie. Thomas îi ordonase să mă urmeze pretutindeni cât timp era el plecat, să doarmă la Garvagh Glebe pe timpul nopții și să lase orice îndatorire care îl ținea prea mult timp departe de casă în seama fraților lui. Nu mai văzusem și nu mai auzisem nimic despre Liam și despre Ben de când Thomas își făcuse dorința cunoscută în decembrie. Trecuseră luni întregi fără vreo amenințare sau vreun incident, dar Thomas tot nu își relaxase condițiile. Știam că Robbie nu avea să plece la întâlnirea pentru alegeri dacă nu mergeam cu el. Nu aveam chef de oameni sau de politică, dar nu mă deranja să îl ascult iar pe Arthur Griffith și uram ideea ca Robbie să piardă ocazia de a auzi vorbind un om cu adevărat important.

O jumătate de oră mai târziu, am pornit pe alee, promițându-i lui Brigid că nu aveam să întârziem. Eoin încă dormea, furtuna ne ocolise, iar Brigid părea mulțumită

să își petreacă după-amiaza în fața focului, croșetând și ascultând muzică la gramofon.

Străzile din Sligo erau pline de soldați și tensiunea ce plutea în aer îmi vibra în piept în timp ce Robbie încerca să găsească un loc de parcare pe Quay Street, pentru camioneta familiei. Un camion plin de forțe militare anti-Tratat a trecut uruind pe lângă noi. Oamenii erau înarmați și sumbri, vrând să își facă simțită prezența. Dacă doreau să intimideze, atunci reușeau. Robbie și cu mine am ieșit din camionetă și ne-am croit drum spre curtea pavată cu piatră, ce împrejmuia primăria. Oamenii se grăbeau pe lângă noi, încercând din răsputeri să se depărteze de stradă. În timp ce se strângeau în fața edificiului ca un palat, ochii lor cercetau mulțimea, în căutarea elementelor ce ar fi putut provoca necazuri.

Cel puțin treizeci de trupe ale Statului Liber creaseră un cordon în jurul clădirii, într-un efort de a proteja evenimentul. Un alt camion plin cu oameni ai IRA s-a apropiat și fiecare cap s-a întors și i-a privit. Eu am văzut, fugitiv, un chip cunoscut.

— Robbie, acela este Liam? am șuierat eu, prinzându-l de braț.

Bărbatul se afla în fața camionului, cu fața la cealaltă parte a trotuarului. Trupul lui era ascuns de ceilalți oameni și avea părul acoperit de o bască obișnuită. Camionul și-a continuat drumul fără ca vreunul dintre noi să confirme identitatea celui pe care îl văzusem.

— Nu știu, doamnă Smith, a spus Robbie, ezitând. Nu l-am văzut. Dar poate că nu este o idee bună să fim aici.

— Robbie! a strigat cineva și ne-am întors spre intrarea rotundă în stil romanic, în timp ce clopotul din turnul cu fronton a început să bată ora, răsunând cu un zdrăngănit jalnic, pe cerul cenușiu.

Ca şi cum clopotul ar fi trezit ploaia, cerul a tunat şi nişte picături mari au început să ude pietrele cubice în jurul nostru.

— Uite-l pe Eamon Donnelly. A spus că o să ne păstreze locuri, a zis Robbie şi am alergat spre treptele din calcar, hotărâţi.

Întâlnirea s-a desfăşurat fără incidente. Pierduserăm câteva dintre discursurile de mai devreme, dar l-am ascultat, captivaţi, pe Arthur Griffith, care a vorbit fără notiţe, sprijinindu-şi mâinile pe baston. Nu era vreun orator înflăcărat sau zgomotos. Era echilibrat şi devotat, îndemnând oamenii să voteze în favoarea Tratatului şi a candidaţilor care îl sprijineau, nu pentru că era perfect sau pentru că ar fi rezolvat toate problemele Irlandei, ci pentru că promitea să deschidă cea mai bună cale de înaintare.

Avusese parte de o întâmpinare gălăgioasă şi se bucurase de ovaţiile publicului care se ridicase în picioare când terminase. Pe când mulţimea striga şi bătea din picioare, Robbie şi cu mine ne-am ridicat de pe scaune, strecurându-ne afară din sală înainte să se creeze îmbulzeală şi coborând în grabă treptele largi, mărginite de balustrada din fier forjat. Clădirea era frumoasă. Avea cupole poleite şi era din gresie cioplită. Nu m-ar fi deranjat să o studiez mai îndeaproape, dar Robbie era agitat şi nerăbdător să plece şi m-a împins pe dată spre camionetă. Nu s-a relaxat până nu am ajuns la Garvagh Glebe, o oră mai târziu.

M-a lăsat în faţa casei, ca să nu merg pe jos de la hambar, mulţumindu-mi că îl însoţisem în excursia de după-amiază.

— Merg în spate puţin, a raportat el. I-am spus tatei că o să hrănesc animalele înainte de slujbă. Nu le-am dat mâncare şi nu o să fie deloc mulţumit când o să afle că am ieşit în oraş. Sper să nu îşi dea seama.

Am sărit din camionetă şi i-am făcut semn să plece.

Casa era cufundată în liniște. Am traversat holul și am intrat în camera mea. Dormeam în patul lui Thomas, dar șifonierul lui era prea mic pentru amândoi. Îmi păstrasem lucrurile în camera de la parter, retrăgându-mă acolo când voiam să scriu sau aveam nevoie să singură pentru o clipă. Aveam să fim nevoiți să regândim aranjamentul la un moment dat, mai ales că urma să ni se nască un copil. Erau vreo șase camere goale la Garvagh Glebe, loc suficient pentru a amenaja un apartament matrimonial și o cameră pentru copil, avându-l totuși pe Eoin aproape.

Mi-am scos pălăria și paltonul și le-am atârnat în șifonier, întorcându-mă spre comodă, în căutarea unui pulover. Sertarele erau deschise. Hainele erau împrăștiate de parcă cineva le-ar fi răscolit, căutând ceva anume, fără a se obosi să își ascundă urmele. Sertarul îngust, în care îmi țineam bijuteriile și cele câteva mărunțișuri pe care le strânsesem în decursul celor zece luni de când mă aflam la Garvagh Glebe, fusese cu totul răsturnat. L-am ridicat, deloc alarmată, dar ușor confuză, și am început să pun lucrurile din nou în ordine.

— Eoin? am strigat.

Cu siguranță copilul era treaz. El și Brigid erau pe undeva în casă. Nu se simțea suficient de bine cât să iasă afară și căutase, clar, ceva în sertarele mele. El era singurul care ar fi lăsat un asemenea haos în urma lui.

Am terminat de strâns și am făcut inventarul bijuteriilor și al micului teanc cu discuri pentru gramofon, încercând să îmi dau seama ce ar fi putut să caute. Am auzit pași ușori în fața ușii și am strigat iar, fără să îmi ridic privirea.

— Eoin? Tu mi-ai răscolit prin sertare?

— Nu a fost Eoin, a spus Brigid, din pragul ușii, pe un ton bizar.

Femeia strângea la piept o coală de hârtie. Avea chipul îndurerat și ochii tulburați.

— Brigid?

— Cine eşti? a gemut ea. De ce ne faci una ca asta?

— Ce am făcut, Brigid? am întrebat.

Sângele începuse să îmi vuiască în urechi. Am făcut un pas spre ea şi ea s-a tras imediat înapoi. Liam, care ţinea o puşcă în mână, a păşit pe după ea. A îndreptat arma spre pieptul meu. Ochii lui mă priveau ferm şi gura îi era strâmbată macabru.

— Brigid, am încercat eu să o înduplec, privind la puşcă. Ce se întâmplă?

— Liam mi-a spus. Din prima zi. Mi-a spus că nu eşti Anne a noastră, dar nu am vrut să îl cred.

— Nu înţeleg, am şoptit, încolăcindu-mi braţele în jurul taliei.

Oh, Doamne! Ce se întâmplă?

— Eoin căuta ceva. L-am prins în camera ta. L-am certat şi am început să aşez totul la loc în sertare. Plicul era pe jos, a explicat Brigid, vorbind repede, cu vocea-i aspră.

— Şi l-ai deschis?

Femeia a dat din cap.

— L-am deschis. Şi am citit. Ştiu ce plănuieşti. L-ai păcălit pe Thomas. Şi pe Michael Collins. Dar nu l-ai prostit pe Liam. El ne-a avertizat! Şi când mă gândesc că Thomas a avut încredere în tine. S-a căsătorit cu tine. Şi tu plănuieşti să îl ucizi pe Michael Collins. Scrie aici.

Brigid a ridicat paginile în faţa ei. Mâinile îi tremurau aşa de tare, încât hârtia dansa.

— Nu. Ai înţeles greşit, am zis încet, cu vocea şi privirea calmă. Am vrut doar să îl avertizez.

— De unde ştii toate astea? a ţipat ea, scuturând iar hârtiile. Ai lucrat pentru Tans. Este singura explicaţie.

— Brigid? Unde este Eoin? am şoptit, fără să mă deranjez să mă apăr sau să îi amintesc că Auxiliarii şi Black and Tans nu mai erau în ţară.

Trăsese cea mai proastă concluzie şi eu nu ştiam dacă ceva din ce aş fi spus mi-ar fi venit în ajutor.

— Nu-ţi spun! Nu eşti mama lui, nu?

Am făcut un pas spre ea, întinzând mâna, implorând-o să se calmeze.

— Vreau să pleci, a zis ea, ridicând vocea. Trebuie să pleci. Ieşi din casa asta şi nu te mai întoarce niciodată. O să-i arăt asta lui Thomas. O să ştie ce are de făcut. Dar tu trebuie să pleci.

Liam a făcut semn spre uşa de la intrare.

— Du-te, a zis el scurt. Mişcă-te.

Am păşit cu picioarele ca de lemn, ieşind din cameră, pe hol. Brigid s-a sprijinit cu spatele de zid, cu hârtiile strânse în pumni. L-am ignorat pe Liam, îndreptându-mi rugăminţile către mama lui.

— Hai să sunăm la Dublin. La telefon. O să-i telefonăm lui Thomas şi îi poţi spune totul. Totul. Chiar acum, am sugerat eu.

— Nu! Vreau să pleci! Nu ştiu ce-i voi spune lui Eoin. A crezut că mama lui s-a întors acasă.

Brigid a început să plângă şi faţa i s-a schimonosit ca hârtiile pe care le ţinea strânse în mâini. A dat drumul colilor, ca să îşi şteargă ochii, şi Liam s-a aplecat şi le-a cules de pe jos, îndesându-le la brâul pantalonilor.

— Eoin este în siguranţă, Brigid? am întrebat, privind spre scara largă ce ducea la al doilea etaj, acolo unde îl lăsasem pe Eoin, cu câteva ore înainte.

— Ce-ţi pasă? a strigat ea. Nu este fiul tău. Nu înseamnă nimic pentru tine.

— Vreau doar să ştie că este în siguranţă. Nu vreau să te audă plângând. Nu vreau să vadă arma.

— Nu i-aş face niciodată rău lui Eoin! Nu l-aş minţi niciodată, nu m-aş preface că sunt ceva ce nu sunt! a ţipat

ea. Îl protejez de tine. Aşa cum ar fi trebuit să fac din momentul în care ai sosit aici,

— Bine. Plec. O să ies din casa asta. Dă-mi voie să îmi iau haina şi poşeta...

Indignarea ce i s-a aprins în ochi şi în obraji era mai înfricoşătoare decât tremurul şi lacrimile.

— Haina ta? Poşeta ta? Thomas ţi le-a cumpărat. Ţi-a dat un acoperiş deasupra capului. A avut grijă de tine. Şi tu l-ai păcălit! Ai păcălit omul acela bun, generos, a zis ea, furioasă.

— Mergi, a ordonat Liam, arătând cu puşca spre uşă.

L-am ascultat, renunţând la orice acţiune, cu excepţia aceleia prin care ieşeam din casă, nevătămată. Liam a venit după mine, îndreptându-şi puşca la spatele meu. Am deschis uşa şi am ieşit pe treptele din faţa casei, urmată de Liam.

Brigid a închis uşa în urma noastră. Am auzit zăvorul vechi picând la locul lui. Picioarele mi-au cedat şi m-am prăbuşit pe iarbă, tremurând. Nu am plâns. Eram prea şocată. Am îngenuncheat, pur şi simplu, cu capul în piept, cu mâinile în iarba umedă, încercând să îmi fac un plan.

— O să începi să mergi, a ordonat Liam.

Mă întrebam dacă Brigid ne urmărea din spatele perdelelor. M-am rugat ca Eoin să nu o fi făcut. M-am ridicat încet în picioare, cu ochii aţintiţi la puşca pe care Liam o ţinea cu atâta uşurinţă. Nu ezitase să mă împuşte o dată, sub privirile altor doi oameni.

— O să tragi iar în mine? am zis, ridicând vocea.

Speram că Robbie avea să mă audă şi să intervină. Apoi m-am simţit ruşinată şi m-am rugat ca Robbie să stea cuminte. Nu voiam ca tânărul să moară.

Liam a mijit ochii şi şi-a înclinat capul, privindu-mă, fără a-şi coborî arma de la pliul cotului.

— Presupun că da. Te tot întorci. Ai nouă vieți, Annie, fetițo.

— Annie? I-ai spus lui Brigid că sunt altcineva. I-ai spus și că ai încercat să mă ucizi? l-am provocat eu.

Teama i-a tremurat pe față și mâinile lui s-au strâns pe armă.

— Nu am vrut să te împușc. Nu prima dată. A fost un accident.

Am holbat ochii. Nu înțelegeam, nu îmi venea să cred și mi s-a făcut și mai frică decât înainte. Despre ce vorbea? Prima dată? De câte ori încercase să o omoare pe Anne Gallagher?

— Și pe lac? Și acela a fost un accident? am întrebat, disperată să pricep.

Liam s-a apropiat de mine, agitat, și m-a privit răutăcios.

— Am crezut că mă păcălește ceața. Dar erai adevărată. Brody și Martin te-au văzut și ei. Și am plecat dracului de acolo.

— Aș fi murit, am zis. Dacă Thomas nu m-ar fi găsit, aș fi murit.

— Ești deja moartă! a strigat el, deodată furios.

Am tresărit și am făcut un pas nesigur în spate.

— Acum vreau să mergi spre copacii ăia de acolo, a zis el autoritar.

Mâna lui tremura când mi-a arătat arborii și mi-am dat seama că și lui îi era teamă.

— Am auzit că unul dintre băieții mei este îngropat în mlaștină. Acolo mergem, pe lac.

Nu aveam de gând să merg nicăieri cu el. Nu la mlaștină. Nu pe lac. Nu m-am clintit. Într-o clipită, Liam a fost deasupra mea. Și-a prins o mână în părul meu și m-a împuns cu țeava puștii în burtă.

— Întoarce-te și mergi, a șuierat el, apăsându-și gura la urechea mea. Sau te împușc chiar aici, acum.

— De ce faci asta?

— Mergi.

Am început să pășesc, neștiind ce altceva să fac. Mâna lui îmi trăgea părul așa de tare, că bărbia mea era forțată să stea ridicată. Nu vedeam pe unde călcam și m-am împiedicat de mai multe ori în timp ce el mă împingea spre copaci.

— Te-am văzut azi în Sligo, cu Robbie chiorul. Mi-am dat seama că Tommy este plecat dacă Robbie era cu tine. Așa că m-am gândit să îi fac o vizită scurtă mamei. Imaginează-ți ce surprins am fost când am sosit și am găsit-o plângând, supărată, spunându-mi că lucrezi pentru Tans. Ești de partea britanicilor, Annie? Ești aici ca să îl omori pe Collins?

— Nu, am gâfâit eu.

Mă durea pielea capului. M-am împiedicat și el m-a împins înainte.

— Nu-mi pasă. Vreau doar să dispari. Și mi-ai dat o scuză perfectă.

Am ieșit dintre copacii ce mărgineau lacul și am început să coborâm barajul ce ducea la plajă. Barca lui Eamon era trasă la mal și Liam s-a îndreptat spre ea cu pași mari, trăgându-mă după el.

— Împinge-o în apă, a cerut Liam, dându-mi drumul la păr și împingându-mă pe măsură ce ne apropiam de barcă.

Bărbatul și-a ținut pușca îndreptată spre spatele meu. În mod clar, nu avea încredere că nu urma să fug. Am ezitat, aruncându-mi ochii la valurile ce mângâiau malul.

— Nu, am gemut.

Nu te apropia de apă, iubito.

— Împinge-o, a urlat Liam.

L-am ascultat. Aveam brațele grele și inima îmi era în flăcări. Am împins barca în apă. Apa mi-a umplut pantofii și am ieșit din ei, lăsându-i în urmă. Poate că Thomas avea să-i găsească, ghicind ce se întâmplase.

— Oh, Thomas, am șoptit. Eoin... Eoin al meu. Iartă-mă.

Apa îmi ajungea până la genunchi. Am început să plâng.

— Acum urcă-te în barcă, a ordonat Liam, pășind prin apă, în urma mea.

L-am ignorat și am continuat să merg știind ce aveam de făcut. Apa mi-a ajuns până la coapse, lipicioasă și rece ca gheața.

— Urcă! a strigat și m-a împuns cu țeava puștii între omoplați.

M-am prefăcut că mă împiedic, căzând în față, cu brațele întinse, și am dat drumul bărcii. Apa rece m-a acoperit și mi-a astupat urechile. Am simțit mâna lui Liam în păr, trăgând disperată. Unghiile lui mi-au zgâriat obrazul. A răsunat o împușcătură, amplificată în mod ciudat de apă, și am țipat, așteptându-mă să simt durere – așteptându-mă să mor. Apa mi-a intrat în nas și în gură și am încercat să mă ridic, înecându-mă. Dar Liam mă apăsa, trupul lui era greu deasupra mea. M-am luptat, am dat din picioare și din mâini, încercând să mă eliberez din brațele lui, să ies la suprafață. Să trăiesc.

Pentru un moment, am fost imponderabilă, liberă, înconjurată de o bulă fără aer, și m-am luptat să rămân conștientă. Greutatea care mă apăsa a devenit mâini care mă trăgeau înainte, apucându-mă, ridicând și târându-mă pe țărmul presărat cu pietricele. M-am prăbușit pe nisip, înecându-mă și tușind în vreme ce lacul își arunca apele la picioarele mele, vinovat. Gustul lacului, nisipul dintre degetele mele – toate erau la fel. Dar nu se vedea ceață – nici amurgul, nici cerul acoperit de nori. Soarele îmi mângâia umerii ce tremurau. Era ca și cum lumea se întorsese cu

susul în jos, înclinându-se spre soare şi aruncându-mă din lac.

— De unde ai apărut, domnişoară? Doamne Dumnezeule! M-ai speriat de moarte, zău aşa.

Tot nu puteam vorbi şi bărbatul ce se uita de sus la mine avea chipul umbrit în lumina soarelui ce se pregătea să meargă la culcare. Nu-i puteam vedea trăsăturile. M-a întors pe burtă şi am scos o altă gură bună de apă.

— Nu te grăbi. Eşti în siguranţă, m-a liniştit el, lăsându-se pe vine lângă mine, bătându-mă pe spate.

Îi cunoşteam vocea. Eamon. Era Eamon Donnelly. Slavă Domnului.

— Liam. Unde este Liam? am zis eu cu vocea aspră.

Plămânii îmi ardeau şi pielea capului mă durea cumplit. Mi-am aşezat capul pe nisip, recunoscătoare că eram în viaţă.

— Liam? a zis el. Poţi să-mi spui mai multe, doamnă?

— Eamon, am tuşit eu. Eamon, am nevoie de Robbie şi nu pot să mă duc acasă.

— Robbie? a zis iar Eamon, confuz. Robbie sau Eamon? Sau Liam? Îmi pare rău, doamnă. Nu ştiu ce ceri sau despre cine întrebi.

M-am rostogolit iar pe o parte, prea obosită ca să mă sprijin în mâini şi în genunchi. M-am uitat la Eamon, cu un efort herculean. Dar omul de lângă mine nu era Eamon. M-am uitat la el, încercând să găsesc chipul deasupra chipului meu, chipul care nu se potrivea cu vocea.

— Iisuse mare! a zis el. Eşti chiar tu, domnişoară. Doamne Dumnezeule! Ce... unde mama dracului ai fost? Ce... ce... când...? s-a bâlbâit el, punându-mi întrebări pe care nu le puteam procesa.

— Domnule Donnelly? am strigat, cu glasul sfârtecat de groază.

Oh, nu! Nu, nu, nu.

— Exact. Ai închiriat o barcă de la mine, domnișoară. Nu am vrut să iei blestemata aia de barcă în larg. Știi că nu am vrut. Mulțumesc Cerului că ești bine. Am crezut că te-ai înecat în lac, a mărturisit el, îngrozit.

— Ce zi este? Ce an? am zis, cuprinsă de durere.

Nu mă puteam uita în jur ca să verific singură. Nu voiam să văd. M-am ridicat în mâini și pe genunchi, în picioare, și am pornit, clătinându-mă, înapoi spre apă.

— Unde te duci? a întrebat Jim Donnelly.

Nu era Eamon Donnelly. Era Jim Donnelly, care locuia în cabana de lângă doc și care îmi închiriase o barcă. În 2001.

Am căzut în lac, disperată să mă întorc, în timp ce refuzam să accept că mă întorsesem.

Omul m-a tras din apă.

— Ce faci? Ți-ai ieșit din minți?

— Ce zi este azi? am strigat, luptându-mă cu el.

— Este 6 iulie! a urlat el, înfășurându-și brațele în jurul trupului meu, trăgându-mă înapoi spre mal. Este vineri, la dracu'.

— Ce an? am zis gâfâind. Ce an?

— Cum? a spus omul, confuz. Este 2001. Te căutăm de mai mult de o săptămână. Zece zile. Nu te-ai întors la mal. Barca... totul a dispărut. Compania de închirieri automobile a venit și ți-a luat mașina când polițiștii au terminat de cercetat.

Bărbatul a arătat cu mâna spre parcarea care nu exista când Thomas locuise la Garvagh Glebe. Când Eoin locuise la Garvagh Glebe. Când eu locuisem la Garvagh Glebe.

— Nu, am zis eu, jalnic. Oh, nu.

— Gardai[11] au venit aici. Au căutat în tot lacul cu echipamente. Au trimis şi scafandri, a zis el, clătinând din cap. Ce s-a întâmplat?

— Îmi pare rău, am zis. Nu îmi amintesc ce s-a întâmplat. Nu prea ştiu.

— Pot să sun pe cineva, domnişoară? De unde naiba ai apărut? a mormăit el, încercând să mă împingă spre cabană, la căldură, să mă îndepărteze de lac.

Trebuia să mă întorc în apă, să mă scufund în ea şi să ies din nou în trecut, în locul din care plecasem, la viaţa pe care o pierdusem.

Pierdută. Dispărută. Pur şi simplu. O respiraţie, o scufundare şi murisem şi mă născusem iar. Liam încercase să mă ucidă. Şi reuşise. Îmi luase viaţa. Îmi luase iubirea. Familia.

— Ce s-a întâmplat cu tine, domnişoară?

Nu am putut decât să clatin din cap, prea îngrozită ca să vorbesc. Mai trecusem o dată prin toate astea. Şi de data asta, Thomas şi Eoin nu erau cu mine să mă ajute.

11 Serviciul naţional de poliţie al Republicii Irlandeze (n.tr.).

6 aprilie 1922

Anne a dispărut. Nu mai este cu mine de zece zile. M-am întors la Garvagh Glebe duminică, pe 16, târziu în zi. Casa mea era cuprinsă de haos. Maggie îl ţinea în braţe pe Eoin, care era cuprins de febră şi bolnav în braţele lui. Plânsul îl făcea să respire foarte greu. Maggie abia s-a putut uita la mine, era aşa de tulburată, dar a murmurat un singur cuvânt – lacul –, şi am ieşit îndată pe uşă, alergând printre copaci spre plaja unde Robbie şi Patrick răsturnau pietrele în căutarea trupului lui Anne. Robbie a încercat să îmi explice cât de bine a putut ceea ce nu poate fi explicat. A plâns în timp ce mi-a spus ce se întâmplase.

Liam încercase să o forţeze pe Anne să se urce într-o barcă, ameninţând-o cu arma, iar Robbie îl împuşcase. Când Robbie a intrat în apă ca să îl tragă pe Liam de pe Anne, ea dispăruse. Robbie a zis că au căutat-o în apă timp de o oră. Nu i-au găsit decât pantofii. El crede că s-a înecat, dar eu ştiu adevărul. A dispărut, dar nu este moartă. Încerc să mă consolez cu acest gând.

Robbie l-a târât pe Liam înapoi acasă, unde Brigid l-a îngrijit cât s-a priceput. Liam are un glonţ în umăr şi a pierdut mult sânge. Dar va supravieţui.

Vreau să îl omor.

Am scos glonţul, am curăţat rana şi am cusut-o. Când a ţipat de durere, i-am arătat morfina, dar nu i-am dat niciun pic.

— Thomas, te rog, a gemut el. Îţi spun tot. Tot. Te rog.

— *Şi tu cum o să îmi alini durerea, Liam? Anne nu mai este, am şuierat. Te las să trăieşti. Dar nu îţi voi uşura durerea.*

— *Aia nu a fost Annie. Nu era Annie. Îţi jur, Tommy. Am încercat să te ajut, a gemut el.*

Brigid susţine că a găsit un „complot" în sertarul lui Anne, o listă cu date şi detalii ce descriu asasinarea lui Michael Collins. Brigid nu ştie ce s-a ales de acele hârtii. A zis că Liam le-a luat, iar el a spus că trebuie să le fi pierdut în lac. Amândoi sunt convinşi că Anne a mea a fost o impostoare. Au dreptate. Şi se înşală amarnic, în acelaşi timp. Vreau să îmi strâng mâinile în jurul gâtului lui Liam şi să îi urlu indignarea în urechi.

— *Arăta ca Annie, dar nu era Annie, a zis, scuturând, convins, din cap.*

Am fost brusc copleşit de un sentiment groaznic.

— *De unde ştii, Liam? am şoptit.*

Mi-era aproape teamă să întreb, dar mă simţeam deodată convins şi năucit, ştiind că aveam să aflu, în sfârşit, adevărul.

— *De ce eşti aşa de sigur?*

— *Pentru că Annie este moartă. E moartă de şase ani, a mărturisit el.*

Avea pielea umedă, ochii imploratori. Am auzit-o pe Brigid apropiindu-se, păşind spre camera pe care o foloseam pe post de cabinet. M-am ridicat, am trântit uşa şi am încuiat-o. Nu puteam să o înfrunt pe Brigid. Nu încă.

— *De unde ştii? i-am zis.*

— *Am fost acolo, Thomas. Am văzut-o murind. Era moartă. Anne era moartă.*

— *Unde? Când?*

Strigam aşa de tare, că vocea mi-a răsunat în mintea cuprinsă de jale.

— La Poștă. În Săptămâna Paștelui. Te rog, dă-mi ceva, Doc. Nu pot să gândesc bine cu durerea asta. Îți spun. Dar trebuie să mă ajuți.

I-am înfipt acul în picior, fără pic de delicatețe, și am împins morfina din seringă, trăgându-l apoi și aruncând instrumentul într-o parte, iar el s-a prăbușit pe pat. Era așa de ușurat, că a început să râdă ușurel.

Eu nu râdeam.

— Spune-mi! am tunat și râsul lui s-a preschimbat în întristare.

— Bine, Tommy. Îți zic. Îți zic.

Liam a oftat adânc în timp ce durerea îl lăsa și mintea îi călătorea în altă parte. Undeva departe. O vedeam în ochii lui, în felul în care vocea lui avea acum ritmul unui povestitor, pe măsură ce nara o întâmplare retrăită de o mie de ori în mintea lui.

— În ultima noapte... la Poștă, am încercat cu toții să fim relaxați. Încercam să ne purtăm ca și cum nu ne păsa că acoperișul era cât pe ce să se dărâme pe noi. Fiecare intrare era în flăcări, cu excepția celei dinspre Henry Street, iar a merge pe Henry Street era un soi de cursă cu obstacole. Oamenii alergau cu armele, trăgând din cauza zgomotelor, și, între timp, se împușcau unii pe alții în spate. Eu am ieșit ultimul. Declan plecase deja înainte cu O'Rahilly. Voiau să încerce să elibereze Moore Street pentru noi, ceilalți, dar am aflat imediat că fuseseră împușcați cu toții. Fratele meu mai mic era mereu gata s-o facă pe eroul.

Am simțit amintirea revenind, densă și incandescentă, ca și fumul care îmi umpluse plămânii pe Moor Street în acea sâmbătă de demult, căutându-mi prietenii; 29 aprilie 1916 a fost cea mai rea zi din viața mea. Înainte de astăzi. Azi a fost și mai rău.

— Connolly mi-a zis să mă asigur că ieșise toată lumea din Poștă înainte să plec, a continuat Liam, în timp ce morfina îi încetinea ritmul cuvintelor. Asta a fost treaba mea. A trebuit să mă uit cum oamenii fug să

își salveze viețile, unul după altul, ferindu-se de gloanțe și împiedicându-se de cadavre. Atunci am auzit-o. Era deja acolo, în Poștă, mergând prin fum. M-a speriat, Thomas. Eram pe jumătate orbit și atât de obosit. Mi-aș fi împușcat și mama dacă s-ar fi strecurat în spatele meu.

Am așteptat să îi rostească numele, dar am tresărit când l-am auzit.

— Era Annie. Nu știu cum s-a întors în Poștă. Locul era un iad.

— Ce ai făcut?

Cuvintele au răsunat aspru în gât.

— Am împușcat-o. Nu am vrut. Am reacționat. Am împușcat-o de mai multe ori. Am îngenuncheat lângă ea și avea ochii deschiși. Se uita la mine și i-am spus numele. Dar era moartă. Apoi am împușcat-o iar, Tommy. Doar ca să mă asigur că era reală.

Nu m-am putut uita la el. Mi-era teamă că aveam să îi fac ce îi făcuse el lui Anne a lui Declan. Mamei lui Eoin. Prietenei mele. Mi-am amintit acea noapte nebună. Epuizarea. Chinul. Și am înțeles cum se întâmplase. Aș fi înțeles atunci. Atunci, l-aș fi iertat. Dar mă minți se timp de șase ani și încercase să își acopere păcatele ucigând iar.

— I-am luat șalul – îl ținea în mână –, era prea cald în Poștă ca să fie purtat. Nu avea pic de sânge pe el.

Liam era, în mod clar, încă uimit. M-am strâmbat, imaginându-mi sângele care trebuie să se fi strâns sub trupul ei ciuruit de gloanțe.

— Și inelul?

Totul îmi era clar.

— I l-am scos de pe deget. Nu am vrut să știe nimeni că fusese ea. Știam că dacă o lăsam în Poștă, cadavrul avea să ardă și nimeni nu trebuia să afle ce făcusem.

— Cu excepția ta. Tu ai știut.

Liam a dat din cap, dar fața lui era impasibilă, ca și cum suferise așa de mult împuns de lama vinovăției, că devenise gol pe dinăuntru.

— Apoi am ieșit. M-am dus la Henry Place, cu șalul lui Anne în mână și cu inelul în buzunar. Am simțit gloanțele șuierându-mi pe la urechi. Voiam să mor. Dar nu am murit. Kavanagh m-a tras într-o clădire de pe Moor Street și mi-am petrecut restul nopții săpând prin pereți, dintr-o clădire în alta, făcându-ne loc spre Sackville Lane. Am lăsat șalul într-o grămadă de moloz și am păstrat inelul. De atunci, îl port cu mine în buzunar. Nu știu de ce.

— De atunci? am întrebat, nevenindu-mi să cred.

Cum era posibil? Anne purta inelul când o văzusem prima dată. Anne a mea. Anne a mea. Picioarele mi-au tremurat și, pentru un moment, am crezut că o să mă prăbușesc.

— Sunt sigur că ai văzut același inel la Anne, am gemut eu, acoperindu-mi fața cu mâinile.

— Ticăloșii ăia de englezoi s-au gândit la tot, nu? Ai dracu' spioni. Dar nu m-au pus pe mine la socoteală. Am știut mereu că nu este ea. Ți-am spus, Doc. Dar nu ai vrut să mă asculți, mai știi?

M-am ridicat brusc, dărâmând taburetul în grabă și îndepărtându-mă de el ca să nu îl sugrum și să îi șterg indignarea plină de pioșenie de pe față.

Anne mi-a spus că bunicul ei – Eoin – i-a dat inelul împreună cu jurnalul meu și cu mai multe fotografii. Erau părticele din viața pe care a vrut ca ea să o recupereze. Oh, Eoin, băiatul meu scump, bietul meu băiețel. Va trebui să aștepte așa de mult ca să o întâlnească din nou.

— Unde este inelul ei acum? am întrebat, copleșit.

Liam l-a scos din buzunar și mi l-a întins, aparent ușurat că scăpa de el. I l-am luat, amețit de conștiința

faptului că urma să i-l dau, într-o zi, lui Eoin. El avea să i-l dea lui Anne, nepoatei lui, și ea urma să îl aducă înapoi în Irlanda.

Dar capitolul acesta fusese deja citit și rolul meu în joaca viitorului cu trecutul se împlinise deja. Anne a mea traversase lacul și se întorsese acasă.

— În iulie anul trecut, când mutați arme, pe lac, de ce ai împușcat-o pe Anne când ai văzut-o? Nu înțeleg, am întrebat, încercând să aflu ultima piesă a puzzle-ului.

— Nu am crezut că este adevărat, a murmurat Liam. O văd pretutindeni. O tot omor și ea se tot întoarce.

Oh, Doamne! Măcar de s-ar întoarce.

Dimineața următoare, i-am zis lui Liam să plece. Și să nu se mai întoarcă. L-am amenințat că dacă o face, o să îl omor cu mâinile mele. I-am spus lui Brigid că poate pleca cu el. A rămas aici, dar știm amândoi că aș fi preferat să se care. Nu o pot ierta. Nu încă.

Nu știu cum o să pot trăi. Mă doare să respir. Mă doare să vorbesc. Fiecare dimineață este o agonie. Nu am mângâiere. Nu îl pot împăca pe Eoin, care nu înțelege nimic din ce s-a întâmplat. Mă tot întreabă unde este mama lui și nu știu ce să îi răspund. Familia O'Toole insistă să ținem o înmormântare, chiar și fără cadavru. Părintele Darby spune că ne-ar ajuta să mergem mai departe. Dar eu nu o să pot continua niciodată.

T.S.

24

CE S-A PIERDUT

Cânt ce s-a pierdut şi mă-ngrozesc de ce-am câştigat,
Intru iar în lupta ce-am mai dat odată,
Regele-mi este irosit şi irosiţi îmi sunt soldaţii;
Picioarele spre revoltă şi spre căderi aleargă
Şi peste aceleaşi pietre ei întotdeauna calcă.

W.B. Yeats

Jim Donnelly era nepotul lui Eamon Donnelly şi era un om blând. Mi-a adus o pătură şi nişte şosete de lână şi mi-a pus rochia udă în uscător. Apoi a sunat poliţia – Gardai – şi a aşteptat cu mine, obligându-mă să beau un pahar cu apă în timp ce mă bătea pe spate şi stătea cu ochii la uşă. Credea că aveam de gând să fug. Aş fi făcut-o.

Nu mă puteam concentra la niciun gând, nu mă puteam opri din tremurat, iar când îmi punea întrebări, nu reuşeam decât să dau din cap. În schimb, a început să îmi vorbească el, lent şi uşurel. Se uita la ceas la fiecare câteva minute.

— M-ai strigat Eamon. Acela a fost numele bunicului meu, a zis el, încercând să îmi distragă atenţia. A trăit aici, pe lac. Noi, cei din familia Donnelly, locuim aici de câteva generaţii.

Am încercat să sorb din paharul cu apă, dar mi-a alunecat din mână şi s-a spart. Omul a sărit în picioare şi mi-a adus un prosop.

— Vrei cafea? a întrebat el când i-am luat prosopul din mână.

Stomacul meu s-a revoltat doar la gândul cafelei şi am scuturat din cap, încercând să îi mulţumesc cu vocea stinsă. Sunam ca un şarpe scuturat de frisoane.

Bărbatul şi-a dres glasul şi a început iar, vorbind lejer.

— A fost o femeie care s-a înecat în lacul ăla, acum mult timp. O femeie pe numele de Anne Gallagher. Bunicul meu a cunoscut-o şi mi-a povestit despre ea, când eram copil. Este un loc mic şi soarta femeii a fost un mister. De-a lungul anilor, povestea a căpătat propria ei viaţă. Poliţiştii au crezut că aveam chef de glume când i-am sunat şi le-am spus numele tău. Mi-a trebuit ceva ca să îi conving că nu glumeam deloc.

Omul a făcut o grimasă şi a tăcut.

— Nu au aflat niciodată ce s-a întâmplat cu ea? am întrebat, în timp ce obrajii îmi erau brăzdaţi de lacrimi.

— Nu... nu chiar. Nu i-au găsit trupul, şi aşa a început misterul. A trăit la Garvagh Glebe – conacul de colo, de dincolo de copaci, a zis el.

Pe chipul lui se citea disperarea mea. Omul s-a ridicat şi s-a întors cu o cutie de şerveţele.

— Şi familia ei? am şoptit. Ce s-a întâmplat cu ea?

— Nu ştiu, domnişoară. S-a întâmplat acum mult timp. E doar o poveste veche. Probabil e doar pe jumătate adevărată. Nu am vrut să te supăr.

Când a sosit poliţia, Jim Donnelly a sărit din scaun, uşurat, le-a făcut semn să intre şi întrebările au reînceput. Am fost dusă la un spital şi internată pentru a fi ţinută sub observaţie. Mi-a fost confirmată sarcina, sănătatea mea mentală a fost pusă sub semnul întrebării şi s-au dat mai multe telefoane pentru a se confirma că nu reprezentam un pericol pentru mine însămi sau pentru alte persoane. Am înţeles foarte repede că libertatea şi independenţa mea depindeau de abilitatea de a asigura pe toată lumea

că eram în regulă. Nu eram. Eram distrusă. Devastată. Zdruncinată. Dar nu eram nebună sau periculoasă. Neagă, evită, dezminte, aşa îmi spusese Michael Collins, şi asta am făcut. În cele din urmă, mi-au dat drumul să plec.

Poliţiştilor nu le luase prea mult timp să afle unde stăteam şi îmi luaseră valiza de la Great Southern Hotel, din Sligo. Forţaseră portiera maşinii mele închiriate şi găsiseră poşeta sub banchetă. Lucrurile mele personale fuseseră cercetate, însă mi-au fost returnate imediat ce a fost încheiată investigaţia. Mi-am plătit factura de spitalizare, am făcut o donaţie către serviciile de căutare şi salvare ale districtului şi m-am cazat înapoi la hotel. Recepţionera nu a reacţionat în niciun fel când mi-a văzut numele; poliţia îşi făcuse treaba cu multă discreţie. Aveam poşeta, paşaportul şi hainele, dar aveam nevoie să închiriez alt automobil. În schimb, am cumpărat unul. Nu intenţionam să părăsesc Irlanda.

Plecasem din Manhattan la o săptămână după moartea lui Eoin. Îi lăsasem hainele în sertare, ceaşca de cafea în chiuvetă şi periuţa de dinţi în baie. Încuiasem casa din Brooklyn, amânasem telefoanele avocatului său care dorea să discutăm despre proprietăţile lui Eoin şi îi spusesem asistentei mele şi agentei să zică tuturor că aveam să mă ocup de ce mai rămăsese din viaţa lui Eoin şi a mea după ce mă întorceam din Irlanda.

Moartea lui mă făcuse să fug. Cererea lui de a avea cenuşa returnată în locul natal fusese o binecuvântare. Îmi dăduse o preocupare care să îmi acapareze gândurile, în afara faptului că el nu mai era. Şi nu eram deloc capabilă să mă întorc şi să mă ocup de toate.

Poliţia descoperise o carte de vizită în poşeta mea, cu numele agentei mele, Barbara Cohen, scris chiar sub al meu. O contactaseră. Era singura persoană din lume care ar fi putut şti unde eram sau încotro plecasem şi păstraseră legătura pe tot parcursul investigaţiei. Când i-am telefonat, la o zi după ce am fost externată, a plâns, de la kilometri

distanţă, ţipând şi suflându-şi nasul şi spunându-mi să mă întorc imediat acasă.

— O să rămân aici, Barbara, am zis încet.

Mi-era greu să vorbesc. Îmi tulbura sufletul deja rănit.

— Ce? a zis ea şocată, în toiul unei peroraţii. De ce?

— Irlanda este ca acasă.

— Da? Dar... tu eşti cetăţean american. Nu poţi să trăieşti pur şi simplu acolo. Şi cum rămâne cu cariera ta?

— Pot scrie de oriunde, am răspuns şi am tresărit.

Îi spusesem acelaşi lucru lui Thomas.

— O să cer cetăţenie dublă. Bunicul meu s-a născut aici. Mama s-a născut aici. Nu ar trebui să fie aşa de complicat să îmi dea cetăţenia.

Rostisem cuvintele de parcă eram convinsă de ele, însă totul mi se părea dificil. Îmi era greu să clipesc. Să vorbesc. Să stau în capul oaselor.

— Dar... cum rămâne cu apartamentul de aici? Cu lucrurile tale? Cu casa bunicului tău?

— Partea cea mai bună la bani, Barbara, este că facilitează totul. Pot angaja pe cineva să se ocupe de toate acestea în numele meu, am zis eu împăciuitoare, deja disperată să închei conversaţia.

— Păi... cel puţin ai o proprietate acolo. Se poate locui în ea? Poate nu va fi nevoie să îţi cumperi o casă.

— Ce proprietate? am zis istovită.

O iubeam pe Barbara, dar eram aşa de obosită. Atât de obosită.

— Harvey mi-a spus că bunicul tău avea o proprietate acolo. Am presupus că ştii. Nu ai vorbit cu Harvey?

Harvey Cohen era căsătorit cu Barbara şi se întâmpla să fie şi avocatul lui Eoin. Era o relaţie oarecum intimă, dar era şi convenabilă şi simplă, iar Harvey şi Barbara erau cei

mai buni în profesiile lor. Avea sens să ne facem afacerile în familie.

— Știi că nu am vorbit cu el, Barbara.

Nu vorbisem cu nimeni înainte de a pleca. Împachetasem totul, trimisesem e-mailuri și lăsasem mesaje și îi evitasem pe toți și pe toate. Inima a început să îmi bată mai repede, vuind stângace, furioasă că o făceam să se miște când era atât de cuprinsă de durere.

— Harvey este acum acolo? Dacă este vorba despre o casă, vreau să aflu mai multe.

— Îl chem, a zis.

Barbara a tăcut un moment. Îmi dădeam seama că se mișca prin casă. Când a vorbit iar, vocea ei a răsunat blândă.

— Ce s-a întâmplat cu tine, fato? Unde ai fost?

— Presupun că m-am rătăcit în Irlanda, am șoptit.

— Păi, a pufnit ea, data viitoare când decizi să te faci pierdută, ai grijă să dai de știre familiei Cohen, bine?

Barbara redevenise ironică atunci când i-a dat telefonul lui Harvey.

Harvey și Barbara au sosit în Irlanda două zile mai târziu. Harvey a adus toate actele personale ale lui Eoin, de familie și documente – certificate de naștere, de naturalizare și dosarele medicale, actele de proprietate, testamente și declarații de avere. Mi-a adus chiar și cutia cu scrisori fără destinatar din sertarul biroului lui Eoin, susținând că Eoin insistase ca eu să le am. Eoin mă numise executorul trustului Smith-Gallagher – un trust despre care nu știam nimic –, al cărui unic beneficiar eram. Garvagh Glebe și proprietățile de pe terenurile moșiei erau incluse în trust. Thomas fusese un om foarte bogat, îl făcuse pe Eoin un om foarte bogat și Eoin îmi lăsase mie totul. Aș fi renunțat la tot pentru încă o zi cu oricare dintre ei. Garvagh Glebe îmi aparținea acum și

eram disperată să mă întorc la conac, deşi mă cutremuram la gândul de a locui singură acolo.

— Am telefonat peste tot, a zis Harvey, verificându-şi ceasul şi aruncând un ochi asupra listei din faţa lui. Avem o întâlnire, la prânz, cu administratorul. Poţi vizita proprietatea. Este uriaşă, Anne. Nu am înţeles niciodată de ce Eoin a fost ataşat de ea. Nu produce bani şi el nu a mai vizitat niciodată conacul. De fapt, nici nu a vrut să discute despre el. Vreodată. Dar nu a vrut să îl vândă. Cu toate astea... nu există nicio stipulaţie cu privire la dreptul tău de a-l vinde. Am aranjat o întâlnire cu un evaluator şi cu un agent de vânzări acolo, doar ca să îţi faci o idee despre cât valorează. Vei avea mai multe opţiuni.

— Vreau să merg singură, am şoptit.

Nu m-am obosit să îi spun că nu aveam să vând casa sub nicio formă.

— De ce? a zis el, surprins.

— Aşa.

Harvey a oftat, Barbara şi-a muşcat buza. Erau îngrijoraţi din cauza mea. Dar nu aveam cum să păşesc în conacul de la Garvagh Glebe, să aştept să îl aud pe Eoin, să îl caut pe Thomas şi să văd doar anii care se întindeau între noi. Nu mă puteam întoarce la Garvagh Glebe cu spectatori. Dacă Barbara şi Harvey erau îngrijoraţi acum, ar fi fost de o sută de ori mai rău să mă vadă plângând, bântuind coridoarele propriei mele case.

— Mergeţi. Întâlneşte-te cu agentul şi cu evaluatorul. Când termini, o să cercetez casa. Singură, am sugerat.

— Ce este cu casa asta? a mormăit Harvey. Şi Eoin s-a purtat în acelaşi fel.

Nu i-am răspuns. Nu puteam. Harvey a oftat şi şi-a trecut mâna prin coama de păr alb şi s-a uitat de jur împrejur, în sala de mese aproape goală de la Great Southern Hotel.

— Mă simt ca pe rahatul de *Titanic*, a bombănit el.

Am zâmbit slab, surprinzându-mă şi pe mine, şi pe ei.

— Tu și Eoin ați avut o legătură incredibilă, a spus Harvey. Te-a iubit așa de mult. Era așa de mândru de tine. Când mi-a spus despre cancer, am știut că vei fi mâhnită. Dar tu mă sperii, Anne. Nu ești doar mâhnită. Ești... ești..., a zis Harvey, căutând cuvântul potrivit.

— Ești pierdută, a continuat Barbara.

— Nu, nu pierdută, a contrazis-o Harvey. Nu mai ești aici.

Ochii noștri s-au întâlnit și el s-a întins spre mâna mea.

— Unde ești, Anne? a zis el. Spiritul tău a dispărut. Ești așa de pustiită.

Nu îmi jeleam doar bunicul. Jeleam băiețelul care fusese el odată. Jeleam rolul de mamă pe care mi-l asumasem. Îmi jeleam soțul. Viața. Nu eram pustiită, ci mă înecam. Eram încă în lac.

— Are doar nevoie de timp, Harvey. Acordă-i timp, a protestat Barbara.

— Da, am zis, dând din cap. Am doar nevoie de timp.

Aveam nevoie ca timpul să mă ducă înapoi, să mă mănture în curgerea lui. Timpul era singurul lucru pe care mi-l doream și singurul pe care nimeni nu mi-l putea da.

— Ai, din întâmplare, vreo relație de rudenie cu familia O'Toole? l-am întrebat pe administratorul tânăr când Harvey și însoțitorii lui au plecat.

Administratorul nu părea să aibă mai mult de douăzeci și cinci de ani și era ceva în felul în care își ținea capul înclinat și umerii strânși, care mă făcea să cred că aparținea acelui arbore genealogic. Se prezentase drept Kevin Sheridan, dar numele nu i se potrivea.

— Da, doamnă. Stră-străbunicul meu a fost Robert O'Toole. El a fost administrator aici ani de zile. Mama mea

– nepoata lui – şi tatăl meu au avut grijă de acest loc după ce a murit el. Acum este rândul meu... cel puţin, cât veţi avea nevoie de mine.

O umbră i-a întunecat chipul şi am ştiut pe dată că interesul meu brusc pentru proprietate îl îngrijora.

— Robbie? am întrebat.

— Da. Cu toţii îi spuneau Robbie. Mama zice că arăt ca el. Nu sunt sigur că este un compliment. Nu era foarte chipeş – avea un singur ochi –, dar familia lui l-a iubit.

Încerca să fie autoironic ca să mă facă să râd de genealogia lui deloc impresionantă. Eu însă nu am putut decât să mă holbez la el, şocată. Semăna cu Robbie. Dar Robbie era mort acum. Cu toţii erau.

Kevin trebuie să fi văzut cât de aproape eram să cedez, aşa că m-a lăsat să mă plimb singură, promiţându-mi că îl puteam găsi pe proprietate, dacă aveam nevoie de el şi menţionând, vesel, că însuşi Michael Collins stătuse la Garvagh Glebe de multe ori.

M-am plimbat aproape o oră, trecând, în linişte, dintr-o cameră în alta, căutându-mi familia, viaţa şi găsind doar bucăţele şi fragmente, şoapte şi urme ale unor vremuri ce existau doar în amintirea mea. Fiecare cameră goală părea să aştepte şi mă trăgea spre ea. Paturi noi, *king-sized*, pline cu perne şi pilote ce se asortau cu draperiile noi, tronau în centrul fiecărei încăperi. Câte o piesă sau două din mobilierul vechi fuseseră păstrate pentru a da fiecărei camere un aer nostalgic – biroul lui Thomas şi servanta, căluţul de lemn al lui Eoin şi o etajeră înaltă cu jucăriile lui de „anticariat", masa de toaletă a lui Brigid şi scaunul ei victorian, care fusese retapiţat cu un material înflorat, asemănător. Gramofonul meu şi şifonierul uriaş se aflau încă în vechea mea cameră. Am deschis uşile şi m-am uitat la poliţele lui goale, amintindu-mi ziua în care Thomas sosise de la magazinul Lyons cu lucrurile de care credea că am nevoie. Aceea fusese noaptea în care ştiusem că intrasem în bucluc, că eram în pericol de a-mi pierde inima.

Podelele din lemn de stejar și dulăpioarele din bucătărie erau aceleași, dar fronturile fuseseră refăcute și străluceau. Casa scării impunătoare și balustrada din stejar rămăseseră aceleași, calde și sigure, uzate de ani. Plintele și mulul fuseseră menținute, pereții revopsiți și blaturile și aparatura fuseseră îmbunătățite, reflectând vremurile actuale. Mirosea a lămâie și a luciu pentru mobilă. Am inspirat adânc, încercând să îl găsesc pe Thomas, să îl scot din ziduri și din lemn, dar nu îl puteam mirosi. Nu îl puteam simți. M-am îndreptat, cu picioarele tremurânde, spre bibliotecă, spre rafturile pline cu volume pe care nu avea să le mai citească și m-am oprit în dreptul ușii. Un tablou într-o ramă ovală, ornată, atârna pe peretele pe care se aflase odată ceasul cu pendulă ce anunța orele.

— Doamnă Gallagher? a strigat Robbie din hol.

Nu Robbie. Kevin. Era Kevin. Am încercat să îi răspund, să îi spun unde eram, dar vocea mi-a tremurat și s-a frânt. Mi-am șters disperată ochii, încercând să mă calmez, dar nu am reușit. Când Kevin m-a găsit în bibliotecă, am arătat spre tablou, copleșită.

— Păi... ei bine, este o pictură a Doamnei din Lac, a explicat el, încercând să nu se uite la mine și să atragă atenția asupra lacrimilor mele. Este faimoasă prin locurile acestea. Atât cât poate să fie o fantomă de optzeci de ani, presupun. Povestea spune că a trăit pentru scurt timp la Garvagh Glebe. S-a înecat în Lough Gill. Soțul ei a fost nefericit și și-a petrecut ani întregi pictând-o. Acesta este tabloul pe care l-a păstrat. Este frumos, nu-i așa? Era o femeie drăguță.

Tânărul nu observase asemănarea, dovadă că oamenii nu erau foarte atenți. Sau poate că nu mai eram așa de drăguță acum.

— Nu s-a întors niciodată? am gemut eu și glasul mi-a răsunat precum al unui copil plângăcios.

Jim Donnelly spusese același lucru.

— Nu, doamnă. Ea, ăă..., s-a înecat. Aşa că nu s-a mai întors, s-a bâlbâit el, întinzându-mi o batistă.

Am luat batista, disperată să îmi stăvilesc lacrimile.

— Doamnă, vă simţiţi bine?

— Este doar o poveste tristă, am şoptit.

Am întors spatele tabloului. Nu s-a mai întors niciodată. Nu m-am întors. Doamne, ai milă de mine.

— Da. Dar s-a întâmplat demult, doamnă.

Nu îi puteam spune că pentru mine trecuseră doar o săptămână şi câteva zile.

— Domnul Cohen mi-a spus că aţi pierdut pe cineva de curând. Îmi pare rău, doamnă, a adăugat el uşurel, amabil.

Am dat din cap şi băiatul a rămas prin apropiere până când mi-am revenit.

— Ştiu ce a spus domnul Cohen, Robbie. Dar nu vreau să vând Garvagh Glebe. O să stau aici. O să locuiesc aici. Vreau să rămâi administrator. O să îţi măresc salariul pentru a compensa orice inconvenienţe ar apărea din cauza asta, dar nu vom mai închiria camerele. Nu pentru o vreme... bine?

Tânărul a dat din cap entuziasmat.

— Sunt scriitoare. Liniştea de aici îmi va face bine, dar nu pot avea grijă singură de tot locul acesta. Aştept... un copil... şi voi avea nevoie de un ajutor la curăţenie şi, ocazional, la bucătărie. Tind să mă pierd în munca mea.

— Există deja cineva care găteşte şi face curăţenie când avem musafiri. Sunt sigur că ar fi bucuroasă să fie angajată cu normă întreagă.

Am dat din cap şi m-am întors.

— Doamnă? M-aţi strigat Robbie. Sunt... Kevin, doamnă, a zis el blând.

— Kevin, am şoptit. Îmi pare rău, Kevin. Nu o să mai uit. Şi, te rog, spune-mi Anne. Anne Smith este numele meu după căsătorie.

Am uitat din nou. Continuam să îl strig Robbie pe băiat. El mă corecta mereu, timid, dar nu părea să îl deranjeze prea tare. Eram un musafir ce se preschimba, încet, într-o fantomă, bântuind zidurile, fără a deranja pe cineva sau ceva. Kevin era răbdător şi nu îmi stătea în cale în mare parte a timpului. Hambarul din spatele casei fusese transformat în camere de locuit şi, când nu muncea, Kevin stătea acolo, lăsându-mă să umblu singură în casa cea mare. Venea să mă vadă în fiecare zi şi se asigura că fata din oraş – Jemma – ţinea casa curată şi frigiderul plin. Când lucrurile mele au sosit din State, băiatul a descărcat cutiile şi m-a ajutat să îmi organizez un nou birou în vechea mea cameră. S-a minunat de cărţile pe care le scrisesem, de limbile în care fuseseră traduse, de titlurile înrămate de *bestseller* şi de premiile diverse. Îi eram recunoscătoare, deşi ştiam că băiatul mă credea uşor ţicnită. Intram în lac cel puţin o dată pe zi, recitând din Yeats şi rugând Cerurile să mă trimită înapoi. L-am trimis pe Kevin să îmi aducă o barcă de la Jim Donnelly – nu îndrăzneam să îl abordez – şi am ieşit în mijlocul lacului. Am rămas acolo toată ziua, încercând să recreez momentul în care călătorisem prin timp. Am implorat ceaţa să mă cuprindă, dar soarele de august nu a cooperat. Zilele frumoase mă ignorau şi vântul şi apa erau tăcute, făcând pe nevinovaţii, şi indiferent de cât de mult recitam şi mă înfuriam, lacul mă refuza. Am început să mă gândesc cum aş fi putut să fac rost de cenuşa vreunui incinerat, dar chiar şi cu mintea întunecată de jale, mi-am dat seama că dacă cenuşa jucase vreun rol, atunci fusese probabil din cauza faptului că îi aparţinuse lui Eoin.

La vreo şase săptămâni după ce mă mutasem la Garvagh Glebe, o maşină a intrat pe porţile ridicate în

decursul celor optzeci de ani şi a înaintat pe alee, oprindu-se în faţa casei. Am rămas la birou, prefăcându-mă că muncesc, dar uitându-mă pe fereastră, şi am văzut cum două femei au coborât din automobil, una tânără şi alta în vârstă, şi s-au apropiat de uşa de la intrare.

— Robbie! am strigat şi apoi mi-am dat seama că greşisem.

Numele lui era Kevin şi tundea hectarele de iarbă din spatele casei. Jemma deja plecase. Clopoţeii de la uşă au sunat. M-am gândit să ignor vizitatorii. Nu eram obligată să răspund.

Dar le cunoşteam.

Erau Maeve O'Toole, din nou bătrână, şi Deirdre Fallon, de la biblioteca din Dromahair. Dintr-un motiv sau altul, veniseră să mă viziteze şi îşi făcuseră timp pentru mine, când avusesem nevoie de ajutor. Ar fi trebuit să le întorc favoarea. Mi-am netezit părul şi am mulţumit Cerului că găsisem energia necesară să fac un duş şi să mă îmbrac în dimineaţa aceea, un lucru pe care nu îl făceam mereu.

Apoi, am deschis uşa.

16 iulie 1922

Anne a avut dreptate. Armata Statului Liber a tras asupra clădirii celor Patru Curți la primele ore ale zilei de 28 iunie, așezând tunuri în locuri strategic alese și expulzând proiectile foarte puternice spre clădirile în care republicanii se adăposteau. Un ultimatum fusese trimis și ignorat, iar Mick nu a avut de ales decât să atace. Guvernul britanic amenința să trimită trupe pentru a rezolva problema dacă noi nu eram capabili și nimeni nu voia ca trupele Statului Liber să lupte cot la cot cu cele britanice, împotriva republicanilor. Clădirile ocupate de ei, de pe O'Connell Street și din tot orașul, au fost de asemenea înconjurate de blocade, pentru a împiedica forțele anti-Tratat să-i ajute pe cei asediați în cele Patru Curți. Toată lumea spera ca atunci când republicanii vor vedea că artileria chiar era folosită, aveau să cedeze și să renunțe.

Asediul a durat trei zile și s-a încheiat cu o explozie înăuntrul clădirii, care a distrus documente valoroase și a pus punct întregului dezastru. Au murit oameni buni, așa cum a prezis Anne. Cathal Brugha nu a vrut să se predea. Mick a plâns când mi-a povestit. El și Brugha nu se înțelegeau în mare parte a timpului, dar Cathal a fost un patriot și sunt puține lucruri pe care Mick să le respecte mai mult decât pe acesta.

Azi am stat în fața ruinei carbonizate a clădirii. Muniția furată continua să explodeze, ceea ce făcea misiunea pompierilor imposibilă. Au fost nevoiți să o lase să ardă. Mă întreb dacă întreaga Irlandă va trebui să ardă singură. Domul din aramă s-a dus, clădirea este distrusă, și pentru ce mama dracului?

În mai, a fost semnată o înțelegere între republicani și liderii Statului Liber, cu scopul de a amâna decizia asupra Tratatului până după alegeri și după ce Constituția Statului Liber va fi fost publicată. Dar compromisul a degenerat înainte de a fi pus în acțiune; Mick zice că s-a aflat despre existența lui la Whitehall[12] *și că nu le-a plăcut ideea întârzierii deciziei asupra Tratatului. Miza era prea mare, fuseseră cheltuiți prea mulți bani, fusese depus un efort prea mare. Cele șase districte din Irlanda de Nord ce nu fuseseră incluse în Tratat s-au adâncit într-o baie de sânge și în haos. Conflictele dintre secte sunt de neimaginat. Catolicii sunt măcelăriți și fug din propriile lor case și numărul orfanilor crește pe zi ce trece.*

Inima mea este împietrită în fața tuturor acestor dezastre. Am propriul meu orfan pentru care îmi fac griji. Eoin doarme în patul meu și mă însoțește pretutindeni. Brigid a încercat să îl consoleze, dar copilul refuză să rămână singur cu ea. Sănătatea lui Brigid este din ce în ce mai șubredă. Stresul și pierderile suferite ne-au preschimbat pe toți în spectre. Doamna O'Toole îl supraveghează pe băiat când nu îl pot lua cu mine.

Mick mi-a telefonat la două săptămâni, într-o duminică, după dispariția lui Anne. M-a întrebat cum îi merge, căutându-i sfatul, și a trebuit să îi spun că ea nu mai este. A urlat la telefon ca și cum mi-aș fi pierdut mințile și a apărut după câteva ore într-o mașină blindată, împreună cu Joe și cu Fergus, gata să pornească un război. Nu mai sunt pregătit de război și când el mi-a cerut răspunsuri, am început să plâng în brațele lui. I-am spus ce a făcut Liam.

— Oh, Tommy, nu, a plâns el. Oh, nu.

— Ea nu mai este, Mick. Era îngrijorată din cauza ta și scrisese un avertisment pe o hârtie și apoi îl ascunsese. Cred că intenționa să îmi dea plicul mie sau

12 Centrul guvernului Regatului Unit (n.tr.)

lui Joe, sperând că reușeam să te protejăm. Dar Brigid a găsit scrisoarea. A crezut că plănuia să te omoare. Brigid i-a spus lui Liam și el a târât-o pe Anne în lac. Robbie crede că intenționa să o ucidă și să îi ascundă cadavrul în mlaștină. Robbie a încercat să îl oprească. L-a împușcat, dar a fost prea târziu.

Nu i-am spus tot adevărul, nu i-am mărturisit toate păcatele lui Liam. Nu mă puteam condamna pe mine sau pe Anne la neîncrederea lui Mick și nu îl puteam împovăra cu îndoiala.

Mick a rămas cu mine până a doua zi și am băut până nu am mai știut de noi. Niciunul dintre noi nu a fost mângâiat, dar am uitat, pentru o vreme, și, când au plecat, cu Fergus la volan și Joe lângă Mick, care zăcea, mahmur, pe bancheta din spate, am dormit preț de cincisprezece ore. Mi-a oferit un răgaz și i-am fost recunoscător pentru scurta pauză.

Nu știu dacă Mick a pus să fie ucis sau dacă Fergus a acționat de unul singur pentru că era îngrijorat din cauza temperamentului instabil al lui Liam, dar cadavrul fratelui lui Declan a fost adus de valuri pe țărmul din Sligo, la trei zile după vizita lui Mick la Garvagh Glebe. Mick a fost întotdeauna un om pragmatic și cu principii în teroarea pe care o dezlănțuia. L-am văzut urlând în fața plutonului său și amenințându-i că îi trimite acasă dacă se gândesc numai la o lovitură de răzbunare. Prin tactica lui, a căutat mereu să îngenuncheze Marea Britanie, nu să ducă represalii. Singura dată când l-am suspectat pe Mick de ripostă a fost când irlandezul care l-a numit pe Seán Mac Diarmada în fața soldaților britanicilor, după Rebeliune, a fost găsit mort. Mick îl văzuse pe om și nu a uitat niciodată trădarea.

Nu am discutat despre moartea lui Liam Gallagher. Nu am discutat despre multe lucruri. Brigid zice că Anne a scris despre o tentativă de asasinat – își amintește ceva legat de luna august, flori și o călătorie la Cork –, dar paginile s-au pierdut în lac. Nu sunt prea multe informații clare și Mick nici nu vrea să audă de

aşa ceva. Se simte responsabil pentru moartea lui Anne – o altă greutate care apasă pe umerii lui, iar eu nu i-o pot lua, oricât aş încerca. Şi Robbie se simte responsabil. Cu toţii suntem convinşi că am fi putut să o salvăm şi eu sunt distrus pentru că am pierdut-o. Suntem uniţi în ura pe care o simţim pentru noi înşine.

Săptămâna trecută, Eamon a găsit o barcă mică, roşie, în mlaştină. Fusese adusă de valuri pe un banc de noroi şi el a adus-o acasă. A găsit un rucsac ciudat sub banchetă şi, înăuntrul lui, o urnă cu capac şi un jurnal legat în piele. Ambele au fost protejate de intemperii. Omul a citit primele pagini ale jurnalului şi şi-a dat seama imediat că îmi aparţinea mie. Urna şi rucsacul erau ale lui Anne; nu am nicio îndoială. Am dus barca în hambar şi am legat-o de grinzi, ca să îl împiedic pe Eoin să se urce în ea, şi l-am răsplătit pe Eamon cu bani pentru că mi-a adus aceste comori.

Existenţa jurnalului m-a surprins. Am încercat să înţeleg cum de se afla în interiorul unei genţi, în mijlocul mlaştinii, când el este deja aşezat pe raftul din biblioteca mea. Am fost convins că nu aveam să îmi găsesc copia acolo. Dar era acolo unde ştiam. Paginile cărţii nu erau îngălbenite şi pielea era mai suplă, dar era acolo. Am ţinut jurnalul vechi în mâna stângă şi pe cel mai nou în cea dreaptă, derutat. Mintea mi se împiedica în gânduri, încercând să formulez o explicaţie plauzibilă. Nu am găsit niciuna. Le-am aşezat unul lângă celălalt pe raft, aproape aşteptându-mă să se dizolve unul în altul, restabilind echilibrul şi coeziunea în univers. Dar au rămas acolo, trecut şi prezent, azi şi mâine, neafectate şi neschimbate de înţelegerea mea limitată. Poate că, la un moment dat, cele două cărţi vor deveni iar una, existând fiecare în propriul ei timp, ca şi inelul lui Anne.

Mă plimb pe plajă în fiecare zi, uitându-mă după ea. Nu mă pot abţine. Eoin se plimbă cu mine şi privirea lui se întoarce mereu spre suprafaţa lucioasă a apei. M-a întrebat dacă mama lui este în lac. I-am spus că nu este acolo. M-a întrebat dacă a traversat lacul

spre un alt loc, ca și în aventurile lui. I-am răspuns că asta credeam că se întâmplase și explicația a părut să îl mângâie. Mă gândesc că Anne a creat acele povești pentru a-l pregăti pe Eoin în eventualitatea cazului în care ea nu o mai putea face.

— Nu o să te duci și tu, Doc, nu? a șoptit Eoin, prinzându-mă de mână. Nu vei dispărea în apă și mă vei lăsa în urmă...

I-am promis că nu o voi face.

— Am putea să mergem amândoi, s-a gândit el, ridicându-și fața spre mine, încercând să îmi domolească durerea. Ne-am putea urca în barca aia din hambar și am pleca să o căutăm.

Am râs, mulțumind Cerurilor că îmi trecuse prin cap să urc barca acolo unde Eoin nu poate ajunge. Dar râsul nu mi-a ușurat durerea din piept.

— Nu, Eoin. Nu putem, am zis blând și copilul nu m-a contrazis.

Chiar dacă aș ști cum, chiar dacă am putea să o urmăm dincolo de lac, în alt timp, nu am putea pleca. Eoin trebuie să crească în aceste vremuri, să aibă un fiu care va crește în viitor, pentru ca Anne să existe. Unele secvențe trebuie să se deruleze în ordinea lor firească. De asta sunt sigur. Anne va avea nevoie de bunicul ei chiar mai mult decât are Eoin nevoie de o mamă. El mă are pe mine. Anne nu are pe nimeni. Așa că Eoin va trebui să aștepte și i-am promis că voi aștepta cu el, chiar dacă asta înseamnă să nu o revăd niciodată.

T.S.

25

SINGURĂTATEA DRAGOSTEI

Muntele arunc-o umbră,
Subţire-i al lunii corn;
Şi sub ghimpele-i zdrenţuit
Ce amintiri se-ntorn?
Groaza vine după dor,
Inimile ne sunt de mort.

W.B. Yeats

Deirdre avea o geantă mare din pânză pe umăr şi se agăţă, agitată, de bretea. Era clar că se afla în pragul casei mele împotriva voinţei ei. Maeve părea perfect relaxată când m-a privit prin ochelarii ei groşi, fără să clipească.

— Kevin zice că îl strigi mereu Robbie, a zis ea, fără niciun preambul.

Deirdre şi-a dres glasul şi a întins mâna.

— Bună, Anne. Sunt Deirdre Fallon, de la bibliotecă, îţi aminteşti? Şi ai întâlnit-o pe Maeve. Ne-am gândit să îţi urăm oficial bine ai venit la Dromahair, din moment ce ai decis să rămâi. Nu mi-am dat seama că eşti Anne Gallagher, autoarea! M-am asigurat că avem toate cărţile tale în stoc. Există deja o listă de aşteptare pentru titlurile tale. Toţi cei de aici sunt încântaţi că locuieşti în sătucul nostru.

Fiecare enunţ era punctat de entuziasm, dar simţeam că femeia era mai mult agitată.

I-am cuprins mâna scurt şi le-am invitat pe amândouă în casă.

— Intraţi, vă rog.

— Întotdeauna mi-a plăcut conacul, a zis Deirdre cu exagerare în glas şi pironindu-şi ochii asupra scării largi şi a candelabrului uriaş care atârna deasupra capetelor noastre.

— În fiecare Ajun de Crăciun, administratorii deschid casa pentru public. Se dansează, se spun poveşti şi Moş Crăciun vine întotdeauna pentru copii. Aici am avut primul meu sărut, sub vâsc.

— Mi-ar plăcea să iau ceaiul în bibliotecă, a spus Maeve autoritară, fără să aştepte vreo invitaţie şi traversând holul spre uşile mari franţuzeşti care separau biblioteca de coridorul de la intrare.

— M... Maeve, a zis Deirdre, şocată de insolenţa bătrânei.

— Nu am timp pentru politeţuri, Deirdre, s-a răţoit Maeve. Aş putea să mor în orice moment. Şi nu vreau să mor înainte de a ajunge la partea bună.

— Este în regulă, Deirdre, am şoptit. Maeve cunoaşte Garvagh Glebe. Dacă vrea să ia ceaiul în bibliotecă, atunci aşa vom face. Vă rog, faceţi-vă confortabile şi eu voi aduce ceaiul.

Pusesem deja un ibric pe foc; beam ceai de mentă toată ziua, ca să alin greaţa care îmi devenise un tovarăş constant. Doctorul din Sligo îmi spusese că avea să mai treacă începând cu al doilea trimestru, dar sarcina mea avea aproape douăzeci de săptămâni şi greaţa nu cedase deloc. Mă întrebam dacă nu se datora mai mult nervilor întinşi.

Jemma îmi arătase unde se afla serviciul de ceai – un serviciu despre care fusesem convinsă că nu aveam să îl folosesc – şi am aranjat o tavă cu mai mult entuziasm decât simţisem în ultimele două luni. Când am intrat în bibliotecă, unde se aflau Maeve şi Deirdre, mă aşteptam să le găsesc pe scaunele ce înconjurau o cafea scundă de cafea.

În schimb, stăteau în picioare, sub portret, cu capetele date pe spate și certându-se în șoaptă.

— Ceai? am zis.

S-au întors amândouă spre mine. Deirdre era sfioasă, însă Maeve părea triumfătoare.

— Ce ți-am spus, Deirdre? a zis Maeve, cu glasul plin de satisfacție.

Deirdre s-a uitat la mine și înapoi la portret. Apoi iar la mine. Ochii ei s-au deschis larg.

— Este straniu... ai dreptate, Maeve O'Toole.

— Ceai? am repetat.

M-am așezat și mi-am desfăcut un șervet în poală, așteptând ca cele două femei să mi se alăture. Deirdre a plecat imediat din fața portretului, însă Maeve a întârziat puțin. Ochii ei au cercetat rafturile ca și cum căuta ceva în mod deosebit.

— Anne? a zis ea gânditoare.

— Da.

— Odată, aici, în bibliotecă, era un rând întreg plin cu jurnalele doctorului. Unde sunt acum? Știi? Nu mai văd așa de bine ca altădată.

M-am ridicat, cu inima bubuindu-mi în piept, și am venit lângă ea.

— Erau pe raftul de sus. Am curățat acele cărți de praf cel puțin o dată pe săptămână, timp de șase ani.

Femeia a întins bastonul deasupra capului și l-a bătut de rafturi, cât de sus a putut ajunge.

— Acolo, sus. Le vezi?

— Ar trebui să mă urc pe scară, Maeve.

Exista în bibliotecă o scară cu rotile care se putea mișca de la un capăt la celălalt al rafturilor, dar nu avusesem prea mult chef să mă cațăr de când mă mutasem la Garvagh Glebe.

— Ei bine, a zis Maeve, trăgându-şi nasul. Ce mai aştepţi?

— Pentru numele lui Dumnezeu, Maeve, a pufnit Deirdre. Eşti incredibil de impertinentă. Vino şi bea-ţi ceaiul înainte ca biata femeie să te scoată cu forţa din casă.

Maeve a bombănit, dar s-a întors cu spatele la rafturi şi a făcut aşa cum i se spusese. Am urmat-o înapoi la măsuţa de cafea, gândindu-mă la volumele de pe ultima poliţă. Deirdre a turnat ceaiul în ceşti, făcând conversaţie, întrebându-mă dacă îmi plăceau conacul, lacul, vremea, singurătatea. Am răspuns scurt, vag, spunând ceea ce era de aşteptat, fără a spune, de fapt, nimic.

Maeve a pufnit, cu nasul în ceaşcă, şi Deirdre i-a aruncat o privire ameninţătoare.

Mi-am aşezat ceaşca pe masă.

— Maeve, dacă ai ceva de spus, te rog, spune-mi. E limpede că ai venit cu un motiv.

— Este convinsă că tu eşti femeia din tablou, s-a grăbit Deirdre să explice. M-a tot rugat să o aduc aici de când s-a împrăştiat vorba că locuieşti la Garvagh Glebe. Trebuie să înţelegi... tot satul a vuit când am crezut că o altă femeie s-a înecat în lac. O femeie cu acelaşi nume! Nu poţi să îţi aminteşti ce agitaţie a fost.

— Kevin mi-a spus că numele tău este Anne Smith, a exclamat Maeve.

— Eşti stră-stră... – m-am oprit ca să calculez. Este nepotul tău? am întrebat.

— Da. Şi este îngrijorat din cauza ta. Mi-a spus că aştepţi un copil. Unde este tatăl pruncului? El crede că nu exist vreunul.

— Maeve! a zis Deirdre, şocată. Nu e treaba ta.

— Nu îmi pasă dacă este măritată, Deirdre, s-a răstit Maeve. Vreau doar să aud povestea. Mi-e silă de bârfe. Vreau să ştiu adevărul.

— Ce s-a întâmplat cu Thomas Smith, Maeve? am întrebat, decizând că era vremea să pun, la rândul meu, câteva întrebări. Noi două nu am vorbit deloc despre el.

— Cine a fost Thomas Smith? a întrebat Deirdre între două guri de ceai.

— Bărbatul care a pictat tabloul, a răspuns Maeve. Doctorul care deținea Garvagh Glebe când eram eu o fetișcană. Am plecat de aici la șaptesprezece ani, după ce mi-am luat examenul de contabilă. M-am dus la Londra și m-am angajat la Kensington Savings and Loan. A fost o perioadă minunată. Doctorul mi-a plătit cursurile și primul an de cazare. El ne-a plătit tuturor școala. Fiecare membru al familiei O'Toole l-a îndrăgit și l-a respectat.

— Ce s-a întâmplat cu el, Maeve? Este și el în Ballinagar? am întrebat, pregătindu-mă pentru ceea ce aveam să aflu.

Ceașca mi-a zornăit pe farfurioară și le-am așezat pe amândouă, brusc.

— Nu. Când Eoin a plecat de la Garvagh Glebe, în 1933, doctorul a plecat și el. Niciunul dintre ei nu s-a mai întors, din câte știu.

— Cine era Eoin?

Sărmana Deirdre încerca să țină pasul.

— Bunicul meu, Eoin Gallagher, am răspuns. El a fost crescut aici, la Garvagh Glebe.

— Deci ești înrudită cu femeia din portret! a exclamat Deirdre, rezolvând misterul.

— Da, am zis, dând din cap. Suntem rude foarte apropiate.

Maeve nici nu voia să audă.

— Dar i-ai spus lui Kevin că numele tău este Anne Smith, a insistat ea.

— Este o autoare faimoasă, Maeve! Bineînțeles că are un pseudonim.

Deirdre a râs.

— Trebuie să recunosc totuşi, Anne Smith nu este un nume prea original.

Femeia a râs iar. Când a văzut că Maeve şi cu mine nu eram amuzate, şi-a terminat ceaiul dintr-o sorbire şi obrajii i s-au aprins.

— Ţi-am adus ceva, Anne, a zis ea repede. Îţi aminteşti cărţile pe care le-am menţionat? Autoarea cu acelaşi nume? M-am gândit că ţi-ar plăcea să nişte copii, mai ales că urmează să ai un copil.

Femeia a roşit iar.

— Sunt încântătoare.

Deirdre a deschis plasa mare de lângă scaunul ei şi a scos un teanc de cărţi noi pentru copii, nişte dreptunghiuri negre şi lucioase. Pe fiecare copertă era desenată o barcă mică şi roşie, cu pânze, ce plutea pe un lac luminat de lună. *Aventurile lui Eoin Gallagher* scria pe ele, cu scrisul de mână, îngroşat, al lui Thomas. În josul copertelor, fiecare titlu era scris cu alb.

— Preferata mea este cea despre aventurile alături de Michael Collins, a zis Deirdre, căutând prin teanc, ca să o găsească.

Trebuie să fi gemut de durere, căci ochii femeii s-au ridicat brusc spre mine şi Maeve a înjurat, oftând.

— Deirdre, eşti o netoată, a bombănit Maeve. Cărţile alea au fost scrie de Anne Gallagher Smith.

Maeve a arătat spre portret.

— Femeia din tablou, cea care s-a înecat în lac, soţia lui Thomas Smith şi cea care a scris toate acele cărţi pentru copii sunt una şi aceeaşi persoană.

— D... dar... acestea au fost publicate primăvara trecută şi donate la a optzeci şi cincea aniversare a Rebeliunii din Săptămâna Paştelui. Fiecare bibliotecă din Irlanda a primit o cutie cu ele. Nu am ştiut.

— Pot să le văd? am șoptit.

Deirdre mi le-a așezat, cu grijă, în poală și m-a privit în vreme ce le răsfoiam, cu mâinile tremurânde. Erau opt în total, așa cum îmi aminteam.

— Scrisă de Anne Gallagher Smith. Ilustrată de doctor Thomas Smith, am citit, purtând-mi degetul mare peste numele noastre.

Partea aceea era nouă. Am deschis coperta primei cărți și am citit dedicația: *În amintirea dragă a unor vremuri magice*. Sub dedicație, stătea scris: „Donată de Eoin Gallagher". Cărțile fuseseră tipărite profesionist, pe hârtie groasă și lucioasă, și legate. Dar fiecare imagine și fiecare pagină, de la copertă până la ultimul rând, erau identice cu cele originale.

— Bunicul meu a făcut asta. Acestea au fost cărțile lui. Nu mi-a spus... nu mi-a arătat. Nu am știut nimic despre asta, m-am minunat, cu vocea înăbușită și mișcată până la lacrimi.

— Aceste exemplare sunt ale tale, Anne, a zis iar Deirdre. Un dar. Sper că nu te-am supărat.

— Nu, am zis eu gâtuită. Nu. Sunt doar... surprinsă. Sunt minunate. Iartă-mă.

Maeve arăta de parcă ar fi încasat un pumn. Veninul din glas dispăruse; întrebările conteniseră. Aveam sentimentul că știa exact cine eram, dar decisese că nu avea rost să mă oblige să recunosc.

— Am iubit-o pe Anne, a zis ea încet.

Buzele femeii au început să tremure.

— Unii au început să bârfească. Unii oamenii au spus lucruri groaznice după ce ea a... murit. Dar noi, cei din familia O'Toole, am iubit-o. Robbie a iubit-o. Eu am iubit-o. Cu toții i-am dus groaznic dorul după ce a dispărut.

Mi-am folosit șervetul ca să îmi tamponez ochii și am observat că și Deirdre își ștergea ochii. Maeve s-a ridicat, sprijinindu-se greu în baston, și s-a îndreptat spre ușă.

Vizita luase, aparent, sfârşit. Deirdre s-a grăbit să se ridice la rândul ei, trăgându-şi nasul şi cerându-şi scuze pentru că pătase şervetul de pânză cu mascara. Am aşezat cărţile, cu grijă, pe un raft şi le-am urmat afară. Mă simţeam zdruncinată şi abia mă ţineam pe picioare.

Maeve a ezitat în pragul uşii şi a lăsat-o pe Deirdre să iasă prima.

— Dacă jurnalele lui sunt încă pe raftul de sus, îţi vor răspunde la toate întrebările, Anne, a zis Maeve. Thomas Smith a fost un om remarcabil. Ar trebui să scrii o carte despre el. Şi nu îţi fie teamă să te întorci la Ballinagar. Avem multe de învăţat de la morţi. Mi-am ales şi eu locul de veci.

Am dat din cap, emoţionată din nou. Tânjeam după ziua în care durerea şi lacrimile nu aveau să mai fie atât de uşor de stârnit.

— Vino să mă vizitezi, bine? a mormăit Maeve. Toţi ceilalţi prieteni ai mei au murit. Nu mai pot să conduc şi nu pot vorbi liber când Deirdre este de faţă. M-ar interna şi nu vreau să îmi petrec ultimele zile într-un azil de nebuni.

— O să te vizitez, Maeve, am zis, chicotind printre lacrimi.

Eram sinceră.

Nu puteam înfrunta raftul de sus al bibliotecii. Nu încă. Am aşteptat câteva zile, dând târcoale bibliotecii, doar ca să mă retrag, cu braţele înfăşurate în jurul propriului meu trup şi abia ţinându-mă pe picioare. Mă simţeam ca pe culmea unei stânci de când plecasem din 1922. Nu mă puteam mişca nici înainte, nici înapoi. Nici la dreapta, nici la stânga. Nu puteam dormi sau respira de teamă să nu cad. Aşa că stăteam nemişcată pe vârful meu de stâncă, fără a face vreo mişcare bruscă, şi aşa, nemişcată, continuam să exist. Supravieţuiam.

Kevin m-a găsit în bibliotecă, agățată de scară. Nu încercam să urc, nu mă mișcam. Aveam ochii pironiți asupra raftului de sus.

— Pot să te ajut, Anne? a întrebat el.

Băiatul nu se simțea încă în largul lui să mă strige pe nume și ezitarea lui mă făcea să mă simt la fel de bătrână precum Maeve și despărțită de el de șase decenii, nu de șase ani.

M-am îndepărtat cu grijă de scară, încă pe stânca mea.

— Vrei să vezi dacă sunt niște jurnale pe raftul de sus? am zis, indicând locul. Mi le poți da?

În mintea mea, auzeam deja pietricelele plecate la vale; stăteam prea aproape de margine. Am închis ochii, am tras aer în piept și m-am străduit să mă calmez.

L-am auzit pe Kevin urcând scara și treptele ei protestând.

— Le-am găsit. Sunt vreo șase sau șapte.

— Vrei să deschizi unul și să îmi citești data din susul paginii... te rog? am zis eu, gâtuită.

— Bine, a spus, și i-am auzit tonul rezervat.

Foile au foșnit.

— Pe aceasta scrie 4 februarie 1928... hm, se pare că începe în 1928 și se termină... – paginile au foșnit iar – în iunie 1933.

— Vrei să îmi citești ceva? Nu contează ce pagină. Citește orice scrie.

— Aici scrie 27 septembrie 1930, a spus Kevin.

Eoin a crescut așa de înalt și picioarele și mâinile lui sunt aproape la fel de mari ca ale mele. L-am surprins încercând să se bărbierească săptămâna trecută și am sfârșit prin a-i da o lecție, doar noi doi, așezați în fața oglinzii, cu piepturile dezgolite, fețele clăbucite și cu lamele în mâini. Va mai trece vreme – destul de multă vreme –

până va fi nevoit să își radă barba regulat, dar acum știe ce are de făcut. I-am povestit cum obișnuia mama lui să îmi fure lama de ras, ca să își epileze picioarele. S-a ruşinat şi m-am ruşinat şi eu. A fost un detaliu prea intim pentru un băiat de cincisprezece ani. Am uitat de mine, pentru un moment, cu gândul la ea. Au trecut mai bine de opt ani, dar încă simt pielea moale a lui Anne, încă o văd când închid ochii.

Kevin s-a oprit din citit.

— Citeşte altceva, am şoptit.

Tânărul a întors paginile şi a început iar.

Copilul nostru ar fi avut zece ani, dacă Anne ar fi rămas cu mine. Eoin şi cu mine nu vorbim despre Anne la fel de des pe cât obişnuiam să o facem. Dar sunt convins că ne gândim la ea încă şi mai mult. Eoin plănuieşte să studieze medicina în State; se gândeşte la Brooklyn. Brooklyn, baseball şi Coney Island. Când pleacă el, voi pleca şi eu. M-am plictisit de vederea de la fereastra mea. Dacă e să rămân singur pentru tot restul vieţii, aş prefera să văd lumea decât să stau aici, privind lacul şi aşteptând-o pe Anne să se întoarcă acasă.

— Mi-l poţi da? am zis, întrerupându-l.

Aveam nevoie să ţin cartea în braţe, să simt ce mai rămăsese din Thomas al meu. Kevin s-a aplecat. Cartea i se legăna între degete şi am luat-o, ducând-o la nas şi trăgând mirosul în piept, cu disperare. Voiam să găsesc mirosul lui Thomas printre pagini. Am strănutat violent şi Kevin a râs, surprinzându-mă.

— Trebuie să îi telefonez Jemmei. Nu prea şterge praful, a zis el.

Râsul lui mi-a uşurat nodul din piept şi am aşezat, cu greu, cartea la o parte, pentru mai târziu.

— Vrei să deschizi altul, te rog? am întrebat.

— Bine. Să vedem... jurnalul acesta este din, ăăă, din 1922 până în 1928. Se pare că sunt aşezate în ordine aici.

Plămânii urlau în mine şi mâinile mi-au amorţit.

— Vrei să îţi citesc ceva din acesta?

Nu voiam. Nu puteam să mai aud. Dar am dat din cap, jucând ruleta rusească cu propria mea inimă.

Kevin a deschis cartea şi a răsfoit paginile primei secţiuni. Degetele lui şuierau printre paginile vieţii lui Thomas.

— Uite o intrare mai scurtă, din 16 august 1922.

Kevin a început să citească, iar accentul lui era perfect pentru povestea groaznică.

Situaţia din ţară s-a înrăutăţit atât de mult, încât Mick şi ceilalţi membri ai guvernului provizoriu trăiesc sub ameninţarea permanentă a morţii, la mâna unui lunetist sau a unui glonţ rătăcit pe stradă. Nimeni nu mai iese pe acoperiş să fumeze. Când sunt la Dublin, nimeni nu merge acasă. Trăiesc toţi – toţi cei opt membri ai guvernului provizoriu – în clădiri guvernamentale înconjurate de Armata Statului Liber. Sunt tineri ce trăiesc pe muchie de cuţit. Singurul senior dintre ei, Arthur Griffith, a suferit o hemoragie cerebrală pe 12 august. S-a stins. L-am pierdut. Fusese imobilizat la pat, dar a încercat să îşi continue activitatea. Şi-a găsit, acum, singura linişte.

Mick era în Kerry când a aflat vestea despre moartea lui Arthur şi şi-a scurtat inspecţiile din sud pentru a participa la ceremonia de înmormântare. L-am întâlnit în Dublin azi şi l-am privit mergând în faţa procesiunii. Armata Statului Liber venea mărşăluind în urma lui. Fiecare chip era umbrit de jale. Am stat o vreme cu el, la mormânt, uitându-ne în gaura ce înghiţise trupul prietenului său. Ne-am pierdut amândoi în propriile noastre gânduri.

— Crezi că o să supravieţuiesc, Tommy? m-a întrebat el.

— Nu o să te iert niciodată dacă nu o faci, am răspuns.

Sunt îngrozit. Este august. Brigid își amintește luna august menționată în scrisoarea lui Anne. August și Cork și flori.

— O să mă ierți. Așa cum ai iertat-o pe Annie.

L-am rugat să nu îi mai spună numele. Nu pot suporta. Îi face absența prea reală. Și este un soi de batjocură la adresa speranțelor mele de a o revedea într-o zi. Dar Mick uită. Sunt prea multe alte lucruri pe care trebuie să și le amintească. Stresul îi face o gaură în stomac și mă minte când insist să se îngrijească. Se mișcă mai încet, are ochii mai stinși, dar poate că nu îmi văd decât propria durere și propria teamă.

Mick insistă să își reia turul din sud și să continue drumul spre Cork. Are întâlniri programate cu personajele-cheie care aduc dezastrul în regiune. El zice că o să pună punct conflictului o dată pentru totdeauna.

— Pentru Arthur și pentru Annie și pentru fiecare băiat care a atârnat la capătul unei frânghii sau a stat în fața plutonului de execuție, încercând să îmi urmeze instrucțiunile.

Dar Cork a devenit un cuib pentru rezistența republicană. Căile ferate au fost distruse, arborii sunt doborâți peste drumuri ca să împiedice trecerea în siguranță și minele sunt împrăștiate în tot ținutul.

L-am implorat să nu se ducă.

— Ăștia sunt oamenii mei, Tommy, s-a răstit el. Am mers în toată Irlanda și nimeni nu a încercat să mă oprească. Vreau să merg acasă, pentru numele lui Dumnezeu. Vreau să merg la Clonakilty și să șed pe un scaun la Four Alls și să beau cu prietenii mei.

I-am spus că dacă pleacă, vin și eu cu el.

Pentru un moment, cuvintele au vibrat în bibliotecă și Kevin și cu mine am rămas tăcuți, învăluiți de amintirea bărbaților acelora care fuseseră măreți până ce viața decisese să îi îngenuncheze.

— Sunt incredibile, s-a minunat Kevin. Știu câte ceva despre Arthur Griffith și despre Michael Collins. Dar nu atât de multe pe cât ar trebui. Vrei să mai citesc, Anne?

— Nu, am șoptit, cu inima frântă. Știu ce se întâmplă mai departe.

Mi-a întins cartea și am pus-o la o parte.

— Jurnalul ăsta este mult mai vechi. Nu este într-o formă prea bună, a zis Kevin, studiind alt volum. Nu... este următorul, a zis el, întorcând paginile. Începe în 1916, mai, și se încheie... Băiatul a răsfoit paginile. Se termină cu o poezie, s-ar părea. Dar ultima intrare este din 16 aprilie 1922.

— Citește poezia, am cerut, gâtuită.

— Păi... bine.

Băiatul și-a dres glasul, jenat. *Din apa lacului te-am scos, Și-n patul meu ți-am făcut sălaș, Fiică pierdută, în al timpului tors Și-a trecutului viu, chezaș.*

Când m-am uitat la el, tăcută și uimită, el a continuat, cu chipul roșu precum părul lui Eoin. Cu fiecare cuvânt, simțeam vântul vuindu-mi în urechi și lacul strângându-și apele sub pielea mea.

La apă nu veni, iubito. De țărm și mare te-i feri. Nu poți pe apă să pășești, iubito. Iar lacul vrea a mi te răpi.

Nu mai exista nicio culme sub picioarele mele și m-am sprijinit de biroul lui Thomas, ametită, nevenindu-mi să cred.

— Anne? a întrebat Kevin. Îl vrei și pe acesta?

Am dat mecanic din cap și băiatul a coborât, cu volumul încă în mâna dreaptă.

— Pot să îl văd, te rog? am șoptit.

Kevin mi-a pus jurnalul în mâini, ezitând și în mod clar tulburat de starea în care mă aflam.

— Am crezut că jurnalul ăsta s-a pierdut... în lac, am zis eu abia şoptit, purtându-mi mâinile peste el. Eu... nu cred că înţeleg.

— Poate că este altul, a spus Kevin, cu încredere.

— Nu este. Cunosc volumul acesta... datele... cunosc poezia.

I l-am dat înapoi.

— Nu pot să mă uit la el. Ştiu că nu înţelegi, dar poţi să îmi citeşti prima intrare, te rog?

Kevin a luat cartea înapoi şi, în vreme ce răsfoia paginile, mai multe fotografii au căzut, fluturând pe podea. Băiatul s-a aplecat şi le-a cules, aruncându-şi, curios, privirea asupra lor.

— Ăsta-i Garvagh Glebe, a zis el. Fotografia asta pare să aibă o sută de ani, dar conacul nu s-a schimbat prea mult.

Mi-a întins poza. Era fotografia pe care i-o arătasem lui Deirdre în ziua aceea, în bibliotecă. Fotografia pe care o aşezasem între paginile jurnalului înainte a ieşi în largul lacului, ca să îmi iau la revedere de la Eoin. Era aceeaşi fotografie, dar îmbătrânise încă optzeci de ani.

— Asta-i cu totul excepţională, a spus Thomas surprins, cu privirea aţintită asupra fotografiei pe care o ţinea acum în mână.

Ochii lui s-au deschis larg şi s-au strâns înainte de a se ridica şi îndrepta spre mine.

— Femeia asta arăta exact ca tine, Anne.

Era fotografia cu mine şi cu Thomas la Gresham. Nu ne atingeam, dar eram conştienţi unul de celălalt. Chipul lui era întors spre mine – linia maxilarului său, tăietura pometilor, moliciunea buzelor sub dunga nasului.

Fotografiile supravieţuiseră lacului. Şi jurnalul la fel. Dar nu şi eu. Nu şi noi.

28 august 1922

Am plecat spre Cork devreme, în dimineața zilei de 21. Mick s-a împiedicat coborând treptele și și-a scăpat arma din mână. Pistolul s-a descărcat și a trezit toată casa, amplificându-mi presentimentul rău. L-am văzut pe Joe O'Reilly, încadrat de fereastră, privindu-ne pe când plecam. El, ca și noi, restul, îl implorase pe Mick să stea departe de Cork. Știu că se simțea mai liniștit pentru că eram cu Mick, deși aportul meu într-o luptă a venit întotdeauna la finalul ei. Poveștile mele de război sunt, toate, de natură chirurgicală.

Călătoria a început bine. Ne-am oprit la cazărmile din Curragh și Mick a făcut o inspecție. Ne-am oprit în Limerick și în Mallow și Mick a vrut să meargă la o petrecere dansantă, unde un preot l-a făcut trădător și mie mi s-a turnat o halbă de bere pe spate. Mick nici nu a tresărit auzind insulta, iar eu mi-am terminat paharul de whisky, ud la fund. Mick s-a arătat ceva mai indignat când am găsit gărzile de la hotelul din Cork dormind buștean în hol. I-a apucat pe fiecare de păr și i-a dat cap în cap. Dacă ne-am fi aflat la Vaugh's Hotel, în Dublin, în urmă cu un an, Mick ar fi plecat pe dată, sigur că securitatea lui fusese compromisă. Nu a părut prea îngrijorat de data asta și a adormit îndată ce a pus capul pe pernă. Am ațipit într-un fotoliu așezat în fața ușii, cu revolverul lui Mick în poală.

Poate că de vină a fost oboseala mea sau ceața durerii în care mă tot învârt de când a dispărut Anne, dar a doua zi s-a desfășurat ca o peliculă de cinema, neregulat și ca prin vis, fără culoare, fără contextul propriei mele vieți. Mick s-a întâlnit cu membrii familiei lui și cu prieteni în prima parte a zilei și am plecat spre

Macroom Castle abia după-amiaza târziu. Nu l-am însoțit înăuntru, dar am așteptat în curte, cu micul nostru convoi – Sean O'Connell și Joe Dolan din gașca lui Mick și vreo doisprezece soldați și câteva ajutoare care să îndepărteze orice fel de baricade –, desemnat să îl escorteze pe Mick în siguranță prin Cork.

Am dat de necazuri în apropiere de Bandon, când mașina noastră s-a supraîncălzit de două ori și cea blindată s-a împotmolit pe un deal. Un necaz după altul. Au fost dați arbori din cale, doar ca să descoperim că sub ei erau săpate tranșee. Am făcut un ocoliș, ne-am pierdut, ne-am despărțit de restul grupului, am cerut indicații de drum și, în cele din urmă, ne-am alăturat celorlalți la ultima întâlnire din zi, îndreptându-ne spre Crookstown, printr-o vale mică, numită Béal na mBláth – Trecătoarea Florilor.

Drumul, îngust și desfundat, era mai potrivit pentru un cal și o trăsură decât pentru un convoi. Într-o parte se ridica ținutul deluros, și un șir de boschete în cealaltă. Lumina zilei se stingea și o căruță de bere, fără o roată, zăcea răsturnată într-o rână, în mijlocul drumului. Dincolo, se vedea măgarul, deshămat de la căruță, ce păștea nevinovat. Convoiul a încetinit și mașina pentru tur a virat în șanț, ca să evite obstacolele care blocau drumul.

S-a auzit o împușcătură și Sean O'Connell a strigat:

— Dați-i bice! Am dat de dracu'.

Dar Mick i-a spus șoferului să oprească.

Și-a ridicat pușca și a ieșit, gata să lupte. L-am urmat. Cineva a venit după mine. Gloanțele cădeau asupra noastră din stânga, de deasupra noastră și Mick a chiuit, ghemuindu-se în spatele mașinii blindate, unde am rămas preț de câteva minute, punctând șiroiul nestăvilit al mitralierelor Vickers cu propriile noastre împușcături.

Schimbul de focuri de armă a continuat, umplând spațiul de gloanțe care se izbeau și șuierau peste noi și în jurul nostru. Aveam arme mai bune și eram mai mulți, însă ei erau poziționați mai bine. Mick nu voia să își țină capul jos. Îl tot trăgeam la pământ. El continua să se ridice. Pentru un moment, s-a lăsat tăcerea. Nu auzeam decât țiuitul din urechi și ecoul care încă ne răsuna în cap, și am îndrăznit să sper.

— Uite-i! Fug pe drum, a urlat Mick, ridicându-se ca să poată ținti mai bine grupul de atacatori care suiau dealul în fugă.

A ieșit de după mașină și l-am urmat imediat, strigându-l. S-a auzit o singură împușcătură, simplă, ascuțită, și Mick a căzut. Zăcea prăbușit la pământ, cu fața în jos, în mijlocul drumului. La baza craniului i se căsca o gaură. Am fugit la el. Sean O'Connell era pe urmele mele. L-am tras de glezne în spatele mașinii. Am căzut în genunchi și am început să îmi smulg nasturii cămășii. Aveam nevoie de ceva ca să îi opresc sângerarea. Cineva a spus o rugăciune, altcineva a început să înjure și ceilalți au început să alerge pe drum, trăgând spre atacatorii ce se îndepărtau. Mi-am apăsat cămașa pe ceafa lui și l-am întors pe Mick spre mine. Ochii lui erau închiși, fața îi era tânără și liniștită. Se lăsase noaptea și Big Fella era mort.

L-am legănat în brațe. I-am ținut capul la pieptul meu și trupul întins pe banchetă, în timp ce ne-am întors la Cork. Nu eram singurul care plângea. Ne-am oprit să luăm apă ca să îi spălăm sângele de pe față și, șocați și necunoscând locurile, ne-am pierdut iar. Ne-am rătăcit într-un labirint groaznic de arbori căzuți, poduri aruncate în aer și treceri de cale ferată și am condus, fără țintă, prin beznă. La un moment dat, am oprit ca să cer ajutor și indicații, la o biserică. Preotul s-a apropiat la câțiva metri de mașină, l-a văzut pe Mick sprijinit de pieptul meu însângerat, s-a întors și a fugit înapoi înăuntru. Cineva a țipat după el să se întoarcă și l-a amenințat că va trage dacă nu o face. Arma s-a

descărcat, dar, din fericire, preotul nu a căzut. Poate că l-am judecat greşit, dar nu l-am aşteptat să se întoarcă.

Nu îmi amintesc cum ne-am întors la Cork, doar că, în cele din urmă, am ajuns acolo. Doi membri ai Patrulei Civice din Cork ne-au dus la Shanakiel Hospital, unde cadavrul lui Mick a fost luat de la noi, lăsându-ne acoperiţi de sângele lui şi pierduţi într-un colţ de lume care ar fi trebuit să îl iubească cel mai mult. Fusese aşa de sigur că aceia erau oamenii lui.

A fost trimisă o telegramă avertizând Londra, alertând Dublinul şi informând lumea că Michael Collins fusese doborât la doar o săptămână după ce îl îngropaserăm pe Arthur Griffith. I-au trimis trupul pe o navă, din Penrose Quay către Dún Laoghaire. Nu mi-au dat voie să merg cu el. Am luat trenul, înghesuit între oameni care au discutat despre moartea lui, despre pierderea suferită de Irlanda şi apoi s-au întors la conversaţiile lor legate de pălării, de vreme şi de obiceiurile proaste ale vecinilor. M-am înfuriat. Eram iraţional de mânios. A trebuit să cobor în următoarea gară. Nu mai pot sta în preajma oamenilor, dar nu vreau să fiu singur. Mi-a luat două zile ca să ajung înapoi la Dublin.

L-au înmormântat azi, în Glasnevin, şi eu am fost printre cei îndoliaţi, alături de Gearóid O'Sullivan, Tom Cullen şi Joe O'Reilly. Iubirea lor pentru el este un balsam pentru mine; nu va trebui să îi port singur amintirea.

Îmi vând casa din Dublin. După ziua de azi, nu mai am nicio dorinţă să mă întorc. Mă duc acasă la Eoin, la băieţelul meu. Irlanda mi i-a luat pe toţi ceilalţi şi nu am ce altceva să îi mai ofer.

T.S.

26

UN OM BĂTRÂN ȘI TÂNĂR

Mi-a zâmbit și apoi m-a preschimbat
M-a lăsat prostit,
Hoinărind încoace și încolo,
Mai pustiit de gânduri
Decât a cerului roată de ale ei stele
Când luna pleacă la culcare.

W.B. Yeats

În ultima zi a lunii august, m-am întors la Ballinagar și am urcat dealul din spatele bisericii. Respiram greu. Aveam plămânii striviți de abdomenul meu din ce în ce mai mare. Medicul meu, un ginecolog mai bătrân decât vremea, din Sligo, a spus că trebuia să nasc în prima săptămână a lunii ianuarie. La prima mea consultație, asistenta încercase să îmi calculeze sarcina în funcție de ultimul ciclu menstrual. Nu i-am putut spune că se întâmplase la mijlocul lui ianuarie, în 1922. A trebuit să fac pe netoata, deși bănuiam că aveam cam douăsprezece săptămâni când mă întorsesem în prezent. Prima mea ecografie mi-a confirmat estimarea, deși datele nu se prea potriveau. Cu tot cu călătoria prin timp, copilul avea să stea în mine nouă luni și mai aveam încă patru până la final.

M-am lăsat pe vine în fața pietrei funerare a lui Declan și am mângâiat-o cu palma, salutându-l. Numele lui Anne Finnegan era încă gravat alături de al lui; asta nu se schimbase. Am jumulit buruienile din jurul mormântului

lui Brigid. Nu mă lăsa inima să fiu furioasă pe ea. Fusese prinsă într-o rețea de secrete și de lucruri imposibile și nimic din ce se întâmplase nu fusese din vina ei. Crezuse că îl proteja pe Eoin, pe Thomas. Ochii mei se tot duceau spre piatra gravată cu numele Smith; era așezată în spatele mormintelor familiei Gallagher – o umbră subțire, acoperită de licheni. Am inspirat adânc. Aveam încredere în ceea ce îmi spusese Maeve – Thomas nu era îngropat acolo. M-am apropiat de piatră și am îngenuncheat lângă ea, ridicându-mi privirea spre cuvintele săpate în ea.

„Anne Smith – 16 aprilie 1922 – soția iubită a lui Thomas."

Mormântul era al meu.

N-am fost șocată și nu am strigat. Am rămas acolo, pur și simplu, abia respirând, privind monumentul pe care îl ridicase pentru mine. Nu era macabru sau înfricoșător. Era un memorial al vieții noastre, al dragostei pe care o împărtășisem. Era dovada faptului că eram, că fusesem și că aveam să fiu mereu... a lui.

— Oh, Thomas, am șoptit, sprijinindu-mi capul pe piatra rece.

Am plâns, dar lacrimile m-au ușurat, m-au eliberat și nu am încercat să le opresc. El nu era acolo, la Ballinagar. Nu era în vânt sau în iarbă. Dar l-am simțit mai aproape de mine în acel moment decât îl simțisem de luni bune. Copilul s-a mișcat înăuntrul meu și stomacul mi s-a strâns în jurul vieții noi care era martora celei vechi.

M-am întins la baza pietrei, vorbind cu Thomas așa cum îl simțisem vorbind cu mine prin jurnalele lui. I-am povestit despre bătrâna Maeve și despre tânărul Kevin și despre faptul că Eoin publicase poveștile noastre. I-am spus cum creștea copilul și cum eu credeam că era o fetiță. Am discutat despre nume și despre culoarea camerei ei și, când soarele s-a pregătit de apus, mi-am luat la revedere, cu ochii înlăcrimați, mi-am șters obrajii și am coborât iar dealul.

Am început să citesc jurnalele puțin câte puțin, deschizând volumele la întâmplare, așa cum făcuse Kevin. Am citit ultima intrare a lui Thomas, datată 3 iunie 1933, și nu am mai putut citi alta timp de zile întregi. Mă întorceam la ea ca o molie atrasă de flăcări; durerea pe care o simțeam citind-o mi se părea a fi bucurie.

Eoin împlinește optsprezece ani săptămâna viitoare. I-am rezervat locul pe navă primăvara trecută și am făcut toate aranjamentele pentru cazare și masă. A fost admis la Long Island College of Medicine, deși este puțin mai tânăr decât ceilalți studenți. Mi-am cumpărat și eu un bilet, intenționând să plec cu el. Vreau să îl văd așezat, să văd străzile pe care va călca și locurile în care va fi, astfel încât atunci când mă gândesc la el, să mi-l pot imagina în noile împrejurimi. Dar Eoin insistă să meargă singur. Îmi amintește de Mick uneori. Are o voință de fier și o inimă blândă. Mi-a promis că îmi va scrie, dar am râs amândoi. Nu o să primesc nicio scrisoare.

În multe feluri, am primit mai multe decât și-ar putea dori un părinte; am asigurările pe care mi le-a dat Anne. Știu ce cale vor urma zilele lui și pe ce drum va apuca viața lui. Știu ce fel de om este și ce va deveni. Aventurile lui Eoin Gallagher abia încep, chiar dacă timpul nostru împreună s-a sfârșit.

Erau anumite pagini și date pe care le evitam complet. Nu puteam citi nimic din 1922. Nu voiam să știu nimic despre moartea lui Michael – nu reușisem să îl salvez – sau despre colapsul continuu al conducerii Irlandei, pe toate planurile. Știam din cercetarea mea inițială că după moartea lui Arthur Griffith, balanța se înclinase violent, așa cum se întâmplă mereu, și că guvernul provizoriu acordase puteri speciale Armatei Statului Liber. Cu ajutorul ei, republicani recunoscuți fuseseră arestați și executați, fără drept de

apel, în faţa plutonului de execuţie. Erskine Childers fusese primul ucis, dar nu fusese ultimul. Într-o perioadă de şapte luni, şaptezeci şi şapte de republicani au fost arestaţi şi executaţi de Armata Statului Liber. În schimb, IRA începuse să ucidă figuri importante dintre susţinătorii Statului Liber. Pendula se legăna înainte şi înapoi, lăsând pământul mai sărac cu fiecare avântare. Îmi petreceam mare parte a timpului citind întâmplările dintre 1923 şi 1933, absorbind orice informaţie despre Eoin. Thomas îl iubise mult şi scria, în principal, despre el. Se bucura de victoriile lui Eoin, făcea din grijile lui o problemă personală şi se agita aşa cum ar fi făcut un tată. Într-una dintre intrări, el vorbea despre faptul că îl găsise pe Eoin, care avea şaisprezece ani, sărutând-o pe Miriam McHugh în cabinet şi se îngrijora că băiatul nu avea să se mai concentreze la studii.

Puţine lucruri sunt la fel de îmbătătoare precum dragostea şi plăcerea, dar Miriam nu este fata potrivită pentru Eoin. Şi acesta nu este momentul pentru ataşamente romantice. Eoin s-a îmbufnat puţin când l-am sfătuit să discute cu Miriam în loc să o sărute. Săruturile pot păcăli un om, dar conversaţiile profunde o fac arareori. Eoin a pufnit şi mi-a pus la îndoială experienţa.

— De unde ştii tu, Doc? Tu nu vorbeşti niciodată cu vreo femeie. Şi mai mult ca sigur că nu săruţi vreuna, a zis el.

I-am amintit că am iubit o femeie care excela la conversaţie şi la sărutări – o femeie care nu avea egal şi ştiam prea bine despre ce vorbeam. Eoin devine întotdeauna contemplativ când o pomenesc pe Anne. Nu a mai zis mare lucru după aceea, dar în noaptea aceasta mi-a bătut la uşă. Când am deschis, şi-a petrecut braţele în jurul meu şi m-a cuprins cu ele. Mi-am dat seama că era cât pe ce să plângă, aşa că l-am ţinut în braţe până ce a fost gata să îmi dea drumul.

A trebuit să pun jurnalele la o parte după aceea timp de câteva zile, dar găseam în ele mai multă mângâiere

decât durere. Când mă rănea prea mult să mă gândesc la Thomas şi la băieţelul pe care îl lăsasem în urmă, răsfoiam paginile şi aduceam anii înapoi, citind despre triumfurile şi necazurile lor, despre bucurii şi despre momentele grele, şi îi vedeam înaintând împreună.

Am găsit o notiţă făcută în ziua morţii lui Brigid. Thomas scria despre ea cu compasiune şi cu iertare. Eram recunoscătoare că nu rămăsese singură la sfârşit. Am citit despre morţi şi despre cei bolnavi, în Dromahair, şi despre tratamente noi şi progresele medicinei. Uneori, jurnalele lui Thomas semănau cu dosarul unui pacient, detaliind mii de dureri şi de remedii, dar nu mai scria despre politică. Era ca şi cum Thomas se lepădase cu totul de luptă. Inima de patriot despre care vorbise odinioară fusese înlocuită de un suflet apolitic. Ceva murise în el când Michael fusese ucis. Îşi pierduse credinţa în Irlanda. Sau poate că îşi pierduse credinţa în oameni.

Exista o notiţă din luna iulie a anului 1927, în care Thomas menţiona asasinarea lui Kevin O'Higgins, ministrul de interne. O'Higgins fusese responsabil cu implementarea puterilor speciale din 1922, care dăduseră naştere la atâta amărăciune. Asasinatul venise în urma debutului unui nou partid politic, Fianna Fáil, organizat de Eamon de Valera şi de ceilalţi republicani proeminenţi. Publicul larg era de partea lui de Valera. Cineva îl întrebase pe Thomas ce partid avea să susţină la alegerile ce se apropiau. Faptul că refuzase să sprijine vreunul supărase câţiva candidaţi care îi căutaseră aprobarea şi ajutorul financiar. Răspunsul lui m-a lăsat cu gura căscată şi dornică să îi recitesc cuvintele.

Există anumite cai în viaţă care îţi aduc, inevitabil, durerea, anumite fapte care smulg sufletul unui om, lăsându-l apoi să rătăcească aşa, în căutarea lucrului pierdut. Sunt prea multe suflete pierdute în Irlanda din cauza politicii. Eu o să ţin de ce este al meu.

Primele rânduri erau cuvintele pe care Eoin le citase în noaptea în care murise. Orice întrebare aş fi avut despre

informaţiile pe care le avusese Eoin cu privire la jurnale, despre cât de bine îl înţelesese pe omul care îl crescuse, au dispărut în acea clipă. Luase cu el un singur jurnal când plecase de acasă, dar le citise pe toate.

I-am cumpărat lui Maeve un teanc de romane de dragoste din Sligo, după vizita la medic, împreună cu un platou de mini-prăjituri pastelate. M-am înfiinţat neanunţată la uşa ei; nu aveam numărul ei de telefon. Maeve a deschis uşa, îmbrăcată într-o bluză de un albastru regal, pantaloni lejeri, galbeni şi papuci cu imprimeu de leopard. Rujul ei fucsia era proaspăt şi plăcerea de a mă vedea a fost sinceră, deşi s-a prefăcut iritată.

— Ţi-a luat ceva timp, domnişorico! m-a certat ea. Am încercat să plec pe jos spre Gavagh Glebe săptămâna trecută şi părintele Dornan m-a târât înapoi acasă. Crede că sufăr de demenţă. Nu înţelege că sunt doar bătrână şi nepoliticoasă.

Am urmat-o în casă, împingând uşa cu piciorul în timp ce ea continua să pălăvrăgească.

— Începusem să cred că şi tu eşti nepoliticoasă, Anne Smith. Să nu vii să mă vezi când eu te-am rugat aşa de frumos... Acelea sunt prăjituri?

Femeia a adulmecat aerul.

— Da. Am adus şi cărţi. Ţin minte limpede că mi-ai spus că îţi plac cărţile mari. Acelea cu multe capitole.

Ochii ei s-au deschis larg şi bărbia i-a tremurat.

— Da... şi eu îmi amintesc. Deci nu o să ne prefacem?

— Dacă ne prefacem, atunci nu o să putem vorbi despre vremurile de altădată. Am nevoie să stau cu cineva de vorbă, Maeve.

— Şi eu, drăguţo, a şoptit ea. Şi eu. Vino şi stai jos. O să pregătesc ceai.

Mi-am scos haina şi am aşezat prăjituri pe masă – câte una de fiecare –, lăsând restul în cutie pentru ca Maeve să le poată ronţăi mai târziu. Am orânduit noile cărţi în

apropierea balansoarului ei şi m-am aşezat la masa ei mică, pe când ea s-a întors cu ceainicul şi cu două ceşti.

— Eoin a insistat să susţină că nu erai moartă. Zicea că te-ai pierdut doar în apă. Cu toţii am fost îngrijoraţi din cauza lui. Aşa că doctorul Smith a pus să fie gravată o piatră şi am organizat o mică ceremonie de înmormântare pentru a avea pace şi mângâiere. Părintele Darby a vrut să îţi scoată numele de pe piatra de mormânt a lui Declan Gallagher, dar Thomas a insistat să fie lăsat la locul lui şi a refuzat să treacă data naşterii pe cea nouă. Doctorul era un om încăpăţânat – şi bogat – a donat mulţi bani bisericii –, aşa că părintele Darby l-a lăsat să facă aşa cum a vrut. Eoin a făcut o criză când a văzut mormântul. Nu l-a mângâiat deloc să vadă numele mamei lui pe o piatră de mormânt. Thomas nici măcar nu a stat la slujbă. El şi cu Eoin au plecat într-o plimbare lungă şi când s-au întors Eoin încă plângea, dar nu mai ţipa, bietul de el. Nu ştiu ce i-a spus Doc, dar Eoin a început să nu mai vorbească prostii după aceea.

Am sorbit din ceai şi Maeve mi-a zâmbit cu superioritate, pe deasupra ceştii.

— Dar nu erau deloc prostii, aşa e?

— Nu.

Thomas nu i-ar fi spus totul lui Eoin, dar i-ar fi spus suficiente lucruri. I-ar fi spus cine eram şi că avea să mă vadă din nou.

— Uitasem cu totul de Anne Smith. Uitasem de Doc şi de Eoin. Au trecut şaptezeci de ani de când i-am văzut ultima dată. Apoi ai apărut la uşa mea. Şi am început să îmi amintesc.

— Ce ţi-ai amintit?

— Nu face pe interesanta, domnişoară. Nu mai am doisprezece ani şi nu eşti doamna acestei case.

Maeve a bătut cu piciorul în podeaua acoperită de covor.

— Mi-am amintit de tine!

Am zâmbit văzându-i vehemența. Era bine să știu că își amintea de mine.

— Acum, vreau să aflu totul. Vreau să știu ce s-a întâmplat cu tine. Atunci și acum. Și nu sări peste scenele cu pupături, a zis ea tare.

Mi-am reumplut ceașca, am mușcat zdravăn dintr-o prăjitură roz și i-am povestit totul.

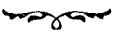

Într-o dimineață de septembrie, m-am trezit și am aflat că Turnurile Gemene se prăbușiseră, că orașul meu fusese atacat și am privit reportajul de la televizor, strângându-mi burta din ce în ce mai mare, adăpostindu-mi copilul nenăscut, întrebându-mă dacă nu cumva mă întorsesem dintr-un vârtej și păsisem în altul. Vechea mea viață, strada mea, orizontul se schimbaseră pentru totdeauna și eram recunoscătoare că Eoin nu mai trăia în Brooklyn, ca să fie martor la dezastru. Eram recunoscătoare că eu nu mă mai aflam acolo. Inima mea era incapabilă să simtă mai multă durere. Barbara a auzit avioanele – agenția se cutremurase când trecuseră pe deasupra ei – înainte de a lovi și mi-a telefonat, șocată, câteva zile mai târziu, repetând iar și iar cât de bucuroasă era că mă aflam în siguranță, în Irlanda.

— Lumea a luat-o razna, Anne. Este nebună, cu susul în jos, și noi ne agățăm de un fir de păr.

Știam exact ce voia să spună, dar lumea mea se prăbușea incontrolabil de luni de zile și 9/11 adăuga doar un strat de imposibil. Îi distrăsese atenția Barbarei de la grija ei pentru mine, de la criza vârstei de mijloc, pe care o traversam, și eu nu am putut decât să mă retrag și mai mult în cotloanele de la Garvagh Glebe, incapabilă să absorb magnitudinea unui asemenea eveniment, incapabilă să îl procesez. Lumea era cu susul în jos – așa cum spusese Barbara –, dar eu eram în cădere când se răsucise și aveam stomacul tare. Am oprit televizorul, am cerut iertare orașului meu și m-am rugat lui

Dumnezeu să ne ajute pe toți – chiar și pe mine – să nu ne pierdem inimile. Și am continuat.

În octombrie, am comandat un pătuț, o masă pentru schimbat scutece și un balansoar care să se asorteze cu podelele vechi din stejar. Două săptămâni mai târziu, am decis că podeaua din camera copilului avea nevoie de o mochetă. În casă se putea face destul de rece și îmi vedeam copilul dându-se jos din pat și târându-se pe scândurile neiertătoare. Mocheta a fost instalată, mobila asamblată și perdelele atârnate, și mi-am spus că eram pregătită.

În noiembrie, am concluzionat că vopseaua de un verde pal din camera copilului ar fi arătat mai bine cu dungi albe. Dungile albe și verzi se potriveau atât pentru o fetiță, cât și pentru un băiat și ar fi făcut camera mai veselă. Am cumpărat vopsea și ustensile, dar Kevin a insistat că femeile însărcinate nu ar trebui să vopsească și mi-a deturnat proiectul. Am protestat cu jumătate de gură, dar burta mea enormă mi-a luat ambiția în derâdere. Sarcina mea avea treizeci și două de săptămâni și nu îmi puteam imagina că aș fi putut deveni mai mare sau să mă simt mai inconfortabil. Dar aveam nevoie de o preocupare.

Barbara sunase mai devreme, de-a lungul acelei săptămâni, ca să mă întrebe cum progresa cartea cea nouă. A trebuit să îi mărturisesc că nu progresa deloc. Aveam o poveste de spus, o poveste de dragoste nemaiîntâlnită, dar nu puteam suporta finalul. Cuvintele mele erau un ghem de agonie și de negare, și de fiecare dată când mă așezam la masă ca să pun la cale intriga sau să plănuiesc acțiunea, sfârșeam prin a mă pierde cu privirea pe fereastră, răsfoind paginile galbene ale vechii mele vieți, în căutarea lui Thomas. Nu găseam cuvinte pentru ceea ce simțeam; nu mai existau decât urcușul sau coborârea respirației mele, truda neostoită a inimii mele și durerea neînduplecată a despărțirii.

Incapabilă să vopsesc și nevrând să scriu, am decis să mă plimb. Mi-am pus pe umeri un șal roz, din caşmir, și mi-am îndesat picioarele într-o pereche de cizme negre de

cauciuc, ca să nu mă ud în vreme ce mă plimbam pe malul lacului. Părul îmi dansa în aerul înserării, salutând ramurile golaşe ale copacilor tremurători. Nu mai era nevoie să îl îmblânzesc. Nimănui nu îi păsa dacă atârna până la mijlocul spatelui şi mi se bucla în jurul feţei. Nimeni nu avea să se uite la colanţii mei negri sau să dezaprobe modul în care tunica mea din bumbac îmi îmbrăţişa sânii umflaţi sau se agăţa de pântecul mare. Plaja era pustie. Nu avea să mă vadă nimeni.

Vestul Irlandei era cuprins de acalmia umedă a unei toamne ce se pregătea de plecare şi ceaţa zdrenţăroasă îmi atingea obrajii şi plutea deasupra lacului, întunecând cerul şi despărţindu-l de mare, valurile de nisip şi silueta celuilalt mal. Am rămas cu faţa spre lac, lăsând vântul să îmi ridice părul şi să îi dea iar drumul, privind ceaţa cum se strânge în siluete şi se mişcă în lumina stinsă.

Încetasem să mai intru în apă. Încetasem să mai vâslesc pe lac, departe de mal. Apa era prea rece şi trebuia să mă gândesc la copilul meu, la o altă viaţă în afară de a mea. Dar mergeam pe plajă cel puţin o dată pe zi, ca să implor vântul. Pătura de ceaţă înăbuşea aerul şi lumea era tăcută şi ascunsă. Licărul apei şi plescăitul cizmelor mele îmi erau singurii companioni. Şi apoi am auzit un fluierat.

Sunetul s-a oprit pentru un moment, apoi a revenit, slab şi îndepărtat. Docul lui Donnelly era pustiu, căci închisese afacerea pe timpul toamnei. La ferestrele lui se vedea lumină şi o dâră de fum se ridica din coş, amestecându-se cu cerul sumbru, dar de-a lungul malului nu se mişca nimic. Fluieratul nu venea de pe uscat, ci din apă, ca şi cum un pescar nerod voia să se ascundă în ceaţă.

Sunetul a început să se audă mai puternic, plutind spre mal odată cu valurile, şi am păşit spre el, aşteptând ca acela care fluiera să îşi încheie cântecul. Melodia a tremurat şi s-a frânt şi eu am rămas acolo aşteptând să înceapă iar. Când nu am mai auzit nimic, mi-am strâns buzele şi am terminat cântecul. Sunetul ieşea slab şi moale din gura mea şi melodia răsuna uşor fals, însă o recunoşteam.

De uitat nu pot Nicicând, vântul și valurile și-l amintesc.

— Thomas?

Îl mai strigasem și altă dată. Îi strigasem numele pe apă până ce răgușisem și rămăsesem fără speranță. Dar l-am strigat iar acum.

— Thomas?

Numele lui atârna într-un echilibru precar în aer, greu și plin de speranță, înainte să se clatine și să cadă, scufundându-se ca un bolovan sub suprafața apei. Lacul șopti la rândul lui cu buzele lichide, lent și oftând. *Tho-mas, Tho-mas, Tho-mas.*

Prova apăru prima dată, jucându-mi în fața ochilor. Lacul se juca de-a v-ați ascunselea. Iat-o din nou. Mai aproape. Cineva vâslea cu mișcări regulate. Vâslele prin apă repetau, glumeț, o vorbă de alint șoptită, iar sunetul numelui lui deveni sunetul vocii lui. *Con-te-să. Con-te-să. Con-te-să.*

Apoi l-am văzut. O bască, umeri lați, o haină din tweed și ochii lui albaștri. Ochi albaștri luminoși ce se agățau de ai mei. Mi-a spus numele, ușor, cu neîncredere, pe când mica barcă roșie străpunse ceața și lunecă spre mal, așa de aproape, că auzii vâsla zgâriind nisipul.

— Thomas?

Apoi stătea în picioare, folosindu-se de vâslă ca un gondolier venețian, și eu am căzut în genunchi pe țărmul pietros, strigându-i numele. Mica barcă se revărsă pe plajă și el ieși pe uscat, aruncând vâsla la o parte și scoțându-și pălăria de pe cap. O strânse la piept ca un petitor emoționat venit să ceară mâna fetei iubite. Părul lui negru era traversat de șuvițe argintii și alte riduri îi încrețeau colțurile ochilor. Dar era Thomas.

Ezită, strângând din dinți, implorând din priviri, ca și cum nu ar fi știut cum să mă întâmpine. Încercai să mă ridic, să merg la el, și Thomas apăru deodată lângă mine, strângându-mă în brațele lui, adăpostind între noi copilul

nenăscut. Îşi îngropă faţa în părul meu. Pentru un moment, niciunul dintre noi nu a spus nimic. Plămânii noştri înfierbântaţi şi inimile înnebunite ne răpiseră darul vorbirii şi simţurile.

— Cum se face că eu am pierdut unsprezece ani şi tu nu ai îmbătrânit deloc? a strigat el cu faţa îngropată în buclele mele.

Bucuria îi era atinsă de durere.

— Este copilul meu sau te-am pierdut şi pe tine?

— Este copilul tău şi nu mă vei pierde nicicând, am jurat eu, mângâindu-i părul, atingându-i faţa.

Mâinile îmi erau la fel de frenetice ca şi mâinile lui. Thomas era prins în jurul meu, aşa de aproape că îi puteam simţi fiecare respiraţie, dar nu era de ajuns. I-am tras faţa spre mine, înnebunită, temându-mă că aveam să mă trezesc fără să îl fi sărutat de adio.

Thomas era aşa de real şi aşa de minunat de familiar. Asprimea obrajilor lui, apăsarea buzelor, gustul gurii, sarea lacrimilor. M-a sărutat aşa cum mă sărutase prima oară şi de fiecare dată după aceea, turnându-şi complet sufletul în mine. Dar sărutul lui avea gustul absenţei îndelungate, al speranţei renăscute, şi cu fiecare oftat şi fiecare secundă care treceau începeam să cred în existenţa unei vieţi de apoi.

— Ai rămas în Irlanda, a zis el, înecându-se cu lacrimi, mângâindu-mi obrajii cu buzele, lunecând pe nas şi peste vârful bărbiei şi ţinându-mi chipul între mâinile lui.

— Cineva mi-a spus odată că atunci când oamenii pleacă din Irlanda, ei nu se mai întorc niciodată. Nu am suportat gândul de a mă întoarce. Aşa că am rămas. Şi tu ai rămas cu Eoin, am zis copleşită.

Thomas a dat din cap. Avea ochii aşa de plini şi de aprinşi, că lacrimile mi se prelinseră pe obraji şi se strânseră în palmele mâinilor lui.

— Am rămas până ce mi-a spus că este timpul să plec.

Pe 12 iulie 1933, ziua de după aniversarea de optsprezece ani a lui Eoin, Thomas a coborât mica barcă roșie legată de grinzile din hambar și a făcut o mică valiză, în care a așezat o cutie cu monede de aur, un schimb de haine și câteva fotografii. Se gândise că avea nevoie de ceva ce îmi aparținuse mie în 2001, ceva care să îi ghideze călătoria, și își așezase în buzunar cerceii cu diamante pe care i-i vândusem domnului Kerry; Thomas îi cumpărase înapoi a doua zi după ce îi amanetasem. Avea cu el urna goală în care se aflase odată cenușa lui Eoin și cunoștea strofa pe care o recitasem în acea zi, pe lac, poemul lui Yeats care vorbea despre zâne și despre călătoria pe aripile vântului.

Thomas era însă convins că diamantele, cenușa și cuvintele despre zâne nu ajutaseră cu nimic. În cele din urmă, făcuse autostopul spre 2001. În momentul în care barca s-a întors pe lac, ea a început să plutească spre casă, traversând anii, despărțind apele și chemând ceața. Eoin o privise dispărând.

Am lăsat barca pe mal, vâsla în nisip și lacul în urma noastră. Thomas era uimit, dar nu îi era teamă. Avea valiza în mână și basca pe cap. Mă îndoiam că aveau să se schimbe prea multe lucruri la Thomas, indiferent de vremurile în care trăia. Timp de unsprezece ani, două luni și douăzeci și șase de zile, el așteptase răbdător. Se temuse că plecasem, că ar fi trebuit să mă găsească într-o lume necunoscută, peste ocean. Se așteptase să găsească un fiu sau o fiică mari, dacă ne găsea. Și dacă timpul îl ducea într-un alt loc în care nu voia să ajungă și pierdea totul? Se repeta legenda lui Niamh și Oisín.

Și totuși, venise.

13 noiembrie 2001

Vineri, 9 noiembrie 2001, a fost ziua în care am ajuns. Unsprezece ani, două luni şi douăzeci şi şase de zile au fost condensate în o sută treizeci şi patru de zile. Cele zece luni petrecute de Anne în 1921-1922 au fost reduse la zece zile când s-a întors. Am încercat să deslușesc ce s-a întâmplat, dar era ca şi cum aş fi încercat să înţeleg crearea universului. Ieri am petrecut zece minute în magazinul universal Lyons – magazinul încă există! – studiind o jucărie pentru copii. Modul în care jucăria se desfăcea şi se contracta – Anne zice că se numeşte Slinky – m-a făcut să mă gândesc la timp dintr-o perspectivă complet nouă. Poate că timpul este răsucit în cercuri ce se lărgesc (sau se contractă) la infinit, întrepătrunse. Mi-am întins mâinile cât de mult am putut, lungind arcurile jucăriei, după care mi le-am împreunat mâinile, turtind-o intrigat. Anne a insistat să îmi cumpere una.

Noaptea trecută i-am spus noua mea teorie despre timp şi jucării, în timp ce stăteam întinşi în patul ei luxos. Deşi este enorm, dormim îmbrăţişaţi, spatele ei lipit de pieptul meu, capul ei sub bărbia mea. Nu pot să nu o ating, dar pe ea o torturează încă nesiguranţa. Va trece ceva vreme până vom suporta să fim separaţi. Eram în duş – atât de multă apă venind cu o viteză atât de minunată – şi ea mi s-a alăturat, cu ochii timizi şi obrajii roşii.

— Îmi era frică şi nu am vrut să fiu singură, a spus.

Nu trebuia să îmi explice sau să îşi ceară scuze. Duşul este minunat din mai multe motive. Dar, aparent, cantitatea de apă caldă este limitată.

Drumul la Silgo m-a făcut să o apreciez pe Anne și mai mult, dacă este posibil. Nu îmi pot imagina cât de frică i-a fost și cât de intimidată s-a simțit la început, trebuind să navigheze într-o lume nouă (și în haine noi) în timp ce se prefăcea că era cineva obișnuit cu acele lucruri. Într-un final, am cumpărat o garderobă similară cu vechile mele haine. Beretele, cămășile și pantalonii nu s-au demodat. Dar bretelele și vestele da. Anne spune că stilul mi se potrivește și că pot să port ce vreau. Am observat că mă îmbrac precum persoanele în vârstă, dar sunt bătrân. Sunt chiar mai bătrân decât Maeve, care a acceptat toate astea surprinzător de ușor. Astăzi am fost să o vizităm. Am vorbit timp de multe ore despre anii pe care i-am pierdut și despre cei dragi care acum nu mai sunt. Când am plecat, am luat-o în brațe și i-am mulțumit pentru că a fost prietena lui Anne, atunci și acum.

Anne vrea să scrie despre povestea noastră. Am întrebat-o dacă pot să aleg numele personajului meu și a fost de acord. Vrea să decid și numele copilului nostru. Dacă va fi băiat, îl va chema Michael Eoin. Mi-a fost mai greu să mă gândesc la un nume pentru o domnișoară. Va fi o fată a viitorului, ca mama ei. Anne spune că poate ar trebui să îi spunem Niamh. M-a făcut să râd. Nimah este unul dintre cele mai vechi nume irlandeze. Niamh, prințesa din Tír na nÓg, Tărâmul Tinereții. Dar poate ar fi un nume potrivit.

Anne este mai frumoasă decât mi-o aminteam. Nu i-am spus – cred că femeilor nu le place să fie comparate, chiar dacă este vorba despre versiuni anterioare ale lor. Părul ei este glorios. Aici, nu încearcă îl țină sub control și i se răsucește cu veselie și lipsit de control, în același fel în care Anne face dragoste. Ea râde de burta ei, de sânii măriți, de modul legănat în care merge și de faptul că nu își poate vedea degetele de la picioare, dar tot ce vreau eu să fac este să mă uit la ea.

Mâine-dimineață mergem la Dublin. Anne zice că în cele din urmă o să vedem toată Irlanda împreună.

Recunosc vechea Irlandă sub hainele ei cele noi. Nu s-a schimbat prea mult, Éireann, şi când mă uit la lac şi la dealuri, nu s-a schimbat deloc.

Dublin s-ar putea să fie cam mult pentru mine. Am fost de puţine ori în cei zece ani care au trecut de la moartea lui Mick. Se ascundea după fiecare colţ şi nu doream să fiu acolo fără el. Mi-aş fi dorit ca Michael să poată vedea Dublinul cu mine acum şi mă întreb cum ar fi arătat lumea dacă ar fi fost în viaţă.

Vom merge la mormântul lui din Glasnein când terminăm şi îi voi spune toate felurile în care lucrurile s-au schimbat în bine, chiar şi în Irlanda. Îi voi spune cum am regăsit-o pe Annie a mea. Mi-aş dori să îi pot vedea reacţia; pierderea ei l-a afectat mult. Îi voi spune că mi-am găsit o fată şi îl voi ruga să aibă grijă de băiatul meu.

Eoin este foarte prezent. Este în vânt. Nu pot să explic, dar sunt sigur că este aici. Anne mi-a arătat cărţile – Aventurile lui Eoin Gallagher – *şi l-am simţit alături de mine, dând paginile. Apoi mi-a dat o cutie plină cu scrisori pe care Eoin a insistat să le păstreze. Sute de scrisori. Anne spune că nu a înţeles de ce nu le-a trimis niciodată. Sunt datate şi împărţite pe decenii. Sunt mai multe din primii ani, dar sunt cel puţin două pentru fiecare an al lungii lui vieţii şi îmi sunt adresate. Mi-a promis că îmi va scrie. Şi aşa a făcut.*

T.S.

NOTA AUTORULUI

În vara lui 2016, după ce am studiat arborele genealogic al familiei mele, am călătorit în Dromhair, Irlanda, pentru a vedea locul în care străbunicul meu, Martin Smith, s-a născut și a crescut. A emigrat în State de tânăr, bunica mi-a spus că s-a implicat în acțiunile diviziei locale a IRA, iar părinții l-au trimis în America pentru că nu au vrut ca el să intre în bucluc. Nu știu dacă este adevărat, pentru că bunica mea a murit în 2001, dar el s-a născut în același an ca Michael Collins, într-o perioadă a reformelor și a revoluției.

Bunica mi-a scris pe o felicitare, de ziua Sfântului Patrick, câteva lucruri despre tatăl ei, străbunicul meu. Știam când s-a născut, știam că numele mamei lui a fost Anne Gallagher și că tatăl lui a fost Michael Smith. Dar asta era tot ce știam. La fel ca Anne, am fost la Dromahair sperând să îi găsesc. Și i-am găsit.

Părinții și sora mea mai mare au venit cu mine și, prima oară când am văzut Lough Gill, am simțit că îmi arde pieptul și mi-au dat lacrimile. La fiecare pas am simțit că suntem ghidați și conduși. Dierdre Fallon, o bibliotecară în viața reală – bibliotecile nu te dezamăgesc niciodată –, din Dromahair, ne-a direcționat către centrul genealogic din Ballinamore. De acolo am fost direcționați către Ballinagar, un cimitir din spatele unei biserici aflate în mijlocul unui câmp. Când am întrebat cum îl puteam găsi, mi s-a spus să mă rog sau să trag pe dreapta și să întreb pe cineva, așa cum i s-a spus și lui Anne în carte. Nu o să uit niciodată cum m-am simțit mergând pe acea colină printre pietre și să îmi găsesc familia.

Townland-ul în care s-a născut bunicul meu se numea Garvagh Glebe, ca în poveste. Dar Garvagh Gleve nu este un conac şi nu se află lângă Lough Gill. Este o bucată de pământ destul de stearpă şi de pietroasă, un adevărat loc dur aflat în dealurile de lângă Dromahair. Acolo este şi o fermă de mori eoliene. Titlul cărţii s-a născut în momentul în care am văzut acele mori mari. *Ce ştie doar vântul* a fost inspirată de acest eveniment şi de istoria unor strămoşi pe care nu i-am întâlnit niciodată, dar pe care simt că îi cunosc.

Nu i-am putut da personajului principal numele stră-străbunicului meu (Michael Smith) pentru că Michael Collins a fost o figură importantă în carte şi nu am vrut să am două personaje cu acelaşi nume. Aşa că Thomas Smith a fost numit după doi dintre bunicii mei irlandezi, Thomas Keefe din Youghal, districtul Cork, şi Michael Smith din Dromahair, districtul Leitrim. Avem şi o ramură Bannon pe care nu o pot localiza. Poate va mai fi o carte despre John Bannon.

Deşi cartea aceasta o avut o doză puternică de fantezie, am vrut să fie şi un roman istoric. Cu cât am căutat mai multe informaţii despre Irlanda, cu atât m-am simţit mai pierdută. Ştiam cum să spun povestea sau măcar ce poveste să spun. M-am simţit ca Anne când i-a spus lui Eoin: „Nu există consens, trebuie să am un context". Răspunsul lui Eoin către Anne: „Nu lăsa istoria să îţi distragă atenţia de la cei care au trăit-o" mi-a dat speranţă şi o direcţie.

Istoria Irlandei este una lungă şi tumultoasă şi nu am vrut să o rejudec sau să spun cine sunt vinovaţii în această poveste. Am vrut doar să învăţ, să înţeleg, să mă îndrăgostesc de ea şi să îmi invit cititorii să se îndrăgostească şi ei. În timpul acesta m-am adâncit în poeziile lui Yeats, care a umblat pe străzile pe care a umblat şi străbunicul meu şi care a scris despre Dromahair. M-am îndrăgostit şi de Michael Collins. Dacă vreţi să aflaţi mai multe despre el, vă sugerez să citiţi cartea lui Tim Pat Coogan, *Michael Collins*, pentru a-i aprecia mai mult viaţa şi locul în istoria

Irlandei. Sunt multe scrise despre el și există multe opinii, dar după toate cercetările mele, încă sunt impresionată de tânărul care s-a dedicat trup și suflet cauzei lui. Cel puțin acest lucru nu poate fi disputat.

Desigur, Thomas Smith este un personaj fictiv, dar cred că întrupează bine prietenia și loialitatea pe care Michael Smith a inspirat-o celor care l-au cunoscut cel mai bine. Am încercat să îmbin cât mai bine ficțiunea cu realitatea și multe dintre evenimentele și relatările în care i-am inclus pe Thomas și pe Anne au avut loc cu adevărat. Nu a existat o tentativă de asasinat sau de incendiere la hotelul Gresham în august 1921, acel eveniment fiind fictiv, dar reproduce multe dintre atentatele care au avut loc la adresa vieții lui Michael Smith în acea perioadă. Noaptea pe care Michael și Thomas au petrecut-o în arhivă este bazată pe fapte reale, așa cum au fost și prietenii lui Michael – Tom Cullen, Joe O'Reilly, Gearóid O'Sullivan, Moya Llewelyn-Davies, Kitty Kiernan – și așa cum au fost și figurile istorice, precum Constance Markievicz, Arthur Griffith, Cathal Brugha, Eamon de Valera, Lloyd George și mulți alții. Terence MacSwiney, sora lui, Mary, și alții menționați într-un context istoric au fost și ei persoane adevărate și am încercat să respect istoria evenimentelor în care au apărut. Existența unui bodyguard pentru Michael Collins a fost sugerată în mai multe scrieri – una ale cărei detalii sunt foarte similare cu evenimentele ce au avut loc la Garvagh Glebe și cu incidentul din mlaștină –, dar numele lui nu a fost Fergus, din câte știu. Brigid McMorrow Gallagher a fost numită după stră-stră-străbunica mea, Brigid McNamara, iar relația ei cu mama lui Seán Mac Diarmada a fost complet fictivă.

Orice greșeli sau romantizări ale întâmplărilor adevărate, făcute cu rolul de a umple golurile sau pentru a avansa în poveste, au fost făcute intenționat și complet create de mine. Sper doar că atunci când veți termina de citit *Ce știe doar vântul* să aveți mai mult respect pentru

bărbaţii şi femeile care au păşit înaintea noastră şi dorinţa de a face lumea un loc mai bun.

Trebuie să îi transmit multe mulţumiri prietenei mele Emma Corcoran, din Lusk, Irlanda, pentru contribuţia sa. Privind lucrurile cu ochi irlandezi, m-a ajutat să păstrez povestea autentică şi în momentele în care am folosit gaelica. Multe mulţumiri şi lui Geraldine Cummins pentru că a citit şi mi-a transmis părerile sale.

Mulţumiri prieteni mele Nicole Karlson, pentru că a citit fiecare segment pe măsură ce îl scriam şi pentru că mi-a scris mesaje lungi, pline de laude şi de încurajări. A fost un roman greu de scris şi entuziasmul ei m-a ajutat să rămân optimistă de mai multe ori decât pot număra.

Asistenta mea, Tamara Debbaut, a fost întotdeauna o sursă constantă de suport şi mult mai mult de atât. Ea face toate lucrurile pe care eu par să nu le fac niciodată. Nu ar exista Amy Harmon, autoarea, fără Tamara Debbaut. Nu sunt bună de nimic fără ea.

Karey White, editoarea mea personală, trebuie de asemenea menţionată pentru timpul şi atenţia dedicate manuscriselor mele cu mult timp înainte ca agentul şi editura să le vadă. Agentei mele, Jane Dysteal, pentru că a avut încredere în cărţile mele şi pentru că a făcut ca visele mele mari să se îndeplinească. Pentru echipa mea, Lake Union, în special pentru Jodi Warshaw şi Jenna Free, care mi-au îmbrăţişat eforturile cu entuziasm şi m-au condus încă o dată prin procesul de publicare.

În final, recunoştinţa mea nesfârşită tatălui meu pentru că mi-a dat Irlanda, soţului meu pentru că mi-a dat încredere constantă şi copiilor mei pentru că nu le pasă de cărţile mele şi îmi amintesc ce este cu adevărat important în viaţă.

DESPRE AUTOARE

Amy Harmon este *bestselling author* al *New York Times, Wall Street Journal* şi *USA Today*. A scris treisprezece romane, inclusiv *From Sand and Ash* şi câştigătorul The Whitney Awards, *The Law of Moses*. Romanele ei istorice, inspiraţionale şi cărţile de fantezie pentru tineri sunt acum publicate la nivel internaţional.

Ca să aflaţi mai multe despre Amy, vizitaţi-o la www.authoramyharmon.com.